LØGTINGS-TIDINDI

1907

LAGTINGSTIDENDE

1907.

THORSHAVN.

TRYKT I FÆRØ AMTSTIDENDE'S BOGTRYKKERI.

1907—08.

Lagtingets ordentlige Samling aabnedes den 29de Juli.

Lagtingets Medlemmer.

Amtmand Christian Bærentsen (R.).
Provst Frederik Petersen (R.).

***

For Norderøernes Præstegæld:
Sysselmand Clement Olsen (R.),
Højskolefurstander Símun av Skarði.

For Østerø Præstegæld:
Skolelærer Símun Pauli úr Konoy,
Sysselmand Thomas Jul Petersen,
Skolelærer Joen Poulsen,
Fæstearving Andreas Hans Emil Christian Weihe.

For Nordstrømø Præstegæld:
Kongsbonde Johan K. F. Dam.
Fuldmægtig Andreas Samuelsen.

For Sydstrømø Præstegæld:
Handelsbetjent Anton Frederik Degn,
Dampskibsekspeditør Søren Emil Müller (R.),
Kongsbonde Jóannes Patursson (R.),
Fuldmægtig Mads Andreas Winther.

For Vaagø Præstegæld:
Odelsbonde Daniel Pauli Michelsen,
Sysselmand Joen Zacharias Nielsen.

For Sandø Præstegæld:
Kongsbonde Johan Michael Hentze,
Tømrer Johan Henrik Poulsen.

For Suderø Præstegæld:
Købmand Jacob Dahl (D. M.),
Skolelærer Niclas Johannes Djurhuus,
Sysselmand Oliver Johan Thomas Ludvig Effersøe (R.),
Skolelærer Ole Nicolaj Skaalum.

Til Sekretærer valgtes: J. Poulsen og Nielsen.

I. Forslag til Lov om Afløsning af Tiende.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag om Afløsning af Tiende.*)

Den *forelobige Behandling* fandt Sted *den 31te Juli* og *den 1ste August*. Efter Forslag af Effersøe, vedtaget den 1ste August med 15 Stemmer, vedtoges det at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Müller*, *Provsten*, *Skaalum*, *Nielsen* og *Winther*. *Den 16de September* valgtes *Dahl* uden Afstemning til Medlem af nærværende Udvalg i Stedet for Müller, der var bortrejst.

Den 18de September fremlagdes en af Udvalget afgiven *Betænkning***).

Ved Sagens *2den Behandling den 20de og 21de September* fremkom fra Udvalget følgende Ændringsforslag til sammes Forslag***):

1) I § 1, Post 2, i første Linie udgaar Ordet »andre«.
2) I Stedet for Posterne 3 og 4 i § 1, der udgaa, sættes:
   3. Af al Slags Øl for hver Pot 9 Øre, dog saaledes, at Afgiften af Øl, som indføres fra det øvrige Kongerige og efter de gældende Regler er skattefrit, kun skal være 5 Øre for hver Pot.
3) Til § 1 føjes et nyt Stykke, saalydende:
   »Af al Slags Sprit, der indføres til Færøerne og ikke er denatureret, svares samme Afgift som for Spiritus. Justitsministeriet fastsætter nærmere Regler for Denatureringen.«

Ændringsforslaget vedtoges med 16 Stemmer mod 0, hvorpaa **§ 1** saaledes ændret vedtoges med 16 Stemmer mod 0. **§§ 2** og **3** vedtoges med 18 Stemmer mod 0. **§§ 4** og **5** vedtoges med 16 Stemmer mod 0. **§ 6** vedtoges med 18 Stemmer mod 0. **§ 7** vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Mindretallets Forslag i Slutningen af Betænkningen til en ny § sattes under Afstemning, men bortfaldt, da det ved Navneopraab kun fik *10 Stemmer* (Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy og Formanden), medens 3 Medlemmer vare *fraværende* (Provsten, Müller og Olsen) og de øvrige 9 Medlemmer svarede: *stemmer ikke*.

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 207.

**) Vedhæftet som Bilag 13.

***) — — 12.

Lovforslagets Titel vedtoges med 16 Stemmer mod 0. Mindretallets principale Forslag sattes under Afstemning, men bortfaldt, da ved Navneopraab kun 8 Medlemmer (Nielsen, Patursson, Heintze, Michelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther og Konoy *stemte derfor*, medens Provsten, Müller og Olsen vare *fraværende* og de øvrige 11 Medlemmer svarede: *stemmer ikke*.

Ved *3dje Behandling den 23de September* betragtedes Forslagets enkelte §§ som vedtagne uden Afstemning. Forslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Resultat:

Ja stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Heintze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, Degn. J. H. Poulsen, Winther, Djurhuus, Dam, Dahl og Formanden. *Stemte ikke*: Patursson, Skarð, Konoy og Effersøe. *Fraværende*: Müller, Olsen og Weihe, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 15 Stemmer.

Den 24de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 23de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

I Henhold til det høje Ministeriums ærede Skrivelse af 11te Juli f. A. tog Lagtinget i dets forrige Samling Spørgsmaalet om Afløsning af Tiende under fornyet Overvejelse. Sagen blev imidlertid udsat til i Aar (se Lagtingstidende for 1906, Side 209—212).

I indeværende Lagtingssamling er Sagen, efter at være underkastet 1ste Behandling i Tinget, bleven behandlet i et Udvalg, der under 18de ds. afgav medfølgende Betænkning (Bilag 1) og fremsatte samtidig ligeledes medfølgende Lovforslag (Bilag 2). Som det fremgaar af Betænkningen, var hele Udvalget enigt med Hensyn til de i Lovforslaget indeholdte Bestemmelser, medens et Mindretal foreslog nogle Tilføjelser.

Ved Sagens 2den Behandling vedtoges Lovforslagets enkelte §er, medens den af Mindretallet i Slutningen af Betænkningen foreslaaede ny § blev forkastet.

Til Sagens 3dje Behandling fremsatte Udvalget medfølgende Ændringsforslag (Bilag 3), der, som det vil ses, nærmest er af redaktionel Karakter.

Ved Sagens 3dje Behandling den 23de September blev dette Ændringsforslag vedtaget.

Lovforslaget saaledes ændret vedtoges ved Navneopraab med 15 Stemmer, idet 4 Medlemmer ikke stemte og 3 vare fraværende.

Mindretallets principale Forslag bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor.

Det saaledes vedtagne Lovforslag, der ophøjet til Lov vil imødekomme et blandt den færøske Befolkning længe næret Ønske, tillader man sig herved paa det bedste at anbefale til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og videre gunstige Forsorg.

C. Berentsen. *O. N. Skaalum.*

Joan Poulsen.

Med Sagen følger en som Bilag 14 vedhæftet Skrivelse fra Færø Amt af 18de Oktober 1904.

II. Forandringer i Grindereglementet.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Forandringer i Reglement for Grindefangsten*) paa Færøerne af 5te Februar 1872.

Ved den *foreløbige Behandling*, der fandt Sted *den 1ste og 2den August*, foreslog Effersøe at henvise Sagen til Udvalget i Tiendesagen, medens Michelsen foreslog at henvise Sagen til et særligt Udvalg paa 5 Medlemmer. Efter at Sagens Overgang til 2den Behandling var vedtaget med 18 St. mod 0 *den 2den August*, sattes først Michelsens Forslag under Afstemning, men bortfaldt, da kun 4 stemte derfor og ingen imod, hvorpaa Effesøes Forslag blev vedtaget med 12 Stemmer mod 0.

* *

Den 21de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Sagen angaaende Forandring i Grindereglementet, der vedtoges af Lagtinget i 1904, og som af Justitsministeriet begæres forelagt forrige Aars Lagting, er, efter i Fjor at være udsat, nu taget op til Behandling i Tinget, og skal undertegnede Udvalg, til hvilket den er henvist, tillade sig at bemærke følgende:

Spørgsmaalet om Distriktsinddelingen er og vedbliver at være omtvistet, idet flere af de nuværende Distrikter ere altfor store; men herom kan man ikke for Tiden vente at faa gennemført en Forandring i Lagtinget, hvorfor Løsningen heraf foreløbig maa udsættes.

Hovedspørgsmaalet under denne Sag, saaledes som den nu efter Lagtingets Vedtagelse i 1904 stiller sig, drejer sig nu om Anvendelsen af Tienden, eller rettere de 10 pCt. af Fangsten, som ved en eventuel Tiendeafløsning vil bortfalde. Der har tidligere været stor Uenighed i Lagtinget om, hvorvidt denne Tiendedel skulde tillægges Partehvalen, eller om den helt eller delvis skulde henlægges til en Fond til Afløsning af Jordehvalsrettigheden.

I 1904 gik man den Mellemvej at henlægge Halvdelen af Tienden eller 5 pCt. til Jordehvalsrettighedens Afløsning og den anden Halvdel til Partehvalen.

Med Hensyn til dette Spørgsmaal har Udvalget i Aar delt sig i et Flertal (Dahl, Winther og Nielsen) og et Mindretal (Provsten og Skaalum).

Flertallet mener, at man bør indtage samme Standpunkt, som det Lagtinget indtog i 1904, nemlig at henlægge Halvdelen af Tienden til en Fond til Jordehvalens Afløsning. Det er nemlig Flertallet bekendt, at der iblandt Befolkningen er meget stærk Misfornøjelse med Jordehvalens Bibeholdelse, hvorfor man paa det bestemteste skal tilraade Lagtinget at virke hen til at faa den afløst.

Mindretallet derimod mener, at det vilde være rettest at tillægge hele Tienden til Partehvalen, der i Forvejen er altfor lille, i Stedet for at foreslaa Halvdelen henlagt til et Fond til Jordehvalens Afløsning. Endvidere anser Mindretallet det for heldigst at indhente Forstanderskabernes — i Thorshavns Kommunalbestyrelsens — Erklæring over Sagen, forinden den fremmes, og derfor udsætte den til næste Aar. Hertil har det ene Medlem af Flertallet (Dahl) sluttet sig.

---

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 213.

Hele Udvalget er enigt om, at den i Tingsamlingen 1904 foreslaaede Ordning, at Grindeparter skulle være afhentede fra Fangststedet inden 24 Timer, er heldig.

Udvalget skal derhos tillade sig med Hensyn til § 31 i Grindereglementet at bemærke, at al Skiftning og Fordeling af Grinden i Regelen vil være endt, og det ved Drabningen af Grinden andetsteds fra søgte Mandskab hjemvendt 2 Dage efter, at Vurderingen er tilendebragt. De 10 pCt. af opflydte Hvaler vil saaledes ikke kunne tillægges Partehvalen. Udvalget har derfor ment, at de Hvaler, der saaledes findes, kunde udelt tilfalde Finderen.

I Henhold hertil tillader Mindretallet (Nielsen og Winther) sig under Forudsætning af, at Hvaltienden afløses at fremkomme med følgende:

Forslag til Forandring i Reglement for Grindefangst paa Færøerne af 5te Februar 1872:

1. I Stedet for § 20, 1 itr. a, der udgaar, sættes:
   10 pCt. af hele Fangsten. Heraf lægges Halvdelen (5 pCt.) til Partehvalen (§ 2. sidste Punktum), medens det for den anden Halvdel indkommende Beløb henlægges til en under Lagtingets Bestyrelse staaende Fond, hvis Midler skulle anvendes til Jordehvalens Afløsning.
2. I § 31 udgaa Ordene »efter det i saadant Fald brugelige Afdrag«, og i Stedet sættes »udelt«,
3. I § 32, 1ste Stykke, udgaa Ordene »2 Gange«.

Flertallet (Provsten, Dahl og Skaalum) foreslaar derimod Tinget at vedtage:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at indhente Forstanderskabernes Erklæring om Sagen.

Ved *2den Behandling, den 23de September*, vedtoges det med 16 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling. Ved *3dje Behandling*, der fandt Sted *den 24de September*, sattes Udvalgsflertallets Forslag først under Afstemning, men da ved Navneopraab kun 10 Medlemmer (J. Poulsen, Skaalum, Hentze, Michelsen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Dahl, Effersøe og Formanden) *stemte derfor*, medens 5 Medlemmer (Patursson, Petersen, Skarð, Winther og Konoy) svarede *stemmer ikke*, og de øvrige 7 Medlemmer vare *fraværende*, bortfaldt Forslaget. Udvalgsmindretallets Forslag bortfaldt ligeledes, da ved Afstemningen kun 7 Medlemmer stemte derfor og ingen imod.

III. Regler for Folkeskolen.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra foregaaende Samlinger udsatte Sag angaaende Ændring af Bestemmelserne vedrørende Folkeskolevæsenet.*)

Ved den *forelobige Behandling, den 31te Juli*, blev Sagen efter Forslag af Provsten henvist til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde valgtes: *Provsten, J. Poulsen, Dam, J. H. Poulsen* og *Konoy*.

Den 10de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I 1905 vedtog Lagtinget et »Udkast til Forslag til Lov om forskellige Forhold ved Folkeskolen«. Udkastet blev dengang efter Tingets Vedtagelse tilstillet Forstanderskaberne for Landkommunerne og Thorshavns Kommunalbestyrelse til Erklæring. I 1906 forelaa Erklæringer fra de fleste af Forstanderskaberne, medens der - efter hvad der under Sagen blev oplyst — begrundet paa en Fejltagelse, ikke forelaa noget fra Thorshavns Kommune. Sagen blev derfor udsat til i Aar for at afvente, hvad Thorshavns Kommunalbestyrelse maatte have at fremføre i Sagen.

I Aar foreligger der en Udtalelse fra Kommunalbestyrelsen; denne gaar i det væsentlige ud paa, at man ønsker at »bibeholde den nugældende Ordning af Skoleforholdene i Thorshavn, saaledes at man ikke ønsker Thorshavn inddraget under den ny Lov«.

Da Skoleforholdene i Thorshavn, saaledes som de ere ordnede ved en ministeriel Bekendtgørelse af 25de Juni 1896, i flere Henseender ere langt mere tilfredsstillende end Skoleforholdene udenfor Thorshavn, og da yderligere Forbedringer formentlig let ville kunne opnaas ved Ændringer i den nævnte Bekendtgørelse, finder Udvalget ikke, at der er nogen Grund til at tvinge Thorshavn ind under de samme Regler, som man nu vil foreslaa for de andre Bygder. Udvalget har derfor ved Behandlingen af det foreliggende Udkast ment at kunne se bort fra Forholdene i Thorshavn.

Udvalget har bl. a. drøftet det tidligere behandlede og under Sagens forelobige Behandling i Aar ogsaa berørte Spørgsmaal om en forandret Sammensætning af Skolekommissionerne. Da det er Udvalget bekendt, at der i de øvrige Dele af Riget er delte Meninger om dette Spørgsmaal, som saaledes kunde komme til at sinke Sagens Gennemførelse, er Udvalget blevet enigt om ikke at sætte nogen Bestemmelse herom ind i det foreliggende Udkast.

Et Mindretal i Udvalget (J. H. Poulsen og S. úr Konoy) ville dog fremsætte et særligt Lovforslag herom.

Udvalget har ogsaa drøftet Spørgsmaal om Lærernes Lønningsforhold, og man er enig om, at disse gennemgaaende trænge til at forbedres — en Reform, som de enkelte Kommuner iøvrigt godt ville kunne gennemføre i Henhold til Loven af 7de Marts 1902. Da en Reform paa dette Omraade som bekendt staar paa Dagsordenen nede og rimeligvis vil blive gennemført i den kommende Rigsdagssamling, har man ment det var rettest først at se, hvorledes Spørgsmaalet der bliver løst, for saa vidt muligt næste Aar at kunne faa en Ændring i Loven af

*) Se Lagtingstidende 1906 Side 225.

7de Marts 1902. Man har derfor ikke foreslaaet nogen Bestemmelse herom optaget i det foreliggende Udkast.

Naar nu intet af disse Spørgsmaal er optaget i Forslaget, og da dette ikke skal gælde for Thorshavn, ville alle de foreslaaede Bestemmelser formentlig kunne gennemføres ved kgl. Anordning i Henhold til § 16 i Lov af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse. Man har derfor forandret Forslagets Titel til »Forordning«.

Hvad Forslagets*) enkelte Punkter angaar, saa foreslaas kun nogle faa Ændringer i det i 1905 vedtagne Udkast. Disse Ændringer, der væsentlig ere de samme som det i Fjor nedsatte Udvalg har foreslaaet, ere — fraregnet enkelte Redaktionsændringer — følgende:

I § 7, der ogsaa i Aar fremtræder i dobbelt Redaktion, idet Udvalget her — ligesom tidligere — har delt sig i et Flertal og et Mindretal, er Sang optaget blandt de obligatoriske Fag; i Stedet for »Naturhistorie« er sat »Naturkundskab, Sundhedslære« og som nyt Stykke er indskudt en Bestemmelse om, at Forældre, der staa udenfor Folkekirken, kunne fordre deres Børn fritagne for Religionsundervisning.

I § *13* er Tallet »70« forandret til »65«.

§§ 14 og 15 ere omredigerede.

Det saaledes ændrede Udkast, hvoraf trykte Eksemplarer uddeles blandt Tingets Medlemmer, tillader Udvalget sig herved at anbefale til Tingets velvillige Behandling og Vedtagelse.

Ved *anden Behandling, den 12te September*, sattes de enkelte Paragraffer i Udkast til Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne under Afstemning. Udvalgsflertallets Forslag til § 7 vedtoges med 14 Stemmer, hvorpaa Mindretallets Forslag betragtedes som bortfaldet. *Den 13de September fortsattes 2den Behandling* og *den 14de September* vedtoges det med 18 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved 3dje Behandling, den 21de September, betragtedes de enkelte §er som vedtagne uden Afstemning. Den endelige Afstemning udsattes til et senere Møde. *Den 23de September* fremlagdes det som Bilag 16 vedhæftede Ændringsforslag fra Formanden. Ved den endelige Afstemning samme Dag betragtedes Ændringsforslagets Punkt 1 som vedtaget uden Afstemning og § 1 saaledes ændret ligeledes. § 2 Ændringsforslagets Punkt 2 a og b sattes under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0. § 3: Ændringsforslagets Punkt 3 vedtoges med 12 St. mod 0. § 3 saaledes ændret. Ændringsforslagets Punkt 4 samt §§ 4—19 saaledes lydende betragtedes som vedtagne uden Afstemning. Forslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Hentze, Petersen, Sammelsen, J. H. Poulsen, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Nej stemte*: Patursson. *stemte ikke* Michelsen og Skarð. *Fraværende:* Müller, Olsen, Degn og Weihe og var Forslaget saaledes vedtaget med 15 St. mod 1.

*) Vedhæftet som *Bilag 3*.

Den 24de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.
Thorshavn, den 24de September 1907.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Lagtinget har nu i flere Samlinger forhandlet om Regler for Folkeskolen paa Færøerne. I 1905 vedtog Tinget et Udkast, som blev tilstillet Thorshavns Kommunalbestyrelse og samtlige Forstanderskaber til Erklæring.

I Samlingen 1906 forelaa der Erklæringer fra Forstanderskaberne for Landkommunerne, medens en saadan manglede for Thorshavns Vedkommende, hvilket ved nærmere Undersøgelse viste sig at bero paa en Fejltagelse. Da Forslaget, som det forelaa dengang, var bestemt til ogsaa at skulle omfatte Thorshavn, mente man ikke at burde endelig vedtage det, før Thorshavns Kommune havde haft Lejlighed til at udtale sig. Sagen blev derfor udsat til i Aar.

Ved Lagtingets Sammentræden i Aar forelaa der en Erklæring fra Kommunalbestyrelsen, den gik imidlertid nærmest ud paa, at man ikke ønskede Thorshavn, hvis Skoleforhold, for saa vidt Folkeskolen angaar, er ordnede ved Bekendtgørelse af 25de Juni 1896, inddraget under Bestemmelserne i den ny Lov. Det i Sagen nedsatte Udvalg, som maatte erkende, at Thorshavns Skolevæsen for Tiden staar betydelig over Bygdernes, besluttede saa ved den foreliggende Sag at lade Thorshavn ude af Betragtning, og udarbejdede derefter medfølgende Forslag til Anordning for Skolevæsenet i Bygderne paa Færøerne i Henhold til Lov om de færøske Landkommuners Styrelse af 28de Februar 1872, § 16. Dette Forslag (Bilag 1), hvortil slutter sig Udvalgsbetænkning af 9de dennes (Bilag 2), er i nær Overensstemmelse med det i 1905 vedtagne Forslag og slutter sig, hvor ikke særlige Forhold gøre Afvigelser nødvendige, nær til de paagældende Bestemmelser i Lov Nr. 61 af 29de Marts 1904. Kun om § 7, der i Aar ligesom i 1905 blev fremsat i dobbelt om end kun lidt afvigende Affattelse, var der nogen væsentlig Uenighed. Ligesom i 1905 blev Flertallets Forslag vedtaget.

Til Sagens endelige Behandling den 23de ds. fremkom der fra Formanden Ændringsforslag til Forslagets §§ 1, 2, 3, 5 og 6 (Bilag 3). Samtlige disse Forslag vedtoges, hvorefter Forslaget til Forordning saaledes ændret vedtoges med 15 Stemmer mod 1.

Som i ovennævnte Betænkning (Bilag 2) anført, fremsatte 2 af Udvalgets Medlemmer ved Siden af overnmhandlede Forslag et »Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne« (Bilag 4). Til dette Forslags 2den Behandling fremkom Forslag om at udsætte Sagen for at kunne indhente Erklæring fra Forstanderskaberne for Landkommunerne; dette Forslag kom dog ikke til Afstemning, idet et andet Forslag om at henvise Sagen til fornyet Behandling i Udvalget blev vedtaget.

Under 10de ds. afgav Udvalget en fornyet Betænkning med Ændringsforslag (Bilag 5). Som det vil ses, er det navnlig Spørgsmaalet om Sognepræstens Stilling til Skolekommissionen, der har delt Udvalget og Tingets Medlemmer.

Ændringsforslagene A a, A c 1 og B bleve forkastede, medens A b og A c 2 samt C vedtoges.

Det saaledes paragrafvis vedtagne Forslag (Bilag 6) kom den 23de til 3dje Behandling. Fra Formanden fremkom et Ændringsforslag (Bilag 7), som vedtoges. Et nyt Forslag om at udsætte Sagen for at kunne indhente Erklæringer fra Forstanderskaberne blev ikke vedtaget.

Lovforslaget blev derefter vedtaget med 11 Stemmer mod 6.

De saaledes endelig vedtagne Forslag (Bilag 8 og 9) tillader man sig herved, under Henvisning til de medfølgende Udvalgsbetænkninger og Sagens

øvrige Akter, at indstille til det høje Ministerium, for at de ved dettes gunstige Forsorg kunne blive ophøjede til henholdsvis Anordning og Lov.

C. Berentsen. *Iven Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

IV. Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne.

Den 11te September fremlagdes et af Udvalgsmindretallet i forrige Sag (Konoy og J. H. Poulsen) fremsat Forslag*) til Lov om Valg af Skolekommissioner.

Den forelobige Behandling fandt Sted *den 12te September.* Den 14de September fremlagdes af Udvalgsflertallet i forrige Sag (Provsten, J. Poulsen og Dam) følgende *Forslag til Beslutning:*

1. Udvalgsmindretallets Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne tilstilles Forstanderskaberne i Landkommunerne til Erklæring.
2. Sagen udsættes til næste Aar.

Af Dam fremlagdes følgende *Ændringsforslag* til dette Forslag:

Til Punkt 1 føjes efter Ordet »Erklæring«, »navnlig med Hensyn til Spørgsmaalene:

1. Om Skolekommissionernes valgte Medlemmer bør, som nu, vælges af Forstanderskaberne, eller som efter Forslaget af Folket.
2) Om der bør være en Skolekommission som nu for hvert Sogn eller, som efter Forslaget, for hvert Skoledistrikt, eller muligt for hver til en Skolestue hørende Kreds.

Af Petersen og Michelsen fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning:*

---

*) Vedhæftet som *Bilag 8.*

Det af Tingmændene Símun úr Konoy og J. H. Poulsen fremsatte »Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne« henvises til fornyet Behandling i »Udvalget angaaende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne«.

Sidstnævnte Forslag sattes først under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0, hvorved førstnævnte Forslag med Ændringsforslag bortfaldt.

Den 20de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg har i Henhold til Lagtingets Vedtagelse af 15de ds. taget Lovforslaget om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne under fornyet Overvejelse.

Hele Udvalget er enigt i, at den nuværende Ordning, hvorefter de valgte Medlemmer af Skolekommissionen tillige skulle føre Tilsyn med Fattig-, Vej-, bygnings- og Sundhedsvæsen m. m., ikke er heldig, idet der ved Valget ikke kan tages særligt Hensyn til Skolevæsenet.

Om Valgmaaden er der derimod ikke fuld Enighed. Et Flertal (Konoy, J. H. Poulsen, J. Poulsen og Provsten) er enigt om, at Valget rettest bør foretages af og blandt Mænd og Kvinder i Skoledistriktet. Dette Flertal er ogsaa enigt i nærmere at definere Begrebet »Skoledistrikt«. Et Mindretal (Dam) indtager et Særstandpunkt, idet det formener, at Formaalet vil kunne opnaas ved at Valgene ligesom nu foretages af Forstanderskaberne. Valg i hvert enkelt Skoledistrikt vil volde en hel Del formentlig unødvendig Ulejlighed.

Om Sognepræstens Stilling under den ny Ordning er der ikke fuld Enighed i Udvalget.

Et Mindretal (Konoy og J. H. Poulsen) har fremsat et særligt Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner.

Det er dette Mindretals Mening, at Skolekommissionerne paa den Maade, som de nu er sammensatte, ikke kunne virke tilfredsstillende som Tilsyn for de enkelte Skoler. Sognepræsten, til hvis Præstegæld der kan høre indtil 20 Skoler, kan under Hensyn til de vanskelige Kommunikationsforhold umulig udøve et effektivt Tilsyn; dette vil i bedste Fald indskrænke sig til et lille Besøg paa de aarlige Omrejser i Præstegældet. Sædvanligvis bliver det indskrænket til de aarlige Eksaminer i Skolen. Af de andre Medlemmer af Skolekommissionen, der er valgt med alle andre Hensyn for Øje, kan man heller ikke vente meget, hvilket den Tilstand, der raader ved flere af vore Skoler, er et talende Vidnesbyrd om. Baade under Hensyn til, at Ansvaret for Skolens Virksomhed bør lægges der, hvor det efter Mindretallets Mening bør ligge, hos selve Befolkningen, og at denne ved direkte Valg skal kunne vælge sit Tilsyn med Skolen, har man tilladt sig at fremsætte det ommeldte Lovforslag, som man paa det bedste skal anbefale til Tingets Vedtagelse.

Et andet Mindretal (Provsten og J. Poulsen) erkender, at den Omstændighed, at Præsten hidtil har været født Formand i Kommissionen, kan have været medvirkende til, at Tilsynet ikke altid har været saa effektivt, som det kunde være ønskeligt. De valgte Medlemmer have sikkert ofte overladt Tilsynet til Formanden (Præsten), og denne har med sin bedste Vilje ikke kunnet overkomme Arbejdet. Paa den anden Side mener man, at om der i mange Distrikter findes kvalificerede Kræfter til at danne Skolekommissioner, saa findes sikkert adskillige Skoledistrikter, hvor man vanskelig vil kunne undvære Præstens Medvirkning, og hvor man vil ønske denne uden dog at kunne faa valgt Præsten ind. Man tillader sig derfor at fremsætte Ændringsforslag herom. De valgte Medlemmer ville

med en valgt Formand og Næstformand formentlig kunne føre det almindelige Tilsyn og tillige holde Møder og træffe Afgørelser, om Præsten ikke kan komme til Stede, medens denne som Medlem af Kommissionen vil tilføre den mere Sagkundskab.

Mindretallet Dam vil fremsætte særligt Lovforslag.

Betænkningen var ledsaget af de som *Bilag 18* vedhæftede Ændringsforslag fra Provsten og J. Poulsen, fra de samme i Forbindelse med Konoy og J. H. Poulsen, fra Dam og fra hele Udvalget.

2den Behandling fandt Sted *den 21de September*. Dams Ændringsforslag Litra B. sattes først under Afstemning, men bortfaldt, da kun 1 stemte for og ingen imod.

Ændringsforslag Litra A. a. sattes under Afstemning ved Navneopraab. *Ja stemte:* J. Poulsen, Skaalum, Petersen, Degn, Djurhuus, Dahl og Effersøe. *Stemte ikke:* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam og Formanden. *Fraværende:* Provsten, Müller, Olsen og Weihe, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Ændringsforslag Litra A. b. vedtoges med 16 St. mod 0.

Ændringsforslag Litra A. c. bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod. Ændringsforslag Litra A. c. 2 vedtoges med 16 St. mod 0. **§ 1** saaledes ændret vedtoges derpaa med 13 St. mod 0. **§§ 2** og **3** vedtoges med 14 St. mod 0. **§ 4** Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0. hvorved det oprindelige Forslag bortfaldt. Lovens Titel vedtoges med 16 St. Overgang til 3dje Behandling vedtoges med 17 St.

Den 23de September fremlagdes Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner, som det vedtoges ved 2den Behandling (vedhæftet som Bilag 17). Ændringsforslag fra Formanden til samme Forslag (vedhæftet som Bilag 15). Endvidere fremlagdes følgende Ændringsforslag fra Dam, J. Poulsen og J. H. Poulsen:

1. Som ny § 4 indsættes:
   Bøder, som af Forstanderskabet ikendes for Skoleforsømmelser, kunne inddrives ved Udpantning.
2. Lovens Titel forandres til:
   Lov om Valg af Skolekommissioner m. m. i Landkommunerne paa Færøerne.

og fra Provsten, Effersøe, Djurhuus, Samuelsen og Skaalum fremlagdes følgende Ændringsforslag:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at indhente samtlige Kommunalforstanderskabers Erklæring over Sagen inden næste Lagtingssamling.

Ved *3dje Behandling den 23de September* sattes sidstnævnte Forslag først under Afstemning ved Navneopraab. *Ja stemte* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Petersen, Samuelsen, Degn, Djurhuus, Dahl og Effersøe. *Stemte ikke* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam og Formanden. *Fraværende* Müller, Olsen og Weihe, og var Forslaget saaledes bortfaldet. Formandens Ændringsforslag Nr. 1 vedtoges med 14 St. mod 0, og Nr. 2 vedtoges med 18 St. mod 0, hvorved Ændringsforslaget fra Dam, J. Poulsen og

J. H. Poulsen bortfaldt. Lovforslaget i dets Helhed sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam og Formanden. *Nej stemte* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Petersen, Djurhuus og Effersøe. *Stemte ikke* Samuelsen. *Fraværende* Müller, Olsen, Dahl og Weihe, og var Forslaget saaledes vedtaget med 11 Stemmer mod 6.

Denne Sag har Indstilling til Ministeriet fælles med Sagen om Regler for Folkeskolen (se Side 5).

V. Statsskolebygning i Thorshavn.*)

Den 8de August fremlagdes følgende Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion:

Færø Amts Skoledirektion.

Thorshavn, den 2den August 1907.

Ved at fremsende den hosfølgende Afskrift med Bilag af Skrivelse af 22de Maj d. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet til Skoledirektionen angaaende eventuel Tilvejebringelse af en Statsskolebygning i Thorshavn, skal man udbede sig Lagtingets Betænkning, som af Ministeriet begæret, idet man henstiller, at der under Sagens Behandling i Tinget forhandles med Thorshavns Kommunalbestyrelse om, hvilket Bidrag der fra Kommunens Side vil kunne ydes til Afholdelse af Udgifterne ved den ommeldte Bygning.

C. Børentsen. *Fr. Petersen.* *A. Degn.*

Til
Færøernes Lagting.

*) Se Tillæg til Lagtingstidende for 1906, Side 32.

* * *

Ministeriet
for
Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 23de Maj 1907.

Ved hoslagt at tilstille Direktionen en fra Arkitekterne Holger Rasmussen og Carl C. Hansen modtagen Erklæring med vedlagte paa Ministeriets Foranledning udarbejdede Planer og Overslag til Opførelse af en Statsskolebygning i Thorshavn til Afløsning af de nuværende Bygninger for Mellemskolen sammesteds skal man, idet henvises til Direktionens Skrivelse af 2den Juni f. A., tjenstlig udbede sig sammes Erklæring, idet man samtidig anmoder Direktionen om at ville indhente og hertil indsende en fornyet Udtalelse saavel fra Færøernes Lagting som fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om Størrelsen af det Bidrag, der derfra vil kunne forventes til Opførelsen af en Bygning i væsentlig Overensstemmelse med de foreliggende Planer.

Ministeriet vil herefter tage under nærmere Overvejelse, om og i hvilket Omfang man vil kunne medvirke til Bevillingen af et Statsbidrag til Bygningen.

Enevold Sørensen.

A. P. Weis.

Til
Skoledirektionen for Færø Amt.

* * *

Holger Rasmussen & Carl C. Hansen,
Arkitekter,
Hauserplads Nr. 9.

København, den 26de November 1906.

Under Henvisning til det høje Ministeriums Skrivelser af 20de Juli og 24de August d. A. — A. H. 344 — tillader vi os herved at fremsende det begærede Projekt til en ny Statsskolebygning i Thorshavn.

Ved Udarbejdelsen af dette er gaaet ud fra saa nær som muligt at følge det af Skolekommissionen for Thorshavn Mellemskole fremsendte Program af 28de Marts d. A. Dette indeholdt imidlertid forskellige Alternativer, hvortil der ikke var tagen bestemt Stilling, ligesom der ikke derigennem var givet nærmere Oplysninger om det til Bygningskomplekset udsete Grundareal, hvorfor det, som Ministeriet bekendt, blev anset for nødvendigt, at medundertegnede Holger Rasmussen foretog en Rejse til Thorshavn, for ved Undersøgelse paa Stedet at skaffe Oplysninger herom og saavidt muligt faa klargjort Programmets uklare Punkter. Det oplystes herved, at man havde tænkt sig Skolen opført paa den saakaldte Husegaards Trø, der ejes af Staten, og er beliggende omtrent nordvest for Byen, tæt ved den nye Telegrafstation. Vejen, som fører forbi denne, kan fortsættes i lige Retning; en anden Gade, c. 100 Alen vestligere, er ligeledes tænkt forlænget, dog ikke i lige Linie, men følgende den gennem Husegaards Trø løbende Bæk. Endvidere er disse to Gader tænkt forbundne ved en Gade omtrent vinkelret paa begge og følgende Trøens Syd- og Sydøstgrænse. Paa Karreen mellem disse Gader er Skolen projekteret saaledes som angivet paa ved-

lagte Kort over Byen. Denne Beliggenhed for Bygningerne synes at være vel valgt, idet Hovedsiderne vende i sydøstlig Retning, saaledes at Klasseværelserne samt Daglig- og Soveværelserne i Overlærerboligen, der alle vende til denne Side, vil faa Sol fra om Morgenen og indtil den Tid, Skolen slutter, samt Udsigt over Byen og Søen. Skolen med Legeplads og Gymnastikhus er lagt mod Øst og Overlærerboligen med Have og Gaardsplads mod Vest. Et af de uklare Punkter i Programmet var, af hvad Art Skolen skulde være. Nærværende Forslag er baseret paa Mellemskole med Forberedelses- og Realklasse.

Skolebygningen indeholder Forberedelsesklasse til 36 Elever og 4 Mellemklasser, hvoraf 2 til hver 30 Elever og 2 til hver 24 Elever samt en Realklasse til 12 Elever. Desuden er der Klasse til Undervisning i Fysik og Kemi, Samling, Lærerværelse og Bibliotek. I Tagetagen er Sløjdlokale og Tegneklasse med vedliggende Rum for Modeller samt en Del Skabe til Opbevaring af Tegnebræder m. m. I Bygningen findes 2 Trapper og brede Gange til Opstilling af Garderober og Hylder til Fodtøj. Som eneste tidssvarende er i nærværende Forslag alle Lokalerne tænkt opvarmede ved Kalorifere (varm Luft), hvorfor der i Kælderetagen er indrettet Varmekamre med Friskluftstilførsel. Pasningen af et saadant Varmeværk kræver Tilstedeværelsen af en dermed kendt Mand, for hvilken der derfor tillige her er indrettet en Bolig, bestaaende af 3 Værelser og Køkken. Vedkommende vil da samtidig kunne gøre Tjeneste som Skolebetjent. I Kælderetagen findes desuden Rum til Brændsel m. m. samt et større Rum, hvor der eventuelt senere kan indrettes Skolekøkken el. lign. Vand indlægges med Haner i Gaarden samt paa Gangene, i Fysikklassen og Lærerværelset, hvor der tillige anbringes Fajance Haandvaske med Afløb. — *Gymnastikhuset* indeholder foruden Gymnastiksalen en Forstue med Trappe op til en Balkon, et Omklædningsværelse, et Rum til Apparater m. m. samt et Rum til eventuel Indretning af Brusebade. I Varmekammeret opstilles en Kalorifere til Opvarmning af Gymnastiksalen og Omklædningsværelset. — *Retiradebygningen* var i Programmet ønsket i 2 Halvdele med Skillerum imellem. Et saadant Arrangement vil altid vanskeliggøre Oversigten for den paa Pladsen vagthavende Lærer, hvorfor man foreslaar at lægge dem saaledes som vist paa Planen. *Overdækkede Legepladser* er ikke forlangt, men Plads for dem er angivet ved Østsiden. Midt paa denne er Indgangen til Skolen anbragt. — *Overlærerboligen* er som før nævnt lagt mod Vest og faar Adgang fra den her projekterede Vej. Bygningen har høj Kælder, og man kommer her ind i en Forstue, hvorfra Trappen fører op til de andre Etager. I Stueetagen ligger de daglige Værelser, Herreværelse, Dagligstue, Kabinet, Spisestue, Køkken med Spisekammer og Anretningsrum samt Forstue og Udgang til Gaarden. Paa 1ste Sal ligger Soveværelse, Børneværelse, 2 Gæsteværelser og Pigeværelse samt et Værelse, der paa Tegningen, i Henhold til Programmet, er betegnet som Pulterkammer, men eventuelt kan indrettes som Badeværelse. Kælderetagen indeholder desuden Vaskekælder, Strygestue, Brændselsrum og Kloset m. m. Loftsetagen er beregnet anvendt til Oplag og Tørreloft. Bygningen opvarmes ved Kakkelovne. I Gaarden opføres en Kæld til Tørring af Kød og Fisk.

I alle Bygningerne er Grunden og hele Kælderetagen beregnet opførte af Sten udsprængte paa Stedet. Iøvrigt opføres de af Bindingsværk med Yderbeklædning af 2 Lag ru pløjede Bræder med Isoleringspap imellem og udvendig beklædt med Bølgeblik. Indvendig forskalles, røres og pudses. Tagene dækkes med Bølgeblik paa Brædebeklædning.

Indhegningerne er beregnet opførte af sprængte Sten som Kældermurene, dels paa Grund af, at dette Materiale er forhaanden, dels fordi Anbringelsen af Stolper for Stakit eller Plankeværk umuliggøres af Bundforholdene.

Som vedlagte kalkulatoriske Overslag udviser, vil Udgiften ved Opførelsen af de anførte Bygninger med Regulering og Afvanding af Grunden og indbefattet Transport af Materialier, Rejser m. m. ialt beløbe sig til c. *157,321 Kr.*

Et eventuelt Badeanlæg i Gymnastikhuset med tempererede Brusebade vil koste c. *4,500 Kr.* og Opførelsen af overdækkede Legepladser, som de, der ere angivne paa Tegningen, vil medføre en Merudgift af c. *3,000 Kr.*

Hr. Overlærer Lauritsen har i sin Skrivelse af 25de Decbr. f. A., bygget

paa andetsteds indvundne Erfaringer, anslaaet Udgiften ved Opførelsen af Bygningerne m. m. til c. 100,000 Kr. Til Sammenligning skal anføres, at den for faa Aar siden opførte Kommuneskole, efter hvad der er os meddelt, har kostet 40,000 Kr. Den indeholder 5 Klasser i Stueetagen samt Bestyrerbolig i Tagetagen. Kælderen er ikke fuld Etage, og Gymnastikhus findes ikke. Selve Skolebygningen i det af os udarbejdede Projekt, hvortil Udgiften kalkulatorisk er anslaaet til c. *76,000 Kr.*, indeholder som foran anført fire Etager, den nederste med Bolig og Varmeanlæg m. m., to Etager med Skolelokaler samt i øverste Etage Tegne- og Sløjdlokaler. Af dette vil fremgaa, at de af Overlæreren anslaaede 100,000 Kr. maa anses at være et altfor ringe Beløb, hvor Talen er om at indrette en tidssvarende Skolebygning med, hvad dertil hører, Gymnastiksal, særskilt Overlærerbolig, stor Legeplads og betydelige Længder af Hegnmure samt Kloakanlæg og Vandindlæg. Hertil kommer yderligere Transportudgifter for Bygningsmaterialier.

At opføre en Skolebygning med Midtergang og Klasseværelser til begge Sider er vel mere økonomisk, men utvivlsomt aldeles forkasteligt i nærværende Tilfælde. Det er skarpt fremhævet i Overlærer Lauritsens Skrivelse, hvad der jo ogsaa er en Kendsgerning, at der til Skolelokaler maa skaffes saa megen Sol som muligt, for at de sanitære Forhold kan være tilfredsstillende, og dette vil i Særdeleshed gøre sig gældende paa et Sted som her, hvor Naturen har tildelt den i saa sparsomt Maal.

I en Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion af 18de Januar d. A. er i Slutningen anført, at Indretning af Skole i den nuværende Amtmandsbolig samt Opførelsen af en ny Bolig for Amtmanden antages at kunne udføres for 60,000 Kr. — Uanset at tidssvarende Skolelokaler ikke vil kunne indrettes i nævnte Bygning skal bemærkes, at Bekostningen utvivlsomt langt vil overskride den nævnte Sum. Selv om man forudsætter, at Skolen kunde indrettes i Boligen og en ny Amtmandsbolig opføres for det anslaaede Beløb, vil dog hertil komme Opførelsen af en Overlærerbolig og et Gymnastikhus samt Planering af Legeplads, og hvad dertil hører. Nu eksisterende Udhuse ved Amtmandsboligen blive værdiløse og maa bortskaffes. Om der ved denne Ordning vil blive nogen Besparelse fremfor at bygge en ny Skole efter medfølgende Projekt, turde derfor anses for højst problematisk.

Alle de modtagne til Sagen hørende Bilag følger hoslagt tilbage.

Ærbødigst

Holger Rasmussen, *Carl C. Hansen.*
M. af A. A.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

* * *

Sagens *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 10de August.* Et Forslag af *Winther* om at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer vedtoges med 19 Stemmer mod 0, og til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde uden Afstemning: *Degn, Provsten, Petersen, Patursson* og *Skaröe.*

Den 13de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, som er nedsat til at afgive Betænkning i den til Tinget indkomne Sag angaaende Opførelse af en ny Statsskolebygning for Færøernes Mellemskole, tillader sig at udtale følgende:

Ved Skrivelse af 3dje Januar 1906 indsendte Kommissionen for Mellemskolen et af Førstelæreren ved nævnte Skole, Lauritsen, udarbejdet, til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet stilet Forslag til Opførelse af en ny Statsskolebygning i Thorshavn. I Forslaget, som i det hele er tiltraadt af Kommissionen, gøres gældende, at de nu brugte Lokaler ikke tilnærmelsesvis opfylde de Krav, der stilles til en Skolebygning i vore Dage, samt at dens Benyttelse af forskellige Grunde maa anses for sundhedsfarlig. Ligeledes fremhæves Førstelærerens Embedsbolig og andre Forhold ved Skolens Omgivelser som sundhedsfarlige. — Den 7de Januar 1906 indgaves til Skoledirektionen en af 26 Borgere i Thorshavn underskrevet Adresse, hvori de fremhæve, at de skolesøgende Børns Sundhed udsættes for Fare ved Opholdet i Klasseværelserne, samt anmode Skoledirektionen om at tage de nævnte Forhold under Overvejelse og snarest gøre Skridt til at skaffe Mellemskolen en ny og tidssvarende Skolebygning.

Sagen blev derefter ved Skrivelse fra Skoledirektionen af 18de Januar s. A. indsendt til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der ved Skrivelse af 20de Februar s. A. begærede en Udtalelse fra Færøernes Lagting, om det vil se sig i Stand til af de under det sorterende Kasser at udrede Bidrag til det paagældende Byggearbejde, samt en Udtalelse i samme Retning fra Thorshavns Kommunalbestyrelse. Endelig udbad Ministeriet tilvejebragt en detailleret Redegørelse for de Fordringer, der eventuelt ville være at stille til den nye Bygning, for paa Grundlag deraf at udarbejde de fornødne Tegninger til Bygningen. En saadan Redegørelse foreligger i en Skrivelse af 28de Marts 1906 fra Kommissionen for Mellemskolen.

Thorshavns Kommunalbestyrelse har ved Skrivelse til Skoledirektionen af 9de Maj 1906 erklæret »at være villig til at yde et mindre særligt Tilskud til en ny Skolebygning«, uden at den dog for Tiden mente at kunne give Tilsagn om noget bestemt Beløb, og idet den udtaler, at »Thorshavns Kommune ogsaa gennem eventuelle Tilskud fra Lagtingets Kasser antagelig vil komme til at bidrage til den nye Skole i et Omfang, der vil blive mindst lige saa stort som nogen anden Kommunes«. — Sagen blev derefter behandlet i en overordentlig Tingsamling i Maj Maaned f. A., og uden at komme nærmere ind paa Sagens Enkeltheder — vedtog Tinget at svare Ministeriet, at Lagtinget ikke saa sig i Stand til paa Sagens daværende Standpunkt at tage en afgørende Beslutning, men at man ikke stiller sig uvillig til Tanken om Opførelse af en ny Skolebygning og Tilskud til samme.

Efter at Sagen gennem Skoledirektionen atter var forelagt Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, har dette foranlediget udarbejdet Planer og Overslag til Opførelse af en Statsskolebygning. Ministeriet har derefter ved Skrivelse af 22de Maj d. A., næst at fremsende de nævnte Planer og Overslag, udbedt sig en fornyet Udtalelse saavel fra Lagtinget som fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om Størrelsen af de Bidrag, der vil kunne forventes til Bygningens Opførelse i væsentlig Overensstemmelse med de foreliggende Planer.

Ved Skrivelse af 2den f. M. har Skoledirektionen forelagt Sagen for Lagtinget til Betænkning og henstillet, at der forhandles med Thorshavns Kommunalbestyrelse om, hvilket Bidrag der fra Kommunens Side vil kunne ydes.

Udvalget har underhandlet med Thorshavns Kommunalbestyrelse, og som endeligt Svar modtaget vedlagte Skrivelse af 4de d. M.*), hvorefter der af Kommunen kun vil blive ydet et Beløb af 5000 Kroner en Gang for alle.

Udvalget maa fuldt ud indrømme, at de nuværende Bygninger ere meget

*) Udelades.

utidssvarende, og indser Nødvendigheden af, at der saa snart som muligt tilvejebringes nye Lokaler.

Med Hensyn til Planen kan man tiltræde, at Skolen indrettes til Mellemskole og 1 Realklasse, hvorimod man stiller sig mere tvivlsomt overfor Spørgsmaalet om Lokale til en Forberedelsesklasse. Den sidstnævnte Klasse kommer kun Byen Thorshavns Borgere til gode, hvorfor det ikke kan anses for rigtigt at bebyrde den øvrige Befolkning med nogle Udgifter i Anledning heraf. Man kan rigtignok hertil indvende, at Børn fra Landkommunerne ogsaa har Adgang til Optagelse i Forberedelsesklassen; men denne Adgang bliver ikke benyttet, idet vistnok alle Forældre anse det for forkasteligt at sende deres Børn bort fra Hjemmet i en yngre Alder end den, der er foreskrevet for Optagelse i Mellemskolen, nemlig 11 Aar. Der er under alle Omstændigheder mindre Grund til at opretholde Forberedelsesskole i Thorshavn end paa Landet, hvor Vanskelighederne ved at forberede Børn til Optagelse i Mellemskolen er langt større end i Thorshavn; her vil det under ingen Omstændigheder støde paa Vanskeligheder at give Børn den tilstrækkelige Forberedelse. Berettigelsen af at bibeholde Forberedelsesskole i Thorshavn er betinget af, at der ogsaa i Landkommunerne oprettes saadanne Skoler, hvorom der imidlertid for Tiden næppe kan blive Tale. —

Indenfor Udvalget har der været udtalt Ønskeligheden af, at Skolens Virksomhed blev udvidet saaledes, at Eleverne kunde tage Studentereksamen derfra; men Flertallet finder foreløbig ikke at burde gøre noget Forslag i den Retning, idet Bekostningen og Vanskelighederne iøvrigt ved en saadan Skoles Oprettelse og Drift maa antages ikke at komme til at staa i noget rimeligt Forhold til det Antal Elever, der vil kunne paaregnes.

Udvalget mener, at Overslagssummen for Bygningens Opførelse er altfor høj, og vil henstille, om tidssvarende Lokaler ikke ville kunne tilvejebringes for et mindre Beløb. Særlig maa man antage, at Gymnastikhuset ligesom Embedsbolig for Overlæreren maa kunne opføres billigere, end hvad Overslaget udviser.

Skønt Skolen, der drives for Færø Amts Skolefonds Regning med Støtte fra Statskassen, er bestemt til at optage Børn fra alle Kanter af Øerne, er det givet, at den Kommune, hvori Skolen drives, har den langt overvejende og største Fordel, hvad følgende Opgørelse over Antallet af skolesøgende Børn viser, nemlig:

	I Mellemskolen.		I Forberedelsesklassen.		I alt.
	fra Thorshavn.	fra Bygderne.	fra Thorshavn.	fra Bygderne.	
1903	13	7	19	0	39
1904	15	5	17	1	38
1905	23	7	19	3	52
1906	30	12	23	3	68
1907	28	12	30	1	71
1907—08	41	16	23	0	80
I alt.	170	59	131	8	368

Herefter er de Goder, som Skolen har at byde paa, for største Delen tilfaldet Thorshavn, og navnlig er Forberedelsesklassen saa at sige udelukkende for Thorshavns Beboere.

Det vil være rettest at fordre, at den Kommune, hvori Skolen lægges, bør betale et særligt Bidrag til Skolen fremfor Landet iøvrigt, og da det er utvivlsomt, at enkelte bedre stillede Landkommuner ville være villige til at gøre store Ofre for at opnaa den Fordel, som følger med at faa Skolen etableret i Kommunen, vil det være uretfærdigt, at Thorshavns Kommune ikke betaler rigeligt, dels til Skolebygningens Opførelse og dels til Driften. — Skolefonden maa nemlig betragtes som tilhørende hele det færøske Samfund.

Thorshavns Kommune yder til Drift af Forberedelsesklassen kun 150 Kr. aarlig, uagtet denne Klasse, som ovenstaaende Opgørelse viser, kun søges af Børn fra denne Kommune, og dette Bidrag maa derfor siges ikke at staa i noget som helst Forhold til den Fordel, som hermed er forbundet. — Desuden nyder Kommunen 640 Kr. aarlig som Tilskud til dens Almueskolevæsen, hvorimod ingen anden Kommune erholder noget saadant. Naar hertil kommer, at Skolens Personale er skattepligtigt til Thorshavns Kommune, erholder denne en forholdsvis stor Indtægt, dels af Skolefonden og dels som Følge af, at Skolens Virksomhed er henlagt til Thorshavn, i Stedet for at den burde yde et større Bidrag, og der kunde være al Grund til at inddrage de ovennævnte 640 Kr. aarlig, da der af Skolefondens Indtægter formentlig ikke fremtidig vil kunne afholdes de med Skolens Drift forbundne Udgifter, helst da Thorshavns Kommune ubetinget sidder inde med større Skatteevne end nogen anden Kommune paa Færøerne.

Tillagt de nævnte	640 Kr.
den Skat til Kommunen, som Skolens Personale i indeværende Regnskabsaar yder	287 —
fremkommer et Beløb af	927 Kr.
Naar herfra trækkes, hvad Kommunen yder til Udgifter ved Forberedelsesklassen	150 —
fremkommer en Netto-Indtægt for Thorshavns Kommune	777 Kr.

Thorshavns Kommunes ovennævnte Bidrag til en ny Skoles Opførelse forekommer Udvalget ikke at staa i noget som helst Forhold til Overslagssummen, og langt mindre til den Fordel, som Kommunen har.

Naar Skolebygningen i Sagens Akter benævnes *Statsskolebygning*, har det indenfor Udvalget været Genstand for Tvivl, hvad der menes med denne Benævnelse, enten Skolen fremtidig tænkes drevet for Statskassens Regning eller som hidtil af Skolefonden med Tilskud af Statskassen.

Hvis Udgifterne ved Driften skulle afholdes som hidtil, vil det være vanskeligt — om ikke umuligt — at holde Skolen gaaende med de Indtægter, som Skolefonden fremtidig kan ventes at faa. Hvad der i de senere Aar har bevirket, at der har været lidt Overskud, er den Indtægt, som er tillagt Fonden af Afgiften af Storhvaler, hvilken Indtægt kan ventes at aftage og om nogle Aar helt at bortfalde.

Opførelsen af den projekterede Bygning og den paatænkte Udvidelse af Skolens Virksomhed vil sandsynligvis medføre en ikke saa helt ubetydelig Forøgelse af Udgifterne. Da det maa være Tinget magtpaaliggende at sikre sig imod, at Udgifterne ved Driften i Fremtiden skulle vise sig ikke at kunne bæres af Skolefonden, mener man at burde fraraade, at Skolefondens Formue berøres af den paatænkte Bygnings Opførelse.

Spørgsmaalet bliver herefter, hvorfra Tinget skal skaffe et eventuelt Bidrag til Skolebygningens Opførelse.

Den eneste Kasse, som der antagelig kan være Tale om, er Amtsrepartitionsfonden; men Udvalget maa anse det for uretfærdigt at paaligne Skatter paa Landets Befolkning i det nævnte Øjemed, saa længe Forholdene ved Skolen ere

ordnede, som nu er Tilfældet. Dette vil først kunne forsvares, naar Adgangen for Landbefolkningen til at søge Skolen bliver gjort betydelig lettere end hidtil.

Naar Thorshavns Kommunalbestyrelse i Skrivelse af 9de Maj 1906 anfører, at den »gennem eventuelle Tilskud fra Lagtingets Kasser antagelig vil komme til at bidrage til den ny Skole i et Omfang, der vil blive mindst lige saa stort som nogen anden Kommune«, skal hertil bemærkes, at en stor Del af Skatten bliver lignet paa Jordegodset og allsaa hovedsagelig paa Landbefolkningen. Thorshavns Kommune har i de 2 sidste Aar bidraget med c. $^1/_{13}$ af Skattebeløbet, medens den har c. $^1/_{10}$ af Øernes Befolkning og bærer saaledes ikke engang Andel i Forhold til Folketallet, uagtet den har de største Skatteevner, som for en stor Del kan tilskrives dens Handelsdrift med Landbefolkningen og dens Fiskerflaade, som ogsaa tildels ejes af Folk fra Landet.

Der bliver for Tiden ydet en Understøttelse af 100 Kroner aarlig til ubemidlede Elever fra Landet under deres Ophold ved Skolen. Dette Tilskud, hvoraf Halvdelen afholdes af Statskassen og Halvdelen af Amtsrepartitionsfonden, er selvfølgelig en Hjælp, men Bekostningerne ved at holde Børn i Thorshavn, er desuagtet saa store, at kun et forsvindende Antal Forældre ville kunne magte at afholde dem. Man mener derfor, at dette Tilskud burde forhøjes til 200 Kroner. Endvidere formener man, at Fripladser ved Skolen fortrinsvis bør tildeles Elever fra Landet.

Udvalget mener herefter ikke for Tiden at kunne foreslaa af de under Lagtingets Bestyrelse sorterende Kasser til Opførelse af den paatænkte Skolebygning at bevilge noget Bidrag, som kan siges at staa i noget rimeligt Forhold til den anslaaede Bekostning, og man tillader sig at foreslaa til Vedtagelse, at der svares Skoledirektionen:

1. Tinget ser sig ikke i Stand til af nogen af de under dets Bestyrelse sorterende Kasser under de nuværende Forhold at bevilge noget Beløb, som staar i rimeligt Forhold til Overslagssummen.
2. Skoledirektionen anmodes om at overveje, hvorvidt der af Træ eller Sten som Hovedmateriale vil kunne opføres tidssvarende og dog mindre bekostelige Skolelokaler end Overslaget udviser, samt eventuelt fremkomme med Forslag i saa Henseende.
3. Skoledirektionen anmodes om at indhente Oplysninger angaaende, hvorvidt Udgifterne ved Skolens Drift fremtidig tænkes afholdte af Statskassen eller som hidtil af Skolefonden med Tilskud fra Statskassen.
4. Direktionen anmodes om at indhente Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse om, hvorvidt den vil give Afkald paa det Kommunen ved Lov af 16. Febr. 1866 § 1 af Skolefonden tilstaaede Tilskud af 640 Kroner aarlig.
5. Tinget anser det for ønskeligt, at der lettes Børn fra Landdistrikterne Adgang til at besøge Skolen, ved at den hidtidige Understøttelse af 100 Kroner forhøjes til 200 Kroner.
6. Det anses rettest, at Fripladser ved Skolen fortrinsvis tildeles Børn fra Landdistrikterne.
7. Tinget er villigt til at tage Sagen om Tilskud til en ny Skolebygning til fornyet Overvejelse næste Aar.

Ved *2den Behandling*, *den 16de September*, vedtoges det med 16 Stemmer mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 19de September fremlagdes to Ændringsforslag til Udvalgets Forslag:

1) Motiveret Ændringsforslag fra Patursson og Skarð, vedhæftet som Bilag 11.
2) Følgende Ændringsforslag fra Degn, Patursson, Petersen og Skarð.

Som nyt Indstillingspunkt 8 sættes:

»Skoledirektionen anmodes om at indlede fornyet Underhandling med Thorshavns Kommunalbestyrelse, om der ikke fra Kommunens Side vil kunne ydes et Bidrag til Opførelse af den paatænkte Skolebygning, som staar i bedre Forhold til Overslagssummen end det i Kommunalbestyrelsens Skrivelse af 4de d. M. tilbudte, eventuelt efter at Overslagssummen er reduceret.«

3dje Behandling fandt Sted *den 21de September*. *Punkt 1* vedtoges med 14 St. mod 0. *Punkt 2* vedtoges med 15 Stemmer mod 0. *Punkt 3 og 4* vedtoges med 16 St. mod 0. *Punkt 5* vedtoges med 15 St. mod 0. *Punkt 6* vedtoges med 16 St. mod 0. *Punkt 7* vedtoges med 15 St. mod 0, og *Punkt 8* vedtoges med 16 St. mod 0.

Mindretallets principale Forslag sattes under Afstemning ved Navneopraab. *Ja stemte*: Nielsen, Patursson, Hentze, J. H. Poulsen, Skarð, Winther og Konoy. *Stemte ikke*: J. Poulsen, Skaalum, Michelsen, Petersen, Samuelsen, Degn, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende*: Provsten, Müller, Olsen og Weihe, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Derefter sattes Mindretallets subsidiære Forslag under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

VI. Udvidelse af Thorshavns Mellemskole med en Realklasse m. m.

Den 7de September fremlagdes følgende Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion:

Færø Amts Skoledirektion.

Den 7de Sept. 1907.

Fra Kommissionen for Mellemskolen i Thorshavn har Skoledirektionen modtaget den med Bilag hosfølgende Skrivelse af 2yde f. M., hvorved Kommissionen med sin Anbefaling indsender et af Skolens Førstelærer fremsat Forslag, gaaende ud paa:

1) Skolens Udvidelse med en Realklasse,
2) Oprettelse af et nyt Lærerembede,
3) Omregulering af Lærerpersonalets Lønninger.

Efter at Direktionen dernæst fra Førstelæreren har indhentet den medfølgende Skrivelse af 3dje d. M., indeholdende forskellige yderligere Oplysninger om Skolens økonomiske Forhold og Elevantal, har man udarbejdet det ligeledes vedlagte »Udkast*) til Bestemmelse for Realskolen i Thorshavn«, hvori er optaget de for Tiden gældende Bestemmelser for Skolen (kgl. Resolutioner af 9de Febr. 1900 og 26de November 1904) med de Ændringer, som følge af de ovenfor under 1—3 ommeldte Forandringer i Skolens Forhold, samt med nogle yderligere, uvæsentlige Ændringer. Som det vil ses af Udkastet med vedføjede Bemærkninger, har Direktionen i alt væsentligt kunnet tiltræde Skolekommissionens Forslag, dog finder Direktionen, at man rettere bør betegne den bestyrende Lærer som »Overlærer« i Stedet for, som foreslaaet, »Skoleinspektør«, og at man af Hensyn til Skolefondens Status ikke, som af Kommissionen foreslaaet, kan give Afkald paa at afkorte Værdien af Overlærerens Fribolig i hans Pengeløn.

Til Oversigt vedlægges en af Direktionen udarbejdet Sammenstilling af de nuværende og de foreslaaede Lønninger for Lærerpersonalet.

Med Hensyn til Afholdelsen af de Merudgifter, som Forslagets Gennemførelse vil bevirke, maa Direktionen formene, at Skolefonden (se den hosfølgende Oversigt**) over dens Status i Aarene 1861—1906) ikke vil kunne bære Lønningen til den foreslaaede ny Lærer og heller ikke kan paatage sig Udredelse af de foreslaaede Lønstillæg udover, hvad der for lignende Forhold er bestemt ved § 1 i Lov om Lønbestemmelser for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne af 7de Marts 1902 og ved § 32 i Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904. Direktionen maa derfor foreslaa, at de ommeldte Udgifter søges dækkede af Statskassen derved

a) *at* det hidtil bevilgede Tilskud til Skolen forhøjes med 1000 Kr. aarlig (til Lønning af en ny Lærer), og
b) *at* Statskassen overtager Udredelsen af Lønstillæg til Overlæreren for Tjenestetiden efter 8 Aars Ansættelse og til Lærerne og Lærerinden for Tjenestetiden efter 10 Aars Ansættelse.

Med disse Bemærkninger skal Direktionen andrage om, at Lagtinget vil indstille til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

1. at søge den fornødne finansielle Hjemmel til, at Statskassen udreder de under a. og b. ommeldte Tilskud, og
2. at søge de i det ovennævnte »Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn« indeholdte Ændringer i de hidtil for Skolen gældende Bestemmelser forsynede med allerhøjeste Stadfæstelse.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.* *A. Degn.*

Til
Lagtinget.

* * *

De med Direktionens Skrivelse fulgte Bilag ere saalydende:

Kommissionen for Mellemskolen.

Den 29de August 1907.

Idet Kommissionen fremsender hoslagte Forslag fra Førstelærer Lauritsen, skal man, idet man giver Forslaget i alle dets Dele sin fulde Tilslutning, tillade —

*) Vedhæftet som *Bilag 4*.

**) Udelades.

sig at gøre opmærksom paa Vigtigheden af, at det allerede fra 1ste September 1908 bliver muligt at lade de Børn, som da har bestaaet Mellemskoleeksamen, faa Adgang til at gennemgaa Realklassen.

Med Hensyn til den i Forslaget angivne Affattelse af Bekendtgørelsens 9 § 13, hvori fastslaas, at Førstelæreren skal være Skoleinspektør, skal Kommissionen, idet den henviser til sin tidligere Henstilling desangaaende, udtale sin fulde Tilslutning til en saadan Ordning.

Ligeledes kan Kommissionen under Hensyn bl. a. til Skolefondens nuværende Status give den foreslaaede Lønregulering sin Tilslutning, idet den aarlige Merudgift for Fonden efter en løselig Beregning herefter formentlig ialt vil blive c. 1500 Kr.

Kommissionen tillader sig endelig ærbødigst at henstille, at nærværende Sag fremmes hurtigst muligt og forelægges indeværende Lagting, hvis dettes Udtalelser om Sagen skal indhentes.

M. A. Hansen. *J. Lauritsen.* *M. A. Winther.* *Poul Kjelnæs.*

Til
Færø Amts Skoledirektion.

* * *

Thorshavns Mellemskole,
den 28. August 1907.

Udkast til Forslag om Udvidelse af Thorshavns Mellemskole med en Realklasse, Ansættelse af en Lærer og Regulering af Lærerlønningerne.

. . . .

I Bekendtgørelse om Forandringer i nogle i allerhøjeste Resolution af 9de Februar 1900 indeholdte Bestemmelser angaaende Realskolen i Thorshavn § 1 bestemmes, at der i Thorskavn skal være en Mellemskole for Drenge og Piger med en toaarig Forberedelsesklasse. Denne Ordning er nu gennemført, idet de tidligere Realklasser er nedlagte og 5 Mellemklasser oprettede, saaledes at Mellemskoleeksamen vil kunne afholdes næste Sommer, medens almindelig Forberedelseseksamen i Sommer er afholdt for sidste Gang.

Nu har det imidlertid vist sig, hvad man ikke var helt klar over, straks efter at Loven om højere Almenskoler m. m. var traadt i Kraft, at Mellemskoleeksamen ingenlunde fik samme Retsvirkning som den tidligere Præliminæreksamen, og endvidere kan man nu se, at det vilde være at sænke den højere Undervisnings Niveau her paa Færøerne, hvis man nøjedes med en Mellemskole alene. Under Henvisning hertil og til, at der i det øvrige Kongerige overalt indrettes Realklasser, hvorigennem Mellemskolens Undervisning afsluttes, skal jeg tillade mig at foreslaa, at § 1 i førnævnte Bekendtgørelse affattes saaledes: I Thorshavn skal være en højere Almenskole for Drenge og Piger. Skolen omfatter en toaarig Forberedelsesklasse, 4 Mellemskoleklasser og en Realklasse. Undervisningen i Realklassen er bestemt ved kgl. Anordning af 16de November 1906 med tilhørende Bekendtgørelse af 19de s. M.

Oprettelsen af Realklassen vil medføre Nødvendigheden af, at der ved Skolen oprettes et nyt fast Lærerembede, hvorfor jeg tillader mig at foreslaa, at

Bekendtgørelsens 8 § 12 affattes saaledes: Undervisningen ledes af 4 Lærere og 1 Lærerinde.

Fremdeles tillader jeg mig under Henvisning til en fra Kommissionen for Mellemskolen til Færø Amts Skoledirektion sket Henstilling angaaende Fastsættelse af de enkelte Læreres Myndighedsomraade og til Forholdet ved ensartede Skoler i det øvrige Kongerige at foreslaa, at 9 § 13 affattes saaledes: Førstelæreren, som har Titel af Skoleinspektør, skal have den daglige og umiddelbare Bestyrelse af Skolen.

Endelig tillader jeg mig under Henvisning til et fra Skolens Lærerpersonale til Færø Amts Skoledirektion indsendt Andragende og til, at det formentlig vilde være uhilligt længere at lade Lærerpersonalet ved Thorshavns Mellemskole være det eneste inden for hele Kongeriget, som ikke har faaet nogen som helst Del i de Lønforhøjelser, som de øvrige Lærere har erholdt i de sidste 30 Aar, at foreslaa Lærerlønningerne forhøjede og regulerede. Naar Hensyn tages til, at Livsfornødenhederne her paa Færøerne i den Tid, der er forløbet, siden de nuværende Lønninger for c. 30 Aar siden blev fastslaaede, er steget i Pris til det dobbelte, saaledes at det nu ingenlunde er billigere, men snarere dyrere at leve paa Færøerne end i det øvrige Kongerige, forekommer det mig at være en billig Fordring fra Lærernes Side, naar vi nu anmoder om at blive sat paa samme Lønningstrin, som det vore Kolleger i det øvrige Kongerige allerede længe har været paa, og som de nu haaber at faa forbedret, altsaa at blive lønnet efter den Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904 § 20 fastsatte højeste Skala, som nu anvendes vistnok ved saa godt som alle Skoler af den her omtalte Art i det øvrige Kongerige. Jeg tillader mig altsaa at foreslaa, at 12 § 20 affattes saaledes: Lærerne ved Skolen lønnes efter den i Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904, § 20 fastsatte højeste Skala, og saaledes, at Skoleinspektøren har Embedsbolig.

Hvad angaar Størrelsen af den ved Gennemførelsen af ovenstaaende Forslag foraarsagede Merudgift og dennes Udredning, tillader jeg mig at henvise til hosfølgende Overslag.

Ærbødigst

J. Lauritsen.

Til
Færø Amts Skoledirektion.

* * *

Anslaaet Udgift ved Gennemførelsen af Forslag om Udvidelse af Thorshavns Mellemskole med en Realklasse, Oprettelse af et nyt Lærerembede og Regulering af Lærerlønningerne.

1. Anslaaet Udgift en Gang for alle.
   Indretning og Montering af 1 Klasseværelse . . . . 350 Kr.

2. Anslaaet aarlig Udgift.
   a. Leje af Klasselokale . . . . . 75 Kr.
   b. Opvarmning og Rengøring . . . . . 100 —
   c. Løn til 1 Lærer efter den nugældende Lønningsmaade, gennemsnitlig . . . . 1500 —
   1675 Kr.

3. Merudgift ved Lønregulering.

Efter den nugældende Ordning bliver i 20 Aar Gennemsnittet af

1) Førstelærerens Lønning	2300 Kr.	+ Embedsbolig.
2) Andenlærerens Lønning	1810 —	
3) Tredielærerens Lønning	1590 —	
4) Lærerindens Lønning	950 —	

Regnes Førstelærerens Embedsbolig til 300 Kr., bliver det aarlige Gennemsnit . . . 1637 Kr. 50 Øre.

Efter den foreslaaede Ordning bliver i 20 Aar Gennemsnittet af

Skoleinspektørens Løning	3120 Kr.	+ Embedsbolig.
Lærernes Lønninger	1590 —	
Lærerinders Lønninger	1115 —	

Regnes som før Skoleinspektørens Bolig til 300 Kr., bliver det aarlige Gennemsnit . . 2041 Kr. 66 Øre.

Sammenligner man de to Gennemsnitstal, ser man altsaa, at Udgiften til 4 Lærere og 1 Lærerinde i tyve Aar vil foraarsage en gennemsnitlig aarlig Merudgift af c. 2000 Kr.

Ad Udgiftspost 1. Foreslaas udredet af Færø Amts Skolefond.
— — 2. a. og b. foreslaas udredet af Færø Amts Skolefond. c. foreslaas udredet af Færø Amts Skolefond med 500 Kr. og af Statskassen med 1000 Kr.
— — 3. Foreslaas udredet i Overensstemmelse med Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904 § 32, jfr. § 20, højeste Skala, af Statskassen og af Færø Amts Skolefond.

Thorshavns Mellemskole, den 28de August 1907.

J. Lauritsen.

* * *

Thorshavns Mellemskole,
den 3. September 1907.

Som Bilag til mit under 28de f. M. til den højtærede Direktion indsendte »Udkast til Forslag om Udvidelse af Thorshavns Mellemskole med en Realklasse, Ansættelse af en Lærer og Regulering af Lærerlønningerne, skal jeg ærbødigst tillade mig at fremsende hosfølgende Oversigt*) over Thorshavns Realskoles finansielle Status for Tidsrummet fra 1ste Januar 1901 til 31te December 1906.

Af denne Oversigt fremgaar, at Skolen i 1901 havde et Underskud paa 467 Kr. 47 Øre, medens den i 1906 gav et Overskud paa 160 Kr. 16 Øre. Ligeledes fremgaar, at Skolepengene fra at udgøre 1424 Kr. i 1901 er steget til 2594 Kr. i 1906, altsaa med 1170 Kr. At Overskudet desuagtet ikke er blevet større, skyldes, at Skolens Drift er blevet bekosteligere ved Adskillelse af dens Dobbeltklasser; i 1901 havde Skolen 3 toaarige Klasser med 3 Lærere, i Slutningen af 1906 4 etaarige og 1 toaarig Klasse med 4 faste Lærere og 2 Timelærere. Under Hensyn til, at den Undervisning, der kan gives under de nye Forhold, formentlig kan skaffe Skolens Elever bedre Udbytte af deres Skolegang, end de kunde faa under den gamle Ordning, skal jeg tillade mig at pege paa, at Frem-

*) Udelades.

gangen i Skolens Status i det anførte Tidsrum formentlig ikke udelukkende bør ses fra et pekuniært Synspunkt. Endelig skal jeg tillade mig at anføre Skolens aarlige Elevantal i Tidsrummet fra 1901 til 1907:

1901	34	Elever.
1902	48	—
1903	39	—
1904	38	—
1905	52	—
1906	68	—
1907	71	—

Skoleaaret 1907—08 er begyndt med 80 Elever.

Ærbødigst

J. Lauritsen.

Til
Færø Amts Skoledirektion.

* * *

Sammenstilling af de nuværende og de foreslaaede Lønninger for Lærerpersonalet ved Mellemskolen i Thorshavn.

Tjeneste-aar.	Førstelærers (Overlærers) Løn.		Andenlærers Løn.	Tredjelærers Løn.	Lærers Løn.	Lærerindes Løn.	
	nuværende.	foreslaaet.	nuværende.	nuværende.	foreslaaet.	nuværende.	foreslaaet.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1	*2100*	*2400*	*1390*	*940*	*1000*	*700*	*800*
2	2100	2400	1390	940	1000	700	800
3	2100	2400	1390	940	*1100*	700	*900*
4	2100	2400	*1590*	*1040*	1100	*800*	900
5	2100	*2800*	1590	1040	1100	800	900
6	*2500*	2800	1590	1040	*1500*	800	*1000*
7	2500	2800	*1790*	*1140*	1500	*900*	1000
8	2500	2800	1790	1140	1500	900	1000
9	2500	*3200*	1790	1140	1500	900	1000
10	2500	3200	*1990*	*1240*	1500	*1000*	1000
11	*2900*	3200	1990	1240	*1800*	1000	*1250*
12	2900	3200	1990	1240	1800	1000	1250
13	2900	*3600*	1990	*1340*	1800	*1100*	1250
14	2900	3600	1990	1340	1800	1100	1250
15	2900	3600	1990	1340	1800	1100	1250
16	2900	3600	1990	1340	*2000*	1100	*1350*
17	2900	3600	1990	1340	2000	1100	1350
18	2900	3600	1990	1340	2000	1100	1350
19	2900	3600	1990	1340	2000	1100	1350
20	2900	3600	1990	1340	2000	1100	1350
21	2900	3600	1990	1340	*2400*	1100	*1500*

Den *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 10de September*. Efter at Sagens Overgang til 2den Behandling var vedtaget med 17 St. mod 0, vedtoges med 11 St. mod 0 et Forslag af J. Poulsen om at henvise Sagen til Udvalget i Sagen angaaende Opførelsen af en ny Statsskolebygning.

Den 20de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Kommissionen for Mellemskolen i Thorshavn har til Skoledirektionen med sin Anbefaling indsendt et af Skolens Førstelærer fremsat Forslag, gaaende ud paa:

1) Skolens Udvidelse med en Realklasse,
2) Oprettelse af et nyt Lærerembede,
3) Omregulering af Lærerpersonalets Lønninger.

Skoledirektionen har derefter ved Skrivelse af 7de d. M. forelagt Sagen for Lagtinget.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Sagen er bleven henvist, tillader sig at bemærke følgende:

Man maa indrømme Nødvendigheden af, at Skolens Virksomhed kommer til at omfatte en Realklasse, og kan i alt væsentligt tiltræde Skoledirektionens Bemærkninger i den ovennævnte Skrivelse, og navnlig at de foreslaaede Merudgifter til Lønning af Lærerpersonalet ikke vil kunne udredes af Skolefonden i større Omfang end af Direktionen foreslaaet.

Med Hensyn til det af Skoledirektionen udarbejdede »Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn«, mener Udvalget, at Skolen fremtidig bør benævnes »Færøernes Realskole« og ikke »Realskolen i Thorshavn«. Flertallet (Provsten, Degn og Petersen) finde iøvrigt ikke at burde foreslaa nogen Forandring i Udkastet, hvorimod et Mindretal (J. Patursson og S. av Skarði) indtager en Særstilling, idet de mene, at der i alle Skolens Klasser bør undervises i Færøsk, samt i Realklassen tillige i Oldnordisk.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Vedtagelse:

Tinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om:

1) at ville udvirke
   a. *at* det hidtil bevilgede Tilskud til Realskolen forhøjes med 1000 Kr. aarlig til Lønning for en en ny Lærer, og
   b. *at* Statskassen overtager Udredelsen af Løntillæg til Overlæreren for Tjenestetiden efter 8 Aars Ansættelse og til Lærere og Lærerinder for Tjenestetiden efter 10 Aars Ansættelse.
2) at søge de i det af Skoledirektionen udarbejdede »Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn« indeholdte Ændringer i de hidtil for Skolen gældende Bestemmelser, forsynede med allerhøjeste Stadfæstelse, dog med den Ændring, at Skolen fremtidig benævnes »Færøernes Realskole«, i Stedet for »Realskolen i Thorshavn«. *Mindretallet* foreslaar yderligere den Forandring, at § 6 affattes saaledes:

   »Undervisningen i *Forberedelsesklassen* skal omfatte Dansk, Færøsk, Regning, Skrivning, Religion, Historie, Geografi og Naturhistorie og har til Formaal at føre Børnene saa vidt, at de kunne tilfredsstille de Fordringer, som stilles ved Optagelsesprøven til Mellemskolens 1ste Klasse, jfr. Anordning af 19de Juni 1903.

I *Mellemskoleklasserne* skal der gives Undervisning i de i Lov om højere Almueskoler m. m. af 24de April 1903 § 5 for Mellemskolen foreskrevne Fag i det Omfang, som udfordres, for at Skolen kan faa Ret til at afholde Mellemskoleeksamen. Dog skal Undervisningen og den afsluttende Prøve tillige omfatte Færøsk.

Realklassens Undervisning foregaar efter Anordning af 16de Novbr. 1906. Dog saaledes, at Undervisning i Færøsk (herunder mulig lettere Læsestykker i Oldnordisk) medtages, og der afholdes en afsluttende Prøve i dette Fag . . .«

. . .

Ved *2den Behandling den 21de September* bleve de enkelte Paragraffer i Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn satte under Afstemning og vedtagne. Udvalgsmindretallets Ændringsforslag til § 6 bortfaldt, idet Afstemningen ved Navneopraab fik følgende Udfald: *Ja stemte:* Nielsen, Patursson, Hentze, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther og Konoy. *Stemte ikke:* J. Poulsen, Skaalum, Michelsen, Petersen, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende:* Provsten, Müller, Olsen, Samuelsen og Weihe. § 6 i det oprindelige Forslag sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Skaalum, Petersen, Degn, J. H. Poulsen, Winther, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Nej stemte:* Patursson, Hentze, Skarð og Konoy. *Stemte ikke:* Michelsen. *Fraværende:* Provsten, Müller, Olsen, Samuelsen og Weihe. Overgang til 3dje Behandling vedtoges derpaa med 16 St. mod 0.

Den 23de September fremlagdes følgende Ændringsforslag fra Konoy, Patursson, J. H. Poulsen og Skarð:

§ 6 affattes saaledes:

A. Undervisningen i *Forberedelsesklassen* skal omfatte Dansk, Færøsk, Regning, Skrivning, Religion, Historie, Geografi og Naturhistorie og har til Formaal at føre Børnene saa vidt, at de kunne tilfredsstille de Fordringer, som stilles ved Optagelsesprøven til Mellemskolens 1ste Klasse, jfr. Anordning af 19de Juni 1903.

B. I *Mellemskoleklasserne* skal der gives Undervisning i de i Lov om højere Almenskoler m. m. af 24de April 1903 § 5 for Mellemskolen foreskrevne Fag i det Omfang, som udfordres for at Skolen kan faa Ret til at afholde Mellemskoleeksamen. Dog skal Undervisningen og den afsluttende Prøve tillige omfatte Færøsk.

C. *Realklassens* Undervisning foregaar efter Anordning af 16de Novbr. 1906, dog saaledes, at Undervisningen i Færøsk (herunder mulig lettere Læsestykker i Oldnordisk) medtages, og der afholdes en afsluttende Prøve i dette Fag.

Begæres afstemt punktvis: A. B. C.

Ved *3dje Behandling den 23de September* betragtedes §§ 1—5 som vedtagne uden Afstemning. § 6, Ændringsforslaget, Punkt A. og Punkt B., sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 9 stemte derfor. Ændringsforslaget, Punkt C., sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 11 Stemmer

mod 0, hvorpaa § 6 saaledes ændret vedtoges med 12 St. mod 0. **§§ 7—20** betragtedes som vedtagne uden Afstemning. Udvalgets endelige Indstilling sattes samlet under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende:* Müller, Olsen, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 24de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 24de September 1907.

Færø Amts Skoledirektion har ved Skrivelse af 7de d. M. forelagt indeværende Tingsamling til Behandling en Sag angaaende Udvidelse af Mellemskolen i Thorshavn til at omfatte en Realklasse samt i Forbindelse hermed Spørgsmaalet om Oprettelse af et nyt Lærerembede ved Skolen og Omregulering af Lærerpersonalets Lønninger.

Sagen blev ved foreløbig Behandling henvist til det i Sagen om Opførelse af en ny Statsskolebygning nedsatte Udvalg, som under 20de ds. afgav sin Betænkning.

Udvalget var, hvad angaar Oprettelsen af et nyt Lærerembede samt Omregulering af Lærerpersonalets Lønninger, enigt i at tiltræde det af Skoledirektionen foreslaaede under Forudsætning af, at der af Statskassen vilde kunne opnaas Bevilling i det Omfang, som af Skoledirektionen i sin ovennævnte Skrivelse berørt; idet man ikke mente, at Skolefondens Status tillader den Merudgift, som de foreslaaede Lønninger ville medføre.

Med Hensyn til det af Skoledirektionen udarbejdede »Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn«, da var hele Udvalget enigt i, at Skolen fremtidig bør benævnes »Færøernes Realskole« i Stedet for »Realskolen i Thorshavn«. Flertallet fandt iøvrigt ikke at burde foreslaa nogen Ændringer, medens et Mindretal foreslog Udkastets § 6 affattet i en noget fra Udkastet afvigende Form, gaaende ud paa, at der i alle Klasserne skal undervises i Færøsk. Ved Sagens 2den Behandling blev der stemt om de enkelte Paragraffer, ved hvilken Afstemning det af Mindretallet stillede Forslag bortfaldt.

Til Sagens 3dje Behandling G. D. var der af 4 af Tingets Medlemmer stillet et Ændringsforslag, ligelydende med det ovennævnte af Mindretallet stillede Forslag. Ved Afstemningen bortfaldt Punkt A. og B., medens Punkt C vedtoges med 12 Stemmer mod ingen. Udvalgets Forslag, med den saaledes vedtagne Ændring i Udkastets § 6, sattes derefter samlet under Afstemning og vedtoges enstemmig med 18 Stemmer, idet 4 Medlemmer vare fraværende.

Med Henvisning til Udvalgsbetænkningen og Sagens øvrige Aktstykker, som medfølge, skal man allerærbødigst andrage om det høje Ministeriums Medvirkning til, at de i Sagen omhandlede Tilskud til Lønning af Skolens Lærerpersonale maa blive ydet af Statskassen samt, at det vedtagne »Udkast til Bestemmelser for Færøernes Realskole« forsynes med allerhøjeste Stadfæstelse.

C. Bærentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Joen Poulsen.

VII. Opførelse af en Skolestue i Vaag.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld:

Vaag, den 27de Juni 1907.

Til
Færøernes Lagting!

Forstanderskabet har i et Dags Dato afholdt Møde vedtaget at fremkomme til det ærede Lagting med følgende Andragende:

Der har i en Del Aar været 1 Lærer og 1 Lærerinde i Vaag, men kun 1 Skolestue, da der i Skolebygningen ikke er Plads for mere end 1 Skolestue; man har hidtil lejet et Hus til Skolestue, men da dette nu er opsagt til et andet Brug, staar man i stor Forlegenhed. Forstanderskabet skal derfor herved tillade sig at andrage hos det ærede Lagting om, at der maatte blive bevilget af Statskassen det almindelige Beløb af 1400 Kr. til en Skolestue i Vaag, som der plejer at bevilges til Opførelse af Skolestuer paa Færøerne.

Ærbødigst

Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld.

J. Dahl.

Ved Sagens *forelobige Behandling den 3dje August* vedtoges det efter Forslag af Provsten med 18 St. mod 0 at henvise Sagen til *Kirkekassenævnet*.

Den 23de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Forstanderskabet for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld om Lagtingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive bevilget det sædvanlige Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en ny Skolestue i Bygden Vaag i Vaag Sogn i Suderø Præstegæld.

Som bemærket i Andragendet, har der i nævnte Vaag Sogn, hvor der findes c. 100 Børn i skolepligtig Alder, i de sidste 5 Aar været ansat en Lærerinde foruden den tidligere Enelærer. Lærerinden har hidtil undervist i et lejet Lokale, som har været indrettet til Skolestue. Da Lejemaalet er blevet opsagt, har Kommunalforstanderskabet besluttet sig til at opføre en ny Skolestue i Nær-

heden af Sognets Skolebygning og ansøger i den Anledning om det sædvanlige Tilskud af Statskassen.

I Henhold til det i Andragendet oplyste skal Udvalget anbefale Tinget at vedtage:

Lagtinget indgaar til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen maa blive ydet Vaag Sogn i Suderø Præstegæld et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue.

Ved *2den Behandling den 27de August* vedtoges det med 17 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 3dje September* blev Udvalgets Forslag enstemmig vedtaget med 17 Stemmer. *Fraværende:* Nielsen, Patursson, Michelsen, Olsen og Djurhuus.

Den 13de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 13de September 1907.

Lagtinget har i dettes indeværende Samling med 17 Stemmer — idet 5 Medlemmer vare fraværende — vedtaget at indgaa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas Vaag Sogn i Suderø Præstegæld et Tilskud af 1400 Kr. til Opførelse af en Skolestue.

I Henhold til det saaledes vedtagne tager man sig herved den Frihed at henvende sig til det høje Ministerium med Anmodning om, at der ved sammes gunstige Forsorg maatte af Statskassen blive tilstaaet Vaag Sogn det begærede Tilskud til Opførelse af en Skolestue, idet man som nærmere Motivering tillader sig at henvise til hoslagte Andragende og ligeledes medfølgende Udvalgsbetænkning.

C. Bærentsen. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

VIII. Oprettelse af et Andenlærerembede i Sjov Sogn.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Andragende fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune.

Foranlediget ved et Andragende fra Beboere af Sælletre om, at der maa blive oprettet et nyt Lærerembede i Sognet saaledes, at den ene Lærer underviser i Strænder og mulig ogsaa i Morskranæs, medens den anden underviser i Sælletre og Skaale og enkelte Gange i Skaalebotn, har Forstanderskabet vedtaget:

»At indgaa til Lagtinget med Andragende om, at der oprettes et saadant Embede, til hvis Begyndelsesløn Forstanderskabet vil yde 250 Kr. — Forstanderskabet forbeholder sig senere at tage Bestemmelse om Undervisningen i Skaalebotn og at træffe Bestemmelse om, hvorvidt Morskranæs skal henlægges til det ene eller det andet Skoledistrikt eftersom Skoleforholdene stille sig til forskellige Tider.«

Til nærmere Begrundelse heraf skal man tillade sig at oplyse, at Sognets 3 Skoler, der nu betjenes af én Lærer, for Tiden besøges af i alt 73 Børn fordelte saaledes *Strænder 47, Sælletre 15* (heraf 3 fra Morskranæs) og *Skaale 11 Børn*.

I Strænder er Børnetallet nu det største af, hvad det nogensinde har været, og det vil næppe i den nærmeste Tid stige betydeligt, snarere det modsatte. I Sælletre har Børneantallet tidligere været større; men nu er det igen i Stigning. Skaale, der tidligere har haft over 20 Børn, er naaet til et Minimum; men der forestaar en Stigning, foruden at der findes enkelte skolepligtige Børn, som ikke have søgt Skole. I Skaalebotn findes nogle faa Børn. — Selv om alle Børnene vare samlede paa ét Sted, vilde Antallet være mere end tilstrækkelig stort for én Person at undervise; naar nu Undervisningen foregaar paa 3 forskellige Steder, er det indlysende, at der er Trang til at faa en Lærer eller Lærerinde til.

Man har tænkt sig Forholdet ordnet saaledes, at den Person, der skal undervise i Sælletre og Skaale, forpligtes til eventuelt ogsaa at undervise i Skaalebotn, ligesom den, der underviser i Strænder, forpligtes til eventuelt ogsaa at undervise i Morskranæs. Spørgsmaalet om, hvorvidt der skal undervises i Skaalebotn eller om Børnene derfra (med lidt Hjælp til Logis) skulde møde i Skaale Skole, og, om Børnene i Morskranæs fremdeles skulle søge Skole i Sælletre eller modtage Undervisning i selve Bygden, maa ved en Skoleplan afgøres af Forstanderskabet som Skolekommission efter Omstændighederne til enhver Tid.

Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune, Strænder d. 20. Juli 1907.

P. F. V.

Joen Poulsen,
Fmd.

Til
Lagtinget.

Ved Sagens *forelobige Behandling den 3dje August* vedtoges det efter Forslag af Provsten med 18 St. mod 0 at henvise Sagen til *Kirkekassenudvalget.*

Den 21de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune i Østerø Præstegæld om Lagtingets Medvirkning til, at der i nævnte Sogn oprettes et Andenlærer- eller Lærerindeembede med en Begyndelseslon af 500 Kr.

Som oplyst i Andragendet er der i Sognet 3 Skoler med et samlet Børneantal af 73; desuden findes der enkelte Børn i skolepligtig Alder, som ikke have søgt den offentlige Skole. Med Rette bemærkes det, at selv om alle Børnene kunde samles i én Skole, vilde Antallet være stort nok for én Lærer. Naar nu Børnene paa Grund af Sognets Udstrækning maa møde i 3 forskellige Skoler, er det indlysende, at den i Sognet ansatte Enelærer umuligt i Længden paa tilfredsstillende Maade kan besørge Undervisningen alene.

Udvalget maa derfor anbefale Tinget at vedtage:

1. Lagtinget bifalder, at der paalægges Sjov Sogn at udrede de med Oprettelsen af et Embede som Andenlærer eller Lærerinde forbundne Udgifter.
2. Skoledirektionen anmodes om at udvirke, at der i Sjov Sogn oprettes et Embede for en Andenlærer eller Lærerinde med lovmæssigt Lønningsbidrag af Statskassen og med en Begyndelsesløn af 500 Kr.

Ved Sagens *2den Behandling den 23de August* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0.

IX. Trykning af et Katalog til Amtsbiblioteket.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Amtsbibliotekets Bestyrelse:

Færö Amts Bibliotek.
Thorshavn, den 31te Marts 1907.

I Fortsættelse af den under 31te Marts f. A. til det høje Lagting afgivne Beretning skal Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek i Henhold til § 7 i Bibliotekets Fundats fremsende følgende Meddelelser for Aaret 1906—07, ledsagede af Regnskabet*) for samme Tidsrum.

I Løbet af Sommeren 1906 fuldendtes Skrivningen af Bibliotekets systematiske Katalog, som udviser, at Biblioteket indeholder 6036 Bind, og Bøgerne forsynedes med Numre og opstilledes efter disse, saaledes at Udlaanet kunde begynde den 1ste August. Siden da har Biblioteket fungeret i Overensstemmelse med det gældende Reglement og har været forholdsvis meget benyttet, idet der i Tidsrummet fra 1ste August 1906 til 31te Marts 1907 har været udlaant 682 Bind, hovedsagelig til Thorshavn, men dog ogsaa til flere Landsbygder. I denne Sammenhæng skal Bestyrelsen tillade sig at henlede det høje Lagtings Opmærksomhed paa, at Udlaanet til Landsbygderne utvivlsomt betydelig vilde forøges, hvis der fandtes trykte Kataloger over Bibliotekets Bøger, som man kunde købe og derved skaffe sig Kendskab til, hvad Biblioteket indeholder; særlig fra Landsbygderne kommer der stadig Forespørgsler, om der maatte findes slige Kataloger.

Idet man endelig nævner, at de Mangler ved Biblioteksbygningen, som ved en foretagen Synsforretning vare paapegede, i det forløbne Aar ere afhjulpne, og at Biblioteket i de sidste og særlig det sidste Aar ved Køb og Gaver har erhvervet c. 160 Bind nye Bøger, tillader man sig at anbefale Biblioteket til det høje Lagtings fortsatte Velvilje.

Ærbødigst

J. Lauritsen. *R. C. Effersøe.*

Til
Færøernes Lagting.

Den 3dje August blev Sagen af Formanden henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

*) Udelades.

Den 12te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I Skrivelse af 31te Marts d. A., hvorved Bestyrelsen for »Færø Amts Bibliotek« fremsender Regnskab for Finansaaret 1906—07 samt afgiver Redegørelse for Bibliotekets Virksomhed, henledes Tingets Opmærksomhed paa, at Udlaan af Bøger i videre Omfang end hidtil sket for en stor Del hæmmes af, at der ikke findes noget trykt Katalog, som Folk kan købe og derved skaffe sig Kundskab om, hvad Biblioteket indeholder. Det oplyses, at der særlig fra Landsbygderne stadig kommer Forespørgsler, om der ikke findes trykte Kataloger.

Af Beretningen fremgaar, at Skrivningen af Bibliotekets systematiske Katalog er tilendebragt, at Biblioteket indeholder 6036 Bind, at Bøgerne er forsynede med Numre og opstillede efter disse, at Biblioteket siden 1ste August 1906, da det aabnede for Udlaan af Bøger, til 31te Marts 1907 har udlaant ialt 682 Bind, og at der i sidste Aar er erhvervet 160 Bind nye Bøger.

Sagen er bleven henvist til undertegnede Udvalg, der finder Anledning til at udtale:

Det vil erkendes, at der i »Færø Amts Bibliotek« gemmes en efter vore smaa Forhold værdifuld Bogskat, som hidtil paa Grund af forskellige uheldige Forhold ved Biblioteket ikke har været saa nemt tilgængelig for Publikum, som ønskes kunde. En af Hindringerne har været, at der ikke har været noget Katalog over Bogsamlingen, der heller ikke har været ordnet systematisk.

Naar Hensyn tages til den korte Tid Biblioteket siden den ny Ordning har været aabnet for Udlaan, nemlig fra 1ste August 1906, maa det siges at være et godt Resultat, der kan opvises med Hensyn til Udlaan af Bøger, nemlig som foran anført 682 Bind i Tiden fra 1ste August 1906 til 31te Marts 1907, og det er kun at vente, at der som Tiden gaar og Folk blive mere fortrolige med den Bogskat, der gemmes i Amtsbiblioteket, efter vore smaa Forhold saa righoldig og forskelligartet, vil være betydelig Fremgang at paavise. Og Opgaven skulde jo ogsaa være, at saa store Dele af vort Folk som muligt fik Interesse og Lyst til at gøre flittig Brug af Amtsbibliotekets Bøger. Dette kan imidlertid først ske i større Maal end hidtil, naar Folk paa en nem Maade kan komme til Kundskab om, hvad Biblioteket indeholder. For Thorshavns Vedkommende kan man jo ved Besøg i Biblioteksbygningen komme til Kundskab herom ved Eftersyn i det skrevne Katalog, skønt man anderledes nemt kan haandtere et trykt Katalog i lille Format.

For Landsbygdens Vedkommende føles især Savnet af et trykt Katalog, hvad Bestyrelsen særlig har fremhævet.

Udvalget er med Bestyrelsen enigt i, at der maa søges raadet Bod herpaa, hvis Biblioteket skal komme til at virke til større Gavn for Befolkningen udenfor Thorshavn.

Man har forespurgt hos et herværende Trykkeri, hvad Trykningsomkostningerne vilde beløbe sig til, hvis Kataloget blev trykt i henholdsvis 500 og 1000 Eksemplarer, og faaet opgivet, at Omkostningerne omtrentlig vil andrage henholdsvis 840 Kr. og 1040 Kr. Kommer saa hertil Hæftning, kan Tallene nærmest sættes til 900 Kr. og 1100 Kr.

Skønt Udgifterne ved Trykningen af Katalogen saaledes viser sig at blive betydelig, mener Udvalget, at det alligevel maa tilraade, at man lader foretage Trykning af det haandskrevne Katalog, dog ikke i større Antal end 500 Eksemplarer. En Del af denne Udgift, mener Udvalget, kan dækkes efterhaanden ved, at Katalogerne sælges til en billig Pris, og har man ment som en passende Betaling at kunne foreslaa 1 Kr. pr. Katalog. Indtægten for solgte Kataloger foreslaas tillagt Bibliotekets Kasse.

Udvalget føler sig forvisset om, at Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet vil stille sig velvilligt overfor et Andragende fra Tinget om et Tilskud af Statskassen i det heromhandlede Øjemed, naar der fra Tingets

Side gives Tilsagn om, at man af en af de herværende Kasser vil deltage med et passende Beløb.

Udvalget har i saa Henseende ment at kunne tilraade, at økonomisk Fond afholdt $^1/_3$ af Udgifterne eller c. 300 Kr., medens der for de $^2/_3$ Vedkommende søgtes Statstilskud.

I Henhold til det saaledes anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Lagtinget andrager hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet om, at samme vil udvirke, at der ydes et Tilskud fra Statskassen til Trykning af et Katalog over Bogsamlingen i »Færø Amts Bibliotek« saaledes, at Statskassen afholder $^2/_3$ af de med Trykningen og Hæftningen forbundne Omkostninger, der i alt antages at ville beløbe sig til c. 900 Kr. for et Oplag paa 500 Eksemplarer, medens Lagtinget af en under det sorterende Kasse afholder en Tredjedel.
2. Lagtinget bevilger af økonomisk Fond $^1/_3$ af Udgifterne ved Trykning m. v. af Katalog i 500 Eksemplarer over Bogsamlingen i »Færø Amts Bibliotek« under Forudsætning af, at der af Statskassen opnaas Tilskud paa $^2/_3$ af de medgaaende Udgifter.
3. Katalogerne sælges for en Pris af 1 Kr. pr. Eksemplar, og Indtægten tilfalder Bibliotekets Kasse.
4. Udbetaling af Statskassens og økonomisk Fonds Tilskud sker først, naar Katalogerne ere færdigtrykte og hæftede, og Regninger over Udgifterne foreligge attesterede af Bibliotekets Bestyrelse.
5. Det overlades til Bestyrelsen for Biblioteket at foretage alt fornødent med Hensyn til Katalogets Trykning m. m., naar de ansøgte Bevillinger er givne.

Ved *2den Behandling den 14de September* vedtoges det med 16 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 18de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges enstemmig med 21 Stemmer. *Fraværende:* Müller.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Til

Ministeriet for Kirke og Undervisningsvæsenet.

Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek har i Skrivelse af 31te Marts d. A. til Lagtinget, hvilken Skrivelse vedlægges, blandt andet henledet Tingets Opmærksomhed paa, at Udlaan af Bibliotekets Bøger utvivlsomt vilde forøges, hvis der fandtes trykte Kataloger over Bogsamlingen.

En Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil Sagen ved sin 1ste Behandling i Tinget blev henvist, har under 12te ds. afgivet Betænkning, der vedlægges.

Ved Sagens 3dje Behandling den 18de ds. blev Udvalgets Indstilling enstemmig vedtaget med 21 Stemmer.
Indstillingen er saalydende:

(Se Udvalgsbetænkningen).

C. Berentsen. *M. A. Winther.*

Joen Poulsen.

Fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet er modtaget følgende Skrivelse:

Ministeriet
for
Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 8de November 1907.

I et med Hr. Amtmandens og Deres Højærværdigheds Skrivelse af 14de f. M. modtaget Andragende anholder Færøernes Lagting om, at der af Statskassen maa blive ydet et Tilskud til Trykning af et Katalog over Bøgerne i »Færø Amts Bibliotek«, saaledes at Udgifterne dertil, der ere anslaaede til 900 Kr., afholdes med $^2/_3$ af Statskassen og med $^1/_3$ af Midler, der sortere under Lagtinget.

I Anledning heraf skal Ministeriet herved meddele til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at man paa Forslaget til Finansloven for 1909—10 vil søge bevilget et Tilskud fra Statskassen paa indtil 600 Kr. i ovennævnte Øjemed paa Betingelse af, at Lagtinget hertil bidrager indtil 300 Kr.

Encvold Sørensen.

Andr. Seidelin,
Fm.

Til
Færø Amt og Provsti.

X. Ansættelse af Læger paa Vaago, paa Ejde, i Fuglefjord og i Solmundefjord.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Ansættelse af en Læge paa Ejde*). Endvidere fremlagdes en Skrivelse**) fra Forstanderskaberne for Næs og Gøte Sognes Kommune om, at Lagtinget vil give et Skrivelsen medfølgende Andragende***) til Justitsministeriet om et aarligt Statstilskud til en praktiserende Læge i Solmundefjord sin Anbefaling. Endelig fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsmini-teriet.

Kobenhavn. den 23de April 1907.

Ved at tilbagesende den med Bilag hosfølgende med Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de f. M. hertil indsendte Indstilling af 23de September 1903 fra Færøernes Lagting om, at der søges bevilget et Statstilskud af 1400 Kroner aarlig til Lønning af en praktiserende Læge med Bopæl i Bygden Midvaag, tilligemed de af Distriktslægen for Vestmanhavn Lægedistrikt og Fysikus i Sagen afgivne Erklæringer, skal man anmode Dem om overensstemmende med den af Dem gjorte Indstilling paany at forelægge Sagen for Lagtinget til Overvejelse sammen med de i Tinget hvilende Andragender om Ansættelse af Læger i Fuglefjord og Ejde, idet man derhos skal anmode Dem om ved Sagens fornyede Forelæggelse at meddele Lagtinget Afskrift af Deres fornævnte Skrivelse af 19de f. M.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Den i Ministeriets Skrivelse omhandlede Skrivelse fra Færø Amt er saalydende:

Færø Amt.

Thorshavn den 19de Marts 1907.

I Lagtingssamlingen 1903 vedtog Lagtinget den med Bilag hosfølgende Indstilling af 22de September 1903 til det høje Ministerium, gaaende ud paa, at der maa blive søgt bevilget et Tilskud af Statskassen paa 1400 Kr. aarlig til Lønning af en praktiserende Læge med Bopæl i Bygden Midvaag. Tinget bevilgede derhos af de under samme sorterende Midler et Beløb af 400 Kr. aarlig som Tilskud til Lønning af den omhandlede Læge, paa Vilkaar at Vaagø Præstegælds Kommune lod opføre en passende Lægebolig samt som yderligere Tilskud til Lægens Lønning udredede, hvad hans Praksis maatte indbringe ham mindre end 1200 Kr. aarlig.

*) Se Lagtingstidende 1906, Side 205.
**) Udelades.

I Anledning af denne Sag indhentede Amtet den hosfølgende Erklæring af 19de Juli 1903 fra Distriktslægen for Vestmanhavns Lægedistrikt samt den med en supplerende Erklæring fra samme Embedsmand af 6te Oktober s. A. ligeledes vedlagte Betænkning fra Fysikatet af 18de s. M. Som det vil ses af de nævnte Erklæringer, fraraadede begge de paagældende Læger stærkt at gaa den Vej at ansætte en Kommunelæge paa Vaagø, idet det dels fremhævedes, *at* der i denne — den vestlige Del af Vestmanhavns Lægedistrikt var langt mindre Trang til Ansættelse af en ny Læge end i den østlige Del af Distriktet, (»Sundelaget« o: Bygderne ved Sundet mellem Strømø og Østerø), dels *at* en Udskillelse af Vaagø fra Vestmanhavns Lægedistrikt vilde medføre et betydeligt Tab for Distriktslægen, som fornemtlig maatte erstattes ham af Statskassen eller fra anden Side, samt endelig, *at* der i det hele vilde blive for ringe Praksis for 2 Læger, en i Vestmanhavn og en paa Vaagø, til at give disse tilstrækkelig Beskæftigelse og Indtægt.

Ved at fremsende denne Sag tillader jeg mig, idet jeg tillige vedlægger en Oversigt over Folkemængden i Læge-Distrikterne paa Færøerne, ærbødigst at bemærke, at jeg mener i alt væsentligt at maatte tiltræde de Betænkeligheder, som ere udtalte i de tvende anførte Erklæringer og saaledes ikke tror at kunne tilraade, at Vaagø Syssel udskilles som et Kommunelæge-Distrikt. Det er vistnok ubestrideligt, at der er Trang til en fyldigere Lægebetjening i den nordlige Del af Færøerne, end der for Tiden haves. Herom vidne ogsaa de forskellige Andragender, som i de senere Aar ere indkomne til Lagtinget, og med Hensyn til hvilke jeg tillader mig at henvise dels til den hosfølgende Lagtingsberetning for 1902, Side 53—63, dels til det vedlagte Aftryk af en i sidste Lagtingssamling afgiven Udvalgsbetænkning af 14de September 1906. Som det heraf vil ses, foreligger der — foruden det heromhandlede Andragende om Ansættelse af en Læge paa Vaagø — tillige Andragender om Ansættelse af Læger dels i Fuglefjord, dels i Ejde. Samtlige disse Spørgsmaal maa efter min Formening underkastes en samlet Overvejelse, og det lader sig næppe gøre at udskille Spørgsmaalet om Ansættelse af en Læge paa Vaagø til særskilt Behandling. Jeg skulde antage, at den mest rationelle Løsning vil være, at der ansættes 1 Læge med Bopæl paa Vaagø og 1 Læge med Bopæl paa Ejde (eller eventuelt en anden Bygd i Sundelaget), *med at* Lægeembedet i Vestmanhavn nedlægges. Herved vilde der til en vis Grad raades Bod paa den tilstedeværende Trang baade i den vestlige og østlige Del af Vestmanhavns Lægedistrikt og tillige i en Del af Norderøernes Lægedistrikt (Funding Sogn og til Dels Andefjord Sogn). En Betingelse for en saadan Ordning maa det imidlertid, som anført, formentlig nødvendigvis være, at Lægeembedet i Vestmanhavn nedlægges, idet Distrikterne ellers sikkert ville blive for smaa; men det er en Selvfølge, at en saadan Nedlæggelse af et eksisterende Lægeembede vil støde paa stærk Modstand hos de nærmest interesserede Beboere, og om man trods dette dog vil beslutte sig dertil, er vel altid tvivlsomt.

Jeg tillader mig med disse Bemærkninger at henstille, om den foreliggende Sag vil kunne fremmes i den Form, i hvilken den af Lagtinget er anbefalet, eller om det ikke maatte findes rigtigst paany at forelægge Sagen for Lagtinget til Overvejelse sammen med de øvrige i Tinget hvilende Andragender om Ansættelse af flere Læger.

Sluttelig skal jeg bemærke, at Lagtinget, som det vil være det høje Ministerium bekendt, i Maj 1906 vedtog at anlægge et Tuberkulose-Sygehus paa Vaagø, — hvorved den paa denne Ø tilstedeværende Trang til fyldigere Lægehjælp vilde blive afhjulpen —, men at denne Bestemmelse i Tingets ordinære Samling i 1906 blev ændret derhen, at »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« anmodedes om at træffe Afgørelse om, hvor det paagældende Sygehus bør ligge. Ifølge modtagen Meddelelse har Foreningen nu truffet den Afgørelse, at Sygehuset bør ligge ved Thorshavn.

C. Bærentsen.

Til
Justitsministeriet.

Ved *den foreløbige Behandling den 3dje August* besluttedes det at henvise de førnævnte Sager til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, J. Poulsen, Weihe, Nielsen* og *Konoy*.

Den 11te September fremlagdes den som Bilag 5 vedhæftede af Udvalget afgivne *Betænkning*.

Ved Sagens *2den Behandling den 16de September* vedtoges det med 18 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling*, der fandt Sted *den 18de September*, sattes Udvalgets Forslag *Punkt 1—6* under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Provsten, Müller og Olsen og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 19 Stemmer.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

Foranlediget ved det høje Ministeriums Skrivelse af 22de April d. A. til Amtmanden over Færøerne har Lagtinget taget Spørgsmaalet om Ansættelse af Læger i Midvaag, Ejde og Fuglefjord under fornyet Overvejelse i Forbindelse med et i Aar til Tinget indkommet til Ministeriet stilet Andragende om Tilskud til en praktiserende Læge, bosat i Solmundefjord.

Det i Sagen nedsatte Udvalg afgav under 9de ds. medfølgende Betænkning.

Der blev ikke under Sagens videre Behandling i Tinget fremført noget imod Udvalgets Forslag.

Ved Sagens 3dje Behandling den 18de ds. blev Udvalgets Indstilling, Punkt 1—6, samlet vedtaget ved Navneopraab enstemmig med 19 Stemmer (3 Medlemmer vare fraværende).

De vedtagne Indstillingspunkter ere saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Se Udvalgsbetænkningen.)

Idet Lagtinget herved tillader sig at fremsende Udvalgets Betænkning og Sagens øvrige Akter, tillader man sig allerærbødigst at andrage om det høje Ministeriums velvillige Bistand til, at den blandt Befolkningen stærkt følte og — som det formentlig fremgaar af de Udvalgsbetænkningen vedhæftede Tabeller —

virkelig tilstedeværende Trang til en mere tidssvarende Lægebetjening maa blive afhjulpen, hvilket man tillader sig at formene kun kan opnaas ved Hjælp af de ovenfor under 1 og 2 nævnte Bevillinger og Tilskud.

Allerærbødigst

C. Bærentsen. *Joen Poulsen.*

J. Z. Nielsen.

XI. Lægeforholdene paa Sandø.

A. Ansættelse af en Læge.

Den 10de August fremlagdes en Skrivelse fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune med Anmodning om, at Lagtinget vil give et Skrivelsen medfølgende Andragende til Justitsministeriet sin Anbefaling.

Andragendet er saalydende:

Til
Justitsministeriet.

For c. 3 Aar siden blev der oprettet et Kommunallægeembede paa Sandø med Tilskud fra Stat og Amtskommune. For den lokale Kommunes Regning blev der opført en Lægebolig, ligesom der af Kommunen garanteredes Lægen en bestemt Løn.

Man skal bemærke, at Udgifterne til Lægeboligen androg c. 7000 Kr. Desuden har Kommunen i sidste Regnskabsaar ydet et Tilskud paa 400 Kr. til Lægens Løn. Dette anføres kun for at paavise den store Trang, man i Sandø, der er en fattig Kommune, føler til en mere fyldig Lægehjælp, end man kan faa fra Distriktslægen i Thorshavn.

Efter at den hidtilværende Læge Jensen nu har faaet Ansættelse som Sanatorielæge i Thorshavn ved det nyoprettede Sanatorium, har det vist sig, trods gentagne Annoncer i Bladene, umuligt at faa nogen Læge til den ledige Plads paa Sandø. Det er os bekendt gennem Udtalelser saavel fra herværende Læger som fra Lægeautoriteter i Kongeriget, at der ikke i en nær Fremtid kan ventes nogen Ansøger til en Lægepraksis med en forholdsvis saa ringe Løn, som man kan byde her paa Sandø.

Dette Forhold vil medføre, at den Trang, som tidligere var til Stede, og som gav sig Udslag i, at man fra alle Sider saa imødekommende gik med til i sin Tid at hjælpe Sandøen til en stedlig Læge, nu vil blive dobbelt følelig, efter

at man har vænnet sig til at have Lægen i sin Nærhed, og man kan vanskelig tænke sig den Mulighed igen i Vintertiden at være nødsaget til at hente Lægen i Thorshavn, naar man har for Øje den farlige og besværlige Sejlads over Skopenfjorden i aaben Baad.

Man har i Sandø Kommunalforstanderskab drøftet Spørgsmaalet om, hvilken Udvej man mulig kunde gribe til, og har kun fundet en Løsning mulig, nemlig at der gives Adgang for andre skandinaviske Læger til at praktisere her, og særlig har man tænkt paa Norge, hvor der efter sikkert Forlydende skal være rigeligt med unge Læger, der kan antages at ville søge en saadan Plads.

Da imidlertid dansk Lovgivning ikke giver Adgang for Udlændinge til at praktisere i Kongeriget eller Færøerne, medmindre de have taget lægevidenskabelig Eksamen fra Københavns Universitet, tillader undertegnede Forstanderskab for Sandø Præstegælds Kommune sig herved at henvende sig til den højtærede Minister med underdanigst Anmodning om, at der i det foreliggende Tilfælde maa dispenseres fra de gældende Bestemmelser, saaledes at det muliggøres for undertegnede Forstanderskab eventuelt at engagere en norsk Læge. En saadan Anmodning maa kun beses ud fra den store Trang, der virkelig er til Stede til egen Læge i Kommunen, og behøver selvfølgelig ikke at have noget Forbindende i Fremtiden, idet forhaabentlig de danske Lægeforhold inden lang Tid vil regulere sig saaledes, at man som hidtil kan faa Læger, der er uddannede ved Københavns Universitet.

I Sandø Præstegælds Kommunalforstanderskab, Sand, den 8de August 1907.

Allerærbødigst

M. Winther-Lützen. *F. Jacobsen.* *H. R. Joensen.*

Joen Petersen. *Johan H. Poulsen.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 14de og 15de August* vedtoges det med 16 St. mod 0 at henvise Sagen til *Udvalget i Sagen angaaende Ansættelse af flere Læger.*

Den 27de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune, hvori andrages om, at Lagtinget vil anbefale et medfølgende, til Justitsministeriet stilet Andragende om, at Dispensation fra de gældende Bestemmelser om Udlændinges Ret til at udøve Lægepraksis saaledes, at der faas Tilladelse til at antage en norsk Læge til Sandø.

Andragendet til Justitsministeriet omtaler først den store Trang, der er til en Læge paa Sandø. Dernæst anføres, at efter gentagne Annoncer i Bladene har ingen Ansøger meldt sig til Sandø, og at Udtalelser saavel af hærværende Læger som af Lægeautoriteter i det øvrige Rige gaa ud paa, at man ikke »i en nær Fremtid« kan vente nogen Ansøger hertil. Der andrages derfor om, at

Ministeriet vil give Tilladelse til at antage en Læge fra et af de andre skandinaviske Lande.

At det for Tiden er overmaade vanskeligt — man kan vel sige umuligt — ad ordinær Vej at faa Læge til en Plads som Sandø, der er afsides liggende, og hvor der kun garanteres ham en aarlig Indtægt af 3000 Kr. med fri Bolig, fremgaar bedst af den Omstændighed, at til Pladsen som Læge ved det under Opførelse værende Tuberkulose-Sygehus i Forbindelse med Pladsen som subventioneret praktiserende Læge i Thorshavns Lægedistrikt, hvor der garanteredes en Minimumsindtægt af 4500 Kroner, meldte sig kun een Ansøger, der oven i Købet trak sig tilbage, og efter fornyet Opslag meldte der sig atter kun een Ansøger, den hidtilværende Læge paa Sandø. At der er Trang til at have en Læge paa Sandø, er indlysende for enhver, der blot er lidt kendt med Forholdene. Afstanden fra Thorshavn er ret betydelig, og hvad værre er, Skopenfjord er ofte upassabel med aabne Baade. At Sandinger have følt denne Trang, fremgaar bedst af de Ofre, de have bragt ved at opføre Lægebolig og garantere Lægen en vis Minimumsløn. Dobbelt stærkt vil Trangen føles, efter at man nu i c. 3 Aar har haft Læge paa Sandø.

Udvalget skønner derfor ikke rettere end, at her foreligger et Tilfælde af Nødstilstand, der nødvendiggør ekstraordinære Foranstaltninger, og Udvalget kan ikke paavise nogen anden Udvej end den, Andragerne har foreslaaet.

Det foreliggende Andragende omhandler et bestemt foreliggende Tilfælde. Udvalget gaar dog ud fra, at Afgørelsen af dette Spørgsmaal vil blive et Slags Præcedens for Afgørelsen af lignende Spørgsmaal i Fremtiden, om saadanne atter skulde opstaa, hvilket ikke kan anses for helt udelukket, ihvorvel man nærer det Haab, at der i Danmark snart igen vil findes saa mange Læger, at man kan faa alle Pladser besatte. Man vil derfor tillade sig at behandle Sagen fra et almindeligt Synspunkt.

Ifølge Canc. Pl. af 28de Januar 1840, der ved Lov af 4de Januar 1854 er udvidet til at gælde for Færøerne, have kun de Udlændinge Ret til at praktisere, der have underkastet sig den ved Pl. 30 Januar 1838 anordnede Lægeeksamen og derved erholdt bedste Karakter. Om nu denne Bestemmelse blev suspenderet eller forandret saaledes, at der gaves Læger fra de andre skandinaviske Lande Ret til, uanset at de ikke opfylde ovenstaaende Betingelser, at søge Lægepladser paa Færøerne, vilde dette næppe medføre nogen Ulæmpe hverken for den lægesøgende Befolkning eller for den danske Lægestand.

Udvalget har imidlertid tænkt sig, at man ikke engang behøvede at gaa saa vidt; men at det vilde være tilstrækkeligt, om vedkommende Myndighed — her Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune — kunde faa Tilladelse til, efter forgæves at have søgt Læge i Danmark, at antage en bestemt udpeget Læge fra et af de andre skandinaviske Lande, hvilket med andre Ord vil sige, at denne ene bestemte Læge fik Tilladelse til at praktisere indenfor det danske Riges Grænser, uagtet han ikke opfyldte de i Pl. af 28de Januar 1840 foreskrevne Betingelser for Udlændinges Adgang til Lægepraksis. Ministeriet vilde da i det enkelte Tilfælde kunne forvisse sig dels om, at der forelaa et Nødstilfælde, dels om, at vedkommende Læge havde de nødvendige Kvalifikationer for at kunne faa Tilladelsen.

Formentlig har Justitsministeriet ikke nogen Bemyndigelse til at meddele saadan Dispensation; men denne Bemyndigelse maa kunne erhverves.

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa Tinget at anbefale det foreliggende Andragende og at indgaa til Justitsministeriet med saalydende Indstilling:

> Lagtinget tillader sig at anbefale medfølgende Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune og at andrage om, at det høje Ministerium — eventuelt efter dertil erhvervet Bemyndigelse — vil meddele Tilladelse til,
>
> *at* det nævnte Forstanderskab under Hensyn til de foreliggende Omstæn-

digheder faar Tilladelse til at ansætte en Læge fra et af de øvrige skandinaviske Lande som Kommunelæge paa Sandø, eller

at en bestemt, af Forstanderskabet opgiven Læge fra et af disse Lande faar Tilladelse til at udøve Lægepraksis og modtage den omhandlede Lægeplads, uanset at vedkommende ikke maatte opfylde de for Adgang til Lægepraksis her i Landet i Almindelighed gældende Betingelser.

Til Sagens *2den Behandling den 4de September* fremlagdes følgende Ændringsforslag fra Effersøe:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

»Lagtinget anmoder om Justitsministeriets velvillige Bistand til, at Kommunelæge-Embedet paa Sandø maa blive besat.«

Det blev ved 14 Stemmer mod 0 tilladt, at Ændringsforslaget sattes under Afstemning, hvorpaa det med 16 St. mod 0 vedtoges at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 7de September fremlagdes følgende Ændringsforslag fra Udvalget til sammes i Udvalgsbetænkningen fremsatte Forslag:

I Stedet for Udvalgets oprindelige Forslag sættes:

»Lagtinget andrager om Justitsministeriets velvillige Bistand til, at Kommunelæge-Embedet paa Sandø maa blive besat, hvad enten dette nu bedst kan opnaas ved at følge den i Andragendet og Udvalgsbetænkningen anbefalede Vej eller ad andre Veje, som Ministeriet maatte finde heldigere.«

Ved *3dje Behandling den 10de September* sattes Udvalgets Ændringsforslag først under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0, hvorved Effersøes Ændringsforslag og Udvalgets oprindelige Forslag bortfaldt.

Udvalgets Forslag saaledes ændret sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Degn, J. H. Poulsen, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Weihe og Formanden. *Stemte ikke:* Effersøe. *Fraværende:* Provsten, Müller, Samuelsen og Skarð.

Den 17de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 17de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune har andraget om Lagtingets Anbefaling til medfølgende Andragende (Bilag 1) til Justitsministeriet. Sagen blev henvist til et Udvalg, der afgav ligeledes medfølgende Betænkning (Bilag 2) med ét Indstillingspunkt.

Under Sagens videre Behandling i Tinget var der fuld Enighed om Nødvendigheden af at faa en Læge til den ledige Plads paa Sandø, derimod vare Meningerne delte om, hvorvidt den af Andragerne foreslaaede og af Udvalget anbefalede Udvej var den eneste fremkommelige. Der fremkom nemlig et Ændringsforslag fra Effersøe (Bilag 3) gaaende ud paa, at Tinget skulde indskrænke sig til at anmode om Ministeriets Bistand til at faa Kommunelæge-Embedet paa Sandø besat. Til Forsvar for dette Forslag fremførtes, at da Ministeriet mulig paa anden Maade vilde kunne forhjælpe Andragerne til at faa den ønskede Læge, maatte man helst overlade til dette at finde den bedste Udvej og ikke indskrænke sig til som eneste Udvej at anbefale den af Andragerne anviste.

Man var fra alle Sider enig om at overlade til Ministeriet at afgøre, hvorledes Formaalet, snarest muligt at faa en Læge til Sandø, bedst kunde opnaas; men da en Vedtagelse af Ændringsforslaget nærmest vilde være ensbetydende med at fraraade den af Andragerne og Udvalget foreslaaede Udvej, medens man i Virkeligheden ikke havde noget imod, at Ministeriet — om nødvendigt — gik denne Vej, skønt man fra alle Sider helst ønskede Pladsen besat med en dansk Mand, stillede Udvalget til 3dje Behandling følgende Ændringsforslag:

»Lagtinget andrager om Justitsministeriets Bistand til, at Kommunelæge-Embedet paa Sandø maa blive besat, hvad enten dette nu bedst kan opnaas ved at følge den i Andragendet og Udvalgsbetænkningen anbefalede Vej eller ad andre Veje, som Ministeriet maatte finde heldigere«.

Dette Forslag blev den 10de ds. enstemmig vedtaget med 17 Stemmer, 1 Medlem stemte ikke, 4 vare fraværende.

Idet Lagtinget nu under Henvisning til de nævnte Bilag tillader sig at fremsende denne Vedtagelse, tillader man sig paa det bedste at anbefale Sagen til det høje Ministeriums gunstige Forsorg i Forvisning om, at Ministeriet vil vide at finde den hensigtsmæssigste Udvej til at forhjælpe Andragerne til snarest mulig at faa en Læge til den ledige Plads paa Sandø.

C. Bærentsen. *Joen Foulsen.*

J. Z. Nielsen.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.

København, den 18de Oktober 1907.

Med Skrivelse af 27de f. M. har Hr. Amtmanden hertil med Deres Anbefaling indsendt den i Anledning af et Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune afgivne Lagtingsindstilling af 17de f. M., hvori anholdes om Justitsministeriets Bistand til at den, den 1ste f. M. ledigblevne Plads som Kommunelæge paa Sandø, — til hvilken Staten og Amtskommunen yde Tilskud af henholdsvis 1600 og 400 Kr. aarlig, medens Præstegældets Kommune yder Fribolig og Garanti for en Minimumsindtægt af Praksis paa 1000 Kr., — maa blive besat, eventuelt, saafremt ingen dansk Læge maatte kunne faas til Pladsen, hvilket hidtil ikke har vist sig muligt, ved Ansættelse af en udenlandsk Læge, saaledes at den dertil fornødne Dispensation fra de gældende Regler meddeles.

Saaledes foranledigt skal man herved til Efterretning meddele, at Justitsministeriet ikke formener at kunne fravige den Betryggelse for Udøvelse af Lægevirksomheden, som ligger i, at Paagældende har absolveret Lægeeksamen ved Københavns Universitet, og at man derfor, saafremt det ej kan lykkes at faa den omhandlede Plads besat med en Lægekandidat fra Københavns Universitet, maa have Amtskommunen og Sognekommunen henviste til at forhøje de respek-

tive af hver af dem ydede Tilskud, hvorefter Justitsministeriet paa Lagtingets Indstilling vil være sindet at søge udvirket tilsvarende Forhøjelse af Statskassens Bidrag.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

B. Lægehjælp til Sandø under Vakancen i Kommunallægeembedet.

Den 17de September fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning* fra Hentze, Patursson, J. H. Poulsen og Winther:

I. I Anledning af derom fremkommen Henvendelse opfordrer Tinget Amtmanden til hos Justitsministeriet at søge udvirket, at det Tilskud, som Statskassen har givet til Kommunelægeembedet paa Sandø, helt eller delvis maa blive anvendt til under den nuværende Vakance i Lægeembedet at forskaffe Befolkningen paa Sandø Lægehjælp paa saa fyldestgørende og billige Vilkaar, som Omstændighederne tillade.
II. Der vil eventuelt tillige af Amtsfattigkassen efter Amtmandens Skøn kunne afholdes Udgifter i samme Øjemed indtil et Beløb svarende til det af nævnte Kasse bevilgede Tilskud til Kommunelægen paa Sandø.

Den 21de September blev Forslaget sat under Afstemning og vedtaget med 17 Stemmer mod 0.

Fra Justitsministeriet er modtaget følgende Skrivelse:

Justitsministeriet,
København, den 15de Oktober 1907.

I Skrivelse af 27de f. M. har Hr. Amtmanden indberettet, at Lagtinget under 21de f. M. har vedtaget at opfordre Dem til hos Justitsministeriet at søge udvirket, at det af Statskassen bevilgede Tilskud til en praktiserende Læge paa Sandø (1600 Kr. aarlig), helt eller delvis maa blive anvendt til under den nuværende Vakance i Lægepladsen at forskaffe Befolkningen paa Sandø Lægehjælp paa saa fyldestgørende og billige Vilkaar, som Omstændighederne tillade, hvorhos Tinget endvidere har vedtaget, at der eventuelt tillige af Amtsfattigkassen efter Amtets Skøn vil kunne afholdes Udgifter i samme Øjemed indtil et Beløb, svarende til det af nævnte Kasse bevilgede Tilskud til Kommunelægen paa Sandø (400 Kr. aarlig).

Ved at meddele foranstaaende har De bemærket, at der til en vis Grad vil kunne bødes paa de Vanskeligheder, som Vakancen medfører for Sandøs Befolkning ved, at en af de i Thorshavn praktiserende Læger nu og da foretager en Rejse til Øen, hvortil den hidtilværende Læge paa Sandø, Læge Jensen, som nu praktiserer i Thorshavn, har erklæret sig villig, saavidt hans Praksis tilsteder det saaledes, at den Bistand, som det Offentlige kunde yde Befolkningen, vilde

kunne bestaa i, at det Offentlige betaler Udgiften til Lægens Befordring til og fra Øen, samt yder ham et mindre Honorar for hans Ulejlighed, medens Befolkningen kun betaler for Lægebesøg og Konsultationer, beregnet som om Lægen boede paa Øen.

Saaledes foranlediget skal man meddele til Efterretning, at Justitsministeriet herved paa forventet Tillægsbevilling bemyndiger Dem til af den Del af det af Staten ydede Tilskud, 1600 Kr. aarlig, til den ovennævnte Lægebestilling paa Finansloven for 1907—08 opførte under § 20 — V. — K. —, der falder paa Vakancen, denne beregnet fra 1ste f. M., at afholde Beløb til Befordringsudgifter og mindre Honorarer, hvis Størrelse i hvert enkelt Tilfælde fastsættes af Amtet, til Læge Jensen, eller andre Læger, der efter Aftale med Amtet maatte foretage Rejser til Sandø for at yde Lægehjælp, paa Vilkaar at den Del af Amtsfattigkassens Tilskud, 400 Kr., der falder paa Vakancen, i forholdsvis lige saa stort Omfang anvendes til Bestridelse af de nævnte Udgifter.

Det tilføjes derhos, at det er en Forudsætning for denne Ordning, at Befolkningen paa Sandø for Lægebesøg og Konsultationer, der finder Sted under saadanne Rejser, kun yder Betaling, beregnet som om Lægen boede paa Øen.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XII. Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune:

I alle Lægedistrikterne her paa Færøerne er der opført Sygehuse med Undtagelse af Vestmanhavn, som maaske alligevel er det Distrikt, hvor et saadant mest tiltrænges, thi foruden at selve Distriktet er et af de folkerigeste, bliver Vestmanhavn, som har den bedste Havn paa Færøerne, meget besøgt af fremmede, engelske, franske og tyske Fiskerskibe, og det er ikke saa sjælden, at der fra disse Skibe bliver indlagt syge Folk her for at behandles af Lægen. Det har dog mere end hændt sig, at det ikke har været muligt at erholde Logi for de Syge i de private Huse, og disse have derfor været nødte til at søge andre Steder hen. Forstanderskabet har nu besluttet at prøve paa at raade Bod paa det tilstedeværende Savn ved at give Folk i Distriktet Lejlighed til at tegne sig for Bidrag til Opførelse af et Sygehus her, og man har tænkt sig, at der vil opnaas større Bidrag, naar Tiden for Betalingen af samme sættes til f. Eks. 5 Aar. Paa den Maade vil der formentlig kunne erholdes saa stort Beløb, at et Sygehus, selv om det ikke straks bliver saa stort som i de andre Distrikter, kan opføres her. Men det vil dog være nødvendigt at søge Hjælp hertil fra Stats-

kassen, i hvilken Henseende man skal tillade sig at anmode det ærede Lagting om at ville understøtte vort Andragende til Bevillingsmyndighederne om, at der af Statskassen maa blive tilstaaet os en passende Understøttelse for at kunne sættes i Stand til at opføre et Sygehus i Vestmanhavn.

Grunden til, at vi ikke samtidig med nærværende Andragende kunne fremsende Liste *) over eventuelt tegnede Beløb tilligemed Tegning *) og Overslag *) til den omtalte Bygning, er den, at vi gerne ville fremkomme med vort Andragende saa betimelig, at det kan behandles i næste sammentrædende Lagtingssamling, medens Indsamlingen har været udsat indtil Fiskerskibene, hvorfra flere Bidrag forventes tegnede, indkom for at gøre sig færdige til Islandsturen. Naar Indsamlingen, som nu straks tænkes sat i Gang, er færdig, skal Liste over de tegnede Beløb tilligemed Tegning og Overslag indsendes, hvorhos vi forbeholde os, om nødvendigt, til den Tid nærmere at motivere vort Andragende.

Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune, Vestmanhavn den 27de Juni 1907.

J. Hansen. *H. J. Jacobsen.* *Poul Olsen.*

Ved den *forelobige Behandling den 6te August* blev det efter Forslag af Samuelsen med 14 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 10de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune er under 27de Juni d. A. indkommet et Andragende om Lagtingets Anbefaling til, at der ydes et passende Bidrag af Statskassen til Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn.

Det fremgaar af Sagen, at denne støttes af Distriktslægen i Vestmanhavns Lægedistrikt. Der er af Distriktets Beboere tegnet Bidrag til Opførelsen, at udrede i Løbet af 5 Aar, til Beløb ialt 4894 Kr.

Der foreligger et Overslag over Udgifterne ved Anlægget og en Plantegning over Sygehusets Stueetage.

Overslaget er aldeles summarisk opgjort. Det indeholder ingen Beregning over Udgifterne til Vandforsyning og til Afløb (Kloak). Endvidere savnes Opgørelse over Udgifterne til Inventarium. Overslagets Hovedsum andrager 13000 Kr.

Planen er formentlig ikke hensigtsmæssig. Desuden er den ufuldstændig, idet der savnes Kæld, Rum til Tørring af Tøj (Tørrekæld) og Ligbus.

Udvalget foreslaar at svare Andragerne: Lagtinget finder, at der tiltrænges et Sygehus i Vestmanhavn, og at Opførelsen af et saadant fortjener offentlig

*) Udeladtes.

Støtte, men man kan ikke anbefale Sagen til Statens Bevillingsmyndigheder allerede af den Grund, at den ikke foreligger behørig oplyst.

En Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andragerne tilligemed Sagens Bilag.

Ved *2den Behandling den 16de September* vedtoges det med 19 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 17de September fremlagdes følgende motiverede *Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag fra Patursson, Samuelsen, Skarð og Weihe:

Til Lagtinget er indkommet et Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om Tilskud fra Statskassen til Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn. Det fremgaar af Sagen, at Beboerne af Vestmanhavn Lægedistrikt, særlig Vestmanhavn og Kvivig, have tegnet et frivilligt Bidrag paa c. 5000 Kroner, og man forventer, at der vil kunne tegnes ialt c. 7000 Kroner til Indbetaling i Løbet af de første 5 Aar. Der foreligger en Plan, copieret efter Planen til Tveraa Sygehus og et Overslag, udarbejdet af Tømrer Magnus Jacobsen i Thorshavn. Planen er godkendt af paagældende Forstanderskab. Bygningen er ifølge Overslaget anslaaet til at koste 12,000 Kroner.

Man erkender, at Opførelsen af et Sygehus i Vestmanhavn vil betegne et Fremskridt paa Sundhedsplejens Omraade ikke alene for Vestmanhavns Lægedistrikt, men ogsaa for videre Kredse i Betragtning af Vestmanhavns store Betydning som Færøernes bedste Havn. Det vil være vanskeligt for Vestmanhavns Forstanderskab at faa tilvejebragt det til Sygehusets Opførelse nødvendige disponible Beløb, idet de herværende Pengeinstituter ikke vil yde Laan til et Byggeforetagende som det heromhandlede mod Pant i Bygningen.

Da det paagældende Distrikts Beboere, som ikke er særlig velhavende, ved frivillige Bidrag have forpligtet sig til at yde et forholdsvis stort Beløb, mener Lagtinget, at Sagen har fortjent offentlig Støtte. Man mener derfor at kunne foreslaa, at Lagtinget indsender nærværende Sag til Bevillingsmyndighederne med Andragende om:

Principaliter.

Af Statskassen tilstaas der Forstanderskabet for Vestmanhavns Sogns Kommune et passende Tilskud som Hjælp til Bestridelse af Omkostningerne ved Opførelsen af et Sygehus i Vestmanhavn, samt som Laan det Beløb et eventuelt Tilskud maatte andrage mindre end 12,000 Kroner. Laanet at forrente og afdrage med 6 pCt. pr. Anno.

Subsidiært.

Der tilstaas Vestmanhavns Kommunalforstanderskab et Laan af Statskassen paa 12,000 Kroner til Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn, saaledes at Laanet forrentes og tilbagebetales med 6 pCt. pr. A.

Ved *3dje Behandling den 19de September* sattes Ændringsforslagets principale Indstilling først under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

Forslaget saaledes lydende sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab. *Ja stemte:* Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Samuelsen, Degn, J. H.

Poulsen, Skarð, Winther, Dahl, Dam, Effersøe, og Weihe. *Stemte ikke:* Nielsen Petersen og Formanden. *Fraværende:* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Müller, Konoy og Djurhuus, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 13 St.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune er i indeværende Samling indkommet et Andragende om Lagtingets Anbefaling til, at der ydes et passende Bidrag af Statskassen til Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn.

Vedkommende Udvalg, hvortil Andragendet blev henvist, foreslog imidlertid i sin den 10de d. M. afgivne Betænkning at svare Andragerne:

»Lagtinget finder, at der tiltrænges et Sygehus i Vestmanhavn, og at Opførelsen af et saadant fortjener offentlig Støtte; men man kan ikke anbefale Sagen til Statens Bevillingsmyndigheder allerede af den Grund, at den ikke foreligger behørig oplyst.

En Afskrift af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andragerne tilligemed Sagens Bilag«.

Efter Betænkningens Afgivelse modtog man med en Skrivelse af 9de d. M. fra Andragerne en ny Plan og Overslag, og i Henhold hertil fremsatte fire Medlemmer af Udvalget et motiveret Ændringsforslag til Udvalgets Forslag, hvilket Ændringsforslag gik ud paa at anbefale Andragendet.

Den 19de d. M. blev ved Sagens endelige Behandling i Tinget Ændringsforslagets principale Punkt vedtaget med 13 Stemmer, idet 3 Medlemmer undlod at stemme og 6 vare fraværende.

I Henhold til det saaledes vedtagne skal Lagtinget indsende nærværende Sag med Andragende om, at der af Statskassen tilstaas Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune et passende Tilskud som Hjælp til Bestridelse af Omkostningerne ved Opførelsen af et Sygehus i Vestmanhavn, samt som Laan det Beløb, det eventuelle Tilskud maatte andrage mindre end 12000 Kr. Laanet at forrente og afdrage med 6 pCt. pro Anno.

Idet Tinget henviser til Udvalgsbetænkningen, Ændringsforslaget og Sagens øvrige Bilag, tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XIII. Forsikring af Motorfiskerfartøjer.

Den 12te August fremlagdes følgende Skrivelse fra den gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring«:

Til
Færøernes Lagting.
Thorshavn.

I Aaret 1905 ansøgte undertegnede gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring« om, at det samme hidtil tilstaaede Statstilskud af 1000 Kr. maatte blive forhøjet til 2500 Kr.

I Anledning heraf vedtog Lagtinget i samme Aars Samling at anbefale:

1. At der, for saa vidt en gensidig Forsikringsforening for Motorbaade eller Motordæksfartøjer maatte blive oprettet paa Færøerne, ydes en saadan Forening eller den, der paatager sig sammes Administration · · eventuelt »Suderø Fiskeriforsikring« —, et passende aarligt Tilskud fra Staten.
2. At der, for saa vidt de nu paa Færøerne bestaaende gensidige Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer maatte være villige til at forsikre søgaaende Motordæksfartøjer til Fiskeri, tilligemed Fartøjernes Motorer, ydes Foreningerne ialt (det nuværende Tilskud indbefattet) et aarligt Tilskud fra Statskassen paa 10.000 Kr., uden at det stilles som Betingelse herfor, at Tilskudet kun maa benyttes til Foreningens Administration.
3. At der, selv om den i Post 2 nævnte Forhøjelse af vedkommende Statstilskud ikke bliver ydet, tilstaas »Suderø Fiskeriforsikring« en passende Forhøjelse af det aarlige Tilskud fra Statskassen.

Man modtog derefter hoslagte Skrivelse af 15de November 1905 *), hvori »Foreningen« afæskes Erklæring om, paa hvilke Vilkaar »Foreningen« maatte være villig til at optage »Forsikringen af Motorbaade og Motordæksfartøjer«. »Foreningen«s Svar herpaa blev indsendt til Amtet med Skrivelse af 6te August f. A. **) tilligemed Udskrift af det Sagen vedrørende, paa »Foreningen«s ordinære, i enhver Henseende lovlige Generalforsamling vedtagne, af hvilken Udskrift en Genpart medfølger.

Som det vil fremgaa heraf, har »Suderø Fiskeriforsikring« stillet sig yderst liberal over for Forsikringen af Motorfartøjer, saavel Dæksfartøjer som aabne Fartøjer, i Modsætning til »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug«. Man havde ogsaa ventet, at der vilde blive taget Hensyn til »Foreningen«s Beredvillighed i saa Henseende, særlig efter at man underhaanden havde faaet meddelt, at der sikkert blev tilstaaet »Suderø Fiskeriforsikring« det ansøgte Tilskud. I Tillid hertil begyndte man allerede efter Nytaar 1907 at forsikre Motordæksfartøjer med Motorerne, og har for Tiden forsikret 7 Motordæksfartøjer, for hvilke Forsikringssummen for Motorerne alene udgør 14.400 Kr,

Ifølge hoslagte Skrivelse af 15de Maj d. A. fra Færø Amt er der ganske vist bevilget »Suderø Fiskeriforsikring« et Beløb af 500 Kr. som Tilskud i Anledning af den af »Foreningen« overtagne Risiko ved Forsikring af Motorfartøjer i Januar Kvartal 1907, medens 2000 Kr. er stillet til Justitsministeriets Disposition til Forsikring af Motorfartøjer til Fordeling mellem de herværende Forsikringsforeninger eller andre. Dette Tilskud er imidlertid langtfra tilstrækkeligt.

*) Se Lagtingstidende 1905, Side 95.
**) - — 1906, - 110.

Da »Suderø Fiskeriforsikring« egentlig saaledes slet ikke har faaet noget Svar paa sit i 1905 indgivne Andragende, har man atter i Aar tilladt sig at indgaa med hoslagte Andragende til Justitsministeriet, idet man af Hensyn til Sagens Vigtighed for Samfundet og af Hensyn til den Interesse, »Suderø Fiskeriforsikring« har vist Motorforsikringen, forventer det høje Tings rene og klare Anbefaling af vort Andragende.

Til Slut skal man oplyse, at der allerede her i Syslet for Tiden findes 12 aabne Motorbaade og 4 Motordæksfartøjer, og at man kan vente, at Antallet, saa snart der faas Adgang til en nogenlunde billig Forsikring, vil vokse betydeligt. Man modtager jævnlig Forespørgsler — særlig fra de andre Øer —, om »Suderø Fiskeriforsikring« optager aabne Motorbaade; men hidtil har man jo været nødt til at stille sig afvisende. Det er vor Overbevisning, at en Forsikringsforening for Motorbaade udmærket godt kan administreres fra Suderø, efter at denne Ø er kommen i telefonisk Forbindelse med de andre Øer. Om fornødent er man villig til at ansætte Agenter paa forskellige Steder paa Færøerne.

Man anmoder ærbødigst om, at nærværende Sag maa blive fremmet i indeværende Samling.

Trangisvaag, den 6te August 1907.

Ærbødigst
»Suderø Fiskeriforsikring«.
Carl Mortensen. *N. J. Mortensen.*
Formand.

* * *

Det med Skrivelsen fulgte Andragende til Justitsministeriet er saalydende:

Trangisvang, den 6te August 1907.

Til
Justitsministeriet.

I Aaret 1905 ansøgte undertegnede gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring« om Forhøjelse af det »Foreningen« tilstaaede aarlige Statstilskud paa 1000 Kr. til 2500 Kr., idet man samtidig tilbød uden videre Godtgørelse at administrere en eventuel Forsikringsforening for Motorfartøjer.

Idet man henviser til hoslagte Genpart af en Skrivelse af D. D., som samtidig hermed tilstilles Lagtinget, tillader man sig paany at andrage om, at det aarlige Tilskud til »Foreningen«s Administrationsfond maa blive forhøjet til 2000 Kr. Man tilføjer, at man stadig er villig til, hvis der i Henhold til Lagtingets Anbefaling i Aaret 1905 tilstaas »Foreningen«s Administrationsfond et aarligt Tilskud af ialt 5000 Kr., at optage i en særskilt Afdeling af »Foreningen« saavel aabne som Halvdæks-Motorbaade. Man har foretaget en Ændring af »Foreningen«s Loves § 27, saaledes at eventuelt Statstilskud ogsaa kan benyttes til Skadeserstatninger.

Fortegnelse*) over de i »Suderø Fiskeriforsikring« optagne Skibe vedlægges.

Allerærbødigst
»Suderø Fiskeriforsikring«.
Carl Mortensen, *N. J. Mortensen.*
Formand.

*) Udelades.

Sagens *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 17de August.* Efter Forslag af Effersøe vedtoges det med 18 St. mod 0 at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i det følgende Møde uden Afstemning valgtes: *Effersøe, Müller* og *F. H. Poulsen.*

Den 11te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende af 6te f. M. til Tinget fra den gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring« om at anbefale et Andragende fra Foreningen om forhøjet Statstilskud.

Spørgsmaalet om Forhøjelse af »Suderø Fiskeriforsikring«s Statstilskud og i Forbindelse dermed om Statstilskud til Forsikring af Motor-Fiskerfartøjer har været behandlet i Tinget i de to foregaaende Samlinger, jfr. Lagtingstidenden for 1905, A. Side 37—39, 113—116, og B. Side 88—96, samt for 1906, Side 109—114.

Paa Foranledning af de Henvendelser, som ere rettede til Justitsministeriet, blev der paa Tillægsbevillingsloven for 1906 07 bevilget et Beløb af 500 Kr. som Tilskud til »Suderø Fiskeriforsikring« i Anledning af den af »Forsikringen« overtagne Risiko ved Forsikring af Motorfartøjer i Januar Kvartal 1907, hvorhos den paa Finansloven for 1907—08 under Konto § 20 V. E. opførte Bevilling til Forsikring af Fiskerfartøjer paa Færøerne blev forhøjet med 2000 Kr. Det sidstnævnte Beløb vil være at anvende til en eller flere Foreninger paa Vilkaar af, at paagældende optager Forsikring saavel af Motor-Dæksfartøjer som af aabne Motorbaade, jfr. nærmere den med Sagen følgende Skrivelse af 15de Maj d. A. fra Færø Amt til »Suderø Fiskeriforsikring«.

Foreningen andrager nu om, at dens aarlige Tilskud fra Statskassen maa blive forhøjet til 2000 Kr., hvorhos den erklærer sig villig til, hvis der tilstaas dens Administrationsfond et aarligt Tilskud af ialt 5000 Kr., at optage i en særskilt Afdeling af Foreningen saavel aabne som Halvdæks-Motorbaade.

»Suderø Fiskeriforsikring« er en gensidig Forsikringsforening, der forsikrer Dæks-Fiskerfartøjer med og uden Motor. Forsikringen omfatter baade Fartøj og Motor.

Den anden færøske Fiskeriforsikringsforening forsikrer kun Dæksfartøjer, uden at indbefatte Motorer. Halvdæks- og aabne Baade kunne ikke forsikres paa Færøerne.

Udvalget mener, at Billighed taler for, at »Suderø Fiskeriforsikring«s Tilskud fra Statskassen, der for Tiden udgør 1000 Kr. om Aaret, bliver forhøjet, idet denne Forening formentlig er ringere stillet med Hensyn til Statstilskud end baade »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« og »Forsikringen af danske Sejlfartøjer til Fiskeribrug«. Med Hensyn hertil skal man næst at henvise til, hvad der indeholdes i Lagtingstidende for 1905 B. Side 91 og 92, bemærke:

Efter vedlagte Fortegnelse omfatter »Suderø Fiskeriforsikring«:

54 Dæksfartøjer af Drægtighed 4017 Tons og Forsikringssum 359,000 Kr. Af Fartøjerne ere 7 forsynede med Motor.

Man har faaet opgivet, at »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« omfatter:

87 Dæksfartøjer af Drægtighed 10,253 Tons og Forsikringssum: For selve Fartøjerne 609,000 Kr. og for Fangst, Redskaber m. m. 154,500 Kr.

Hvorvidt den paa Fortegnelsen over de i »Suderø Fiskeriforsikring« optagne Fartøjer opførte Forsikringssum kun omfatter selve Fartøjerne eller tillige Fangst m. v., fremgaar ikke af Fortegnelsen, men man er mest tilbøjelig til at antage det første.

Fartøjernes Forsikringssum andrager noget mindre end $^3/_4$ af Vurderingssummen.

»Forsikringen af danske Sejlfartøjer til Fiskeribrug« har et aarligt Statstilskud af 30,000 Kr., jfr. Finanslov for 1907—08.

Efter de Oplysninger, som før have foreligget for Udvalget, jfr. Lagtingstidende for 1905 B. Side 91 og 92, maa man antage, at denne Sum er betydeligt større end Foreningens Administrationsudgifter. Om »Suderø Fiskeriforsikring«s Tilskud er det derimod tidligere oplyst, at det ikke forslaar til at dække Administrationsudgifterne, der ere forholdsvis lave.

En Forening, der som »Suderø Fiskeriforsikring« er forholdsvis lille, trænger til mere Støtte for at kunne bestaa end en større Forening. Den førstnævnte vil blandt andet være forholdsvis dyrere at administrere.

Endvidere skal fremhæves, at »Suderø Fiskeriforsikring«, ved at optage Motordæksfartøjer tilligemed disses Motorer, har gjort sig særlig fortjent til Støtte. Ingen anden Forening optager saadanne.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Forsikring af aabne Motorfiskerbaade (indbefattet Halvdæksbaade), maa man beklage, at der endnu ikke er Adgang for Forsikring af saadanne paa Færøerne.

Det er kun faa Aar siden at aabne Motorbaade kom i Brug til Fiskeri her, og man har indtil den aller sidste Tid staaet noget tvivlende med Hensyn til, om de kunne antages at ville blive hensigtsmæssige. Det maa imidlertid efter de indhøstede Erfaringer antages, at de have en Fremtid for sig og kunne bidrage betydeligt til Øernes Opkomst. Blandt andet antager man, at de kunne have Betydning for Bygder, som ligge saa langt fra gode Fiskepladser, at Fiskeri med Robaade falder meget besværlig og ikke kan drives med Fordel i større Omfang. Man har hos Landfogderiet indhentet Oplysning om, hvilke Motorfartøjer, der ere registrerede som Fiskerfartøjer, jfr. hoslagte Fortegnelse*). Antallet af Fartøjer er 27, deraf 12 aabne Baade og Halvdæksbaade.

Antallet af registrerede aabne Baade og Halvdæksbaade er vel herefter ikke stort, men man skal herved bemærke, at der vistnok findes nye uregistrerede Motorfiskerbaade, ligesom flere, efter hvad man har bragt i Erfaring, ere under Bygning.

Man skal henlede Opmærksomheden paa, at den føromtalte Forhøjelse af Bevillingen til Forsikring af Fiskerfartøjer med 2000 Kr., ikke kan ventes udbetalt for indeværende Aar, idet der ikke haves og næppe kan ventes oprettet Forsikring for aabne Motorbaade.

Der tør formentlig være Anledning til at udbetale i alt Fald en Del af nævnte Sum dels under Hensyn til det forholdsvis lave Tilskud, som »Suderø Fiskeriforsikring« har, skønt denne Forening forsikrer Dæks-Motorfartøjer med disses Motorer, jfr. ogsaa den foran ommeldte til »Suderø Fiskeriforsikring« ydede Tillægsbevilling paa 500 Kr. for Januar Kvartal 1907.

Man kan ikke vente, at nogen af de to Forsikringsforeninger for færøske Fiskerfartøjer optager aabne Fartøjer, idet disse Foreninger ere byggede paa, at de forsikrede Fartøjer skulle med Hensyn til Risiko være ensartede. Imidlertid er der netop større Risiko forbundet med aabne Baade end med Dæksfartøjer. Forsikringen af disse sidste kan kun ventes forbundet med de nuværende Foreninger med Hensyn til Administrationen, og dette er ogsaa Meningen med det foreliggende Tilbud fra »Suderø Fiskeriforsikring«. Man skal fremhæve, at det vilde være heldigt, om en Forsikring for aabne Motorbaade kunde blive administreret af en af de bestaaende Foreninger, blandt andet fordi disse Foreningers Bestyrelse har Erfaring med Hensyn til Fiskeriforsikringsvæsenet.

Udvalget foreslaar Tinget at udtale følgende angaaende den foreliggende Sag:

1) Lagtinget foreslaar, at det den gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring« tilstaaede aarlige Tilskud af Statskassen paa 1000 Kr.

*) Udelades.

bliver forhøjet med et passende Beløb, selv om Foreningen ikke optager aabne Baade eller Halvdæksbaade.

2) Tinget anbefaler en eventuel gensidig Forsikring af halvdæks- og aabne Motorfiskerfartøjer til Statens Støtte.

3) Tinget anbefaler, at den paa Finansloven for 1907—08 § 20 V. E. foretagne Forhøjelse af Tilskudet til gensidige Forsikringsforeninger for Fiskerfartøjer paa Færøerne til Beløb 2000 Kr. maa blive udbetalt helt eller delvis, selv om der ikke skulde blive oprettet nogen Forsikring for aabne Motorbaade.

4) I øvrigt henviser Tinget til sammes Vedtagelse i Samlingen 1905 og 1906 angaaende Forsikring af Motorfartøjer m. m.

Ved Sagens *2den Behandling den 18de September* vedtoges det med 16 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Den 21de September fremlagdes følgende af Udvalget fremsatte *motiverede Ændringsforslag* til sammes Forslag:

Man mener, at Fiskeriet paa Færøerne med Motorfartøjer, heri indbefattet aabne eller Halvdæks-Motorbaade, vil kunne udvikles meget og særlig faa Betydning for de mindre bemidlede, den almindelige Fisker. Udviklingen af dette Fiskeri møder imidlertid mange Hindringer. Fartøjerne er forholdsvis dyre, og Fiskerne forstaa ikke at passe Motorerne saa omhyggeligt, som disse udkræve. Den største Hindring ligger i Vanskeligheden ved at faa Fartøjernes Forsikring ordnet paa betryggende Maade. En Følge af den utilfredsstillende Ordning af Forsikringsvæsenet er, at man ikke heller har den fulde Adgang til at skaffe sig Kapital i Henhold til Loven om Fiskerilaan fra Staten, idet der som Betingelse for Ydelsen af disse Laan stilles, at vedkommende Fartøj er forsikret. Som oftere omtalt er der Adgang til Forsikring paa Færøerne af Motordæksfartøjer til Fiskeribrug, hvorimod andre færøske Motorfiskerfartøjer ikke kunne faas forsikrede uden maaske i Udlandet til en uhyre Præmie og uden at der derved aabnes Adgang til Fiskerilaan.

Udvalget har i sin Betænkning foreslaaet Tinget at anbefale en eventuel gensidig Forsikring af Halvdæks- og aabne Motorfiskerfartøjer til Statens Støtte, jfr. Forslagets Post 2, og man tillader sig her nærmere at omtale, hvorledes en saadan Støtte bedst vil kunne ydes.

Suderø Fiskeriforsikring har, som tidligere ommeldt, tilbudt at oprette en særskilt Afdeling af Foreningen for Halvdæks- og aabne Baade, imod at der hertil gives et aarligt Statstilskud af 5000 Kr. Udvalget har forhandlet med Foreningen herom, og foreslaaet en anden Ordning. Fra Foreningen har man gennem Telefonsamtale modtaget følgende Tilbud.

Foreningen er villig til at oprette og administrere en særskilt Afdeling for Halvdæks- og aabne Motorfartøjer, imod at den faar følgende særlige Statstilskud:

a) Til sin almindelige Forsikring af Dæksfartøjer, heri indbefattet Motordæksfartøjer, 1500 Kr., altsaa en Forhøjelse af 500 Kr.

b) Til fornævnte Afdelings Administration 1500 Kr.

og endvidere paa Betingelse af, at Staten tilsvarer den Skade vedrørende de i Afdelingen forsikrede Fartøjer, som udgør mere end 4 à 4½ p. Ct. aarlig af Forsikringssummen.

Dette Tilbud skal Udvalget foreslaa Tinget at indstille til Justitsministeriet til Antagelse. Det er stemmende med Lovgivningen om Fiskeres Ulykkesforsikring, og Risikoen for Staten kan formentlig ikke betyde synderligt for denne. Ordningen maa betragtes som et Forsøg og som midlertidig, og Afdelingen maa, hvis Fiskeriet med Motorbaade udvikler sig, kunne klare sig om nogle Aar uden Statsstøtte eller med en mindre Statsstøtte end den her omhandlede.

Administrationen af Afdelingen vil blive noget bekostelig, særlig da et omhyggeligt Tilsyn med Fartøjernes Motorer er fornødent. Et saadant Tilsyn tænkes udført aarlig ved Hjælp af en sagkyndig Mand, som rejser omkring til de forskellige Pladser. Denne vil endvidere kunne gøre stor Nytte ved at vejlede Fiskerne med Hensyn til Motorernes Benyttelse og Vedligeholdelse og om fornødent ved at istandsætte disse.

Da de foreliggende Oplysninger angaaende vore Motor-Fiskerbaade ere mangelfulde, vil man foreslaa, at yderligere Oplysninger blive indhentede og tilstillede Justitsministeriet.

Udvalget skal i Henhold til foranstaaende stille følgende

Ændringsforslag

til Udvalgets Forslag i Betænkningen af 10de September 1907.

1. Til Post 2 føjes: »idet der, foreløbig for 2 Aar, ydes til Administrationen et aarligt Tilskud af 1500 Kr., og Staten derhos udreder den Sum, som Erstatningen for Skader i Løbet af et Aar udgør over 4 à 4½ pCt. af Forsikringssummen.
2. som en ny Post (5) føjes til Forslaget:

»Amtmanden anmodes om, eventuelt gennem Sysselmændene, at indhente de fornødne Oplysninger angaaende hvilke Motorfartøjer, der forefindes paa Øerne, eventuelt ere under Bygning, uden at være optagne i Fiskeri-Registret, idet saa vidt muligt Fartøjernes Beskaffenhed som Dæks-, Halvdæks- eller aabne og deres Størrelse opgives.

Ved *3dje Behandling den 23de September* vedtoges Udvalgets Ændringsforslag med 16 St. mod 0. Udvalgets Indstilling saaledes ændret sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende:* Müller, Olsen og Weihe, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 19 Stemmer.

Den 24de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 24de September 1907.

Den gensidige Forsikringsforening »Suderø Fiskeriforsikring« har tilstillet Lagtinget et Andragende af 6te f. M. til det høje Ministerium om Forhøjelse af Foreningens Statstilskud.

Det i Sagen nedsatte Udvalg har afgivet en Betænkning, hvortil man tillader sig at henvise.

Efter Sagens 2den Behandling i Tinget har Udvalget fremsat det hermed følgende motiverede Ændringsforslag, hvilket vedtoges af Tinget enstemmig med 16 Stemmer.

Udvalgets saaledes ændrede Forslag vedtoges af Tinget ved Sagens endelige Behandling i Gaar enstemmig med 19 Stemmer.

Tingets Vedtagelse er herefter saalydende:

— —

(Se Udvalgsbetænkningen 1 til 5.)

Idet Tinget anbefaler denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje, skal man tillade sig særlig efter den Anledning, som de mundtlige Udtalelser ved Sagens 3dje Behandling har givet, at bemærke følgende:

Der er ikke hengaaet mere end c. 4 Aar, siden den første Motorbaad blev anskaffet paa Færøerne. Først i den senere Tid er den Anskuelse bleven mere almindelig, at Motorbaade ere hensigtsmæssige til Fiskeri. Man har al Grund til at vente, at vort Motorbaadsfiskeri har en Fremtid for sig, og at det navnlig vil faa Betydning for den almindelige ubemidlede Fisker, samt vil bidrage til, at de Fiskere, som have stiftet Familie og særlig de ældre blandt disse, ikke blive nødsagede til at forlade Hjemmet og tage Tjeneste med Fiskerskibene.

Hvis dette Fiskeri skal opnaa den Udvikling, som er i høj Grad ønskelig, maa der aabnes Adgang til Forsikring af Fartøjerne paa rimelige Vilkaar. Uden en Ordning af Forsikringen kan Fiskerne ikke nyde godt af Loven om Fiskerilaan og vil i Almindelighed ikke være i Stand til at anskaffe sig de fornødne Fartøjer.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XIV. Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Andragende fra Skibsfører Gr. Johannesen af Thorshavn.

Thorshavn, den 4de Maj 1907.

Til
Lagtinget.

Mit Andragende om Statsunderstøttelse til Forsøg med Torskefiskeri ved Spitzbergen og Bjørneøen er ikke blevet fremmet, formentlig som en Følge af, hvad der indeholdes i Fiskerikonsulentens Erklæring over Sagen.

Denne Erklæring, som jeg tillader mig at vedlægge i Afskrift, gaar ud paa ikke at anbefale Sagen, hovedsagelig fordi Forsøget kun er foreslaaet indskrænket til 1 Aar, medens Konsulenten mener, at det mindst skulde fortsættes i 3 Aar.

Paa Grund af den store Interesse, Færingerne, saaledes som Forholdene nu stille sig, har i at søge til Fiskebanker, der ved store Afstande ere fjernede fra Kulhavne og Fiskemarkeder, og til hvilke det vil frembyde Vanskelighed for Trawldamperne at søge for at kunne bringe Fangsten hjem i fersk Tilstand, vover jeg atter at henvende mig til Lagtinget med Andragende om paa ny at forelægge Regeringen Sagen.

Jeg vil erklære mig villig til mod en passende Subvention at gentage Forsøget i Løbet af 3 Aar, da jeg tror paa et gunstigt Udfald og paa, at vi derved vil kunne faa Kendskab til en hidtil uopklaret Fangstkilde.

Det er ikke ved videnskabelige Undersøgelser godtgjort, at Fiskestimerne ved Vest- og Nordkysten af Norge søge til Spitzbergen; men meget taler derfor. Torsk skal være fanget ved Spitzbergen, hvortil var fæstnet Fiskekroge af samme Slags som dem, der bruges ved Lofoten.

Naar Fiskerikonsulenten bemærker, at der er gjort mislykkede Forsøg (efter Torsk) ved Bjørneøen, saa kunne disse dog maaske tilskrives Aarsager, som ikke ville have Betydning for det paatænkte Fiskeri. Det er en bekendt Sag, at Torsken om Sommeren, efter at Gydningsperioden er overstaaet, samler sig om Med, hvor den kun staar sammenpakket og uden at sprede sig over store Bundstrækninger. Ved de af Nordmænd anstillede Forsøg med Langline ved Spitzbergen kan det derfor være forklarligt nok, at der kun har været faa Torsk paa Linen. En anden Grund til, at Torsken ikke er fanget paa Linen, kan søges i daarligt Agn. Dette har navnlig været Tilfældet ved Forsøgene ved Spitzbergen, efter hvad der oplyses i den norske Beretning herom. De færøske Fiskerskibe ere alle forsynede med Is og Fryserum og ville altid kunne have godt Agn, enten Sild eller Kød af Fugle.

Ærbødigst

Gr. Johannesen.

*) Se Lagtingstidende 1906, Side 118.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 2den August* blev det vedtaget at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 17de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet udbad sig i Fjor Lagtingets Betænkning over et Andragende fra Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn om Statsstøtte til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen og Bjørneøen. Lagtinget vedtog at anbefale Sagen paa det bedste og indstillede, at der ydedes Andrageren det ansøgte Statstilskud paa nærmere Betingelser.

Efter at Ministeriet havde modtaget Lagtingets Betænkning i Sagen, har denne været til Erklæring hos Fiskerikonsulenten. Denne har med Henblik paa de uden lønnende Resultat fra norsk og tysk Side foretagne Fiskeriforsøg ved ovennævnte Pladser udtalt i sin Erklæring, at han ikke kan tilraade, at der ydes Statstilskud til det paatænkte færøske Forsøg i disse Farvande. Forøvrigt udtaler Fiskerikonsulenten, at Statsstøtte til Fiskeriforsøg fra Færøerne bør betinges af, at Forsøgene fortsættes i mindst 3 paa hinanden følgende Aar, da det kan komme an paa Tilfældigheder, om man kan indvinde noget Resultat ved et enkelt Forsøg.

I Henhold til, hvad der indeholdes i Erklæringen fra Fiskerikonsulenten, har Justitsministeriet i Skrivelse til Amtet af 8de April d. A. udtalt, at det ikke finder Sagen egnet til at fremmes.

Andrageren, Gregorius Johannesen, der har gjort sig bekendt med Justitsministeriets Stilling til Sagen og Fiskerikonsulentens Erklæring, er igen i Aar fremkommen til Tinget med Anmodning om, at Sagen paa ny maa blive forelagt Regeringen.

Andrageren mener, hvad Tinget ogsaa i sin Indstilling til Ministeriet i Fjor udtalte, at der ved de fra norsk Side foretagne Forsøg ikke er skaffet nogen Vished for, at der ikke kan drives et fremtidig lønnende Fiskeri ved de nævnte Fangstpladser, dels ved at Forsøgene udelukkende ere udførte ved Brugen af Langline, men især begrundet i, at man har været forsynet med daarligt Agn. Da de færøske Fiskerskibe ere forsynede med Is- og Fryserum, vil man altid kunne være forsynet med godt Agn, dels Sild og dels Kød af Fugle.

Andrageren erklærer sig villig til at gentage Forsøget i 3 Aar mod en passende Subvention.

Undertegnede Udvalg, der i Aar har faaet Sagen til fornyet Betænkning, kan henholde sig til de Udtalelser, der forekomme i Udvalgsbetænkningen fra i Fjor, og som Tinget gav sin Tilslutning, ligesom man fuldt ud kan slutte sig til, hvad Andrageren anfører i sin Skrivelse til Lagtinget.

Man var i Fjor i Tinget bekendt med den fra norsk Side afgivne Beretning over Fiskeriforsøg ved Bjørneøen og Spitzbergen, men kan med Andrageren være enig i, at det ikke ved disse Forsøg tilstrækkelig er godtgjort, at der ikke er Torsk til Stede i betydelige Mængder ved de nævnte Pladser.

Som anført i den forrige Aar afgivne Betænkning angaaende denne Sag, er der enkelte Aar observeret store Fiskestimer ved Spitzbergen, ligesom der ogsaa af og til er sket stor Fangst af Torsk ved Øen.

Og i Betragtning af den store Betydning, det vil have for vort fremtidige Fiskeri og derigennem for vort økonomiske Livs Trivsel, at der indvindes nye Fangstfelter, skal Udvalget tilraade, at Lagtinget igen i Aar giver Andrageren sin bedste Anbefaling, dog saaledes, at Forsøgene strække sig over et Tidsrum af 3 Aar med et Statstilskud af 5000 Kr. pr. Aar.

Udvalget skal i Henhold til det anførte foreslaa Tinget at vedtage:

»Lagtinget medgiver Andrageren, Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn, sin bedste Anbefaling til Statsstøtte til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen og Bjørneøen saaledes, at Forsøgene strække sig over et Tidsrum af 3 Aar med et Tilskud af Statskassen paa 5000 Kr. for hvert Aar.

Andrageren, der har at fortsætte med Fiskeriet fra medio Juni til medio September hvert Aar, vil have at afgive detailleret Beretning efter Justitsministeriets Forskrift over de ved Forsøgene opnaaede Resultater og indvundne Erfaringer.«

Ved Sagens *2den Behandling den 19de August* vedtoges det med 16 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl og Weihe. *Stemte ikke*: Effersøe og Formanden. *Fraværende*: Müller, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 19 St.

Den 19de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 19de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

I forrige Aars Tingsamling vedtog Lagtinget at anbefale et Andragende fra Fiskeskipper Gregorius Johannesen af Thorshavn om Statsstøtte til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen og Bjørneøen. Tingets Indstilling gik ud paa, at der ydedes Andrageren et Statstilskud paa 10,000 Kr. paa nærmere foreslaaede Betingelser.

I Skrivelse til Amtet af 8de April d. A. har det høje Ministerium udtalt, at det, efter at have indhentet Erklæringer fra sagkyndig Side, ikke har fundet Sagen egnet til at fremmes.

Andrageren, der er bleven gjort bekendt med Ministeriets Stilling til Sagen, er atter i Aar indkommet til Tinget med fornyet Andragende om dettes Anbefaling til Statsstøtte til det paatænkte Fiskeriforsøg, som han nu erklærer sig villig til at gentage i 3 paa hinanden følgende Aar. Andragendet vedlægges.

Efter at Sagen var bleven henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, har dette under 17de f. M. afgivet sin Betænkning, der vedlægges.

Udvalget har ment at kunne tilraade, at der tilstaas Andrageren et aarligt Tilskud paa 5000 Kr. i 3 Aar til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen og Bjørneøen. Man har fundet det betænkeligt at afvise Andragendet, da den Mulighed ikke er udelukket, at Forsøgene kunne føre til et godt Resultat og derved have Betydning for vort fremtidige Fiskeri.

Ved Sagens 3dje Behandling den 17de ds. blev Udvalgets Indstilling enstemmig vedtagen med 19 Stemmer.

Indstillingen er saalydende:

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

(Se Udvalgsbetænkningen).

Man skal saaledes paany anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Bærentsen. *M. A. Winther.*

J. Z. Nielsen.

XV. Andragende fra „Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug".

Ved *Lagtingets Aabning* fremlagdes følgende Andragende fra »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug«:

Til

Lagtinget.

For at erholde Klarhed over, hvilke Lys et færøsk Fiskerfartøj skal bruge under Fiskeriet, hvorom der, foranlediget ved de i f. A. skete Forandringer i Søreglerne, var opstaaet Tvivl, vedtog Færøernes Skipperforening at sende en Deputation til København for at forhandle med Regeringen om Sagen. Skipperforeningen, der ikke raader over store Midler, henstillede til undertegnede Forening at afholde Rejseudgifterne for Deputationens 2 Mænd, hvilket blev vedtaget i Direktionen.

Disse Rejseudgifter andrager i alt 525 Kr. 92 Øre og ere betalte af Foreningen.

Da det omhandlede Spørgsmaals Løsning vel maa siges at have almindelig Interesse for Færøerne, tillader man sig at andrage om, at Beløbet maa blive

Foreningen refunderet, enten af en af Lagtingets Kasser, eller ved Henvendelse til Bevillingsmyndighederne af Statskassen.

Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug,
Thorshavn, den 24de Juni 1907.

Ærbødigst

E. Miller. *Nap. Andreasen.* *Jens Evensen.*

Ved Sagens *forelobige Behandling den 2den August* vedtoges det efter Forslag af Provsten med 15 Stemmer mod 0 at henvise Sagen til *Budgetudvalget.*

— —

Den 10de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Fra »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« er under 24de Juni d. A. indkommet et Andragende om Refusion af Udgifterne ved Afsendelse til København af en Deputation for at forhandle med Regeringen angaaende Spørgsmaalet om, hvilke Lys et færøsk Fiskerfartøj skal føre under Fiskeri.

De omhandlede Udgifter andrage i alt 525 Kr. 92 Øre og ere betalte af Forsikringsforeningen.

Det havde stor Betydning for Skibsfiskeriet at faa Klarhed over, hvilke Lys et færøsk Fiskerfartøj skal bruge. Paagældende Bestemmelser vare nye, og det gjaldt om at faa Sagen opklaret hurtigt, inden Skibsfiskeriet begyndte i Aar. Bestemmelserne vare saaledes affattede, at man med det her til deres Forstaaelse forhaandenværende Materiale kunde nære berettiget Tvivl om, hvorledes de med Hensyn til et enkelt væsentligt Punkt skulde forstaas.

Man skal fremhæve, at Forsikringsforeningen har et forholdsvis lille Tilskud fra Statskassen.

Udvalget foreslaar, at Lagtinget indstiller til Justitsministeriet, at der af Statskassen bliver refunderet »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« et Beløb paa 525 Kr. 92 Øre, som Foreningen har afholdt til Dækning af Rejseudgifterne ved en Deputation, som i indeværende Aar blev sendt til København for at forhandle med Regeringen angaaende Spørgsmaalet om, hvilke Lys et Fiskerfartøj skal føre under Fiskeri.

Ved Sagens *2den Behandling den 16de September* blev det med 16 Stemmer mod 0 vedtaget at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 19de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: Nielsen, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð,

Winther Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Weihe. *Nej stemte:* Petersen. *Stemte ikke*: Formanden. *Fraværende*: Poulsen, Provsten og Müller, og var Forslaget saaledes vedtaget med 17 Stemmer mod 1.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Fra »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« er i indeværende Samling indkommet et Andragende til Tinget om Refusion af et Beløb paa 525 Kr. 02 Øre, som Foreningen har betalt for Afsendelse af en Deputation til København til at forhandle med Regeringen om, hvilke Lys et Fiskerfartøj skal benytte under Fiskeriet.

Paa Forslag af vedkommende Udvalg, hvortil Andragendet blev henvist, vedtog Tinget ved Sagens endelige Behandling den 19de d. M. med 17 Stemmer mod 1 saalydende Indstilling:

»Lagtinget indstiller til Justitsministeriet, at der af Statskassen bliver refunderet »Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug« et Beløb paa 525 Kr. 02 Øre, som Foreningen har afholdt til Dækning af Rejseudgifterne ved en Deputation, som i indeværende Aar blev sendt til København for at forhandle med Regeringen angaaende Spørgsmaalet om, hvilke Lys et Fiskerfartøj skal føre under Fiskeri«.

Idet Tinget henviser til Andragendet og Udvalgsbetænkningen, tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XVI. Rejseunderstøttelse for færøske Fiskere til at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem.

Den 27de August fremlagdes følgende Skrivelse:

Undertegnede tillade sig herved at henlede Tingets Opmærksomhed paa, at der i Sommeren 1908 agtes afholdt en Fiskeriudstilling i Trondhjem i Norge.

At det for Færøerne vil kunne have stor Betydning, om der gives Lejlighed for interesserede Mænd herfra at besøge slige Udstillinger, kan næppe omtvistes. Men uden Understøttelse vil der næppe kunne ventes at blive Besøgende herfra udover enkelte større Forretningsmænd, og disse Udstillinger ere dog for en væsentlig Del beregnede paa, at der skal gives Fiskere Lejlighed til at gøre sig bekendte med og sætte sig ind i de Forbedringer af Brugsredskaber samt nyere Driftsmetoder, som Fiskeriet har at opvise.

Vi tillade os derfor at henstille til velvillig Overvejelse, om der ikke fra Tingets Side bør arbejdes hen til at gøre det muligt for færøske Fiskere med Understøttelse enten fra vore egne Kasser eller af Statskassen at besøge den ommeldte Fiskeriudstilling i Trondhjem.

Lagtingssalen, den 21de August 1907.

M. A Winther. *Simun av Skarði.* *J. Z. Nielsen.*

Simun ir Konoy. *Johan H. Poulsen.* *J. M. Hentze.*

D. P. Michelsen. *J. Patursson.*

Til
Lagtinget.

Ved den *forelobige Behandling den 31te August* vedtoges det efter Forslag af S. av Skarði med 14 St. mod 0 at henvise Sagen til *Budgetudvalget.*

Den 10de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Fra flere af Tingets Medlemmer er fremkommet et Andragende om Understøttelse for færøske Fiskere til at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem.

Udvalget anser det for meget ønskeligt, at der gives færøske Fiskere Lejlighed til at erhverve sig Kundskaber paa Fiskeriets Omraade ved paa Ud-

stillingen at gøre sig bekendte med forbedrede Redskaber, nye Driftsmetoder m. m. Imidlertid kan det ikke ventes, at færøske Fiskere vil rejse til Norge, med mindre der ydes dem Tilskud af det Offentlige til Dækning af Omkostningerne. Udstillingen afholdes, saa vidt bekendt, om Sommeren, paa hvilken Aarstid en stor Del af vore mest fremragende Fiskere ere optagne af Skibsfiskeriet. Ogsaa for vore øvrige Fiskere er den Aarstid den travleste. Det vil desaarsag være forbundet med et ikke ubetydeligt Indtægtstab for vore Fiskere at besøge Udstillingen, foruden at Rejsen vil medføre en Del direkte Udgifter.

Der har tidligere efter Lagtingets Anbefaling været ydet Understøttelse til Færingers Deltagelse i en norsk Fiskeriudstilling, nemlig den som afholdtes i Bergen i 1898, jfr. Lagtingsberetningen for 1897, Side 31—33 og Finanslov for 1898—99 § 26 III.

Man nærer den Forventning, at Statens Bevillingsmyndighed ogsaa denne Gang vil yde sin Støtte. Man mener derimod ikke at kunne foreslaa, at der ydes noget Bidrag af nogen af Lagtingets Kasser. Disse ere dels oprettede med andre Formaal for Øje, dels for Tiden ikke i Besiddelse af tilstrækkelige Midler til Anvendelse i det omhandlede Øjemed.

Udvalget foreslaar, at Lagtinget andrager Justitsministeriet om at udvirke en passende Bevilling af Statskassen til Rejseunderstøttelse for færøske Fiskere, som ville besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem i 1908.

Ved *Sagens 2den Behandling den 16de September* vedtoges det med 16 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 19de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 17 Stemmer mod 0.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting,

Thorshavn, den 31de September 1907.

Fra flere af Lagtingets Medlemmer indkom i indeværende Samling en Henstilling til Tinget om at udvirke Understøttelse for færøske Fiskere til at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem i 1908.

Paa Forslag af vedkommende Udvalg, hvortil Andragendet blev henvist, vedtog Tinget ved Sagens endelige Behandling den 21de d. M. enstemmig med 18 Stemmer saalydende Indstilling:

»Lagtinget andrager Justitsministeriet om at udvirke en passende Bevilling af Statskassen til Rejseunderstøttelse for færøske Fiskere, som ville besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem i 1908«.

Idet Tinget henviser til Andragendet og Udvalgsbetænkningen, tillader man sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Berentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

Den 21de September fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning:*

Under Forventning af, at der paa det kommende Aars Finanslov bliver bevilget et Beløb til Hjælp for færøske Fiskere til at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem i 1908, indgaar Tinget til Justitsministeriet med Anmodning om, at dette gunstigst vil udvirke, at Dampminebaaden »Beskytteren« eller et andet lignende Fartøj maa blive stillet til Raadighed, saaledes at færøske Fiskere, der ville besøge Fiskeriudstillingen, uden Vederlag kunne befordres frem og tilbage mellem Thorshavn og Trondhjem.

Lagtingssalen, den 22de September 1907.

Johan H. Poulsen. *A. Samuelsen.* *A. Degn.* *M. A. Winther.*

J. Z. Nielsen. *Simun av Skarði.* *T. J. Petersen.*

Den 23de September sattes Forslaget under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende:* Patursson, Müller, Olsen, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 17 St.

Den 24de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til

Justitsministeriet.

Efter at Tinget havde vedtaget at indgaa til Bevillingsmyndighederne med Anmodning om, at der paa Finansloven for 1908—09 søges bevilget et passende Beløb som Understøttelse til færøske Fiskere, der agte at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem i 1908, fremkom fra 7 Medlemmer et Forslag til Beslutning saalydende:

— —

(Se ovenfor.)

Med Samtykke fra Tinget undergik dette Forslag kun een Behandling og blev enstemmig vedtaget med 17 Stemmer, idet 5 Medlemmer vare fraværende.

Idet man anbefaler denne Sag til det høje Ministeriums Velvilje, skal man bemærke, at det maa antages at have stor Indflydelse paa herværende Fiskeres Deltagelse, at det gøres muligt for dem paa en let Maade at komme til og fra Udstillingen, og at de forud kunne vide, hvorlænge de skulle være borte fra Øerne. Da der ingen direkte Dampskibsforbindelse er mellem Færøerne og Trondhjem, vil Rejsen ellers blive dyr og Opholdet let blive af altfor lang Varighed.

Lagtinget, den 23de September 1907.

C. Bærentsen. *Johan H. Poulsen.*

Joen Poulsen.

XVII. Postdampskibet „Tjaldur"s Fartplan.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes et Andragende fra en Del Beboere af Kvalbø om Lagtingets Medvirken til, at Postdampskibet »Tjaldur« kommer til at anløbe Kvalbø nogle Gange om Aaret paa Oprejsen. Andragendet var anbefalet af Forstanderskabet for Kvalbø Sogns Kommune.

Sagens *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 9de August*. Efter Forslag af Skaalum vedtoges det med 16 St. mod 0 at henvise Sagen til det angaaende »Smiril«s Fartplan nedsatte Udvalg paa 5 Medlemmer (Sag XVIII).

Den 10de August fremlagdes et Andragende fra Lagtingsmændene Dam og Samuelsen om, at »Tjaldur« maa anløbe Kollefjord oftere end nu, og *den 12te August* fremlagdes et Andragende fra Lagtingsmændene Hentze og J. H. Poulsen om, at »Tjaldur« maa anløbe Sand oftere end hidtil.

—

Den 27de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til Tinget er atter i Aar indkommet nogle Andragender om, at dette vil søge foranlediget, at der foretages nogle Udvidelser af Fartplanen for det »Det forenede Dampskibsselskab« tilhørende Postdampskib »Tjaldur«, der gaar i regelmæssig Fart mellem København—Færøerne (via Leith). Andragenderne ere:

a. Andragende fra Beboere af Kvalbø og Kvalvig paa Suderø om, at Skibet paa de Ture, det anløber Sand for nordgaaende, ogsaa maa anløbe Kvalbø. Andragerne udtale ogsaa Ønskeligheden af, at Skibet tillige anløber Kvalbø et Par Gange aarlig for sydgaaende. Andragerne anføre, at disse Bygder har en Befolkning af 650 Mennesker, og udtale den Formodning, at Skibet vil blive benyttet af flere af Sognets 7 Handelsforretninger. Andragendet er anbefalet af vedkommende Forstanderskab.
b. Andragende fra Lagtingsmændene for Nordstrømø om, at Skibet, som nu anløber Kollefjord 2 Gange, fremtidig maa anløbe denne Plads mindst 4 Gange aarlig. Andragerne anføre, at med 2 aarlige Anløb kan det kun daarligt lønne sig for Købmændene dér at skaffe sig Forbindelser udenfor Færøerne, hvad de derimod vilde gjort, naar Skibet anløb flere Gange, hvorved den Varemængde, Skibet bringer til den Plads, vilde forøges i betydelig Grad.
c. Lagtingsmændene for Sandø Præstegæld have andraget om, at Tinget vil genoptage det forrige Aar vedtagne Forslag om, at »Tjaldur« fremtidig maa anløbe Sand 2 eller 4 Gange for sydgaaende og eventuelt 6 Gange for nordgaaende.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning angaaende disse Andragender, skal tillade sig følgende almindelige Bemærkninger:

Saaledes som Samfærdselsforholdene nu engang ere og i en længere Fremtid maa antages at ville blive paa Færøerne, er det ganske naturligt, at der fremkommer Ønsker om, at Skibe, der sejler i fast Rute paa Færøerne, maa anløbe saa mange Havne som muligt.

Saa længe Tilførselen til og Udførselen fra Øerne skete med Sejlskibe, tilhørende eller fragtede af enkelte større Købmænd, var det kun naturligt, at Oplosning og Afskibning fandt Sted ved disse Købmænds Pakhuse, hvorfra de ankomne Varer spredtes til Bygderne ved en Art Kommissionshandlere. De store Købmænd bekoste i Regelen Varetransporten til og fra disse Kommissionshandler; men hertil medgaar der saa betydelige Omkostninger, at selv om Varerne sælges en Del dyrere ved disse »Udhandlere« end ved Hovedhandelsstedet, kan der ikke bydes Kommissionshandleren særlig gunstige Betingelser, hvorfor man har set forskellige af disse trykkede af betydelig Gæld til Hovedhandlerne. Eftersom Dampskibstrafikken er bleven mere og mere udviklet, have adskillige forsøgt at etablere selvstændige Forretninger omkring i Bygderne; men en nødvendig Betingelse for, at en saadan Forretning kan trives, er, at i hvert Fald en større Del af Varerne kunne modtages og afsendes direkte. Naar Forretningsmanden i den lille Bygd foruden Fragt til og Losning ved Dampskibets Anløbssted tillige skal betale Fragt fra Anløbsstedet til sin Bygd og saa tillige for Ladning og Losning, vil det meste af den Avance, han ellers kunde haft paa sine Varer, medgaa hertil.

Af Selskaber, hvis Baade gaa i faste Ruter paa Færøerne, har kun »Det forenede Dampskibsselskab« nogen Subvention fra den danske Statskasse. Det er selvfølgelig kun dette Selskabs Fartplan, Ministeriet kan have nogen Indflydelse paa.

Vel har Justitsministeriet i Skrivelse af 31te Oktbr. f. A. til Amtet meddelt, at Bestyrelsen for »Det forenede Dampskibsselskab« efter at have erklæret sig villig til at imødekomme visse af Tinget i Fjor rejste Krav har udtalt, »at Selskabet derimod ikke kan indgaa paa at indskrænke »Tjaldur«s aarlige Ture fra 13 til 12 eller paa at lade Skibet foretage yderligere Anløb af andre Stationer«. Udvalget nærer dog det Haab, at det vil lykkes Ministeriet at formaa det subventionerede Selskab til til enhver Tid at imødekomme berettigede Krav herfra.

Hvad nu angaar de i Aar omhandlede Pladser, saa er *Kvalbø* for saa vidt uheldigst stillet, som Pladsen slet ikke anløbes af noget af de Skibe, der sejle imellem Færøerne og København. Kvalbø er en stor Bygd, som Postskibet sejler saa at sige lige forbi, naar det fra Trangisvaag skal til Sand. Med vestlige Vinde kan altid losses her, medens stærke østlige Vinde ere uheldige. Fire Anløb her vilde mulig kunne opnaas, uden at Turenes Antal indskrænkedes.

Kollefjord ligger saa lidt af Vejen, naar Skibet sejler fra Thorshavn til Kongshavn, at Sejladsen dertil ikke kan volde nogen nævneværdig Forsinkelse. Beliggenheden er saadan, at her altid kan losses, naar Vejret da ikke er værre, end at der overhovedet kan være Tale om at losse paa Færøerne.

Sand er for saa vidt bedst stillet af de her nævnte Pladser, som Skibet nu anløber den 4 Gange; men derfor kunne flere Anløb være meget ønskelige. Den Omstændighed, at der ikke under alle Forhold kan losses her, kan netop tale for, at der forsøges flere Gange, saa der kan være Sikkerhed for at faa nogen direkte Tilførsel. Det kan ogsaa bemærkes, at Sand er den eneste Plads i Sandø Syssel, der anløbes af noget Dampskib, der sejler udenfor Øerne.

Det er ikke umuligt, at disse fremsatte Ønsker, navnlig for Kvalbøs og Kollefjords Vedkommende, ville kunne imødekommes, om Skibet som nu gør 13 Ture aarlig; men skulde det vise sig nødvendigt at opgive den 13de Tur, vil der formentlig være tilstrækkelig Tid til, at saavel Kollefjord som andre Pladser, der nu kun anløbes 2 Gange, kunne anløbes 6 Gange.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at indgaa til Justitsministeriet med saalydende Indstilling:

1. Justitsministeriet anmodes om at foranledige,
   at »Tjaldur« kommer til at anløbe Kvalbø mindst 4 Gange aarlig for nordgaaende;
   at Kollefjord anløbes 4 Gange aarlig (i Marts, Maj, Juli, Septbr.) i Stedet for 2 Gange, og
   at Sand anløbes 2 eller 4 Gange for sydgaaende og eventuelt tillige 6 Gange for nordgaaende.
2. Kunne disse Ønsker ikke imødekommes med de nuværende 13 Ture, har Tinget intet at erindre imod, at den ene aarlige Tur bortfalder. Sker dette, maa man formene, at Skibet bør anløbe Kollefjord 6 Gange (eller hver Gang, det anløber Kongshavn), ligesom ogsaa Fjdø, Fundingsfjord og Kvannesund i saa Fald bør kunne faa flere Anløb.
3. Skulde de fremsatte Ønsker imod Forventning ikke kunne opnaas nu, anmodes Ministeriet om ved en eventuel Kontraktfornyelse at tage de nødvendige Forbehold for at kunne imødekomme berettigede Krav fra de mindre Handelspladser paa Færøerne.

Ved Sagens *2den Behandling den 30te August* blev det med 17 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved Sagens *3dje Behandling den 4de September* sattes Udvalgets Indstilling 1—3 under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Hentze, Olsen, Petersen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Weihe. *Stemte ikke:* Formanden. *Fraværende:* Nielsen, Patursson, Michelsen, Müller og Degn, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 16 Stemmer.

Den 17de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 17de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

Til Lagtingets indeværende Samling er indkommet følgende Andragender om Forandringer i Fartplanen for Postdampskibsforbindelsen mellem København—Leith og Færøerne, saaledes som denne besørges ved »Det forenede Dampskibsselskab«s Dampskib »Tjaldur«.

Andragenderne ere følgende:

a) fra Beboere af Kvalbø og Kvalvig paa Suderø om, at Skibet maa anløbe Kvalbø (Bilag 1).
b) fra Lagtingsmændene for Nordstrømø om, at Skibet oftere maa anløbe Kollefjord (Bilag 2).
c) fra Lagtingsmændene for Sandø om, at Sand maa anløbes flere Gange (Bilag 3).

Sagen er bleven behandlet i et Udvalg, som har afgivet medfølgende Betænkning (Bilag 4).

Ved Sagens 3dje Behandling den 4de September blev Udvalgets Indstilling, saalydende:

— —

(Se Udvalgsbetænkningen 1- 3).

enstemmig vedtagen med 16 Stemmer; 1 Medlem stemte ikke, 5 vare fraværende.

Tinget har ved Behandlingen af denne Sag været bekendt med de Udtalelser fra Bestyrelsen for »Det forenede Dampskibsselskab«, der findes gengivne i det høje Ministeriums Skrivelse af 31te Oktober f. A. til Amtmanden over Færøerne; man tillader sig dog at formene, at et Selskab, der modtager Subvention fra Staten, derved maa være forpligtet til at indrette Fartplanen efter, hvad Ministeriet finder hensigtsmæssigt at bestemme.

Idet man ærbødigst tillader sig igen at henlede Opmærksomheden paa Lagtingets Indstillinger af 20de September 1905 og 11te September f. A. Pkt. 2 angaaende Postforbindelsen med Island, tillader man sig lige ærbødigst at anbefale den foreliggende Sag til det høje Ministeriums velvillige Overvejelse og Forsorg.

C. Bærentsen. *Joen Poulsen,*
Ordfører.

J. Z. Nielsen.

Fra Justitsministeriet er modtaget saalydende Skrivelse:

Justitsministeriet.
København, den 22de Oktober 1907.

I Anledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 27de f. M., hvormed hertil indsendtes Lagtingets Indstilling af 17de f. M. angaaende forskellige Ændringer i Postdampskibet »Tjaldur«s Fartplan samt angaaende Postforbindelsen med Island, skal man til Efterretning meddele, at man ifølge en af Indenrigsministeriet foreslaaet og af Justitsministeriet d. A. accepteret Ordning, i Henhold til hvilken Forhandlingerne angaaende en særlig Postdampskibsforbindelse mellem København og Færøerne fra den 1ste Januar 1908 at regne føres af Generalpostdirektoratet paa Vilkaar, at dette giver de færøske Myndigheder, særlig Lagtinget og Amtet, Lejlighed til at udtale sig forinden Overenskomstens Afslutning, ved Skrivelse af D. D. har oversendt Sagen til Generalpostdirektoratet, saaledes at man ogsaa har overladt til dette at gøre Færøernes Krav med Hensyn til Forbindelsen: København—Færøerne—Island gældende overfor Islands Ministerium.

Det tilføjes, at man under Hensyn til den saaledes trufne Ordning maa finde det naturligst, at Lagtingets Indstillinger angaaende Postforbindelsen fremtidig tilstilles Generaldirektoratet direkte.

Alberti.

Renzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

XVIII. Dampskibet „Smiril"s Fartplan.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes et Andragende fra Beboere af Stykket og Lejnum om, at Lagtinget vil søge udvirket, at Lejnum optages paa »Smiril«s Fartplan.

Ved Sagens *forelobige Behandling, den 9de August*, blev det efter Forslag af Samuelsen vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde valgtes: *Dam, J. Poulsen, Skaalum, Hentze og Winther.*

Den 16de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Beboere af Lejnum og Stykket om, at Postdampskibet »Smiril« maa anløbe Lejnum. Et lignende Andragende blev behandlet i Tingets forrige Samling. (Se Lagtingstidende 1906, Side 217).

Udvalget har ved dets Formand forhandlet med »Smiril«s nuværende Fører, og denne har erklæret, at naar nævneværdigt Gods medhaves til Lejnum, vil han stoppe op ved Bygden, selv om Pladsen ikke er optaget paa Fartplanen, hvilket han iøvrigt fraraader. Ligeledes er han villig til at stoppe ved Lejnum for sydgaaende, naar han enten pr. Telefon eller ved Ankomsten til Kvivig (fra Vestmanhavn) faar Meddelelse om, at Gods ønskes indskibet fra Lejnum.

Herefter finder Udvalget ikke Anledning til at foreslaa Lejnum optaget paa Fartplanen. Man mener nemlig, at Beboerne i Lejnum og Stykket ville staa dem fuldt saa godt ved en saadan Ordning som ved, at Skibet af og til anløber denne Plads, og at »Smiril« skal anløbe Lejnum, hver Gang det anløber Kvivig, kan der næppe være Tale om.

Under Sagens foreløbige Behandling blev der fra forskellige Sider udtalt Ønske om, at »Smiril« som Regel maa anløbe Pladser, som den paa vedkommende Tur passerer, hvilket særlig har Betydning for Post og Passagerer. Ligeledes udtaltes Ønsker om, at der ved Fartplanens Affattelse tages Hensyn til, at Passagerer til og fra den nordlige Del af Østerø og den østlige Del af Norderøerne ikke — som Tilfældet i Regelen er nu — skulle behøve at gøre længere Ophold i Klaksvig. Udvalget finder disse Ønsker berettigede.

Fra Sorenskriveren har Udvalget modtaget en Skrivelse, hvori han henstiller, at der inden Fartplanens Affattelse konfereres med ham om Tingturene til Suderø. Dette maa Udvalget tiltræde.

Udvalget tillader sig i Henhold til det anførte at foreslaa til Vedtagelse:

1. Der svares Chr. A. T. Hansen af Lejnum m. fl.: Da Føreren af »Smiril« har erklæret sig villig til, naar nævneværdigt Gods medhaves til eller for ham er blevet anmeldt fra Lejnum, at stoppe op ved Bygden for saa vidt Forholdene i øvrigt tillade Ladning eller Losning der, finder Tinget ikke Anledning til at foreslaa Lejnum optaget paa Fartplanen.
2. Tinget anbefaler, at »Smiril af Hensyn til Post og Passagerer som Regel

anløber Stationer, som det paa vedkommende Tur passerer, og at der ved Planens Fastsættelse tages Hensyn til, at Passagerer til og fra den nordlige Del af Østerø og de nordligste af Norderøerne ikke skulle behøve at gøre længere Ophold i Klaksvig.

3. a. Tinget anmoder Amtmanden om at søge udvirket, at samme i Lighed med, hvad der har fundet Sted i foregaaende Aar, bemyndiges til at approbere et af et af Lagtinget nedsat staaende Udvalg i Forening med vedkommende Rederi udarbejdet Forslag til den lokale Postdampskibsfart her mellem Øerne.

   b. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til i Forening med »J. Mortensens Eftf.« at udarbejde Fartplan for den lokale Dampskibsfart her mellem Øerne for Aaret 1908. Dette Udvalg vil have at konferere med Sorenskriveren om Tingturene til Suderø.

Ved *2den Behandling den 18de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 23de September valgtes uden Afstemning Djurhuus, J. Poulsen og Nielson til Medlemmer af det i Udvalgsbetænkningen 3. b. ommeldte staaende Udvalg.

XIX. Havnereglement for Trangisvaag.

Den 19de August fremlagdes følgende Skrivelse:

Til
Færøernes Lagting.

Ved hoslagt at fremsende Forslag til Havnereglement for Trangisvaag, som Forstanderskabet har vedtaget i et i Dag afholdt Møde, tillader Forstander-

skabet sig at anmode det ærede Lagting om at foranledige, at dette maa blive stadfæstet af Justitsministeriet.

Tveraa, den 19de August 1907.

Ærbødigst

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune.

P. Mortensen,
Fmd.

* * *

Det med Skrivelsen fulgte Forslag til Havnereglement er saalydende:

Forslag
til
Havnereglement for Trangisvaag.

§ 1.

Til Havnen Trangisvaag bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem »Gálgatanga« og »Hjaltastøð«.

§ 2.

Ethvert Fartøj, der indkommer i Havnen, skal med nedennævnte Undtagelser, hvad enten det er bestuvet med Gods, ballastet eller tomt, betale i Havneafgift 5 Øre for hver Registerton af Skibets Drægtighed. Samme Afgift betales af Skibe, der ankre paa Reden, for saa vidt de fra Land indtage eller til Land afskibe Varer.

Skibe, som flere Gange i samme Kalenderaar anløbe Trangisvaag, erlægge kun Havneafgift med dennes fulde Beløb de 3 første Gange, den i Aarets Løb betales, hvorimod der for de øvrige Gange kun erlægges Halvdelen af Afgiftens Beløb; hvis saadanne Skibe paa én og samme Rejse (uden i Mellemtiden at have anløbet nogen Havn udenfor Færøerne) skulle anløbe Trangisvaag flere Gange, erlægges Havneafgiften kun første Gang.

Indenlandske Fiskerskibe og indenlandske Fartøjer, der gaa i Kystfart, skulle ikke være pligtige at erlægge Havneafgift mere end 3 Gange i hvert Kalenderaar.

Skibe, som ligge vinterfortøjede i Trangisvaag, betale i alt kun 12 Kr. om Aaret, uden Hensyn til hvor ofte de i øvrigt anløbe Havnen eller Reden. Afgiften erlægges til en af Havnebestyrelsen fastsat Tid.

Alle Orlogsskibe og Lystfartøjer ere fritagne for Havneafgift.

§ 3.

Havnens Drift varetages af en af Forstanderskabet for et Aar ad Gangen valgt Havnebestyrelse, bestaaende af 3 Medlemmer, af hvilke mindst de 2 skulle være Medlemmer af Forstanderskabet. Til Afholdelse af Udgifter og til Foranstaltninger, der ville medføre saadanne, udkræves Forstanderskabets Samtykke.

Havnens Regnskabsvæsen udsondres som en særlig Afdeling af Kommunens Regnskab, og Havnekassens Indtægter maa ikke forbruges til andre kommunale Øjemed end Havnens Administration og Forbedring. I øvrigt skal Havnekassen administreres ganske efter de for Kommunens Kasse gældende Regler.

§ 4.

Forstanderskabet antager efter Indstilling fra Havnebestyrelsen en duelig og paalidelig Mand til som Opsynsmand at føre det daglige Tilsyn med Havnen, opkræve og indbetale Havneafgifterne m. m.

§ 5.

Enhver i Havnen indkommende Skipper skal melde sig til Opsynsmanden og forhale sit Fartøj til det Sted, som anvises ham af denne. Ligeledes har Opsynsmanden at bestemme, hvor Lossebaade kunne fortøjes.

Ethvert Skib, som for et længere Ophold fortøjes i Havnen, skal have en tydelig Bøje paa hvert udlagt Anker, med Bøjereb af en til Dybden svarende Længde. Kvalitet og Dimensioner af Bøjer og Bøjereb bestemmes af Havnebestyrelsen. — Skibe, som ligge vinterfortøjede, ere fritagne herfor.

§ 6.

Havnen maa ikke spærres med Trosser eller Kættinger, saaledes at Skibe eller Baade hindres i til enhver Tid at komme ind i eller ud af Havnen. Ingen maa fra Skibe kaste Ballast overbord indenfor Linien, som betegner Vinterhavnen.

§ 7.

I Havnen maa Fartøjer ikke oplægges uden Havnebestyrelsens Tilladelse og efter sammes Bestemmelse med Hensyn til Stedet.

Strander eller synker et Fartøj paa et Sted, hvor det er til Hinder for Havnens Benyttelse, og det ikke af vedkommende borttages inden en af Bestyrelsen fastsat Frist, foranstalter denne Vraget fjernet paa vedkommendes Bekostning.

§ 8.

Ingen maa ombord i Fartøj i Havnen handle skødesløst med Ild eller Lys; naar intet Mandskab er ombord, skal Ild og Lys være forsvarligt slukket. Aske maa ombord i Fartøjer i Havnen kun henlægges i Kar af uantændeligt Materiale.

§ 9.

For saa vidt Havnevæsenet er i Besiddelse af Flaader, Blokke, Gier eller andre Redskaber til Afbenyttelse for de i Havnen liggende Fartøjer, maa Benyttelse heraf kun ske efter Henvendelse til Opsynsmanden og mod Erlæggelse til denne af den Afgift, som skal betales for Benyttelsen efter den herfor af Forstanderskabet satte Takst.

§ 10.

Fortøjningskættinger maa ikke anbringes uden Forstanderskabets Samtykke og kun paa de af dette fastsatte Betingelser.

§ 11.

Fartøjets Fører er ansvarlig for, at den Skade, af hvad Navn nævnes kan, som han eller hans Mandskab maatte anrette paa Havnen, dens Bolværker eller andre til den hørende Indretninger eller paa de den tilhørende Redskaber, enten

som Følge af Overtrædelse af nærværende Reglement eller som Følge af Mangel paa almindelig Agtpaagivenhed.

§ 12.

Fartøjer og Baade, som ligge fortøjede paa anvist Sted, skulle i paatrængende Tilfælde, f. Eks. ved indtræffende Grindefangst eller ved Sejfangst (Nótekast) være forpligtede til at skifte Plads efter Opsynsmandens Anvisning.

§ 13.

Ingen Skipper maa afsejle, inden han til Opsynsmanden har betalt, hvad der skal erlægges til Havnevæsenet.

§ 14.

Enhver, som befinder sig paa Havnens Territorium, skal rette sig efter Opsynsmandens Anvisninger. Tror nogen sig forurettet herved, kan han forebringe Sagen for Havnebestyrelsen, men har dog indtil videre at efterkomme det af Opsynsmanden givne Paabud.

Opsynsmanden skal under Udførelsen af sine Forretninger stedse være forsynet med et Skilt eller et andet Tegn, hvorved hans Stilling gøres kendelig.

§ 15.

Overtrædelse af dette Reglements Bestemmelser straffes med Bøder indtil 400 Kr. Sager angaaende saadanne Overtrædelser behandles som offentlige Politisager, og Bøderne tilfalde Trangisvaag Havnekasse. I alle Tilfælde, hvor der er Tale om Bøder eller Erstatning efter dette Reglement, er det Havnebestyrelsen tilladt at bestemme og afordre vedkommende de Pengebeløb, der skulle erlægges; vil vedkommende ikke betale disse, afgøres Sagen ved Politiretten.

Det tilstedes ingen, som ifølge dette Reglement har paadraget sig Straf eller Erstatningsansvar, at rejse bort, førend han har rettet for sig eller stillet saadan Sikkerhed, som af Stedets Øvrighed anses tilstrækkelig.

Ved den *foreløbige Behandling den 26de August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe med 13 St. mod 0 at henvise Sagen til det i Sag Nr. XIII nedsatte Udvalg.

Den 11te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har Lagtinget med Skrivelse af 10de f. M. modtaget et af Forstanderskabet i et Møde s. D. vedtaget Forslag til Havnereglement for Trangisvaag med Anmodning om at foranledige, at dette bliver stadfæstet af Justitsministeriet.

Udvalget maa med Forstanderskabet være enigt i det ønskelige i, at der tilvejebringes Regler for Overholdelse af Orden i Havnen, hvor der findes en betydelig Trafik baade af Handelsskibe og Fiskerskibe.

Udvalget har gennemgaaet det foreliggende Forslag og skal derom bemærke:

1. Forslaget er i Overensstemmelse med de for Thorshavn og Vaag paa Suderø gældende Havnereglementer paa nær nogle nødvendige eller uvæsentlige Ændringer.

2. Ad § *1.* Da man antog, at det Areal, som efter Forslaget skulde henregnes til Havnen i Trangisvaag, er temmelig stort, henvendte man sig til vedkommende Kommunalforstanderskab herom, og man har gennem Telefonmeddelelse faaet det Svar fra Forstanderskabet, at samme efter fornyet Overvejelse maa anbefale, at det foreslaaede Havneareal indskrænkes noget, idet den ydre Grænselinie fastsættes mellem Tangen ved »Birgishavn« og »Húsagarðsá». »Birgishavn« er en lille Vig, som ses paa Generalstabens Kaart mellem »Galgetange« (»Innari gálgi«) og »Punthavn« paa den sydvestlige Side af Trangisvaagsfjorden. Navnet »Birgishavn findes ikke paa Kaartet. Derimod findes »Húsagarðsá« angiven paa Kaartet paa den modsatte Side af Fjorden. Dette skal Udvalget slutte sig til, idet man finder, at Havnen herefter vil blive tilstrækkelig rummelig, medens samtidig et passende Stykke af Fjorden bliver at henregne til Reden.

3. Ad § *6.* I Sen hedder det, at »Havnen maa ikke spærres med Trosser eller Kættinger, saaledes . . . .«. I Stedet herfor foreslaas: »Havnen maa ikke spærres med Trosser, Kættinger eller andet, saaledes . . . .«.

I Henhold til foranførte foreslaas til Tingets Vedtagelse følgende:

Lagtinget anbefaler, at det af Forstanderskabet for Frodlehø Sogns Kommune i et den 19de August 1907 afholdt Møde vedtagne Forslag til Havnereglement for Trangisvaag anbefales til Stadfæstelse af Justitsministeriet med følgende Ændringer:

1. Ad § *1.* Sen affattes saaledes:
»Til Havnen Trangisvaag bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem Tangen ved »Birgishavn« og »Húsagarðsá««.

2. Ad § *6.* I Stedet for Ordene »eller Kættinger« sættes: »Kættinger og andet«.

Ved Sagens *2den Behandling den 16de September* vedtoges det med 15 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 23de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl og Effersøe. *Stemte ikke:* Formanden. *Fraværende:* Müller, Olsen, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 17 St.

Justitsministeriet har under 12te November 1907 udfærdiget Bekendtgørelse om Havnereglement for Trangisvaag. Reglementet er overensstemmende

med det til *Havnereglement for Trangisvaag* af Lagtinget vedtagne Udkast, dog at der i § 5. sidste Punktum, efter Ordet »vinterfortøjede« er indskudt »indenfor Linien mellem de røde Fyr ved Tveraa og Fortøjningen ved Drellinæs«, og i § 6 sidste Punktum er der efter Ordet »Skibe« tilføjet »eller andre Fartøjer«.

XX. Statstilskud til Køreveje.

Ved Lagtindets Aabning fremlagdes en Skrivelse fra Justitsministeriet af 15de Marts 1907*), hvorved Lagtingets Betænkning paany udbedes angaaende Sagen om Statstilskud til Køreveje paa Færøerne.

Den *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 3dje og 6te August.* Efter Forslag af Effersøe vedtoges det med 17 St. mod 0 at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dam, Effersøe, T. J. Petersen, Michelsen* og *Patursson.*

Den 2den September fremlagdes den som *Bilag 20* vedhæftede Udvalgsbetænkning.

2den Behandling fandt Sted *den 6te September.* Det vedtoges med 20 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 16de September fremlagdes en af Udvalget afgiven Kontinuationsbetænkning (vedhæftet som *Bilag 20*).

Ved *3dje Behandling den 17de September* sattes Plan A. først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 6 stemte for og ingen imod.

Plan B. sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

Udvalgets Ændringsforslag betragtedes som vedtaget uden Afstemning.

Indstillingspunkt **1** saaledes ændret sattes under Afstemning og vedtoges med 19 St. mod 0. Indstillingspunkt **2** vedtoges med 18 St. mod 0 og Indstillingspunkt **3** vedtoges med 19 St. mod 0.

Endelig sattes den samlede Indstilling saalydende under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H.

---

*) Se Lagtingstidende 1906, Side 267.

Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Müller, og var Indstillingen saaledes enstemmig vedtaget med 21 Stemmer.

Den 21de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Lagtinget har i indeværende Samling behandlet den fra forrige Aar udsatte Sag om Statstilskud til Køreveje paa Færøerne.

Amtmanden har forelagt Tinget en Afskrift af Justitsministeriets Skrivelse af 15de Marts d. A. Sagen vedrørende.

Det i Sagen nedsatte Udvalg har afgivet en Betænkning med Forslag til Vedtagelse, som følger hermed.

Efter at Sagen havde været undergiven 2den Behandling i Tinget, fremkom fra Udvalget hoslagte Kontinuationsbetænkning med 1 Bilag, der indeholder Ændringsforslag til Udvalgets oprindelige Forslag, henholdsvis af et Flertal og et Mindretal, hvilke Ændringsforslag kun afvige lidt fra hinanden.

Ved Sagens endelige Behandling vedtoges Udvalgsflertallets Ændringsforslag (Vejplan B) med 11 Stemmer og derefter Udvalgets oprindelige Forslag, saaledes ændret, med 21 Stemmer, idet 1 Medlem var fraværende.

Tingets Vedtagelse er derefter saalydende:

»Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om:

1. at Spørgsmaalet angaaende Anlæg af Kareveje paa Færøerne paa Grundlag af den hermed følgende af Tinget vedtagne Plan maa blive gjort til Genstand for Regeringens Overvejelse,
2. at der eventuelt paa Finansloven for næste Finansaar maa blive søgt bevilget et i Henhold til de i Andragenderne fremsatte Tilbud passende Beløb til Anlæg af Køreveje, a) mellem Skopen og Sand—Trøllum, med Bro over Sandselven, og b) mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø, samt
3. at Sagen i dens Almindelighed, jfr. Indstillingspunkt 1, maa blive forelagt Lagtinget med Oplysning om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af formødne Bevillinger fra Statskassen vil kunne paaregnes.«

Den af Tinget vedtagne Vejplan har følgende Indhold:

(Se Plan B., Bilag 20).

C. Bærentsen. *Oliver Effersøe,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXI. Om Udvidelse til Færøerne af Lov om Tilvirkning og Forhandling af Margarine af 19de April 1907.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.
København, den 26de Juni 1907.

Ved hoslagt at fremsende 24 Eksemplarer af den under 19de April d. A. emanerede Lov om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. tilligemed et Eksemplar af Lovforslaget, skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 26 tillagte Bemyndigelse til ved kgl. Anordning at sætte Loven i Kraft for Færøerne med de fornødne Lempelser for denne Landsdel, herved have Hr. Amtmanden anmodet om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Loven i Kraft for Færøerne, samt i bekræftende Fald om, hvilke Ændringer og Modifikationer i samme, der efter Tingets Skøn maatte findes paakrævede eller hensigtsmæssige, hvorefter Sagen med Deres egne Udtalelser over samme forventes indsendt hertil.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling den 2den August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 2den September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 26de Juni d. A. til Amtmanden over Færøerne udbedt sig en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der maatte være Grund til at sætte Lov af 19de April d. A. om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. i Kraft paa Færøerne, samt i bekræftende Fald, hvilke Ændringer og Modifikationer man maatte finde paakrævede og nødvendige.

Sagen er givet nedennævnte Udvalg til Betænkning, og skal man tillade sig at bemærke:

Efter at Lov af 5te April 1888 om Fabrikation og Forhandling af Margarine m. m. ved kgl. Anordning af 20de s. M. med en Del Lempelser var sat i Kraft paa Færøerne, vakte den almindelig Misfornøjelse blandt de Handlende, idet Bestemmelserne i Loven ikke paa nogen Maade passede for vore Forhold, og Udfaldet blev ogsaa, at samtlige Forretninger i Thorshavn fra 1ste August s. A. for en Tid ophævede Salget af Margarine for ikke at udsætte sig for at komme til at overtræde Bestemmelserne i Loven.

Til Lagtinget indkom samme Aar (1888) et Andragende fra alle de større Forretningsdrivende i Thorshavn om, at Loven enten maatte ændres saaledes, at den uden større Ulemper kunde gøres anvendelig her eller, som man mente var at foretrække, at Loven igen blev ophævet for Færøernes Vedkommende. Andragerne anførte, at der paa Færøerne ikke kunde være Tale om Eksport af Natursmør eller Kunstsmør, og at de Forhold, der nødvendiggjorde en Lov af den ommeldte Karakter for Danmarks Vedkommende, ikke vare til Stede her og ikke i en overskuelig Fremtid kunde antages at foreligge.

Lagtinget foreslog i sin Indstilling til Ministeriet forskellige Ændringer i Loven, som maatte anses paakrævede og nødvendige, samt henstillede, at Loven ved en senere Revision ikke gjordes gældende her, forinden Tinget havde haft Lejlighed til at udtale sig.

Loven af 1ste April 1891, der afløste Loven af 1888, kom ikke til at gælde for Færøerne, men kunde ved kgl. Anordning sættes i Kraft her. Dette skete imidlertid ikke, idet Forholdene her i Mellemtiden ikke havde undergaaet nogen Forandring, der nødvendiggjorde særlige Bestemmelser med Hensyn til Tilvirkning og Forhandling af Margarine, og i Loven af 22de Marts 1897 er intet Forbehold taget om nævnte Lovs Udvidelse til Færøerne.

Siden 1891 har der saaledes for Færøernes Vedkommende ikke været gældende særlige Lovbestemmelser om Tilvirkning og Forhandling af Margarine.

Da der lige saa lidt nu som tidligere foregaar nogen Tilvirkning af Margarine her paa Øerne, og det store Kvantum Smør, der aarlig indføres, lader formode, at der ikke i en nærliggende Fremtid kan blive Tale om Udførsel af Smør herfra, finder Udvalget, at den foreliggende Lov for Tiden ikke egner sig til at gøres anvendelig paa Færøerne, og man skal derfor ikke nærmere indlade sig paa en Omtale af Lovens forskellige Bestemmelser, som i Tilfælde af, at Loven gjordes gældende her, maatte undergaa væsentlige Forandringer, men kun foreslaa, at der svares Ministeriet:

> »Tinget formener, at der for Tiden ikke er nogen Anledning til at udvide Lov af 10de April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. til at gælde for Færøerne.«

Ved *2den Behandling den 4de September* blev det vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* blev Udvalgets Forslag sat under Afstemning og vedtoges med 19 St. mod 0.

Den 19de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling*:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 19de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

Det høje Ministerium har ved Skrivelse af 26de Juni d. A. til Amtmanden over Færøerne udbedt sig en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der maatte være Grund til at udvide Lov af 19de April d. A. om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. til at gælde paa Færøerne.

Sagen blev henvist til et Udvalg paa 3 Medlemmer, som den 2den ds. afgav sin Betænkning, der vedlægges og hvortil henvises.

Som det vil fremgaa af Betænkningen, har Udvalget ment ikke at kunne tilraade, at Loven bliver udvidet til at gælde for Færøerne.

Ved Sagens 3dje Behandling den 17de ds. blev Udvalgets Forslag enstemmig vedtaget med 19 Stemmer.

Forslaget er saalydende:

»Tinget formener, at der for Tiden ikke er nogen Anledning til at udvide Lov af 19de April 1907 om Tilvirkning og Forhandling af Margarine m. m. til at gælde for Færøerne.«

C. Bærentsen. *M. A. Winther.*

J. Z. Nielsen.

XXII. Om Udvidelse til Færøerne af Lov om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr af 19de April 1907.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes nedenstaaende Skrivelse fra Justitsministeriet.

Justitsministeriet,

København, den 22de Maj 1907.

Ved hoslagt at fremsende 24 Eksemplarer af den under 19de f. M. emanerede Lov om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr tilligemed

i Eksemplar af Lovforslaget, skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 9 tillagte Bemyndigelse til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft for Færøerne med de fornødne Lempelser, herved have Hr. Amtmanden anmodet om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Loven i Kraft for Færøerne, samt i bekræftende Fald om hvilke Ændringer og Modifikationer i Loven, som efter Tingets Skøn maatte findes paakrævede eller hensigtsmæssige, hvorefter Sagen med Deres egne Udtalelser over samme forventes indsendt hertil.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling den 2den August* blev det efter Forslag af Effersøe vedtaget at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 2den September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet har anmodet om en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der maatte være Grund til at udvide Lov af 19de April d. A. om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr til at gælde paa Færøerne og i bekræftende Fald, hvilke Ændringer og Modifikationer i Loven, man maatte finde paakrævede og hensigtsmæssige.

Sagen er bleven henvist til nedennævnte Udvalg, som skal tillade sig at bemærke:

Medens en Lov som den foreliggende ved det danske Landbrugs store og betydningsfulde Udvikling er bleven paakrævet og nødvendiggjort for Danmarks Vedkommende, hvor Handel med eller Bytte af Husdyr foregaar i stor Stil, er Forholdet for Færøernes Vedkommende et helt andet. Landbruget har her, om ikke stagneret, saa dog holdt sig for en stor Del paa et forældet primitivt Standpunkt.

Paa Færøerne spores den store Udvikling for Tiden i Fiskeriet, og om denne Næringsgren drejer den største Interesse sig.

Skønt der i de senere Aar igen er vaagnet en ikke ringe Interesse blandt en Del af Befolkningen for Landbrugets Ophjælp, hvilket blandt andet har givet sig Udslag i Anvendelse af mere tidssvarende Brugsredskaber, ligesom der ogsaa er rejst Krav om en Omændring af vor forældede Landbolovgivning, kan der dog endnu ikke paavises nogen større Fremgang.

Under Hensyn til det anførte har Udvalget ment, at der ikke var Anledning til at komme ind paa en nærmere Omtale af Lovens enkelte Bestemmelser, da man finder, at der for Tiden ikke er Trang til Stede her paa Øerne til at lovgive om de Forhold, der omhandles i den foreliggende Lov, idet Handel med Husdyr, ud over hvad der sælges til Slagtning, kun er ganske forsvindende og saa godt som aldrig afstedkommer Tvistigheder eller Retstrætter.

Udvalget mener derfor at kunne tilraade, at der svares Ministeriet:

»Lagtinget formener, at der for nærværende Tid ikke er Grund til at udvide Lov af 19de April 1907 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr til at gælde for Færøerne.«

Ved *2den Behandling den 4de September* blev det vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 21 Stemmer mod 0.

Den 19de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 19de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

Det høje Ministerium har udbedt sig en Udtalelse fra Lagtinget, om der maatte være Grund til at udvide Lov af 19de April d. A. om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr til at gælde paa Færøerne.

Det Udvalg, hvortil Sagen blev henvist, har under 2den ds. afgivet Betænkning, der vedlægges, og hvoraf vil fremgaa, at man har ment at burde fraraade, at Loven for Tiden gøres anvendelig paa Færøerne.

Ved Sagens 3dje Behandling den 17de ds. vedtoges enstemmig med 21 Stemmer Udvalgets Forslag, der er saalydende:

»Lagtinget formener, at der for nærværende Tid ikke er Grund til at udvide Lov af 19de April 1907 om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr til at gælde for Færøerne.«

C. Bærentsen. *M. A. Winther.*

J. Z. Nielsen.

XXIII. Om Udvidelse til Færøerne af Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April 1907.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes nedenstaaende Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Ministeriet
for
Kirke- og Undervisningsvæsenet.

København, den 25de Juni 1907.

Ved Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April d. A. § 10 er Regeringen bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

I Anledning heraf skal Ministeriet tjenstligst anmode Hr. Amtmanden om at ville indhente en Erklæring fra Færøernes Lagting og indsende samme hertil tilligemed Deres egne Ytringer i Sagen.

Et Antal Eksemplarer af Loven samt nogle Eksemplarer af det i Rigsdagen fremsatte Lovforslag med Motiver vedlægges.

Enevold Sørensen.

Oskar Damkier.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling den 2den August* blev det efter Forslag af Provsten vedtaget med 15 St. mod 0 at henvise Sagen til *Kirkekassenudvalget.*

Den 31te August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er blevet henvist en Skrivelse af 25de Juni d. A. fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori Amtmanden anmodes om at ville indhente Lagtingets Erklæring i Anledning af, at Regeringen ved Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April d. A. § 10 er bemyndiget til at sætte denne Lov i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Ved at gennemgaa nævnte Lov særlig med Hensyn til dens Anvendelighed paa Færøerne, har Udvalget fundet, at den ganske vist indeholder enkelte Bestemmelser, som næppe ville blive benyttede i en nær Fremtid, saaledes navnlig Bestemmelserne i Lovens § 6 om Kommuners Adgang til paa egen Bekostning at anlægge kommunale Begravelsespladser og udenfor Folkekirken staaende Trossamfunds Ret til at anlægge egne Kirkegaarde; men ligesom nævnte Bestemmelser formentlig ikke af den Grund bør udelades, saaledes vil Loven efter Udvalgets Skøn heller ikke iøvrigt trænge til nogen Ændring af Hensyn til færøske Forhold.

Udvalget skal derfor i Henhold til det anførte tillade sig at foreslaa Tinget at vedtage følgende Indstilling til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet:

Lagtinget anbefaler, at Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April d. A. i uforandret Skikkelse maa blive sat i Kraft paa Færøerne.

2den Behandling af Sagen fandt Sted *den 3dje September*. Afstemningen udsattes til et følgende Møde.

Den 9de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Dam, Konoy, Petersen og Skarð til Udvalgets Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Lagtinget anbefaler, at Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April d. A. ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne med den Lempelse i § 4, at den paagældende Aftale om borgerlig Begravelse træffes med vedkommende Kirkeværge eller den, hos hvem man ellers bestiller Begravelsen i de Sogne, hvor Præsten ikke bor, ligesom ogsaa, i Tilfælde af Præstens Fraværelse, i det Sogn, hvor han bor.

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra vedkommende Udvalg til dettes i ovenstaaende Betænkning fremsatte Forslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Lagtinget anbefaler, at Lov af 19de April 1907 om forskellige Forhold vedrørende Begravelser sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Lempelser:

Til § 4 tilføjes:

»Kan i enkelte Tilfælde Aftale ikke træffes med Sognepræsten, træder vedkommende Kirkeværge — eller i Bygder, hvor ingen Kirkeværge bor, Værgen for den paagældende Kirkegaard — i Sognepræstens Sted.«

Den 13de September fortsattes 2den Behandling. Det fra Dam, Konoy, Petersen og Skarð fremkomne Ændringsforslag blev taget tilbage. De enkelte Paragrafer bleve derpaa satte under Afstemning og vedtagne; Ændringsforslaget til § 4 blev vedtaget, hvorpaa § 4 saaledes ændret ligeledes vedtoges. Det besluttedes derpaa at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* blev Udvalgets Indstilling og Lovforslaget samlet sat under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Iffersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende*: Müller, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 21 Stemmer.

Den 19de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 19de September 1907.

Ved Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 25de Juni d. A. har det høje Ministerium anmodet om Lagtingets Erklæring i Anledning af, at Regeringen ved Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April d. A. § 10 er bemyndiget til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge disse Øers særlige Forhold maatte findes hensigtsmæssige.

Efter at vedkommende Udvalg, som det vil fremgaa af medfølgende Betænkning (Bilag 1), havde foreslaaet Tinget at anbefale, at Loven maatte blive sat i Kraft paa Færøerne i uforandret Skikkelse, blev der ved Sagens 2den Behandling af 4 Medlemmer stillet et Ændringsforslag (Bilag 2), gaaende ud paa, at der i § 4 maatte ske den Lempelse, »at den paagældende Aftale om borgerlig Begravelse træffes med vedkommende Kirkeværge eller den, hos hvem man ellers bestiller Begravelser i de Sogne, hvor Præsten ikke bor, ligesom ogsaa, i Tilfælde af Præstens Fraværelse, i det Sogn, hvor han bor«.

Dette Ændringsforslag, der motiveredes ved Henvisning til, hvor vanskeligt, for ikke at sige umuligt, det paa Grund af enkelte Annekssognes afsides Beliggenhed og besværlige Samfærdselsforhold til Tider vil være for disses Beboere at komme i Forbindelse med Sognepræsten, vedtoges af Lagtinget, men blev imidlertid af Forslagsstillerne taget tilbage til Fordel for et af Udvalget under samme Hensyn stillet, saalydende Ændringsforslag (Bilag 3):

Lagtinget anbefaler, at Lov af 19de April 1907 om forskellige Forhold vedrørende Begravelser sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Lempelse:

Til § 4 tilføjes:

»Kan i enkelte Tilfælde Aftale ikke træffes med Sognepræsten, træder vedkommende Kirkeværge — eller i Bygder, hvor ingen Kirkeværge bor, Værgen for den paagældende Kirkegaard — i Sognepræstens Sted«.

Dette Forslag blev derpaa enstemmig vedtaget med 16 Stemmer og siden ved Sagens 3dje Behandling endelig vedtaget med 21 Stemmer, idet 1 Medlem var fraværende.

I Henhold til det anførte tillader man sig herved at indstille, at

den her omhandlede Lov med nævnte af Lagtinget foreslaaede Lempelser ved det høje Ministeriums gunstige Forsorg maa blive sat i Kraft paa Færøerne.

C. Berentsen. *Fr. Petersen.*

Joen Poulsen.

Til
Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

XXIV. Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 22de Marts 1907 om Udryddelse af Rotter.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet,
København, den 22de Maj 1907.

Ved hoslagt at fremsende 24 Eksemplarer af den under 22de Marts d. A. emanerede Lov om Foranstaltninger til Udryddelse af Rotter tilligemed 1 Eksemplar af Lovforslaget, skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 6 tillagte Bemyndigelse til ved kgl. Anordning at sætte Loven i Kraft paa Færøerne med de Ændringer, som maatte følge af disse Øers særlige Forhold, herved have Hr. Amtmanden anmodet om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Loven i Kraft for Færøerne samt i bekræftende Fald om, hvilke Ændringer og Modifikationer i samme der efter Tingets Skøn maatte findes paakrævede eller hensigtsmæssige, hvorefter Sagen med Deres egne Udtalelser over samme forventes indsendt hertil.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 2den August* blev det efter Forslag af Effersøe vedtaget at henvise Sagen til Udvalget for forskelligartede Sager.

Den 18de September fremlagdes nedenstaaende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 22de Maj d. A. anmodet Amtmanden om at indhente en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Lov Nr. 59 af 22de Marts d. A. i Kraft paa Færøerne.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til at overveje, antager, at der ikke for nærværende Tid vil blive dannet Foreninger med Raadighed over saa store Kapitaler til Rotters Udryddelse, som de i Loven fastsættes, og at der derfor ikke vil blive Anvendelse for Loven her i de første 3 Aar, Loven skal gælde. Derimod mener man, at det turde være at forvente, at Foreningsvæsenet i en nær Fremtid vil udvikle sig mere, saa der er Grund til at antage, at naar Loven om 3 Aar skal underkastes fornyet Behandling, vil Tiden være inde for dens Anvendelse paa Færøerne.

I Henhold til foranførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at der svares Justitsministeriet:

> »Tinget maa formene, at Lov Nr. 59 af 22de Marts 1907 om Foranstaltning til Udryddelse af Rotter ikke egner sig til at udvides til at gælde for Færøerne paa nærværende Tidspunkt. Derimod skal man udtale Ønskeligheden af, at Loven, naar den om 3 Aar er fornyet eller revideret, atter sendes Lagtinget til Betænkning.«

Sagens *2den Behandling* fandt Sted *den 20de September*, hvorpaa den overgik til 3dje Behandling.

Den 21de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget til sammes i Betænkningen fremsatte Forslag.

1) Amtmanden anmodes om inden Olajdag 1908 at indhente Erklæring fra samtlige Kommunalforstanderskaber samt Thorshavns Kommunalbestyrelse vedrørende Spørgsmaalet om Lovens Udvidelse til Færøerne.
2) Sagen udsættes til næste Aar.
3) Amtmanden anmodes om at give Justitsministeriet Meddelelse om den af Tinget tagne Beslutning.

Ved *3dje Behandling den 23de September* sattes Udvalgets Ændringsforforslag først under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0, hvorved Udvalgets oprindelige Forslag bortfaldt.

XXV. Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 4de Maj 1907 om Hjælpekasser.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.
København, den 10de Juni 1907.

Ved hoslagt at fremsende 24 Eksemplarer af den under 4de f. M. emanerede Lov om Hjælpekasser tilligemed 1 Eksemplar af Lovforslaget, skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 18 tillagte Bemyndigelse til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft for Færøerne med de fornødne Lempelser for denne Landsdel, hermed have Hr. Amtmanden anmodet om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Loven i Kraft for Færøerne, samt i bekræftende Fald om, hvilke Ændringer og Modifikationer i samme, der efter Tingets Skøn maatte findes paakrævede eller hensigtsmæssige, hvorefter Sagen med Deres egne Udtalelser om samme forventes indsendt hertil.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved *den foreløbige Behandling, den 2den August* vedtoges det efter Forslag af Effersøe med 17 Stemmer mod 0 at henvise Sagen til det kommunale Udvalg.

Den 13de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 10de Juni d. A. til Amtmanden over Færøerne udbedt sig en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt der maatte være Grund til at sætte Lov Nr. 125 af 4de Maj d. A. om Hjælpekasser i Kraft paa Færøerne samt, i bekræftende Fald, hvilke Ændringer og Modifikationer man maatte finde paakrævede og nødvendige.

Sagen er givet nedennævnte Udvalg til Betænkning, og skal man tillade sig at bemærke:

Det vil utvivlsomt have sin Betydning at faa den omhandlede Lov udvidet til at gælde for Færøerne med en Del Læmpelser, som af Hensyn til Øernes særlige Forhold findes hensigtsmæssige. De ifølge Fattiglov for Færøerne af

10de April 1895 oprettede Understøttelseskasser have været henlagte under Sognekommissionens (efter Omstændighederne Kommunalforstanderskabets og i Thorshavn Fattigforstanderskabets) Bestyrelse, jfr. nævnte Lovs § 14. Disses Indtægter, der kun have været ringe, vil det være rettest at lade indgaa i Hjælpekasserne, der ligesom hine passende ville kunne bestyres af Sognekommissionerne, eller for de Sognes Vedkommende, der danne særlige Kommuner, af Fattigforstanderskaberne, medens det for Thorshavns Vedkommende passende kan paalægges Fattigforstanderskabet at overtage Bestyrelsen. Man anser nemlig de Indtægter, som ville tilflyde de omhandlede Hjælpekasser, at ville blive saa ubetydelige, at det vil være unødvendigt at sætte et saa stort Apparat i Gang med Hensyn til Bestyrelsen heraf, som i Lov Nr. 125 foreskrevet. Paragrapherne fra 6—12 ville som Følge heraf i det væsentlige overflødiggøres ved Lovens Udvidelse til at gælde for Færøerne. Sognekommissionerne, eventuelt Forstanderskaberne, maa anses fuldt ud kvalificerede til at forestaa Bestyrelsen af Hjælpekasserne, uden at man behøver at befrygte noget Misbrug af Kassens Midler. Betryggelse mod Misbrug vil næppe blive mindre hos Sognekommissionerne (Fattigforstanderskaberne), der, som bemærket, hidtil have bestyret de kommunale Understøttelseskasser, end hos en særlig valgt Bestyrelse, som bl. a. paa Grund af Befolkningens Faatallighed næppe i alle Tilfælde vil kunne besættes med fuldt ud kvalificerede Kræfter.

Hjælpekassens Regnskabsaar vil det være hensigtsmæssigst at lade falde sammen med Kommunens Regnskabsaar, altsaa fra 1ste Oktober til 30te September.

Forstanderskabet besørger Regnskabet revideret paa samme Maade som foreskrevet ved Kommunens eget Regnskab, hvorefter det decideres efter de for Kommunens Regnskab gældende Regler. For Thorshavns Vedkommende bliver at forholde paa samme Maade. Et Uddrag af Regnskabet fremlægges til Eftersyn.

Udvalget tillader sig at foreslaa, at der svares Justitsministeriet:

I. Lagtinget anbefaler, at Lov Nr. 125 af 4de Maj 1907 om Hjælpekasser sættes i Kraft paa Færøerne med de fornødne Læmpelser.

II. I saa Henseende skal Tinget udtale:

1) Ad § 1. Paa Færøerne findes en Kasse »Den kommunale Understøttelseskasse«, som svarer til den for det øvrige Kongerige ved Lov af 8de Marts 1856 stiftede »De fattiges Kasse«, se Lov Nr. 97 om Fattigvæsenet paa Færøerne, Kapitel II. §§ 13—16.
2) Ad § 2. Omraadet for »Den kommunale Understøttelseskasse« falder sammen med de enkelte Sogne, jfr. Lov Nr. 97 af 10de April 1895 § 13.
3) Ad § 3. Jfr. Lov Nr. 97 af 10de April 1895 § 13 og Lov Nr. 30 af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse § 27 1.itr. c.
4) Ad § 4. Jfr. Lov Nr. 97 af 10de April 1895 § 13.
5) Ad § 6—11. Disse Paragrapher bør udgaa, da hele det omhandlede Apparat med en særlig Bestyrelse og med hemmeligt og almindeligt Valg af denne Bestyrelse er for stort for de herværende Forhold. En Ordning overensstemmende med Lov Nr. 97 af 10de April 1895 § 14 er den mest hensigtsmæssige.
6) Ad § 13. Hjælpekassens Regnskabsaar bør falde sammen med vedkommende Sogns Regnskabsaar (1ste Oktober—30 September), jfr. Lov Nr. 30 af 28de Februar 1872 § 20 og 29 samt Lov Nr. 97 af 10de April 1895 § 16.

Sagens *2den Behandling* fandt Sted *den 18de September*, hvorpaa den overgik til 3dje Behandling.

Den 20de September fremlagdes nedenstaaende *motiverede Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag fra Formanden:

Den paagældende Lovs Bestemmelser (§§ 6—12) om, at Hjælpekassen skal have en selvstændig, fra de almindelige kommunale Myndigheder forskellig Bestyrelse, hvortil ogsaa Kvinder ere valgberettigede og valgbare, og som vælges ved hemmelig Afstemning og Forholdstalsvalg, indeholde et Grundprincip i Loven, hvis Overførelse ogsaa til Færøerne formentlig er nærmere Overvejelse værd. Til en saadan Overvejelse er der imidlertid ikke levnet Tinget tilstrækkelig Tid i den tilbagestaaende Del af indeværende Samling, og det foreslaas derfor at udsætte Sagen til næste Aar, hvortil der vistnok er saa meget mere Grund, som Tinget til næste Aar vil komme til at beskæftige sig med Spørgsmaal om Ændringer i Reglerne for Valg til Landkommunernes Forstanderskaber, derunder Indførelse af hemmelig Afstemning.

I Henhold hertil fremsættes følgende

Ændringsforslag:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at meddele Justitsministeriet Underretning herom.

Endvidere fremlagdes samme Dato følgende Ændringsforslag fra Effersøe:

1. Post 5 affattes saaledes:
   Ad §§ 6—11. Bestemmelserne om almindeligt og hemmeligt Valg af Bestyrelse for Hjælpekasserne er for omfattende og bekosteligt for de herværende Forhold. Man foreslaar, at der vel skal være en særlig Bestyrelse for Hjælpekassen, i hvilken saavel Kvinder som Mænd kunne indvælges, men at Bestyrelsen vælges af den kommunale Styrelse.
2. Til Post 6 føjes:
   Kommunens Styrelse bør vælge en Revisor i hvert Sogn til at revidere Hjælpekassens Regnskab. Den endelige Revision foretages af Lagtingets Revisor paa den Maade, som ommeldes i Lovens § 13. Uddrag og Beretning fremlægges til Eftersyn paa samme Maade som Kommunalregnskaber. Iøvrigt forholdes overensstemmende med Lovens § 13.

Ved Sagens *3dje Behandling den 23de September* sattes Formandens Forslag først under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0, hvorved de øvrige Forslag bortfaldt.

XXVI. Om Udvidelse til Færoerne af Lov af 19de April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

København, den 15de Maj 1907.

Ved hoslagt at fremsende 24 Eksemplarer af den under 19de f. M. emanerede Lov om elektriske Stærkstrømsanlæg tilligemed 1 Eksemplar af Lovforslaget, skulde man med Hensyn til den Regeringen ved Lovens § 20 tillagte Bemyndigelse til ved kongelig Anordning at sætte Loven i Kraft for Færøerne med de fornødne Lempelser for denne Landsdel, hermed have Hr. Amtmanden anmodet om fra det i Sommer sammentrædende Lagting at ville indhente en Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Loven i Kraft for Færøerne, samt i bekræftende Fald om, hvilke Ændringer og Modifikationer i samme der efter Tingets Skøn maatte findes paakrævede eller hensigtsmæssige, hvorefter Sagen med Deres egne Udtalelser om samme forventes indsendt hertil.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 2den August* blev det med 18 Stemmer mod 0 efter Forslag af Provsten vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes Degn, Djurhuus og S. av Skarði.

Den 14de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra Justitsministeriet, hvori forlanges Lagtingets Udtalelse om, hvorvidt der findes Grund til at sætte Lov af 19de April d. A. om elektriske Stærkstrømsanlæg i Kraft for Færøerne.

Udvalget har delt sig i et Flertal (A. Degn og N. Djurhuus) og et Mindretal (Símun av Skarði).

Udvalgets Flertal mener, at uagtet der for Tiden ikke findes noget elek-

trisk Stærkstrømsanlæg paa Færøerne, bør Loven med nogle Ændringer og Modifikationer træde i Kraft for Færøerne, thi det er utvivlsomt, at der i en nær Fremtid vil blive anlagt elektriske Stærkstrømsanlæg her, og disses Drift kan medføre stor Fare for de dermed beskæftigede Personer, hvis de nødvendige Sikkerhedsforanstaltninger ikke benyttes.

Paa Grund af den store Afstand og den uregelmæssige Postforbindelse, som er mellem Færøerne og det øvrige Kongerige, skal Flertallet foreslaa, at i Lovens § 3, sidste Stykke, 14 Dage forandres til 8 Uger, i § 9, 3 Uger forandres til 8 Uger og i § 10, 3dje Stykke, 4 Uger forandres til 8 Uger.

Udvalgets Mindretal mener, at det for Tiden ikke er rigtigt, at Loven sættes i Kraft for Færøerne; thi skønt man kan gaa ud fra, at der engang i Fremtiden vil blive anlagt elektriske Stærkstrømsanlæg paa Færøerne, saa vil det dog være vanskeligt at lovgive paa dette Omraade, saa længe man ikke har nogen Erfaringer at bygge paa, og skønt den foreliggende Lov fuldt ud vil gøre Fyldest i Danmark, saa kan man dog nære Tvivl om, at det samme vil være Tilfældet for Færøernes Vedkommende, hvor Naturforholdene sandsynligvis vil medføre, at Anlæg og Drift af elektriske Stærkstrømsanlæg vil foregaa under helt andre Former end i Danmark. Endvidere skal man tilføje, at den foreliggende Lov paa enkelte Punkter staar i Forbindelse med andre Love, som heller ikke gælde for Færøerne.

Flertallet skal i Henhold til det anførte tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Loven af 19de April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg gælder for Færøerne med følgende Ændringer:

1) I § 3, sidste Stykke, forandres 14 Dage til 8 Uger,
2) I § 9 forandres 3 Uger til 8 Uger og
3) I § 10, 3dje Stykke, forandres 4 Uger til 8 Uger.
4) § 8 udgaar.

Mindretallet skal i Henhold til det anførte tillade sig at foreslaa, at der svares Ministeriet:

»Lagtinget maa formene, at der for nærværende Tid ikke er Grund til at udvide Lov af 19de April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg til at gælde for Færøerne.«

Sagens *2den Behandling fandt Sted den 18de September*, hvorpaa den overgik til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 20de September* sattes *Mindretallets Forslag* først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 5 stemte for og ingen imod.

Flertallets Forslag sattes derpaa under Afstemning. Punkt **1** og **2** vedtoges med 11 Stemmer mod 0 og Punkt **3** og **4** med 12 Stemmer mod 0. Indstillingen i dens Helhed sattes derpaa under Afstemning med følgende Udfald: *Ja stemte*: Poulsen, Skaalum, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Nej stemte*: Skarð. *Stemte ikke*: Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Winther og Konoy. *Fraværende*: Provsten, Müller og Olsen, og var Indstillingen saaledes vedtaget med 12 Stemmer mod 1.

Den 21de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling*:

Færoernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907

Det høje Ministerium har i Skrivelse af 15de Maj d. A. til Amtmanden over Færøerne anmodet om Lagtingets Udtalelse om, med hvilke Læmpelser der maatte findes Grund til at sætte den under 19de April d. A. emanerede Lov om elektriske Stærkstrømsanlæg i Kraft paa Færøerne.

Sagen blev henvist til et særligt Udvalg, der delte sig i et Flertal og et Mindretal og under 12te d. M. afgav medfølgende Betænkning, til hvilken man skal tillade sig at henvise.

Sagen blev derefter undergivet 2 Behandlinger i Tinget. Ved 3dje Behandling den 20de d. M. sattes først Mindretallets Indstilling under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor.

Derefter sattes saalydende Indstilling fra Flertallet

— —

(se Udvalgsbetænkningen)

under Afstemning og vedtoges ved Navneopraab med 12 Stemmer mod 1.

C. Berentsen. *A. Degn.*

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

XXVII. Deling af Norderøernes Præstegælds Kommune.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Andragende fra en Del Vælgere i Vaag Sogn paa Norderøerne om, at Sognet maa blive udskilt fra Norderøernes Præstegælds Kommune som en særskilt Kommune. Endvidere fremlagdes Andragende fra en Del Vælgere i Kunø, Mygledal og Husum Sogne om, at disse Sogne maa blive udskilte fra Norderøernes Præstegælds Kommune saaledes, at de komme til at danne en særlig Kommune.

Den 3dje August henvistes Andragenderne af Formanden til det kommunale Udvalg, der afgav følgende Betænkninger, som fremlagdes *den 10de September:*

Betænkning.

Et fra Flertallet af Vælgerne i Vaag Sogn (Norderøerne) til Lagtinget indkommet Andragende om, at dette Sogn maa blive udsondret fra de øvrige Sogne i Norderøernes Præstegælds Kommune, ledsaget af Forstanderskabets Anbefaling, har været henvist til undertegnede Udvalg til Betænkning.

Udvalget maa erkende, at der er vægtige Grunde, der tale for, at Vaag Sogn udsondres som en særlig Kommune, idet dette er et af de største Sogne paa Færøerne, der har udviklet sig stærkt siden Frihandelens Indførelse, og at Klaksvig i dette Sogn er en af de største Handelspladser og Hovedcentret for den nordøstlige Del af Øerne. — I Sognet findes tilstrækkelige Kræfter til at forvalte en Kommune.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa Tinget at anbefale:

at den ansøgte Udsondring finder Sted under Navn af Vaag Sogns Kommune (Norderøerne).
at Forstanderskabets Medlemsantal fastsættes til 5.

Da Vælgerne i Kunø, Mygledal og Husum Sogne ogsaa have søgt om, at disse Sogne maa blive udsondrede, bliver det nødvendigt, at der tages Bestemmelse om Forvaltningen af de 3 tilbageblivende Sogne, nemlig Viderø, Svinø og Fuglø, i hvilke der haves de nødvendige Kræfter til at forvalte Kommunens Anliggender.

Udvalget skal foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Medlemsantallet i Forstanderskabet for de forenede Sogne østenfor »Mulen«, fastsættes til 5, hvoraf 1 vælges af hvert enkelt Sogn og 2 af samtlige 3 Sogne.

* * *

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg har været henvist et fra Flertallet af Vælgerne i Kunø, Mygledal og Husum Sogne indkommet Andragende, ledsaget af Forstanderskabets Anbefaling om, at disse Sogne maa blive udsondrede fra Præstegælds Kommunen som en særlig Kommune.

Udvalget maa holde for, at der er meget, der taler for, at disse Sogne udsondres som en særlig Kommune, thi naar, som ventet, Vaag Sogn bliver udsondret, vil det være endnu vanskeligere end hidtil for Forstanderskaberne at samles paa eet Sted. Da der haves de nødvendige Kræfter i Sognene til at forvalte en Kommune, skal man anbefale, at disse Sogne blive udsondrede fra de andre Sogne i Præstegældet under Navn af de forenede Sogne vestenfor Mulen i Norderøernes Præstegæld.

Udvalget tillader sig at foreslaa Tinget at vedtage:

Det anbefales, *at* den ansøgte Udsondring finder Sted, *at* den saaledes dannede Kommune benævnes de forenede Sogne vestenfor Mulen i Norder-

øernes Præstegæld, og *at* Forstanderskabet kommer til at bestaa af 5 Medlemmer, hvoraf 1 vælges af hvert enkelt Sogn og 2 ved fælles Valg af samtlige Sogne.

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Formanden:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Tinget anbefaler, at »Norderøernes Præstegælds Kommune« deles i 3 Kommuner, nemlig: 1) »Vaag Sogns Kommune«, 2) Viderejde, Fuglø og Svinø Sognes Kommune, 3) »Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune«.
2. Medlemstallet for Forstanderskaberne for de eventuelle nye Kommuner bestemmes til 5, saaledes *at* i de to sidstnævnte Kommuner 1 Medlem vælges af hvert enkelt Sogn og 2 ved fælles Valg af samtlige Sogne, og *at* der i den førstnævnte Kommune ikke bliver særskilt Sognekommission.

Ved *2den Behandling, den 14de September* blev det med 16 Stemmer mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling, den 17de September* sattes Ændringsforslaget under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0. Forslaget saaledes ændret sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende*: Müller og Degn, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 20 St. mod 0.

Den 19de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling:*

Til

Justitsministeriet.

Tinget har haft til Behandling et af Forstanderskabet tiltraadt Andragende fra Flertallet af Vælgerne i Vaag Sogn (Norderøerne) og et Andragende fra Flertallet af Vælgerne i Kunø, Mygledal og Husum Sogne om Udsondring af disse Sogne fra Præstegældskommunen.

Efter en foreløbig Behandling bleve disse Andragender henviste til Udvalget for de kommunale Sager, som under 8de ds. afgav Betænkning i Sagen og anbefalede, at de nævnte Andragender bevilgedes, samt foreslog, at de tilbageværende Sogne, nemlig Viderø, Svinø og Fuglø Sogne skulle danne en særlig Kommune.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom et Ændringsforslag fra Formanden, hvorved Indstillingspunkterne i Udvalgets Betænkninger foreslaas forandrede derhen, at de nydannede Kommuner i Stedet for som af Udvalget foreslaaet benævnes Forstanderskabet for Kunø, Mygledal og Husum Sogne og Forstanderskabet for Viderø, Svinø og Fuglø Sogne, samt at Medlemstallet af Forstanderskabet for Vaag fastsættes til 5.

Ved Sagens endelige Behandling den 17de ds. vedtoges det af Formanden stillede Ændringsforslag og det saaledes ændrede Forslag af Udvalget enstemmig med 20 Stemmer.

Under Henvisning til det anførte, de afgivne Betænkninger og Sagens øvrige Bilag, skal man ærbødigst tillade sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 19de September 1907.

C. Berentsen. *C. Olsen.*

J. Z. Nielsen.

XXVIII. Deling af de forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Andragende fra en Del Vælgere i Porkere Sogn om, at Sognet maa blive udskilt fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld som en særlig Kommune. Endvidere fremlagdes Andragende fra en Del Vælgere i Sumbø Sogn om, at Sognet maa blive udskilt fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld.

Sagen blev *den 3dje August* af Formanden henvist til det kommunale Udvalg, der afgav følgende Betænkninger, som fremlagdes *den 10de September:*

Betænkning.

Fra Flertallet af Vælgerne i Porkere Sogn er der til Lagtinget indkommet et Andragende om, at dette Sogn maa udsondres fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld som en særlig Kommune.

Udvalget maa erkende, at der er Grund til at imødekomme Andragernes Ønske, da der i Sognet findes de nødvendige Kræfter til at forvalte Kommunens Anliggender, og skal man derfor tillade sig at foreslaa Tinget at anbefale denne Sag til Bevilling.

1. Tinget tillader sig at anbefale, at Porkere Sogn udsondres fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld, og at Medlemsantallet fastsættes til 5.
2. Da Famien Sogn, saafremt Porkere og Sumbø Sogne udsondres som særlige Kommuner, bliver alene tilbage, og da man formener, at der i Fa-

mien Sogn findes tilstrækkelige Kræfter til at styre dettes Anliggender, skal man anbefale, at Famien Sogns Kommune styres af et Forstanderskab paa 3 Medlemmer, jfr. Forstanderskabets Skrivelse af 10de f. M.

* * *

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, til hvis Betænkning et fra Sumbø Sogn indkommet Andragende fra Flertallet af Sumbø Sogns Vælgere om, at dette Sogn maa blive udsondret som en særlig Kommune fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld, saaledes at Forstanderskabet kommer til at bestaa af 3 Medlemmer, er blevet henvist, tillader sig at anbefale denne Ansøgning til Bevilling, da Sognet formenes at have tilstrækkelige Kræfter til at bestyre Sognets Anliggender.

I Henhold til det anførte skal Udvalget anbefale Tinget at vedtage:

Tinget tillader sig at foreslaa, at Sumbø Sogn udsondres som en særlig Kommune fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld under Navn af Sumbø Sogns Kommune, og at denne bestyres af et Forstanderskab paa 3 Medlemmer, jfr. Forstanderskabets Skrivelse af 30te f. M., der er bilagt Sagen om Porkere Sogns Andragende i samme Øjemed.

Den 11te September fremlagdes nedenstaaende *Ændringsforslag* fra Formanden.

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1. Tinget anbefaler, at »De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld« deles i 3 Kommuner, nemlig: 1) »Porkere Sogns Kommune« 2) »Famien Sogns Kommune«, 3) »Sumbø Sogns Kommune«.
2. Medlemstallet for Forstanderskaberne for de eventuelle nye Kommuner bestemmes: for den førstnævnte Kommune til 5 og for de to øvrige Kommuner til 3, saaledes at der ikke i nogen af Kommunerne bliver særskilt Sognekommission.

Ved 2den Behandling den 14de September vedtoges det med 17 Stemmer mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* sattes Ændringsforslaget først under Afstemning og vedtoges med 19 St. mod 0. Forslaget saaledes ændret sattes derpaa under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Müller, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 21 Stemmer mod 0.

Den 19de September oplæstes og vedtoges saalydende *Indstilling*:

Til

Justitsministeriet.

Tinget har haft til Behandling:

et af Forstanderskabet tiltraadt Andragende fra Flertallet af Vælgerne i Porkere Sogn og *et* Andragende fra Flertallet af Vælgerne i Sumbø Sogn om Udsondring af disse Sogne fra de forenede Sogne i Suderø Præstegæld som særlige Kommuner.

Efter en foreløbig Behandling i Tinget ere disse Andragender blevne behandlede i Udvalget for de kommunale Sager, som under 8de ds. afgav Betænkning og anbefaler, at de nævnte Andragender bevilges, og at det tilbageværende Famien Sogn skal danne en særlig Kommune.

Til Sagens 3dje Behandling fremkom et Ændringsforslag fra Formanden, hvorved Indstillingspunkterne i Udvalgets Betænkninger tildels omredigeres, hvilket i Forbindelse med Udvalgets Forslag den 17de ds. enstemmig vedtoges med 19 Stemmer.

Under Henvisning til det anførte, de afgivne Betænkninger og Sagens øvrige Bilag skal man ærbødigst tillade sig at anbefale denne Sag til det høje Ministeriums gunstige Forsorg.

Lagtinget, den 19de September 1907.

C. Bærentsen. *C. Olsen.*

J. Z. Nielsen.

XXIX. Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.*)

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelser fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.
København, den 30te April 1907.

Med Skrivelse af 19de f. M. har Hr. Amtmanden hertil indsendt den med Bilag hoslagt tilbagefølgende Indstilling af 15de September f. A. fra Lagtinget, hvori dette — næst at udtale, at Tinget indser Nødvendigheden af, at der nedsættes en Kommission med den Opgave at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse og fremkomme med Forslag til en Omordning af samme — stiller den Forespørgsel til Regeringen, om det kan forventes, at Statskassen vil afholde en Del af de Udgifter, der ville medgaa til en saadan Kommissions Arbejde.

Saaledes foranlediget skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse for Lagtinget herved meddele, at Ministeriet er sindet at søge finansiel Hjemmel til, at Udgifterne ved en saadan Kommission udredes i Overensstemmelse med Grundsætningerne i Lov om en ny Skyldsætning paa Færøerne af 20de Marts 1867 § 12, jfr. Lov Nr. 81 af 5te Maj 1905, § 1, paa Betingelse af, at Ministeriet vælger de 2 Medlemmer af Kommissionen, medens Tinget vælger 1 Repræsentant for hvert Syssel, og at Kommissionens Opgave tilendebringes indenfor en passende Tid.

Hr. Amtmandens Indberetning imødeses om, hvem Lagtinget i den forestaaende Samling vælger.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Justitsministeriet.
København, den 30te April 1907.

Ved at tilbagesende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de f. M. hertil indsendte, af Lagtinget i afvigte Samling vedtagne Udkast til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne, tilligemed den af Lagtinget afgivne Indstilling i Sagen af 15de September 1906 og de af Dem indhentede Erklæringer fra Landbrugskonsulenten, Landfogden og Sorenskriveren henholdsvis af 8de, 12te og 23de Oktober f. A., skal man anmode Dem om overensstemmende med den af Dem gjorte Indstilling at henvise Sagen til Behandling af den Kom-

*) Se Lagtingstidende for 1906, Sagerne XIII—XVI.

mission, der eventuelt vil blive nedsat med den Opgave at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse, jfr. en anden Skrivelse af D. D. herfra.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Justitsministeriet.

København, den 30te April 1907.

Med Skrivelse af 19de f. M. har Hr. Amtmanden hertil indsendt et af Lagtinget i afvigte Samling vedtaget Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 4de Marts 1857, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket, med Deres Ytringer i Sagen samt bilagt med Sorenskriverens Betænkning af 5te Oktober f. A. over Forslaget.

Idet man med Dem kan være enig i, at det maa anses rigtigt, at Forslaget underkastes en fornyet Behandling i Lagtinget, skal man anmode Dem om at ville foranstalte det forelagt paany i Tingets forestaaende Samling, hvorhos man skal henstille, om ikke Sagen bør henvises til den Kommission, der eventuelt vil blive nedsat med den Opgave, at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse og fremkomme med Forslag til en Omordning af samme jfr. Skrivelse herfra af D. D.

Sagens Akter medfølger hoslagt tilbage.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Justitsministeriet.

København, den 30te April 1907.

Ved at tilbagesende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de f. M. hertil indsendte, af Lagtinget i afvigte Samling vedtagne Udkast til Lov om Godtgørelse for Grundforbedringer og Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods samt om Laan til mindre Jordbrugere paa Færøerne, tilligemed den af Lagtinget afgivne Indstilling i Sagen af 14de September 1906 og de af Dem indhentede Erklæringer af henholdsvis 15de og 26de Oktober samt 18de November f. A. fra henholdsvis Landbrugskonsulenten, Landfogden og Sorenskriveren, skal man i Overensstemmelse med Deres i ovenanførte Skrivelse gjorte Indstilling anmode Dem om at ville forelægge Lovforslaget til fornyet Behandling i Lagtingets forestaaende Samling, idet Ministeriet skal udtale, at man vil kunne yde Gennemførelsen af de i Udkastets Afsnit II. omhandlede Grundsætninger sin Tilslutning, dog under Forudsætning af nærmere Forslag angaaende Størrelsen af de Krav, der ville blive stillede til Statslaanefonden.

Man skal sluttelig henstille, at Lovforslaget henvises til den Kommission, der eventuelt vil blive nedsat med den Opgave at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse, jfr. Skrivelse herfra af D. D.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Justitsministeriet.

København, den 30te April 1907.

Ved at tilbagesende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de f. M. hertil indsendte, i Lagtingssamlingen 1898 vedtagne »Forslag til Lov om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne« tilligemed den af Tinget afgivne Indstilling i Sagen af 10de September 1898 skal man overensstemmende med den af Dem gjorte Indstilling anmode Dem om at forelægge Sagen til fornyet Overvejelse i Lagtinget, saaledes at det henstilles til Tingen at henvise Sagen til Behandling af den Kommission, der eventuelt vil blive nedsat med den Opgave at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse, jfr. en anden Skrivelse af D. D. herfra.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Alberti.

Rentemann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

* * *

Justitsministeriet.

København, den 30te April 1907.

Hed at tilbagesende det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de f. M. hertil indsendte, i Lagtingssamlingen 1900 vedtagne »Forslag til Lov om Afhændelse af det Staten tilhørende Fæstegods paa Færøerne«, tilligemed den af Tinget under 17de September 1900 afgivne Indstilling, skal man anmode Dem om overensstemmende med den af Dem gjorte Indstilling at forelægge Sagen til fornyet Overvejelse i Lagtinget, saaledes at det henstilles til Tinget at henvise Sagen til Behandling af den Kommission, der eventuelt vil blive nedsat med den Opgave at tage den færøske Landbolovgivning i dens Helhed under Overvejelse, jfr. en anden Skrivelse af D. D. herfra.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Ved den *foreløbige Behandling den 2den August* bleve de i foranstaaende Skrivelser omhandlede Sager efter Forslag af Effersøe henviste til et Udvalg paa 5 Medlemmer. Til Medlemmer af Udvalget valgtes i næste Møde uden Afstemning: *Dam, Effersøe, Petersen, Hentze* og *Palursson*.

Den 7de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I forrige Aars Lagtingssamling indkom der fra Lagtingsmændene J. H. Poulsen og Winther en Henstilling til Tinget om, at dette vilde tage vor Landbolovgivning i større Udstrækning under Overvejelse.

Efter at Sagen var undergaaet 3dje Behandling i Tinget, vedtoges følgende Forslag:

1. Tinget indser Nødvendigheden af, at der bliver nedsat en Kommission, der faar til Opgave at tage under Overvejelse vor Landbolovgivning i dens Helhed og fremkomme med Forslag til en Omændring af samme.
2. Der stilles en Forespørgsel til Regeringen, om man kan vente, at Statskassen vil afholde en vis Del af de Udgifter, der ville medgaa til en saadan Kommissions Arbejder.
3. Sagens videre Behandling udsættes til næste Aar.

I Justitsministeriets Skrivelse af 30te April d. A. til Amtmanden over Færøerne denne Sag vedrørende meddeles til Efterretning for Lagtinget, »at Ministeriet er sindet at søge finansiel Hjemmel til, at Udgifterne ved en saadan Kommission udredes i Overensstemmelse med Grundsætningerne i Lov om en ny Skyldsætning paa Færøerne af 29de Marts 1867 § 12, jfr. Lov Nr. 81 af 5te Maj 1905 § 1 paa Betingelse af, at Ministeriet vælger de 2 Medlemmer af Kommissionen, medens Tinget vælger en Repræsentant for hvert Syssel, og at Kommissionens Opgave tilendebringes indenfor en passende Tid«.

Endvidere udtales i samme Skrivelse, at Amtmandens Indberetning imødeses om, hvem Lagtinget i den forestaaende Samling vælger.

Undertegnede Udvalg har foruden Sagen om Nedsættelse af en Landbokommission faaet følgende Sager til Behandling:

1. Forslag til Lov om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne.
2. Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 4de Marts 1850, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket.
3. Forslag til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne.
4. Forslag til Lov om Afhændelse af det Staten tilhørende Fæstegods paa Færøerne.
5. Forslag til Lov om Laan til Grundforbedringer af Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods samt mindre Jordbrugere paa Færøerne.

Samtlige disse Sager ere af Ministeriet henviste til Behandling i den eventuelle Kommission.

Udvalget tillader sig at fremkomme med følgende:

Det færøske Landbrug har i Fortiden været Øernes vigtigste Næringsvej, hvilket bevises blandt andet ved Fortidens Værdiansættelse i »Vadmel« og »Kuværdier«, medens den saavel paa Island som Shetland og Orkneyøerne almindelig brugte Værdienhed i »Fiske« ikke ses at være benyttet. Den færøske Udførsel til langt ind i forrige Aarhundrede bestod ogsaa overvejende af Landbrugsprodukter. Efter Monopolhandelens Ophævelse tog Fiskeriet et stort Forspring, medens Landbruget kom til at staa i Stampe og er i de sidste Tiaar paa flere Omraader gaaet tilbage.

Betragter man Forholdet i sin Almindelighed og ser hen til, at baade Fiskeri, Handel, Skibsfart, Industri og Haandværksdrift i de senere Aar har gjort raske Fremskridt, maa der have været særlige Omstændigheder, der have medført, at det før saa betydningsfulde Landbrug ikke har formaaet at følge med i den Udvikling, der karakteriserer de øvrige færøske Næringsgrene.

Uden her at komme ind paa Øernes Mangel paa Organisationer og Institutioner samt offentlig Ledelse og finansiel Støtte af det færøske Landbrug, vil man ved at overveje Landbrugets nuværende Stilling i første Række fæste sig ved Betydningen af en Omændring i den utilfredsstillende, i mange Henseender forældede færøske Landbolovgivning.

Da Forslag til en nødvendig Omændring af denne Lovgivning imidlertid vil medføre et ganske betydeligt Arbejde, og da Kommissionsbehandling i det givne Tilfælde maa anses hensigtssvarende, har, som det fremgaar af foranstaaende, Tinget godkendt Tanken om Nedsættelse af en Landbokommission, hvilket er tiltraadt af Justitsministeriet.

Nærværende Udvalg deler fuldt ud samme Opfattelse og formener derfor

at kunne forbigaa Behandling af de til dette henviste Landbolovforslag og tillader sig derfor at foreslaa, at disse henvises til Behandling af den eventuelle Kommission.

Udvalget har endvidere, som det fremgaar af efterfølgende, forfattet et Forslag til Lov om Oprettelse af en færøsk Landbokommission. Man har ved Udarbejdelse af Forslaget optaget de Bestemmelser i Lov om en ny Skyldsætning paa Færøerne af 29de Marts 1867, som ansaas passende for nærværende Lovforslag. Angaaende Komiteens Medlemsantal, hvorefter Ministeriet bifalder Lagtingets Indstilling om, at Ministeriet vælger 2 Medlemmer og Lagtinget 1 for hvert Syssel, har Udvalget foreslaaet den Ændring, at Kommissionen skal bestaa af 9 Medlemmer i Stedet for 8, saaledes at Justitsministeriet vælger 3 Medlemmer og Lagtinget 6, hvorved et ulige Medlemsantal fremkommer.

Endvidere finder Udvalget det nødvendigt, at Lagtinget allerede i indeværende Samling vælger de paatænkte 6 Medlemmer i Kommissionen.

Udvalget skal derfor foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

I. Forslag til Lov om Tillæg til Lov om Ordning af nogle Landboforhold paa Færøerne, Forslag til Lov om Tillæg til Lov af 4de Marts 1859, hvorved Udstykning af det private Jordegods paa Færøerne søges indskrænket, Forslag til Lov om Forandringer i Lov Nr. 56 af 13de April 1894 angaaende Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods paa Færøerne, Forslag til Lov om Laan til Grundforbedringer og Bygningsforetagender paa Statens Fæstegods, samt mindre Jordbrugere paa Færøerne, henvises til den Kommission, der eventuelt vil blive nedsat til at fremsætte Forslag om en Omændring i den færøske Landbolovgivning.

II. Tinget udnævner til at tiltræde den eventuelle Kommission et Medlem og en Suppleant for hvert af de 6 Sysler.

Yderligere foreslaar Udvalget, at Tinget vedtager nedenstaaende Forslag til Lov angaaende Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.

* * *

Forslag til Lov

angaaende

Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.

§ 1.

Til Fremsættelse af Forslag til Omændringer i den færøske Landbolovgivning nedsættes der en Kommission, der sammensættes paa følgende Maade: Af hvert Syssel udnævner Lagtinget 1 Medlem af Kommissionen og 1 Suppleant for det paagældende Syssels Vedkommende.

Endvidere udnævner Justitsministeriet, ubundet af Syssel-Inddelingen, 3 Medlemmer af Kommissionen, samt 1 Suppleant, der i en af hines Forfald indtræder i hans Sted.

§ 2.

Kommissionen, der selv vælger sin Formand og Næstformand, fører en Forhandlingsbog over, hvad der ved hvert Møde forhandles og vedtages.

§ 3.

Kommissionens Virksomhedsomraade udstrækker sig til at omfatte saadanne Landbosager, som Justitsministeriet eller Lagtinget maatte henvise til

samme, angaaende hvilke Sager Kommissionen har at afgive Betænkning og fremsætte Forslag. Endvidere kan Kommissionen fremkomme med Betænkning og Forslag vedrørende andre Landbospørgsmaal, som den selv maatte finde Anledning til at optage til Behandling.

§ 4.

Kommissionens Medlemmer ere berettigede til af enhver Embeds- og Bestillingsmand at forlange sig meddelt alle de Oplysninger, som de maatte finde fornødne til det dem overdragne Hverv. Meddeles saadanne Oplysninger skriftlig, betales disse med sportelmæssige Gebyrer. Skulde det vise sig nødvendigt at indhente Oplysninger udenfor Færøerne, afholdes de dermed forbundne Udgifter i Henhold til § 7.

§ 5.

Kommissionen skal have tilendebragt sit Arbejde inden 1ste Juli 1910. Til denne Tid skal der være fremskaffet en trykt Betænkning med Forslag i et Antal af 300 Ekspl., hvoraf 1 Ekspl. tilstilles hver af de færøske Sognekommissioner, medens det øvrige Oplag stilles til Justitsministeriets og Lagtingets Disposition.

§ 6.

Kommissionens Medlemmer tillægges der 1 Kr. for hver Møde- og Rejsedag, derhos Rejseudgifter efter derover til Amtet indgivet og af dette godkendt Regning.

§ 7.

De i foregaaende § omhandlede Diæter m. m. saavel som andre i Anledning af Kommissionsarbejdet medgaaende Omkostninger afholdes paa samme Maade som fastsat ved Lov om en ny Skyldsætning paa Færøerne af 20. Marts 1867 § 12.

Ved *2den Behandling*, der fandt Sted *den 9de og 10de September*, sattes Lovforslagets enkelte Paragraffer og dets Titel under Afstemning og vedtoges, hvorpaa det med 17 Stemmer mod 0 vedtoges at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 13de September fremlagdes de som Bilag 9 og Bilag 10 vedhæftede Ændringsforslag til Udvalgets Forslag fra henholdsvis et Udvalgsmindretal (Effersøe) og et Udvalgsflertal (Patursson, T. J. Petersen, Hentze og Dam).

Den 17de September fremlagdes et Ændringsforslag fra Degn, Djurhuus, Samuelsen og Winther til Udvalgets Forslag til § 1, gaaende ud paa, at der for hvert *Præstegæld* vælges 1 Medlem og 1 Suppleant til at indtræde i den eventuelle Kommission.

3dje Behandling fandt Sted *samme Dag*. **§ 1.** Flertallets Ændringsforslag sattes under Afstemning, men bortfaldt idet kun 9 stemte for og ingen imod. Mindretallets Ændringsforslag bortfaldt ligeledes, idet kun 7 stemte for og ingen imod. Sidstnævnte Ændringsforslag vedtoges med 16 Stemmer mod 0, hvorefter § 1 saaledes ændret sattes under Afstemning og vedtoges med 20 St. mod 0. **§ 2.** Ændringsforslaget betragtedes som bortfaldet og Paragrafen som vedtaget uden Afstemning. **§ 3** med Ændringsforslag betragtedes ligeledes som vedtaget uden Afstemning. **§ 4** med Ændringsforslag ligeledes. **§ 5** betragtedes som vedtaget uden Afstemning. **§ 6.** Effersøes Ændringsforslag Nr. 5 sattes først under Afstemning, men da ved Navneopraab kun 10 stemte for og ingen imod,

bortfaldt Forslaget. Flertallets Ændringsforslag sattes derpaa under Afstemning og vedtoges med 13 Stemmer mod 0, hvorpaa § 6 saaledes ændret vedtoges med 15 Stemmer mod 0. § 7 Flertallets Ændringsforslag sattes først under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0, hvorefter § 7 saalydende vedtoges med 17 Stemmer mod 0. Lovforslagets Titel vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Endelig sattes Lovforslaget saaledes ændret under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald:

Ja stemte: J. Poulsen, Nielsen, Provsten, Skaalum, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende*: Müller, og var Lovforslaget saaledes enstemmig vedtaget med 21 Stemmer.

Den 21de September foretoges Valg af Medlemmer og Suppleanter til Landbokommissionen. For *Norderøernes Præstegæld* valgtes Samuel Jacob Jacobsen af Nordøre til Medlem og tiltrædende Fæster Michel Olsen af Svinø til Suppleant. For *Østere Præstegæld* valgtes Sysselmand Petersen af Suðuroy til Medlem og Forpagter L. Thorkildshøj af Næs til Suppleant. For *Nordstrømø Præstegæld* valgtes Kongsbonde J. C. F. Dam af Kollefjord til Medlem og Husmand Johs. Djurhuus af Kollefjord til Suppleant. For *Sydstrømø Præstegæld* valgtes Kongsbonde Patursson af Kirkebø som Medlem og Trøejer Eliesér Andreasen af Thorshavn som Suppleant. For *Vaago Præstegæld* valgtes Odelsbonde D. P. Michelsen af Midvaag som Medlem og tiltrædende Fæster Harald Rasmussen af Midvaag som Suppleant. For *Sandø Præstegæld* valgtes Trøejer Johan Henrik Poulsen af Skopen som Medlem og Kongsbonde J. M. Hentze af Sand som Suppleant. For *Sudero Præstegæld* valgtes Odelsbonde Hans Christoffer Larsen af Porkere som Medlem og Odelsbonde Joen Pauli Poulsen af Kvalbø som Suppleant.

Den 24de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling*:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 24de September 1907.

Til

Justitsministeriet.

I Henhold til Skrivelse af 30te April d. A. fra Justitsministeriet har Amtmanden over Færøerne forelagt Lagtinget til Betænkning den af Tinget i Samlingen i Fjor behandlede Sag om Nedsættelse af en Landbokommission til Overvejelse af vor Landbolovgivning. Tinget har i indeværende Samling behandlet nævnte Sag og formet et Forslag til Lov angaaende Nedsættelse af en færøsk Landbokommission, der ved 3dje Behandling i Tinget den 17de ds. vedtoges enstemmig med 21 Stemmer (1 Medlem var fraværende).

I Forbindelse hermed har Tinget (se Indstillingspunkt I) vedtaget at henvise følgende Sager til Behandling i Kommissionen, nemlig:

— — — —

Samme Ændringsforslag indeholdt tillige Bestemmelse om, at Justitsministeriet skulde vælge 2 Medlemmer og 1 Suppleant til Kommissionen, hvilket ligeledes vedtoges.

Tillige var der til 3dje Behandling stillet Ændringsforslag baade af et Flertal og et Mindretal i Udvalget. Ved Behandlingen i Tinget vedtoges samtlige af Udvalgsflertallet stillede Ændringsforslag med Undtagelse af Ændringsforslaget til § 1, hvilket bortfaldt efter Vedtagelsen af det af nogle Medlemmer stillede Forslag; Mindretallets Forslag forkastedes.

Angaaende det saaledes vedtagne Forslag skal bemærkes følgende:

I Lagtingsbetænkningen i Fjor (se Lagtingstidende 1906, Side 137) udtaltes Ønskeligheden af, at hvert Syssel eller hvert Præstegæld blev repræsenteret i Kommissionen.

I Justitsministeriets Skrivelse af 30te April d. A. til Amtmanden over Færøerne betinges af det høje Ministerium, at der vælges en Repræsentant af hvert Syssel.

Da det høje Ministerium (jfr. samme Skrivelse) endvidere betingede sig Valg af 2 Repræsentanter, og Syslernes Antal er 6, vilde derved fremkomme et lige Antal (8) Kommissionsmedlemmer, hvilket et Flertal i Udvalget ansaa uheldigt. Desaarsag indstilledes i Lovforslaget, at Regeringen skulde vælge 3 Medlemmer, hvorved et ulige Tal (9) fremkom. Det endelig vedtagne Ændringsforslag sløjfede Syssel-Inddelingen og optog Præstegælds-Inddelingen, som falder sammen med Lagtings-Inddelingen. Derved opnaaedes, at Tinget kunde vælge 7 Medlemmer, hvorved det til Justitsministeriets Valg betingede Antal (2) Repræsentanter kunde bibeholdes.

Hver Lagtingskreds har efter den Form, Lovforslaget nu har faaet, kunnet udpege sin Repræsentant og sin Suppleant.

Som det fremgaar af Forslagets § 1, er Formaalet for Kommissionens Virksomhed: Udarbejdelse af Forslag til Omændringer i den færøske Landbolovgivning.

Vedrørende Ordlyden i § 3, der omhandler Kommissionens Virksomhedsomraade, har man ved Udtrykket Landbosager villet betegne, at der tillige er aabnet Adgang til at behandle Sager, der angaa Landbruget i Almindelighed. Da Lagtingets Valg af Kommissionens Repræsentanter kun tager Sigte paa Landbolovgivningen, forudsættes der, at andre Landbosagers Behandling ikke beslaglægger nogen betydelig Del af Kommissionsarbejdet.

Uagtet Kommissonen kommer til at optage et meget stort og vanskeligt Virkefelt til Behandling, har man i Betragtning af den stærke Trang til Ændringer i den færøske Landbolovgivning sat Tidsfristen til den kortest mulige. I Anledning af flere af de paakrævede Reformers hurtige Gennemførelse er der ikke paalagt Kommissionen at afgive en samlet Betænkning; men denne kan paa ethvert Tidspunkt indenfor den begrænsede Tidsfrist fremsætte Forslag, som saa eventuelt vil kunne behandles i de mellemliggende Lagtingssamlinger.

Da ikke alene Odelsejerne, men ogsaa nuværende og vordende Trøejere m. fl. kunne antages at komme til at indhøste Nytte af Kommissionens Arbejde, er der i § 7 foreslaaet, at den Odelsjorden tilfaldende Del af Omkostningerne skal fordeles paa den Maade, at den udredes af en eller flere af Lagtingets Kasser.

Med disse Bemærkninger tillader man sig at anbefale Lovforslaget til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Berentsen. *J. Patursson.*

Joen Poulsen.

XXX. Optagelse af Laan til Amtskommunen.

Den 16de August vedtoges det at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer i Anledning af Optagelse af Laan til Amtskommunen.
Til Medlemmer af Udvalget valgtes: *Müller, Petersen* og *Michelsen.*

Samme Dag fremlagdes nedenstaaende *Forslag til Beslutning* fra Udvalget:

Udvalget skønner, at der vil blive Anvendelse for et Beløb af 80 à 100,000 Kroner, foruden hvad der kan disponeres over fra de under Lagtinget sorterende Kasser, og tillader sig derfor at foreslaa til Tingets Vedtagelse at afsende saalydende Telegram til Livsforsikringsselskabet »Danmark«:

»Amtskommunen agter at optage nyt Laan c. 100,000 Kroner. Kan dette opnaas Danmark og hvilke Vilkaar.
Svartelegram betalt.«

Forslaget sattes under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

Den 19de August fremlagdes følgende af vedkommende Udvalg fremsatte *Forslag til Beslutning*:

I Anledning af det af Tingets Formand i Dag oplæste Telegram fra Livsforsikringsselskabet »Danmark«, gaaende ud paa, at der fra denne Institution ikke kan opnaas Pengelaan til Færøernes Amtskommune, tillader undertegnede Udvalg sig at foreslaa til Vedtagelse:

»Tinget bemyndiger Udvalget i Sagen om Optagelse af Pengelaan for Amtskommunen til enten samlet eller ved et af dets Medlemmer ad telegrafisk Vej at sætte sig i Forbindelse med en i København boende, kendt og sagkyndig Mand med Anmodning om at fremskaffe Oplysninger fra forskellige Pengeinstitutioner om, paa hvilke Betingelser der vil kunne opnaas Laan paa 100,000 Kroner, samt derefter at telegrafere Resultatet til Udvalget. Derefter forelægger Udvalget de modtagne Oplysninger for Tinget til nærmere Overvejelse.«

Forslaget sattes i et *samme Dag* afholdt Møde under Afstemning og vedtoges med 16 Stemmer mod 0.

Den 3dje September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Ved Lagtingets Beslutning af 19de f. M. blev undertegnede Udvalg hemyndiget til at sætte sig i Forbindelse med en i København boende, kendt og paalidelig Mand med Anmodning om at fremskaffe Oplysninger fra forskellige

Pengeinstitutioner om, paa hvilke Betingelser Amtskommunen vil kunne opnaa et Laan paa 100,000 Kr.

I Henhold hertil afsendte Udvalget ved medundertegnede Müller den 20de s. M. Telegram til Grosserer Carl Møller, København, med Anmodning om at fremskaffe de i Lagtingets Beslutning ommeldte Oplysninger. Herpaa har man modtaget Svar dels i vedlagte to Telegrammer*) og dels i de tvende vedlagte Skrivelser*) af henholdsvis 23de og 24de f. M., hvortil man tillader sig at henvise. Endvidere har »Føroya Banki« paa Udvalgets Anmodning forespurgt hos »Landmandsbanken« om, paa hvilke Betingelser der hos denne kan erholdes Laan, og faaet Svar, at saadant kan opnaas mod 5 p. Ct. Rente p. a., uopsigeligt i 10 Aar. Af de foreliggende Tilbud forekommer det Udvalget, at Tilbudet fra »Københavns Laane- og Diskontobank« er det heldigste.

Der er Mulighed for, at det vilde være fordelagtigere at optage Laanet hos »Kreditforeningen for Kommuner i Danmark«; men dette er meget ubestemt, idet det vil bero paa Tilfældet, hvorledes Kursen paa Foreningens Obligationer vil blive. Udvalget mener derfor ikke at kunne tilraade, at Tinget paatager sig den Risiko, som er forbundet ved at stilles afhængig af Pengemarkedet.

Udvalget skønner at burde foreslaa Optagelse af Laan hos »Laane- og Diskontobanken«. Imidlertid er det ikke bestemt, hvilken Rente der vil fordres, enten $4^{3}/_{4}$ p. Ct. eller $4^{1}/_{4}$ p. Ct. med Tillæg af $^{1}/_{4}$ p. Ct. Provision, hvorfor det vil være nødvendigt at konferere nærmere med Banken. Udvalget anser det for rettest, om Lagtinget forbeholder sig Ret til at tilbagebetale Laanet til hvilken Tid, det maatte ønskes, uanset at den regelmæssige Tilbagebetaling skal ske i Løbet af 30 Aar. Herom maa der føres yderligere Forhandling.

Det vil formentlig være ønskeligt at faa Laanet bragt i Orden inden Lagtingssamlingen sluttes, hvilket ikke kan ske, medmindre der straks telegraferes til København om at aftale de nærmere Laanevilkaar, samt at faa opsendt Udkast til Obligation med Dampskib »Tjaldur«s første Rejse.

Udvalget tillader sig i Henhold hertil at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Udvalget i Sagen om Optagelse af Pengelaan for Amtskommunen bemyndiges til ved et af dets Medlemmer at telegrafere til Grosserer Carl Møller, København, om, at man ønsker at optage et Laan paa 100,000 — Et Hundrede Tusind — Kr., der tilbagebetales i Løbet af 30 Aar, paa billigste Vilkaar hos »Københavns Laane- og Diskontobank«, dog med Ret for Lagtinget til, naar ønskes, at tilbagebetale Laanet, samt at anmode ham om at foranledige, at det nødvendige Udkast til Obligation tilsendes Lagtinget med Dampskib »Tjaldur«, der planmæssig afgaar fra København den 10de d. M.«

— —

Den 4de September sattes et i Overensstemmelse med foranstaaende Betænkning affattet *Forslag til Telegram* under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

— —

Den 18de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Efter at Lagtinget til Afholdelse af Udgifterne ved Opførelsen af Tuberkulose-Sygehuset og Telefonanlæggets Fuldførelse havde bestemt for Færøernes

*) Udelades.

Amtskommunes Regning at optage et Laan paa 100,000 Kroner, amortisabelt i 30 Aar, er der gennem Grosserer Carl Møller, København, indhentet Oplysninger fra forskellige Pengeinstitutioner i København, paa hvilke Betingelser et saadant Laan kunde opnaas. Saadanne Oplysninger indeholdes i den ved Udvalgsbetænkning af 3dje ds. Tinget forelagte Skrivelse*) fra Carl Møller af 23de f. M.

Tinget bestemte derefter at optage Laanet hos Københavns Laane- og Diskontobank og bemyndigede undertegnede Udvalg til at telegrafere til bemeldte Grosserer Møller, at man ønskede at optage Laanet hos nævnte Bank paa billigste Vilkaar og om muligt med Opsigelsesret fra Lagtingets Side. Saadant Telegram blev afsendt, hvorpaa modtoges vedlagte Svartelegram af 7de ds., hvorefter Opsigelsesret kun kan opnaas, naar den er gensidig. - - Tinget afsendte derefter under s. D. saalydende Svartelegram:

»Diskontobankens Tilbud antages. Gensidig Opsigelsesret.

Lagtinget.«

Ifølge medfølgende under G. D. modtagne Skrivelse*) af 10de ds. fra Grosserer Møller, bilagt med Skrivelse*) fra Laane- og Diskontobanken af s. D. tilligemed Udkast til Obligation, har Forsørgelsesforeningen »Bikuben« i København, paa Forespørgsel af nævnte Bank, erklæret sig villig til at yde det nævnte Laan mod en Rente af 4 1/2 pCt. p. a. og Tilbagebetaling i Løbet af det Tidsrum, som Ministeriets Tilladelse til Laanets Optagelse bestemmer. Laanet vil blive uopsigeligt i de første 10 Aar, men derefter opsigeligt fra begge Sider med et Aars Varsel til en Juni eller December Termin, og berigtiges tidligst 2den Januar 1908. — Banken beregner sig en Provision af 1/4 pCt. én Gang for alle.

Da det saaledes nu foreliggende Laane-Tilbud er saa fordelagtigt, som det for Tiden formentlig i det hele taget vil kunne opnaas, tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1) Tinget optager paa Færøernes Amtskommunes Vegne hos Forsørgelsesforeningen »Bikuben« i København et Laan, stort 100.000 Kroner.
2) Tinget udsteder som Sikkerhed for Laanet en med vedlagte Udkast ligelydende Obligation.
3) Tinget andrager hos Justitsministeriet om Tilladelse til at optage Laanet, samt anmoder samme Ministerium om at forsyne den i Punkt 2 nævnte Obligation med Approbationspaategning, naar Obligationen forevises Ministeriet.
4) Tinget anmoder »Føroya Banki« om at inkassere Laanesummen, samt udsteder den hertil nødvendige Fuldmagt efter medfølgende Udkast.
5) »Føroya Banki« anmodes om af Laanet at betale Stempelafgift og den »Laane- og Diskontobanken« tilkommende Provision af 1/4 pCt. én Gang for alle af Summen med 250 Kr.
6) Efter at de i Punkt 5 nævnte og mulige andre Omkostninger ere afholdte, anmodes »Føroya Banki« om at føre Halvdelen til Indtægt for Færøernes Amtskommunes Telefonanlægs Konto, først til Dækning af det til Telefonanlæggets Fuldførelse optagne Interimslaan, medens Overskudet indføres paa Telefondriftens Konto. Den anden Halvdel af Laanet indføres paa en Konto for Færø Amts Repartitionsfond og udbetales efter Amtets Anvisning.
7) Amtmanden anmodes om at give saavel Landfogden som Kassereren for Telefondriften Ordre til at føre det nævnte Laan til Indtægt i Regnskaberne henholdsvis for Amtsrepartitionsfonden og Telefondriften, samt at tilstille dem Afskrift af Obligationen med Anmodning om at drage Omsorg for, at Renter og Afdrag gennem »Føroya Banki« erlægges i rette Tid.

*) Udelades.

Ved *2den Behandling den 20de September* vedtoges det med 16 Stemmer mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 21de September* sattes Udvalgets Forslag Punkt 1—7 under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* J. Poulsen, Nielsen, Skaalum, Hentze, Michelsen, Petersen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Provsten, Patursson, Müller, Olsen, Samuelsen og Konoy, og var Forslaget saaledes enstemmig vedtaget med 16 Stemmer.

Følgende Skrivelse er af Lagtinget tilsendt Justitsministeriet:

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 21de September 1907.

Lagtinget optog i forrige Samling til Bestridelse af Udgifterne ved Anlægget af Telefonlinier mellem en Del Bygder paa Færøerne et Laan hos det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«, stort 275.000 Kroner. Man gik ud fra, at dette Beløb vilde være tilstrækkeligt til Anlæggets Fuldførelse, medens det imidlertid nu har vist sig, at der yderligere udkræves et Beløb af c. 33.000 Kr. mere. Da Tinget har anset det paakrævet at raade over et Beløb til Bestridelse af fremtidige Udgifter ved nye Abonnentanlæg samt mulige større Reparationsudgifter, har man derfor ment at burde optage et samlet Laan i Anledning af Telefondriften af 50.000 Kroner.

Det under Opførelse værende Sygehus for Tuberkulose vil medføre en ret betydelig Udgift for Amtskommunen, og da der ikke i de under Tingets Bestyrelse sorterende Kasser haves de nødvendige Pengemidler til Disposition, vil det være nødvendigt ved Laan at tilvejebringe den Sum, som udkræves og er anslaaet til 50,000 Kroner.

Tinget har ved Hjælp af midlertidigt Laan i »Føroya Banki« kunnet afholde de hidtidige Udgifter; men da der af saadant Laan erlægges en Rente af $6^1/_2$ Procent p. a., er det for Tinget ønskeligt at faa optaget et Laan paa billigere Vilkaar og Tilbagebetaling i Løbet af 30 Aar.

Som det fremgaar af ovenstaaende, anser Tinget det for nødvendigt at optage et endeligt Laan af ialt 100.000 Kroner. Man har derfor indhentet Oplysninger om, paa hvilke Betingelser et saadant Laan vil kunne erholdes fra de forskellige Pengeinstitutioner i København. Det fordelagtigste Tilbud, som er modtaget, er efter Tingets Skøn fra Forsørgelsesforeningen »Bikuben« i København mod en Rente af $4^1/_2$ pCt. p. a. samt Tilbagebetaling i det Tidsrum, som Ministeriets Tilladelse til Laanets Optagelse bestemmer. »Københavns Laane- og Diskontobank«, der har fremskaffet dette Tilbud, har herfor beregnet sig en Provision én Gang for alle af $^1/_4$ pCt. af Laanesummen.

Tinget har derfor bestemt sig til at optage det ovennævnte Laan hos Forsørgelsesforeningen »Bikuben« paa forventet Tilladelse fra det høje Ministerium.

Idet man fremsender Afskrift af den for Laanet under Dags Dato udstedte Obligation, tillader Tinget sig allerærbødigst at andrage hos det høje Ministerium om, at samme vil forsyne Original-Obligationen med Approbationspaategning, naar denne bliver Ministeriet forevist.

Det bemærkes, at Original-Obligationen er indleveret til »Føroya Banki«

med Fuldmagt til at hæve Beløbet paa Amtskommunens Vegne og foranledige Obligationen forevist i Ministeriet til Approbation samt indleveret til Skattedepartementet til Stempling.

C. Bærentsen. *I. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

Den af Lagtinget udstedte *Obligation* er saalydende:

Undertegnede samtlige Medlemmer af Færøernes Lagting for Færøernes Amtskommune tilstaa herved, at nævnte Kommune for et kontant modtaget Laan er bleven skyldig til »Forsørgelsesforeningen« Bikuben i København eller enhver anden lovlig Ejer af nærværende Gældsbrev den Sum af 100,000 Kroner, hvilke Et Hundrede Tusinde Kroner rede Guld eller deres Rest til enhver Tid vi forpligte Amtskommunen til under Forventning af Justitsministeriets nærværende Obligation paategnede Approbation fra Beløbets Udbetalingsdato, tidligst 2den Januar 1908, at forrente med 2¼ — er To og en Fjerdedel — pCt. halvaarlig. Laanet afdrages i Løbet af 30 Aar og bliver fra begge Sider uopsigeligt i de første 10 Aar, men kan derefter ligeledes fra begge Sider opsiges med et Aars Varsel til en Juni eller December Termin.

Renter og Afdrag erlægges halvaarlig i hver af Aarets ordinære Terminer — Juni og December Termin —, første Gang i Juni Termin 1908 og sidste Gang i December Termin 1937 med 3053 Kr. 50 Øre — er Tre Tusinde og Femti Tre Kroner, Femti Øre.

Samtlige Betalinger erlægges portofrit paa Kreditors Kontor. Til Sikkerhed for prompte og skadesløs Betaling af Kapital, Renter, Strafrenter og alle i Tilfælde af Søgsmaal flydende Omkostninger hæfter Færøernes Amtskommune gennem os Medlemmer af Færøernes Lagting og vore Eftermænd, som have Ret til, og i fornødent Fald ere pligtige til, paa Kreditors Forlangende at foretage ekstraordinær Paaligning af Skatter til Fyldestgørelse af Kreditors Krav. Skulde Kommunen nogen Sinde undlade i rette Tid og senest 8 Dage efter Terminens Begyndelse at erlægge de forfaldne Renter og Afdrag, kan Kreditor fordre, at Kapitalen straks og uden Opsigelse skal være forfalden til skadesløs Betaling.

I Søgsmaalstilfælde er Debitor underkastet Retsforfølgning efter Forordning af 25de Januar 1828 og pligtig til at betale skadesløse Omkostninger for enhver Instans i alle Søgsmaal, som maatte blive anlagte eller anhængiggjorte i Anledning af denne Obligation, uden nogen tænkelig Undtagelse eller Indsigelse. Ligeledes ere vi undertegnede Medlemmer af Færøernes Lagting og vore Eftermænd, En eller Nogle for Alle og Alle for En, pligtige til at give Møde for Københavns Forligskommission og Jurisdiktion som første Instans, ligesom ogsaa at modtage Indkaldelse og Varsel paa Amtmandens Bopæl efter Stævning til den, der til enhver Tid er Amtmand.

Til Bekræftelse have vi undertegnede samtlige Medlemmer af Færøernes Lagting egenhændig underskrevet denne Obligation.

Færøernes Lagting, Thorshavn den 18de September 1907.

(Lagtingsmedlemmernes Underskrifter.)

XXXI. Amtskommunens Telefonanlæg.

A. Optagelse af et Interimslaan til Telefonanlægget.

Den 14de August fremlagdes nedenstaaende Skrivelse fra Driftsudvalget for Telefonanlægget:

Driftsudvalget for Færøernes
Amtskommunes Telefonanlæg,
den 14de August 1907.

Ifølge den vedlagte Skrivelse af 30te f. M. fra Ingeniør Møller vil der til Fuldførelse af Amtskommunens Telefonanlæg endnu — foruden den pr. 30te Juli tilstedeværende Beholdning i »Føroya Banki«: 13.136 Kr. 27 Øre og det af Statskassen bevilgede Tilskud: 40000 Kr. — behøves et Beløb af 32.863 Kr. 73 Øre.

Det vil erindres, at det i Fjor optagne Laan 275.000 Kr. var beregnet efter følgende Overslag:

Udførelse af allerede besluttede Anlæg		200,000 Kr.
Overtagelse af Linien Thorshavn—Vestmanhavn		28.000 —
Udførelse af Telefonanlæg Sandø Suderø ...	75.500 Kr.	
÷ forventet Tilskud af Statskassen	40,000 —	
		35.500 —
		263.500 Kr.

Udenfor dette Overslag er imidlertid i Henhold til Tingets Vedtagelser afholdt af Laanet:

1. Stempling af Obligationen			458 Kr. 63 Ø.
2. Renter og Afdrag:			
pr. 11te December 1906...	4.051 Kr. 96 Ø.		
» 11te April 1907.....	1.925 — 00 —		
» 11te Juni 1907.....	3.457 — 50 —		
		9.434 — 46 —	
3. Anlæg af Abonnentledninger		c. 17.000 — 00 —	
4. Merudgift ved Overtagelse af Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn:			
Erstatningsbeløb med Renter i Henhold til Kommissionens Vurdering	29.471 Kr. 02 Ø.		
Udgifter ved Kommissionen	631 — 93 —		
hvorefter Linien for Tiden staar bogført for	30.102 Kr. 95 Ø.		
Overføres...	30.102 Kr. 95 Ø.	26.893 Kr. 09 Ø.	

Overført...	30,102 Kr. 95 Ø.	26,893 Kr. 09 Ø.
Drages herfra det ved Laanets Optagelse kalkulerede Beløb..	28,000 — 00 —	
fremkommer som Merudgift		2,102 — 95 —
Tilsammen afholdt af Laanet udenfor Overslaget ...		28,996 Kr. 04 Ø.
hvortil yderligere vil komme:		
Udgift ved Kompletering af Telefonlinien Thorshavn—Vestmanhavn (anslaaet)		6.000 — 00 —
Ialt...		34,996 Kr. 04 Ø.

Foruden det til Anlæggets Fuldførelse nødvendige Beløb, c. 33,000 Kr., vil det efter Udvalgets Formening endvidere være fornødent at tilvejebringe et vist Beløb til Driftsfond; det vil nemlig være nødvendigt at have et passende Beløb til Raadighed dels til nye Abonnentanlæg, dels til mulige større Vedligeholdelsesudgifter. Udvalget antager, at det vil være fordelagtigst for Amtskommunen ikke at optage det fornødne Laan med et altfor knebent Beløb, og at Laanet derfor bør sættes til 50,000 Kr.

Det af Statskassen bevilgede Tilskud til Telefonlinien Sandø—Suderø, 40,000 Kr., vil først kommø til Udbetaling, naar Anlægget er fuldført, hvorfor Amtskommunen maa staa i Forskud for det nævnte Beløb, der saaledes maa tilvejebringes ved et Interimslaan.

C. Berentsen. *J. Dahl.* *M. A. Winther.*

T. J. Petersen. *J. Z. Nielsen.*

Til
Lagtinget.

* * *

Ingeniør P. Meller.
Thorshavn, den 30te Juli 1907.

I Anledning af Hr. Amtmandens Forespørgsel af 23de ds. om de forventede Udgifter ved Fuldførelsen af Telefonanlægget skal jeg tillade mig at oplyse, at der antagelig endnu vil blive Anvendelse for Kr. 86.000.00, der fordeler sig saaledes:

Linien Sand—Trangisvaag		69,000.00
— Thorshavn—Vestmanhavn.		6,000.00
— Klasvig—Viderejde		3,500.00
— Sand—Skaalevig		2,500.00
Reservemateriel, Ingeniørhonorar etc.		5,000.00
Summa . .		86,000.00
Drages herfra:		
Statens Tilskud til Suderølinien.	40.000.00	
samt Beholdningen i »Føroya Banki«	13.136.27	53.136.27
fremkommer Kr. . .		32.863.73

hvilket er den Sum, det endnu vil være nødvendigt at skaffe til Veje til Fuldførelse af Hovedledningerne.

Jeg skal herefter tillade mig at fremsætte følgende Oversigt over Projekt og Forbrug:

I Øjeblikket er af Laanet forbrugt 275,000.00 ÷ 13,136.27 =		261,863.73
Forventet Forbrug efter 1ste August		86,000.00
Ialt . .		347,863.73
For at faa Udgiften til Hovedledningerne maa herfra drages:		
Udgift til Abonnentanlæg	c. 17,000.00	
Renter og Afdrag afholdt af Laanet.	c. 10,000.00	
		27,000.00
Kr. . .		320,863.73

Anlægget var projekteret til	303,000.00	
Hertil kommer:		
Merudgift til Vestmanhavn-Linien	c. 9,000.00	
Forventet Merudgift paa Hovedanlægget . . .	8,863.73	
		320,863.73

Poul Møller.

Hr. Amtmand C. Bærentsen. R. af D.

Sagens *forelobige Behandling* fandt Sted *den 15de August.* Det vedtoges efter Forslag af Petersen at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Degn, Petersen, Nielsen* og *Winther.*

Den 23de August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 14de ds. fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonanlæg, ifølge hvilken Skrivelse der til Fuldførelse af de projekterede Telefonanlæg vil udkræves, foruden den af Tinget i forrige Samling til Disposition stillede Sum, et Beløb af c. 33,000 Kroner. Bortset herfra vil Amtskommunen komme til at staa i Forskud for det af Statskassen bevilgede Tilskud af 40,000 Kr. til Telefonlinien Sandø—Suderø, idet dette først vil blive Amtskommunen udbetalt, efter at Anlægget er fuldført.

Der vil herefter i en nær Fremtid blive Anvendelse for et Beløb af c. 73,000 Kroner, og efter al Sandsynlighed inden Amtskommunen har opnaaet det paatænkte Laan af 100,000 Kroner fra en dansk Pengeinstitution. Betaling af Kablet til Suderø, 58,000 Kr., maa sandsynligvis ske i Løbet af de første 14 Dage. Det vil saaledes være nødvendigt at optage et midlertidigt Laan, for at Driftsudvalget skal kunne opfylde sine Forpligtelser med Hensyn til Betaling.

Udvalget har konfereret med »Føroya Banki« om, hvorvidt der fra denne

kan opnaas Laan, og har faaet Svar, at Laan af indtil 80,000 Kroner kan faas mod Rente 6½ p. Ct. p. a. af det til enhver Tid skyldige Beløb.

Udvalget tillader sig i Henhold hertil at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Driftsudvalget for Færøernes Amtskommunes Telefonanlæg bemyndiges til hos »Føroya Banki« at optage et Interimslaan paa indtil 75,000 Kroner til Brug ved Fuldførelsen af de projekterede Telefonanlæg.«

Ved Sagens *2den Behandling den 26de August* blev det med 11 Stemmer mod 0 vedtaget at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 27de August* blev Udvalgets Forslag sat under Afstemning og vedtaget med 20 Stemmer mod 0.

B. Tillægsbevilling til Telefonanlægget.

Den 16de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I forrige Aars Samling androg Lagtinget om Tilskud af Statskassen i Anledning af, at Amtskommunen havde paataget sig Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne.

Anlægget blev dengang anslaaet til at ville medføre en Udgift af ialt 303,780 Kroner, og idet Tinget forudsatte, at de 40,000 Kroner, som af Statskassen var blevet bevilget til Etablering af traadløs Telegraf mellem Thorshavn og Suderø, vilde blive overladt Amtskommunen, paaregnede man, at Anlægsudgifterne for Amtskommunens Vedkommende vilde komme til at udgøre 263,780 Kr.

For at sættes i Stand til at fuldføre Anlægget optog Tinget for Amtskommunen, idet man indsaa Muligheden af en Overskridelse af Overslagssummen, et Laan af 275,000 Kr. hos det gensidige Forsikringsselskab »Danmark«s Livsforsikringsafdeling.

Ved Finansloven for Finansaaret 1907—08 blev der af Statskassen bevilget de nævnte 40,000 Kroner samt Halvdelen af den ovennævnte Laanesum eller 137,500 Kroner. Sidstnævnte Bevilling blev givet paa Betingelse af, at Beløbet skulde anvendes til Afbetaling paa Laanet.

Ifølge Skrivelse af 14de August 1907 fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinjer og den medfølgende Skrivelse fra Ingeniør P. Møller af 30te Juli d. A., ville Udgifterne ved Anlægget, som nu nærmer sig sin Afslutning, overskride Overslagssummen med et ret betydeligt Beløb. Da der endnu ikke foreligger Regnskab for Anlægsudgifterne, skal man nedenfor opstille en Beregning over, hvor stor Overskridelsen skønnes at blive:

Laanesummen udgjorde	275000	Kr. 00	Ø.
Indvundne Renter	1968	— 17	—
	276968	Kr. 17	Ø.
Heraf var i Behold 1ste August d. A..	13136	— 27	—
Altsaa forbrugt . .	263831	Kr. 90	Ø.
Herfra trækkes som anvendt til Forrentning og Afbetaling af Gælden	9134	— 46	—
Anlægsudgifter . .	254397	Kr. 44	Ø.
Ventes yderligere at ville medgaa til Anlæggets Fuldførelse	46000	— 00	Ø.
I alt Anlægsudgifter . .	300397	Kr. 44	Ø.
Fratrækkes de beregnede Udgifter	263780	— 00	—
fremkommer en Overskridelse af . .	36617	Kr. 44	Ø.

Denne Overskridelse fordeler sig omtrent saaledes:

1) Anlæg af Abonnentledninger	17000	Kr. 00	Ø.
2) Merudgifter ved Erhvervelse og Komplettering af Linjen Thorshavn—Vestmanhavn	7822	— 95	—
3) Merudgifter ved Hovedanlægget.	11794	— 49	—
	36617	Kr. 44	Ø.

Som ovenstaaende Beregning udviser, er og vil der blive anvendt:

1) Til Anlægsudgifter.	300397	Kr. 44	Ø.
2) Renter og Afdrag af Laanesummen	9434	— 46	—
I alt . .	309831	Kr. 90	Ø.
Ved at fradrage Laanesummen med Renter . . .	276968	Kr. 17	Ø.
fremkommer et Underskud af . .	32863	Kr. 73	Ø.

Til Afholdelse af disse Udgifter har Tinget optaget et midlertidigt Laan i »Føroya Banki« og besluttet at optage et Laan hos Københavns Laane- og Diskontobank paa 50,000 Kr. mod 4½ Procent Rente p. a. og paa Tilbagebetaling i 30 Aar, dels til Dækning af Laanet i »Føroya Banki« og dels til Afholdelse af Udgifter ved Anlæg af nye Abonnentledninger samt yderligere til Bestridelse af mulige større Vedligeholdelsesudgifter.

Da der som Grundlag for Lagtingets Andragende i forrige Tingsamling og den af Rigsdagen tilstaaede Bevilling blev lagt den ovennævnte Overslagssum, og denne nu har vist sig at være overskreden ret betydeligt, saaledes at Optagelse af nyt Laan har været nødvendig, mener Udvalget at burde foreslaa Lagtinget at indgaa til Regeringen med Andragende om yderligere Statstilskud.

Det kan endnu ikke beregnes med blot nogenlunde Sikkerhed, hvorledes

Indtægter og Udgifter ved Driften ville komme til at stille sig. Det maa formentlig indrømmes, at Risikoen ved Telefondriften er ret betydelig, og da denne Risiko falder paa Amtskommunen, ved at Staten ikke bidrager til Driften, naar undtages 1700 Kr. aarlig, som vare beregnede at ville medgaa til Drift og Vedligeholdelse af de tidligere paatænkte traadløse Telegrafstationer i Thorshavn og paa Suderø, tør det forventes, at Staten vil yde rigeligt Bidrag til Anlægsudgifterne.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

»Tinget andrager hos Regeringen om, at samme vil udvirke, at der i Anledning af, at Telefonanlægget har medført betydelig større Udgifter end paaregnet, bliver ydet Færøernes Amtskommune et passende yderligere Tilskud fra Statskassen.«

Ved Sagens *2den Behandling den 18de September* blev det med 16 St. mod 0 besluttet at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 20de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: Nielsen, Provsten, Patursson, Hentze, Michelsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende*: J. Poulsen, Provsten, Müller og Olsen, og var Forslaget saaledes endelig vedtaget med 18 Stemmer.

Den 24de September oplæstes og vedtoges nedenstaaende *Indstilling:*

Færøernes Lagting.

Thorshavn, den 23de September 1907.

Tinget indgav forrige Aar Andragende til det høje Ministerium om at ville udvirke, at der af Statskassen maatte blive ydet Tilskud til Færøernes Amtskommune i Anledning af, at Tinget havde vedtaget for dennes Regning at anlægge og drive Telefoner paa Færøerne. Anlægget var dengang anslaaet til at ville medføre en Udgift for Amtskommunen af 263,780 Kroner, og blev der til Bestridelse af Anlægsudgifterne optaget et Laan paa 275,000 Kroner, idet man ikke forudsaa en saa stor Overskridelse af det anslaaede Beløb, at alt ikke vilde kunne dækkes af Laanet.

Ved Finansloven for 1907—08 er der bevilget Halvdelen af Laanesummen eller 137,500 Kroner paa Betingelse af, at dette Beløb blev anvendt som Afdrag paa Laanet.

Efter at Anlægget paa det nærmeste nu er afsluttet, viser det sig, at Amtskommunen vil faa en samlet Anlægsudgift — bortset fra de 40,000 Kroner, som var bevilget til traadløs Telegraf mellem Thorshavn og Suderø og som er overladt Amtskommunen — af c. 300,100 Kroner i Stedet for 263,780 Kroner eller c. 36,600 Kroner mere end paaregnet.

Til Bestridelse af disse Udgifter tilligemed Udgifter ved Anlæg af ny Abonnentledninger samt mulige større Vedligeholdelsesudgifter har Tinget set sig nødsaget til at optage et yderligere Laan paa 50,000 Kroner.

Ved hoslagte Betænkning af 16de d. M. har vedkommende Udvalg foreslaaet Tinget at vedtage følgende:

»Tinget andrager hos Regeringen om, at samme vil udvirke, at der i Anledning af, at Telefonanlægget har medført betydelig større Udgifter end paaregnet, bliver ydet Færøernes Amtskommune et passende ydorligere Tilskud fra Statskassen.«

Dette Forslag blev ved 3dje Behandling den 20de ds. enstemmig vedtaget med 18 Stemmer, idet 4 Medlemmer vare fraværende.

Ved iøvrigt at henvise til Udvalgsbetænkningen skal man udtale sin Paaskønnelse af den Interesse, hvormed Regeringen hidtil har behandlet denne for Færøerne saa betydningsfulde Sag, og tillader sig allerærbødigst at anbefale nærværende Andragende til det høje Ministeriums Velvilje.

C. Berentsen. *T. J. Petersen,*
Ordfører.

Joen Poulsen.

Til
Justitsministeriet.

Fra Amtet er følgende Skrivelse tilsendt Justitsministeriet:

Færø Amt.

Thorshavn, den 8de Februar 1908.

I Forbindelse med Skrivelse herfra af 8de November f. A., hvormed fremsendtes Indstilling af 23de September f. A. fra Lagtinget, betræffende eventuel Bevilling af et yderligere Tilskud af Statskassen til Bestridelse af Udgifterne ved Telefonanlæggene paa Færøerne, tillader jeg mig herved ærbødigst at indberette, at det i foranførte Skrivelse ommeldte Slutningsregnskab nu er modtaget fra Telegrafdirektoratet, hvorefter det af Lagtinget nedsatte Driftsudvalg for Telefonanlægget har udarbejdet den med Bilag hosfølgende Opgørelse af D. D. af de samlede til Anlægget medgaaede Udgifter,

Som det vil ses af Opgørelsen, udgøre

de egentlige Anlægsudgifter	351703 Kr. 07 Øre,
hvortil kommer	
Driftsunderskud under Anlægsperioden	6720 — 85
saa at *den samlede Anlægskapital udgør*	358424 Kr. 82 Øre.

Sammenholdes dette med de til Grund for Lagtingets Indstilling af 23de September f. A. liggende Beregninger, vil det ses, at Forholdet stiller sig omtrent saaledes:

Oprindeligt Overslag. . .	303780 Kr.;		
Overslag af 30te Juli 1907:	340400 —;	Forskel:	36600 Kr.
Endelig Opgørelse:			
Egentlige Anlægsudgifter:	351700 —;		17900 —
Samlet Anlægskapital . .	358420 —;	—	54600 —

Under Henvisning til, at den virkelige Udgift saaledes har oversteget den af Lagtinget sidst paaregnede Anlægssum med *11,300* Kr. eller, om Driftsunderskudet under Anlægsperioden medregnes, *18,000 Kr.*, tillader jeg mig efter Anmodning af Driftsudvalget paa Lagtingets Vegne at at andrage om, at der ved

Bestemmelsen af det yderligere Tilskud, som der eventuelt maatte blive ydet Amtskommunen af Statskassen til Dækning af Udgifterne til Telefonanlæggene, maa blive taget Hensyn til de nu foreliggende Oplysninger om den virkelige Udgift.

I Forbindelse hermed tillader jeg mig, ligeledes efter Anmodning af Driftsudvalget, paa Lagtingets Vegne at anholde om, at det, for saa vidt der maatte blive ydet Amtskommunen et yderligere Tilskud af Statskassen — udover det ved Finansloven for indeværende Finansaar § 26 III. Nr. 67 bevilgede Beløb af 137500 Kr. — da ikke, saaledes som ved Bevillingen af dette Beløb (jfr. Justitsministeriets Skrivelse af 6te April f. A., F. J. X. 14 og 15) maa blive stillet som Betingelse, at *hele* det af Statskassen bevilgede Tilskud afbetales paa de af Amtskommunen til Telefonanlægget optagne Laan. Som det af den med Bilag hosfølgende Oversigt fremgaar, var det nemlig ved Lagtingets Beslutning om Optagelsen af det i Justitsministeriets Skrivelse af 13de November f. A., jfr. Amtets Skrivelse af 8de s. M., omtalte Laan hos »Bikuben« paa 100,000 Kr. Forudsætningen, at der af den til Anvendelse til Telefonvæsenet bestemte Halvdel af Laanet vilde, naar de egentlige Anlægsudgifter vare afholdte, blive et Beløb af c. 17000 Kr. tilbage til Anvendelse som »Driftsfond« for Telefonvæsenet. Denne Forudsætning er imidlertid ikke slaaet til som Følge af, at Anlægsudgifterne have optaget et Beløb af c. 44,300 Kr. af Laanet (i Stedet for, som i vedkommende Ingeniørs Opgørelse af 30te Juli d. A. paaregnet, c. 33,000 Kr.), og tilbage som Driftsfond er da kun blevet c. 5300 Kr.). For at Driftsfonden skal kunne suppleres indtil det oprindelig paaregnede Beløb, tillader jeg mig da, i Henhold til Forudsætningen for Lagtingets Beslutning om Laanets Optagelse, paa Lagtingets Vegne at anholde om, at i alt Fald et Beløb af 12,000 Kr. af det eventuelle yderligere Statstilskud maa blive undtaget fra at paabydes afbetalt paa Amtskommunens Laan til Telefonanlæg.

C. Berentsen.

Til
Justitsministeriet.

Fra Justitsministeriet er modtaget følgende Skrivelse:

Justitsministeriet.

Kobenhavn, den 29de Februar 1908.

I Skrivelse af 8de d. M. har Hr. Amtmanden meddelt, at Udgifterne ved Telefonanlæggene paa Færøerne, efter at Arbejdet paa disse nu er tilendebragt, har vist sig at andrage c. 351,700 Kr., eller hvis man medregner Driftsunderskud under Anlægsperioden c. 358,420 Kr., og at Overskridelsen af det oprindelige Overslag, der var paa 303,780 Kr., beløber sig til 47,900 Kr., eller om Driftsunderskudet medtages 54,600 Kr., medens der i Deres Skrivelse af 8de November f. A., hvormed fremsendtes Indstilling af 23de September f. A. fra Lagtinget, betræffende eventuel Bevilling af et yderligere Tilskud af Statskassen til Bestridelse af Udgifterne ved Anlægene, regnedes med, at Overskridelsen vilde udgøre 36,600 Kr., samt i den Anledning efter Anmodning af Driftsudvalget paa Lagtingets Vegne andraget om, at der ved Bestemmelsen af det yderligere Tilskud, som der eventuelt maatte blive ydet Amtskommunen, maa blive taget Hensyn til de nu foreliggende Oplysninger om den virkelige Udgift.

I Forbindelse hermed har De endvidere under Henvisning til, at der, som

Følge af at Overskridelsen saaledes er bleven en Del større end paaregnet, af det Laan paa 50,000 Kr., der i afvigte Sommer blev optaget i Forsørgelsesforeningen »Bikuben« til Anvendelse ved Telefonanlæggene, kun bliver tilovers til Driftsfond 5,300 Kr. og ikke som fra først af antaget 17,000 Kr., ligeledes efter Anmodning af Driftsudvalget paa Lagtingets Vegne anholdt om, at det, for saa vidt der maatte blive ydet Amtskommunen et yderligere Tilskud af Statskassen — udover det ved Finansloven for indeværende Finansaar § 26 — III. — Nr. 67 bevilgede Beløb af 137,500 Kr. — da ikke, saaledes som ved Bevillingen af dette Beløb, maa blive stillet som Betingelse, at *hele* det af Statskassen bevilgede Tilskud afbetales paa de af Amtskommunen til Telefonanlægget optagne Laan, men at i alt Fald et Beløb af 12,000 Kr. af det eventuelle yderligere Statstilskud maa blive undtaget fra at paabydes afbetalt paa Amtskommunens Laan til Telefonanlæg.

Foranlediget heraf skal man til Efterretning og videre Bekendtgørelse meddele, at der paa Foranledning af Justitsministeriet er stillet Ændringsforslag til Finansloven for 1908—09 om, at der som yderligere Tilskud til Anlæggene bevilges et Beløb af 20,000 Kr. paa Betingelse af, at Beløbet afbetales paa et af de af Færø Amtskommune i den Anledning optagne Laan, men at man ikke finder Anledning til at søge nogen yderligere Bevilling, samt med Hensyn til det til Bevillingen knyttede Vilkaar, at Amtets anførte Indstilling af 8de d. M. er indkommen for sent til, at man har kunnet søge Forandring i dette.

Det tilføjes, at der allerede i Januar Maaned er blevet truffet Aftale med »Bikuben« om, at den eventuelle Bevilling skal kunne anvendes som ekstraordinært Afdrag paa det der optagne Laan.

Alberti.

Rentzmann.

Til
Amtmanden over Færøerne.

C. Telefontakster.

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Ifølge Lagtingets Vedtagelse af 15de September f. A. ere Taksterne for Benyttelse af Amtskommunens Telefonlinier kun gældende indtil 31te December d. A. og skulle underkastes Revision i indeværende Tingsamling.

Vedrørende Abonnement har der manglet Takstbestemmelser for det Tilfælde, at en Abonnent begærer

1) Flere Apparater indenfor samme Bygning.
2) Flere Apparater i forskellige Bygninger paa samme Ledning.
3) Ekstra Klokke.
4) Fri Samtaleret for Fremmede i samme Omfang som Abonnenten selv.
5) Abonnentforbindelser til Steder udenfor 1 Kilometers Afstand fra en Centralstation.

Driftsudvalget har dels paa forventet Approbation af Lagtinget betinget og dels foreslaaet følgende Afgifter aarlig:

ad 1. for hvert Ekstraapparat indenfor samme Bygning 20 Kr.
ad 2. for hvert Ekstraapparat paa samme Ledning 20 Kr., samt for Ledning mellem Hovedapparat og Ekstraapparat udenfor samme Bygning 3 Kr. for hver paabegyndt 100 Meter.
ad 3. for hver Ekstraklokke 5 Kroner.
ad 4. for fri Samtaleret for Fremmede 15 Kroner.
ad 5. for Abonnentforbindelser til Steder udenfor 1 Kilometers Afstand fra en Centralstation 3 Kr. pr. paabegyndt 100 Meter.

Udvalget finder at kunne tilraade Lagtinget at fastsætte disse Takster.

Driftsudvalget har foreslaaet at forhøje de laveste Samtaletakster. Ved at gennemgaa Fortegnelserne over de førte Samtaler har det vist sig, at omkring Halvdelen af Samtalerne ere efter Takstklasserne 10 og 15 Øre. Ved saadanne Samtaler mellem 2 Landstationer tjener Amtskommunen kun henholdsvis 4 og 9 Øre. Da denne Indtægt for Amtskommunen maa siges at være altfor lille, mener Udvalget at burde foreslaa en Forhøjelse af 5 Øre for hver af disse Takstklasser, dog at 10 Øres Takst bibeholdes for indenbys Samtaler.

Udvalget er klar over, at der maa tages alt rimeligt Hensyn til, at Benyttelse af Telefonen ikke bør falde nogen Del af Befolkningen uforholdsmæssig bekostelig, men da Taksterne i det hele taget maa siges at være meget billige, mener man ikke, at den nævnte Forhøjelse vil falde generende, hvorimod den vil betyde en ret væsentlig Forøgelse af Amtskommunens Indtægter.

Ved Takstbestemmelsen i Fjor manglede tillige Bestemmelse om, hvad der skulde betales for Samtaler — for saa vidt de kunde opnaas — udenfor Stationernes Tjenestetid. Driftsudvalget fastsatte derfor, at der, foruden almindelig Samtaletakst eller II-Samtaletakst, for Samtaler i Tiden fra Kl. 9 Aften til Kl. 7½ Morgen skulde erlægges 25 Øre og iøvrigt 15 Øre for hver Sammenstillings- og Endestation, hvilken Betaling er tilfaldet paagældende Stationer. Undertegnede finder disse Takster rimelige og vil foreslaa dem til fremtidig at gælde.

Vedrørende Budsendelse da er der i de hidtil gældende Takster for Telefontelegrammer bestemt, at der i Takstbetalingen 5 Øre pr. Ord er indbefattet Udlevering indenfor 2 Kilometer. Udvalget mener, at Taksterne ere saa lave, at der ikke deraf kan afholdes den i visse Tilfælde bekostelige Udbringning, men at denne, for saa vidt det ønskes, bør ske for Afsenderens Regning og efter Takst for almindelig Budsendelse.

Udvalget tillader sig i Henhold til det anførte at foreslaa Tinget at give Driftsudvalget Bemyndigelse til at indstille nedennævnte Takstbestemmelser til Approbation af Ministeriet for offentlige Arbejder til at gælde for et Tidsrum af indtil 5 Aar.

I. Abonnement.

Aarsbetalingen for Abonnentforbindelser er:

1. indenfor 1 Kilometer Landlinie fra en Telefonstation:
   a) I Thorshavn, med fri Samtaleret indenfor Byen . . 55 Kr.
   b) Udenfor Thorshavn, med fri Samtaleret indenfor den paagældende Bygd . . . . . 40 —
   c) Udenfor Thorshavn uden fri Samtaleret . . . . . 30 —
   d) For 1 Ekstraapparat indenfor samme Bygning . . . 30 —
   e) For 1 do. udenfor samme Bygning . . . . . 20 —
      med Tillæg af 3 Kr. for hver paabegyndt 100 Meter af Ledningen mellem Hovedapparatet og Ekstraapparatet.
   f) For 1 Ekstraklokke . . . . . 5 —
   g) For Rot til fri Samtale for fremmede gennem en Abonnentledning . . . . . 15 —

2. udenfor 1 Kilometer Landlinie fra en Telefonstation 3 Kr. for hver paabegyndt 100 Meter.

For fri Samtaleret indenfor paagældende Bygd betales:

i Thorshavn	25 Kr.
udenfor Thorshavn	10 —

For Ekstraapparater, Ekstraklokke og fri Samtaleret for fremmede erlægges Betaling efter den foran under 1. anførte Takst.

Amtskommunen er dog ikke pligtig til at anlægge Abonnentledning til Steder i længere Afstand fra en Telefonstation end 1 Kilometer.

II. Samtaler

Betalingen for Samtaler beregnes efter følgende Skala:

1 Kilometer Landlinie — 1 Takstkilometer
1 — Sølinie — 5

For Samtaler indenfor samme By betales 10 Øre.

- — over indtil 15 Takstkilometer betales 15 Øre.
- — over mellem 16 og 50 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 10 Takstkilometer (Minimum 20 Øre).
- — over mellem 51 og 100 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 15 Takstkilometer (Minimum 25 Øre).
- — over mere end 100 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 20 Takstkilometer (Minimum 35 Øre).
- — mellem Stationer paa samme Ø Maksimum 25 Øre.

For II-Samtaler (Samtaler med Fortrinsret fremfor tidligere anmeldte Samtaler) betales 3-dobbelt Takst.

Alle Takster gælde for 1 Samtale paa indtil 3 Minutter; for hver efterfølgende 3 Minutter eller overskydende Dele deraf betales ny Takst.

Samtale i mere end 6 Minutter tilstedes ikke, hvis der er anmeldt flere Samtaler.

For Samtaler udenfor de paagældende Stationers Tjenestetid — saafremt Forbindelse kan opnaas — betales (foruden sædvanlig Samtaletakst eller II-Samtaletakst):

1) i Tiden efter Kl. 9 Aften eller før Kl. 7½ Morgen 25 Øre for hver Sammenstillingsstation og Endestation (deri ogsaa indbefattet Centralstationen i Thorshavn),
2) i øvrigt 15 Øre for hver Sammenstillingsstation og Endestation (om Hverdagen dog ikke Thorshavn).

Den her nævnte Ekstrabetaling tilfalder de paagældende Stationer.

III. Telefontelegrammer.

Mellem Centralstationerne indbyrdes befordres Telefontelegrammer for en Betaling af 5 Øre pr. Ord, dog mindst 50 Øre pr. Telegram. Ønskes det, at Afsendelsesstationen skal nedskrive Telegrammet, betales endvidere 1 Øre pr. Ord, mindst 10 Øre pr. Telegram, som tilfalder paagældende Station.

Telefontelegrammer til en Telefonabonnent udtelefoneres af Modtagelsesstationen til Abonnenten uden særligt Vederlag. Forlanges Telefontelegrammet udsendt ved Bud, betales Budsendelsen efter nedenstaaende Takst (Punkt IV).

For Telefontelegrammer, som indleveres udenfor Stationernes Tjenestetid, betales desuden den ovenfor (Punkt II i Slutningen) ommeldte Ekstrabetaling til Stationerne.

IV. Budsendelse.

For Bud indenfor 1 Kilometer betales 10 Øre, for do. udenfor 1 Kilometer betales 10 Øre + Skydstakst.

For Budsendelse i Tiden fra Kl. 9 Aften til Kl. 7½ Morgen betales 3-dobbelt Gebyr.

Budsendelse ad Søvejen kan ikke ske uden efter særlig Overenskomst med vedkommende Stationsbestyrer.

Budsendelse kan ikke fordres til indenbys Samtaler.

For Udbringning af Telefontelegrammer betales Budpenge efter foranstaaende Takst.

Ved *2den Behandling den 9de September* blev det med 17 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 11te September fremlagdes nedenstaaende *Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag fra Petersen, Degn, Dahl og Nielsen:

1. I Indstillingspunkt I. 1. g mellem Ordene »fri« og »Samtale« indskydes: »indenbys«.
2. I Stedet for Ordene »indenfor paagældende Bygd« i Indstillingspunkt I. 2. sættes: »med Abonnenter fra samme Centralstation«.
3. I Indstillingspunkt II. 2. angaaende Betaling udenfor Stationernes Tjenestetid sættes »10 Øre« i Stedet for »15 Øre«.
4. Som nyt Indstillingspunkt V. sættes: »Foranstaaende Takster træde i Kraft den 1ste Januar 1908 og gælde for et Tidsrum af indtil 5 Aar.«

Ved *3dje Behandling den 13de September* betragtedes Ændringsforslagets Nr. 1 og 2 som vedtagne uden Afstemning, hvorpaa *Punkt I* saaledes ændret vedtoges med 15 St. mod 0. *Punkt II* Ændringsforslaget sattes under Afstemning, men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* Nielsen, Patursson, Hentze, Samuelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy, Dam, Dahl og Formanden. *Stemte ikke:* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Michelsen, Olsen, Petersen, Djurhuus og Effersøe. *Fraværende:* Müller, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes vedtaget med 11 St. mod 0. Udvalgets Forslag saaledes ændret vedtoges derpaa med 14 St. mod 0. *Punkt III* sattes under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0. *Punkt IV* sattes under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0. Ændringsforslagets *Nr. 4* vedtoges med 18 St. mod 0.

Fra Ministeriet for offentlige Arbejder er modtaget følgende Skrivelse:

Ministeriet for offentlige Arbejder,

Kobenhavn, den 2den November 1907.

I Henhold til Post 5 i den Færøernes Lagting paa Færøernes Amtskommunes Vegne under 7de September 1906 meddelte Koncession paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne fastsætter Ministeriet herved følgende Maksimaltakstbestemmelser for Benyttelsen af de nævnte Telefoner til at gælde fra den 1ste Januar 1908 indtil Udgangen af 1912:

I. Abonnementstakster.

Aarsbetalingen for Abonnementsforbindelser er;

1. indenfor 1 Kilometer Landlinie fra en Telefonstation:
   a) I Thorshavn med fri Samtaleret indenfor Byen . . . 55 Kr.
   b) Udenfor Thorshavn med fri Samtaleret indenfor den paagældende Bygd . . . . . 40 —
   c) Udenfor Thorshavn uden fri Samtaleret . . . . . 30 —
   d) For 1 Ekstraapparat indenfor samme Bygning . . . 20 —
   e) For et do. udenfor samme Bygning . . . . . 20 —
   med Tillæg af 3 Kr. for hver paabegyndt 100 Meter af Ledningen mellem Hovedapparatet og Ekstraapparatet.
   f) For 1 Ekstraklokke . . . . . 5 —
   g) For Ret til fri indenbys Samtale for fremmede gennem en Abonnentledning . . . . . 15 —
2. udenfor 1 Kilometer Landlinie fra en Telefonstation 3 Kr. for hver paabegyndt 100 Meter.

For fri Samtaleret med Abonnenter fra samme Centralstation betales:

i Thorshavn . . . . . 25 —
udenfor Thorshavn . . . . . 10 —

For Ekstraapparater, Ekstraklokke og fri Samtaleret for fremmede erlægges Betaling efter den foran under 1. anførte Takst.

Amtskommunen er dog ikke pligtig til at anlægge Abonnentledning til Steder i længere Afstand fra en Telefonstation end 1 Kilometer.

II. Samtaletakster.

Betaling for Samtaler beregnes efter følgende Skala:

1 Kilometers Landlinie = 1 Takstkilometer
1 — Sølinie = 5 —

For Samtaler indenfor samme By betales 10 Øre.
- — over indtil 15 Takstkilometer betales 15 Øre.
- — over mellem 16 og 50 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 10 Takstkilometer (Minimum 20 Øre).
- — over mellem 51 og 100 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 15 Takstkilometer (Minimum 25 Øre).
- — over mere end 100 Takstkilometer betales 5 Øre pr. 20 Takstkilometer (Minimum 35 Øre).
- — mellem Stationer paa samme Ø Maksimum 25 Øre.

For II-Samtaler (Samtaler med Fortrinsret fremfor tidligere anmeldte Samtaler) betales 3-dobbelt Takst.

Alle Takster gælde for 1 Samtale paa indtil 3 Minutter; for hver efterfølgende 3 Minutter eller overskydende Dele deraf betales ny Takst.

Samtaler i mere end 6 Minutter tilstedes ikke, hvis der er anmeldt flere Samtaler.

For Samtaler udenfor de paagældende Stationers Tjenestetid — saafremt Forbindelse kan opnaas — betales (foruden sædvanlig Samtaletakst eller II-Samtaletakst):

1) i Tiden efter Kl. 9 Aften eller før Kl. 7½ Morgen 25 Øre for hver Sammenstillingsstation og Endestation (deri ogsaa indbefattet Centralstationen i Thorshavn),
2) i øvrigt 10 Øre for hver Sammenstillingsstation og Endestation (om Hverdagen dog ikke Thorshavn).

Den her nævnte Ekstrabetaling tilfalder de paagældende Stationer.

III. Takster for Telefontelegrammer.

Mellem Centralstationerne indbyrdes befordres Telefontelegrammer for en Betaling af 5 Øre pr. Ord, dog mindst 50 Øre pr. Telegram. Ønskes det, at Afsendelsesstationen skal nedskrive Telegrammet, betales endvidere 1 Øre pr. Ord, mindst 10 Øre pr. Telegram, som tilfalder paagældende Station.

Telefontelegrammer til en Telefonabonnent udtelefoneres af Modtagelsesstationen til Abonnenten uden særligt Vederlag. Forlanges Telefontelegrammet udsendt ved Bud, betales Budsendelsen efter nedenstaaende Takst (Punkt IV).

For Telefontelegrammer, som indleveres udenfor Stationens Tjenestetid, betales desuden den ovenfor (Punkt II i Slutningen) omtaldte Ekstrabetaling til Stationerne.

IV. Takster for Budtjeneste.

For Bud indenfor 1 Kilometer betales 10 Øre, for do. udenfor 1 Kilometer betales 10 Øre + Skydstakst.

For Budsendelse i Tiden fra Kl. 9 Aften til Kl. 7½ Morgen betales 3-dobbelt Gebyr.

Budsendelse ad Søvejen kan ikke ske uden efter særlig Overenskomst med vedkommende Stationsbestyrer.

Budsendelse kan ikke fordres til indenbys Samtaler.

For Udbringning af Telefontelegrammer betales Budpenge efter foranstaaende Takst.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Til
Amtmanden over Færøerne.

D. Om Ordningen af Driftsbestyrelsen, Centralstationen i Thorshavn og Revisionen.

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I forrige Tingsamling blev der truffet Aftale med Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn om, at denne foreløbig for et Tidsrum af 1 Aar paatog sig Passningen af Centralstationen i Thorshavn, samt overtog Stillingen som Driftsbestyrer for Amtskommunens Telefonlinier mod en samlet Godtgørelse af 800 Kroner foruden fri Befordring paa de Rejser, der nødvendiggøres for ham i Egenskab af Driftsbestyrer.

Undertegnede Udvalg har konfereret med bemeldte A. Degn, om hvorvidt han fremtidig vil paatage sig det ovennævnte Hverv. Han har imidlertid erklæret, at da han paatog sig den ovennævnte Forpligtelse, var han ikke klar over, hvad Arbejde der var forbundet med Stillingen som Driftsleder, ligesaa lidt som han havde forudset, at Telefontrafikken vilde blive saa livlig, som det

har vist sig, hvad der har bevirket, at der udkræves et større Personale til Betjening af Centralstationen, end han havde gjort Regning paa. Følgen heraf har været, at han gennem den Godtgørelse, som han oppebærer, langt fra faar Dækning for sine virkelige Udgifter, foruden at han intet Vederlag har faaet for sit personlige Arbejde. Han vil derfor ikke kunne paatage sig hverken Betjeningen af Centralstationen eller Driftsledelsen for nær det samme Beløb som hidtil.

Arbejdet ved Centralstationen vil blive betydelig forøget, idet ikke alle Stationerne endnu ere blevne etablerede, og navnlig vil sandsynligvis Forbindelsen med Suderø bevirke en hel Del større Trafik. Hr. Degn mener derfor ikke herefter at kunne paatage sig at besørge Betjening af Centralstationen for mindre end 800 Kroner, hvilket Beløb Udvalget antager ikke at være for højt ansat.

Stillingen som Driftsbestyrer og Regnskabsfører for Telefondriften har og vil, efter at hele Anlægget er færdigt, kræve et betydeligt Arbejde, som det i Øjeblikket er vanskeligt at beregne. A. Degn vil ikke fremtidig paatage sig at føre Tilsyn med Centralstationen og Stillingen som Driftsbestyrer for mindre end 600 Kr. for sit personlige Arbejde. Dette vil han dog kun gøre, for saa vidt der desuden stilles ham et Beløb til Raadighed, som kan anvendes til Udgifter ved Kontorarbejde, der vil blive saa stort, at han ikke alene kan overkomme det. At bedømme, hvor meget der hertil udkræves, er for Tiden vanskeligt, men han har erklæret sig tilfreds, naar han faar Ret til at anvende indtil 1200 Kroner aarlig, mod at han aflægger Regnskab for det Beløb, som anvendes. Desuden betinger han sig fri Befordring paa de Rejser, der nødvendiggøres for ham i Egenskab af Driftsbestyrer.

Udvalget skønner ikke, at der kan indvendes noget imod de opstillede Betingelser.

Kammerassessor Danielsen, hvem Udvalget har konfereret med, erklærer at ville paatage sig Revisionen af Regnskabet for Telefonvæsenet; dog mener han, at hans Løn som Revisor for de under Lagtinget sorterende Kasser i saa Fald bør forhøjes med 200 Kr. aarlig, da Revisionen af det her nævnte Regnskab formentlig er ret vidtløftig. Udvalget finder at burde indstille, at saadan Lønforhøjelse ydes.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn antages til at udføre eller lade udføre Betjening af Centraltelefonstationen i Thorshavn imod en aarlig Godtgørelse af 800 Kroner.
2. Bemeldte A. Degn antages som Driftsbestyrer og Regnskabsfører for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier imod en aarlig Løn af 600 Kroner samt fri Befordring paa de Rejser, denne Bestilling nødvendiggør for ham. — Desuden tillægges der ham et Beløb af indtil 1200 Kroner aarlig til Assistance ved Kontorarbejde, imod at han aflægger Regnskab for det aarlig anvendte Beløb.
3. For Revision af Regnskabet for Amtskommunens Telefonlinier tillægges der Kammerassessor C. C. Danielsen en aarlig Løn af 200 Kr.

Ved *2den Behandling den 9de September* blev det med 14 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Udvalget:

Son nyt Indstillingspunkt 4 sættes:

»De i Punkt 1 og 2 nævnte Lønninger og Godtgørelser regnes fra 1ste Oktober 1907.«

Ved Sagens *endelige Behandling den 13de September* sattes *Punkt 1* under Afstemning og vedtoges med 19 St. mod 0. *Punkt 2* vedtoges med 18 St. mod 0. *Punkt 3* vedtoges med 19 St. mod 0 og *Punkt 4* (Ændringsforslaget) vedtoges med 17 St. mod 0.

Fra Ministeriet for offentlige Arbejder er modtaget følgende Skrivelse:

Ministeriet for offentlige Arbejder.

København, den 2den November 1907.

I Anledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 30te September d. A. angaaende nogle af Færøernes Lagting vedtagne Ændringer i de Vilkaar, paa hvilke Handelsbetjent A. Degn af Thorshavn er antagen som Driftsbestyrer og Regnskabsfører for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier, skal man efter stedfunden Brevveksling over Sagen med Telegrafdirektøren til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at man under Hensyn til det i Skrivelse herfra af 19de Februar d. A. tagne Forbehold om en eventuel Ordning af Driftsbestyrelsen maa ønske, at der ikke gives Handelsbetjent Degn et længere Opsigelsesvarsel end højst 3 Maaneder, men at man i øvrigt intet har fundet at erindre mod de af Lagtinget nu vedtagne Vilkaar.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Til
Amtmanden over Færøerne.

E. Forandring i Driftsreglementet.

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Ifølge Lagtingets Vedtagelse af 15de September f. A. er det under s. D. vedtagne Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier at betragte som foreløbigt og vil være at tage under fornyet Overvejelse i indeværende Lagtingssamling.

Undertegnede Udvalg har overvejet Sagen, og har med Undtagelse af Reglementets § 2, der angaar Stationernes Tjenestetid, ikke fundet Anledning til at foreslaa nogen Forandringer.

Hvad angaar Tjenestetiden, da har Driftsudvalget foreslaaet Eftermiddagstjenesten paa Søn- og Helligdage forlænget med 1 Time, saaledes at den fortsættes til fra Kl. 5—7, samt at Tjenestetiden for Landstationerne om Hverdagen bestemmes til fra Kl. 9 Formiddag til 2 Eftermiddag og fra Kl. 4 Eftermiddag til Kl. 7 Aften.

Fra Lagtingsmand Sysselmand Nielsen er indkommet et Andragende om, at Tjenestetiden for Landstationernes Vedkommende bliver den samme som paa Centralstationen i Thorshavn, samt at Eftermiddagstjenesten paa Søn- og Helligdage forlænges med 1 til 2 a 3 Timer.

Udvalget har ikke kunnet blive enigt om en fælles Indstilling, men delt sig i et Flertal (Dahl, Dogn, Petersen og Winther), og et Mindretal (Nielsen).

Flertallet mener, at det af Hensyn til den gennemgaaende langt mindre Trafik, der er til og fra Landstationerne, vilde være urigtigt at forlange Betjening hele Dagen ligesom i Thorshavn, og at den kortere Tjenestetid ikke vil være til væsentlig Gene for Publikum. Landkommunerne, der have paataget sig Betjening af Stationerne, ville næppe kunne faa denne saa billig udført, naar Tjenestetiden forlænges til at omfatte hele Dagen, som nu er Tilfældet, hvorfor Flertallet nærer Betænkelighed ved at gaa ind paa den ansøgte Forlængelse, saa længe dette ikke er paatrængende nødvendigt af Hensyn til Trafikken, hvad der formentlig ikke for Tiden kan siges.

Der har ogsaa været rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Hverdagstjenestetiden burde forlænges til Kl. 8 om Aftenen; dette kan der være en Del der taler for; men Flertallet mener ikke for Tiden af de anførte Grunde at burde foreslaa saadan Forlængelse. Derimod mener Flertallet, at der er Grund til at foretage de af Driftsudvalget foreslaaede Forandringer.

Mindretallet er af den Mening, at der ikke er Grund til at gøre nogen Forskel paa Tjenestetiden i Thorshavn og paa Landet, og at denne af Hensyn til Trafikken bør sættes ens; dette vil formentlig ikke medføre nogen væsentlig Forøgelse af Landkommunernes Udgift ved Stationernes Betjening.

For Thorshavns Vedkommende er Tjenestetiden den samme som paa Telegrafstationen i Thorshavn. Denne er for Tiden om Hverdage fra Kl. 8½ Form. til 8½ Eftерm. og paa Søn- og Helligdage fra Kl. 8½ til 11½ Form. og 4½ til 6½ Eftерm. Hverdagstjenestetiden er der formentlig Grund til at bibeholde uforandret. Derimod mener Udvalget, at der ikke er Anledning til at holde Tjenestetid Søn- og Helligdage mere end 1 Time om Formiddagen, idet Benyttelsen af Telefonen ved denne Tid har vist sig at være forsvindende. Det er saa meget uheldigere at fastsætte denne Tjenestetid, som den til Dels falder sammen med Kirketiden i Thorshavn. Derimod vil det være nødvendigt, at Eftermiddagstjenestetiden forlænges med en Time, og vil man derfor for Søn- og Helligdages Vedkommende foreslaa samme Tjenestetid som ved Landtelefonstationerne (jfr. ovenfor).

I Henhold hertil foreslaas til Tingets Vedtagelse:

Forslag fra Flertallet:

Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier § 2 affattes saaledes:

1. »Tjenestetiden
paa Centralstationerne.

Tjenestetiden paa Centralstationen i Thorshavn er om Hverdage fra Kl. 8½ (9) Form. til Kl. 8½ (9) Eftерm. Paa Søn- og Helligdage (heri indbefattet Store Bededag, Juleaften efter Kl. 6 og Grundlovsdagen efter Kl. 12 Middag) er Tjenestetiden fra Kl. 9—10 Form. og 5—7 Eftерm.

Paa Landcentralstationerne er Tjenestetiden om Hverdage fra Kl. 9 Form. til 2 Eftерm. og 4—7 Eftерm., paa Søn- og Helligdage fra Kl. 9—10 Form. og 5—7 Eftерm.«

Forslag fra Mindretallet:

2. Ovennævnte Paragraf affattes saaledes:

»Tjenestetiden paa samtlige Centralstationer er om Hverdage fra Kl. 8½ (9) Form. til Kl. 8½ (9) Eftermi. Paa Søn- og Helligdage (heri indbefattet Store Bededag, Juleaften efter Kl. 6 og Grundlovsdagen efter Kl, 12 Middag) er Tjenestetiden fra Kl. 9—10 Form. og 5—7 Eftermi.«

Forslag fra hele Udvalget:

3. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinier bemyndiges til at indstille det bestaaende Driftsreglement med de Ændringer, som Lagtinget maatte vedtage, til Godkendelse af Ministeriet for offentlige Arbejder.

Ved Sagens *2den Behandling den 7de September* blev det med 14 St. mod 0 vedtaget at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* til Udvalgets Forslag fra Petersen, Degn, Dahl og Nielsen:

1. I Flertallets Indstillingspunkt angaaende Landcentralstationernes Tjenestetid om Hverdage forandres Tallene »4—7« til »4—8«.
2. Efter sidste Indstillingspunkt af »Forslag fra hele Udvalget« bortfalder »Punktum« og der tilføjes »til at gælde indtil videre fra 1ste November 1907 at regne«.

Ved *3dje Behandling den 13de September* sattes Ændringsforslaget *Punkt 1* først under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0, hvorefter Udvalgets Forslag *Punkt 1* saaledes ændret vedtoges med 12 St. mod 0. Herefter var Udvalgets Forslag *Punkt 2* bortfaldet. Ændringsforslaget *Punkt 2* vedtodes med 14 St. mod 0, hvorefter Udvalgets Forslag *Punkt 3* saaledes ændret vedtoges med 14 St. mod 0.

Fra Ministeriet for offentlige Arbejder er modtaget følgende Skrivelse:

Ministeriet for offentlige Arbejdere.

København, den 2den November 1907.

I Anledning af det med Hr. Amtmandens Skrivelse af 28de September d. A. hertil indsendte Andragende fra Færøernes Lagtings Driftsudvalg for Amtskommunens Telefonanlæg skal man efter stedfunden Brevveksling over Sagen med Telegrafdirektøren til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig meddele, at der herfra intet vides at erindre imod, at det ved Ministeriets Skrivelse af 19de Februar d. A. godkendte foreløbige Driftsreglement for Færøernes Amtskommunes Telefonanlæg ændres som anført i Andragendet og derefter forbliver gældende indtil videre.

Svend Høgsbro.

R. Howard Grøn.

Til
Amtmanden over Færøerne.

F. Udvidelse af Telefonnettet.

Efter at en Del til Lagtinget indkomne, i nedenstaaende Udvalgsbetænkning refererede, Andragender fra forskellige Bygder om Anlæg af Telefonlinier til de respektive Bygder vare blevne underkastede en *foreløbig Behandling den 21de August*, blev det efter Forslag af Degn med 17 St. mod 0 besluttet at henvise Sagen til *Udvalget i Sagen om Optagelse af et Interimslaan til Telefonanlægget.*

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I Tinget foreligger, som indkommet dels til forrige Aars og dels til indeværende Aars Samling, Andragender om Udvidelse af Amtskommunens Telefonanlæg til ogsaa at omfatte

1. Bygden Kunø.
2. — Haraldsund.
3. — Skard.
4. Øen Kalsø.
5. Bygden Nordregøte.
6. — Glibre eller Saltangeraa.
7. — Skaale.
8. — Sælletre.
9. — Svinaaer.
10. — Nordskaale.
11. — Øre.
12. — Nolsø.
13. — Hestø.
14. — Kalbak.
15. — Kollefjord (Sjøv ell. Todnæs).
16. — Thorsvig.
17. — Strømnæs.
18. — Lejnum.
19. — Saxen.
20. — Bø.
21. — Myggenæs.
22. — Husevig.
23. — Skuø.
24. — Famien.

Hvad angaar Andragendet Nr. 15, da er der i Bygden Øreenge i Kollefjord oprettet Station, men det kan ikke benægtes, at denne Station ligger meget ubekvemt for Kollefjord Sogns største Befolkning, der findes c. ½ Mil borte fra Stationen, og Telefonen har vist sig at blive meget lidt benyttet, hvortil Grunden maa søges i den forholdsvis lange Afstand mellem Stationen og Befolkningens Hjemsted. Andragerne (Sognekommissionen for Kollefjord) anbefale dog, at Stationen i Øreenge bibeholdes af Hensyn til forbirejsende og den Befolkning (⅛—⅙ af Sognets), der bor i Nærheden af Stationen. Imidlertid har Kommunalforstanderskabet kun erklæret sig villig til for Kommunens Regning at holde den ene af de nævnte Stationer og andrager om, at Amtskommunen maa afholde Udgifterne ved Pasning af den anden Station, helst Centralstationen.

Udvalget finder det ogsaa betænkeligt at nedlægge Stationen i Øreenge af de samme Grunde, som i Andragendet berørt, men maa paa den anden Side fraraade, at Tinget afviger fra den hidtil fulgte Regel, at Landkommunerne paatage sig Driften af de Stationer, som oprettes Bliver der i dette Tilfælde gjort Afvigelse, vil Følgen blive, at Amtskommunen paatager sig en vis Forpligtelse til at bidrage til Driften i andre Sogne, hvor der findes flere Centraler.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Udvidelse af Telefonnettet i det hele taget mener man, at denne bør foregaa efterhaanden og ikke samtidig til alle de nævnte Pladser, idet der hertil vil udkræves en betydelig Anlægssum. Det vil formentlig være rettest at indhøste Erfaring med Hensyn til Driften af de allerede anlagte Telefonledninger, inden man skrider til betydeligere Udvidelser, og saadanne Erfaringer ville først kunne indvindes efter at hele Anlægget har været i Drift i mindst 1 Aar.

I forrige Tingsamling blev Statsingeniør Møller anmodet om at undersøge Muligheden og Bekosteligheden ved Telefonanlæg til de fleste Bygder, hvor saadan ikke allerede var projekteret. Han har beset de fleste Pladser, men erklæret, at han ikke vil være i Stand til at udarbejde Overslag over Omkostningerne ved de forskellige Anlæg saa betids, at det kan foreligge for Tinget i indeværende Samling. Man vilde finde det heldigere, om Tinget, forinden der skrides til Udførelse af nye Anlæg, var i Besiddelse af de nævnte Overslag, idet det formentlig, ved Bestemmelsen af hvilke Anlæg der bør anlægges, bl. a. bør tages Hensyn til, om Bekosteligheden staar i Forhold til den Trang, der er til Stede og det Brug, som kan ventes at blive gjort af Telefonforbindelsen.

Som en væsentlig Grund til at det paa nærværende Tidspunkt er uheldigt at anlægge nye Linjer, skal yderligere anføres, at Penge for Tiden ere ret dyre i Forhold til, hvad der var Tilfældet i Fjor.

Da Udvalget mener at burde foreslaa Tinget ikke i indeværende Samling at lade foretage nogen Udvidelse af Telefonnettet, skal man ikke komme ind paa nærmere at omtale de forskellige Andragenders Berettigelse, men foreslaa, at samtlige Andragender tages under fornyet Overvejelse næste Aar.

I Henhold til det anførte tillader man sig at foreslaa til Vedtagelse:

I. Tinget ser sig ikke i Stand til i indeværende Samling at gøre Skridt til Etablering af Telefonforbindelse til flere Bygder end allerede projekteret.
II. Samtlige de om Telefonanlæg til forskellige Bygder foreliggende Andragender tages under fornyet Overvejelse i næste ordinære Tingsamling.

Samme Dag fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Weihe:

Som nyt Indstillingspunkt I. sættes:

I. Driftsudvalget anmodes om at lægge en ny Linie fra Strænder til Selletræ over Skaale.

I Udvalgets Punkt I., der forandres til Punkt II., forandres Ordene i Begyndelsen: »Tinget ser« til: »Iøvrigt ser Tinget«.

Ved *2den Behandling den 7de September* vedtoges det med 18 St. mod 0 at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling. Det blev med 15 St. mod 0 tilladt, at Ændringsforslaget sattes under Behandling.

Den 13de September fremlagdes følgende *Underændringsforslag* fra Weihe til sammes foranstaaende Ændringsforslag:

Punkt I. forandres saaledes:

a. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinier bemyndiges til at anlægge Telefonlinie fra Strænder til Bygden Selletræ over Skaale, i hvilke Bygder Stationer oprettes.
b. Driftsudvalget bemyndiges til at optage det hertil nødvendige Pengelaan hos Færø Amts Sparekasse, om det findes nødvendigt.
c. Tinget andrager hos Regeringen om, at der af Statskassen maa blive ydet Amtskommunen et passende Tilskud til Udgifterne ved Anlægget.

Ved Sagens *endelige Behandling den 13de September* sattes Underændringsforslaget først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 5 Medlemmer stemte derfor.

Udvalgets Forslag *Punkt 1—2* vedtoges derpaa med 12 St. mod 0.

G. Telefonabonnentledninger.

I. Almindelige Bestemmelser om Telefonabonnentledninger.

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Ved Lagtingets Beslutning af 15de September f. A., hvorved Taksterne for Benyttelse af Amtskommunens Telefonlinier blev bestemt, fastsattes kun Aarsbetaling for Abonnentforbindelser indenfor 1 Kilometer Landlinie, hvorfor Driftsudvalget, som det fremgaar af den af dette den 22de August d. A. afgivne Beretning, ikke har ment sig bemyndiget til i Almindelighed at efterkomme Begæringer om Abonnentanlæg paa større Afstande end ovenfor nævnt. Driftsudvalget har dog i 4 Tilfælde (1 i Tveraa og 3 i Vaag) fraveget denne Regel og anlagt Abonnentledninger paa længere Afstand fra vedkommende Central med Forbehold af Lagtingets Ret til at bestemme Aarsafgiften.

Imidlertid maa undertegnede Udvalg antage, at der, foruden de nævnte 4 Abonnentledninger tillige i Klaksvig er anlagt 1 eller 2 saadanne Ledninger udenfor 1 Kilometer fra Centralstationen.

Udvalget maa antage, at Abonnentanlæg i Regelen vil være en Fordel for Amtskommunen, idet Trafikken derved forøges. Nogen Forpligtelse til at foretage Abonnentanlæg udenfor 1 Kilometer Landlinie fra vedkommende Centralstation vil det dog være betænkeligt for Amtskommunen at paatage sig, idet der let kan blive Tale om saa stor Anlægskapital, at den ikke til enhver Tid kan holdes disponibel. Der kan blive Tale om ret kostbare Anlæg, hvor der skal rejses Stangrække gennem vanskeligt Terrain.

Udvalget mener derfor at burde foreslaa Tinget at vedtage, at det til enhver Tid bestaaende Driftsudvalg for Telefonanlægget skal være forpligtet til, for Amtskommunens Regning, at lade foretage Abonnentanlæg indenfor en Af-

stand af 1 Kilometer fra en Centralstation, saa snart Forholdene tillade det, samt være berettiget til at foretage saadanne Anlæg ogsaa til Steder udenfor den nævnte Afstand, naar Forholdene skønnes at tale derfor alt selvfølgelig mod Opkrævning af de Takster, som Lagtinget til enhver Tid fastsætter.

Andragendet fra Handelsmand Chr. A. F. Hansen af Lejnum gaar ud paa, at der, hvis der ikke anlægges Telefon for offentlig Regning til Lejnum, det da maa tillades ham, enten alene eller i Forening med Handelsmand Jens S. Jensen, at faa Abonnentledning fra Stationen i Kvivig. Afstanden er c. 1,9 Kilometer og Omkostningerne ved Anlægget anslaas af Ingeniør Møller til 550 Kroner.

Udvalget vil anbefale, at det tillades Andrageren at abonnere. Man gaar ud fra, at Abonnenten vil tillade Beboerne af Lejnum og Stykket at benytte Apparatet mod Betaling af Samtalegebyret, men man mener ikke at burde foreslaa, at der gives ham Forpligtelse hertil.

Ifølge Driftsudvalgets Beretning foreligger der Andragende om Anlæg af Abonnentledninger til Hvalfangerstationen i Norddeble og Købmand J. Christiansen sammesteds. Da nærmeste Central er Kvarnesund, fra hvilken der over Sundet fører en 2-traadet Kabel til Norddeble, kunne disse Andragender ikke imødekommes paa sædvanlig Maade, men derimod ved at indskyde disse Abonnentanlæg som Mellemstationer paa selve Linjen Klaksvig—Viderejde.

Driftsudvalget foreslaar, at Aarsafgiften for disse Abonnentanlæg fastsættes til 60 Kroner for Hvalfangerstationen og 40 Kroner for Købmand J. Christiansen, samt at det, foruden de sædvanlige Forpligtelser, paalægges disse Abonnenter at underkaste sig de Forpligtelser, som til enhver Tid ere gældende for Mellemstationer, derunder Forpligtelse til, naar Abonnenterne ikke selv benytter Apparatet, at give Publikum Adgang til Samtale imod kontant Betaling af takstmæssig Afgift. Udvalget finder at burde foreslaa Lagtinget at samtykke i, at de nævnte Abonnentanlæg foretages paa de angivne Betingelser.

Opfyldelsen af den nævnte Forpligtelse til at anlægge Abonnentledning og Efterkommelsen af fremkommende Andragender om Ledninger paa længere Afstand end 1 Kilometer er betinget af, at der til Driftsudvalgets Disposition stilles det nødvendige Pengebeløb. Forud at beregne, hvor mange Begæringer om Abonnentanlæg der vil fremkomme indtil næste Tingsamling, eller hvor kostbare saadanne Anlæg ville blive, er umuligt, hvorfor det er vanskeligt at fastsætte nogen bestemt Sum, som kan anvendes i dette Øjemed, men Udvalget maa antage, at naar der i det nævnte Øjemed stilles indtil 10,000 Kroner til Driftsudvalgets Raadighed, vil dette formentlig være tilstrækkeligt i hvert Fald til Anlæg af Abonnentledninger indenfor 1 Kilometer og udenfor denne Distance, naar ikke Opsættelse af ny Stangrække nødvendiggøres.

Hvis der derfor til Telefonanlægget optages et yderligere Laan paa 50,000 Kroner, vil det nævnte Beløb antagelig kunne udredes heraf.

Udvalget foreslaar derfor til Tingets Vedtagelse:

1. Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinier skal være forpligtet til at foretage Abonnentanlæg indenfor en Afstand af 1 Kilometer Landlinie fra enhver Centralstation.
2. Driftsudvalget skal være berettiget til at foretage Abonnentanlæg til Steder udenfor en Afstand af 1 Kilometer Landlinie fra en Centralstation, naar Omkostningerne ved Anlægget skønnes at staa i Forhold til den fastsatte takstmæssige Betaling.
3. Bemeldte Udvalg anmodes om at lade anlægge Abonnentledning til Lejnum, hvis Handelsmand Chr. A. F. Hansen enten alene eller i Forening med Handelsmand Jens S. Jensen indgaar paa at erlægge den Betaling, som Tinget fastsætter for Abonnement.
4. Tinget bemyndiger Driftsudvalget til at lade Abonnentanlæg til Hvalstationen i Norddeble og Købmand J. Christiansen sammesteds indskyde som Mellemstationer paa Hovedlinien Klaksvig—Viderejde mod en Aarsbetaling af henholdsvis 60 Kroner og 40 Kroner, samt paa Betingelse af, at de —

foruden de sædvanlige for Abonnenter gældende — underkaste sig de Forpligtelser, som til enhver Tid er gældende for Mellemstationer, derunder at Publikum, naar Abonnenten ikke selv benytter Apparatet, har samme Adgang til Samtale som ved Mellemstationerne, mod kontant Betaling af takstmæssig Afgift, der fastsættes til de samme Beløb, som blive gældende for Stationen i Kvannesund.

5. Til Afholdelse af Udgifterne ved Anlæg af Abonnentledninger skal Driftsudvalget være bemyndiget til, af det til Telefonanlæggets Fuldførelse og Vedligeholdelse optagne Laan, at disponere over det nødvendige Beløb, dog — i Tiden fra selve Teleforanlæggets Fuldførelse indtil Olajdag 1908 — ikke over 10,000 Kroner.

Ved Sagens *2den Behandling den 7de September* vedtoges det med 18 St. mod 0 at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved Sagens *3dje Behandling*, der fandt Sted *den 13de September*, sattes Udvalgets Forslag under Afstemning, og *Punkt 1* vedtoges med 17 St. mod 0, *Punkt 2* vedtoges med 18 St. mod 0, *Punkt 3* vedtoges med 17 St. mod 0, *Punkt 4* vedtoges med 18 St. mod 0 og *Punkt 5* vedtoges med 17 St. mod 0.

2. Telefon til Lagtingshuset,

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til Lagtingshuset er anlagt 2 Telefon-Abonnentledninger. Undertegnede Udvalg antager, at det vil være rettest, at der af Amtsrepartitionsfonden afholdes takstmæssig Afgift for disse Abonnentanlæg, altsaa 55 Kroner aarlig for hver, og tillader sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Af Amtsrepartitionsfonden afholdes 110 Kroner aarlig for de til Lagtingshuset anlagte Telefon-Abonnentledninger, hvilken Afgift beregnes fra 1ste August 1907. Afgiften betales til Kassereren for Amtskommunens Telefondrift, og føres til Indtægt i Regnskabet for Driften.«

Ved Sagens *2den Behandling den 9de September* blev det med 18 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 13de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 18 St. mod 0.

3. Telefon til Fagralið Højskole.

I Anledning af et den 5te September fra Højskoleforstander Símun av Skarði til Tinget indgivet Andragende, der ved den *foreløbige Behandling den 7de September* blev henvist til *Telefonudvalget*, afgaves *den 10de September* af Udvalget følgende

Betænkning.

Fra Højskoleforstander Símun av Skarði er til Tinget indkommet et Andragende om, at der fra Centralstationen i Vaag maa blive lagt en Abonnentledning til Højskolen i Fagralið, der bestyres af Andrageren. Der anføres i Andragendet, at det er af allerstørste Betydning for Skolen at komme i Forbindelse med de øvrige Dele af Øerne, og Arbejdet ønskes derfor udført snarest muligt. Afstanden fra Centralen til Højskolen opgives til c. 3 Kilometer; men der antages ikke at ville blive Brug for ny Stangrække, da Telefonlinien Klaksvig—Lervig gaar lige forbi Skolen.

Sagen er bleven henvist til undertegnede Udvalg, som skal bemærke følgende:

Efterhaanden som Arbejdet med Telefonanlægget er skredet frem, er der paa de forskellige Pladser efter Anmodning anlagt et betydeligt Antal Abonnentledninger, og der fremkommer stadig nye Begæringer. Saadanne Anlæg tænkte man sig i forrige Aars Tingsamling holdte indenfor 1 Kilometers Afstand fra nærmeste Station, hvorfor der kun blev fastsat Takster for Ledninger indenfor en saadan Afstand. Imidlertid har det vist sig, at en Fastholden paa, at Abonnentanlæg kun skal holdes indenfor 1 Kilometer, i mange Tilfælde vilde være urimelige især hvor der til saadanne Anlæg ikke nødvendiggjordes Opførelse af ny Stangrække. Man har derfor ogsaa i flere Tilfælde fraveget denne Regel, idet man regner med, at Abonnentledninger for Amtskommunen under normale Forhold vil være fordelagtige.

Udvalget har i en anden Betænkning behandlet Sagen om Abonnentanlæg og foreslaaet, at der gives Bemyndigelse for Driftsudvalget til at lade saadanne foretage til Abonnenter, der bo udenfor 1 Kilometer fra en Central, naar det kan skønnes at være til Fordel for Amtskommunen, og har man tilladt sig at indstille til Tingets Vedtagelse et Forslag til Takster, som ville være at opkræve for de nævnte Abonnentledninger.

Med Hensyn til det foreliggende Andragende skal bemærkes, at det er Udvalget bekendt, at Andragerens Anbringender ere rigtige. Telefonlinien Klaksvig—Lervig gaar forbi Højskolen i ganske kort Afstand fra denne. Afstanden mellem Centralen i Vaag og Højskolen er c. 3 Kilometer.

Det maa erkendes, at der paa Højskolen er stor Trang til Telefonforbindelse, idet de besøgende paa Skolen ere hjemmehørende paa forskellige Pladser paa Øerne.

Anlægget skønnes at blive forholdsvis billigt, da det ikke vil blive nødvendigt at opføre ny Stangrække, naar undtages et Par Pæle.

Udvalget skal derfor tilraade, at der anlægges en Abonnentledning fra Centralen i Klaksvig til Fagralið Højskole mod Betaling af saadan Takst, som Lagtinget maatte fastsætte for Abonnentanlæg udenfor 1 Kilometer. Hvis fri Samtaleret ønskes indenfor Klaksvig, opkræves yderligere takstmæssig Afgift herfor.

I Henhold til det anførte skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

»Driftsudvalget for Færøernes Amtskommunes Telefonlinier bemyndiges til at lade anlægge Abonnentledning fra Centralen i Klaksvig til Fagralið Højskole mod Opkrævning af takstmæssig Betaling.

Ønskes fri Samtaleret indenfor Klaksvig, opkræves yderligere Betaling herfor efter gældende Takst.«

Ved *2den Behandling den 13de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

Den 12te September fremlagdes følgende *Forslag til Beslutning* fra Hentze, Michelsen, Patursson og J. H. Poulsen:

»Af økonomisk Fond bevilges aarlig indtil videre Halvdelen af de Udgifter, der ere forbundne med Telefonabonnement til Fagrafiø Højskole.«

Sagens *forelobige Behandling* fandt Sted *den 13de September;* men da kun 11 stemte for og ingen imod, overgik Sagen til endelig Behandling i et følgende Møde.

Sagens *endelige Behandling* fandt Sted *den 19de September*. Da ved Afstemningen kun 8 stemte for Forslaget, men ingen imod, foretoges Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte:* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, Skarð, Winther, Konoy og Dam. *Stemte ikke:* Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Fraværende:* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Müller, J. H. Poulsen og Weihe, og var Forslaget saaledes vedtaget med 12 Stemmer mod 0.

---

4. Telefon til Tuberkulose-Sygehuset.

I Anledning af en af Telefonudvalget fra Udvalget i Sagen om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus modtagen Skrivelse fremlagdes *den 16de September* følgende af Telefonudvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg har fra Udvalget i Sagen om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus modtaget vedlagte Skrivelse*) af 10de ds., hvori foreslaas, at der til det under Opførelse værende Tuberkulose-Sygehus i Hoydal anlægges 2 Telefon-Abonnentledninger, nemlig 1 Ledning mellem Sygehuset og Centralstationen i Thorshavn og 1 Ledning direkte mellem Sygehuset og Sygehuslægens Bolig.

Da man kan indrømme Nødvendigheden af, at de nævnte Ledninger anlægges, og disse til Trods for, at Anlægsudgifterne ville blive temmelig bekostelige, idet der paa en stor Del af Distancen maa opføres ny Stangrække, vil den

*) Udeladtes.

for Abonnentledninger fastsatte Takstbetaling være tilstrækkelig til at holde Telefondriften skadesløs.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinier anmodes om at anlægge 2 Telefon-Abonnentledninger til Tuberkulose-Sygehuset i Hoydal, nemlig 1 Ledning mellem Sygehuset og Central-Telefonstationen i Thorshavn og 1 Ledning direkte mellem Sygehuset og Kommunelægeboligen i Thorshavn.

For hver af disse Ledninger vil der være at opkræve takstmæssig Afgift, nemlig 3 Kr. aarlig pr. paabegyndt 100 Meter af Ledningernes Længde.

Ønskes fri Samtaleret — omfattende saavel Sygehusets Personale som Patienter — indenfor Thorshavn fra den til Centralstationen anlagte Ledning, betales yderligere 25 Kr. aarlig.«

Ved Sagens *2den Behandling den 18de September* blev det med 15 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 21de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 16 St. mod 0.

H. Om Dannelse af et Reserve- og Fornyelsesfond for Telefonanlægget.

Den 23de August fremlagdes den som *Bilag 1* vedhæftede Beretning fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonanlæg.

Ved *den foreløbige Behandling den 26de August* blev det efter Forslag af Petersen med 12 Stemmer mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Udvalget angaaende Optagelse af Laan til Telefonanlægget.*

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I den af Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonanlæg fremlagte Beretning om den hidtidige Drift af Telefonlinierne ere Indtægterne i Aaret fra 1ste April 1908 til 31te Marts 1909 anslaaede til 19,800 Kroner og Udgifterne til 20,430 Kroner. Herefter fremkommer der et Underskud af 630 Kroner, som foreslaas dækket af økonomisk Fond.

Imidlertid er Administrationsudgifterne anslaaede til 3000 Kroner, hvad der næppe vil medgaa. Hvis desuden Samtaletaksterne forhøjes, som af Driftsudvalget foreslaaet, vil der herved fremkomme en saadan Forøgelse af Indtægterne, at det anslaaede Underskud af Driften formentlig dækkes, men nogen aldeles sikker Beregning kan selvfølgelig ikke opstilles.

Bortset fra de beregnede Vedligeholdelsesudgifter vil der kunne indtræffe uforudsete store Brud paa Linierne, som komme til at kræve større Udgifter, end der kan afholdes af Driftsindtægterne. Der vil ogsaa efterhaanden komme til at nødvendiggøres Fornyelse af Telefonanlægget, og Udvalget mener, at der straks bør arbejdes henimod Oprettelsen af en Fornyelsesfond, hvoraf ogsaa større Reparationsomkostninger kunne afholdes.

Som bemærket er det umuligt at opstille nogen sikker Beregning over Indtægter og Udgifter ved Driften, og man vil saaledes ikke kunne være sikker paa, at Indtægten vil dække alle nødvendige Udgifter til Drift og Vedligeholdelse samt Forrentning og Afbetaling af Gælden.

Udvalget anser det for nødvendigt, at der som en Garanti for, at Telefondriften fremtidig skal kunne holdes gaaende uden føleligt Tilskud fra Lagtingets øvrige Kasser, fra i Aar af at regne og indtil videre ydes et bestemt aarligt Tilskud til Driften, saaledes at det mulige Overskud, efter at alle Omkostninger ere afholdte, henlægges til en Fornyelsesfond. Man mener ikke, at der bør ske nogen Udskrivning af Skatter i denne Anledning, men at et saadant Tilskud bør ydes af Færø Amts økonomiske Fond.

Hvor stort Tilskudet skal være, kan omtvistes, men Udvalget skønner at burde foreslaa dette fastsat til 5000 Kroner. Skulde det vise sig, at Driften kommer til at give større Overskud end paaregnet, er Lagtinget jo i Stand til at nedsætte Tilskudet.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1) Af Færø Amts økonomiske Fond bevilges til Færøernes Amtskommunes Telefondrift indtil videre et Beløb af 5000 Kroner aarlig. — Beløbet udbetales Driftsbestyreren for Telefonlinierne og anvendes, for saa vidt det maatte gøres nødvendigt, til delvis Forrentning og Afbetaling af den Gæld, som paahviler Amtskommunen i Anledning af Telefonanlæggene.
2) Det Overskud, som hvert Aars Regnskab for Telefondriften, indbefattet de under 1 nævnte 5000 Kroner, maatte udvise, indsættes paa en Konto i »Føroya Banki« og henlægges til en Fornyelsesfond for Telefonanlæggene, af hvilken Fond tillige større Reparationsomkostninger kunne afholdes.

Ved *2den Behandling den 9de September* blev det med 17 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Den 13de September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra vedkommende Udvalg til sammes i Betænkningen afgivne Forslag:

Ad Indstillingspunkt 1. Ordene »indtil videre« udgaar og i Stedet sættes »for indeværende Regnskabsaar«. Ordet »aarlig« udgaar.

Ved *3dje Behandling*, der fandt Sted *den 13de September*, sattes Ændringsforslaget under Afstemning og vedtoges med 19 Stemmer mod 0. Udvalgets Forslag 1 og 2 saaledes ændret vedtoges derpaa med 18 Stemmer mod 0.

I. Vederlag til Landtelefonstationerne.

Den 6te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Under 15de September f. A. vedtoges at tilstaa Landkommunerne 3 Øre for hver takstpligtig Samtale, der føres til eller fra den paagældende Station, samt 10 Øre for hvert Telegram som Godtgørelse for den Forpligtelse, som de have paataget sig til at levere Lokale til og holde Betjening af Telefonstationerne.

De nævnte 3 Øre pr. Samtale kan formentlig anses for at være saa meget, som der, under Hensyn til de lave Samtaletakster, kan forsvares at yde af Amtskommunen. Ligeledes kan det anses passende, at der tilstaas Landkommunerne 10 Øre for hvert Telefontelegram. Derimod vil der for saa vidt angaar Telegrammer til eller fra Steder udenfor Færøerne ikke kunne ydes Landkommunerne nogen Godtgørelse, idet Amtskommunen for Ind- eller Udtelefonering af Telegrammer til eller fra Telegrafstationen i Thorshavn, samt i visse Tilfælde desuden for at sende Telegrammerne pr. Post til vedkommende Adressat, kun oppebærer 15 Øre pr. Telegram med Forpligtelse til uden Betaling at udbringe disse indenfor en Afstand af $^1/_4$ Mil fra en Telefonstation.

I Henhold til foranstaaende tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

> »Som Vederlag for Driften af Landtelefonstationerne tilsiges der indtil videre de vedkommende Landkommuner et Beløb af 3 Øre for hver takstpligtig Telefonsamtale, samt 10 Øre for hvert takstpligtigt Telefontelegram, der føres til eller fra den paagældende Station.«

Ved *2den Behandling den 9de September* blev det med 12 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved Sagens *endelige Behandling den 13de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 17 Stemmer mod 0.

J. Eventuel Omlægning af Telefonlinien mellem Velbestad og Kirkebø.

Den 21de September fremlagdes følgende *Forslag fra Telefonudvalget:*

Da Telefonlinien mellem Velbestad og Kirkebø uforholdsmæssig ofte er bleven beskadiget, maa Grunden hertil antagelig søges i, at Telefon-Stangrækken

er bygget gennem et uheldigt Terrain, og efter sagkyndig Udtalelse er Linien ført gennem en for Uvejr særlig udsat Plads, medens den ved at flyttes noget længere imod Øst vilde staa mere i Læ for Vestenstormene.

Den Mulighed er dog ikke udelukket, at de forholdsvis mange Brud paa Linien skyldes tilfældige Omstændigheder, hvorfor Udvalget mener, at det vil være rettest ikke at foretage Flytning af Stangrækken førend næste Aar.

Hvis der i Løbet af Vinteren skulde fremkomme uforholdsmæssig mange Brud, maa det anses rettest at lade Stangrækken flytte næstkommende Forsommer. Omkostningerne ved Flytningen kunne anslaas til c. 400 Kroner, og Driftsudvalget vil næppe anse sig berettiget til at afholde en saadan Udgift uden Tingets Samtykke.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa Tinget at vedtage:

Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonlinier bemyndiges til, hvis det findes rigtigst, at lade en Del af Telefon-Stangrækken (24 Pæle) mellem Velbestad og Kirkebø flyttet til et andet Terrain, hvor den er mindre udsat for Beskadigelse.«

Den 24de September blev Udvalgets Forslag sat under Afstemning og vedtaget med 14 St. mod 0.

K. Kortskitser over Telefonkablerne.

Den 17de September fremlagdes fra Telefonudvalget følgende

Forslag til Beslutning.

Det vil utvivlsomt være af Betydning at gøre de Søfarende bekendt med Telefonkablernes Beliggenhed, blandt andet for at undgaa, at Skibe ankre op i Nærheden af disse og derved udsættes for at blive hængende ved Kablerne.

Udvalget har derfor ment, at det vilde være passende, om man lod udgive Skitser over Telefonkablernes Beliggenhed, og at et Eksemplar af disse gennem Landfogden og Sysselmændene blev uddelt baade til alle færøske og til de fremmede Skibe, som anløbe Færøerne.

Efter de Oplysninger, man har kunnet indhente, vil Udgivelsen af saadanne Skitser koste 5 Øre pr. Eksemplar, naar mindst 2000 Eksemplarer tages. Udgiften vil saaledes andrage c. 100 Kroner.

Udvalget skal i den Anledning tillade sig at stille følgende Forslag til Beslutning:

»Driftsudvalget bemyndiges til at lade udgive 2000 Skitser over de færøske Telefonkablers Beliggenhed; det dertil nødvendige Beløb betales af Telefonanlæggets Driftskonto.«

Den 21de September blev Udvalgets Forslag vedtaget med 15 Stemmer mod 0.

L. Valg af Driftsudvalg for Telefonlinierne.

Den 23de September valgtes uden Afstemning *Amtmanden, Dahl, Petersen, Winther* og *Nielsen* til Medlemmer af Driftsudvalget for Telefonlinierne.

XXXII. Lagtingsbygningen.

A. Benyttelse af Lagtingsbygningen.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes følgende Skrivelse fra Sorenskriveren:

Til
Færø Amt.

Som det vil være Hr. Amtmanden bekendt tjener Lagtingshuset tillige til Retslokale, idet de ordinære Ting holdes i Tingsalen, der ligeledes benyttes til Afholdelse af andre større Retsmøder.

Den nuværende Ordning med Hensyn til Rettens Lokaler har mange Ulemper, hvoraf nogle staa i Forbindelse med selve Lokaliteterne, medens andre hidrøre fra, at Retslokalerne ogsaa benyttes i andre Øjemed (Lagtingsmøder, Afholdelse af Valg til Lagtinget og Folketinget).

De først nævnte Ulemper er *dels*, at Tingsalen er saa særdeles stor — den bygges nu større — og derfor mindre bekvem til Retssal, da den kun med Besvær og saare langsomt opvarmes, saa at den ved Vintertid først er brugelig med 3—4 Timers Varsel, hvilket ofte er til største Gene i Sager, der haster, f. Eks. Trawlersager, *dels* at der fuldstændig savnes et Venteværelse til Partor, Vidner o. s. v. Jeg har ofte maattet bede Vidner vente paa Gaden i Kulde og Sne eller maattet sende dem bort til senere Tid til Ulempe for dem selv og

Retten. Den lille Entré udenfor Tingsalen kunde ikke benyttes til Ventoværelse, da den ikke kunde opvarmes, og fordi man derfra kunde høre, hvad der passerede i Retssalen.

Den anden Art af Ulemper føles stærkest i Lagtingstiden, hvor jeg aldrig kan benytte Retslokalet efter Kl. 1, medens Retten selv ved kortvarige Retsmøder om Formiddagen generer Tingets Medlemmer, der have Ærinde i Salen.

Følgen af disse Ulemper er, at jeg alt for ofte nødes til at afholde Retsmøder, selv Søforklaringer og større Forhør, i mit private Værelse, hvilket ikke tjener til Højnelse af Retsmødets Værdighed.

Jeg havde da tænkt mig, at der vilde blive givet mig Lejlighed til at udtale mig om disse Ting, da Lagtinget besluttede at ombygge Tinghuset. Dette havde jeg kunnet vente, da jeg dog de 10 Maaneder af Aaret er eneste Bruger af Tinghuset. Imidlertid skete der ingensomhelst Henvendelse til mig, ja man gik saa vidt, at man uden alt Varsel til Retten gav sig til at rive Tinghuset ned, saa at Retten paa flere Tingdage har maattet holdes i et Lokale, der var opfyldt af Tømmer, Brædder, gammelt Inventar, hvor det i Regnvejr drev gennem Loftet, og hvor Skorstenen var nedrevet, saa at der ikke kunde lægges i Kakkelovnen. Man erklærede overfor mig, da jeg en Retsdag om Morgenen af vedkommende Udvalgsmedlemmer forlangte i hvert Fald et Hjørne af Retssalen ryddet, at man havde glemt at tænke paa Retsmøders Afholdelse.

Over den Retten saaledes viste Hensynsløshed maa jeg herved meget beklage mig.

Forinden den endelige Indretning af Tinghuset finder Sted, vil jeg tillade mig at foreslaa, at der finder en Forhandling Sted mellem Lagtingets Repræsentanter og mig angaaende den fremtidige Benyttelse af Tinghuset, for at der eventuelt kan træffes en fast Ordning med Hensyn til Rettens Benyttelse af Tinghusets Lokaler.

Jeg skal allerede nu tillade mig at udtale, at det var meget ønskeligt, om det vestligste af de to nye Værelser mod Syd kunde benyttes til Forhørslokale, især om Vinteren, da Salen saa vanskeligt lader sig opvarme, og at Værelset ved Siden af kunde benyttes som Venteværelse.

I Lagtingstiden lader en Kollision ved Tinget og Rettens Benyttelse af Tinghuset sig vel ikke undgaa, nu da Ombygningen er saa vidt fremskredet, men der kunde da mulig træffes en Ordning, hvorved et andetsteds beliggende Lokale stilledes til Rettens Disposition i Tilfælde, hvor et større Retslokale var nødvendigt og Tingsalen benyttedes af Lagtinget.

Færøernes Sorenskriveri, den 10de Maj 1907.

Chr. Helms.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 9de August* blev det efter Forslag af Samuelsen med 9 Stemmer mod 0 vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Djurhuus*, *Weihe* og *Nielsen*.

Den 30te August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg er blevet nedsat i Anledning af en fra Sorenskriver Helms til Lagtinget indsendt Skrivelse af 10de Maj d. A. angaaende Benyttelse af Lagtingshuset.

Udvalget erkender Nødvendigheden af, at der i Thorshavn paapeges et bestemt Lokale, som til enhver Tid kan tages i Brug under Tings- og Retsmøder. Paa Grund af, at Sorenskriverkontoret ikke har egnet sig til saadant Brug, har Lagtingshuset i adskillige Aar været benyttet. Som det i ommeldte Skrivelse er fremhævet, skal man indrømme, at Lagtingssalen egner sig mindre godt, navnlig om Vinteren til at holde Retsmøder i, da den jo er temmelig stor og derfor kun langsomt kan opvarmes. Desuden vil der i Lagtingstiden den Ulempe være til Stede, at naar Retsmøder afholdes i Lagtingssalen selv udenfor de ordinære Lagtingsmøder, saa ville Tingets Medlemmer være afskaarne fra al Brug af Salen. Derimod mener man at kunne imødekomme det i bemeldte Skrivelse udtalte Ønske om, at de to nye Værelser mod Syd overlades Sorenskriveren til Benyttelse i bemeldte Øjemed.

Udvalget tillader sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»De to nye Værelser syd for Lagtingssalen overlades indtil videre Sorenskriveren til Benyttelse under Tings- og Retsmøder, saaledes at det vestligste benyttes til Forhørslokale og det ved Siden af til Venteværelse.«

Ved Sagens *2den Behandling den 2den September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 Stemmer mod 0.

B. Erhvervelse af Arealet omkring Lagtingshuset.

Den 14de August fremlagdes saalydende Skrivelse fra Færø Amt:

Ved at tilstille det ærede Lagting en Skrivelse fra Thorshavns Kommunalbestyrelse af 31te f. M.,*) hvori meddeles, at Kommunekassereren er anmodet om at indbetale til Amtet et Beløb af 533 Kr. 96 Øre for det omkring Lagtingshuset beliggende Areal, som Kommunen har Ret til at erhverve paa de i Justitsministeriets Resolution af 8de Maj 1901 angivne Betingelser, skal man, forinden Skødet udstedes, forespørge, om Lagtinget har indgaaet Overenskomst med Thorshavns Kommune om Overdragelse til Amtskommunen af det omskrevne Areal, samt om der er Enighed mellem Lagtinget og Kommunalbestyrelsen om Arealets Størrelse og om de nærmere Vilkaar for Erhvervelsen, i hvilken sidstnævnte Henseende henvises til de ligeledes hosfølgende Skrivelser fra Kommunalbestyrelsen af 31te Oktober f. A. og 8de Januar*) d. A.

C. Berentsen.

Til
Færøernes Lagting.

---

*) Udelades.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 16de August* blev det efter Forslag af Samuelsen vedtaget at henvise Sagen til Udvalget i foranstaaende Sag.

Den 30te August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen angaaende Areal omkring Lagtingsbygningen er bleven henvist, skal udtale følgende:

I afvigte Lagtingssamling blev nedsat et staaende Udvalg med Bemyndigelse til at foretage alt fornødent med Hensyn til at erhverve Grundstykke til Udvidelse og Ombygning af Lagtingshuset. I Anledning heraf androg det staaende Udvalg hos Thorshavns Kommunalbestyrelse om at maatte erhverve for Færøernes Amtskommunes Regning det Grundstykke, som Lagtinget enstemmig i Fjor vedtog at erhverve, (se Lagtingsberetning 1906, Side 205, Indstillingspunkt 2), men som Thorshavns Kommune tidligere havde erhvervet Ret til at købe. I Henhold til Skrivelse af 8de Januar d. A. havde Thorshavns Kommunalbestyrelse vedtaget at overdrage Lagtinget det omhandlede Areal for samme Pris, som Kommunalbestyrelsen kunde erhverve det for, men paa følgende Vilkaar: . . . . »at Lagtinget skal paatage sig Hegnspligt og Pligt til at regulere Stykket langs Elven og opsætte en Stenkant langs denne, samt at Thorshavns Kommune skal have Forkøbsret til Arealet, hvis det ikke længer skal benyttes af Amtskommunen».

I Kommunalbestyrelsens Skrivelse til Færø Amt af 31te Juli d. A. indberettes, at bemeldte Areal er opmaalt af Landbrugskonsulent Effersøe til 1607½ □ Alen, og at Købesummen andrager 1 Kr. pr. 12 □ Alen, altsaa tilsammen 533 Kr. 96 Ø., hvilket Beløb Kommunalbestyrelsen ved Skrivelse til Kommunekassereren havde anmodet denne om at udbetale til Amtet.

Dernæst har Amtet i Skrivelse af 13de August d. A. fundet Anledning til, forinden Skøde udstedes, at stille Forespørgsel til Lagtinget, om dette har indgaaet Overenskomst med Thorshavns Kommune om Overdragelse til Amtskommunen af det omskrevne Areal, samt om der er Enighed imellem Lagtinget og Kommunalbestyrelsen om Arealets Størrelse og om de nærmere Vilkaar for Erhvervelsen.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa:

»Lagtinget overtager det ommeldte Grundstykke paa de af Thorshavns Kommunalbestyrelse i Skrivelse af 8de Januar d. A. stillede Betingelser.«

Ved Sagens *2den Behandling den 2den September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 14 Stemmer mod 0.

C. Lagtingshusets Ombygning.*)

Den 14de August fremlagdes følgende Beretning fra det staaende Udvalg angaaende Ombygning og Udvidelse af Lagtingshuset:

Til
Lagtinget.

Undertegnede, som i forrige Aars Lagtingssamling bleve valgte til at forestaa en Ombygning og Udvidelse af Lagtingshuset, tillade sig herved at meddele det høje Lagting, at det omhandlede Arbejde efter Udvalgets Mening nu er fuldført. Man vedlægger den approberede Plan og Overslag, idet man bemærker, at Udvalget udenfor Planen har ladet Loftsrummet forsyne med Træpanel.

I Udvalget angaaende Udvidelse og Ombygning af Lagtingshuset,
Thorshavn den 7de August 1907.

A. Degn. *M. A. Winther.* *A. Samuelsen.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 16de August* blev den efter Forslag af Samuelsen henvist til Udvalget i foranstaaende Sag.

Den 30te August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen angaaende Ombygning og Udvidelse af Lagtingshuset er bleven henvist, skal tillade sig at udtale følgende:

I forrige Aars Lagtingssamling blev af Tinget bevilget et Beløb paa 6245 Kr. 82 Ø. til en Ombygning af Lagtingsbygningen. I Anledning heraf blev der nedsat et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer, under hvis Tilsyn og efter hvis Foranstaltning Arbejdet skulde udføres. Dette Udvalg havde at tage Bestemmelse om alle Byggeforetagendet vedrørende Forhold indenfor de Regler, som vare fastsatte i Planen og den givne Bevilling. I Skrivelse af 7de dennes fra det staaende Udvalg til Lagtinget meddeles, at det omhandlede Arbejde nu er fuldført, samt bemærkes, at Udvalget udenfor Planen har ladet Loftsrummet forsyne med Træpanel.

Undertegnede Udvalg finder, at de Arbejder, som skulde udføres efter den approberede Plan, ere udførte, og at der udover denne er udført nogle hensigtsmæssige Arbejder, nemlig Indrettelse af Telefonrum (Boks), Maling af Gulve og saa det ommeldte Træpanel i Loftsrummet. De indløbne Regninger udvise imidlertid, at Udgifterne ved det ommeldte Byggeforetagende beløbe sig til 731 Kr. 67 Ø. udover den af Lagtinget bevilgede Sum. Der findes intet at erindre vedrørende Overskridelsen.

*) Se Lagtingstidende for 1096, Side 205.

Det viser sig, at Luften oppe i Loftsrummet er mindre god, siden de nye Klosetter bleve anbragte der, hvilket hidrører fra mangelfuld Ventilation. Mangelen kan formentlig afhjælpes med en mindre Udgift ved, at Klosetterne omdannes til Luftklosetter.

Desuden skal man bemærke, at Gulvet i Kvistværelset bør høvles jævnt, da i modsat Fald det Stykke Linoleum, som nu ligger paa Gulvet, hurtig vil slides, hvorefter bemeldte Stykke, som synes blot at være undergaaet foreløbig Behandling, lægges ordentlig paa igen.

Det formenes nødvendigt, at der anskaffes tre gode nye Lamper, nemlig 2 til Lagtingssalen og 1 til det sydvestlige Værelse. Paa Gulvet i Lagtingssalen anbringes Tæpper.

Endvidere mener man, at der bør anskaffes og anbringes de fornødne Reoler i Biblioteksværelset og i Loftsværelserne.

Fra Pissoiret bør anbringes et Reserveafløb.

Man har ikke anset det for fornødent at tilvejebringe Overslag over Udgifterne ved foranførte.

Udvalget tillader sig at foreslaa:

1. Udover den i f. A. til Lagtingshusets Udvidelse og Ombygning bevilgede Sum af 6245 Kr. 82 Ø. bevilges af økonomisk Fond et Beløb af 731 Kr. 67 Ø., som er medgaaet til Arbejdets Udførelse.
2. Det overlades til Udvalget at foranstalte de i Betænkningen omhandlede Anskaffelser og Udbedringer for økonomisk Fonds Regning.

Ved Sagens *2den Behandling den 2den September* fremkom følgende *Ændringsforslag* fra Weihe:

I Indstillingspunkt 2 ændres Ordet »Udvalget« til »Amtmanden«.

Ved Afstemningen blev Udvalgets Forslag *Punkt 1* sat under Afstemning og vedtaget med 16 St. mod 0.

Punkt 2 Ændringsforslaget sattes først under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0, hvorefter Forslaget saaledes ændret vedtoges med 17 St. mod 0.

Den 24de September blev efter Forslag af Formanden til Protokollen med 12 St. mod 0 vedtaget at nedsætte et staaende Udvalg paa 3 Medlemmer til at besørge det videre fornødne m. H. til Lagtingshusets Montering samt eventuelt Indhegning af Arealet omkring Lagtingshuset og Arealets Regulering imod Elven. Udgifterne ved disse Foretagender afholdes af økonomisk Fond efter Amtets Anvisning. Udvalget bemyndiges til at forhandle om mulig Erhvervelse af et mindre Vest for Elven beliggende Areal til Afrunding af Lagtingshusets Areal og eventuelt erhverve det for Amtskommunen. De mulige Udgifter herved afholdes som anført.

Til Medlemmer af Udvalget valgtes uden Afstemning *Degn*, *Samuelsen* og *Winther*.

XXXIII. Tuberkulose-Sygehuset.

Den 7de August fremlagdes fra det staaende Udvalg i Sagen om Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus for Færøerne nedenstaaende

Beretning.

Efter at Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse i Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 12te Marts d. A. i Henhold til Lagtingets Beslutning af 15de September f. A. havde bestemt, at det projekterede Tuberkulose-Sanatorium for Færø Amt skulde lægges i nederste Højvigsdal ved Thorshavn, har undertegnede i Sagen nedsatte Udvalg forhandlet med Besidderne af Højvig og med Thorshavns Kommunalbestyrelse angaaende Erhvervelse af Grundstykke m. m. til Sanatoriet. Den nærmere endelige Ordning heraf fremgaar af hoslagte mellem Kommunalbestyrelsen og Udvalget indgaaede Kontrakt*). Endvidere har man afstukket Byggegrunden paa det valgte Sted og efter forudgaaende Licitation ladet opføre Fundamenter m. m. til Sygehusets Kælderetage. Man har oprettet Kontrakt med Aktieselskabet Oscar Køhler og d'Hrr. Ludvigsen & Hermann i København, hvis Tilbud om Levering af Bygningsmateriel m. m. er antaget ved Lagtingets Beslutning af 15de September f. A. Man har efter Forhandling med Thorshavns Kommunalbestyrelse vedtaget at forbinde Stillingen som Læge ved Tuberkulose-Sygehuset med Stillingen som praktiserende Læge i Thorshavn. Denne Ordning er tiltraadt af Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse, Lægepladsen er opslaaet til Besættelse, og som Læge ved Sygehuset er antaget cand. med. & chir. N. E. Jensen, Sandø. Med Hensyn til, hvad Udvalget i øvrigt har foretaget, skal man tillade sig at henvise til hoslagte Udskrift af dettes Forhandlingsprotokol. Afskrift af forskellige Sanatoriesagen vedrørende Dokumenter*) vedlægges.

Det staaende Udvalg i Sanatoriesagen, Thorshavn, den 3dje August 1907.

A. Samuelsen. *E. Müller.* *Joen Poulsen.*

* * *

Udskrift

af

Forhandlingsprotokol for det af Lagtinget den 15de September 1906 nedsatte staaende Udvalg vedrørende Opførelsen af et Tuberkulose-Sygehus.

Aar 1907, den 26de Marts, Formiddag Kl. 10, samledes Udvalget paa Amtskontoret. Amtmanden var til Stede. Samtlige Medlemmer vare mødte.

*) Udelades.

Konoy og Patursson toge Forbehold med Hensyn til Udvalgets Kompetense og ville begrunde dette nærmere i en skriftlig Fremstilling til Vedlæggelse ved Protokollen.

De øvrige Medlemmer bemærkede, at de formene, at Udvalget er kompetent og forpligtet til, nu da Nationalforeningen har taget sin endelige Bestemmelse*) i Sagen, at arbejde videre paa den i Forening med Amtmanden.

Amtmanden tiltraadte for sit Vedkommende den sidstanførte Bemærkning.

Udvalget og Amtmanden besaa derefter Pladsen i nederste Hoydal og bestemte Beliggenheden af Byggepladsen samt udfærdigede Indkaldelse af Tilbud paa Udførelse af Bygningens Fundament og Kælderetage med Rydning m. v. samt formulerede Kondition for Tilbudet.

Udvalget vedtog at træffe de fornødne Forberedelser til Erhvervelse af Areal til Sygehuset med nødvendigt Tilliggende enten ved Køb eller ved Leje.

Det vedtoges, med Hensyn til det af Thorshavns Kommunalbestyrelse i Udsigt stillede Anlæg af en Kørevej fra Thorshavn til Sygehuset, at underrette Kommunalbestyrelsen om, at Sygehuset nu vil blive opført.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen.
E. Müller. Símun úr Konoy.

Den 3dje April 1907 Kl. 2 Eftm. samledes Udvalget paa Amtskontoret. Patursson havde meldt Forfald. Amtmanden var til Stede.

Der fremlagdes 3 indkomne Tilbud paa Udførelsen af Fundamenterne og Kælderetage til Sygehuset. De tre Medlemmer af Udvalget (Müller, Poulsen, Samuelsen) udtalte sig for at antage det fra P. C. Johannesen indkomne Tilbud, lydende paa en Sum af 6000 Kr., dog under Forudsætning af Erhvervelse af det fornødne Areal til Sygehuset, samt med Fastsættelse af en bestemt sidste Frist for Arbejdets Fuldførelse.

Der fremlagdes Skrivelse fra Thorshavns Kommunalbestyrelse af 2den d. M., vedrørende eventuel Disposition over det fornødne Areal til Sygehuset.

Det vedtoges, at Udvalget vilde forhandle nærmere med de i Kommunalbestyrelsens Skrivelse angivne Delegerede.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. E. Müller.
Joen Poulsen. S. úr Konoy.

Den 3dje April 1907 Kl. 8 Eftm. holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Amtmanden fremlagde en af Konoy i Dag til ham afleveret Skrivelse af 30te f. M.

De 3 mødte Medlemmer af Udvalget meddelte, at de tilligemed Konoy havde forhandlet med de af Thorshavns Kommunalbestyrelse valgte Delegerede, og at disse havde udtalt, at Thorshavns Kommune vil leje det til Sygehuset med Tilliggende fornødne Areal af Besidderne af Højvigsgaard med Ret til at anlægge Veje, Vandledning m. v., samt at Kommunen da vil overdrage Amtskommunen udelukkende Brugsret over Arealet for et Tidsrum af 50 Aar med eventuel Adgang for Amtskommunen til Forlængelse af Brugsretten i et yderligere Tidsrum af indtil 50 Aar, uden at Amtskommunen yder noget som helst Vederlag herfor, og at Kommunen desuden vil sikre Amtskommunen Ret til at erhverve til Ejendom selve de Grundstykker, paa hvilket Sygehuset med tilhørende Udhuse skulle opføres, samt et passende Areal nærmest udenom Husene.

De 3 nævnte Medlemmer udtalte enstemmig, at de anse det saaledes fremsatte Tilbud for antageligt for Amtskommunen.

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 203.

Amtmanden tiltraadte dette.

Det bemærkes, at de fornødne Dokumenter til Fiksering af de trufne Aftaler ventes udfærdigede i Løbet af de nærmeste Dage.

Det vedtoges enstemmig at antage P. C. Johannesens Tilbud, dog saaledes at Kælderen skal være saa vidt færdig, at Huset kan rejses, senest 6 Uger efter Tilbudets Antagelse, og at hans Arbejde skal være fuldt afsluttet senest 1ste Juni d. A.

Udvalget bemyndigede sin Formand til paa Udvalgets Vegne at underskrive Kontrakten med P. C. Johannesen.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen. E. Müller.

Den 13de April 1907 Kl. 6 Eftm. holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Der fremlagdes Kontrakt af 12te d. M. mellem Thorshavns Kommunalbestyrelse og Besidderne af Højvig samt Udkast til Kontrakt imellem Amtskommunen og Thorshavns Kommune. De nævnte Dokumenter forhandledes.

Endvidere fremlagdes Tilbud af 9de d. M. fra J. Jacobsen og P. C. Johannesen paa Udførelse af Arbejdet vedrørende Grund og Kælderetage m. m.

Tilbudet antoges og Kontrakten underskreves.

C. Bærentsen. Joen Poulsen. A. Samuelsen. E. Müller.

Den 15de April 1907 Kl. 11½ Form. holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Thorshavns Kommunalbestyrelse (med Undtagelse af O. Mortensen, som havde meldt Forfald) var ligeledes til Stede.

1. Amtmanden fremlagde Skrivelse af D. D. fra Kommunalbestyrelsen angaaende en mulig Forening af Stillingerne som Læge ved Tuberkulose-Sygehuset og som Kommunelæge i Thorshavn.

   Sagen forhandledes, hvorefter den udsattes til særskilt Behandling henholdsvis i Kommunalbestyrelsen og Udvalget.
2. Endvidere forhandledes Spørgsmaalet om en nærmere Overenskomst mellem Amtskommunen og Thorshavns Kommune angaaende Gennemførelsen af det af Kommunalbestyrelsen tidligere givne Tilsagn om Anlæg af en Kørevej til Tuberkulose-Sygehuset.

   Ogsaa denne Sag udsattes til særskilt Behandling indenfor Kommunalbestyrelsen og Udvalget.
3. Ligeledes forhandledes de i Udvalgets forrige Møde fremlagte Dokumenter angaaende Brugsretten til Nederste Hoydal.

Efter at Kommunalbestyrelsen havde forladt Mødet, fremlagde Amtmanden
4. Telegram af D. D. fra Arkitekt Ingemann.

Udvalget og Amtmanden besluttede nu at skride til Underskrift af Kontrakterne med Aktieselskabet Oscar Køhler og Ludvigsen & Hermann.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen. E. Müller.

Den 16de April Kl. 12 Middag holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy, Müller og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Der fremlagdes Skrivelse fra Thorshavns Kommunalbestyrelse af D. D. angaaende de i Udvalgets forrige Møde under Nr. 1 og 2 behandlede Punkter.

1. Det vedtoges m. H. t. Punkt 1 (Ordningen af Lægeforholdene) at tiltræde det af Kommunalbestyrelsen formulerede Forslag, dog saaledes, at det er en Betingelse, at »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse« finder den foreslaaede Ordning antagelig, at man med Hensyn til Besættel-

sen af Lægepladsen henholder sig til den af »Nationalforeningen« i Skrivelse af 13de Juni 1906 betingede Ordning, samt at man giver Kommunalbestyrelsen Tilsagn om, at den ved den nu forestaaende første Besættelse vil faa Lejlighed til at gøre sig bekendt med de indkommende Ansøgninger og udtale sig om dem; med Hensyn til senere Besættelser maa den nærmere Ordning forbeholdes Lagtinget efter Forhandling med Kommunalbestyrelsen. Det tilføjedes, at man foreslaar, at Pladsen opslaas til Besættelse for et saadant Tidsrum, som »Nationalforeningen« finder passende, og med det for slige Pladser sædvanlige Opsigelsesvarsel (formentlig 3 Maaneder fra begge Sider).

Det vedtoges at give Kommunalbestyrelsen Meddelelse om det saaledes vedtagne og, saa snart man fra den har faaet Tilslutning dertil, at anmode »Nationalforeningen« om ufortøvet at opslaa Lægepladsen ledig.

2. Med Hensyn til Punkt 2 (Vejanlæg) tiltraadtes Kommunalbestyrelsens Udtalelser, idet det tilføjedes, at man forudsætter, at Vejen anlægges med en Stigning af ikke over 1 : 20. Man har intet imod, at Udgifterne ved den ene Rejse for de norske Vejarbejdere afholdes under Udgifterne til Anlægget af Tuberkulose-Sygehuset, under særligt Hensyn til, at der vil blive Anvendelse for de nævnte Arbejdere ved forskellige Vejanlæg paa Sygehusets Grund.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen.

Ovenstaaende Protokoltilførsel tiltrædes.

E. Müller.

Den 11te Maj 1907 Kl. 8 Eftm. holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

1. Det bemærkedes, at Amtmanden og Udvalget (ved dettes Medlemmer Müller, Poulsen og Samuelsen) under 23de f. M. paa Amtskommunens Vegne have underskrevet Kontrakt med Thorshavns Kommune angaaende det i tidligere Møder forhandlede Forhold vedrørende Brugsretten til Nederste Hoydal.
2. Amtmanden fremlagde Skrivelse af 15de April fra Arkitekterne V. & B. Ingemann med medfølgende af Aktieselskabet Oscar Køhler og Ludvigsen & Hermann underskrevne Kontrakter samt Telegram fra Arkitekterne af 7de d. M. og bemærkede, at 1ste Udbetaling, 20,000 Kr., til Aktieselskabet Oscar Køhler er indbetalt til Føroya Banki, af hvilken Beløbet den 13de dennes telegrafisk vil blive foranstaltet udbetalt bemeldte Aktieselskab.
3. Amtmanden fremlagde Skrivelse af 1ste d. M. fra »Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse«.

   Det vedtoges at tilskrive Thorshavns Kommunalbestyrelse med Bemærkning, at Nationalforeningens Forudsætninger om, at Kommunelægen hidtil har oppebaaret et Tilskud af 1200 Kr. fra Kommunen, og at han er forpligtet til at rejse udenfor Byen, ere urigtige, samt med Henstilling, om ikke Kommunalbestyrelsen vil frafalde Ønsket om, at den eventuelle Læge skal behandle Kommunens Fattigpatienter og Alderdomsunderstøttede uden Vederlag, hvorhos man tilføjer, at man ikke finder Anledning til at tillægge Lægen som Sygehuslæge højere Honorar end 1800 Kr.
4. Amtmanden fremlagde Skrivelse af 28de f. M. fra Ingeniør Horn.

   Det vedtoges at henstille til Thorshavns Kommunalbestyrelse, om den ikke vil finde det rigtigt efter det af Ingeniør Horn fremsatte Forslag at besvare det af ham stillede Spørgsmaal Nr. 1 med »ja«, og om den ikke vil finde det passende, at Amtskommunen og Thorshavns Kommune hver betale Halvdelen af, hvad der medgaar til Ingeniørens Løning, Rejse og Ophold, idet det er en Selvfølge, at den tidligere foreslaaede Ordning m. H. t. Deling af Rejseudgifterne for de norske Vejarbejdere forbliver i Kraft.

5. Det vedtoges at søge Oplysning om, hvor megen Næver der vil medgaa til Bygningerne, og derefter udbyde Leverancen deraf.
6. Det vedtoges at søge Oplysning om de eventuelle Udgifter ved Anskaffelse af Kør fra Danmark til Sygehuset.
7. Udvalget vedtog at overdrage til D'Hrr. Müller og Samuelsen at attestere Regninger vedrørende Anlæg, Bygninger og Anskaffelser.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen. E. Müller.

Den 14de Maj 1907 Kl. 1 Eftermiddag holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Amtmanden fremlagde Skrivelse af D. D. fra Thorshavns Kommunalbestyrelse.

1. Spørgsmaalet om Lægen forhandledes. Det vedtoges at tilskrive »Nationalforeningen«; Koncept til saadan Skrivelse vil cirkulere imellem de mødende til Gennemsyn.
2. M. H. t. Spørgsmaalet om Ingeniørassistance m. v. vedrørende Vejanlægget vedtoges det at forespørge, om Kommunalbestyrelsen ønsker, at der telegraferes »ja« til Ingeniør Horn. For saa vidt angaar Udgift til Ingeniøren, er Udvalget enigt i at overlade Spørgsmaalet, om mulig hele Udgiften vil kunne afholdes af Amtskommunen, eller om Thorshavn bør betale indtil ¼ af indtil 700 Kr. til dette Øjemed, altsaa indtil 175 Kr., til Lagtingets Afgørelse.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen. E. Müller.

Den 29de Juli 1907 Kl. 2¾ Eftm. holdt Udvalget Møde paa Amtskontoret. Konoy, Müller og Patursson vare fraværende. Amtmanden var til Stede.

Der fremlagdes Tilbud fra Valdemar Lützen og M. C. Restorff & Sønner paa Levering af Næver til Tuberkulose Sygehuset. Tilbudene aabnedes og udviste: Det førstnævnte en Pris af 15 Øre pr. Pd. Nettovægt, leveret paa Byggepladsen; det sidstnævnte en Pris af 14 Øre pr. Pd. Telefonisk forespurgtes M. C. Restorff & Sønner om Betydningen af Budet, hvortil Associé i Firmaet R. Andersen svarede, at Budet var at forstaa: Nettovægt, leveret paa Byggepladsen.

Det vedtoges at antage det fra M. C. Restorff & Sønner fremkomne Bud.

C. Bærentsen. A. Samuelsen. Joen Poulsen.

Ved den *forelobige Behandling den 8de August* vedtoges det efter Forslag af Samuelsen med 17 St. mod 0 at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Müller, J. Poulsen, Samuelsen, Nielsen* og *J. H. Poulsen.*

Den 14de August fremlagdes fra Udvalget følgende foreløbige

Betænkning.

Undertegnede Udvalg skal herved henlede Lagtingets Opmærksomhed paa, at forskellige Arbejder ved Sanatoriet, som ikke ere indbefattede i de af Lagtinget eller det staaende Udvalg paa Lagtingets Vegne antagne Tilbud, nu maa komme til Udførelse.

Man skal i saa Henseende nævne:

1) Opførelse af en Bygning til Gasværk og Desinfektionsovn efter hoslagte Tegning Litra A.
2) Kloakanlæg med Gennemløbsbrønde og Septik-Tank saaledes som foreslaaet ved hoslagte Tegning Litra B.
3) Vandledningsanlæg.
4) Opmuring af Skorstene og Levering af Mursten samt Opsætning af Ventilationsrør. Hertil kommer Taglægningen, som antagelig vil foregaa i Slutningen af August eller Begyndelsen af September, medens de øvrige Arbejder nu bør paabegyndes. Ingeniør Spange, der repræsenterer Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Hermann, opholder sig for Tiden her i Byen, og Udvalget har fra ham modtaget Tilbud angaaende Levering af Rør m. m. samt Anvisning til disses Nedlægning til Kloakanlæg overensstemmende med Tegningen. Tilbudet omfatter ikke de projekterede Gennemløbsbrønde og den projekterede Tank. Udvalget har ment at kunne tiltræde den af Ingeniør Spange foreslaaede Ordning og har besluttet at indhente en Erklæring fra Arkitektfirmaet Ingemann om det fremkomne Tilbud. Derimod har man endnu ikke kunnet fremskaffe Tilbud om Levering af Materialier m. m. til Gasværksbygningen, Skorstene, Gennemløbsbrønde og Tank. Tilbud angaaende Vandanlægget vil antagelig i Løbet af Dagen foreligge fra Vandmestrene Arge og L. Poulsen hver for sig.

Sammen med Amtmanden og Ingeniør Spange har Udvalget undersøgt Vandforsyningsforholdene ved Sanatoriet. Man er enig om Hensigtsmæssigheden af at lede Vandet fra en Kilde, som er beliggende c. 1100 Alen fra Sanatoriet. Det har vist sig, at denne Kilde for Tiden giver 30 Potter Vand i Minutten. Den har i umindelige Tider forsynet Højvigs Besiddere med Vand og giver ifølge Udvalget meddelte Oplysninger Aaret igennem lige meget Vand. Da Vandmængden er saa rigelig, nærer Udvalget ingen Betænkeligheder ved at anbefale, at denne Kilde benyttes, selv om den samtidig skal afgive Vandforsyning for Kongsbonden paa Højvig og Landfogdens Opsidder.

Udvalget mener, at samtlige forannævnte Arbejder m. m. saavidt muligt bør bortliciteres, men man skønner ikke rettere, end at en Behandling i Tinget af hvert enkelt Tilbud vil lægge et for stort Beslag paa Lagtingets Tid. Man mener derfor efter Omstændighederne at kunne indstille til Lagtingets Vedtagelse, at Udvalget sammen med Amtmanden under indeværende Aars Lagtingssamling træffer Bestemmelse om Udførelsen af saadanne Arbejder, som maatte være nødvendige til Byggeforetagendets gode og forsvarlige Udførelse.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Det i Sanatoriesagen i indeværende Lagtingssamling nedsatte Udvalg bemyndiges til sammen med Amtmanden at foretage det fornødne med Hensyn til Udførelse af saadanne Arbejder, som maatte være fornødne til Sanatoriebygningens gode og forsvarlige Fuldførelse.
2. Den af Arkitekterne V. og B. Ingemann udarbejdede Tegning til Gasværk og Desinfektionsovn approberes.
3. Ingeniør Spanges Udkast til Ordning af Kloakforholdene ved Sanatoriet approberes.

Endvidere fremlagdes *samme Dag* nedenstaaende

Forslag til Beslutning.

Efterhaanden som Arbejderne ved Sanatoriebygningen er skredne frem, har det været nødvendigt at anvise Amtsrepartitionsfonden Forskud fra de øvrige under Lagtinget sorterende Kasser til Bestridelse af Udgifter ved Sanatorieanlægget. Efter de Udvalget meddelte Oplysninger er der ialt anvist et Forskud i dette Øjemed paa 38,660 Kroner, og meget udover dette Beløb vil Lagtingets Kasser ikke kunne udrede, uden at Kassernes Obligationer indkræves, hvad der forudsætter Opsigelse fra Kreditors Side.

Der forestaar imidlertid store Udbetalinger, saaledes et Beløb paa 15,000 Kr. som a conto Betaling til Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Herman i København. Da man ikke i Øjeblikket kan disponere over nogen Del af det Amtskommunen tilsagte Statstilskud til Sanatorieanlægget, anser Udvalget det for nødvendigt midlertidig at optage et Laan andet Steds, og man mener at kunne tilraade, at der optages et saadant Laan i Føroya Banki paa 30,000 Kroner. Banken har erklæret sig villig til at tilstaa Amtskommunen en Kassekredit af den anførte Størrelse eventuelt paa et større Beløb paa Vilkaar, at der svares som Rente ½ pCt. udover Javeste Nationalbanks Diskonto af den til enhver Tid skyldige Sum. Denne Sum tilbagebetales, naar Statskassens Tilskud til Sanatorieanlægget kan hæves, senest inden et Aar fra Dato, for saa vidt ikke anden Bestemmelse maatte være truffen.

Færø Amts Sparekasse kan for Tiden ikke yde et saa stort Laan.

I Henhold til foranstaaende skal Udvalget tillade sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

> Det i Sanatoriesagen i indeværende Lagtingssamling nedsatte Udvalg bemyndiges til i Føroya Banki at aabne Færøernes Amtskommune en Kassekredit paa 30,000 Kroner, om fornødent et højere Beløb til Bestridelse af Udgifterne ved Sanatorieanlægget samt til herom at indgaa en Overenskomst med Banken.

Den 16de August blev Udvalgets Forslag i foreløbig Betænkning Punkt 1—3 vedtaget med 20 Stemmer mod 0.

Forslaget om Laan til Tuberkulosesygehuset vedtoges *samme Dag* med 19 Stemmer mod 0.

Den 21de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg i Sagen angaaende Opførelse af et Tuberkulose-Sygehus har sammen med Amtmanden i Henhold til Tingets Vedtagelse af 16de August d. A. bortakkorderet følgende Arbejder:

1.	Anlæg af en Vandledning til Sygehuset for	2345	Kr.
2.	Opførelse af Bygning til Gasværk og Desinfektionsovn . . .	2500	—
3.	Nedlægning af Kloakrør og Opmuring af Kloakbrønde . . .	1600	—
4.	Opmuring af Skorstene m. v. for	375	—
5.	Udvalget har modtaget Tilbud paa Levering af Kloakrør for .	1430	—

Der er anskaffet Mursten, Kalk og Sand, som for en Del er bragt paa Byggepladsen dels ved lejede Folk dels efter Akkord (Transport af 18000 Mursten fra Buanesgjógv til Byggepladsen er bortakkorderet for 320 Kr.).

Taglægningen er udført ved lejede Folk. Udvalget har anskaffet Torvhaldskrókar og bestilt Tagvinduer, da saadanne ikke vare til Stede; man er dog nærmest tilbøjelig til at tro, at disse Ting ere indbefattede i Aktieselskabet Oskar Køhlers Kontrakt.

Udvalget har drøftet Spørgsmaalet om Sygehusets Forsyning med Levnedsmidler navnlig Mælk og fersk Kød. Man har faaet Vished for, at tilstrækkelig Mælk vil kunne skaffes fra Højvig, Sund og Kirkebø; men Transportforholdene ville blive noget vanskelige at ordne. Kød vil med Lethed kunne skaffes, og for saa vidt det skal anvendes i Form af Skærpekød, vil Opbevaringen være forholdsvis let, (det vil nok blive nødvendigt at opføre en Kæld); derimod stiller Forholdet sig noget vanskeligere med Hensyn til Opbevaringen af fersk Kød. Mindre Partier vil man kunne faa opbevarede i private Ishuse. Udvalget har drøftet Spørgsmaalet om Opførelse af eget Ishus. Et saadant vil dog blive noget dyrt at opføre og drive hele Aaret, saa det er muligt, at man staar sig ved at træffe Overenskomst med Folk, der alt have Ishuse, om Opbevaring af mindre Partier, og om Sommeren at indføre frossent Kød. Erfaring i saa Henseende vil formentlig kunne indvindes inden næste Lagtingssamling.

Der er indkaldt og indkommet enkelte Tilbud til Bestillingen som Opsynsmand ved Sygehuset. Udvalget tillader sig at indstille, at Tinget antager Daniel Joensen af Skaalevig til denne Post.

Desuden maa antages en Økonoma med nødvendigt underordnet Personale og Sygeplejersker. Lægen mener, at man mulig vil kunne nøjes med 1 Sygeplejerske og 1 Elev.

Af Arbejder, som endnu mangler, skal her nævnes: Opførelse af Liggehaller, Anlæg af Kurveje, Indhegning m. v.

Udvalget ser sig ikke i Stand til at fremsætte bestemte Forslag til Vedtagelse angaaende hvad ovenfor er anført, men maa indskrænke sig til at foreslaa, at der nedsættes et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer, som bemyndiges til i Forening med Amtmanden at ordne de endnu manglende Arbejder, antage Personale og ordne alt videre fornødent.

Følgende Beløb ere allerede udbetalte:

Til Aktieselskabet Oskar Køhler	30000	Kr.
- Ingeniørfirmaet Ludvigsen & Hermann	15000	—
- P. C. Johannesen	6950	
For Næver	729	—
- Tækning	866	— 90 Ø.
	53545	Kr. 90 Ø.

foruden enkelte mindre Beløb.

I en nær Fremtid vil forfalde til Udbetaling bl. a.

Til Aktieselskabet Oskar Køhler	15000	Kr.
- Ludvigsen & Hermann. . .	c. 17500	—
- P. C. Johannesen	1550	—
- Opførelse af Gasværksbygning	2500	—
- Vandledning.	2345	—
- Kloakledning	1600	—
- Murerarbejde	375	—
	40870	Kr.

Det vil derfor blive nødvendigt, at Udvalget faar Penge til Disposition, inden man faar dem ved Hjælp af det Laan, man vil optage i København. Det

staaende Udvalg maa derfor bemyndiges til at optage foreløbigt Laan i Føroya Banki. Det bemærkes, at undertegnede Udvalg ikke har benyttet den i saa Henseende givne Bemyndigelse.

Der er dog den Ulempe ved at optage større Laan, at Rentefoden for Tiden er meget høj. Man tillader sig derfor at foreslaa, at Tinget anmoder Amtmanden om hos Justitsministeriet at udvirke, at en passende Andel af Statstilskudet kan blive Amtskommunen udbetalt til 11te December Termin. Man forventer, at Ministeriet vil gaa ind herpaa under Hensyn til, at Arbejdet nu er saa langt fremskredet, og Amtskommunen allerede har udbetalt forholdsvis store Beløb.

Udvalget tillader sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Der nedsættes et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer til i Forening med Amtmanden at ordne det videre fornødne vedrørende Tuberkulose-Sygehusets Opførelse og Drift, saa det hurtigst muligt kan tages i Brug. Udvalget bemyndiges til i Føroya Banki at aabne Færøernes Amtskommune en Kassekredit paa indtil 50,000 Kr. til Bestridelse af Udgifterne ved Sanatorieanlægget samt til herom at indgaa Overenskomst med Banken.

   Medlemmerne af Udvalget bemyndiges til at fungere indtil Udgangen af Juli Maaned 1908, uanset om deres Funktionstid som Medlemmer af Tinget forinden maatte være udløben, uden at de ere genvalgte.
2. Tinget antager Daniel Joensen af Skaalevig som Opsynsmand ved Sygehuset paa de i Opslaget angivne Vilkaar.
3. Amtmanden anmodes om hos Justitsministeriet at søge udvirket, at en passende Andel af Statskassens Tilskud til Sygehusets Opførelse maa blive Amtskommunen udbetalt til 11te December Termin d. A.

Ved *2den Behandling, den 23de September* blev det med 14 Stemmer mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 24de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

Ved Justitsministeriets Skrivelse af 27de November 1907 er der af det af Statskassen bevilgede Tilskud til Udgifterne ved Opførelsen af et Tuberkulosesygehus anvist Amtskommunen et Beløb af 34,500 Kr., der udgør henved Halvdelen af de af Amtskommunen indtil den nævnte Dato afholdte Udgifter ved Opførelsen af det omhandlede Tuberkulosesygehus.

XXXIV. Vejanlæg til Tuberkulose-Sygehuset.

Den 17de August fremlagdes nedenstaaende Beretning fra Udvalget angaaende Tuberkulose-Sygehuset:

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i Sagen angaaende et Tuberkulose-Sygehus, har sammen med Tinget's Formand drøftet bl. a. Spørgsmaalet om Vejanlægget navnlig fra »Hoydalsá« til Sygehuset.

Udvalget er enigt i, at det under Arbejde værende Vejanlæg ikke bør ende med en Bro over Elven, men maa fortsættes helt hen til Sygehuset. Udvalgets Flertal (Müller, J. Poulsen og Samuelsen) mene, at Amtskommunen kan udføre den her omhandlede Del af Vejanlægget, men have ikke noget imod, at der indledes fornyede Forhandlinger med Thorshavns Kommunalbestyrelse, dog ønske disse Medlemmer, som alle have haft Sæde i det i Sagen nedsatte staaende Udvalg, ikke personlig at tage Del i saadan Forhandling. Udvalgets Mindretal (Nielsen og J. H. Poulsen) formener, at Thorshavns Kommune ifølge det i Fjor afgivne Tilsagn bør fortsætte Vejanlægget lige hen til Sygehuset, men mene, at de som Mindretal i Udvalget ikke paa dettes Vegne kunne forhandle med Kommunalbestyrelsen.

Udvalget tillader sig derfor at henstille til Lagtinget, at dette tager dette Vejspørgsmaal op til særlig Behandling.

I Udvalget angaaende et Tuberkulose-Sygehus, Thorshavn den 17de August 1907.

Joen Poulsen. *A. Samuelsen.* *E. Müller.*

J. Z. Nielsen. *Johan H. Poulsen.*

Til
Lagtinget.

Ved den *foreløbige Behandling*, der fandt Sted *samme Dag*, vedtoges det at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil uden Afstemning valgtes: *Provsten, Skaalum* og *J. H. Poulsen.*

Den 30te August fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Det i Sagen angaaende Tuberkulose-Sygehuset nedsatte Udvalg har til Tinget rettet en Henvendelse vedrørende Vejanlægget fra Thorshavn til Sanatoriet, navnlig forsaavidt angaar Vejstrækningen fra »Hoydalsá« til selve Sygehusbygningen.

Undertegnede af Tinget i den Anledning nedsatte Udvalg kan ganske tiltræde den Bemærkning i nævnte Henvendelse, at det under Arbejde værende Vejanlæg ikke bør ende med en Bro over nævnte Aa, men maa fortsættes lige til Sygehuset.

Ligeledes er Udvalget, efter at have gennemgaaet de foreliggende Oplysninger om de mellem vedkommende staaende Lagtingsudvalg i Forening med Amtmanden paa den ene Side og Thorshavns Kommunalbestyrelse paa den anden Side om paagældende Vejanlæg førte Forhandlinger, enigt om, at der ved det staaende Udvalgs og Amtmandens Tiltrædelse af Kommunalbestyrelsens Beslutning af 15de April d. A. er sket bindende Overenskomst om, at Thorshavns Kommunes Forpligtelse med Hensyn til den ommeldte Vej kun angaar Strækningen »til Højvigselv med Bro over denne til Sanatoriets Grænse«.

Som Følge af det anførte har Udvalget ikke ment at burde indlede nye Forhandlinger om Sagen med Thorshavns Kommunalbestyrelse.

Udvalgets Flertal (Fr. Petersen og Skaalum) maa saaledes betragte Spørgsmaalet om Fordelingen af de omhandlede Vejomkostninger mellem Thorshavns Kommune og Tuberkulosesygehuset for afgjort og fremkommer derfor ikke med nogen Indstilling til det høje Ting, men indskrænker sig til foranstaaende Redegørelse, idet man sluttelig kun skal bemærke, at man ikke kan se rettere, end at det staaende Udvalg i Forening med Amtmanden ifølge den af Tinget modtagne Bemyndigelse til »at ordne det videre fornødne vedrørende Opførelsen af et Tuberkulosesygehus« ikke alene har været berettiget men ogsaa forpligtet til at forhandle om den nærmere Udførelse af nævnte Vejanlæg med Thorshavns Kommunalbestyrelse, hvis Tilbud af 12te Maj 1906 om Anlæggelse af »en Kørevej til Sanatoriet« havde en rent foreløbig og ubestemt Karakter, ligesom man maa anse Resultatet af Forhandlingerne for fuldt ud tilfredsstillende for Amtskommunen særlig under Hensyn til, at Vejen nu bliver anlagt som en Mønstervej, der i flere Retninger vil kunne lette Tuberkulose-Sygehusets Drift og gøre den billigere.

Mindretallet (J. H. Poulsen) skal derimod udtale følgende:

Skønt man som ovenfor anført maa erkende, at der om Vejspørgsmaalet er truffet bindende Overenskomst mellem Thorshavns Kommunalbestyrelse og Lagtinget, maa man udtale en alvorlig Beklagelse af, at dette er sket. Det er Mindretallets bestemte Opfattelse af Thorshavns Kommunalbestyrelses Tilbud af 12te Maj 1906, at Thorshavns Kommune skulde afholde Udgifterne ved Anlægget af en Kørevej fra Thorshavn til Sanatoriet. Naar det staaende Udvalg desuagtet har truffet den nævnte Overenskomst med Kommunen, kan man ikke se andet, end at Udvalget er gaaet videre, end det havde Myndighed til, og har paadraget Amtskommunen en Udgift, som Thorshavns Kommune rettest skulde bære.

I Henhold til det nævnte tillader Mindretallet sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

> Tinget misbilliger, at Udvalgsflertallet i Sanatoriesagen har truffet en Overenskomst med Thorshavns Kommune, hvorved denne er bleven fritaget for en større Del af Udgiften til Sanatorievejen, og at denne Udgift er paaført Amtskommunen.

Den 31te August fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Hentze, Michelsen, Nielsen og Skarð til Mindretallets i foranstaaende Betænkning fremsatte Forslag:

I Stedet for Mindretallets Indstilling sættes:

»Tinget misbilliger den af det staaende Udvalgs Flertal tagne Beslutning om Amtskommunens Deltagelse i Udgifterne ved Vejanlægget til Sanatoriet i

Hoydal og finder i Henhold til det af Thorshavns Kommunalbestyrelse af 12te Maj 1906 gjorte Tilbud ikke Anledning til at deltage i nogen Del af bemeldte Udgifter udover, hvad der vil medgaa til den ene Rejse til de engagerede norske Vejarbejdere og $^3/_4$ af Lønnen til Ingeniøren.«

Sagens 2den Behandling paabegyndtes *den 2den September* og fortsattes gennem flere Dage. *Den 6te September* sattes *Ændringsforslaget* først under Afstemning ved Navneopraab med følgende Udfald: *Ja stemte*: Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, Skarð og Konoy. *Stemte ikke:* J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, J. H. Poulsen, Winther, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Müller, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Derpaa sattes *Mindretallets Forslag* under Afstemning ligeledes ved Navneopraab med følgende Resultat: *Ja stemte:* Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Skarð og Konoy. *Stemte ikke*: J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Olsen, Petersen, Samuelsen, Degn, Winther, Dam, Djurhuus, Dahl, Effersøe, Weihe og Formanden. *Fraværende:* Müller, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Den 31te Juli fremlagdes nedenstaaende Andragende fra Thorshavns Kommunalbestyrelse:

Til

Færøernes Lagting!

Efter Overenskomst mellem Lagtingets Sanatorieudvalg og Thorshavns Kommunalbestyrelse anlægges der for Tiden en Kørevej fra Thorshavn til Sanatoriet i Hoydal. Udgifterne ved Vejen antages ifølge vedlagte af Ingeniør Horn udarbejdede Overslag at ville blive c. 15000 Kr., men dertil vil komme Udgifter til nogle Grunderhvervelser i Indmarken ved Thorshavn, nogle Hegnsudgifter gennem Plantagen m. m., som ikke i Øjeblikket kan beregnes nøjagtigt. Thorshavns Kommunes Andel i Vejanlægget vil blive Vejen til Højvigselv og Broen over denne, medens Resten falder paa Sanatoriets Part. Kommunalbestyrelsen maa efter Vejingeniørens Udtalelser paaregne en Udgift af c. 10,000 Kr. som Thorshavns Anpart deri ikke indbefattet Udgifter til Grunderhvervelser og Hegn.

Den saaledes paabegyndte Vej bør formentlig betragtes som første Del i et Vejanlæg fra Thorshavn til Sund og eventuelt til Hvidenæs, og synes derfor at burde nyde godt af de Tilskud, som Staten eventuelt vil give til Landeveje paa Færøerne. Man tillader sig derfor at anmode det høje Lagting om at søge udvirket, at der af Statskassen ydes et passende Tilskud til den nu under Udførelse værende Vej.

Thorshavns Kommunalbestyrelse, den 11te Juli 1907.

P. B. V.

Engelstoft. *Finsen.*

Sagens *foreløbige Behandling* fandt Sted *den 2den September*. Det blev efter Forslag af Effersøe med 16 Stemmer mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Udvalget i Vejsagen.*

Den 21de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Thorshavns Kommunalbestyrelse ansøger om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen ydes et passende Tilskud til Udgifterne vedrørende ovennævnte Vejanlæg. I Ansøgningen fremhæves, at den paabegyndte Vej formentlig bør betragtes som første Del af et Vejanlæg fra Thorshavn til Sund og eventuelt til Hvidenæs, og at Anlægget derfor synes at burde nyde godt af de Tilskud, som Staten eventuelt vil give til Landeveje paa Færøerne.

Arbejdet ved den omhandlede Vej er nu sin Fuldførelse nær, og man kan se, at Vejen vil blive bedre end nogen af de hidtil anlagte Veje her paa Øerne.

Anlægget er undersøgt og projekteret af en Vejingeniør og udføres under Ledelse af sagkyndige Personer. Vejen anlægges i det hele taget efter moderne Principper.

Vejen anlægges dels af Thorshavns Kommune og dels af Amtet. Hvor meget Vejen vil koste, og hvor stor Del der vil falde paa hver af Parterne i Anlægget, kan endnu ikke angives bestemt. Dog bemærkes, at Thorshavns Kommunes Andel er den væsentligste.

For Thorshavns Kommunes Vedkommende udføres Anlægget i Henhold til et Tilbud til Lagtinget, som Kommunen har fremsat i forrige Aar.

Tinget har i indeværende Samling vedtaget en Indstilling til Justitsministeriet om Statstilskud til Køreveje paa Færøerne. Under den Plan over Køreveje, som man har indstillet til Statstilskud, er ikke optaget den heromhandlede Vej, og Udvalget kan ikke anbefale, at der ydes Statstilskud til Vejen som Led i et Anlæg af Køreveje paa Øerne.

Udvalget foreslaar, at der svares Andrageren som følger:

Lagtinget kan ikke indstille, at Kørevejen fra Thorshavn til Tuberkulosesygehuset i Hoydal erholder Del i de Tilskud, som Staten eventuelt vil give til Køreveje paa Færøerne.

En Afskrift at vedkommende Udvalgsbetænkning vedlægges.

Ved Sagens *2den Behandling den 23de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0.

XXXV. Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19de April 1907.

Den 10de September fremlagdes følgende Skrivelse fra Færø Amt:

Færo Amt.

Thorshavn, den 10de September 1907.

Herved tillader jeg mig at henlede Lagtingets Opmærksomhed paa, at der i Henhold til § 26, 2det Stykke, i Lov af 19de April d. A. om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke maa træffes nærmere Bestemmelse ved kongelig Anordning om, hvad der skal forstaas ved »Drikke« i nævnte Lov, og hvilke Drikke der kunne være Genstand for Forhandling eller Udskænkning i Henhold til hvert enkelt af de i Lovens § 1 nævnte Næringsbeviser. Det vil formentlig være ønskeligt, at Lagtinget udtaler sig om disse Spørgsmaal.

Ligeledes vil der ifølge Lovens § 10, sidste Punktum, være af Justitsministeren at træffe nærmere Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved den i Loven ommeldte Afstemning. Idet jeg vedlægger et af Amtet udarbejdet Udkast*) til saadanne Bestemmelser, tillader jeg mig at henstille, om Lagtinget, forinden Udkastet tilstilles Justitsministeriet, vil udtale sig om Udkastet.

C. Berentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 11te September* vedtoges det efter Forslag af Effersøe med 18 St. mod 0 at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Degn, Effersøe* og *J. H. Poulsen.*

Den 19de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Udvalget skal herved bemærke følgende angaaende det Lagtinget af Amtmanden forelagte Udkast til Bekendtgørelse indeholdende Regler om Fremgangs-

*) Vedhæftet som *Bilag 19.*

maaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19de April 1907.

Ad §§ 1 og 2.

Ifølge Lovens § 7 skal Afstemningen ledes af Udvalg, som vælges af vedkommende kommunale Styrelse. I Begyndelsen af Oktober vil der blive afholdt Kommunalforstanderskabsmøder overalt, og mange Steder vil det være forbundet med stor Ulejlighed og Bekostning at holde Møder igen noget senere. Det vil derfor være af Vigtighed, at Forstanderskaberne foretage de omhandlede Valg ved Møderne i Begyndelsen af Oktober, hvilket de næppe ville gøre, medmindre de udtrykkelig blive opfordrede dertil.

Ifølge Lovens §§ 8 og 9 skal Stemmelister for hvert Sogn affattes af et Udvalg og derpaa fremlægges til offentligt Eftersyn 14 Dage før Afstemningen i hver Bygd i Sognet, hvorhos Afstemningen (jfr. § 5) skal foregaa i den første Halvdel af November Maaned. Afstemningen vil ikke kunne foregaa til bestemt Tid, medmindre der straks træffes Foranstaltning til Stemmelisternes Affattelse m. m. Det bliver nødvendigt, at Udvalgene faa Bistand til Tilvejebringelse af Stemmesedler og Konvolutter samt at den i § 2 nævnte trykte Vejledning bliver tilstillet Udvalget.

Man skal fremhæve, at det er meget magtpaaliggende, at der gives Udvalgene udførlige Instruktioner om, hvad de have at iagttage.

Ad § 3.

Der mangler formentlig en Bestemmelse om, at Udvalget selv vælger sin Formand.

Udvalget foreslaar til Tingets Vedtagelse:

Lagtinget tiltræder det af Amtmanden udarbejdede Udkast til Bekendtgørelse indeholdende Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19de April 1907, idet bemærkes:

a. Amtmanden anmodes om at foranledige, at de kommunale Styrelser snarest muligt vælge de i Loven omhandlede Udvalg og at Valgene for Landkommunernes Vedkommende foretages senest i de sædvanlige Forstanderskabsmøder i Begyndelsen af Oktober førstkommende.
b. Tinget henleder Amtmandens Opmærksomhed paa Nødvendigheden af, at de fornødne Foranstaltninger til Afstemningernes Iværksættelse foretages snarest muligt.
c. Tinget henleder Amtmandens Opmærksomhed paa Ønskeligheden af, at de i Loven omhandlede Udvalg erholde Bistand og blive instruerede med Hensyn til deres Virksomhed.
d. Der mangler formentlig Bestemmelser i § 3 om Valg af Formand for Udvalget.

Ved Sagens *2den Behandling den 21de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0.

XXXVI. Ændring i Reglerne for de kommunale Valg.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Samling udsatte Sag angaaende Ændring af Reglerne for de kommunale Valg, bilagt med en Del Erklæringer.

Ved Sagens *forelobige Behandling den 31te Juli* vedtoges det efter Forslag af Samuelsen med 15 St. mod 0 at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 27de August fremlagdes nedenstaaende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Efter at den i forrige Samling udsatte Sag angaaende fraværende Fiskeres Adgang til at deltage i de kommunale Valg har været omsendt til Erklæring hos de forskellige Forstanderskaber, er der nu fra disse indkommet Erklæringer, hvoraf det fremgaar, at det er et almindeligt Ønske, at disse Valg henlægges til om Vinteren i Stedet for som nu om Sommeren.

I 1872, da Landkommunalloven udkom, var Sommeren den heldigste Aarstid for Afholdelse af Valg, idet Fiskeriet da ikke udøvedes anderledes end i aabne Baade, der i Reglen kom til Land hver Dag. Da var Kommunikationsmidlerne ogsaa lidet udviklede, saa at Sommeren egentlig var den eneste Aarstid, paa hvilken man med nogenlunde Sikkerhed kunde gøre Regning paa at komme til Bygden, hvor Valget holdtes. I de senere Aar har Fiskeriet udviklet sig paa anden Maade, nemlig med Dæksfartøjer, og en forholdsvis stor Del af Vælgerfolket er nu om Sommeren engageret ombord i disse Skibe.

Det kan selvfølgelig ikke undgaas, at der, ved at Valgene henlægges til om Vinteren, vil indtræffe Tilfælde, hvor Storm og Uvejr kommer til at hindre Folk fra at møde til Valg; men ligesom disse Tilfælde nu ville blive sjældnere efter Kommunikationsmidlernes Forbedring, saaledes er der ogsaa i de senere Aar sket den Forandring i de i 1872 bestaaende Forhold, at flere særlig ved Naturforhold isolerede Sogne ere udsondrede og have dannet særskilte Kommuner. En Bevægelse i denne Retning er stadig til Stede. Det er derfor at antage, at der ikke vil hengaa lang Tid, forinden de fleste Sogne ville udsondres og danne særskilte Kommuner, hvorved den Hindring, som Naturbegivenheder ellers kunde lægge Vælgerne i Vejen for at møde til Valg, vil bortfalde.

Man kunde visselig ogsaa hjælpe noget paa de nuværende Forhold ved at give fraværende Vælgere Adgang til at deltage i Valg ved Afgivelse af Stemmesedler, saaledes som sket er i et af vore Nabolande. Denne Maade at stemme paa vil dog heller ikke være fuldt tilfredsstillende for Vælgerne, og den vil derhos blive ret vidtløftig og kunne give Anledning til mange Tvistigheder. Dér, hvor den er i Kraft, er den ogsaa indført af Hensyn til de mange Søfolk, som til en hvilken som helst Tid af Aaret ere udenfor Riget, og som af den Grund ikke personlig kunne deltage i Valgene. Desuden er denne Maade at

afgive Stemme paa ikke anbefalet indført af noget af de Forstanderskaber, der har erklæret sig over Sagen.

Forstanderskaberne have derhos i Almindelighed udtalt sig for, at Sysselmanden udgaar af Valgforstanderskabet.

Udvalget har haft under Overvejelse, om der maatte være Anledning til, som sket er ved Folketings- og Lagtingsvalgene, at foreslaa indført hemmelig Afstemning ved de kommunale Valg, men har dog ikke villet give noget Forslag herom, da man skønner, at denne Foranstaltning vilde blive ret vidtløftig og bekostelig, og at Ledelsen deraf endnu er noget vanskelig at gennemføre.

Thorshavns Kommunalbestyrelse har i sin Erklæring over Sagen udtalt, at den ikke finder Anledning til at foreslaa en Forandring i den nu for Thorshavn gældende Valgmaade, hvilket særlig motiveres ved en Henvisning til det af Lagtinget og Regeringen anbefalede Forslag til Kommunallov for Thorshavn, hvor ogsaa Valgtiden er foreslaaet forandret, og at man forventer, at dette Lovforslag i en nær Fremtid vil blive ophøjet til Lov.

Udvalget, der, hvad Thorshavn angaar, herefter ikke finder Anledning til at foreslaa Tinget nogen Ændring i den gældende Valgmaade, maa derimod formene, at det for Landkommunernes Vedkommende vilde være heldigst, om der skete en saadan Forandring, at Valgtiden henlagdes til om Vinteren, og at Sysselmanden udgaar som Medlem af Valgbestyrelsen.

Man mener, at Forstanderskabet i hver Kommune kan lede Valget saaledes, at det udnævner en Vælger i Kommunen til i Forening med 2 af Forstanderskabets Medlemmer at danne Valgbestyrelse.

I Henhold til det anførte tillader man sig at indstille til Tingets Vedtagelse:

— —

(Indstillingen vedhæftet som *Bilag 2*).

Den 31te August fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Effersøe:

1. Ad Titlen. I Stedet for Ordet »Forandring« sættes »Ændring«.
2. Ad ny § 7.
   a. I Stk. 1. udgaa Ordene: »2 af Forstanderskabet . . . . . Mand.« og i Stedet indsættes: »3 af Forstanderskabet valgte, henholdsvis i Sognet eller i Kommunen bosatte, valgberettigede Mænd.«.
   b. Som et nyt Stykke føjes til Paragrafen:
      »Justitsministeren kan efter Lagtingets Indstilling bestemme, at Afstemningen skal foregaa paa flere Steder i samme Sogn eller Kommune. De nærmere Regler for Opgørelse af Valgets Udfald fastsættes af Justitsministeren.«

Sagen *2den Behandling* paabegyndtes *den 30te* og fortsattes *den 31te August*.

Den 11te September fremlagdes følgende *Ændringsforslag* fra Konoy, Samuelsen, Nielsen og Skarð:

Sagen udsættes til næste Aar, for at Spørgsmaalet om hemmelig Afstemnings Indførelse nærmere kan overvejes.

Ved Sagens *3dje Behandling* sattes sidstnævnte Ændringsforslag først under Afstemning og vedtoges med 17 St. mod 0, og var Sagen derved udsat.

XXXVII. Ændringer i Skydsloven og Skydsreglementet.

Den 6te August fremlagdes nedenstaaende Andragende fra Lagtingsmændene Hentze og Winther:

Til
Lagtinget.

Det erkendes fra alle Sider, at et Misforhold er til Stede i den nuværende Ordning af vort Skydsvæsen, baade med Hensyn til Skydspligt og Betalingen for udført Skyds.

Da vi føle os overbeviste om, at der indenfor Tinget findes den bedste Vilje til Arbejde for en Reform af vort Skydsvæsen, tillade vi os at henstille til Tinget at tage Skydssagen op til fornyet Drøftelse, saaledes at der enten arbejdes paa en Reform af de bestaaende Forhold eller, hvis Tiden menes at være inde dertil, maa gaa med til en fuldstændig Ophævelse af de gældende Bestemmelser om Skyds paa Færøerne.

Lagtingssalen, den 31te Juli 1907.

Ærbødigst

J. M. Hentze. *M. A. Winther.*

Den 10de September fremlagdes følgende Skrivelse fra Færø Amt:

Færø Amt.

Thorshavn, den 10de September 1907.

Herved tillader jeg mig at forelægge Lagtinget tvende af Amtet udarbejdede Udkast til 1) Lov*) om Skydsvæsenet paa Færøerne, 2) Reglement**) for Skydsvæsenet paa Færøerne.

C. Berentsen.

Til
Færøernes Lagting.

Sagens *forelobige Behandling* fandt Sted *den 11te September*. Det blev efter Forslag af Hentze med 15 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Effersøe, Djurhuus, J. Poulsen, J. H. Poulsen* og *Hentze*.

Den 18de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Amtmanden har for Tinget fremlagt:
1) Udkast til Lov om Skydsvæsenet paa Færøerne.
2) Udkast til Reglement for Skydsvæsenet paa Færøerne.

Spørgsmaalet om Ændring i Reglerne for Skyds har været behandlet af Lagtinget i 1898, 1899 og 1900, se Lagtingsberetningerne for 1898 Side 81, for 1899 Side 37 og for 1900 Side 16 og følgende.

Det har ikke været muligt for Udvalget i den korte Tid, der er hengaaet, siden Udvalget fik Sagen til Behandling, at underkaste denne nogen grundig Overvejelse eller at fremsætte Forslag med Hensyn til de foreliggende Udkast, og man vil ikke blive i Stand hertil nu, da nærværende Tingsamlings Afslutning maa være nær. Imidlertid maa man dog paa nærværende Tidspunkt udtale følgende:

Tinget og de af samme nedsatte Udvalg have tidligere udtalt sig for, at der bør foretages væsentlige Ændringer i Reglerne for Skyds, og undertegnede Udvalg maa slutte sig hertil, idet man skal fremhæve, at man finder, at Ændringerne bør være mere omfattende end tidligere paatænkt og gaa i Retning af saa meget som muligt at lette og udjævne Byrden for de skydspligtige.

Efter at der er oprettet regelmæssig Befordring af Post i ret betydeligt Omfang og af Personer med nogle af det offentlige støttede eller drevne Befordringsmidler (Dampskibe og Motorfartøjer), mener Udvalget, at Skyds (tvungen Befordring ved tilsagt Mandskab) i privat Ojemed (privat Skyds) bør afskaffes.

Derimod anser man endnu ikke Tiden for at være inde til at afskaffe Skyds i det offentliges Tjeneste (offentlig Skyds).

Med Hensyn til denne Skyds bør der dels fastholdes, at den altid (altsaa ogsaa Præsteskyds) skal betales, og at den, saa vidt muligt, bør indskrænkes.

En Indskrænkning af den offentlige Skyds kunde tænkes opnaaet paa forskellige Maader nemlig:

..

*) Vedhæftet som *Bilag 6.* **) Vedhæftet som *Bilag 7.*

a. Ved at Skydsen fra enkelte Pladser ophævedes, for saavidt det skønnedes, at Befordringsmidlerne fra disse vare ordnede paa betryggende Maade. Foruden de alt nævnte Befordringsmidler med Dampskib, Motorfartøj og den almindelige Post, kunde man blandt andet tænke sig, at flere eller færre Kommuner havde oprettet en ordnet Befordring ved lejet Mandskab, og at dermed al Skyds med tvunget Mandskab blev overflødig indenfor visse Distrikter.
b. Ved at det offentlige indgik Overenskomster med Sognepræster og Sysselmænd om, at disse selv skulde besørge deres Befordring, særlig paa Omrejser, for en bestemt Betaling.
c. Ved Indskrænkning af den forhaandenværende Skyds med Post, ved at der saavidt muligt benyttes enten lejet Befordring eller Postvæsenets egen Befordring. Man tænker særlig paa mere udstrakt Brug af Motorfartøjer.
d. Ved at Embedsmænd m. v. i saa vidt Omfang som muligt benytte Telefon og Post i Stedet for Skyds med Breve i uopholdelig Befordring.

Udvalget maa i øvrigt foreslaa:

»Sagen udsættes til næste Aar.«

Ved Sagens *2den Behandling den 23de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 15 St. mod 0.

XXXVIII. Fredning af Plantningsarealer.

Den 10de August fremlagdes nedenstaaende Andragende fra Bestyrelsen for Plantningsforeningen paa Færøerne:

Til
Lagtinget.

Bestyrelsen for Plantningsforeningen for Færøerne tillader sig herved paa Foreningens Vegne og i Henhold til derom vedtagen Beslutning paa den aarlige Generalforsamling den 18de April d. A. ærbødigst at andrage hos det høje Lagting om at faa udvirket, at det fremtidig maa blive tilladt at vinterfrede saavel større som mindre Arealer, der dels ere og dels blive indlagte til Beplantning og Havebrug her paa Færøerne, samt at denne Fredning, naar det gælder Statens

Fæstegods, maa ske uden andet Udlæg for dem, der tager de paagældende Arealer ind under Kultur, end hvad der medgaar til Køb af Jorden paa sædvanlige Vilkaar — altsaa uden Vinterfredningsret.

Ved de Forsøg i Træplanter, som nu i en længere Aarrække ere gjorte her paa Øerne, er man naaet saavidt, at man tør fastslaa, at forskellige Sorter som Røn, Løn, Pil og forskellige Naaletræer kunne gro heroppe. Disse Smaaforsøg ere udførte i Haver, der dels fuldstændig ere anlagte med Træplantning for Øje, dels som kombinerede Træplantnings- og Blomster samt Køkkenvækst-haver. Og er man med Hensyn til Dyrkning af Køkkenvækster ogsaa naaet til at fastslaa, at meget, som nu maa indføres fra Udlandet, med Fordel lader sig dyrke her. Samtlige disse Haver har været lukkede for Faar paa alle Aarets Tider, idet der gennem Sædvane og Fæsternes Velvilje er opnaaet Vinterfredning for saadanne mindre Arealer.

Som det høje Lagting bekendt, har det danske Hedeselskab siden 1903 ladet udføre en Del Forsøg med Træplantning af Udmarksarealer paa Færøerne. Og da disse Forsøg, der ere udførte dels med Støtte fra Lagtinget dels fra de stedlige Kommuner og private, har vist sig at give, i hvert Fald for en Del Træsorters Vedkommende, ret gode Resultater, har man flere andre Steder fulgt Eksemplet og anlagt mindre Beplantninger, som alle ledes af Hedeselskabet. Der er ligeledes i de senere Aar anlagt efter Forholdene ikke faa Haver, dels med æstetiske dels med økonomiske Hensyn for Øje, og Interessen for Havebrug og Beplantning har i den senere Tid taget et overordentligt stort Opsving her paa Øerne, særlig da det er gaaet op for Befolkningen eller Folk i Almindelighed, at disse Ting ere af stor Betydning for Øernes Opkomst baade som forskønnende paa Omgivelserne og med Hensyn til det materielle, idet Haverne efterhaanden indgaa som et mange Steder ikke uvigtigt Led i Landbruget, og Træplantningerne med Tiden ville give Brændsel, hvilket muligvis en Gang med Tiden vil faa en Del Betydning.

Men samtidig med, at Interessen for disse her nævnte Plantninger synes at være i stærk Tiltagende, kommer ogsaa Hindringerne, der stille sig i Vejen, og blandt disse Vinterfredningen at springe mere i Øjnene.

Af foranstaaende Grunde har Plantningsforeningen, der er stiftet med Havebrugets og Plantningssagens Fremme for Øje, anset det som sin Pligt at tage Initiativet til at søge tilvejebragt en Ændring i disse Forhold, og er det vort Haab, at det høje Lagting vil modtage vort Andragende med Velvilje.

Thorshavn, den 9de August 1907.

Ærbødigst

Dione Isaksen. *Sven Lützen.* *A. Degn.* *M. A. Winther.*

Ved *den foreløbige Behandling den 14de August* vedtoges det efter Forslag af Degn med 16 St. mod 0 at henvise Sagen til *Udvalget for Landbosager.*

Den 2den September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Bestyrelsen for Plantningsforeningen for Færøerne har indgivet Andragende om, at Lagtinget vil udvirke, at det maa blive tilladt at vinterfrede saavel større som mindre Arealer, der indlægges til Beplantning og Havebrug, samt at saadan Fredning, for saa vidt angaar Statens Fæstegods, maa ske uden særligt Vederlag.

Undertegnede Udvalg, til hvilket Andragendet er henvist, tillader sig at bemærke følgende:

Udvalget erkender den Betydning, som Træplantning og Havebrug kan faa paa Færøerne, men kan paa den anden Side ikke være fuldt ud enigt med Andragerne i, at det for Tiden er nødvendigt at tilvejebringe Bestemmelser, hvorefter Vinterfredning skal kunne fremtvinges, idet det formentlig som Regel ikke vil støde paa Vanskeligheder for dem, der ønske Arealer til det nævnte Brug, at faa Ret til Vinterfredning. Saa vidt bekendt er der flere Steder paa Færøerne anlagt Haver, uden at vedkommende har haft nogen Udgift af at opnaa Vinterfredningsret.

Det er en Selvfølge, at et tilfredsstillende Udbytte af Beplantning og Havebrug bl. a. er betinget af, at Faarene til alle Tider holdes borte fra de Arealer, hvor den Slags Brug drives, men naar dette, som Udvalget formener, uden Vanskelighed kan opnaas frivilligt, er saadant at foretrække fremfor tvungen Afstaaelse, hvorved der let vil kunne bevirkes en Del Misfornøjelse.

Hvad angaar Spørgsmaalet om vederlagsfri Vinterfredningsret for Kongsgodsets Vedkommende, da maa Udvalget formene, at saadant ikke let vil kunne lade sig gennemføre, idet Fæsterne maa antages at have Krav paa Erstatning for deres Brugsret af den samlede til deres Fæste hørende Jord, hvilken Betragtningsmaade vistnok er anerkendt ved Salg af saavel Grundstykker som Arealer til Opdyrkning af Fæstegodset.

Imidlertid kunde der være Grund til at lette Folk Adgang til Erhvervelse af Arealer i det nævnte Øjemed saa meget som muligt, men Udvalget skal ikke komme nærmere ind paa, hvorledes dette kan lade sig ordne, men mener at burde foreslaa, at denne Sag bliver behandlet i den Kommission, som eventuelt vil blive nedsat til at tage den færøske Landbolovgivning i sin Helhed under Overvejelse og foreslaar:

»Nærværende Sag henvises til Behandling i den Kommission, som eventuelt vil blive nedsat til Overvejelse af den færøske Landbolovgivning.«

Ved Sagens *2den Behandling den 10de September* blev det med 15 St. mod 0 vedtaget at lade Sagen overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 14 St. mod 0.

XXXIX. Fredning af Harer.

Den rode August fremlagdes nedenstaaende Andragende fra Jordegodsbesiddere i Sydstrømø:

Som det vil være de fleste Medlemmer af det ærede Lagting bekendt, er Harerne i Strømøen i stærkt Aftagende og vil, saafremt der ikke træffes Foranstaltninger derimod, om nogle Aar være om ikke helt udryddede saa i hvert Fald saa stærkt formindskede i Antal, at det ikke mere vil være nogen fornøjelig endsige lønnende Sport at jage dem.

Saafremt Harerne i Strømøen blev fredede helt et Aar eller to og Jagtloven ændret derhen, at Jagttiden i Stedet for at begynde med 1ste Oktober begyndte med 1ste eller maaske endnu bedre med 15de November og sluttede med 31te Januar, vilde dette virke hen til, at Harejagten ikke alene vilde blive en særdeles fornøjelig Sport, men tillige, da Harer staar i høj Pris, et meget lønnende Bierhverv for Indehaverne af Jagtretten.

Undertegnede tillader os derfor herved at anmode det ærede Lagting om at tage ovenstaaende Sag under Overvejelse.

Thorshavn i August 1907.

Ærbødigst

Just Jakobsen. *Peter Mohr*, Højvig. *J. Patursson*, Kirkebø.

E. Müller.

Ved *den foreløbige Behandling den 14de August* vedtoges det efter Forslag af Patursson med 16 Stemmer mod 0 at henvise Sagen til *Udvalget for forskellige Landbosager*.

Den 2den September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse fra 4 Jordegodsbesiddere i Sydstrømø, hvori de nøst at oplyse, at Harerne paa Strømø ere stærkt formindskede i Antal, anmode Lagtinget om at tage under Overvejelse, om der ikke maatte være Grund til at lade Harerne frede i et Tidsrum af et eller to Aar, samt at Jagtloven ændres derhen, at Tiden, i hvilken det skal være tilladt at jage Harer, for Fremtiden fastsættes til fra 1ste eller 15de November til 31te Januar hvert Aar.

Udvalget erkender, at Harejagten paa sine Steder bliver drevet i saa stort Omfang, at det bevirker en Aftagen i Harernes Antal, men nærer dog Be-

tænkelighed ved at anbefale, at der fra Tingets Side for nærværende Tid gøres Skridt til at foretage Forandring i de gældende Bestemmelser med Hensyn til Jagten. Jagtretten hører til det samlede Jordegods, og hvis Ejerne ønske det, kunne de dels ved Grandestævne efter Stemmeflerhed og dels ved privat Overenskomst fastsætte, hvilke Bestemmelser med Hensyn til Jagten de selv finde hensigtsmæssige.

Hvad særlig angaar Strømøen, da bliver Jagten paa denne Ø i den største Udstrækning drevet i Sydstrømø. Da denne Del af Øen kun bestaar af Kongsgods og derfor besiddes af faa Personer, vil der antagelig, hvis der er Anledning til at indskrænke eller om ønskes for en kortere Tid helt at udelukke Jagt, let kunne opnaas privat Overenskomst om ikke at udøve Jagtretten, og hvis saadan Overenskomst blev indgaaet og overholdt i Sydstrømø, vilde Harerne formentlig snart formeres, selv om der blev drevet Jagt i Nordstrømø.

Forandring i Jagtloven i den nævnte Retning kunde næppe alene komme til at omfatte Strømøen, men ogsaa de andre Øer, paa hvilke der findes Harer, og det kan ikke ses at være rigtigt at paatvinge Befolkningen saadanne Bestemmelser, som gribe ind i private Ejendomsforhold, uden at der er tilkendegivet noget Ønske derom, særlig da det vistnok er meget omtvistet, hvorvidt det er til Fordel eller ikke, at der i det hele taget findes Harer i Haugen.

Nogen Sandsynlighed for Udryddelse af Harerne i en nær Fremtid er næppe til Stede, hvorfor Udvalget antager, at der i hvert Fald ikke tabes noget væsentligt ved ikke i indeværende Tingsamling at skride til den antydede Foranstaltning.

Der vil sandsynligvis allerede næste Aar sammentræde en Kommission til at tage den færøske Landbolovgivning i sin Helhed under Overvejelse, og man mener, at det vilde være heldigt, om Kommissionen ogsaa kom til at behandle det i nærværende Sag omhandlede Forhold.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Den Kommission, som eventuelt vil blive nedsat til Overvejelse af den færøske Landbolovgivning, anmodes om at erklære sig angaaende det i det omhandlede Andragende nævnte Forhold, samt eventuelt fremkomme med Forslag til dettes Ordning.«

Ved Sagens *2den Behandling den 10de September* blev det med 16 Stemmer mod 0 vedtaget at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 17de September* blev Udvalgets Forslag vedtaget med 15 Stemmer mod 0.

XL. Ændring i Loven om Afhændelse af Husegaardstrøerne.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag*) om Ændring i Lov om Afhændelse af Husegaardstrøerne af 19de Januar 1863.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 31te Juli* blev det med 17 St. mod 0 efter Forslag af Samuelsen vedtaget at henvise den til *Udvalget for forskelligartede Sager*.

Den 16de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til forrige Aars Tingsamling indkom et Andragende fra Sysselmanden for Strømø Syssel om Fritagelse for at være Medlem af den i Lov om Afhændelse af de til Fæstegaarden Husegaard hørende Trøer af 19de Januar 1863 § 9 omhandlede Kommission.

Efter at der var indhentet Erklæring fra Thorshavns Kommunalbestyrelse, vedtog Tinget at udsætte Sagen til næste Aar.

Ved Sagens foreløbige Behandling i indeværende Samling blev den henvist til undertegnede Udvalg, som tillader sig at bemærke følgende:

Kommunalbestyrelsen har udtalt, at der ikke skønnes at være særlig Grund til at foreslaa en Lovforandring, hvorved Sysselmandens Funktioner ifølge fornævnte Lov overføres paa en anden.

Kommunalbestyrelsen har i Forbindelse hermed udtalt Ønskeligheden af, *at* der tilvejebringes Hjemmel til tvungen Afløsning af Vintergræsningsretten paa Trøer af Husegaardsfæstet samt, *at* der skaffedes Thorshavns Kommune Tilsagn om at faa Husegaard til Købs eller i Fæste ved første Fæstelejlighed eller tidligere.

Vedrørende de to sidstnævnte Spørgsmaal har Udvalget indhentet vedlagte Erklæring fra de nuværende Besiddere af Husegaard, hvorefter de fastholde de Rettigheder til Gaarden, som tilkommer dem og deres Arvinger, og udtale, at Fæsterne burde have Forkøbsret i det Tilfælde, at Gaarden skulde sælges, samt andrage om at faa Lagtingets Anbefaling i saa Henseende.

Det maa indrømmes, at det er uhensigtsmæssigt, at Sysselmanden nu, efter at hans Bopæl er henlagt til Vestmanhavn, er Medlem af en Kommission, der har til Opgave at paase, at Gærderne omkring Indmarken i Thorshavn holdes i forsvarlig Stand. Der kunde derfor i og for sig være Grund til at søge denne Lovbestemmelse erstattet med en mere hensigtsmæssig, men Udvalget mener for Tiden ikke at burde foreslaa saadant. Der er og har i en længere Aarrække været Spørgsmaal fremme i Tinget om Salg af Fæstegodset paa Færøerne, og den Kommission, som vil blive nedsat til at overveje den færøske Landbolovgivning, vil sandsynligvis komme til at overveje denne Sag. Sagen vil antagelig ogsaa komme til at omfatte Husegaard, og ved Salg af denne kan det tænkes,

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 223.

at der fremkommer Nødvendighed af at gøre enkelte Forandringer i den nævnte Lov om Husegaardstrøerne. Udvalget mener derfor, at det vil være rettest at oppebie Udfaldet af Sagen om Salg af Fæstegodset, inden man gør Skridt til en Lovforandring som den af Sysselmanden ansøgte. Denne Forandring kan ikke skønnes at være saa paatrængende nødvendig, at den ikke taaler Udsættelse, idet Tilsynet med, at Gærderne forsvarlig opsættes og vedligeholdes, maa kunne føres af de valgte Medlemmer af Kommissionen.

Udvalget finder heller ikke, at der for Tiden er Anledning for Tinget til at gøre Skridt til at give Hjemmel til tvungen Afløsning af Vintergræsningsretten paa Trøerne. Spørgsmaalet om Adgangen til Afløsning af Vintergræsningsretten paa de Trøer, som i det hele er indlagte af Fæstegodset paa Færøerne, vil sandsynligvis blive drøftet af den nævnte Landbokommission, og Lagtinget vil derefter tage Stilling til Sagen.

Det er heller ikke oplyst, at det støder paa Vanskeligheder at faa den nævnte Ret, for saa vidt angaar Trøer af Husegaard, afløst ad Frivillighedens Vej, lige saa lidt som der overfor Tinget er tilkendegivet noget Ønske fra Trøejernes Side om en Lovhjemmel i den antydede Retning. Udvalget mener derfor, at Tiden ikke er inde for Tinget til at gøre noget Skridt i den nævnte Henseende.

Ej heller mener Udvalget, at det er nødvendigt, at Tinget gør Forsøg paa at skaffe Thorshavns Kommune Tilsagn om Forkøbsret til Husegaard, og kan ikke se, at det for nærværende Tid har særlig Betydning for Kommunen at komme i Besiddelse af Gaarden. Udvalget finder ligeledes saa lidt at burde foreslaa Tinget at udtale noget om, hvorvidt de nuværende Fæstere af Husegaard i Tilfælde af Salg af Gaarden bør have Forkøbsret eller ikke.

Da, som foran berørt, Spørgsmaalet om Salg af Fæstegodset kan ventes snart at komme til at foreligge i Tinget til Behandling, vilde det antagelig være at foregribe Sagen allerede paa nærværende Tidspunkt at give noget Tilsagn om Forkøbsret.

Det vil antagelig ved Salg være nødvendigt at tage forskellige Forbehold med Hensyn til Opdyrkning m. m., og hvis der nu, uden at tage Spørgsmaalet til grundig Overvejelse, blev givet enten den ene eller den anden Forkøbsret, vilde det let kunne risikeres, at den, der havde faaet en saadan Ret, ikke vilde kunne forpligtes til at underkaste sig de Regler, som Tinget senere maaske vil finde nødvendige.

Ved indtrædende Fæsteledighed staar det Thorshavns Kommune frit for at ansøge om at faa Gaarden tilkøbs, og først da mener man, at Tidspunktet er kommet for Tinget til at udtale sig. De nuværende Fæstere ville næppe kunne tvinges til at afstaa Gaarden.

I Henhold hertil tillader Udvalget sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

»Nærværende Sag udsættes indtil videre«.

Ved Sagens *2den Behandling den 20de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0.

XLI. Salg af Præsteembedernes Jordegods.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes den fra forrige Aar udsatte Sag*) angaaende Salg af det Præsteembederne paa Færøerne tilhørende Jordegods.

Ved Sagens *forelebige Behandling den 2den August* blev det efter Forslag af Provsten med 18 St. mod 0 vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Provsten, Samuelsen, Michelsen* og *J. H. Poulsen.*

Den 17de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat i den fra forrige Aar udsatte Sag angaaende Salg af det Præsteembederne og Provsteembedet paa Færøerne tilhørende Jordegods, har, efter en foreløbig Drøftelse af Sagen paa Grundlag af det Lagtinget i 1891 forelagte Lovudkast, henvendt sig til Hr. Sorenskriver Helms med Anmodning om godhedsfuld Bistand til Udarbejdelse af et Lovforslag vedrørende det omhandlede Emne. Sorenskriveren har derefter udarbejdet hoslagte Lovudkast**), for hvis Enkeltheder han nærmere gør Rede i medfølgende Bemærkninger**), og om hvilket han udtaler, at det »langt fra bør betragtes som fuldt gennemarbejdet«. Dette Udkast indeholder Afvigelser fra det i 1891 behandlede Udkast, til hvilke Udvalget paa Grund af den fremrykkede Tid ikke har set sig i Stand til at tage endelig Stilling.

Sagen kan saaledes ikke gøres færdig fra Lagtinget i indeværende Samling, og man finder det da naturligt og ønskeligt, om den paatænkte Landbokommission kunde afgive sin Betænkning i Sagen, inden den behandles af Tinget i næste Aars Samling.

Udvalget skal derfor foreslaa Tinget at vedtage:

1) Sagen udsættes til næste Aar.
2) Landbokommissionens Betænkning i Sagen indhentes inden næste Aars Samling.

Ved *Sagens 2den Behandling den 18de September* blev Udvalgets Forslag sat under Afstemning og vedtaget med 19 St. mod 0.

*) Se Lagtingstidende for 1906, Side 333.
**) Udelades.

XLII. Lov om Sprængstoffer.

Den 31te Juli fremlagdes nedenstaaende Skrivelse fra Justitsministeriet:

Justitsministeriet.

Kobenhavn, den 1ste Maj 1907.

I Anledning af Hr. Amtmandens Skrivelse af 19de Marts d. A., hvormed hertil indsendtes et af Lagtinget i Samlingen 1900 vedtaget »Forslag til Lov for Færøerne angaaende Sprængstoffer«, skal man ved hoslagt at remittere Sagen med Bilag anmode Dem om overensstemmende med den af Dem gjorte Indstilling at forelægge samme til fornyet Behandling i Tinget.

Alberti.

Til
Amtmanden over Færøerne.

Rentzmann.

Efter at Sagen var bleven henvist til *Udvalget for forskelligartede Sager*, fremlagdes *den 21de September* følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I Tingsamlingen 1900 blev vedtaget »Forslag til Lov for Færøerne angaaende Sprængstoffer«.

Bemeldte Lovforslag, der først i Aar ses at være indsendt til Justitsministeriet, er i indeværende Samling af nævnte Ministerium forelagt Tinget til fornyet Behandling.

Sagen er henvist til nedennævnte Udvalg, der skal bemærke:

Af de af Amtet indhentede Erklæringer fra Sorenskriveren og Landfogden over det af Tinget udarbejdede Forslag fremgaar, at nævnte Embedsmænd har foreslaaet en Del Ændringer i Lovforslaget, saaledes at dette kommer til at have større Lighed med den for Kongeriget gældende Lov om Sprængstoffer af 7de April 1899. Amtmandens Erklæring over Sagen har ikke foreligget for Udvalget.

Udvalget maa beklage, at forskellige Aarsager, hovedsagelig betydeligt Tingarbejde paa andre vigtige Sager, har stillet sig hindrende i Vejen for, at Udvalget i indeværende Samling har kunnet faa Tid til at overveje denne Sag saa grundigt, som den fortjener, og da Tiden nu er saa fremrykket, mener Udvalget ikke at kunne foreslaa en yderligere Behandling af denne Sag i Aar, men skal tillade sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at meddele Justitsministeren Tingets Vedtagelse om Sagens Udsættelse.

Ved Sagens *2den Behandling den 24de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 12 St. mod 0.

XLIII. Reform af de færøske Skatteforhold.

Den 7de August fremlagdes nedenstaaende Andragende:

Til
Lagtinget.

Da det vistnok for alle er øjensynligt, at en Omændring af vore Skatteforhold er nødvendig, tillader vi undertegnede Lagtingsmænd os herved at henstille til Tinget, om det ikke allerede i indeværende Tingsamling vilde være betimeligt at tage under Overvejelse en Omordning af disse under Hensyn til den Udvikling, vore Næringsveje i de sidste Aaringer har taget, samt med Henblik paa de forestaaende Udgifter, hvilke Tinget maa antages at komme til at afholde som Følge af forskellige offentlige Foranstaltninger til Udviklingens Fremme.

Det henstilles, om hvorvidt en saadan eventuel Omordning ikke bedst kan komme til sin Løsning ved Nedsættelse af en Kommission, der efter at have samlet fornødent Materiale og udarbejdet Forslag forelægger dette for Lagtinget til videre Behandling.

Lagtingssalen, 31te Juli 1907.

D. P. Michelsen. *Símun av Skarði.* *T. J. Petersen.*

O. N. Skaalum. *J. Patursson.*

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 12te August* blev det efter Forslag af Sysselmand Petersen med 19 St. mod 0 vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Dam, Müller, J. H. Poulsen* og *Nielsen*.

Udvalget delte sig i et Flertal: J. H. Poulsen, Nielsen og Dam (der underskrev Flertalsbetænkningen »med Forbehold«) og et Mindretal: Dahl. (Müller var ved Betænkningens Afgivelse fraværende.)

Den 21de September fremlagdes følgende af Flertallet afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat for at afgive Betænkning over en til Tinget fra Lagtingsmændene D. P. Michelsen, Símun av Skarði, T. J. Petersen, O. N. Skaalum og J. Patursson indgiven Henstilling, om det ikke maatte være betimeligt at tage under Overvejelse en Omordning af vore Skatteforhold, skal tillade sig at anføre følgende:

Efterhaanden, som Udviklingen skrider frem, stilles der til Tinget stadig større Krav om pekuniær Støtte snart i den ene, snart i den anden Retning.

Af de Krav, der for Tiden ere oppe og som i en nær Fremtid nødvendigvis ville paakræve Lagtingets Støtte, kan nævnes: Udvidelse af Telefonnettet, Anlæggelse af Havne og Køreveje, Opførelse af tidssvarende Sygehuse og Opførelsen af en Statsskole.

At der til disse Arbejders Gennemførelse og Forrentning og Afdrag af de af Lagtinget allerede i Anledning af Telefonen og Tuberkulose-Sygehusets Opførelse optagne og besluttede Laan kræves en efter vore Forhold ikke ubetydelig Kapital, er indlysende. Selv om man hertil kan vente større Tilskud fra Statskassen, staar det Udvalget klart, at Lagtinget efter den Stilling, Regeringen tager, maa tilvejebringe en større eller mindre Del af det Beløb, som nødvendigvis vil medgaa til disse Reformers Gennemførelse.

Den eneste nævneværdige Indtægt, Lagtinget for Tiden raader over, er Afgiften af Storhvaler; men denne er ikke alene usikker, men langt fra tilstrækkelig til Gennemførelsen af de paatænkte Reformer.

Man kunde tænke sig de nødvendige Beløb tilvejebragt enten ved direkte eller indirekte Beskatning eller begge disse Beskatningsmaader i Forening. Men saaledes som Lagtinget for Tiden er sammensat, kan man ikke vente gennemført en Ordning gaaende ud paa gennem indirekte Beskatning at faa tillagt de under Lagtinget sorterende Kasser nogen Indtægt, endskønt det er indlysende, at denne Beskatningsmaade vilde være den nærmeste og den, der vilde vække mindst Uvilje ude iblandt Befolkningen. Denne Beskatningsmaade vil Lagtingets Flertal imidlertid ikke slaa ind paa. Der bliver altsaa ingen anden Udvej tilbage end at gaa til en direkte Beskatning, hvis ikke al nævneværdig Udvikling paa Øerne skal standses.

At gaa til en betydelig Skatteudskrivning paa Grundlag af den nuværende Skatteordning vilde være i allerhøjeste Grad uretfærdigt, da Jordegodset derved vilde blive belastet i altfor høj Grad. Man maa derfor faa gennemført en Ordning, efter hvilken der maa indføres en mere retfærdig Skatteudskrivningsmaade end hidtil.

I saa Henseende skal anføres, at man for Jordegodsets Vedkommende under Forudsætning af, at Forslag til Lov for Færøerne om Afløsning af Tiender m. m. ophøjes til Lov, mener at kunne bibeholde den derpaa for Tiden hvilende Skat til Amtsrepartitionsfonden.

Al anden Amtsrepartitionsfondsskat end den paa Jordegodset hvilende bør for Fremtiden tilvejebringes gennem en Formue- og Indkomstskat efter lidt stærkere Skala end den, der indeholdes i den danske Skattelov. Dette vilde være en retfærdigere Beskatningsmaade end den nuværende og bør formentlig absolut indføres, forinden der kan gaas over til Udskrivning af væsentlig større Amtsrepartitionsfondsskat end nu.

Det er umuligt for Udvalget at opstille nogen Beregning over, hvor store Udgifter Lagtinget i de kommende Aar maa afholde. En saadan Beregnings Opstillelse er heller ikke nødvendig for at affatte Forslag om en Formue- og Indkomstskat til Amtsrepartitionsfonden. Man har ment, at det vilde være heldigst, om Amtmanden vilde paatage sig at udarbejde et Udkast til Lov i den antydede Retning, saaledes at det kunde forelægges næste Aars Lagting.

Som Følge af foranstaaende skal man tillade sig at foreslaa til Lagtingets Vedtagelse:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Amtmanden anmodes om at udarbejde et Forslag til Lov om Formue- og Indkomstskat til Amtsrepartitionsfonden til Forelæggelse for næste Aars Lagting.

Mindretallet afgav følgende *den 21de September* fremlagte

Betænkning.

Undertegnede Dahl skal fremføre følgende:

Jeg kan ikke erkende, at der for Tiden er Anledning til at iværksætte nogen større Skatteudskrivning her paa Øerne og heller ikke til at undersøge, ad hvilke Veje større Skat eventuelt skal tilvejebringes. Jeg skal bl. a. henpege paa, at Storhvalsafgiften for i Aar andrager henved 40,000 Kr.

Jeg har den Opfattelse, at Jordegodset bærer for stor Del af saavel sognekommunale som amtskommunale Skatter, og vil derfor være villig til at lette Byrden for Jordegodset, hvilket vil kunne ske uden gennemgribende Skattereformer.

Imidlertid har Tinget i Aar indstillet til Regeringen, at den Tiende, som hidtil har hvilet paa Jordegodset, skal blive afløst saaledes, at Jordegodset fritages for en væsentlig Byrde, idet der til Gengæld for Tienden paalignes Jordegodset en mindre Skat.

Forinden man tager Bestemmelse om, i hvilket Omfang Jordegodset bør lettes for Skat, maa man imidlertid have paa det rene, hvorledes det vil gaa med Tiendeafløsningen, og om Jordegodset derved opnaar den derved tilsigtede Lettelse, og idet bemærkes, at jeg kun har haft meget ringe Tid til at overveje Forslaget fra d'Hrr. J. Z. Nielsen og J. H. Poulsen.

I Henhold hertil tillader jeg mig at foreslaa, at

Sagen udsættes til næste Aar.

Ved Sagens *2den Behandling den 24de September* sattes Flertallets Forslag først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 8 Medlemmer stemte derfor, hvorefter Mindretallets Forslag vedtoges med 12 Stemmer mod 0.

XLIV. Ansættelse af flere Præster.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes nedenstaaende Andragende fra det fælles Menighedsraad for Vaagø Præstegæld:

Undertegnede Medlemmer af Fælles-Menighedsraadet for Vaagø Præstegæld, som formene, at Antallet af Præster paa Færøerne er altfor lille til at kunne bestride de færøske Menigheders kirkelige Betjening paa fyldestgørende Maade, tillade sig herved at andrage det ærede Lagting om i den kommende Samling at tage dette Spørgsmaal, som utvivlsomt i længere Tid har været Genstand for den kirkelig interesserede Del af Befolkningens Opmærksomhed, op til velvillig Overvejelse, og at fremsætte Forslag om Indførelse af fornødne Reformer paa dette Omraade.

Midvaag, 30te Juni 1907.

I Fælles-Menighedsraadet for Vaagø Præstegæld.

Ærbødigst

Carl Johansen. *J. E. Joensen.* *J. C. Johansen.*

J. Heinesen. *H. Jørgensen.* *Thomas J. Lauritsen.* *S. P. Guttesen.*

J. P. Heinesen. *P. H. Thomasen.*

Til
Færøernes Lagting.

Endvidere fremlagdes *den 16de August* nedenstaaende Skrivelse fra Provsten for Færøerne:

Det vil sikkert indrømmes fra alle Sider, at den nuværende fra Reformationstiden i det væsentlige stammende Ordning af de færøske Menigheders præstelige Betjening med 7 Præster til 40 Sogne og 42 Kirker langt fra kan kaldes tilfredsstillende, hvad enten Sagen betragtes under Hensyn til Præsterne eller Menighederne, og Manglerne ved denne Ordning fremtræder stadig mere og mere føleligt under Befolkningens store Tilvækst.

Ganske særlige Vanskeligheder frembyder Betjeningen af de Præstegæld, hvor Annekskirkerne paa Grund af deres Beliggenhed i Forhold til Hovedkirken kun kan besøges af Præsten ved de saakaldte »Omrejser«, saaledes som Tilfældet er i Norderøernes, Østerø, Nordstrømø og Suderø Præstegæld, hvert med 6—8 Kirker. Her vil Præsten gennemsnitlig ikke kunne holde Gudstjeneste i Kirken oftere end c. 6 Gange om Aaret, og som Regel ikke paa Helligdage men paa Søgnedage, hvilket i vor travle Tid maa føles som en stor Ulempe. Hertil kommer, at Beboerne af Annekssognene i disse Præstegæld paa Grund af lange

Afstande og besværlige Samfærdselsforhold have meget vanskeligt ved at komme i Forbindelse med Præsten i hans Hjem.

Som Følge af det anførte maa jeg anse det for min Pligt at arbejde hen imod som nærmeste Maal i denne Sag, at der skaffes en fyldigere præstelig Betjening til de 4 nævnte Præstegæld. Jeg har tænkt mig, at Suderø bør have en Præst til, Norderøerne en og Østerø i Forbindelse med Sundelags-Sognene i Nordstrømø to til.

Desuden maa jeg anse det for meget ønskeligt, om der i Thorshavn blev ansat en Provstikapellan, som under Vakancer i Præsteembederne og under Sognepræsters Sygdom eller Fraværelse kunde yde Assistance som betjenende Præst og i øvrigt være Medhjælper for Sognepræsten i Sydstrømø, for at der som Regel hver Helligdag kunde være Præstetjeneste i Thorshavns Kirke.

Idet jeg tager mig den Frihed at anmode det ærede Lagting om at tage vore foran nævnte kirkelige Forhold under Overvejelse, skal jeg udtale, at jeg vilde sætte megen Pris paa, om Lagtinget allerede i indeværende Lagtingssamling vilde udtale sin Mening om den af mig foran berørte Forøgelse af de færøske Præsters Antal.

Thorshavn, 16de August 1908.

Fr. Petersen,
Provst for Færøerne.

Til
Færøernes Lagting.

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 19de August* blev det efter Forslag af Provsten med 19 St. mod 0 vedtaget at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, hvortil i næste Møde uden Afstemning valgtes: *Dahl, Olsen, Provsten, Hentze* og *Konoy*.

Den 18de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Undertegnede Udvalg er nedsat i Anledning af en fra Vaagø Præstegælds Fælles-Menighedsraad til Lagtinget indkommen Skrivelse, hvori Tinget anmodes om at tage Spørgsmaalet om Ansættelse af flere Præster paa Færøerne under Overvejelse.

Til Udvalget er endvidere blevet henvist en samme Spørgsmaal vedrørende Skrivelse fra Færøernes Provsti, der særlig fremhæver Ønskeligheden af en forøget præstelig Betjening i de 4 Præstegæld, hvor Annekskirkerne paa Grund af deres Beliggenhed i Forhold til Hovedkirken som Regel kun kan besøges af Præsten ved de saakaldte Omrejser og derfor kun rent undtagelsesvis kan faa Søndags-Gudstjeneste med præstelig Medvirkning, skønt det fra alle Sider maa indrømmes, at Henlæggelsen af saa godt som alle i Aaret forefaldende kirkelige Handlinger til Søgnedage i vor travle Tid maa anses for meget uheldig for vedkommende Menigheder. Ligeledes fremhæves i nævnte Skrivelse Betydningen af at faa en Provstikapellan ansat i Thorshavn.

Uden at komme ind paa en almindelig Drøftelse af de færøske Kirkeforhold eller ind paa Spørgsmaalet om, hvorledes de fornødne Lømninger til nye

Præsteembeder skal tilvejebringes — i hvilken Henseende her kun skal bemærkes, at en Menigheden paatvungen Udgift i saadan Anledning formentlig maa anses for at være forkastelig —, skal Udvalget udtale, at det maa give Provstiet Medhold i, at der blandt andet paa Grund af Misforholdet mellem Kirkernes og Præsternes Antal er en følelig Mangel paa præstelig Betjening til Stede særlig i de nævnte Omrejsekald, og at der bør arbejdes hen til at faa denne Mangel afhjulpen.

Udvalget skal derfor foreslaa Tinget at udtale følgende:

»Lagtinget kan slutte sig til det i Provstiets Skrivelse udtalte, *at* en fyldigere præstelig Betjening i Norderøernes, Østerø, Nordstrømø og Suderø Præstegæld maa anses for meget ønskelig, og *at* der bør arbejdes hen til, at nævnte Menigheders Ønsker i den Retning, efterhaanden som de maatte gøre sig gældende, saa vidt mulig bør imødekommes, samt *at* Ansættelse af en Provstikapellan, saa snart Omstændighederne tillade det, maa anses for hensigtsmæssig.«

Et Mindretal (Hentze og Konoy) foreslaar følgende Tilføjelse til Udvalgsforslaget:

»Lagtinget anser det for ønskeligt, at de paa Færøerne ansatte Præster i hvert Fald forstaa det Sprog, som Menighederne tale, og at den eventuelle Provstikapellan kan benytte færøsk Sprog til Gudstjenesten, saaledes at berettigede Krav fra Menighederne i den Retning kan imødekommes.

Ved Sagens *2den Behandling den 19de September* sattes Mindretallets Forslag først under Afstemning, men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretoges Afstemning ved Navneopraab med følgende Resultat: *Ja stemte*: Nielsen, Patursson, Hentze, Michelsen, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy og Formanden. *Stemte ikke:* J. Poulsen, Provsten, Olsen, Dam, Djurhuus, Dahl og Effersøe. *Fraværende:* Skaalum, Müller, Petersen, Samuelsen, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

Udvalgets Forslag sattes derpaa under Afstemning, men da kun 9 stemte for og ingen imod, foretages Navneopraab med følgende Resultat: *Ja stemte*: J. Poulsen, Provsten, Skaalum, Michelsen, Olsen, Djurhuus, Dahl, Effersøe og Formanden. *Stemte ikke:* Nielsen, Patursson, Hentze, J. H. Poulsen, Skarð, Winther, Konoy og Dam. *Fraværende:* Müller, Patursson, Samuelsen, Degn og Weihe, og var Forslaget saaledes bortfaldet.

XLV. Opførelse af en Kirke i Kvalvig.

Den 3dje August fremlagdes nedenstaaende Andragende:

Ønsket om at faa en Kirke her i Bygden har i de senere Aar været meget almindeligt blandt Befolkningen.

Kvalvig er en af de Pladser, som har Mulighed for videre Udvikling. I Aaret 1850 var her kun 7 Huse, medens der nu er 31 med en Befolkning af c. 170 Mennesker.

Afstanden fra Kvalvig til Kirken i Kvalbø er henved 3 Fjerdingvej med et brat og højt Fjæld at stige over, og det er derfor kun yderst sjælden, at Folk herfra, navnlig om Vinteren, besøge Kvalbø Kirke.

At det aandelige Liv i vor Bygd under disse Forhold mangler Næring er jo indlysende. Man føler sig i visse Maader noget tilsidesat, og der hviler ligesom et Savn og en Længsel over Befolkningen, som under de forhaanden værende Forhold ikke lader sig tilfredsstille. Anderledes, hvis der var en Kirke, hvor man kunde samles til fælles Opbyggelse og Andagt. Hvad er vore Søndage uden Kirke, og hvad er en større Bygd uden en saadan. De Goder, som de fleste andre Menigheder paa Færøerne ere delagtige i ved at kunne samles i et Gudshus til fælles Opbyggelse, ere vi udelukkede fra, og de enkelte, som om Søndagen af og til kunne samles et Sted for at høre en Prædiken oplæst, faa langt fra et saadant Gavn deraf, som fremkaldes ved en højtidelig Gudstjeneste i en Kirke. Trangen til en saadan er derfor i høj Grad tilstede, og vi ere forvissede om, at Livet i flere Retninger vil komme til at forme sig helt anderledes, hvis vi maatte faa en Kirke i Bygden. Vi har ikke tidligere vovet at fremkomme med noget Andragende om en Kirkebygning, da det er bleven sagt, at Midlerne, som have staaet til Raadighed til nye Kirkers Opførelse, kun har været ringe. Man har stadig ventet paa bedre Tider for Kirkekassen, men ved denne Udsættelse af Sagen kunne vi umuligt lade os nøje; forhaabentlig vil der findes Udveje for os, som i lignende Tilfælde er sket for andre.

Da der imidlertid netop nu tilbyder sig en gunstig Lejlighed til at faa ordnet denne for os saa vigtige Sag, idet den gamle Kirke i Tveraa snart vil blive overflødig ved den til Sommer paatænkte nye Kirkes Opførelse, er vi undertegnede Husfædre bleven enige om at fremsætte det beskedne Ønske at faa den gamle Tveraakirke flyttet hertil, hvor vi ved Hjælp af Tømmeret fra den, under en flink og dygtig Bygmesters Ledelse, kunne faa opført en pæn og hyggelig Kirke. Det er en Selvfølge, at noget Tilskud trænge vi til at faa i Penge, men dette vil blive langt mindre end, hvad der ellers vilde medgaa til en ny Kirkes Opførelse. Lejligheden er saaledes meget gunstig, og vi forvente, at de Myndigheder, som have med dette Forhold at gøre, ville billige vort Forslag og ofre Sagen den Opmærksomhed, som den fortjener. Hvor stort Tilskud, der vil behøves i Penge, kan vi ikke saa nøje opgive, men antagelig vil der næppe medgaa mere end c. 3000 Kr. Skulde der blive forlangt et nærmere detailleret Overslag over Udgifterne, ville vi bestræbe os for at faa et saadant i Stand. Selvfølgelig ville vi efter fattig Lejlighed yde Arbejde i Forhold til, hvad der har fundet Sted andre Steder ved ny Kirkers Opførelse. Muligvis er der adskillige Ting af den gamle Kirke, som ikke kan benyttes, og der vil saaledes, foruden til Lønning af Tømmermænd, behøves Pengebidrag til Anskaffelse af nyt Tag, Anbringelse af hensigtsmæssigt Taarn, ny Vinduer paa begge Sider, Bølgeblik eller vandrette galvaniserede Jernplader til udvendig Beklædning, en Del nyt Tømmer til forskellige indvendige Indretninger, noget solidt Væggepap til indvendigt Brug, samt Maling og Cement; hertil kommer Køb af Grundstykke.

Til det her anførte vil der blive Brug for et Pengebidrag maaske af Størrelse som det ovenanførte.

At Nedrivningen af Kirken i Tveraa og dens Flytning hertil ogsaa vil koste lidt, er en Selvfølge, men dette vente vi ved en fornuftig Ordning at faa besørget paa billigste Maade.

Det er vor Hensigt saa vidt muligt at faa Kirken opført i Sommeren 1908, og vi tillade os derfor at bede de høje Myndigheder, som have med denne Sag at gøre, at støtte os i vore Bestræbelser og med Raad og Daad hjælpe os til at faa Planen realiseret til Gavn og Velsignelse for os og vore Efterkommere.

Kvalvig, den 23de Januar 1907.

Ærbødigst

(31 Underskrifter.)

Ved Sagens *forelobige Behandling den 7de August* blev det efter Forslag af Provsten med 19 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Kirkekassenudvalget.*

Den 11te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Til Lagtinget er gennem Færø Amt og Provsti indkommet et af Sognepræsten paa Suderø paa Kvalbø Sogns Menighedsraads Vegne anbefalet Andragende fra Beboerne af Kvalvig paa Suderø, hvori ansøges om, at der i Bygden Kvalvig maa blive opført en Kirke.

Nævnte Bygd er anlagt for mindre end hundrede Aar siden, men det oplyses i Andragendet, at den navnlig i de sidste 50 Aar er vokset stærkt, saa at den nu tæller en Befolkning paa c. 170 Mennesker. Endvidere bemærke Andragerne, at Afstanden fra Kvalvig til deres hidtil værende Sognekirke i Kvalbø er henimod $^3/_4$ Mil, og at Vejen er ret besværlig, da den fører over et højt og brat Fjæld. Man har derfor i længere Tid næret Ønsket om at faa en Kirke opført i Bygden, og kun Hensynet til de dermed forbundne Omkostninger, som Kirkekassen formentes vanskelig at kunne udrede, har afholdt Beboerne af Kvalvig fra at fremkomme med Andragende i den Retning.

En gunstig Lejlighed i saa Henseende synes imidlertid nu at frembyde sig, idet den gamle Kirke i Tveraa i den allernærmeste Fremtid kan ventes afløst af en ny, som er under Opførelse, og Andragerne ansøge da om at faa Lov til at benytte Tømmeret i den gamle Tveraa Kirke til den paatænkte Kirkebygning, samt desuden at faa bevilget til dette Byggeforetagende c. 3000 Kroner af Kirkekassen.

Den gamle Kirke paa Tveraa er $24^1/_4$ Alen lang og $11^1/_8$ Alen bred; den paatænkte Kirke i Kvalvig beregnes at blive 23 Alen lang og 11 bred, hvilken Størrelse anses tilstrækkelig for Bygdens Befolkning, saaledes som den i en overskuelig Fremtid kan ventes at blive. Kirken agtes opført af Træ med Yderklædning og Tagbeklædning af Bølgeblik. Et kun lidt specificeret og uklart Overslag lyder paa 4213 Kr. 40 Øre foruden Tømmeret fra Tveraa Kirke, men

i Andragendet anslaas Beløbet som bemærket til c. 3000 Kr., idet Andragerne, som man kan tænke sig, erklære sig villige til at yde Arbejde uden Betaling i samme Forhold, som vedkommende Menigheder andre Steder har gjort ved nye Kirkers Opførelse.

Undertegnede Udvalg, til hvilket denne Sag har været henvist, maa finde Andragendet vel begrundet, idet man særlig maa fremhæve Befolkningens Størrelse i Kvalvig og den lange og besværlige Vej derfra til Kirkebygden Kvalbø. Endvidere maa Udvalget bemærke, at for saa vidt som det erkendes som en Nødvendighed i en ikke altfor fjern Fremtid at faa bygget en Kirke i Kvalvig, da vil der være meget vundet ved at gøre det nu og saaledes benytte det i det hele taget særdeles gode Tømmer, som findes i Tveraa Kirke. Udvalget mener at kunne gaa ud fra, at Beboerne af Kvalvig sætte saa stor Pris paa at faa en Kirke, at de ville sørge for at skaffe til Veje, hvad der maatte kræves til den paatænkte Kirkes Fuldførelse ud over nævnte Beløb af Kirkekassen og den gamle Kirkebygning.

Idet man gaar ud fra, at Færø Amt og Provsti underhandler nærmere med Andragerne og iøvrigt ordner alt med Hensyn til den omhandlede Kirkes Opførelse, skal man foreslaa Tinget at vedtage følgende:

1. Af Suderø Præstegælds Kirkekasse stilles der til Kirkeinspektionens Raadighed et Beløb af 3000 Kr. at anvende til Opførelse af en Kirke i Kvalvig paa Suderø. Kirken skal have en Størrelse af mindst 23 × 11 Alen og skal opføres af Træ med Yderbeklædning og Tag af Bølgeblik.
2. Ligeledes stilles den gamle Kirkebygning i Tveraa, naar den er bleven afløst af en ny Kirke, til Kirkeinspektionens Raadighed at anvende til samme Byggeforetagende.

Ved Sagens *2den Behandling den 13de September* blev det med 15 St. mod 0 vedtaget at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved Sagens *3dje Behandling den 17de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 16 St. mod 0.

XLVI. Kirke paa Hestø.

Den 31te Juli fremlagdes nedenstaaende Andragende:

Til

Lagtinget.

Vi undertegnede Menighedsmedlemmer fra Hestø og Kolter tillader os herved ærbødigst at henvende os til det ærede Lagting med Andragende om at faa opført en Kirke paa Hestø.

Til Støtte for dette vort Andragende skal vi anføre, *at* Hestø er en Bygd, der ifølge sin Folkemængde bør have en Kirke; *at* Hestø og Kolter af alle beboede Øer er de eneste, der ikke har nogen Kirke; *at* den Nytte, vi har af Kirken paa Kirkebø som vor Sognekirke er meget ringe, idet det om Vinteren paa Grund af den lange Vej og det vanskelige Farvand næsten er umuligt for os at komme til Kirkebø til Gudstjeneste der, for Kvinder og svagelige Personer er det helt umuligt, og ogsaa ofte om Sommeren lægger Vejret store Hindringer i Vejen for os.

Vi skal desuden gøre opmærksom paa, at der paa Hestø for Tiden arbejdes stærkt af Sekterere, og maaske er den Tid ikke fjærn, da de rejser sig et eget Forsamlingshus paa Øen. Det er da saare uheldigt, at Menigheden selv ikke har noget indviet Gudshus at samles om. Vi mener, at Menigheden, som Forholdene er, trues med lidt efter lidt at opløses.

Der blev for c. 10 Aar siden arbejdet en Del for at faa en Kirke rejst paa Hestø; men siden da er Sagen ikke bleven taget op. Vi mener imidlertid, at Forholdene gør det nødvendigt, at Sagen føres frem paany og snarest bringes til en Ordning. Vi har bragt i Erfaring, at der tilstræbes en Forbedring af de kirkelige Forhold her paa Færøerne, og vi tør derfor sikkert stole paa, at det ærede Lagting vil tage Hensyn til dette vort Andragende. Vel fremsendes det paa et noget sent Tidspunkt; men Grunden hertil er den, at vi først i den allersidste Tid er bleven gjort opmærksom paa, at der muligvis allerede i Aar i Lagtinget vil fremkomme Forslag til Forbedring af de kirkelige Forhold her paa Øerne. Vi har derfor ment, at Tiden for et Andragende som det foreliggende var gunstig, og vi haaber, at det ærede Lagting i Samlingen i Aar vil behandle vort Andragende, da Sagen er af den største Betydning for os.

Hestø og Kolter i Juli 1907.

Ærbødigst

(86 Underskrifter.)

. . . . .

Ved Sagens *foreløbige Behandling den 7de August* blev det efter Forslag af Provsten med 19 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Kirkekassenudvalget*.

. . . . . .

Den 11te September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Fra Beboerne af Hestø og Kolter er der til Lagtinget indkommet et Andragende om, at der maa blive opført en Kirke paa Hestø, idet der henvises til, at Farvandet mellem disse Øer og Kirkebø, hvor Sognets Kirke ligger, frembyder saa store Vanskeligheder, at det meget ofte hænder, særlig i Vinterhalvaaret, at Beboerne af nævnte Øer hindres i at komme til Kirkebø, naar Sognepræsten holder Altergang der, samt at Hestø Bygd er saa stor — den største i Sognet — at den bør have sin egen Kirke, hvor Beboerne hver Helligdag kan samles til Gudstjeneste.

Den Gang dette samme Spørgsmaal i Lagtingssamlingerne 1896 og 1897 blev behandlet i Tinget, erkendtes det fra alle Sider, at Ønsket om Opførelse af en Kirke paa Hestø maatte anses for at være berettiget. Naar dette Ønske den Gang imidlertid ikke blev imødekommet, da var dette begrundet paa, at der i Kirkekasserne manglede de dertil nødvendige Midler. Skønt det vel endnu kan siges, at Kirkekassernes Status kun vanskelig tillader Anvendelse af større Beløb til Opførelse af Kirker paa Steder, der før have været uden Kirke, saa maa undertegnede Udvalg være af den Mening, at ligesom Lagtinget i de sidste Aar har bevilget Tilskud af Kirkekasserne til Kirkebygninger i et Par Bygder, der ikke tidligere have haft Kirke, saaledes vil der ogsaa i det foreliggende Tilfælde være god Grund til saa vidt muligt at vise en lignende Imødekommenhed imod Andragerne, idet Beboerne af Hestø og Kolter ubestridelig hidtil have været meget uheldig stillede med Hensyn til kirkelig Betjening.

At Andragerne selv maa komme til at bære en ikke uvæsentlig Del af Omkostningerne ved den paatænkte Kirkebygning, er formentlig ikke nogen ubillig Fordring. Hvad man i saa Henseende har tænkt sig i nærværende Tilfælde, findes ikke oplyst i Andragendet, som heller ikke indeholder noget om den paatænkte Kirkebygnings Størrelse eller Bygningsmaade. Desuden savnes der i Sagen Erklæringer fra Sognepræsten og vedkommende Menighedsraad. Nævnte Erklæringer og Oplysninger bør formentlig indhentes, inden Tinget næste Aar fortsætter Behandlingen af denne Sag.

Udvalget tillader sig derfor at foreslaa Tinget at vedtage:

1. Sagen udsættes til næste Aar.
2. Kirkeinspektionen anmodes om inden Udgangen af Juni Maaned næste Aar hos Andragerne at faa oplyst, af hvilket Materiale og med hvilke Dimensioner den omhandlede Kirke tænkes opført samt, hvor meget Andragerne ville yde til Opførelsen af en saadan Kirke paa Hestø.
3. Kirkeinspektionen anmodes om over Sagen med de af Andragerne med Hensyn til Punkt 2 givne Oplysninger at indhente Sognepræstens og vedkommende Menighedsraads Erklæring inden næste Lagtingssamling.

Ved Sagens *2den Behandling den 13de September* blev det med 15 St. mod 0 besluttet at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved Sagens *3dje Behandling den 17de September* sattes Udvalgets Forslag under Afstemning og vedtoges med 18 St. mod 0.

XLVII. Tilvejebringelse af Drikkevandsledninger.

Den 10de August fremlagdes nedenstaaende Skrivelse fra Lagtingsmand Effersøe:

F. T. Thorshavn, den 9de August 1907.

Til
Lagtinget.

I de senere Aar har der her paa Øerne vist sig Trang til Anlæg for Tilførsel af Drikkevand. Flere saadanne Anlæg ere udførte, dels af Kommuner, dels af private. Men det er ogsaa hændet, at et paatænkt Anlæg har mødt saadan Modstand hos Grundejere, gennem hvis Jord de nødvendige Ledninger skulde føres, at man har været nødt til at opgive Sagen. Endvidere er der opstaaet Strid imellem Personer, som have ønsket at fremme forskellige Vandanlæg, uden at det har været muligt at løse saadan Strid paa tilfredsstillende Maade.

Dette er uheldigt. Tilførsel af Drikkevand gennem lukkede Ledninger kan — navnlig i Bygder, hvor Husene paa en længere Strækning ligge langs med Bygdens Elv — være af saadan Betydning for Sundheden — den enkeltes, Bygdens og hele vort Samfunds — at der fra det Offentliges Side bør gøres det mest mulige for at lette Anlæg som de omtalte og for i det hele taget at ordne de herhen hørende Forhold.

Jeg tillader mig derfor at anmode Lagtinget om at optage Sagen til Overvejelse.

Oliver Effersøe.

Ved den *forelobige Behandling den 14de August* blev det efter Forslag af Effersøe med 16 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Udvalget for forskelligartede Sager.*

Den 18de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

Af Lagtingsmedlem for Suderø, Hr. Sysselmand Effersøe, er under 9de f. M. tilstillet Tinget en Anmodning om at optage til Overvejelse, at der lettes Folk Adgang til Anlæg for Tilførsel af Drikkevand.

Det af Tinget nedsatte Udvalg for de forskelligartede Sager, som henvises til samme, har ogsaa faaet denne Sag til at overveje, og er enigt i, at det i Andragendet omhandlede Emne er af saa stor Vigtighed, at der maa tages saa fyldestgørende Bestemmelser derom som muligt.

Som i Andragendet antydet, er det ikke alene, hvad der angaar kommunale Vandledninger, men ogsaa private, hvorom der kan blive Tale. Man mener endogsaa, at det heller ikke var af Vejen, at naar de kommunale Styrelser ere ligegyldige denne Sag vedrørende, bør Sundhedsvæsenet kunne anspore dem til Eftertanke. Paa Færøerne er der saa rigeligt med Vand, at man maa gaa ud fra,

at hvor Folk oprindelig have bosat sig, har der ikke været Mangel paa godt Vand, saa der maa nærmest tænkes paa Bygders Udvidelse, og at det derved ikke alene bliver nødvendigt at drage Omsorg for, at de nye Huse skulle kunne faa Vand, men ogsaa for at de ældre ikke derved skulle komme til at mangle det eller blive nødte til at bruge sundhedsfarligt Vand. Dette mener man nærmest maa være en Opgave, som Kommunerne bør sørge for og tildels bekoste.

Udvalget har derfor opsat nogle Paragraffer, der ere mente som en Tilslutning til Lov Nr. 69 af 7de Maj 1881, og henstiller disse til Tingets Overvejelse. Men i Betragtning af Sagens Vigtighed mener man, at der bør tages Tid til at overveje, om alle Forhold dette Spørgsmaal vedrørende ere tilfredsstillende løste derved; derfor tillader man sig at foreslaa, at Tinget vedtager:

1. Amtmanden anmodes om at indhente Kommunalforstanderskabernes Erklæring.
2. Sagen udsættes til næste Aar.

* * *

Udkast
til
Lov for Færøerne om Vandledninger.

§ 1.

Den Kommunalbestyrelserne ved Lov Nr. 69 af 7de Maj 1881 om Forpligtelse til Jords Afstaaelse til offentlige Veje, Havne og Landingssteder samt til offentlige Skoler paa Færøerne tillagte Ret til Erhvervelse af Jordareal m. m. skal ogsaa være anvendelig paa Plads til Drikkevandsledninger, der lægges med Rør. Ved Kommunalbestyrelsens Mellemkomst skal Loven ogsaa kunne anvendes paa private Drikkevandsledninger, dog i alle Tilfælde under Iagttagelse af de i de følgende §§ fastsatte Regler.

§ 2.

Hvor der fra Elv, Bæk, Kilde eller Brønd, som i Forvejen ere benyttede til forskellige Vandforsyninger og Anvendelser, tages nye Vandledninger, skal det være at paase, at der ved Vandets Deling tages de nødvendige Forholdsregler, for at der til ingen Tider, foraarsaget ved de nye Ledninger, bliver for lidt Vand tilbage for de tidligere Forbrugere.

For saa vidt nogen indenfor et Tidsrum af 2 Aar, efter at en Kommunalbestyrelse efter eksproprieret Tilladelse har anlagt en Vandledning, finder, at der er ham frataget for meget Vand, skal det staa ham frit for at paatale sin Sag og ved almindelig Rettergang søge vedkommende Kommune tilpligtet at skaffe ham den nødvendige Vandforsyning.

§ 3.

Med den her omhandlede Tilladelse til Nedlægning af Vandledningsrør paa anden Mands Jord følger ingen andre Rettigheder for den, som faar Tilladelsen. Grøfterne skulle udfyldes og udjævnes igen saa godt som muligt, og Jordens Ejer eller Bruger skal som hidtil have fuld Brugsret til den, dog at han ikke ved Gravning og lignende beskadiger de nedlagte Rør, og at han finder sig i, at Grøfterne aabnes igen, naar det er nødvendigt for Ledningernes Reparation og Fornyelse.

§ 4.

Naar Vand, som har været benyttet som Drikkevand, paa Grund af Nybebyggelse forurenses, skal Sundhedsvæsenet kunne forlange, at Kommunalbesty-

relserne sørge for, at det benyttede Vand ledes gennem Rør eller betryggende filtreres eller paa anden Maade uskadeliggøres. Det samme gælder, naar Drikkevand løber gennem aabne Ledninger eller smaa naturlige Vandløb paa Steder, hvor der anvendes Gødning, tøjres Kreaturer o. lign. Udgifterne ville være at afholde af Kommunerne og paagældende Vands Forbrugere i et Forhold, der bestemmes efter vedkommendes Tarv, og hvad enten de paagældende Huse have bestaaet, forinden der ved kgl. Anordning af 16de Juni 1883 blev oprettet Kommissioner for Bygningsvæsenet, eller ere blevne til bagefter. Ere Bygningstilladelserne givne senere end nærværende Lovs Ikrafttræden, bærer vedkommende Kommune hele Udgiften. Kunne Kommunalbestyrelserne ikke komme overens med vedkommende, afgøres Sagen af Lagtinget med bindende Virkning for alle Parter.

§ 5.

For saa vidt der i Fremtiden maatte opstaa Ønsker om i Forbindelse med bestaaende Vandledninger at foretage mere omfattende Forandringer, skulle Ejerne eller Brugerne af de bestaaende Ledninger være pligtige til at finde sig i en Omordning, saaledes at deres Ledninger uden Tab for dem bliver indlemmede i det nye Anlæg. Hvor der ikke er rigeligt Vand, kan Kommunalbestyrelsen bestemme, at der lukkes til for Ledningerne med Haner, naar der ikke hentes Vand. En lignende Omordning af Vandledningerne som den omtalte skal ogsaa kunne fremtvinges i industrielle og tekniske Øjemed samt ved Byggeforetagender. Ere saadanne Ledninger nedlagte ved Kommunalbestyrelsernes Mellemkomst, udkræves disses Samtykke. Ere de lagte efter privat Overenskomst, udkræves vedkommende Jordbesidderes Samtykke. Det skal i alle Tilfælde være at iagttage, at der ikke fratages nogen den Vandmængde, han behøver.

Ved Sagens *2den Behandling den 2ode September* blev Udvalgets Forslag sat under Afstemning og vedtaget med 12 St. mod 0.

XLVIII. Udgivelse af en Lagtingstidende.

Den 3dje September fremlagdes følgende Skrivelse:

Thorshavn, den 3dje September 1907.

Til
Lagtinget.

Jeg tillader mig herved at henstille til Tinget at tage under Overvejelse Spørgsmaalet om Udgivelse af Lagtingstidende for Aaret 1907.

Oliver Effersøe.

Ved Sagens *forelobige Behandling den 5te September* blev det efter Forslag af Effersøe med 18 St. mod 0 vedtaget at henvise Sagen til *Budgetudvalget*.

Den 18de September fremlagdes følgende af Udvalget afgivne

Betænkning.

A. Udvalget mener, at der bør udgives en Lagtingstidende af lignende Omfang og i samme Antal Eksemplarer som forrige Aar, og at man bør søge denne udbredt gennem Postvæsenet.

Betalingen for Udgivelsen maa efter Omfanget af Tidenden og det dermed forbundne Arbejde forhøjes. Udgiveren af Tidenden for 1906 har ikke villet paatage sig Udgivelsen for 1907. Man har faaet et Tilbud fra Amtsfuldmægtig, cand. jur. Vest om at udgive Tidenden for en Godtgørelse af 100 Kr. Dette Tilbud foreslaar man antaget.

Trykningen foreslaas overladt til »Færø Amtstidendes Bogtrykkeri«, der har fremsat det laveste Tilbud.

Udvalget foreslaar til Vedtagelse:

1. Under Navnet Lagtingstidende udgives for Tingets ordinære Samling i 1907 et trykt Sagreferat i Lighed med Lagtingstidende for 1906.
2. Lagtingstidende trykkes i et Antal af 400 Eksemplarer og søges udbredt blandt Befolkningen gennem Postvæsenet og paa anden hensigtsmæssig Maade. Betalingen fastsættes til 1 Kr. pr. Eksemplar.
3. Amtsfuldmægtig, cand. jur. Vest, Thorshavn, antages til Udgiver af Lagtingstidende mod en Godtgørelse af 100 Kr.

   Udgiveren skal ordne og tilrettelægge m. v., hvad der efter foranførte bliver at trykke. Arbejdet paabegyndes snarest muligt og fremmes saa hurtigt, at der, fra den Tid Trykningen begynder, foreligger Stof til mindst $1^3/_4$ Ark om Ugen.
4. Trykningen af Lagtingstidende overdrages til »Færø Amtstidendes Bogtrykkeri« paa følgende Vilkaar:

   Trykningen fremmes saa hurtigt, at der, forudsat det fornødne Stof havos og større Rettelse i Korrekturen ikke nødvendiggøres, ekspederes mindst $1^3/_4$ Ark gennemsnitlig om Ugen. Tidenden trykkes med samme Tæthed som forrige Aar. Betalingen fastsættes til 22 Kr. 50 Øre pr. Ark.
5. Alle ved Tilvejebringelse af Lagtingstidende foranledigede Udgifter udredes af Amtsrepartitionsfonden, og Halvdelen heraf refunderes af økonomisk Fond. Indtægterne deles lige mellem begge Fonds.

B. Da der ikke, saa vidt Udvalget har kunnet bringe i Erfaring, foreligger nogen Opgørelse over Indtægter og Udgifter vedrørende Lagtingstidende for 1905, foreslaas, at denne Sag søges bragt i Orden.

Der er ikke nu Lejlighed for Udvalget til at undersøge Sagen nærmere og ordne den.

Forslag ad 2. Lagtinget anmoder Amtmanden om at foranstalte det fornødne til Opgørelse af Indtægter og Udgifter vedrørende Lagtingstidende for 1905.

Ved Sagens *2den Behandling den 20de September* vedtoges det at lade den overgaa til 3dje Behandling.

Ved *3dje Behandling den 21de September* sattes Udvalgets Forslag A. og B. under Afstemning og vedtoges med 13 St. mod 0.

XLIX. De af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Ved Lagtingets Aabning fremlagdes Tingets Journal, Kopibog og Regningsjournal som Regnskab for de af Tinget ene afgjorte Sager, og den 3dje August henvistes Sagen til Udvalget for de af Amtmanden ene afgjorte Sager.

Den 9de September fremlagdes nedenstaaende af Udvalget afgivne

Betænkning.

I Henhold til Lagtingets Forretningsorden § 8 Punkt 6 er undertegnede Udvalg nedsat til at afgive Betænkning angaaende de af Amtmanden paa Tingets Vegne afgjorte Sager.

Udvalget har gennemgaaet Lagtingets Regningsjournal, Kopibog og Journal for Tidsrummet fra forrige Aars ordinære Samlings Begyndelse til Begyndelsen af den nuværende Samling og har med Hensyn hertil ikke fundet Anledning til at fremkomme med nogen Bemærkninger.

Den 24de September kom Sagen til Behandling, idet Ordføreren refererede Betænkningen.

L. Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender.

Den 30te Juli valgtes til Medlemmer af de staaende Udvalg i Henhold til Forretningsordenens § 8:

1. for de Kirkekasserne vedkommende Sager:
   Dahl, Provsten og J. H. Poulsen;

2. for de Skydskassen vedkommende Sager:
   Djurhuus. J. Poulsen og Hentze;

3. for de Sager, som vedkomme Landkommunerne i Almindelighed:
   Olsen, Skaalum og Nielsen;

4. (Budgetudvalget) for de Sager, som vedkomme:
   a. Amtsrepartitionsfonden,
   b. Amtsfattigkassen,
   c. Den økonomiske Fond, Grindegarnet i Vestmanhavn samt Renterne af det Hansenske Legat,
   d. De øvrige under Lagtingets Decision hørende offentlige Kasser,

   Samuelsen, Effersøe, Provsten, Weihe, Michelsen, Patursson og Skarð;

5. for forskelligartede Sager:
   T. J. Petersen, Müller og Winther;

6. for de af Amtmanden ene afgjorte Sager:
   Dam, Weihe og Konoy.

---

1. Vedkommende Kirkekasserne.

a. Fra Kirkeværgerne for Sandevaag Kirke var indkommet et Andragende om, at der af Vaagø Præstegælds Kirkekasse til Anbringelse af Orglet i nævnte Kirke maa blive bevilget et Beløb af 90 Kr., deri medregnet et Beløb af 20 Kr. til Anskaffelse af et Tæppe for at beskytte Orglet mod Fugtighed.

Efter Udvalgets Forslag vedtoges det den 10de September at bevilge 70 Kr. af Vaagø Præstegælds Kirkekasse til Anbringelse af Orglet

efter Kirkesynets nærmere Bestemmelse, hvorimod der ikke fandtes Anledning til at bevilge 20 Kr. til Anskaffelse af Tæppe til Orglet.

b. Fra Lærerne i Klaksvig, Gøte, Kvalbø og Sumbø var indkommet Andragender om, at der maa blive tillagt dem en aarlig Løn som Organister ved Kirkerne i de nævnte Bygder.

Den 10de September vedtog Tinget efter Forslag af Udvalget at svare Andragerne, at det ikke af nogen af de under samme sorterende Kasser kan yde Godtgørelse for Organisttjeneste, men maa tilraade, at der forhandles med Menighedsraadene om disse Forhold.

2. Vedkommende Skydskassen.

Efter Forslag af vedkommende Udvalg vedtoges den 23de Septbr. til Bestridelse af Skydskassens Udgifter for Regnskabsaaret 1907—08 at paaligne 5441 Kr. 51 Øre, der i Henhold til Lovene af 17de Marts 1865 og 14de Januar 1881 fordeles saaledes imellem Kommunerne:

Nr.	Kommunernes Navne.	Folketal.	Særlige Skydsudgifter.		Fælles Skydsudgifter.		Tilsammen.	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
1	Norderøernes Præstegælds Kommune	1861	230	31	502	47	732	78
2	Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune	1110	90	77	299	70	390	47
3	Funding Sogns Kommune	362	29	60	97	74	127	34
4	Næs og Gøte Sognes Kommune	1097	89	71	296	19	385	90
5	Sjov Sogns Kommune	527	43	09	142	29	185	38
6	Ejde — —	595	48	65	160	65	209	30
7	De forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld	1392	82	45	375	81	458	29
8	Vestmanhavn Sogns Kommune	562	33	29	151	74	185	03
9	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld	536	31	75	141	72	176	47
10	Nolsø Sogns Kommune	254	15	01	68	58	83	62
11	Vaagø Præstegælds Kommune	1481	116	26	399	87	516	13
12	Sandø — —	1284	66	31	346	68	412	99
13	Kvalbø Sogns Kommune	632	7	95	170	64	178	59
14	Frodebø — —	1127	14	17	304	29	318	46
15	De forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	1093	13	74	295	11	308	85
16	Vaag Sogns Kommune	645	8	11	174	15	182	26
17	Thorshavns Kommune	1791	106	08	483	57	589	65
	Tilsammen	16349	1027	28	4414	23	5441	51

3. Vedkommende de enkelte Landkommuner.

a. Den 12te September meddeltes der Approbation paa, at Lønnen for Jordemoderen i Hestø Hjælpedistrikt Johanne Christine Elisabeth Poulsen af Hestø forhøjedes fra 20 til 40 Kr. aarlig.

b. Den 26de August vedtog Tinget at give Samtykke til, at Frodebø Sogns Kommune optager et Laan paa 2000 Kr., saaledes at det overlades til Amtet at approbere de nærmere Vilkaar for Laanets Tilbagebetaling m. m.

c. Den 16de August approberedes det, at Sandø Præstegælds Kommune optager et Laan paa 400 Kr. at afbetale paa højst 2 Aar og at forrente med indtil 5½ pCt. aarlig.

d. Den 31te August meddeltes der Approbation paa, at Forstanderskabet for Norderøernes Præstegælds Kommune afhænder en Byggegrund paa 651 □ Alen af det af Kommunen erhvervede Grundstykke i Klaksvig.

e. Fra Lærer N. O. Dahl i Funding var indkommen en Klage over hans Ansættelse i Kommuneskat, idet han med Henvisning til, at han for Tiden holder Vikar, der oppebærer Halvdelen af hans Embedsindtægter = 400 Kr., paastod, at den ham paaignede Kommuneskat 23 Kr. var uforholdsmæssig stor.

Lagtinget vedtog i den Anledning den 14de September at nedsætte den Lærer N. O. Dahl af Funding paaignede Formue- og Lejlighedsskat 23 Kr. til det halve = 11 Kr. 50 Øre.

---

4. Vedkommende Amtsrepartitionsfonden.

a. Sagen om Ligning til Amtsrepartitionsfonden kom til endelig Behandling den 15de September. Udvalget havde foreslaaet:

For Aaret fra Olaidag 1907 til Olaidag 1908 udskrives til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder et samlet Beløb af 15.388 Kr. 11 Øre. Heraf lignes:

paa Jordegodset	$4258^{74}/_{100}$ Skattemarker à 1 Kr. 50 Øre	6388 Kr. 11 Øre.
- Kommunerne	. . . . .	9000 - -

Af det Kommunerne paaignede Beløb fordeles efter Marketal ⅓, efter Folketal saaledes som det er fastslaaet ved sidste Folketælling ⅔.

Disse Forslag vedtoges.

Den vedtagne Fordeling af hele det Kommunerne paaignede Beløb vil fremgaa af en udarbejdet Repartition, der er vedhæftet som *Bilag 21*.

b. Arbejdsmand Teanjardus Dam af Thorshavn havde andraget om at blive fritaget for at betale Omkostningerne i to mod hans Hustru anlagte Justitssager til et Beløb af ialt 51 Kr. 59 Øre. Det vedtoges at fritage Teanjardus Dam for at betale de nævnte Omkostninger, og at lade dem føre til endelig Udgift for Amtsrepartitionsfonden.

c. Fra Landfogderiet var modtaget en Skrivelse af 1ste August angaaende forskellige Restancer af Epidemiudgifter for Aarene 1895—96 til 1902—03 inclusive til et samlet Beløb af 326 Kr. 75 Øre, der skulde have været refunderede af private. Det vedtoges, da Udpantningsretten for disse Udgifter var tabt, og Refusion ikke kunde forventes uden Sagsanlæg, at føre de ommeldte Restancer, 326 Kr. 57 Øre, til endelig Udgift for Amtsrepartitionsfonden.

d. I en fra Landfogderiet modtagen Skrivelse var det indstillet, at forskellige i Amtsrepartitionsfondens Regnskab som Forskud henstaaende Sagsomkost-

ninger til et Beløb af 297 Kr. 86 Øre som uerholdelige førtes til endelig Udgift for Fonden. I Overensstemmelse med Indstillingen vedtoges det at føre det nævnte Beløb til endelig Udgift for Fonden.

---

5. Vedkommende Amtsfattigkassen.

I Henhold til Fattiglovens § 5 (jfr. § 9) bevilgedes den 23de September følgende Beløb til Kommunerne for Regnskabsaaret 1907—08:

Til Norderøernes Præstegælds Kommune:		
	Vaag Sogn	100 Kr.
-	Næs og Gøte Sognes Kommune:	
	Næs Sogn	150 —
-	Sjov Sogns Kommune	150 —
-	Ejde — —	150 —
-	Funding Sogns —	150 —
-	Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune:	
	Andefjord Sogn	75 —
-	De forenede Sognes Kommune i Sydstrømø Præstegæld:	
	Thorshavns udenbys Sogn	100 —
-	Thorshavns Kommune	500 —
-	Vaagø Præstegælds Kommune:	
	Midvaag Sogn	100 —
	Tilsammen	1475 Kr.

---

6. Vedkommende den økonomiske Fond.

A. Landingssteder:

a. Fra Beboere af Hove i Porkere Sogn var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af et nyt Landingssted i Hove.

Det vedtoges at svare Andragerne, at Tinget ikke vil yde Tilskud til Anlæg af et nyt Landingssted i Bygden, da det gamle Landingssted er hensigtsmæssigt beliggende for alle Bygdens Beboere, og da der ved det maa antages at være Plads for flere brugbare Nøster.

b. Fra Kommunalforstander i Famien Sogn, Jacob Albinus, var indkommet Andragende om Bidrag til Dækning af Udgifterne ved Udbedring af Landingsstedet i Famien.

Det vedtoges at svare Andrageren, at der kan forventes en passende Bevilling af økonomisk Fond til Hjælp ved Udgifternes Dækning i Tilfælde af, at det næste Aar oplyses for Tinget, at en forsvarlig Udbedring af Landingsstedet er udført, og det nærmere angives hvorledes, samt at der fremsendes behørig specificeret og af Sognets Kommunalforstander attesteret Opgørelse over Udgifterne. Endelig er det en Betingelse for Ydelse af Tilskud, at Landingsstedet bliver offentligt.

c. Fra Beboere af Kvalvig paa Suderø var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet sammesteds.

Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond ¾ af de til Materialier (heri ikke indbefattet Sten, Skærver og Sand) medgaaende Udgifter med indtil 873 Kr. og ¾ af Formandsløn med indtil 82 Kr., i alt indtil

955 Kr., paa Betingelse af, *at* Arbejdet udføres i Overensstemmelse med en af Lagtingets Tillidsmand afgiven Betænkning, *at* dets forsvarlige Udførelse oplyses ved Attest fra Tillidsmanden eller fra en anden af Amtmanden udnævnt Mand, *at* behørig specificeret og af paagældende Kommunalforstanderskab attesteret Opgørelse over Udgifterne ved Anlægget fremskaffes, *at* Andragerne yde mindst 6 Arbejdsdage for hver Dag Formanden arbejder, *at* Landingsstedet bliver offentligt, og *at* Forstanderskabet drager Omsorg for dets Vedligeholdelse.

d) Fra Nolsø Sogns Kommunalforstanderskab var indkommen Andragende om Tilskud til Anlæg af en Landingsbro »á Kletti« i Vigen paa Nolsø ledsaget af Betænkning og Overslag over Arbejdet fra Entreprenør P. C. Johannesen af Thorshavn. Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond $^3/_4$ af de til Materialier, heri ej medregnet Sten, Skærver og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 216 Kr. og $^3/_4$ af Formandsløn med indtil 50 Kr., ialt indtil 266 Kr. paa Betingelse af, at Arbejdet udføres i Overensstemmelse med Entreprenør P. C. Johannesens Plan og i øvrigt paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

e) Fra Joen Nattestad og Niels Peter Joensen af Kvalbø var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »við hýargarð« i Kvalbø.

Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond $^3/_4$ af de til Materialier medgaaende Udgifter, heri ej indbefattet Sten, Skærver og Sand, med indtil 482 Kr. og $^3/_4$ af Formandsløn med indtil 38 Kr., ialt indtil 520 Kr., paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

f) Fra forskellige Beboere af Kvalbø var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »á skálamøl« i Kvalbø. Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond $^3/_4$ af de til Materialier medgaaende Udgifter, heri ej indbefattet Sten, Skærver eller Sand, med indtil 320 Kr. og $^3/_4$ af Formandsløn med indtil 80 Kr, ialt indtil 400 Kr. paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

g) Fra en Del Beboere af Dal var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet i Dal i Husevig Sogn. Det vedtoges at bevilge hertil af økonomisk Fond de til Materialier, heri ej indbefattet Sten, Sand og Skærver, medgaaende Udgifter med 46 Kr., Formandsløn med indtil 40 Kr. og Tilskud til Anskaffelse af Redskaber med indtil 100 Kr., ialt indtil 186 Kr. paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

h) Fra Beboere af Kollefjord var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »Tangen« i Kollefjord.

Det vedtoges at bevilge hertil $^2/_3$ af de til Materialier, heri ej indbefattet Sten, Skærver og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 435 Kr., $^2/_3$ af Lejesummen for Brug af en Kran med indtil 10 Kr. og $^2/_3$ af Formandsløn med indtil 67 Kr., ialt indtil 512 Kr. paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

i) Fra Kongsbonde Johan C. F. Dam af Kollefjord var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet ved Sjov i Kollefjord.

Det vedtoges hertil at bevilge $^2/_3$ af de til Materialier, heri ej indbefattet Sten, Skærver og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 84 Kr. og $^2/_3$ af de til Smedearbejde medgaaende Udgifter med indtil 11 Kr., ialt indtil 95 Kr., paa samme Vilkaar som under c. nævnt.

j) Fra Beboerne af Kolter var indkommet Andragende om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet »Hylurin« i Kolter i Kirkebø Sogn.

Det vedtoges at bevilge hertil af økonomisk Fond de til Materialier, heri ej indbefattet Sten, Skærver og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 302 Kr. samt endvidere Tilskud til Redskaber med indtil 20 Kr. til et Gangspil med indtil 100 Kr. og til Formandsløn med indtil 60 Kr., ialt indtil 482 Kr. paa samme Vilkaar som under c. med Tilføjende, at Gangspillet skal staa til Lagtingets Raadighed, om det ikke længere benyttes ved Landingsstedet.

k) Fra forskellige Fiskere i Andefjord var indkommet Andragende om Tilskud til en af dem foretagen Udbedring af Landingsstedet »Vigum« i Andefjord. Der forelaa specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne, der androg ialt 62 Kr. 45 Øre.

Det vedtoges til delvis Dækning af Udgifterne ved denne Udbedring at bevilge et Beløb af 47 Kr. Det er en Betingelse for Bevillingen, at Landingsstedet skal staa aabent for alle og at Forstanderskabet drager Omsorg for, at det vedligeholdes.

l) Fra Forstanderskabet for Andefjord og Suglefjord Sognes Kommune var indkommen Andragende om, at Lagtinget enten vil lade Landingsstedet »Gøtegjov« ved Gøtenæs i Gøte Sogn udbedre eller bidrage til Udbedringen af det ved et passende Tilskud.

Det vedtoges at svare Andragerne, at Lagtinget er villigt til at yde et passende og væsentligt Bidrag til Dækning af Udgifterne ved det i Andragendet omhandlede Anlæg, naar det til den ordinære Samling næste Aar oplyses, at Arbejdet er forsvarlig udført og ikke mere bekosteligt end nødvendigt.

m) Fra Beboere af Eldevig var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Landingsplads i en Gjov Vest for Eldevig i Funding Sogn. Der forelaa Betænkning og Overslag fra Tingets Tillidsmand.

Det vedtoges at bevilge hertil de til Materialier medgaaende Udgifter med indtil 600 Kr., Formandsløn med indtil 260 Kr., anden Arbejdsløn med indtil 80 Kr. og at yde et Tilskud paa indtil 40 Kr. til Anskaffelse af Arbejdsredskaber, ialt indtil 980 Kr. Tilskudet vil være at udbetale, naar der efter foretaget Syn foreligger Attest fra Tingets Tillidsmand om, at Anlægget er forsvarlig udført efter Planen. Deltager Tillidsmanden som Formand i Arbejdet, udnævner Lagtinget eller Amtmanden paa dettes Vegne en Synsmand i Tillidsmandens Sted. Omkostningerne ved Synet udredes af økonomisk Fond. Bevillingen er betinget af, at Landingsstedet bliver offentligt og at Forstanderskabet paatager sig dets Vedligeholdelse.

n) Fra Forstanderskabet for Vaagø Præstegælds Kommune var indkommen en Skrivelse om Udbetaling af en i 1905 given Bevilling til Udbedring af Landingsstedet »Husastøð« i Midvaag.

Da det af Sagen fremgik, at de Betingelser, der vare knyttede til Bevillingens Meddelelse (se Lagtingstidende B. for 1905 Side 187 A. c.) vare opfyldte, vedtoges det af økonomisk Fond at anvise Arbejderformand Johannes Nattestads Regning for Udgifterne ved Landingsstedets Udbedring, stor 398 Kr. 14 Øre, til Udbetaling med 298 Kr. 60 Øre paa den yderligere Betingelse, at Forstanderskabet drager Omsorg for, at Landingsstedet vedligeholdes.

o) Fra Beboere af Gaasedal var indkommet Andragende om Tilskud til Anbringelse af en Kran ved Landingsstedet i Gaasedal.

Det vedtoges til Udbedring af Landingsstedet i Gaasedal ved Anbringelse af en Kran og et Spil af økonomisk Fond at bevilge $^3/_4$ af de til Anskaffelse og Anbringelse af Kran og Spil medgaaende Udgifter med indtil 410 Kr.; i disse Udgifter medregnes Anskaffelse af Cement og Arbejdsløn, men ikke mulige Fragtudgifter. Bevillingen ydes under Forudsætning af, *at* Arbejdet udføres i Overensstemmelse med en af Lagtingets Tillidsmand afgiven Plan, *at* dets forsvarlige Udførelse oplyses ved Attest fra Tillidsmanden eller Forstanderskabet, *at* behørig specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne ved Anlægget fremskaffes, *at* Anlægget bliver offentligt, *at* de paagældende Indretninger, naar de ikke længere benyttes, stilles til Lagtingets Raadighed, og *at* Forstanderskabet paatager sig Vedligeholdelse af Landingsstedet.

p) Fra Beboere af Mule i Viderejde Sogn var indkommet Andragende om Tilskud til Anskaffelse af et Spil til Ophaling af Baade ved Landingsstedet i Mule.

Det vedtoges af økonomisk Fond at bevilge $^5/_4$ af Udgifterne ved

Anskaffelse og Anbringelse af et Gangspil med Staaltov til Optrækning af Baade ved Landingsstedet i Mule, dog ikke over 101 Kr. Forinden den bevilgede Sum udbetales, maa der fremskaffes Attest for, *at* Spillet er forsvarligt, *at* det er behørig anbragt, og endvidere maa der foreligge behørig specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne ved Anskaffelse og Opsætning. Bevillingen er fremdeles betinget af, *at* Spillet bliver til offentligt Brug, *at* det, hvis det ikke skulde benyttes mere, staar til Lagtingets Raadighed, og *at* Forstanderskabet drager Omsorg for Vedligeholdelse.

q) Fra Fiskere i Funding var indkommet Andragende om Udbedring af Landingsstedet »Húsaratt« ved Funding.

Det vedtoges af økonomisk Fond at bevilge de til Anskaffelse af Spil og øvrige Materialier medgaaende Omkostninger, dog ikke over 95 Kr. 44 Øre samt $^3/_4$ af Formandsløn med 22 Kr. 25 Øre. Bevillingen gives under Forudsætning af, *at* Andragerne levere mindst 30 Dages Arbejde a 10 Timer, hvilket bliver at oplyse ved behørig Attest, *at* Arbejdet udføres forsvarligt i Overensstemmelse med et af Lagtingets Tillidsmand gjort Forslag, *at* specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne ved Arbejdet tilvejebringes, *at* Landingsstedet bliver offentligt, og *at* Forstanderskabet paatager sig dets Vedligeholdelse. Leveres færre Arbejdsdage end de ovennævnte, afdrages for hver Dag 2 Kr. i den bevilgede Sum.

B. Broer.

r) I Anledning af, at Lagtinget i 1902 havde bevilget $^3/_4$ af de til Materialier medgaaende Udgifter ved Opførelse af en Bro over Ejdet paa Nolsø, dog ikke udover 150 Kr. (jfr. Lagtingsberetningen for 1902, Side 111 B. h.), var der fra Forstanderskabet for Nolsø Sogns Kommune indkommet Meddelelse om, at Broen var fuldført, og at Udgifterne til Materialier havde andraget 196 Kr. 34 Øre.

Det vedtoges at udbetale af økonomisk Fond $^3/_4$ af dette Beløb, afrundet opad til 150 Kr.

s) Fra Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Dækning af Udgifterne ved et allerede foretaget Anlæg af en ny Bro over Laxá i Anledning af, at den ældre Bro var bleven ødelagt af Is. Til Materialier var medgaaet 64 Kr. 73 Ø. til Arbejdsløn 18 Kr. 15 Øre, ialt 82 Kr. 88 Øre.

Det vedtoges til det udførte Anlæg at bevilge en Sum af 40 Kr. af økonomisk Fond under Forudsætning af, at Forstanderskabet paatager sig Broens Vedligeholdelse.

t) Fra Forstanderskabet for Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til et allerede foretaget Anlæg af en Bro over Fjarará i Fundingsbotn. Til Materialier var medgaaet 57 Kr. 52 Øre, til Arbejdsløn 10 Kr., ialt 67 Kr. 52 Øre.

Det vedtoges af økonomisk Fond at bevilge et Tilskud af 30 Kr. til det udførte Broanlæg paa Betingelse af, at Forstanderskabet paatager sig Broens Vedligeholdelse.

u) Fra Forstanderskabet for de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø Præstegæld var indkommet et Andragende om Tilskud til Anlæg af en Bro over Dalaaen ved »Klivendar« i Kollefjordsdalen. Der forelaa Betænkning fra Tingets Tillidsmand, ifølge hvilken Omkostninger ved Anlægget vil blive 80 Kr. til Materialier, og Arbejdsløn for 30 Arbejdsdage.

Det vedtoges af økonomisk Fond at bevilge $^3/_4$ af de til det nævnte Anlæg til Materialier, heri ej indbefattet Sten og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 65 Kr. paa Betingelse af, at Sognene paatoge sig Broens Vedligeholdelse. Udbetalingen finder Sted, naar det godtgøres, at Arbejdet er forsvarlig udført, og behørig specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne foreligger.

v) Fra Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Bro over »Prestá« i Bygden Skaale i Sjov Sogn.

Det vedtoges af økonomisk Fond at bevilge Halvdelen af det til Broens Opførelse medgaaende Beløb med indtil 325 Kr. paa Betingelse af. *at* Arbejdet udføres overensstemmende med Betænkning og Overslag fra Lagtingets Tillidsmand, *at* Arbejdets forsvarlige Udførelse godtgøres ved Syn af en af Amtmanden udnævnt Mand, og *at* behørig specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne fremskaffes.

x) Fra Vestmanhavn Sogns Kommunalforstanderskab var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Bro over Elven »Gjógvará« i Vestmanhavn.

Det vedtoges at svare Andragerne, at Spørgsmaalet om Anlæg af en Bro over Gjógvará i Vestmanhavn vil blive undersøgt af Lagtingets Tillidsmand, og at Tinget efter stedfunden Undersøgelse næste Aar vil tage under Overvejelse, hvorvidt der kan ydes Tilskud til et eventuelt Anlæg.

y) Fra Beboere af Skelling var indkommet Andragende om Tilskud til Opførelse af en Bro over Breiðá i Kvivig Sogn.

Det vedtoges at bevilge $^3/_4$ af de til Materialier medgaaende Udgifter indtil 188 Kr. og Formandsløn med indtil 30 Kr., ialt indtil 218 Kr. paa Vilkaar, *at* Broen bliver offentlig, *at* Kvivig Sogn overtager dens Vedligeholdelse, *at* Arbejdet udføres i Overensstemmelse med en af Lagtingets Tillidsmand afgiven Plan, og *at* behørig specificeret og attesteret Opgørelse over de til Arbejdet medgaaende Udgifter fremskaffes.

C. Veje.

z) Fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune var indkommen Begæring om Udbetaling af Resten af en Bevilling, som i 1902 blev givet til Anlæg af en Vej fra Bygden Sand til »Klivløgshaga«.

Det vedtoges at anvise til Udbetaling af økonomisk Fond til Forstanderskabet for Sand Sogns Kommune et Beløb af 133 Kr. 33 Øre som Resttilskud til et foretaget Anlæg fra Sand til »Klivløgshaga«.

æ) Fra Forstanderskabet for Næs og Gøte Sognes Kommune var indkommet Andragende om Bidrag til Udbedring af Vejen over Lervigsfjæld paa dettes vestlige i Gøte Sogn beliggende Side.

Det vedtoges at bevilge de til Materialier, deri ej medregnet Sten og Sand, medgaaende Udgifter med indtil 127 Kr. og Udgiften til Smedearbejde med indtil 25 Kr., ialt indtil 152 Kr. paa Vilkaar, at Udbedringen udføres overensstemmende med en af Lagtingets Tillidsmand afgiven Betænkning, og at behørig specificeret og attesteret Opgørelse over Udgifterne og Attest for Arbejdets forsvarlige Udførelse fremskaffes.

---

7. Decision af Regnskaber.

Til Tinget var indkommet efternævnte Regnskaber, forsynede med besvarede Revisionsantegnelser samt Revisors Vedtegnelser:

1. Regnskab for Norderøernes Præstegælds Kirkekasse for Aaret 1906.
2. Regnskab for Østerø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
3. Regnskab for Sydstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
4. Regnskab for Thorshavn Kirkes særlige Kasse for s. A.
5. Regnskab for Nordstrømø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
6. Regnskab for Vaagø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
7. Regnskab for Sandø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
8. Regnskab for Suderø Præstegælds Kirkekasse for s. A.
9. Regnskab for Vaag (S.) Kirkes særlige Kasse for s. A.

10. Regnskab for Færø Amts Skydskasse for Aaret til 30te September 1906.
11—17. Regnskaber for de til Norderøernes Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
18—20. Regnskaber for de forenede Sogne i Østerø Præstegæld for s. A.
21. Regnskab for Ejde Sogns Kommune for s. A.
22. Regnskab for Sjov Sogns Kommune for s. A.
23—24. Regnskaber for Næs og Gøte Sognes Kommune for s. A.
25—29. Regnskaber for de forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld for s. A.
30. Regnskab for Vestmanhavn Sogns Kommune for s. A.
31—33. Regnskaber for de forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld for s. A.
34. Regnskab for Nolsø Sogns Kommune for s. A.
35—39. Regnskaber for de til Vaagø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
40—43. Regnskaber for de til Sandø Præstegælds Kommune hørende Sogne for s. A.
44. Regnskab for Kvalbø Sogns Kommune for s. A.
45. Regnskab for Frodebø Sogns Kommune for s. A.
46—49. Regnskaber for de forenede Sogne i Suderø Præstegæld for s. A.
50. Regnskab for Færø Amts Repartitionsfond for Aaret til Olaidag 1906.
51. Regnskab for Færø Amts Fattigkasse for Aaret til 30te September 1906.
52. Regnskab for Færø Amts økonomiske Fond for Aaret 1906.
53. Regnskab for Grindegarnet i Vestmanhavn for s. A.
54. Regnskab for Færø Amts Skolefond for s. A.
55. Regnskab for Fonden for forulykkedes efterladte for s. A.
56. Regnskab for Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuesbørn paa Færøerne for s. A.
57. Regnskab for Sognepræst Engelsteds Deltagelses- og Erkendtlighedslegat for s. A.
58. Regnskab før Færø Amts Bibliotek for Aaret til 31te Marts 1907.
59. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne for Aaret til 30te September 1906.
60. Regnskab for Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder ved Almueskolevæsenet paa Færøerne for s. A.
61. Regnskab for den gensidige Forsikringsforening for forulykkedes efterladte paa Færøerne for Aaret 1906, gennemset af Foreningens Revisorer.

Samtlige disse Regnskaber decideredes.

---

8. Valg til kommunale Bestillinger og Ombud.

a. Til Medlemmer af Valgnævnene for Folke- og Lagtingsvalgene valgtes den 11te September:

Sydstrømø Præstegælds Valgdistrikt.

Lagtingsmand E. Müller, Landbrugskonsulent Effersø og Apoteker Finsen, alle af Thorshavn.

Suppleanter:

Maler D. Isaksen og Købmand B. A. Samuelsen, begge af Thorshavn.

Nordstrømø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vestmanhavn og Kvivig Sogne).

Lærer Dam, Vestmanhavn, Kirkeværge Niclas Jacobsen, Kvivig, og Handelsmand Jacob Hansen, Vestmanhavn.

Suppleanter:

Købmand Olaf á Heygum og Odelsbonde Jacob Hansen, begge af Vestmanhavn.

Nordstrønø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Saksen, Haldersvig, Kvalvig og Kollefjord Sogne).

Lærer B. Magnussen, Kollefjord, Fisker Mikkel Samuelsen, Haldersvig, og Fisker Z. Zachariasen yngre, Strømnæs.

Suppleanter:

Lærer S. F. Niclasen og Kongsbonde, Agronom Thomas H. S. Egholm, begge af Kvalvig.

Østerø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Gøte, Næs og Sjov Sogne).

Købmand H. P. Weihe, Solmunde, Lærer J. Poulsen, Strænder, og Handelsmand Absalon Jacobsen, Sydregøte.

Suppleanter:

Fyrpasser Simon Thorkildshøj, Næs, og Handelsmand M. Poulsen, Tofte.

Østerø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Ejde og Funding Sogne med Undtagelse af Fundingsbotn).

Købmand J. Kruse, Ejde, Handelsmand Poul Klein, Gjov, og Handelsmand Hans Joensen, Ejde.

Suppleanter:

Handelsbetjent Peter Petersen, Funding, og Smed Ole Ellingsgaard, Ejde.

Østerø Præstegælds 3dje Valgdistrikt (Fuglefjord og Andefjord Sogne med Fundingsbotn i Funding Sogn).

Sysselmand Petersen, Fuglefjord, Handelsmand Jacob Olsen, Andefjord, og Kongsbonde Ole Olsen, Lervig.

Suppleanter:

Handelsfuldmægtig Hans Jacob Petersen og Handelsmand H. M. Høgnesen, begge af Fuglefjord.

Norderøernes Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Vaag, Mygledal, Husum og Kunø Sogne).

Lærer S. M. Joensen, Vaag, Handelsbetjent Ludvig Kjelnæs, Klaksvig, og Kongsbonde Joen Joensen, Gærdum.

Suppleanter:

Handelsbestyrer Olaf Olsen, Mørkenøre, og Fæstebestyrer S. M. Matras, Nordøre.

Norderøernes Præstegælds 2det Valgdistrikt (Englø, Svinø og Viderø Sogne).

Smed Joen Hejnesen, Viderejde, Handelsmand J. Christiansen, Norddeble, og Handelsmand A. Matras, Kvannesund.

Suppleanter:

Handelsmand J. M. Matras, Viderejde, og Fisker Jacob Olsen, Fosaa.

Vaagø Præstegælds Valgdistrikt.

Sysselmand Nielsen, Sandevaag, Lærer J. E. Joensen og Odelsbonde D. P. Michelsen, begge af Midvaag.

Suppleanter:

Købmand Hans Nicolai Niclasen og Købmand R. Niclasen, begge af Midvaag.

Sandø Præstegælds Valgdistrikt.

Købmand M. Winther, Købmand R. Petersen og Kontorist Joen Sigurd Joensen, alle af Sand.

Suppleanter:

Lærer Johan Jacobsen, Skopen, og Tømmermand Magnus Olsen, Sand.

Suderø Præstegælds 1ste Valgdistrikt (Kvalbø, Frodebø og Famien Sogne).

Handelsfuldmægtig J. Kjelnæs, Bogholder og Student Johan Mortensen, begge af Tveraa, og Købmand Daniel Oliver Holm, Kvalbø.

Suppleanter:

Lærer J. Jakobsen og fhv. Skipper Daniel Jacob Debes Mortensen, begge af Tveraa.

Suderø Præstegælds 2det Valgdistrikt (Vaag, Porkere og Sumbø Sogne). Købmand J. Dahl, Vaag, Lærer N. Djurhuus, Sumbø, og Odelsmand H. C. Larsen, Porkere.

Suppleanter:

Lærer P. Næs og Skomager T. J. Midjord, begge af Vaag.

b. Til at afgive Indberetninger vedrørende Kapitelstaksten valgtes:

For Norderøernes Præstegæld:

Købmand J. P. Olsen af Mørkenøre.

For Østerø Præstegæld:

Kongsbonde Cl. Høgnesen af Andefjord.

For Nordstrømø Præstegæld:

Købmand A. S. Reinert af Vestmanhavn.

For Sydstrømø Præstegæld:

Købmand J. Olsen af Thorshavn.

For Vaagø Præstegæld:

Købmand J. E. Thomsen af Sandevaag.

For Sandø Præstegæld:

Købmand R. Pelersen af Sand.

For Suderø Præstegæld:

Købmand P. Mortensen af Tveraa.

c. Til Retsvidner for de tre næste Aar valgtes:

For Norderøernes Syssel:

Faste Retsvidner:

Kaldsmand Poul Jacobsen af Upsalon og tiltrædende Fæster Samuel Michael Matras af Nordøre.

Suppleanter:

Odelsmand Johannes Eliasen af Mygledal og Handelsmand J. Christiansen af Norddeble.

For Østerø Syssel:

Faste Retsvidner:

Købmand C. L. Weihe af Solmundefjord, Kaldsmand H. P. Poulsen af Skaale, Kongsbønderne Cl. Joensen af Andefjord og J. L. F. Weihe af Selletræ.

Suppleanter:

Købmændene Poul Klein af Gjov og D. P. Olsen af Funding, Odelsmand Elieser Mohr og Kaldsmand Nic. Fr. Eliasen, begge af Fuglefjord.

For Strømø Syssel:

Faste Retsvidner:

Tømmermand H. A. Hansen og Maler D. Isaksen, begge af Thorshavn.

Suppleanter:

Tømmermand Harald Hansen og Fisker Elieser Andreasen, begge af Thorshavn.

For Vaagø Syssel:

Faste Retsvidner:

Kongsbonde H. C. Joensen og Købmand R. Niclasen, begge af Midvaag.

Suppleanter:

Husmand J. D. S. Olsen af Sørvaag og Skolelærer E. Joensen af Midvaag.

For Sandø Syssel:

Faste Retsvidner:

Kaldsmand J. Rasmussen og Kontorist Sigurd Joensen, begge af Sand.

Suppleanter:

Kongsbonde J. M. Hentze og Kaldsmand Chr. J. Davidsen, begge af Sand.

For Suderø Syssel:

Faste Retsvidner:

Købmand Johan P. Skaalum af Kvalbø, Skomager Thomas Michael Jacobsen af Tveraa, Købmand Th. P. Nolsø af Trangisvaag og Købmand J. Dahl af Vaag.

Suppleanter:
Købmand H. P. Dahl af Vaag, Odelsmand Lars Müller ældre af Porkere, samt Købmand Debes Mortensen og Tømmermand Joh. Andr. Nolsøe, begge af Tveraa.

d. Til Medlemmer af Kommissionen for Thorshavns Mellemskole valgtes Fuldmægtig M. A. Winther og Fuldmægtig Øster, begge af Thorshavn.

e. Til Medlemmer af Oversundhedskommissionen valgtes Konsul Lützen, Lagtingsmand Müller og Købmand V. Mohr, alle af Thorshavn.

f. Til Revisorer for Færø Amts Sparekasse valgtes Lærer Traber og Fuldmægtig Samuelsen, begge af Thorshavn.

g. Til Medlem af Skoledirektionen valgtes den 17de September Handelsbetjent A. Degn.

LI. Andre Vedtagelser.

1. Ansøgning om Understøttelse.

Fra Mariane Dam, Husmand Niels Holm Dams Enke af Kollefjord, var indkommet Andragende om Understøttelse af en af Lagtingets Kasser.

Lagtinget vedtog at svare, at det beklager ikke at kunne yde den trængte Understøttelse af nogen af de under dets Bestyrelse staaende Kasser.

2. Ansøgning om Understøttelse til Anskaffelse af en Baad.

Fra Fisker Didrik Pauli Joensen af Kollefjord var indkommet Andragende om Understøttelse til Anskaffelse af en ny Baad i Anledning af, at en Ansøgeren tilhørende Baad var bleven knust.

Lagtinget vedtog at svare, at Andragendet ikke kunde bevilges.

3. Ang. Understøttelse til »Kunoyar lesufelag«.

Fra »Kunoyar lesufelag« forelaa et Andragende om Tilskud til Foreningen saaledes, at den kunde forøge sin Bogsamling.

Det vedtoges at svare, at Lagtinget ikke saa sig i Stand til at bevilge Penge i det ansøgte Øjemed.

4. Andragende fra Tømrer Hans Christoffer Wenningsted-Torgard.

Ovennævnte Person havde andraget Lagtinget om at anbefale en Ansøgning fra ham om Understøttelse til at gennemgaa et Halvaarskursus paa det tekniske Selskabs Skole i København.

Lagtinget vedtog at anbefale Ansøgningen.

5. Andragende om Rejseunderstøttelse.

Fra Lærerinde i Haandgerning ved Thorshavns Kommuneskole, Else Debes, var indkommet Andragende om Understøttelse til at foretage en Rejse til København, hvilken Rejse Andragerinden agter at foretage i 1908 for bedre at sætte sig ind i sit Fag.

Da Sagen efter Lagtingets Formening alene havde Betydning for Thorshavn, udtalte Tinget, at der ikke var tilstrækkelig Grund til at bevilge en Understøttelse som den ansøgte af nogen af Lagtingets Kasser, men vedtog at anbefale Andragerinden til anden Understøttelse.

6. Tilskud til Udgivelse af et Melodihæfte.

Fra H. N. Jacobsens Boghandel i Thorshavn var indkommet et Andragende om et Tilskud paa 200 Kr. til Udgivelse af et Melodihæfte til »Sangbók Føroya-skúla«.

Lagtinget vedtog at henvise Andragendet til Kommissionen for Udgivelse af Skolebøger.

7. Ansøgning om Refusion af Udgifterne ved Husly og Forplejning til 2 Telefonarbejdere.

Fra Anna Olsen af Thorshavn var indkommet Andragende om, at Amtskommunen vil betale en Sum paa 33 Kr., som hun har til gode hos to Telefonarbejdere for Kost og Logi. Telefonarbejderne vare antagne for Amtskommunens Regning til Arbejde paa dens Telefonanlæg.

Det vedtoges at refundere Andragerinden det nævnte Beløb af økonomisk Fond.

8. Tilskud til Good-Templar Logen »Tveraa Fremtid«.

Fra Bestyrelsen for Good-Templar Logen »Tveraa Fremtid« var indkommet Andragende om Tilskud.

Det vedtoges at tilstaa Logen et Bidrag paa 200 Kr. en Gang for alle af økonomisk Fond til Logens Forsamlingshus.

9. Tilskud til Thorshavns Foredragsforening.

Bestyrelsen for Thorshavns Foredragsforening havde andraget Lagtinget om et aarligt Tilskud paa 200 Kr.

Det vedtoges at bevilge Thorshavns Foredragsforening for et Aar et Tilskud paa 200 Kr. af økonomisk Fond paa Betingelse af, at Foreningen selv tilvejebringer et tilsvarende Beløb, og at den udstrækker sin Virksomhed til Pladser udenfor Thorshavn.

10. Tilskud til Forsikringsforeningen for forulykkedes efterladte.

Fra Bestyrelsen for nævnte Forsikringsforening forelaa et Andragende om et aarligt Tilskud paa 1500 Kr. for et bestemt Aaremaal af en af Lagtingets Kasser eller af Statskassen eller om pekuniær Støtte i det Omfang, som maatte tiltrænges, for at Foreningen kan blive sat i Stand til at udrede Understøttelse i samme Omfang som hidtil.

Lagtinget vedtog at tilsikre Forsikringsforeningen indtil Udgangen af Aaret 1909 de fornødne Tilskud, for at Foreningen kan blive i Stand til at udrede de efter nugældende Bestemmelser fastsatte Understøttelser med højeste Beløb (henholdsvis 50 og 100 Kr.).

11. Andragende fra Komiteen for Forbedring af Havneforholdene i Thorshavn.

Fra nævnte Komité forelaa Andragende om, at Lagtinget vil anmode Regeringen om at udvirke, at der ydes de nødvendige Midler til et paatænkt Havneanlæg ved Thorshavn.

Lagtinget vedtog at udtale, at Komiteen kan forvente, at Tinget vil tage den betydningsfulde Sag om Forbedring af Havneforholdene i Thorshavn under nærmere Overvejelse, saasnart der foreligger Beretning om den af Ingeniør Palle Bruun ledede Undersøgelse af de færøske Havneforhold i deres Helhed (jfr. Lagtingstidende for 1906, Side 214 og 215).

12. Tilskud til Udgivelse af et Mindeskrift om Poul Nolsø.

Fra Dr. phil. Jakob Jakobsen, København, forelaa Andragende om Tilskud til Udgivelse af et Mindeskrift over Poul Nolsø

Det vedtoges at tilstaa Dr. phil. Jakob Jakobsen et Tilskud paa 600 Kr. af økonomisk Fond til Udgivelse af et Mindeskrift om Poul Nolsø. Beløbet at udbetale, naar Skriftet er udkommet.

13. Andragende fra Beboere af Kvalvig og Strømnæs om Tilladelse til at besørge Fjældgang paa Nordskaale.

Fra Beboere i Kvalvig og Strømnæs var indkommet Andragende til Lagtinget om, at dette vilde udvirke, at de fik Tilladelse til at besørge Fjældgang paa Nordskaale i det Omfang, det paahviler dem, samt til at føre Slagt fra Østerøen til Strømøen, uanset det i saa Henseende bestaaende Forbud.

Tinget vedtog at svare Andragerne, at der for Tiden ikke findes tilstrækkelig Grund til at foranledige nogen Forandring foretagen i de gældende Bestemmelser for at forebygge videre Udbredelse af den Øjensygdom, der er blandt Faarebestanden paa Østerø.

14. Vedligeholdelse m. m. af Kranen ved Landingsstedet ved Gjov.

Fra Poul Klein af Gjov forelaa en Skrivelse, hvori han forespørger, om Funding Sogns Kommune ikke maa anses for at være forpligtet til at udbedre den Kran, der er anbragt ved Landingsstedet ved Gjov og betale ham 101 Kr. 54 Ø., der ikke blev dækkede ved det Beløb, som Lagtinget bevilgede i 1903, nemlig 300 Kr.

Lagtinget vedtog, forinden Afgørelse i Sagen træffes, at udbede sig Forstanderskabets Erklæring over den ommeldte Skrivelse fra P. Klein af Gjov tilligemed Afskrift af de Forhandlinger, der maatte være førte mellem det tidligere Forstanderskab og P. Klein om Kranen.

15. Elektricitetsværk i Vestmanhavn.

Fra Købmand Olaf á Høygum i Vestmanhavn var indkommet Andragende om et Laan paa 15.000 Kr. til et elektrisk Anlæg i Vestmanhavn enten af en af de under Lagtingets Bestyrelse staaende Kasser eller af Statskassen, rente- og afdragsfrit i de første 5 Aar, og derefter at forrente og afdrage med 3000 Kr. om Aaret.

Lagtinget vedtog at svare Andrageren:

Lagtinget finder det meget ønskeligt, om der kunde gøres Forsøg i Retning af rationel Udnyttelse af Vandkraften i vore Elve.

Da nærværende Sag i Øjeblikket foreligger utilstrækkelig oplyst, kan man ikke paa det tilstedeværende Grundlag tage Stilling til denne. Man skal dog udtale, at saafremt Andrageren kan iværksætte de af ham antydede Virksomheder paa tilfredsstillende Maade, finder man, at Andragendet fortjener offentlig Støtte i passende Omfang.

16. Andragende om Laan til Etablering af et Uldspinderi i Thorshavn.

Fra Johan Evensen af Thorshavn var indkommet et til Justitsministeriet stilet Andragende om et Laan paa 5000 Kr. af Statskassen for at kunne etablere et Uldspinderi i Thorshavn.

Lagtinget vedtog at svare Andrageren:

Lagtinget anser det for ønskeligt, om et Uldspinderi kunde blive anlagt og drevet paa Færøerne. Man antager imidlertid, at Andrageren vanskelig vil kunne gennemføre Anlægget af det af ham paatænkte Uldspinderi med de private Midler, som staa til hans Raadighed. Tinget skal derfor anbefale ham til at erholde det ansøgte Laan af Statskassen.

17. Udgivelse af Skolebøger.

Fra Kommissionen for Udgivelse af Skolebøger forelaa Andragende om en Bevilling paa 800 Kr., i hvilken Anledning Lagtinget vedtog:

Af økonomisk Fond bevilges til Udgivelsen af Skolebøger et Beløb af 800 Kr. til Udbetaling i Aarene 1907 og 1908, hvert Aar med 400 Kr. Beløbet stilles til Raadighed for den af Tinget til Udgivelse af Skolebøger valgte Kommission. Det er en Forudsætning for Bevillingen, at de tidligere ved Kommissionens Medvirkning udgivne Bøger er Amtskommunens Ejendom, og dette vil være at godtgøre, inden Udbetalingen sker. Endvidere betinges, at en Redegørelse for Anvendelsen af de hidtil bevilgede Midler og med Hensyn til den tilstedeværende Beholdning af Bøger og Penge indgives til Tinget i næste ordinære Samling, samt at lignende Redegørelser i øvrigt indgives til Tinget aarlig.

18. Om Retskrivningen i færøske Skolebøger.

Den 12te September fremlagdes et Andragende fra Lærerne Djurhuus og Skaalum om Retskrivningen i færøske Skolebøger.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 14de September foreslog Provsten at udsætte Sagen til næste Aar. J. H. Poulsen foreslog at udsætte Sagen indtil videre. Sidstnævnte Forslag sattes først under Afstemning, men bortfaldt, idet kun 8 stemte derfor, hvorefter Provstens Forslag vedtoges med 11 St. mod 0.

19. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere.

Den 3dje August fremlagdes en Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion om, at Lagtinget paany vil stille et Beløb af 300 Kr. til Skoledirektionens Raadighed til Rejseunderstøttelse for færøske Lærere, der maatte søge videre Uddannelse i Danmark.

Ved Sagens foreløbige Behandling den 7de August foreslog Provsten til Protokollen at vedtage:

> Til Dækning af Rejseudgifter for de færøske Lærere, der maatte søge videre Uddannelse i Danmark, stilles der af Færø Amts økonomiske Fond til Skoledirektionens Raadighed for hvert af Aarene 1907 og 1908 et Beløb af 300 Kr. at anvende i Forbindelse med det i samme Øjemed paa Finansloven aarlig bevilgede Beløb af 300 Kr.

Forslaget blev ved Sagens endelige Behandling den 7de Septbr. vedtaget med 19 St. mod 0.

20. Andragende om Tilbagebetaling af Gebyret for et Antagelsesbrev.

Fra Laura Larsen af Thorshavn forelaa Andragende om Tilbagebetaling af Gebyret for et Antagelsesbrev i Henhold til nærmere i Andragendet fremsat Begrundelse.

Det vedtoges den 17de August at bevilge Andragendet.

21. Forbedring af de færøske Jordemødres Lønninger.

Fra Fysikus forelaa en Skrivelse vedrørende Forbedring af de færøske Jordemødres Lønningsforhold.

Efter Forslag af Effersøe vedtog Lagtinget til Protokollen den 2den September:

1. Tinget anmoder Amtmanden om,
   a) at foranledige undersøgt, hvilke Indtægter de nu ansatte Jordemødre have som saadanne;
   b) at tilstille Thorshavns Kommunalbestyrelse og Forstanderskaberne i Landkommunerne Sagen til Erklæring.
2. Sagen udsættes i øvrigt til næste Aar.

22. Andragende om Ansættelse af en Hjælpejordemoder i Fuglefjord Hoveddistrikt.

Fra Forstanderskabet for Næs og Sjov Sogne var indkommet et Andragende, hvori meddeles, at Jordemoderen i Fuglefjord har anmodet om, at en Hjælpejordemoder maa blive ansat i Distriktet.

Det vedtoges at anmode Amtmanden om at indhente Erklæring fra Fysicus og Distriktslægen paa Norderøerne angaaende denne Sag.

23. Om Telefonering af Grindebud.

Den 13de September vedtog Lagtinget med 20 St. mod 0, at Udgifterne ved Telefonering af Grindebud ville være at afholde af Færø Amts økonomiske Fond efter Amtets Anvisning.

24. Om Refusion af Udgifterne ved visse Telefonsamtaler.

Den 24de September vedtog Lagtinget at bemyndige Amtmanden til efter specificeret Regning fra Personer, som ere bemyndigede til at afsende Breve i »uopholdelig Befordring«, at anvise til Udbetaling af Skydskassen Godtgørelse for saadanne Telefonsamtaler, som efter de i Regningen indeholdte Oplysninger skøn-

nes at være traadte i Stedet for Brev med nødvendig uopholdelig Befordring. For Præsternes Vedkommende kan herunder ogsaa indbefattes »Messebud«.

25. Skydsgodtgørelse til en Sysselmand.

I Anledning af derom indgivet Andragende bevilgedes der Sysselmand Schrøter, som paa Grund af Benskade maa benytte Ridehest til sine Omrejser i Syslet, 120 Kr. til Bestridelse af Udgifterne ved de faste aarlige Omrejser.

26. Opgørelse af Udgifter i Anledning af Kongens og Rigsdagens Besøg.

Det vedtoges efter Forslag af Lagtingets Formand at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer for at foretage Opgørelse med Hensyn til Amtskommunens Udgifter i Anledning af Kongens og Rigsdagens Besøg samt paa Lagtingets Vegne foretage eventuelt fornødne Forhandlinger med Thorshavns Kommune desangaaende. Til Medlemmer af Udvalget valgtes Degn. Samuelsen og Hentze.

27. Lodtrækning om Lagtingsvalg.

Lodtrækningen foregik saaledes, at Norderøernes, Østerø, Nordstrømø og Vaagø Præstegæld betegnedes som 1ste Afdeling, medens de øvrige Præstegæld betegnedes som 2den Afdeling. Paa 2 Sedler skrev Tingets Sekretærer derefter henholdsvis 1ste Afdeling og 2den Afdeling, hvilke Sedler af Sekretærerne sammenrulledes, ombandtes og nedlagdes i Tingets sædvanlige Stemmekurv. Formanden bemærkede, at den Seddel, som først udtoges, vilde betegne den Afdeling, hvis Medlemmer ved det først forestaaende Valg skulde udgaa. Ved Udtrækningen, der foretoges af Formanden, udtoges Sedlen for 2den Afdeling, og det er altsaa dennes Medlemmer, som afgaa ved Udgangen af Juni Maaned 1908.

28. Ang. det Hansenske Legats Renter.

Følgende 4 Andragender vare indkomne:

a) Fra Joen Petersen af Sand om Understøttelse til Indkøb af Køretøj med Seletøj.

b) Fra Lærer Bernhard Magnussen af Kollefjord om en Understøttelse paa 50 Kr. til Anlæg af et Hønseri.

c) Fra Kongsbonde Thomas Egholm af Kvalvig (Strømø) om en Understøttelse paa 200 Kr. til Anskaffelse af forskellige Landbrugsredskaber.

d) Fra samme om et Tilskud paa 400 Kr. til Hjælp ved Bestridelse af Udgif-

terne ved Anskaffelse af en norsk Arbejdshest af Vestlandsrace, der samtidig kan tjene som Avlsdyr.

Intet af de nævnte Andragender blev bevilget.

Lagtingets 52de ordinære Møde begyndte Tirsdagen den 24de September Formiddag Kl. 8½. Ved dette Mødes Tilendebringelse sluttedes Lagtingssamlingen, som havde varet 48 Dage.

Tilføjelser.

I.

ad Sag L. 6. C.

ø. Fra Beboere af Kvalvig paa Strømø var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Kørevej fra Landingsstedet i Kvalvig til Husene i Bygden.

Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond til Anlæg af en Kørevej fra Landingsbroen i Kvalvig til »Matarájin« sammesteds 50 Øre for hver Favn af Vejens Længde, dog højst 100 Kr., at udbetale, naar følgende Betingelser ere opfyldte:

Der anlægges i hele den paagældende Strækning en forsvarlig mindst 4 Al. bred Kørevej med en Stigning af højst 1—12. Kommunalforstanderskabet maa tage Arbejdet i sin Haand og erklære, at Kvalvig Sogn skal vedligeholde Vejen som offentlig. Arbejdet maa godkendes ved Syn af en af Amtmanden udnævnt Mand.

a 1. Fra Beboere af Sand var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Kørevej i nævnte Bygd.

Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond til en Strækning af 200 Favnes Længde et Beløb af 100 Kr. paa samme Betingelser som under ø. nævnt.

a 2. Fra Beboere af Sand var indkommet Andragende om Tilskud til Anlæg af en Kørevej fra Sand til Saltevig.

Det vedtoges at bevilge af økonomisk Fond baade for den Strækning, som er udført, og for den Del af Vejen, som bliver udført indtil næste Aars Lagtingssamling, 50 Øre for hver anlagt Favns Længde af Vejen samt for Anlægget gennem »Klyvarnar« desuden et Tillæg af 70 Kr. paa Betingelse af, at Strækningen gennem »Klyvarnar« bliver af en saadan Bredde, at der ikke er Fare forbunden med Færdselen, og i øvrigt paa de under ø. nævnte Betingelser.

II.

A. Love og Anordninger, udkomne fra Olaidag 1906 til Olaidag 1907.

1. Anordning af 10de August 1906. hvorved Lov af 30te Marts 1906 vedrørende danske Fiskeres Ulykkesforsikring sættes i Kraft paa Færøerne.
2. Koncession for Færøernes Lagting paa Anlæg og Drift af Telefoner paa Færøerne af 7de September 1906.
3. Havnereglement for Vaag (Suderø) af 6te Oktober s. A.
4. Lov om Tidens Bestemmelse for Færøerne af 22de Marts 1907.
5. Lov om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19de April s. A.
6. Vedtægt for Færøernes Seminarium af 31te Maj s. A.

B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget.

1. Uddrag af Regnskabet for det Hansenske Legats Renter for Finansaaret 1906—07:

Indtægt.

		Kr. Ø.
A.	Beholdning den 1ste April 1906	143 59
B.	Rente af det Hansenske Legat for Aaret fra 1ste April 1906 til 31te Marts 1907 (1ste Aars Rente). modtaget fra det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Kasserer med Skrivelse af 10de Oktober 1906	420 »
C.	Rente af det i Sparekassen indestaaende Beløb for Aaret fra 1ste April 1906 til 31te Marts 1907	6 31
	Summa Indtægt...	569 90

Udgift.

		Kr. Ø.
I.	Bevilget i Regnskabsaaret 1905—06: Til Johan Peter Simonsen af Velbestad til Anskaffelse af Landbrugsredskaber	40 »
II.	Bevilget i Regnskabsaaret 1906—07:	
1.	Til Baadebygger Johan Danielsen af Nolsø som Paaskønnelse af hans mangeaarige og udmærkede Virksomhed som Baadebygger	50 »
2.	Til Daniel Peter Næs og Jens Ludvig af Kvalbø til Anskaffelse af Vogn og Seletøj bevilget 30 Kr. (Uhævet 31te Marts 1907.)	
3.	Til Hans Pauli Ellendersen af Kvalbø til Anskaffelse af Plov, Harve og Vogn bevilget 30 Kr. (Uhævet 31te Marts 1907.)	
III.	Beholdning den 31te Marts 1907. Indestaaende i Færø Amts Sparekasse mod 3½ pCt. Rente.....	479 90
	Summa Udgift...	569 90

2. Kapitelstakst for Færø Amt for Aaret fra Olaidag 1907 til Olaidag 1908:

		Kr. Ø.
Uld, uvasket	pr. Pd.	» 34
Lammeskind, nordenfjords	pr. Stk.	» 52
Do. sømdenfjords	—	» 34
Hoser, 1 Alens	pr. Par	» 65
Do. 5/4 do.	—	» 73
Do. Puls-	—	» 97
Trøjer, 1 1/2 Pd.s	pr. Stk.	1 29
Do. 2 —	—	1 72
Do. 2 1/2 —	—	2 16
Talg	pr. Pd.	» 32
Smør	—	» 86
Raafisk, stor	—	» 6
Do. mindre	—	» 5
Klipfisk, stor	—	» 22
Do. mindre	—	» 16
Do. Langer	—	» 20
Tørfisk, stor	—	» 32
Do. Langer	—	» 35
Fjer	—	» 63
Tran	pr. Pot	» 15

Færø Amt og Provsti, den 29de Juli 1907.

C. Bærentsen. Fr. Petersen.

Bilag.

Bilag 1.

Beretning

fra

Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonanlæg.

Undertegnede Udvalg tillader sig herved at afgive følgende Beretning om den hidtidige Drift af Amtskommunens Telefonanlæg.

De efternævnte *Stationer* ere fra de nedenangivne Datoer *aabnede for Drift:*

1906.

19. Novbr.: Klaksvig, Lervig, Fuglefjord, Gøte, Solmundefjord, Tofte, Thorshavn, Velbestad.
26. — : Kirkebø, Skopen, Vestmanhavn, Sørvaag, Midvaag, Sandevaag.
14. Decbr.: Strænder.

1907.

2. Januar: Sund, Øreenge, Kvivig (hidtil under den private Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn).
21. — : Sand.
7. Marts : Andefjord.
10. April : Kvalvig (Strømø).
19. Maj : Haldersvig.
11. Juni : Ejde.
4. Juli : Funding.
10. — : Tveraa, Porkere, Vaag.
19. — : Gjov.
23. — : Sumbø.
31. — : Kvalbø.
1. August: Kvalvig (Suderø).
21. — : Skaalevig.

Det samlede Telefonanlæg er saaledes nu fuldført med følgende Undtagelser: 1) Udlægning af Kablet Skarvenæs—Kvalvig, 2) Bygning af Linien Klaksvig—

Viderejde (med Kabel over Kvannesund), 3) Thorshavn—Vestmanhavn-Liniens Ombygning til Dobbeltledning.

Af *Abonnentledninger* er anlagt 66, nemlig:

Centralens Navn	Antal af Abonnenter	Aarsafgift Kr.
Thorshavn	23	1450
Andefjord	1	30
Fjde	1	30
Fuglefjord.....	3	110
Gøte	1	30
Klaksvig	6	200
Kvalbø	1	30
Midvaag.....	1	50
Porkere	1	30
Sand	1	30
Solmundefjord ...	1	30
Sørvaag	1	30
Tveraa	15	639
Vaag	7	462
Vestmanhavn	3	95
I alt...	66	3336

Desuden er anlagt 1 vederlagsfri Ledning til Telegrafstationen i Thorshavn samt 2 Ledninger til Lagtingshuset, for hvilke det henstilles at beregne sædvanlig Afgift (55 Kr. for hver).

Endvidere har Udvalget modtaget Begæring om 5 Abonnentanlæg, der endnu ikke have kunnet udføres, og for hvilke Aarsafgiften antages at ville udgøre c. 230 Kr. Den samlede Aarsafgift for hidtil anmeldte Abonnentanlæg vil saaledes blive c. *3566 Kr.* (bortset fra Ledningerne til Lagtingshuset, altsaa, naar disse medregnes, c. 3676 Kr.).

Med Hensyn til de *finansielle Resultater af Driften* henvises til vedlagte fra Driftsbestyreren modtagne foreløbige Regnskab over Driften fra 19de Novbr. 1906 til 31te Marts 1907, hvis Hovedposter fordele sig, som følger:

Indtægt.

		Kr.	Ø.
I.	Afgift af Abonnement	465	44
II.	Indtægt af Telefonsamtaler og -telegrammer	2806	09
III.	Amtskommunens Godtgørelse for de til og fra Telegrafstationen i Thorshavn ind- og udtelefonerede Telegrammer.	21	20
	Summa Indtægt. . .	3292	73

Udgift.

		Kr.	Ø.
A.	Administration.	335	48
B.	Stationernes Drift	883	32
C.	Vedligeholdelse og Eftersyn af Linierne . . .	746	26
D.	Godtgørelse til Købmand Olaf á Heygum for Samtaler gennem den ham indtil 1ste Januar 1907 tilhørende Telefonlinie Thorshavn—Vestmanhavn	441	35
E.	Beholdning den 31te Marts 1907	886	32
	Summa Udgift. . .	3292	73

Idet Udvalget paa Grundlag heraf skal fremsætte Forslag til Overslag for den fremtidige Drift, maa man fremhæve, at det selvfølgelig er umuligt efter den korte Tids Drift endnu at danne sig noget aldeles sikkert Skøn over de fremtidige Resultater. Overslaget bør derfor efter Udvalgets Mening lægges saaledes, at man saa vidt muligt søger at holde sig paa den sikre Side ved Indtægternes og Udgifternes Kalkulering. Idet Udvalget har bestræbt sig herfor, tillader man sig at fremsætte følgende

Forslag til Overslag for Driftsaaret fra 1ste April 1908 til 31te Marts 1909:

Indtægt.

		Kr.
I.	Abonnementsafgift	3800
II.	Indtægt af Telefon-Samtaler og -Telegrammer. .	14200
III.	Tilskud fra Statskassen	1700
IV.	Godtgørelse for Ind- og Udtelefonering af Telegrammer til og fra Telegrafstationen i Thorshavn	100
V.	Underskud, som dækkes af Færø Amts økonomiske Fond (anslaas)	630
	Tilsammen Kr.	20430

Udgift.

		Kr.
I.	Administration.	3000
II.	Stationernes Drift	4000
III.	Vedligeholdelse og Eftersyn af Linierne	2500
VI.	Forrentning og Amortisation af de til Anlægget optagne Laan	10930
	Tilsammen Kr.	20430

Anmærkninger.

ad Indtægten.

ad Post I. Se Bemærkningerne ovenfor, hvorefter Aarsafgiften for hidtil anmeldte Anlæg er anslaaet til c. 3566 Kr. (eventuelt c. 3676 Kr.).

ad Post II. Ifølge Driftsregnskabet for Tidsrummet $^{19}/_{11}$ 1906—$^{31}/_{3}$ 1907 har Indtægten udgjort 2806 Kr. 09 Øre. I det nævnte Tidsrum har Driften omfattet

15	Stationer	i $4\frac{1}{3}$	Maaneder	—	1950	Stationsdage.
3	—	- 3	-	—	270	—
1		- $2\frac{1}{3}$		—	70	—
1	—	- $\frac{9}{1}$	—	—	20	—
				Tilsammen	2310	Stationsdage.

Efter hele Anlæggets Fuldførelse vil Driften omfatte 34 Stationer, altsaa aarlig 12410 Stationsdage.

Antages Indtægten i Driftsaaret 1908—09 at ville være forholdsvis den samme som i Tidsrummet $\frac{19}{11}$ 1906—$\frac{31}{3}$ 1907, vil den kunne kalkuleres til 2800 × (12410 : 2310) = 15042 eller afrundet 15000 Kr.

Tages alene Hensyn til afgaaede afgiftspligtige Telefon-Samtaler (ikke til Telefon-Telegrammer), har Antallet i det sidstnævnte Tidsrum udgjort 11693 med en samlet Indtægt af 2730 Kr. 04 Øre, altsaa pr. Samtale 23,31 Øre. Beregnet i samme Forhold pr. Aar for det samlede Anlæg, vilde Antallet af de nævnte Samtaler kunne anslaas til 11700 × (12410 : 2310) = c. 63000 Samtaler, hvilke, beregnet til 23,34 Øre pr. Samtale, vilde udbringe pr. Aar c. 14700 Kr. Herved maa imidlertid erindres, at Brutto-Indtægten af Telefon-Samtaler i Tidsrummet $\frac{19}{11}$ 1906 — $\frac{31}{3}$ 1907 er bleven paavirket af, at der indtil 1ste Januar 1907 arbejdedes med de indtil denne Dato for Thorshavn - Vestmanhavn-Linien gældende betydeligt højere Takster, hvilket til den ene Side har forhøjet Brutto-Indtægten pr. Samtale for de igennem den nævnte Linie gaaende Samtaler, men til den anden Side sandsynligvis har nedsat det samlede Antal af Samtaler ikke uvæsentligt.

Til Sammenligning skal anføres, at Juni Maaned 1907 for 22 Stationer (af hvilke dog én, Ejde, kun var i Drift i $\frac{2}{3}$ Maaned) opviser et Antal af 3056 afgaaede afgiftspligtige Samtaler med en samlet Indtægt af 639 Kr. 25 Øre, altsaa pr. Samtale 20,92 Øre eller afrundet 21 Øre. Beregnet herefter pr. Aar for hele Anlægget vilde Antallet af Samtaler kunne anslaas til 3050 × (31 : 22) × 12 = c. 55600 Samtaler, der à 21 Øre pr. Samtale vilde udbringe c. 11,670 Kr. Udvalget antager, at Antallet af Samtaler i Juni Maaned er under Gennemsnittet, navnlig som Følge af, at en stor Del af den mandlige Befolkning da var fraværende fra Øerne paa Fiskeri, og at man ikke vil sætte Gennemsnitstallet pr. Aar for højt ved at lægge Middeltallet mellem de 2 ved de ovenanførte Beregninger fremkomne Aarsantal til Grund og altsaa gaa ud fra et Antal af (63000 + 55600) : 2 = 59300 som normalt Aarsantal af Samtaler. Beregnet efter den ovenanførte Gennemsnitsafgift af 21 Øre pr. Samtale, vilde Aarsindtægten altsaa udgøre 21 × 59300 = 12450 Kr.

Til Tilvejebringelse af bedre Balance mellem Indtægt og Udgift foreslaar Udvalget at forhøje de laveste Samtaletakster. Det er iøjnefaldende, at Amtskommunens Indtægt af 10 Øres og 15 Øres Samtaler er uforholdsmæssigt lille, idet der — naar Samtalen føres mellem 2 Landstationer (der hver oppebærer 3 Øre af Samtaleafgiften), — af de nævnte Takster kun tilfalder Amtskommunen henholdsvis 4 Øre og 9 Øre. Udvalget antager, at man uden at volde det telefonerende Publikum følelig Udgift og uden at bevirke nogen Nedgang i Antallet af Samtaler kan forhøje de omtalte Takster hver med 5 Øre (dog saaledes at 10 Øres Takst bibeholdes for indenbys Samtaler). Idet det Antal Samtaler, som vil omfattes af den foreslaaede Takst-Forhøjelse, anslaas til c. 35000 aarlig, anslaar man Indtægtsforøgelsen for Amtskommunen til c. 1750 Kr. aarlig. Ved at sammenlægge dette Beløb med den ovenfor paa Grundlag af de nugældende Takster kalkulerede Samtale-Indtægt, 12,450 Kr., fremkommer det under Indtægtspost 11. opførte Beløb 14200 Kr.

Udvalget skal tilføje, at Omstændighederne ikke har tilladt det at gennemarbejde sit Forslag om en Forhøjelse af de laveste Samtaletakster, og at det muligt ved dets nærmere Bearbejdelse vil vise sig hensigtsmæssigt af tekniske Grunde at udstrække Takstforhøjelsen til et Par af de følgende Taksttrin (20 og 25 Øres Takster), men Udvalget er tilbøjeligt til at antage, at en

eventuel Forhøjelse i alt Fald ikke bør gaa ret meget videre end saaledes antydet.

ad Post III. Jfr. Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder af 19de April 1907 (aftrykt i Lagtingstidende 1906, Side 267).

ad Post IV. Beløbet er kalkulatorisk. Se Skrivelser fra nævnte Ministerium af 25de September 1906 og 19de Februar 1907 (aftrykte i Lagtingstidende 1906, Side 265).

ad Post V. Under Hensyn til den Usikkerhed, som efter Sagens Natur maa gøre sig gældende ved Overslagets Fastsættelse, saa længe Telefon-Anlægget ikke i alt Fald i mindst 1 Aar har været i regelmæssig Drift, antager Udvalget, at det vil være rettest, at der ikke foreløbig sker nogen Skattepaaligning til Dækning af eventuelt Underskud, hvorimod et saadant foreslaas afholdt ved Tilskud fra Færø Amts økonomiske Fond.

a d U d g i f t e n.

ad Post I. Under denne Post er tænkt opført: Løn til Driftsbestyrer og Revisor og eventuelt anden Assistance. Udgift til Kontorrekvisiter, Trykssager, Porto, Tjenesterejser for Driftsudvalg og Driftsbestyrer, Budsendelse i Anledning af Tjenestesamtaler m. m. Da der endnu ikke af Lagtinget er truffet nogen endelig Bestemmelse om Lønningsforholdene, er Beløbet foreløbig opført rent kalkulatorisk, idet Udvalget dog har forudsat, at Udgiften i alt Fald ikke vil komme til at overstige det opførte Beløb.

ad Post II. Efter den for Tiden gældende Bestemmelse udgør Udgiften til Drift af *Stationen i Thorshavn:*

Leje af Lokale	200 Kr.
Løn til en fast ansat Person	400 —
Til Medhjælp	250 —
	850 Kr.

Da man antager, at det mulig vil være fornødent at forhøje Udgiften til Personale, har man hertil foreløbig opført et yderligere Beløb af 150 Kr. og saaledes anslaaet den samlede Udgift til Stationens Drift til *1000 Kr.*

For *Landstationerne* er Driftsudgiften beregnet efter Regnskabet for Tidsrummet $^{30}/_{11}$ 1906—$^{31}/_{8}$ 1907, i hvilket den dem ydede Godtgørelse udgjorde 512 Kr. 49 Øre, og i Henhold hertil anslaaet til 512 × (12410 : 2310) = *2750 Kr.*

Til Udskiftning af *Elementer* ved Stationerne er beregnet et Beløb af *250 Kr.*

ad Post III. Udgiften er ifølge sin Natur kalkulatorisk. Det opførte Beløb, 2500 Kr., antages at ville være tilstrækkeligt til at dække Udgiften ved sædvanligt Vedligehold og Eftersyn af Linierne. Det vil derimod ikke kunne ventes at dække egentlige Reparationer af Linierne, men man tør formentlig gaa ud fra, at der, da Anlægget er nyt, ikke i Aaret 1908—09 vil blive Spørgsmaal herom. Udvalget maa imidlertid formene, at det, saafremt man paa fremtidige Overslag beregner et lignende Udgiftsbeløb til Vedligehold m. m. af Linierne, vil være nødvendigt ved Siden deraf at foretage Henlæggelse til en Fornyelsesfond, hvoraf større Reparationsarbejder kunne bekostes. For Driftsaaret 1908—09 har man troet at kunne undlade at stille noget Forslag i saa Henseende.

ad Post IV. Beløbet er beregnet saaledes:

1) Forrentning og Amortisation af det allerede optagne Laan hos Forsikringsselskabet »Danmark«		8103 Kr. 90 Ø.
2) Forrentning af foreslaaet Laan paa 50,000 Kr., anslaaet til 6½ pCt. p. a.	3250 Kr.	
÷ Bankrente 3½ pCt. af 12000 Kr. . .	420 —	
		2830 Kr. 00 Ø.
Tilsammen . .		10933 Kr. 90 Ø.
eller afrundet . .		10930 Kr.

Ved Lagtingets Beslutning af 15de September 1906 blev der fastsat **Takst for Abonnement** *indenfor* 1 Kilometer Landlinie. Udvalget har derfor ikke ment sig bemyndiget til i Almindelighed at gaa ind paa Begæringer om Abonnentanlæg udenfor den nævnte Afstand, men har dog fraveget denne Regel i enkelte Tilfælde, hvor Forholdene — navnlig Hensynet til Anlægsomkostningen — i særlig Grad talte derfor. Dette har saaledes været Tilfældet med 1 Anlæg fra Centralen i Tveraa (Afstand fra Centralen 1195 m.) og 3 fra Vaag (Afstand henholdsvis 1770 m., 1850 m. og 5150 m.). Udvalget har i disse Tilfælde taget Forbehold om, at Spørgsmaalet om Aarsafgiftens Størrelse skal være underkastet Lagtingets Afgørelse. Udvalget foreslaar, at Aarsafgiften i slige Tilfælde fastsættes til 3 Kr. for hvert paabegyndt 100 m. (hvilket, naar Abonnentanlæg paa og udenfor bestaaende Stangrække sammenregnes, gennemsnitlig vil svare til 10 pCt. af Anlægssummen).

Ligeledes foreslaar Udvalget, at den samme Afgift fastsættes for Ledninger mellem Ekstraapparat og Hovedapparat *udenfor* samme Bygning.

Udvalget vil anse det for hensigtsmæssigt, om Driftsudvalget faar Bemyndigelse til at indgaa paa at foretage Abonnentanlæg *udenfor* 1 Kilometer Landlinie, saaledes at det overlades til Udvalget for hvert enkelt Tilfælde at tage Bestemmelse om, hvorvidt Anlægget kan finde Sted.

Medens der nemlig formentlig ikke for Tiden bør blive Spørgsmaal om en *Forpligtelse* for Amtskommunen til Anlæg af Abonnentledninger udenfor 1 Kilometer Landlinie fra en Central og udenfor forud bestaaende Stangrække, idet her Hensynet til den med Anlægget forbundne Udgift for Amtskommunen ofte vil danne en væsentlig Hindring, vil der dog paa den anden Side være en Række Tilfælde, hvor det nævnte Hensyn ikke vil gøre sig stærkt gældende, og hvor der derfor vistnok kan være Anledning til at imødekomme Begæringer om Abonnentanlæg. Det forudsættes, at Taksten for saadanne fastsættes, som ovenfor anført, til 3 Kr. for hvert paabegyndt 100 m.

Driftsudvalget har modtaget Begæring om Anlæg af Abonnentledninger til Hvalfangerstationen ved Norddehle og til Købmand J. Christiansen sammesteds. Medens man ikke paa sædvanlig Maade vil kunne imødekomme disse Begæringer (idet nærmeste Central ligger i Kvannesund, og Kablet derover kun er 2-traadet), vil der næppe være nogen Betænkelighed ved at indskyde de nævnte 2 Abonnentanlæg som Mellemstationer paa selve Linien, idet der i Forvejen kun er 4 Stationer paa Linien Klaksvig—Viderejde. Udvalget mener, at der passende kan betinges en Aarsafgift af 60 Kr. for Hvalfangerstationen og 40 Kr. for Købmand J. Christiansen, og at det foruden de sædvanlige Forpligtelser, der paalægges Abonnenter, bør paalægges disse Abonnenter at underkaste sig de Forpligtelser, som ere eller fremtidig maatte blive fastsatte for Mellemstationer, derunder Forpligtelse til, naar Abonnenten ikke selv benytter Apparatet, at give Publikum samme Adgang som ved Mellemstationerne til Samtale (selvfølgelig imod kontant Betaling af den takstmæssige Afgift).

Med Hensyn til **Centralstationernes Tjenestetid** antager Udvalget, at det vil være nødvendigt at forlænge Eftermiddags-Tjenestetiden om Søn- og Helligdage (nu 4½—5½) med 1 Time, saaledes at Tiden fastsættes til fra Kl. 5 til 7. Endvidere antager man, at det vil være rigtigst at ændre Tjenestetiden for Landstationerne om Hverdage (for Tiden 9—12 og 2—7) saaledes, at den sættes til 9—2 og 4- 7, hvilken Tid man antager vil være bekvemmere for Publikum. Der har indenfor Udvalget været Spørgsmaal om at foreslaa Tjenestetiden om Hverdage forlænget med 1 Time (fra 7—8 Eftерm.). Herom stiller Udvalget dog ikke noget bestemt Forslag, idet man har ment at skulle henstille Spørgsmaalet til Lagtinget.

Thorshavn, den 22de August 1907.

C. Bærentsen. *J. Dahl.* *J. Z. Nielsen.*

T. J. Petersen. *M. A. Winther.*

Til
Færøernes Lagting.

Trykt i »Føroe Amtstidendes Bogtrykkeri.

Bilag 2.

Forslag

til

Lov om Forandring i Lov af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse.

I Stedet for § 7, der udgaar, sættes:

Valget af Medlemmer til Forstanderskabet, hvad enten de vælges af hvert Sogn eller ved fælles Valg af samtlige til Kommunen hørende Sogne, ledes af en Valgbestyrelse, bestaaende af 2 af Forstanderskabet af dets egen Midte udvalgte Medlemmer og af en af Forstanderskabet valgt, i Kommunen bosat, valgberettiget Mand.

Enhver Vælger, der ikke har fyldt 60 Aar, er pligtig til at paatage sig dette Hverv.

Valgbestyrelsen vælger selv sin Formand.

De ordentlige Valg foregaa i Januar eller Februar Maaned.

Valgbestyrelsens Formand bestemmer Stedet og Tiden for Valgets Holdelse og foranstalter Bekendtgørelse derom læst ved Kirkestævne eller paa anden i Distriktet brugelig Maade.

Bekendtgørelsen maa ved fælles Valg ske med mindst 14 Dages Varsel i samtlige Sogne, men kan ellers ske med mindst 8 Dages Varsel i Sognet.

Valghandlingen foregaar offentlig. De Vælgere, som ville udøve deres Valgret, møde personlig og tilkendegive mundtlig til Valgprotokollen, paa hvilke Personer de stemme. Naar de tilstedeværende valgberettigede have faaet Adgang til at afgive deres Stemmer og disse ere tilførte Valgprotokollen, sluttes Afstemningen, dog ikke før en Times Forløb efter at Valghandlingen er begyndt. Valgbestyrelsens Formand har da tydelig at oplæse og Valgbestyrelsens øvrige Medlemmer at optegne og sammentælle samtlige afgivne Stemmer. De, som

efter Optællingen findes at have de fleste Stemmer, erklæres da for valgte Medlemmer af Forstanderskabet. Have flere lige mange Stemmer, gør Lodtrækning Udslaget. Skulle flere Medlemmer med forskellig Funktionstid vælges paa én Gang, skal den af de valgte, der ved Afstemningen har faaet de fleste Stemmer, indtage den Plads, hvormed den længste Funktionstid er forbunden. Have flere af de valgte det samme Antal Stemmer, skal det ved Lodtrækning afgøres, i hvilken af de udtrædendes Sted hver enkelt af dem skal indtræde.

I Stedet for **§ 8,** der udgaar, sættes:

De valgtes Funktionstid som Medlemmer af Forstanderskabet indtræder først ved Begyndelsen af Kommunens Regnskabsaar, for saa vidt Valget ikke er sket til Besættelse af en Plads, der er bleven ledig ved, at et Medlem, der har været i Funktion, er udtraadt af en af de i § 10 ommeldte Grunde.

I **§ 9,** næstsidste Stykke, udgaar Ordene: »eller henholdsvis § 8«.

Trykt i »Faro Amtstidendes« Bogtrykkeri.

Bilag 3.

Udkast

til

Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.

I.

Undervisningspligt.

ad § 1.

Jfr. Lov Nr. 61 om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904.

§ 1.

Undervisningspligten indtræder for et Barn, saa snart det har fyldt 7 Aar. Dog kan det paa Begæring af dets Forældre optages i den offentlige Skole efter det fyldte 6te Aar.

Hvad der gælder Forældre, gælder her som i øvrigt i denne Lov ogsaa Værger og Husbonder.

Optagelse i den offentlige Skole finder Sted en Gang aarlig straks efter Eksamen (Marts—Maj). Under særlige Omstændigheder (Forandring af Opholdssted, Sygdom og lignende), kan der afviges fra denne Bestemmelse.

Ved Skoler med særlig Pogeklasse eller dertil svarende Forberedelsesklasse er Skolekommissionen berettiget til at optage Børn i denne Klasse til enhver Tid.

Undervisningspligten ophører ved Barnets fyldte 14de Aar, men Ret til at gaa til det fyldte 15de Aar har et Barn, hvis Forældrene ønske det.

ad § 2.

Jfr. samme Lovs § 2.

§ 2.

Naar Forældre uden lovlig og vedkommende Lærer meddelt Grund lade deres til den offentlige Skole henviste Børn forsømme Skolen, blive de herfor af vedkommende Forstanderskab at ikende en Bøde af 10 Øre for første forsømte Dag, 20 Øre for næste o. s. v. med 10 Øres Paalæg for hver

Dag indtil 1 Kr. pr. Dag. Ved hvert Fjerdingaars Begyndelse bringes Bøderne for Forsømmelser i dette ned til 10 Øre igen, stigende efter den nævnte Skala. Bøderne bruges til Skoleundervisningens Fremme efter vedkommende Forstanderskabs nærmere Bestemmelse.

Naar disse Bøder ikke udredes, ville de være at søge inddrevne ved Udpantning, og de Beløb, som ikke saaledes indkomme, blive at afsone. For enkeltvis forekommende Forsømmelser er Forstanderskabet berettiget til, naar formildende Omstændigheder tale derfor, at undlade at ikende Bøder.

ad § 3.
Jfr. samme Lovs § 3.

§ 3.

Senest den 15de i hver af Maanederne Januar, April, Juli og Oktober har Læreren at tilstille Skolekommissionen en Fortegnelse i 2 Eksemplarer over de i de tre sidst forløbne Maaneder stedfundne Forsømmelser af Skolens Børn, affattet i den Form, som nærmere fastsættes af Skoledirektionen.

Er der ansat flere Lærere ved en Skole, bliver Arbejdet ved nævnte Fortegnelses Affattelse at fordele mellem dem.

Skolekommissionen sender saa snart som muligt det ene Eksemplar til Skoledirektionen og det andet til Forstanderskabet med Forslag om Anvendelse af Bøder eller Advarsel.

Forstanderskabet sender, efter i det næst paafølgende Møde at have behandlet Sagen, Skoledirektionen Underretning om de trufne Foranstaltninger.

II.

Undervisningens Ordning og Omfang.

ad § 4.
Jfr. samme Lovs § 6.

§ 4.

Børnene i den offentlige Skole inddeles i Klasser efter Alder, Fremgang og Modenhed. Saa længe en Skole med een Lærer ikke i to paa hinanden følgende Aar har været søgt af over 35 Børn, kan dog Undervisningen eller en Del af denne med Skoledirektionens Samtykke foregaa i een Klasse for samtlige skolesøgende Børn.

ad § 5.
Jfr. samme Lovs § 7.

§ 5.

Naar i en offentlig Skole Gennemsnitstallet af Børnene i Skolens — derunder Forskolens — Klasser, beregnet

efter Gennemsnittet af Børneantallet i Kalenderaaret, i to paa hinanden følgende Aar, har overskredet 37, skal Gennemsnitstallet bringes ned til denne Grænse i Overensstemmelse med Reglerne i denne Lovs § 6.

ad § 6.
Jfr. samme Lovs § 8.

§ 6.

Hvor Børneantallet i Skolens enkelte Klasser gør en Forandring i den bestaaende Ordning nødvendig i Henhold til denne Lovs § 5, kan en saadan Forandring tilvejebringes paa en af de nedennævnte Maader, nemlig ved:

1) Oprettelse af en Forskole;
2) Oprettelse af en ny Klasse og et nyt Lærerembede ved Skolen;
3) Oprettelse af en ny fuldstændig Skole;
4) Henvisning af ældre Børn fra flere Skoledistrikter til en enkelt bestaaende Skole eller Oprettelse af en formaalstjenligt beliggende Skole for saadanne Børn;
5) Overenskomst med en privat Skole om, at denne mod et Vederlag overtager et vist Tal af Kommunens undervisningspligtige Børn, saaledes at der med Hensyn til Skolegangens Stadighed føres samme Tilsyn med de Børn, der undervises paa denne Maade, som med de Børn, der undervises i Kommunens Skoler.

   Denne Ordning af et Barns Undervisning skal dog dets Forældre til enhver Tid gyldig kunne modsætte sig;
6) Overenskomst med en Nabokommune om, at denne overtager et vist Tal af Kommunens undervisningspligtige Børn til Undervisning.

Bestemmelser om de i denne § omtalte Foranstaltninger træffes gennem Kommunens Skoleplan, jfr. nedenfor § 8, alt under Hensyn til Undervisningens Tarv eller Udgifternes Størrelse, Vejlængderne eller andre stedlige Forhold.

ad § 7.
Foreslaaet af *Flertallet* (Provsten, Dam, J. H. Poulsen og J. Poulsen).
Jfr. førnævnte Lovs § 10.

§ 7.

I enhver Skole skal der undervises i følgende Fag:

Religion, Dansk, Færøsk, Skønskrivning, dansk Retskrivning, Regning, Historie, Geografi og Sang.

Desuden skal der efter nærmere Bestemmelse i Undervisningsplanen kunne gives Undervisning i færøsk Retskrivning, Gymnastik, Svømning, Haandgerning, Tegning, Naturkund-

skab, Sundhedslære og Samfundslære.

Forældre, der staa udenfor Folkekirken, kunne forlange deres Børn fritagne for at deltage i Religionsundervisningen.

De Læremidler, der kun bruges paa Skolen, anskaffes til samtlige Børn for Kommunens Regning.

ad § 7.
Foreslaaet af *Mindretallet* (Sínum úr Konoy).

§ 7.

I enhver Skole skal der undervises i følgende Fag:

Religion, Dansk, Færøsk, Skønskrivning, færøsk Retskrivning, dansk Retskrivning, Regning, Historie, Geografi og Sang.

Desuden skal der efter nærmere Bestemmelser i Undervisningsplanen kunne gives Undervisning i Gymnastik, Svømning, Haandgerning, Tegning, Naturkundskab, Sundhedslære og Samfundslære.

Forældre, der staa udenfor Folkekirken, kunne forlange deres Børn fritagne for at deltage i Religionsundervisningen.

De Læremidler, der kun bruges paa Skolen, anskaffes til samtlige Børn for Kommunens Regning.

ad § 8.
Jfr. samme Lovs § 13.

§ 8.

For hvert Sogns Skoler skal der af vedkommende Forstanderskab efter Forslag af Skolekommissionen i Forening med vedkommende Lærerpersonale udarbejdes en Skole- og Undervisningsplan. Planen skal indeholde Bestemmelser om: a) Undervisningstid for de enkelte Klasser (Skoler). b) Skolegangsordnen. c) Undervisningsfagene og disses Timetal m. m.

Denne Plan indsendes af Forstanderskabet til Skoledirektionens Stadfæstelse. Skønner Skoledirektionen, at der i Planen bør foretages Ændringer, som Forstanderskabet vægrer sig ved at tage til Følge, bliver Sagen at forelægge Ministeren til endelig Afgørelse.

Nævnte Plan kan til enhver Tid ændres og skal hvert tiende Aar underkastes et Gennemsyn, i begge Tilfælde under Iagttagelse af den ovenfor nævnte Fremgangsmaade.

Den godkendte Plan saavel som senere godkendte Ændringer i Planen udfærdiges i to Eksemplarer, hvoraf det ene indsendes til Ministeren.

ad § 9.
Jfr. samme Lovs § 14.

§ 9.

Hvor der ved en offentlig Skole oprettes en Pogeskole eller Forskole, bemyndiges Skoledirektionen til efter Forslag af Forstanderskabet at tillade, at Undervisningen i en saadan maa besørges af ikke fast ansatte uekspaminerede Lærere (Lærerinder), for saa vidt og saa længe Børneantallet i denne Skole ikke overstiger 35.

Endvidere bemyndiges Skoledirektionen til, hvor særlige Forhold maatte tale derfor, at bevilge Afvigelser fra de i denne Lovs §§ 5 og 7 fastsatte Bestemmelser, for saa vidt saadanne Afvigelser foreslaas af vedkommende Forstanderskab.

III.

Lærerkaldelse m. m.

ad § 10.
Jfr. samme Lovs § 16.

§ 10.

Naar et Lærerembede bliver ledigt, har Skoledirektionen snarest muligt i den for retslige Bekendtgørelser autoriserede Avis at offentliggøre en Meddelelse herom med nøjagtige Oplysninger om de Embedet tillagte Indtægter og samtidig at indkalde Ansøgninger med 6 Ugers Varsel.

De inden denne Frist indkomne Ansøgninger sendes af Skoledirektionen til vedkommende Forstanderskab. Dette indstiller derefter i et Møde, efter at Skolekommissionen er hørt, 3 af Ansøgerne til Skoledirektionen, der blandt de indstillede kalder den, som den finder mest skikket til Embedet samt meddeler ham Kaldsbrev.

ad § 11.
Jfr. samme Lovs § 17.

§ 11.

For at kunne opnaa fast Ansættelse i den offentlige Folkeskole, kræves ved alle Embeder (Forskoleembeder undtagne), at vedkommende har bestaaet den afsluttende Prøve ved Færøernes Lærerskole (Seminarium) eller de for Lærere og Lærerinder ved den danske Folkeskole anordnede afsluttende Prøver. Lærere (Lærerinder), der har søgt videre Uddannelse f. Eks. ved Statens Lærerhøjskole, ville, naar alt ellers er lige, have fortrinsvis Ret.

Skoledirektionen skal dog være bemyndiget til under særlige Forhold at gøre Afvigelser fra foran anførte Bestemmelser.

ad § 12.
Jfr. samme Lovs § 18.

§ 12.

Skønner Skolekommissionen og Forstanderskabet, at en Lærer eller Lærer-

inde ikke gør Fyldest i sin Stilling, er Forstanderskabet berettiget til at gøre Indstilling til Skoledirektionen om hans Afskedigelse. Spørgsmaalet herom bliver da af Skoledirektionen at indstille til Ministeren, der afgør, om Sagen skal forfølges, og i saa Tilfælde om Læreren skal afskediges eller kun forpligtes til at holde Hjælpelærer.

ad § 13.
Jfr. samme Lovs § 19.

§ 13.

Naar en Lærer har fyldt 65 Aar, er han berettiget til at kræve sin Afsked med Pension efter Loven.

Gør han ikke Brug af denne Ret, kan Forstanderskabet kræve ham afskediget, i hvilket Tilfælde der ligeledes tillægges ham Pension efter Loven.

IV.

Særlige Bestemmelser.

§ 14.

Som Regel maa en Lærer ikke have flere end to offentlige Skoler at undervise i.

Er en Lærer ansat ved mere end een offentlig Skole, maa det samlede Antal Børn, som han skal undervise, ikke overstige 70 (jfr. § 5).

ad § 15.
Jfr. samme Lovs § 11, sidste Stykke.

§ 15.

Undervisningstiden skal gennemgaaende være 6 Timer daglig; dog kan den efter nærmere Bestemmelse i Undervisningsplanen i 4 Maaneder af Aaret nedsættes til 5 Timer om Dagen.

§ 16.

Som Fritid bestemmes: Juleferie fra Dagen før Juleaften til 4de Januar; Paaskeferie fra Onsdagen før til Onsdagen efter Paaske; Pinseferie fra 3 Dage før til 5 Dage efter Pinse; Sommerferie fra 28de Juli til 31te August — alle de nævnte Dage iberegnede.

Sommerferien kan dog, naar Skolekommissionen og vedkommende Lærer derom ere enige, delvis henlægges til en anden Tid.

Desuden bestemmes som Fritid: Valgdage, Grundestævnedage (for saa vidt Lærerne ønske at benytte deres Stemmeret), Grundlovsdagen, Kongens Fødselsdag, Fastelavns Mandag, samt en Dag i hver af de Maaneder, hvor ingen Fridag eller Ferie falder.

§ 17

Børnenes Fremgang i offentlige og private Skoler prøves een Gang aarlig (Marts—Maj) ved en offentlig Eksamen, som holdes i Skolekommissionens Overværelse efter forudgaaet Anmeldelse.

§ 18.

De Forældre, som ikke lade deres Børn eller Tyende besøge nogen Skole, hvor anordningsmæssig Prøve afholdes, ere pligtige til efter Tilsigelse fra Skolekommissionen at lade dem møde ved den aarlige offentlige Prøve i Folkeskolen. For saa vidt det ved denne godtgøres, at de ikke besidde en lignende Modenhed og Uddannelse som jævnaldrende Børn have opnaaet i Folkeskolen, ville de være at henvise til Undervisning i denne.

§ 19.

Paa de Steder, hvor ingen Skole findes, skulle samtlige Børn, der ere i den Alder, at de efter denne Lovs § 1 ere undervisningspligtige, mindst een Gang aarlig møde for Skolekommissionen til Prøve. Om den afholdte Prøve giver Skolekommissionen gennem Forstanderskabet Beretning til Skoledirektionen. Finder Skoledirektionen derefter, at Børnene med Hensyn til Kundskaber i væsentlig Grad staa tilbage for Børn i en mellemgod Folkeskole, vil det efter Omstændighederne være at paalægge Forstanderskabet at sørge for bedre Undervisning.

I Udvalget for de Folkeskolen vedkommende Sager, den 2den Septbr. 1907

Johan C. F. Dam. *Simun ár Kanoy.* *Fr. Petersen.*

Johan H. Poulsen. *Jørn Poulsen.*

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri.

Bilag 4.

Udkast

til

Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn.

§ 1 (i Stedet for Lovens § 1).

I Thorshavn skal være en Realskole for Drenge og Piger med en toaarig Forberedelsesklasse.

§ 2 (i Stedet for Lovens § 2).

Intet Barn maa optages i Forberedelsesklassen, førend det har fyldt sit 9de Aar, eller i Mellemskolens 1ste Klasse før sit fyldte 11te Aar. For øvrigt gælder for Elevers Optagelse i Mellemskoleklasserne, at deres Alder ikke maa være saa fremrykket, at den er mere end 2 Aar over Gennemsnitsalderen for den Klasse, som de efter deres Kundskaber kunne optages i.

Undtagelser fra nævnte Aldersbestemmelser kunne under særlige Omstændigheder tilstedes af Skoledirektionen.

Børnene optages i Reglen kun een Gang aarlig, nemlig umiddelbart efter, at den befalede offentlige Prøve (§ 7) er endt, og kunne i Reglen ligeledes kun een Gang aarlig udskrives af Skolen.

§ 3 (i Stedet for Lovens § 3).

Børnene inddeles, i Forhold til deres Kundskaber og Evner, i 5 Klasser, dog overlades det til Skolens Overlærer at dele hver Klasse i mindre Afdelinger, eftersom han skønner, at Undervisningen derved fremmes.

§ 4 (i Stedet for Lovens § 4).

Læretimerne i Skolen skulle være følgende: fra 1ste Marts til sidste Oktober 6 Timer daglig, nemlig fra Kl. 8 Formiddag til Kl. 2 Eftermiddag, og fra 1ste November til sidste Februar 5 Timer daglig, nemlig fra Kl. 9 Formiddag til Kl. 2 Eftermiddag.

§ 5 (i Stedet for Lovens § 5).

Skoleaaret begynder den 1ste September.

1. Den aarlige Sommerferie begynder den 21de Juli (denne Dag medregnet) og varer i 6 Uger, dog at i de Aar, hvor den 1ste September falder paa en Lørdag, det nye Skoleaar først begynder den paafølgende Mandag.
2. I Midten af Oktober eller kort efter skal der gives en Ferie, bestaaende af en Søndag i Forbindelse med 3 Søgnedage.

3. Juleferien skal begynde den 23de December (denne Dag medregnet) og regelmæssig vare 14 Dage. Men hvis Undervisningen efter denne Regel paa ny skulde begynde paa en Lørdag, afkortes Ferien med en Dag, saa at Undervisningen begynder paa en Fredag.
4. Paaskeferien varer fra Onsdagen før Skærtorsdag til den paafølgende Tirsdag (begge Dage medregnede).
5. Pinseferien skal omfatte 5 Søgnedage i Tilslutning til de 2 Helligdage efter Overlærerens nærmere Bestemmelse.
6. Fastelavns Mandag, Lørdag efter Store Bededag, Kongens og Dronningens Fødselsdage samt Grundlovsdagen ere Fridage.
7. De Søgnedage, som efter foranstaaende Regler maatte være tilbage af de i Lov af 24de April 1903 foreskrevne 63 Søgnedage, overlades det til Overlæreren at fordele efter eget Skøn som hele og halve Fridage.

§ 6 (i Stedet for Lovens § 6).

Undervisningen i Forberedelsesklassen skal omfatte Dansk, Regning, Skrivning, Religion, Historie, Geografi og Naturhistorie og har til Formaal at føre Børnene saa vidt, at de kunne tilfredsstille de Fordringer, som stilles ved Optagelsesprøven til Mellemskolens 1ste Klasse, jfr. Anordning af 19de Juni 1903. For de Børn, hvis Forældre eller Værger ønske det, gives endvidere, for saa vidt Omstændighederne tillade det, Undervisning i Færøsk.

I Mellemskoleklasserne skal der gives Undervisning i de i Lov om højere Almenskoler m. m. af 24de April 1903 § 5 for Mellemskolen foreskrevne Fag i det Omfang, som udfordres, for at Skolen kan faa Ret til at afholde Mellemskoleeksamen. Dog skal saavel ved Undervisningen som ved den afsluttende Prøve Færøsk træde i Stedet for Svensk undtagen for de Elever, hvis Forældre eller Værger maate foretrække Undervisning i Svensk.

Realklassens Undervisning foregaar efter Anordning af 16de Novbr. 1906.

§ 7 (i Stedet for Lovens § 7).

Skolens Lærerraad har Ret til at høres om Læse- og Timeplan samt Fagfordeling (§ 8), Lærebøgers Indførelse og Afskaffelse, Tildeling af (hele og halve) Fripladser (§ 10) samt af Understøttelse til udenbys Elever.

Opflytningen af Elever til en højere Klasse efter den af Skolekommissionen kontrolerede offentlige Prøve, som afholdes hvert Aar umiddelbart før Sommerferiens Begyndelse, afgøres af Lærerraadet, hvis det er enigt; i Tilfælde af Meningsforskel indenfor Lærerraadet afgøres Spørgsmaalet af Kommissionen.

For øvrigt bestemmes Lærerraadets Myndighedsomraade og Forretningsgang ved et af Ministeriet fastsat Regulativ.

§ 8 (i Stedet for Lovens § 8).

Undervisningen i Skolen meddeles af Lærerne efter en af Overlæreren for hvert Skoleaar forud ved dets Begyndelse forfattet og af Skoledirektionen billigede Plan.

§ 9 (i Stedet for Lovens § 9).

Skolepengene for hver Discipel, som nyder Undervisning i Skolen, bestemmes til 48 Kr. aarlig, der erlægges med 12 Kr. forud ved hvert Kvartals Begyndelse, og naar de engang ere modtagne, betales de i intet Tilfælde tilbage. I Tilfælde af, at flere Søskende paa samme Tid besøge Skolen, betales for den anden kun 32 Kr., for den tredje 16 Kr.; for flere end 3 betales ikke.

§ 10 (i Stedet for Lovens § 10).

For at skaffe de Børn, der udmærke sig ved fortrinlige Evner og Anlæg, men hvis Forældre eller Værger savne Midler til at udrede de befalede Skolepenge, Adgang til at nyde Undervisning i Skolen, tillades det, at der i samme maa være indtil 12 Fripladser, hvilke bortgives af Skoledirektionen efter Forslag

af Skolekommissionen. Ved Bortgivelsen af disse Pladser skal der tages Hensyn til, at de, saa vidt muligt, komme hele Landet tilgode.

Foruden hele Fripladser kan der efter Omstændighederne tilstaas Nedsættelse af Skolepengene til det halve.

Dog maa Antallet af saadanne halve Fripladser og af hele Fripladser tilsammen ikke overstige 12 hele Fripladser.

§ 11 (i Stedet for Lovens § 12).

I Behandlingen af Børnene have Lærerne at rette sig efter den Loven af 1ste Marts 1851 vedføjede Instruks, indtil en anden, efter Skoledirektionens Indstilling, maatte blive approberet af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

§ 12 (i Stedet for Lovens § 22).

Undervisningen ved Skolen ledes af 1 Overlærer, 3 Lærere og 1 Lærerinde.

§ 13 (i Stedet for Lovens § 23).

Overlæreren skal have den daglige og umiddelbare Bestyrelse af Skolen.

§ 14 (i Stedet for Lovens § 24).

Overlæreren udnævnes og ansættes af Kongen, ifølge Indstilling af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Det øvrige Lærerpersonale beskikkes af ovennævnte Ministerium.

§ 15 (Lovens § 25).

Skolen staar under Bestyrelse af en Kommission, som bestaar af Sognepræsten i Sydstrømø som Formand, 3 af Indbyggerne i Thorshavn, som dertil vælges for 3 Aar af Lagtinget, og af Skolens Overlærer. Af de 3 valgte Medlemmer afgaar hvert Aar ved Juli Maaneds Udgang det Medlem, som har fungeret længst, og et andet vælges i den udtrædendes Sted; dog kan denne vælges paany. Den, der i 3 Aar eller derover har været Skolekommissær, kan undslaa sig for at modtage nyt Valg for lige saa mange Aar, som han har været Medlem af Skolekommissionen.

§ 16 (Lovens § 26).

Skolekommissionens Virksomhed skal bestaa i at have Indseende med, at hvad der ved denne Lov er befalet eller som af Direktionen bliver foreskrevet med Hensyn til Orden og Disciplin, overholdes; at alle lokale Hindringer for Skolens Velfærd, for saa vidt ske kan, ryddes af Vejen, og at alle til Skolen hørende Bygninger, Læseværelser og Inventariegenstande holdes i tilbørlig Stand.

§ 17 (i Stedet for Lovens § 27).

Skolekommissionen har aarlig, ved Aarets Begyndelse, at forfatte og til Direktionen at indsende et Overslag over de forventede Indtægter og de løbende Udgifter til Bygningens Vedligeholdelse og Skolens Drift.

Naar Overslaget af Direktionen er approberet, administrerer Kommissionen Skolens Pengevæsen indenfor de ved Overslaget fastsatte Grænser.

Skolekommissionen har fremdeles aarlig, ved Aarets Udgang, at aflægge Regnskab over Skolens Indtægter og Udgifter i det forløbne Aar.

Dette Regnskab affattes af Skolens Kasserer, der vælges paa 3 Aar af og iblandt Kommissionens Medlemmer og lønnes med 50 Kr. aarlig, som udredes af Skolefonden. Kassereren har derhos at indkræve Skolepengene samt at udbetale Skolens Udgifter, til hvilken Ende den fornødne Sum hvert Fjerdingaar bliver ham anvist af Direktionen. Regnskabet indsendes til Direktionen, af hvilken det bliver forelagt Lagtinget til Revision og Decision.

§ 18 (Lovens § 28).

Naar nogen, være sig Lærer eller anden, har noget Forslag at gøre eller nogen Bemærkning at ytre, hvorved han tror at kunne fremme Skolens Tarv eller

deri afhjælpe nogen Mangel, kan han henvende sig derom enten til Skolekommissionen eller umiddelbart til Direktionen. I første Tilfælde indsender Kommissionen Andragendet med dets Betænkning til Direktionen; i sidste Tilfælde indhenter Direktionen de Oplysninger, som den anser fornødne.

§ 19 (Lovens § 29).

Skolekommissionen samles i det mindste en Gang hvert Fjendingaar og ellers saa ofte Formanden eller Flertallet af dens Medlemmer anser det nødvendigt. Ved dens Samlinger indføres i en Protokol, som føres af Overlæreren, hvad der forhandles. Protokollen, som ved Samlingens Slutning underskrives af de tilstedeværende Medlemmer, opbevares af Overlæreren.

§ 20 (i Stedet for Lovens § 32).

Skolens Lærerpersonale skal aflægges med følgende Lønninger:

Overlæreren:

I de første	4 Aar	2400	Kr.
- - næste	4 —	2800	—
- - —	4 —	3200	—
- - følgende	—	3600	—

		Lærere.		*Lærerinde.*	
I de første	2 Aar . . .	1000	Kr.	800	Kr.
- - næste	3 — . . .	1100	—	900	—
- - —	5 — . . .	1500	—	1000	—
- - —	5 — . . .	1800	—	1250	—
- -	5 — . . .	2000	—	1350	—
- - følgende	— . . .	2400		1500	—

Der tillægges Overlæreren fri Bolig for en gift, som afkortes i hans Pengeløn med 300 Kr.

Begyndelseslønnen og for Overlærerens Vedkommende det første, for Lærernes og Lærerindens Vedkommende de to første Lønstillæg udredes af Færø Amts Skolefond, medens de øvrige Lønstillæg udredes af Statskassen. De sidstnævnte Tillæg udbetales gennem Jordebogskassen ved hvert Halvaars Udgang.

Ved Beregningen af Lønstillægene for Lærerne og Lærerinden medtages den Tid, i hvilken den paagældende har været fast ansat i Lærer- eller Lærerindeembeder ved offentlige Skoler paa Færøerne eller i det øvrige Kongerige, saaledes at Konstitution, der umiddelbart er gaaet over til fast Ansættelse i samme Embede eller i et andet Embede ved samme Kommunes Skolevæsen, medregnes. Ligeledes medregnes Timelærervirksomhed med det fulde for fast ansatte Lærere og Lærerinder gældende ugentlige Timetal, hvor den umiddelbart er gaaet over til fast Ansættelse — eller til Konstitution med efterfølgende fast Ansættelse — i samme Embede eller i et andet Embede ved samme Kommunes Skolevæsen.

Lønstillæg for Overlæreren beregnes efter Tjenestetiden som Overlærer ved en Købstadskole, idet Konstitution medregnes som ovenfor angivet.

Ingen Oprykning kan finde Sted, naar Skolekommissionen udtaler sig derimod, dog kan vedkommende Lærer indanke Sagen til Skoledirektionens, eventuelt Ministerens, Afgørelse.

Den nuværende Andenlærer ved Skolen oppebærer som personligt Tillæg, der afholdes af Færø Amts Skolefond, Forskellen imellem, hvad der tilkommer ham efter de hidtil for ham gældende Lønningsregler, og hvad han vilde faa efter de foranstaaende Bestemmelser.

Bemærkninger

til foranstaaende Udkast.

Til § 1. Som kgl. Resolution 26de November 1904 Punkt 1, dog at Ordet »Mellemskole« er ændret til »Realskole«.

Til § 2. Som kgl. Resol. 1904 Punkt 2.

Til § 3. Som kgl. Resol. 9de Februar 1900 § 3 med følgende Ændringer: 1) »3 Klasser« er ændret til »5 Klasser«; 2) Ordene »den ved Skolen ansatte Førstelærer« ere ændrede til »Skolens Overlærer«.

Til § 4. Som Resol. 1900 § 4 med Udeladelse af sidste Stykke, der nu er unanvendeligt.

Til § 5. Som Resol. 1901 Punkt 4 med et Par Redaktionsændringer (»Overlærerens« i Stedet for »Førstelærerens«; »Overlæreren« i Stedet for »Skolens Førstelærer«).

Til § 6. Som Resol. 1904 Punkt 5 med Tilføjelse af et nyt sidste Stykke angaaende Undervisningen i Realklassen.

Til § 7. Som Resol. 1904 Punkt 6 med en Redaktionsændring i Begyndelsen af første Punktum (»Skolens Lærerraad har« i Stedet for »Ved Skolen indføres Lærerraad, som har«).

Til § 8. Som Resol. 1900 § 8 med en Redaktionsændring (»Overlæreren« i Stedet for »Førstelæreren«).

Til § 9. Som Resol. 1900 § 9, saaledes som den er ændret ved Resol. 1904 Punkt 7.

Til §§ 10—11. Som Resol. 1900 §§ 10—11.

Til § 12. I Stedet for Ordene i Resol. 1900 § 12: »3 Lærere« (Resol. 1904 Punkt 8: »3 Lærere og 1 Lærerinde«) er sat: »1 Overlærer, 3 Lærere og 1 Lærerinde«.

Til § 13. Som Resol. 1904 Punkt 9 med en Redaktionsændring (»Førstelæreren« ændret til »Overlæreren«).

Til § 14. Som Resol. 1900 § 14 med den ved Resol. 1904 Punkt 10 fastsatte Ændring og en yderligere redaktionel Ændring (»Den ved Skolen ansatte Førstelærer« til »Overlæreren«).

Til §§ 15—19. Som Resol. 1900 §§ 15—19 med følgende Ændringer: 1) Ordet »Førstelærer« er forskellige Steder ændret til »Overlærer«; 2) i § 17, 4de Punktum, er indskudt den ved Resol. 1904 Punkt 11 fastsatte Tilføjelse; 3) § 17, sidste Punktum, hvis Bestemmelser ere uden praktisk Betydning, er udeladt.

Til § 20. Lønskalaen er overensstemmende med den i Lov om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen af 29de Marts 1904 § 20 nævnte højeste Skala. Med Hensyn til Paragraffens øvrige Bestemmelser henvises til den anførte Lovs §§ 23, 24, 25 og 32 og til Lov om Lønbestemmelser for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne af 7de Marts 1902 §§ 1, 3 og 4.

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri.

Bilag 5.

Udvalgsbetænkning

i

Sagen ang. Etablering af flere Læger.

Ved Skrivelse af 22de April d. A. har Justitsministeriet anmodet Amtmanden om at forelægge Lagtinget Sagen om Statstilskud til en praktiserende Læge med Bopæl i Midvaag til Overvejelse sammen med de i Tinget hvilende Andragender om Ansættelse af Læger i Foglefjord og Fjde. Sammen med Justitsministeriets ommeldte Skrivelse er i Tinget fremlagt Afskrift af Amtets Skrivelse af 10de Marts d. A. til Justitsministeriet vedrørende Lagtingets Indstilling af 23de September 1903 ang. Læge paa Vaagø, samt en Del indkomne Erklæringer.

Til Udvalget er ogsaa henvist en Skrivelse fra Forstanderskaberne for Næs og Gøte Sognes Kommune og for Sjov Sogns Kommune, hvorved andrages om, at Lagtinget vil anbefale et medfølgende Andragende til Justitsministeriet om Statstilskud til en praktiserende Læge med Bopæl i Solmundefjord.

Spørgsmaalet om lettere Adgang til Lægehjælp er meget gammelt paa Færøerne. I den sidste Del af Halvfjerdserne førtes lange Forhandlinger om at afhjælpe den daværende Lægemangel paa Vaagø, Nordstrømø og den nordlige Del af Østerø. Resultatet blev, at der oprettedes et Distriktslægeembede med en Læge bosat i Vestmanhavn. Denne Ordning tilfredsstillede imidlertid hverken Beboerne af Vaagø eller Beboerne af Fjde og Haldersvig Sogne.

I 1902 fremkom 2 Andragender fra Østerø om at faa Læger bosatte henholdsvis i Foglefjord og Fjde; i 1903 fremkom Andragende fra Beboerne af Vaagø og som nævnt er der i Aar indkommet et Andragende fra den sydligste Del af Østerøen. Heraf fremgaar, at der blandt Befolkningen næres stærke Ønsker om lettere Adgang til Lægehjælp; det er særlig værd at lægge Mærke til, at disse Ønsker ere alle fremkomne i Forbindelse med Løfte om at yde Ofre ved Opførelse af Lægebolig og ved at garantere Lægen en vis aarlig Indtægt. Allerede dette viser, at der er en virkelig Trang tilstede.

For nærmere at belyse dette Forhold har Udvalget udarbejdet medfølgende Oversigt over Folketal og Vejlængder til Lægen for de forskellige Bygder paa Østerø og Vaagø (Tab. I og II).

Det fremgaar heraf, at de Mennesker paa Østerø, der bo nærmest ved Læge, dog maa rejse eller sende Bud paa en Afstand af 1 Mil, medens de længstborte boende have en Afstand $3^{7}/_{8}$ Mil til Lægen. Gennemsnitsafstanden mellem Lægen og hver enkelt Person paa Østerø er over **2 Mil.** For Vaagøens Vedkommende er den korteste Afstand $^{3}/_{4}$ Mil, den længste $4^{3}/_{8}$ Mil og Gennemsnitsafstanden c. **$2^{1}/_{4}$ Mil.**

Under saadanne Forhold er det baade besværligt og bekosteligt at søge Læge, bortset fra, at Vejr og Vind kan gøre det umuligt at komme frem. Dette kan indtræffe allevegne; af de Steder, Talen her er om, vil det hyppigst indtræffe melem Østerø og Klaksvig, sjældnest mellem Østerø og Strømø. Til alle de Bygder, fra hvilke Andragender foreliggge, maa Lægen, i hvert Fald en Del af Vejen, hentes med Baad. Hertil behøves 2 × 8 Mand og Baad (frem og tilbage), hvilket bliver en ret betydelig Udgift. Her skal kun anføres nogle faa Eksempler:

Et Lægebesøg i Gjov (Lægen hentet fra og bragt tilbage til Klaksvig) koster for Tiden:

Skyds: 8 Mand og Baad 3¼ Mil = 24 Kr. 12 Ø. × 2 . .	48	Kr.	24 Ø.
Lægehonorar (Lov 8de Jan. 1872)	7	—	48 —
Diætpenge til Lægen	3		» —
I alt . .	58	Kr.	72 Ø.

Et Lægebesøg i Ejde (fra og til Vestmanhavn over Kvalvig) koster:

Skyds: 8 Mand og Baad 3 Mil = 22 Kr. 23 Ø. × 2 .	44	Kr.	26 Ø.*)
Lægehonorar	5	—	68 —
Diætpenge	3	—	» —
I alt . .	53	Kr.	14 Ø.

Et Lægebesøg i Bø (fra og til Vestmanhavn) koster:

Skyds: 8 Mand og Baad 2½ Mil = 18 Kr. 53 Ø. × 2 . .	37	Kr.	6 Ø.
Lægehonorar	5	—	68 —
Diætpenge	3	—	»
I alt . .	45	Kr.	74 Ø.

Efter saaledes at have anført nogle af de længste Afstande, skal man nævne nogle af de absolut korteste.

Et Besøg i Lervig (fra og til Klaksvig) koster:

Skyds: 8 Mand og Baad 1 Mil = 7 Kr. 41 Ø. × 2 . .	14	Kr.	82 Ø.
Lægehonorar	1	—	87 —
Diætpenge	3	—	» —
I alt . .	19	Kr.	69 Ø.

Et Besøg paa Næs koster:

Skyds: 8 Mand og Baad 1¼ Mil = 9 Kr. 30 Ø. × 2 . .	18	Kr.	60 Ø.
Lægehonorar	3	—	74 —
Diætpenge	3	—	» —
I alt . .	25	Kr.	34 Ø.

Et Besøg paa Slettenæs koster:

Skyds: 8 Mand og Baad ¾ Mil = 5 Kr. 60 Ø. × 2 . .	11	Kr.	20 Ø.
Lægehonorar	»	—	93 —
Diætpenge	3	—	» —
I alt	15	Kr.	13 Ø.

*) Skydsen er her beregnet lige til Vestmanhavn, skont en Del af Mandskabet naturlig bliver i Kvalvig; til Gengæld er der ikke beregnet noget ekstra for at *bære* Lægens Bagage over Fjældet.

Beregnet paa denne Maade — og her er kun beregnet Diæter for én Dag, medens Lægen ofte faar for 2 Dage — vil et Lægebesog koste i Gennemsnit paa **Østerø** . . . . . c. 38 Kr. » Ø.
» **Vaagø** . . . . . c. 42 » —

Dette er, hvad Lægerne er berettigede til at indkræve ved Rettens Mellemkomst; i Regelen kræve de og betale Folk en Del mere.

(Bygderne Haldersvig og Tjørnevig i Nordstrømø ere stillede omtrent som Ejde).

Vel er det saa, at Skydsbeløbet som Regel ikke betales af den, der rekvirerer Lægen, idet Skydsen udføres gratis af Bygdens Mandskab; men derfor er det dog en Udgift for vedk. Bygd, og nu, da største Parten af Mandskabet det meste af Aaret er fraværende paa Fiskeri, kan Ulejligheden ved at befordre Læge let blive en trykkende Byrde for de faa raske Mænd, der er hjemme; ikke at tale om, at i smaa Bygder er det umuligt at skaffe det nødvendige Mandskab.

Det er muligt, at Anskaffelsen af Motorbaade vil kunne hidføre nogen Forandring heri, saaledes at Motorerne delvis ville kunne erstatte den Menneskekraft, der nu er nødvendig for at hente Lægen ad Søvejen; men derved vil ogsaa den Fordeling af Udgiften, der nu finder Sted ved at Folk (saa vidt muligt) skiftes om at befordre Lægen, bortfalde, og Udgiften vil da fuldt ud falde paa den, der rekvirerer Lægen.

Endelig kan man tænke sig, at Telefonen til en vis Grad vil lette Forbindelsen med Lægen; men den vil ikke kunne erstatte Lægens Besøg eller gøre det overflødigt, at Folk maa sendes til Lægen. Medicin kan man ikke faa ved Hjælp af Telefonen.

Der kan saaledes ikke være Tvivl om, at de fremkomne Ønsker om at faa flere Læger og som Følge deraf kortere Vej til Lægen, er fuldt berettigede. For den sydligste Part af Østerø vil det desuden blive vanskeligt at faa Læge fra Thorshavn, naar hver af de herboende Læger har et Sygehus at passe.

Spørgsmaalet bliver saa, hvorledes den tilstedeværende Trang kan afhjælpes.

For Vaagøens Vedkommende vilde en for denne Øs Beboere tilfredsstillende Ordning kunne opnaas ved, at en Læge blev bosat i Midvaag (jfr. Lagtingets Vedtagelse af 18de September 1903). Som Tab. III viser, vilde denne Læge komme til at praktisere blandt en Befolkning paa 1520 Mennesker, hvoraf 435 i Midvaag; Gennemsnitsafstanden til hvert Individ vilde udgøre c. $1\frac{1}{8}$ Mil.

Man kommer saa til Østerø og Østsiden af Nordstrømø.

Af en ved Sagen liggende Erklæring af 10de Juli 1903 fra den daværende Distriktslæge i Vestmanhavn, Hardt-Schnicker, ses, at denne har tilraadet at oprette et nyt Lægedistrikt for Beboerne ved Sundet mellem Strømø og Østerø, med Bopæl for Lægen saa nær ved Thorshavn som muligt. En Læge i Sælletre vilde, selv om man fraregner alle Bygderne paa Østsiden af Østerø, faa en forholdsvis ret stor Befolkning at virke imellem; men som det fremgaar af Tab. IV, vilde denne Befolkning gennemgaaende komme til at bo saa langt fra Lægen, at Forholdet vistnok vilde blive lige utilfredsstillende for begge Parter.

Det fremkomne Forslag om at faa en Læge bosat paa Ejde finder Udvalget ret tiltalende. Lægen kommer her, som Tab. V viser, til at bo omtrent midt i en Befolkning paa 1300 Mennesker, hvoraf de 466 bo i samme Bygd som Lægen og desuden over 500 indenfor en Mils Afstand. Den længste Afstand (til Øre) bliver $1\frac{3}{4}$ Mil; Middelafstanden pr. Individ kun godt $\frac{1}{2}$ Mil. — Foruden fra de 3 i Andragendet nævnte Sogne, vil denne Læge faa nogen Praksis fra Eldevig og om Sommeren fra Hvalfangerstationen i Gjánoyri. — En Læge vil derfor formentlig kunne faa tilfredsstillende Beskæftigelse her, og Befolkningen er jo i stadig Fremvækst.

Som det fremgaar af Tab. I, hører den Kreds af Bygder, hvorom her er Tale, nu til de uheldigst stillede med Hensyn til Adgang til Læge. Dette er, forekommer det Udvalget, et vægtigt Moment for at faa en Læge bosat i denne Kreds. Ejde er baade den største og mest centralt beliggende Bygd, og da den

med Hensyn til Naturskønhed kan maale sig med en hvilken som helst anden Plads paa Færøerne, synes Bygden selvskreven til, at Lægen maa bo der. — Det pekuniære Spørgsmaal er for saa vidt i Orden som de vedkommende Forstanderskaber har vedtaget at opføre Lægebolig og garantere Lægen en vis Minimumsindtægt ved Praksis (1500 Kr.).

Planen om at faa en Læge bosat i Fuglefjord gik oprindelig ud paa, at denne Læge skulde praktisere paa Ostsiden af Østerø fra Sydregøte til Gjov, og Tilbudet om Bidrag til Lægebolig og Garanti for en Minimumsindtægt fremkom fra alle de interesserede Kommuner. Efter Tab. VI er Befolkningen i disse Sogne nu c. 1850, saa her kunde en Læge faa tilstrækkelig Beskæftigelse. For Befolkningen i Funding Sogn vilde Afstanden fra Lægen fremdeles blive temmelig stor (c. 2 1/2 Mil). Der fremkom derfor straks fra Beboerne Ønsker om at gaa sammen med Beboerne af Ejde og Haldersvig Sogne om at faa en Læge bosat paa Ejde, og nu har Forstanderskabet — som ovenfor anført — taget en saadan Beslutning.

Herefter er Folketallet i det eventuelle Fuglefjord Distrikt reduceret til 1475, hvilket nogenlunde svarer til den Folkemængde, andre Læger have eller tænkes at faa at praktisere imellem, og Afstandene vilde nu være særdeles rimelige. Udgifterne ved Lægebolig m. v. tænkes fordelte paa Andefjord, Fuglefjord og Gøte Sogne; men da Gøte Sogn nu har forenet sig med de sydligere Sogne om at faa Læge dér, er denne Forudsætning ikke længer til Stede, og Folkemængden er derved reduceret til c. 1100 Mennesker.

Af de Sagen vedlagte Aktstykker fremgaar, at der har været fremsat Forslag om at faa en Læge bosat i Sydregøte til Betjening af Befolkningen i Sjov, Næs, Gøte, Fuglefjord og Andefjord Sogne (Tab. VII). Befolkningen vilde her være forholdsvis stor, c. 2700, og Afstandene vilde ikke være saa helt urimelige; dog vil det ses, at Beboerne af Andefjord Sogn vilde faa en temmelig lang Vej til denne Læge (fra Eidevig vilde man dog ofte søge til Ejde). — For Beboerne af den sydøstlige Del af Nordstrømø (Kollefjord) vilde denne Læge ogsaa ho noget afsides. Den Mulighed er dog til Stede, at det her vilde komme til at gaa paa lignende Maade som i det nuværende Vestmanhavnsdistrikt, at de, der boede længst borte til begge Sider, vilde blive utilfredse, og man vilde vanskelig opnaa Enighed om at flytte Lægen fra den Bygd, hvor man først var bleven vant til at have ham. Planen ses at have mødt bestemt Modstand i Forstanderskabet for da forenede Sogne paa Østerø (Fuglefjord og Andefjord Sogne) og er derefter opgiven af Forstanderskaberne for de sydligere Sogne (Næs, Gøte og Sjov Sogne).

Forstanderskaberne for de sidstnævnte Sogne have derefter andraget om Tilskud til en Læge i Solmundefjord (Tab. VIII), tilbudt at opføre Lægebolig og garanteret en Minimumsindtægt; for saa vidt er alt i Orden. Planen ser ret tiltalende ud. Folkemængden er c. 1650 og Afstandene ere ikke meget store, Rejserne vilde for en stor Del gaa gennem og over den forholdsvis rolige Skaalefjord, eller langs med samme; til Gøte over en lav Fjældryg. Kun til Bygderne paa Østerøens Vestside (Sælletre og Mørskrannæs) er der Tale om nogen, dog ikke særlig store, Højder. — Vel bo der ikke ret mange Mennesker i Solmundefjord; men c. to Tredjedele af de 1650 Mennesker bo dog indenfor 1 Mil derfra, Resten indenfor 1 1/2 Mil.

Udvalget kunde derfor godt gaa med til at anbefale at faa en Læge bosat her, naar ikke Hensynet til Beboerne af Fuglefjord og Andefjord var i Vejen. Det er klart, at kommer en Læge til at bo i Solmundefjord, vil det være umuligt i en overskuelig Fremtid at faa nogen i Fuglefjord.

Man vilde derfor finde det særdeles ønskeligt, om Lægen ved Skaalefjorden kom til at bo længere sydpaa, f. Eks. i Tofte eller Strænder (Tab. IX) (af Hensyn til Kollefjord helst Strænder); men dette forudsætter, at ogsaa Kollefjord slutter sig til Tanken ikke alene ved eventuelt at søge Lægen, men ogsaa ved at deltage i Udgifterne til Opførelse af Lægebolig og i den Garanti, der maatte være nødvendig for at sikre Lægen en Minimumsindtægt.

Om en saadan Forandring af Planen foreligger der imidlertid ingen Udtalelse fra noget af Forstanderskaberne.

Udvalgets Mening er, at de af Befolkningen rejste Krav bedst imødekommes ved, at man ved Hjælp af Tilskud fra det Offentlige søger at faa Læger bosatte i Midvaag, Ejde, paa Østsiden af Østerø (Fuglefjord) og ved Skaalefjorden (f. Eks. Strænder). Altsaa i alt 4 Læger.

Man kommer nu til Forholdet til Distriktslægerne.

For Ejde og Haldersvig Sognes Vedkommende har den tidligere Distriktslæge i Vestmanhavn under 6te Oktober 1903 erklæret, at for saa vidt det kun drejede sig om at blive af med Sundelaget, vilde han ikke ønske »nogen Godtgørelse for Indtægtstabet, idet Lægen kun kan være glad ved at komme af med denne besværlige Del af Distriktet«. Den tidligere Distriktslæge i Klaksvig har ikke modsat sig, at der ansattes en Læge i Fuglefjord. Der synes saaledes ikke at være særlige Vanskeligheder at overvinde med Hensyn til Distriktslægernes Stilling til, at Læger blive bosatte paa Nord- og Østsiden af Østerø. Fra Distriktslægen i Thorshavn foreligger ikke nogen Udtalelse for det Tilfælde, at en Læge skulde blive ansat paa den sydlige Del af Østerø. Udvalget gaar dog ud fra, at naar hver af de 2 Læger i Thorshavn har sit Sygehus at passe, ville de iøvrigt begge faa deres Tid saaledes optagen ved at praktisere i Thorshavn og Sydstrømø (med Nolsø, Hestø og Kolter), at der næppe vilde behøves nogen større Godtgørelse for det Indtægtstab, Distriktslægen kom til at lide ved, at en Læge kom til at bo et Sted ved Skaalefjorden.

For Vestmanhavnsdistriktets Vedkommende stiller Forholdet sig dog noget vanskeligere. Gaar Ejde og Haldersvig Sogne fra paa Østsiden og Vaagø paa Vestsiden, faar Lægen kun en Befolkning paa c. 1350 Mennesker at betjene (Tab. X). Kvalvig Sogns Beboere ville dog delvis søge en anden Læge. De mange Skibe, der søge ind til Vestmanhavn, ville dog antagelig give noget Arbejde, og hvis Planen om Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn skulde blive realiseret, vilde dette i betydelig Grad forbedre Lægens Stilling.

Rimeligt er det dog, at Distriktslægerne — og da navnlig Vestmanhavnslægen — maa faa nogen Godtgørelse for Indtægtstab. Man forventer ogsaa, at Ministeriet vil have sin Opmærksomhed henvendt paa, at Distriktslægerne lønnes saaledes, at man altid kan vente at faa disse Pladser besatte med dygtige og erfarne Mænd.

For Tiden synes det at være vanskeligt at faa Læger til de mindre Pladser; skulde nu et Distriktslægeembede komme til at staa ubesat samtidig med, at der mangler en eller flere »Kommunelæger«, kan man risikere, at en større Del af Befolkningen kommer til at staa uden Lægehjælp.

Der har af og til været talt om at flytte Distriktslægen fra Vestmanhavn til Vaagø; men hvorvel han boende i Midvaag eller Sandevaag vilde faa en lidt kortere Gennemsnitsvej til de Personer, han skulde betjene, end nu, da han bor i Vestmanhavn (Tab. XI og XII), kan Udvalget ikke tilraade en saadan Flytning, og det af flere Grunde. Der er nu først Hensynet til den Befolkning, som nu gennem en længere Aarrække er vænnet til at have Lægen boende i Bygden eller dens Nærhed. Vel er det saa, at det er lige saa nemt at hente Læge fra Midvaag til Vestmanhavn som omvendt; men det er meget foleligere at blive af med et Gode, man har haft, end at savne et Gode, man aldrig har opnaaet.

Saa er der Hensynet til Kvarantænevæsenet og de mange inden- og udenlandske Søfolk, der søge ind til Vestmanhavn, som jo er en af vore bedste, for ikke at sige vor allerbedste, Havne. I en saadan Havn er det formentlig nødvendigt at have en Læge, som i adskillige Tilfælde vil kunne hindre, at smitsomme Sygdomme bringes i Land, og som i hvert Fald lettere vil kunne opdage en i Land bragt Sygdom og træffe Foranstaltninger for at hindre dens videre Udbredelse, naar han bor paa Stedet end, naar han bor paa en anden Ø.

Skibsfarten og Skibsfiskeriet er i den Grad udviklet, at man skylder Somandsstanden en hensynsfuld Omsorg. Det hænder ikke saa sjældent, at Skibe komme ind til Vestmanhavn med syge eller tilskadekomne Personer, der trænge til hurtig Lægehjælp.

Endelig er der Hensynet til hele Distriktet. En Distriktslæge bør fortrinlig bo saaledes, at Folk fra hele Distriktet kunne søge til ham og at han uden altfor store Vanskeligheder kan komme til alle Dele af sit Distrikt. Han skulde være den, man altid kunde gøre Regning paa at træffe, det være sig nu fordi man foretrækker ham fremfor den nærmere boende Læge, eller fordi man til en given Tid ikke har nogen saadan. I Vestmannhavn bor Lægen omtrent midt i Distriktet, i Midvaag vil han nærmest bo ved en Udkant. Skulde Distriktslægen flyttes fra Vestmannhavn til Vaagø, vilde det fortrinlig blive nødvendigt at oprette et nyt Distriktslægeembede for Sundelaget.

Med Hensyn til den Subvention, der skal ydes de praktiserende Læger, mener Udvalget at kunne blive staaende ved, hvad der i 1903 blev vedtaget for Vaagøens Vedkommende, at der søges bevilget 1400 Kr. af Statskassen og ydes 400 Kr. af Amtskommunen til hver af disse Læger.

I Henhold til det anførte tillader Udvalget sig at foreslaa til Vedtagelse:

1. Tinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at der af Statskassen bevilges:
   a. 1400 Kr. aarlig som Tilskud til en praktiserende Læge med Bopæl i Midvaag,
   b. 1400 Kr. aarlig som Tilskud til en praktiserende Læge med Bopæl i Ejde,
   c. 1400 Kr. aarlig som Tilskud til en praktiserende Læge med Bopæl paa Østsiden af Østerø (Fuglefjord),
   d. 1400 Kr. aarlig som Tilskud til en praktiserende Læge, bosat ved Skaalefjorden.
2. Justitsministeriet anmodes om for saa vidt det anses formødent — at drage Omsorg for, at de paagældende Distriktslæger faa en passende Godtgørelse for det Indtægtstab, de ville lide ved Etablering af de ovenfor nævnte Læger.
3. Tinget bevilger af de under dets Bestyrelse staaende Midler 400 Kr. aarlig til hver af de ovenfor omtalte praktiserende Læger, under Forudsætning af, at de vedkommende Kommuner opføre Boliger for Lægerne og desuden garantere dem hver især en Indtægt ved privat Praksis af mindst 1200 Kr.
4. Det paalægges de vedkommende Forstanderskaber, forinden Lægeboligen opføres, at indsende Tegning og Overslag over samme til Approbation af Lagtinget eller Amtmanden paa Lagtingets Vegne.
5. Lagtinget giver sit Samtykke til:
   a) at Vaagø Præstegælds Kommune til Opførelse af Lægebolig m. v. optager et Laan paa indtil 7000 Kr., som tilbagetales i Løbet af 30 Aar, samt til, at Udgifterne herved og ved eventuelle Tilskud til Lægernes Lønning (jfr. Punkt 3) fordeles saaledes mellem de enkelte Sogne:

Midvaag	35 pCt.
Sandevaag. . . .	25 —
Sørvaag	28 —
Bø.	6 —
Myggenæs. . . .	6 —

   b. at Forstanderskaberne for Ejde Sogns Kommune, Funding Sogns Kommune og de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø — til Opførelse af Lægebolig m. v. optage et Laan paa indtil 7000 Kr., som tilbagebetales i højst 30 Aar, samt til at Udgifterne herved og ved eventuelle Tilskud til Lægens Lønning (jfr. Punkt 3) fordeles saaledes mellem de enkelte Sogne:

Ejde	60 pCt.
Haldersvig. . . .	20 —
Funding	20 —

6. Forstanderskaberne for de forenede Sogne paa Østerø, Næs og Gøte Sognes Kommune, Sjov Sogns Kommune og de forenede Sognes Kommune i Nordstrømø opfordres til at forhandle videre om mulige Ændringer i Planerne for, hvor de eventuelle Læger paa Østsiden og Sydenden af Østerø mest passende kunne have Bolig og om en mulig deraf følgende anden Fordeling mellem Sognene af Udgifterne ved Opførelse af Lægebolig samt af eventuelle Tilskud til Lægernes Lønning. Eventuelle Forslag herom og om Optagelse af Byggelaan indsendes til Approbation af Lagtinget eller Amtmanden paa Lagtingets Vegne.

Eksemplarer af denne Betænkning tilstilles de vedkommende Forstanderskaber.

I Udvalget i Lægesagen, Thorshavn den 9de September 1907.

Johan C. F. Dam. *Simun ár Konoy.* *J. Z. Nielsen.*

Joen Poulsen,
Ordforer. *A. Weihe.*

Trykt i »Færø Amtstidendes« Bogtrykkeri.

Tabel I.

Lægeforholdene paa Østerø nu.

a. Thorshavns Lægedistrikt. Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Næs	10	74	740
Tofte	11	196	2156
Saltangeraa	14	54	756
Saltnæs	12	28	336
Glibre	15	98	1470
Solmundefjord	18	102	1836
Skibenæs	21	35	735
Lamhauge	19	66	1254
Ridevig	11	71	781
Avevig	10	18	180
Strænder	13	298	3874
Skaale	19	126	2394
Skaalebotn	25	18	450
Sælletre	17	61	1037
Morskranæs	15	30	450
		1275	18449

Gennemsnitsafstand (18449 : 1275) = $\frac{14,5}{8}$ Mil.

b. Vestmannhavn Lægedistrikt.			
Ejde	24	466	11184
Lysaa	20	16	320
Svinaaer	15	37	555
Nordskaale	14	51	714
Øre	13	36	468
		606	13241

Gennemsnitsafstand (13241 : 606) = $\frac{22,9}{8}$ Mil.

c. Klaksvigs Lægedistrikt.			
Gjov	25	215	5375
Funding	25	159	3975
Eldevig	23	127	2921
Fundingsbotn	31	28	868
Andefjord	18	201	3618
Heller	19	57	1083
Fuglefjord	11	359	3949
Lervig	8	324	2592
Nordregøte	16	159	2544
Sydregøte, Gøtegjov	17	220	3740
		1849	30665

Gennemsnitsafstand (30665 : 1849) = $\frac{16,6}{8}$ Mil.

Gennemsnitsafstanden for hele Østerø bliver herefter (62355 : 3730) = $\frac{16,7}{8}$ Mil.

Tabel II.

Vaagø nu.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Sandevaag	14	325	4550
Giljumnæs	15	7	105
Midvaag	17	435	7395
Sørvaag	16	460	7360
Bø	20	47	940
Gaasedal	21	47	987
Vigum	16	9	144
Slettenæs	6	49	294
Myggenæs	35	141	4935
		1520	26710

Gennemsnitsafstand (26710 : 1520) = $\frac{17_{5}}{8}$ Mil.

Tabel III.

Vaagø, hvis Læge ansættes i Midvaag.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Midvaag	0	435	0
Sandevaag	3	325	975
Giljumnæs	1	7	7
Sørvaag	8	460	3680
Bø	12	47	564
Gaasedal	18	47	846
Vigum	17	9	153
Slettenæs	19	49	931
Myggenæs	27	141	3807
		1520	10963

Gennemsnitsafstand (10963 : 1520) = $\frac{7_{3}}{8}$ Mil.

Tabel IV.

Sælletre Distrikt.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Sælletre	0	61	0
Morskranæs	c. 3	30	90
Strømder	9	298	2682
Skaale	6	126	756
Skaalebotn	6	18	108
Skibenæs	8	35	280
Solumndefjord	8	101	808
Laanhauge	11	66	726
Glibre	11	98	1078
Saltangeraa	12	54	648
Ridevig	15	71	1065
Saltnæs	13	28	364
Tofte	12	196	2352
Næs	12	74	888
Avevig	15	18	270
Øre	7	36	252
Nordskaale	11	51	561
Svinaaer	12	37	444
Lysaa	17	16	272
Ejde	21	466	9786
Tjørnevig	24	114	2736
Haldersvig	19	238	4522
Langesand	13	17	221
Kvalvig-Strømnæs	9	189	1701
Thorsvig	4	93	372
Kollefjord	c. 8	306	1848
		2837	34830

Gennemsnitsafstand (34830 : 2837) . . $12\frac{3}{8}$ Mil.

Tabel V.

Ejde Distrikt.

Bygd.	Afstand anført i 1/8 Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand (1/8 Mil).
Ejde	0	466	0
Lysaa	4	16	64
Svinaaer	9	37	333
Nordskaale	10	51	510
Øre	14	36	504
Gjov	11	215	2365
Funding	7	159	1113
Haldersvig Sogn	c. 3	368	1074
		1338	5963

Gennemsnitsafstand (5963 : 1338) = $\frac{4_{.4}}{8}$ Mil.

Tabel VI.

Fuglefjord Lægedistrikt (foreslaaet 1902).

Bygd.	Afstand anført i 1/8 Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand (1/8 Mil).
Gjov	c. 20	215	4300
Funding	c. 20	159	3180
Fundingsbotn	8	28	224
Eldevig	c. 17	127	2159
Andefjord	11	201	2211
Heller	4	57	227
Fuglefjord	0	859	0
Lørvig	7	324	2268
Nordregøte	7	159	1113
Gøtegjov	8	34	272
Sydregøte	9	186	1674
Gøteejde	11	6	66
		1855	19695

Gennemsnitsafstand (19695 : 1855) = $\frac{10_{.6}}{8}$ Mil.

Efter Fradrag af Funding Sogn 1453 – 11991 = $\frac{8_{.25}}{8}$ Mil.

Yderligere Fradrag af Gøte Sogn 1068 8866 = $\frac{8_{.3}}{8}$ Mil.

Tabel VII.

Sydregøte Distrikt.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Sydregøto	0	186	0
Gøtegjov	1	34	34
Nordregøte	2	159	318
Lervig	5	324	1620
Fuglefjord	9	359	3231
Heller	13	57	741
Andefjord	15	201	3015
Eldevig	19	127	2413
Skibenæs	2	35	70
Solmundefjord	4	97	388
Lamhauge	7	70	490
Glibre	8	98	784
Saltangeraa	9	54	486
Ridevig	12	71	852
Saltnæs	10	28	280
Tofte	12	196	2352
Næs	13	74	962
Avevig	16	18	288
Strænder	9	298	2682
Skaale	4	126	504
Skaalebotn	7	18	126
Sælletre	10	61	610
Morskranæs	10	30	300
		2721	22546

Gennemsnitsafstand (22546 : 2721) = $8\frac{3}{8}$ Mil.

Tabel VIII.

Solmundefjord Distrikt.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Nordregøte	6	159	954
Gøtegjov	5	34	170
Sydregøte	4	186	744
Skibenæs	2	35	70
Solmundefjord	0	101	00
Lamhauge	3	66	198
Glibre	4	98	392
Saltangeraa	5	54	270
Ridevig	8	71	568
Saltnæs	7	28	196
Tofte	8	196	1568
Næs	9	74	666
Avevig	11	18	198
Strænder	6	298	1788
Skaale	2	126	252
Skaalebotn	7	18	126
Sælletre	8	61	488
Morskranæs	8	30	240
		1653	8888

Gennemsnitsafstand (8888 : 1653) = $\frac{5}{8}$ Mil.

Tabel IX.

Et eventuelt Strænder Distrikt.

Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Strænder	0	298	000
Skaale	6	126	756
Skaalebotn	12	18	216
Morskranæs	7	30	210
Sælletre	9	61	549
Næs	4	74	296
Avevig	7	18	126
Tofte	2	196	392
Saltnæs	1	28	28
Saltangeraa	3	54	162
Glibre	3	98	294
Ridevig	6	71	426
Lamhauge	6	66	396
Solmundefjord	6	101	606
Skibenæs	8	35	280
Kollefjord	c. 10	303	3030
		1577	7767

Gennemsnitsafstand (7767 : 1577) = c. $\frac{5}{8}$ Mil.

Tabel X.

Vestmanhavn Distrikt.

(Vestmanhavn, Kvivig, Kvalvig og Saksen Sogne).

Bygd.	Afstand anført i ¹/₈ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand (¹/₈ Mil).
Vestmanhavn	0	543	0
Næsset, Vaalen	1	57	57
Kvivig	10	261	2610
Stykket	11	54	594
Lejnum	c. 12	90	1080
Skælling	c. 14	17	238
Kvalvig, Strømnæs	10	189	1890
Thorsvig	13	93	1209
Saksen	15	44	660
		1348	8338

Gennemsnitsafstand (8338 : 1348) = $^{6}/_{8}$ Mil.

Tabel XI.

Lægens Bopæl i Vestmanhavn.

Vestmanhavn og Kvivig Sogn samt Vaagø Syssel.

Bygd.	Afstand anført i ¹/₈ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand (¹/₈ Mil).
Vestmanhavn	0	543	0
Næsset	1	7	7
Vaalen	1	50	50
Kvivig	10	261	2610
Stykket	11	54	594
Lejnum	12	90	1080
Skælling	15	17	255
Sandevaag	14	325	4550
Giljumnæs	15	7	105
Midvaag	17	435	7395
Sørvaag	16	460	7360
Bø	20	47	940
Gaasedal	21	47	987
Viguun	16	9	144
Slettenæs	6	49	294
Myggenæs	35	141	4935
		2542	31306

Gennmsnitsafstand (31306 : 2542) = $12\frac{3}{8}$ Mil.

Tabel XII.

Vaagø med Vestmanhavn og Kvivig Sogne, Bopæl i Midvaag.

a. Vaagø. Bygd.	Afstand anført i $^1/_8$ Mil.	Folketal.	Folketal × Afstand ($^1/_8$ Mil).
Midvaag	0	435	000
Sandevaag	3	225	975
Giljumnæs	1	7	7
Sørvaag	8	460	3680
Bø	12	47	564
Gaasedal	18	47	846
Vigum	17	9	153
Slettenæs	19	49	931
Myggenæs	27	141	3807
		1520	10963

Gennemsnitsafstand (10963 : 1520) = $\frac{7,2}{8}$ Mil.

b. Nordstrømnæs Vestkyst.			
Vestmanhavn	17	543	9231
Næsset	17	7	119
Vaalen	17	50	850
Kvivig	14	261	3654
Stykket	15	54	810
Lojnum	17	90	1530
Skælling	20	17	340
		1022	16534

Gennemsnitsafstand (16534 : 1022) = $\frac{16,2}{8}$ Mil.

Gennemsnitsafstand for hele Distriktet

(10963 + 16534) : (1520 + 1022) = $\frac{10,3}{8}$ Mil.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 6.

Udkast til Lov

om

Skydsvæsenet paa Færøerne.

§ 1.

Til at forskaffe rejsende og Breve Befordring ansætter Amtmanden efter vedkommende Sysselmands Indstilling i hver Bygd en Skydsskaffer, og paa de Steder, hvor saadant anses fornødent, tilligo en Medhjælper for denne. Sysselmændene forfatte og tilstille ved hvert Aars Begyndelse Skydsskafferne i de forskellige Bygder Lister over det skydspligtige Mandskab og Baadene i disse.

§ 2.

Skydspligten paahviler enhver paa Færøerne bosat Mandsperson imellem 15 og 50 Aars Alderen, som er i Stand til at udføre det Arbejde, der forefalder ved Skydsen; kan han ikke udføre enhver Slags Skyds, omfatter hans Skydspligt det eller de Arbejder, som han er i Stand til at udføre.

En skydspligtig kan frigøre sig for at yde personlig Skyds ved i hvert enkelt Tilfælde, uden at Skydsen derved forsinkes, at stille en anden til Udførelse af Skydsen skikket Person i sit Sted.

Undtagne fra Skydspligten ere: kongelige Embedsmænd, Sysselmænd, Postekspeditører samt de nævnte Funktionærers Fuldmægtige, Brevsamlere, Læger, Apotekere og deres eksaminerede Medhjælpere, Lærere ved offentlige Skoler, Fyrvæsenets Bestillingsmænd, Politibetjente, Kaldsmænd, Skydsskaffere og deres Medhjælpere, Kirkeværger og Arrestforvarere, samt endvidere Medlemmer af Lagtinget, saa længe Tinget er samlet, og Formændene i Thorshavns Borgerrepræsentation, de kommunale Forstanderskaber og Sognekommissionerne. Om andre Stats- eller kommunale Bestillingsmænd end de ovenfor nævnte bør undtages fra Skydspligten, afgøres af vedkommende Minister; i øvrigt afgøres Spørgsmaal om Skydspligt ved ordinær Rettergang.

Justitsministeren kan efter Lagtingets Indstilling fastsætte, at Skydspligten for bestemte Bygder skal bortfalde eller indskrænkes saaledes, at der derfra alene ydes Skyds til dem, som rejse i offentlige Anliggender.

§ 3.

Skydsen til Søs udføres med Baad, som enhver privat Baadejer er pligtig at levere efter Omgang, imod den i Skydstaksten fastsatte Betaling og Erstatning af Skydskassen for den Skade, der tilføjes Baaden under Skydsningen. Dog undtages de Baade, som i Reglen ikke bruges til noget Erhverv.

Skydsen til Lands udføres med Mandskab med eller uden Heste. Enhver, som holder Heste i Haugen, er pligtig at afgive disse til Skydsbrug imod den i Skydstaksten fastsatte Betaling.

§ 4.

Naar ikke Nødvendigheden fordrer det, bør der ikke skydses paa Søn- og Helligdage, saa længe der paa Stedet afholdes offentlig Gudstjeneste, og heller ikke paa Valgdage, saa længe Valget varer.

§ 5.

Med Undtagelse af Præsternes Skyds i Præstegældet, der som hidtil ydes uden Betaling, betales enhver Skyds saavel i privat som i offentligt Ojemed efter en Takst, som hver 5te Olaidag sættes af Amtet efter Gennemsnit af Daglønnens Beløb i de sidste 5 Aar. Til den Ende have Sysselmændene hvert Aar inden 1ste Juli at tilstille Amtmanden de fornødne Oplysninger om Daglønnens Størrelse i de forskellige Sysler. Taksten træder i Kraft fra 1ste Oktober i det Aar, da den sættes.

§ 6.

Betalingen for Lagtingsmændenes Skyds og Lægeskyds i offentlige Forretninger udredes af Amtsrepartitionsfonden i Overensstemmelse med de hidtil gældende Regler. Skydsudgifter ved Befordring af de valgte Medlemmer af de kommunale Forstanderskaber, af Sognekommissioner og af Valgbestyrelserne for de kommunale Valg udredes af vedkommende Kommune. Al anden Skyds i offentlige Øjemed, med den i § 5 anførte Undtagelse, betales af Skydskassen. Betaling for Skydsning i private Øjemed have de paagældende at erlægge forud til Skydsskafferen paa Afgangsstationen.

§ 7.

Halvdelen af Udgifterne ved Sysselmændenes Skyds paa deres aarlige Omrejser i Sysselet og hele Udgiften ved Præsternes Skyds i Anledning af Møder i Forstanderskaber og Skolekommissioner samt ved Sysselmændenes Skyds, naar disse paa Bestillings Vegne foretage Rejser i Anledning af Forstanderskabs- eller Sognekommissionsmøder eller kommunale Valg, skulle paahvile Sysselet alene.

§ 8.

Lagtinget bestemmer hvert Aar det Beløb, der skal paalignes til Bestridelse af de til Skydsvæsenet medgaaende Omkostninger. Det Beløb, som skal paalignes til Afholdelsen af de ifølge § 7 for hvert Syssel særlige Skydsudgifter for det kommende Regnskabsaar, bestemmes paa Grundlag af det Forhold, som i det nærmest foregaaende Regnskabsaar har fundet Sted imellem de for Sysselet særlige og de for Amtet fælles Skydsudgifter i Sysselet, og fordeles, hvor Sysselet bestaar af flere Kommuner, paa disse i Forhold til deres Folkemængde efter den sidst afholdte Folketælling. Ligeledes fordeles det Beløb, som paalignes til Afholdelse af Skydsudgifter, der ere fælles for Amtet, paa dettes Kommuner efter deres Folketal.

§ 9.

De Kommunerne paalignede Beløb tilstilles af Forstanderskabene Sysselmændene, som deraf ved hvert Kvartals Slutning have at dække de til den offentlige Skyds medgaaende Omkostninger. De forskrive det manglende fra og indsende det overskydende til en i Thorshavn boende, af Lagtinget ansat, af Skydskassen lønnet Kasserer, til hvem de inden Oktober Maaneds Udgang indsende et behørig dokumenteret Regnskab for de af dem i det med September Maaned forløbne Aar oppebaarne Pengemidler. Sysselmændenes Regnskaber bør følge som Bilag til det Hovedregnskab, som af Kassereren vil være at aflægge for det forløbne Aar, og bør sidstnævnte Regnskab tilstilles Amtet inden December Maaneds Udgang, hvorefter det foranstaltes revideret af Lagtingets Revisor og decideret af Tinget.

§ 10.

Bestaar en Kommune af flere Sogne, blive saavel de Kommunen ifølge § 6 paahvilende Skydsudgifter som de Beløb, der af Lagtinget ifølge § 8 paalignes Kommunen til Bestridelse af Skydsudgifter, der paahvile Amtet eller Syssolet, af Kommunens Forstanderskab at fordele paa de enkelte Sogne i Forhold til deres Folketal.

§ 11.

Justitsministeren bemyndiges til efter Lagtingets Indstilling ved et Reglement at foreskrive de fornødne nærmere Bestemmelser med Hensyn til Skydsvæsenets Ordning.

Ligeledes bemyndiges Ministeren til efter Lagtingets Indstilling for de enkelte Præstegæld, under Hensyn til de stedlige Forhold, at fastsætte nærmere Regler for Udførelsen og Fordelingen af Præsternes Skyds i Præstegældet. Indtil saadanne Regler maatte blive fastsatte, forbliver det ved de paa hvert Sted gældende Regler med Hensyn til nævnte Skyds, dog saaledes, at den i alle Skydsdistrikter, hvor den hidtil har paahvilet det skydspligtige Mandskab, fra nærværende Lovs Ikrafttræden skal bæres af samtlige Distriktets ifølge § 2 skydspligtige Personer, for saa vidt de høre til Folkekirken.

§ 12.

Overtrædelser af Skydsloven og af de reglementariske Bestemmelser, som udfærdiges i Medfør af § 11, behandles som offentlige Politisager og straffes med Bøder fra 50 Øre til 40 Kr., for saa vidt ikke Forseelsen efter andre gældende Bestemmelser medfører større Straf.

§ 13.

Denne Lov træder i Kraft den . . . . Fra samme Tidspunkt ophæves Lov af 17. Marts 1865 om Skydsvæsenet paa Færøerne og Lov af 14. Januar 1881 om Forandring i nævnte Lov.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 7.

Udkast

til

Reglement for Skydsvæsenet paa Færøerne.

§ 1.

Skydsen, der bestilles hos Skydsskafferen, gaar fra Bygd til Bygd. Imidlertid maa de rejsende ikke landsættes paa Udøer, medmindre alt der er saaledes tilrede, at de kunne befordres videre med første rette Strømfald. Er dette ikke Tilfældet, flyttes Skydsen til næste Station med det samme Mandskab. Med Hensyn til Embedslægernes Skyds forholdes som hidtil, og for øvrigt er enhver berettiget til ved fri Overenskomst at skaffe sig eller yde Skyds for længere Ture.

§ 2.

Ved hver Skyds, der udsættes til Søs, tilsiger Skydsskafferen en Formand for Skydsen og meddeler den rejsende, hvem der er Formand. I de Bygder, hvor det skydspligtige Mandskab udgør 20 Mand eller derover, vælges af og blandt dette ved Sysselmandens Foranstaltning et efter hans Skøn passende Antal Formænd, der fungere mindst 1 Aar ad Gangen, og Formanden for den enkelte Skyds tilsiges da saa vidt muligt imellem de saaledes valgte, ellers imellem det øvrige skydspligtige Mandskab.

§ 3.

Det overlades i hvert enkelt Tilfælde til Overenskomst mellem Skydsskafferen, Formanden og den rejsende, hvilken Baad og hvor stort Mandskab der skal udsættes til Skyds. I Tilfælde af Uenighed skal den rejsendes Forlangende om at erholde den større Baad tages til Følge.

De Heste, der benyttes ved Skyds til Lands, lader Skydsskafferen bringe til Stede fra Haugen ved skydspligtigt Mandskab, som derfor erholder en af Skydsskafferen i hvert enkelt Tilfælde fastsat Betaling. Besværinger over Størrelsen af denne Betaling afgøres af vedkommende Sysselmand.

§ 4.

Skydsskafferen eller hans Medhjælper bør straks ved Bestillingen tilsige Skydsen, og Mandskabet har da uvægerlig at møde efter Tilsigelsen, saa at Skydsen ikke opholdes efter Mandskab over 1 Time, naar Folk ere hjemme. Den tilsagte er dog berettiget til, naar Skydsen ikke derved forsinkes, at stille en til Skydsens Udførelse skikket Person i sit Sted.

Mandskabet tilsiges efter Tur, for saa vidt Omstændighederne tillade det. Personer, som paa Grund af Forfald ved midlertidig Fraværelse fra Bygden, ved

offentligt Hverv eller lignende have været forhindrede fra at udføre Skyds efter deres Tur, udsættes, naar de blive i Stand dertil, forlods. Antager nogen, at han er tilsagt udenfor sin Tur, skal han desuagtet efterkomme Tilsigelsen, men kan siden klage til Sysselmanden, der, naar Klagen findes begrundet, har at paase, at den paagældende erholder Erstatning i næste Omgang.

Skydsskafferen er ansvarlig for, at den tilsagte eller dennes Stedfortræder er duelig til at udføre sin Pligt i det paagældende Tilfælde.

Gaar Rejsen til Søs, bestemmer Formanden paa Baaden under sit Ansvar Afgangstiden efter Strømfaldet og Vejret.

Hvor mange Personer og hvor meget Gods der kan medtages i en Baad, beror paa Formanden og afgøres efter Baadens og Vejrligets Beskaffenhed.

§ 5.

I Henhold til Bestemmelsen i Lov af 17. Marts 1865 § 4 bør der, naar ikke Nødvendigheden fordrer det, paa Søn- og Helligdage saavel som paa Valgdage ikke skydses til Tider, hvor Skydsens Udførelse vilde hindre Mandskabet i at deltage i den offentlige Gudstjeneste eller i den paagældende Valghandling.

§ 6.

Skydsbaaden skal være ren og Mandskabet ædru. Møder nogen i beruset Tilstand, vises han tilbage, og, saafremt han Aftenen forud er bleven tilsagt, straffes han med Bøder, hvorhos en anden Mand straks tilsiges i hans Sted. Ligeledes ifalder den Bøder, som paa Rejsen bliver beruset. Er den rejsende beruset, skydses han ikke, før han er ædru, og den erlagte Betaling tilbagebetales ikke, men kommer det tilsagte Mandskab til gode.

Skydsmandskabet, der skal befordre en rejsende, afhenter hans Bagage i det Hus, hvorfra han paa Afgangsstedet tager bort, og afleverer den i det Hus, hvor han paa Ankomststedet tager ind.

Saavel den rejsende som Skydsmandskabet skulle behandle hverandre med Høflighed. Tilsidesættelse heraf saavel som andre Uordener straffes med Bøder. Alle Klager fremføres for Skydsskafferen paa Ankomststedet, der har at anmelde dem for Sysselmanden til videre Undersøgelse og Forfølgning, om hvis Udfald Klageren stedse bør underrettes.

§ 7.

I privat Øjemed kan Skyds kun forlanges til at forskaffe rejsende med deres Rejsetøj og Breve Befordring. Med Breve kunne følge Pakker eller andet Sendingsgods, som dog i privat Skyds ikke maa have en Vægt af over 10 Pd. Naar Skydsen gaar over Land, betragtes Breve og Pakker af over 1 Pds Vægt som Byrde.

§ 8.

Enhver Skyds er pligtig at medtage de Breve, der henligge hos Skydsskafferen til Befordring ad den Vej, Skydsen gaar. Breve leveres paa Ankomststedet til Skydsskafferen eller til den, til hvem Brevet er stilet.

Smaa Pakker kunne medtages i Baad, naar Pladsen og Vejrliget tillade det, dog uden at den rejsende herved i nogen Henseende forulempes.

Naar Breve sendes i uopholdelig Befordring, skulle de bringes frem saa hurtig, som Vejrliget tillader det. Afsenderen tegner udenpaa Brevet »Uopholdelig Befordring« samt, for saa vidt Brevet ikke er forseglet med Embedssegl, Afsendelsesdagen med sit Navns Underskrift. De, som ere berettigede til i det offentliges Tjeneste at afsende Breve i uopholdelig Befordring, skulle aarlig til Amtmanden indsende en Fortegnelse over de af dem saaledes i Aarets Løb afsendte Breve med Angivelse af, i hvilken Anledning Brevet er sendt.

Enhver, der i Embeds Medfør afsender Brev med Skyds til uopholdelig

Befordring, skal underrette de øvrige i Bygden boende, som ere berettigede til slig Afsendelse, om Skydsens Afgang; men Skydsen afgaar, naar Rekvirentens Post er afleveret.

§ 9.

For Skydsning betales:
for en Baad $^1/_8$ Dagløn pr. Mil;
for en Mand til Søs $^1/_3$ Dagløn pr. Mil og til Formanden en halv Gang mere;
for en Mand over Land $^1/_3$ Dagløn pr. Mil;
for en Mand med Byrde over Land $^1/_2$ Dagløn pr. Mil;
for en Hest $^1/_3$ Dagløn pr. Mil;
for Skydsture, der ere kortere end $^1/_4$ Mil, beregnes Betaling som for $^1/_1$ Mil.

For Tilsigelser erlægges 6 Øre for hver tilsagt Mand til Skydsskafferen eller, for saa vidt Tilsigelsen besørges af hans Medhjælper, da til denne.

En Mands Byrde over Land maa ikke overstige 50 Pd.

Milene beregnes efter den under 3die Juli 1879 af Justitsministeriet approberede Tabel.

Mandskabet maa under Straf af Bøder ikke forlange yderligere Betaling end den, det erholder gennem Skydsskafferen. Den ovennævnte Betaling erlægges for Vejen frem, men for Vejen tilbage erlægges intet, medmindre den samme Skyds fører rejsende tilbage igen eller medtager Breve til uopholdelig Befordring, i hvilket Fald halv Betaling erlægges for Tilbagevejen.

§ 10.

Reglement for Skydsvæsenet paa Færøerne af 3die Juli 1879 ophæves.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1907.

Bilag 8.

Forslag til Lov

om

Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.

(Fremsat af Udvalgsmindretallet *Simun úr Konoy* og *J. H. Poulsen*.)

§ 1.

Fremtidig vælges for hvert Skoledistrikt i Landkommunerne paa Færøerne en Skolekommission, bestaaende af 3 Medlemmer. Denne Kommission overtager de Forretninger, der paahvile den nuværende Skolekommission.

Bestaar et Sogn af flere Skoledistrikter, paahviler det hver enkelt Skolekommission for sit Distrikts Skole at tilstille Forstanderskabet den i Lov af 28. Februar 1872, 3die Punktum, ommeldte Beregning.

Tilsynet med Religionsundervisningen føres, foruden af Skolekommissionen, tillige af vedkommende Sognepræst.

Skolekommissionen vælger selv sin Formand.

§ 2.

Valgret og Valgbarhed til Skolekommissionen tilkommer enhver i Skoledistriktet boende Mand og Kvinde, som har Indfødsret og har fyldt sit 25. Aar, som ikke er ude af Raadighed over sit Bo, og som ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.

§ 3.

Skolekommissionens Medlemmer vælges paa 3 Aar.

Med Hensyn til Valglisters Affattelse, Fremlæggelse og Berigtigelse m. v. samt Fremgangsmaade, Sted og Tid for Valget forholdes efter samme Regler som med Hensyn til Valg til Forstanderskabet.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1ste Oktober . . ., fra hvilken Tid alle Lovbestemmelser, som ere stridende mod nærværende Lov, ophæves.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1907.

Bilag 9.

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag til Lov ang. Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.

(Fremsat af et Mindretal i Udvalget, *Effersøe.*)

1) § 1 affattes saaledes:

Der nedsættes en Kommission paa 8 Medlemmer til at tage den færoske Landbolovgivning og andre Landbovæsenet vedrørende Forhold under Overvejelse og til derom at fremsætte Forslag.

Kommissionen sammensættes saaledes:

Lagtinget vælger 1 Medlem og 1 Suppleant fra hvert Syssel.

Justitsministeriet vælger 2 Medlemmer og 1 Suppleant.

Justitsministeriet udnævner Kommissionens Formand og Næstformand.

2) § 2 udgaar.

Ad § 4.

3) Ordene »Skulde det vise sig nødvendigt at indhente Oplysninger udenfor Færøerne, afholdes de dermed forbundne Udgifter i Henhold til § 7« udgaa.

Ad § 6.

4) Til §en føjes: »Der tilkommer ikke et Medlem Dagpenge, uden for saa vidt paagældende møder i Kommissionen.«

5) Som et nyt (2det) Stykke føjes til §en:

»Andre Udgifter vedrørende Kommissionen end de i Stykke 1 nævnte kunne ikke afholdes uden Justitsministeriets Samtykke.«

Ad § 7.

6) Til §en føjes: »Dog vil den Odelsjorden tilfaldende Del af Omkostningerne være at udrede af en eller flere af de under Lagtingets Bestyrelse staaende Kasser efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.«

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 10.

Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag til Lov ang. Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.

(Fremsat af et Flertal i Udvalget, *Patursson, T. J. Petersen, Hentze* og *Dam.*)

ad § 1.

Paragraffen affattes saaledes:

»Til Fremsættelse af Forslag til Omændringer i den færøske Landholovgivning nedsættes der en Kommission, der sammensættes paa følgende Maade:

Af hvert Syssel udnævner Lagtinget 1 Medlem af Kommissionen og 1 Suppleant.

Justitsministeriet udnævner, ubundet af Syssels Inddelingen, 3 Medlemmer af Kommissionen samt 1 Suppleant.

ad § 3.

Ordene »udstrækker sig til at« udgaar.

Ordet »omfatte« ændres til »omfatter«.

ad § 4.

Ordene »Skulde det vise sig nødvendigt at indhente Oplysninger udenfor Færøerne, afholdes de dermed forbundne Udgifter i Henhold til § 7« udgaa.

ad § 6.

Paragraffen affattes saaledes:

»Der tillægges ethvert af Kommissionens Medlemmer 4 kr. i Diæter for hver Mødedag. De Medlemmer, for hvilke Rejse udkræves i Kommissionens Anliggender, erholde dog Diæter for hver Dag, Forretningen nødvendiggør vedkommendes Fraværelse fra Hjemmet, samt derhos Rejseudgifter efter derover til Amtet indgivet og af dette godkendt Regning.«

ad § 7.

Til Paragraffen føjes: »Dog vil den Odelsjorden tilfaldende Del af Omkostningerne være at udrede af en eller flere af de under Lagtingets Bestyrelse staaende Kasser efter Tingets nærmere Bestemmelse.«

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1907.

Bilag 11.

Motiveret Ændringsforslag

til

Udvalgets Forslag i Sagen om en Statsskolebygning.

(Fremsat af et Mindretal i Udvalget, *J. Patursson* og *Simun av Skarði*.)

Mindretallet (J. Patursson og Simun av Skarði), der i det væsentlige kan slutte sig til den afgivne Betænkning, maa, angaaende det Punkt i Sagen, der angaar Skolens Udvidelse til Gymnasium, tillade sig at fremkomme med følgende motiverede Ændringsforslag.

Overlærer Lauritsen, paa hvis Initiativ Sagen er rejst, samt Kommissionen for Thorshavns Mellemskole, har, foruden at paavise Nødvendigheden af at faa ny og tidssvarende Lokaler for den nuværende Mellemskole, tillige henstillet til Tinget, om det ikke vilde være rigtigt at søge at udvide Skolen til et Gymnasium. Skønt Overlærer Lauritsen i sin Skrivelse ikke har taget nogen bestemt Stilling til dette Spørgsmaal, finder Mindretallet, at det er af saa stor Betydning, at det vil være uforsvarligt ikke at gøre denne Sag til Genstand for alvorlig Overvejelse.

Den ny Tid, som er i Frembrud i vort Land, og som paa det økonomiske Omraade har haft en betydelig Udvikling til Følge, vil møde frem med visse berettigede Fordringer og Krav, som det i Længden ikke vil være rigtigt at afvise. Ønsket om at faa et Gymnasium her i Landet, hvor unge Færinger, der vil gaa den studerende Vej, kan tage Studenter Eksamen, bliver mere og mere almindeligt; og dette Ønske er fuldt berettiget, hvad enten man ser det fra et lokalhistorisk Standpunkt eller i Samklang med andre Krav, der i Nutiden omsættes i Reformer, hvis Formaal er kulturel og økonomisk Opkomst for vort Land.

Fortidens Forhold tillod gennem flere Aarhundreder Opretholdelsen af en højere Skole paa Færøerne. Denne Skole hensygnede og blev omsider nedlagt under den senere Monopol-Tid, der i høj Grad bandt og lammede Befolkningens Handlekraft.

At Tanken om dens Genoprettelse under de fri Former, hvorunder det færøske Samfund nu virker, atter er opstaaet, er derfor ganske forklarligt og berettiget.

Det vil formentlig være mindre nødvendigt her at pege paa Fordelen ved Oprettelsen af et Gymnasium paa Færøerne. Allerede dette, at Indbyggerne havde Lejlighed til at lade deres Børns Uddannelse foregaa her ligc til det 18. Aar, vilde utvivlsomt medføre, at en betydelig større Del af den færøske Ungdom vilde gaa den studerende Vej, end hvad hidtil har været Tilfældet. Særlig skal det paapeges, at der fra den mindre bemidlede Del af Befolkningen vilde udgaa flere studerende end nu, hvor dette saa godt som slet ikke finder Sted.

Som en vigtig Faktor, der ved denne Sag er værd at lægge Mærke til, er den Omstændighed, at Forældre, selv om de er økonomisk velsituerede, dog vanskelig kan forlige sig med Tanken om at sende deres Børn saa langt bort fra Hjemmet, at de aarevis ikke faar Lejlighed til at gense dem. Selvfølgelig maa ogsaa Bekostelighedshensynet tages med i Betragtning.

Naturligvis vil der blive store Vanskeligheder at overvinde ved Oprettelsen af et Gymnasium paa Færøerne, og her spiller Pengeforholdet i høj Grad med.

Desværre er Lagtinget ikke for Øjeblikket saaledes situeret, at det af dettes Kasser kan bidrage noget væsentligt, enten til en Bygnings Opførelse eller til Lærerlønninger. Men da det er givet, at Tinget i den allernærmeste Fremtid — hvis ikke alle større færøske Reformarbejder skal indstilles — maa se at skaffe sig Indtægter, saa maa Bekostelighedshindringerne ryddes af Vejen derved, at Lagtinget selv gør Udveje for at støtte Foretagendet i Forbindelse med velvillig Bistand fra Statsmyndighedernes Side.

Naar den gamle Mellemskolebygning nu skal afløses af en moderne ny Bygning, finder Mindretallet, at det er i høj Grad ønskeligt at den nuværende Byggeplan udvides til at omfatte et Gymnasium. Selv om dette Gymnasium ikke traadte i Virksomhed før om nogle Aar, vilde meget være vundet derved, at hele Bygningen kom under ét, hvorved de faa Klasseværelser, Bygningen blev større, ikke i nogen betydelig Grad vilde fordyre Anlægget. Midlertidig kan disse Klasseværelser formentlig godt anbringes til Beboelseslejlighed for ugifte Lærere.

Skulde dette vort Standpunkt ikke vinde Tingets Billigelse, skal der dog henpeges paa, at det i ethvert Tilfælde ved Planens Udarbejdelse vil være rigtigt at have en senere Udvidelse af Bygningen for Øje, saaledes at man eventuelt kan bygge nogle Klasseværelser til, uden at en saadan Udvidelse virker forstyrrende paa Bygningens Arkitektur og bekvemme Indretning.

Mindretallet tillader sig derfor at fremkomme med følgende Forslag:

Principaliter:

Byggeplanen for den paatænkte Realskole paa Færøerne bør udvides til at omfatte et Gymnasium.

Subsidiært:

Byggeplanen for den paatænkte Realskole paa Færøerne bør udarbejdes under Hensyn til Bygningens senere Udvidelse til Gymnasium.

Lagtingssalen, 18. Septbr. 1907.

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 12.

Forslag

til

Lov for Færøerne om Afløsning af Tiende m. m.

Kapitel I. Om Indførselsafgift af Spirituosa m. v.

§ 1.

I Stedet for § 1 i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne træde følgende Bestemmelser:

»Af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituøse Drikkevarer samt af al Slags Øl, som indføres til Færøerne, erlægges til Statskassen følgende Afgift:

1. Af Vin paa Fad eller i Beholdere, der rumme over 1 Pot, for hver Pot 30 Øre, paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $^3/_4$ Pot 35 Øre.
2. Af Brændevin, Spiritus eller andre spirituøse Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der ramme over 1 Pot, af 8° Styrke og derunder 30 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 60 Øre; paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $^3/_4$ Pot af 8° Styrke og derunder 35 Øre; over 8° indtil 12° Styrke 50 Øre og over 12° Styrke 70 Øre.
3. Af al Slags undergæret Øl for hver Pot 9 Øre.
4. Af al Slags Øl, der i Danmark er skattefrit, 5 Øre.«

§ 11, 1ste Stykke, i Lov Nr. 44 af 30te Marts 1892 affattes saaledes:

»Det skal herefter være forbudt paa Færøerne at fremstille de i § 1 nævnte afgiftspligtige Varer med Undtagelse af Øl, der indeholder under $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol.«

Kapitel II. Om Forandring af Kongs- og Matrikulskatten.

Den i § 3, 1ste Stykke, i Lov Nr. 40 af 23de April 1897 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne m. m. ommeldte Kongs- og Matrikulskat forhøjes for alt ikke beneficeret Jordegods til 80 Øre af hver Skattemark.

Kapitel III. Om Ophævelse af Tiender m. m.

§ 3.

Samtlige endnu tilbageværende Tiender ophæves. I Erstatning for disse samt for Fisketienden (Lov 30te Marts 1892 § 16) udredes tilsammen af Statskassen til

Norderøernes	Præstegæld . .	2520	Kr.
Østerø	— . .	3700	—
Sydstrømø	— . .	1560	—
Nordstrømø	— . .	1800	—
Vaagø	— . .	2280	—
Sandø	— . .	1340	—
Suderø	— . .	2400	—
	I alt . .	15600	Kr.

Af den hvert Præstegæld tillagte Erstatningssum tilfalder den ene Halvdel vedkommende Sognepræst og den anden Halvdel vedkommende Kirker.

Erstatningssummerne udredes af Færøernes Jordebogskasse med Halvdelen i hver af de aarlige Terminer til Færø Amt og Provsti, ved hvis Foranstaltning de derefter betales henholdsvis til Sognepræsterne og til Kirkekassereren.

§ 4.

Til Sysselmændene udredes af Statskassen som Erstatning for de af dem tidligere oppebaarne Andele af den Statskassen tilkommende Tredjedel af Tienderne (derunder ogsaa Fisketiende, jfr. Lov 30te Marts 1892 § 17):

Til Sysselmanden	i Norderøernes	Syssel	366	Kr.
- —	- Østerø		585	—
- —	- Strømø	—	719	—
- —	- Vaagø	—	676	—
- —	- Sandø	—	426	—
- —	- Suderø	—	976	—
		I alt . .	3748	Kr.

§ 5.

Præsttal ophæves. I Erstatning for samme udredes aarlig af Statskassen 3000 Kr., som af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet fordeles mellem Sognepræsterne paa Færøerne.

§ 6.

Lagmandstolden og det ifølge Regulativ af 18de April 1832 § 2 til Fonden for forulykkedes efterladte befalede Bidrag ophæves. I Erstatning for sidstnævnte Ydelse udredes aarlig af Statskassen 216 Kr., der af Jordebogskassen udbetales Fondens Kasserer ved hvert Kalenderaars Udgang.

§ 7.

Denne Lov træder i Kraft den . . . .

Trykt i Færø Amtstidendes Bogtrykkeri.

Bilag 13.

Udvalgsbetænkning.

Undertegnede Udvalg, der er nedsat til at afgive Betænkning over den i forrige Samling udsatte Sag angaaende Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender paa Færøerne m. m., skal tillade sig at bemærke følgende:

Denne Sag har beskæftiget Tinget gennem fortsatte Forhandlinger i en Række af 5 Aar. Ser man hen til den Betydning, Loven vil have for Færøerne, og navnlig de Vanskeligheder, der har været forbundne dels med Afløsningsmaaden og dels med at afpasse den Indflydelse, Lovens Gennemførelse vil have paa de Institutioner og Personer, hvis Interesser direkte berøres af Afløsningen, saa maatte det paa Forhaand være givet, at der her forelaa et Arbejde, der ikke kunde afgøres paa et eller et Par Aar. Angaaende Grundene til, at Sagen forrige Aar blev udsat, henvises til den da afgivne Betænkning.

Det vil næppe være nødvendigt her at gentage de Motiver, der ligger til Grund for Tiendeafløsningen m. m. og for det af Lagtinget i 1904 i denne Sag udarbejdede Lovforslag. Man skal herom indskrænke sig til at henvise til Lagtingsbetænkningerne for 1903, 1904 og 1906. Som omtalt i Udvalgsbetænkningen fra forrige Aar, var der indløbet en Del Fejlregninger af Tinget i 1904, nærmere paavist i den af Amtmanden til Justitsministeriet over Sagen afgivne Erklæring af 18. Oktober 1904, hvilken Erklæring ogsaa i Aar velvilligst har været laant Udvalget. Disse Fejlregninger udviste et aarligt Beløb af noget over 3000 Kr., hvormed Tiendernes Afløsningssum vilde udkomme mindre end beregnet. Denne Difference maa selvfølgelig dækkes, jfr. senere. Imidlertid er der ogsaa siden i Fjor fremkommet en ny Faktor, som man nu maa regne med, og som formentlig vil gribe stærkt ind i den i 1904 opstillede Beregning af Spiritusafgiften, og det er Loven om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19. April 1907.

Det maa anses som givet, at Udsalgs- og Udskænkningsbevillinger vil blive udstemte næsten overalt i den første femaarige Periode, Loven skal virke. Og den Indførsel, som vil fremstaa efter Bestilling af Enkeltmand eller Foreninger, vil ikke kunne veje op imod den nu paa Grundlag af Handel foregaaende Indførsel af spirituøse Drikkevarer. Herfra maa der gaas ud; ellers vilde det Gode, som ved den citerede Lov er tænkt opnaaet for Færøerne, være af mindre væsentlig Betydning. Det kan paa den anden Side ikke nægtes, at den Lejlighed til ved Bestilling at forsyne sig med spirituøse Drikke, som ved denne Handels Ophør vil paatvinges Personer, hvilke Nydelsen af disse Drikke er bleven en Nødvendighed eller en Luksus, i høj Grad vil paavirkes af Drikkevarernes Prisbillighed. Den almindelige Udsalgspris paa Brændevin her er nu 60 Øre pr. Pot. Ved direkte Bestilling fra København vil Potten af Brændevin koste i Indkøb c. 12 Øre, Afgift 15 Øre og Fragt c. 3 Øre, i alt c. 30 Øre. Et lignende Forhold er til Stede mellem Indkøbs- og Udsalgspris paa Vin.

Udvalget mener derfor, at man vil virke i samme Aand som nævnte Lov af 1907 ved at forhøje Indførselsafgiften saa meget, at Prisen paa Vin og Brændevin selv ved direkte Bestilling kan blive omtrent den samme som den nuværende Udsalgspris hos de handlende. Ved samtidig særlig at forhøje Afgiften for de dyrere Sorter af Vin og Spirituosa vil man danne et passende Værn imod et for vidt drevet Bestillingssystem og paa den anden Side særlig beskatte de Personer, hvem Nydelsen af disse dyre Varer er en Luksus. Ogsaa for de stærkere Ølsorter mener man at burde foreslaa en forholdsvis Afgiftsforhøjelse, medens der for de Sorter af Øl, der i Danmark er skattefri, foreslaas bibeholdt den nu gældende Afgift. Heri er Udvalgets Stilling en anden end den, Tinget indtog i 1904, da man foreslog at lade dansk skattefrit Øl passere frit ind til Færøerne. Efter dette vil man foreslaa at sætte Indførselsafgiften saaledes: Vin i Foustager 30 Øre pr. Pot, Vin paa Flasker 35 Øre pr. Flaske à $^3/_4$ Pot; Brændevin i Foustager 30 Øre pr. Pot af 8° Styrke, 45 Øre pr. Pot af fra 8 til 12° Styrke og 60 Øre pr. Pot af over 12° Styrke; Brændevin i Flasker paa $^3/_4$ Pot 35 Øre pr. Flaske af indtil 8° Styrke og forhøjes i samme Forhold som for Spiritus i Flasker af over 8° Styrke; Øl skattepligtigt 9 Øre pr. Pot, skattefrit Øl 5 Øre pr. Pot.

Udvalget har derhos med Hensyn til Beskatning af Jordegodset ment at burde foreslaa en Forhøjelse pr. Skattemark (benificeret Jord ikke medregnet) af 44 Øre eller til 80 Øre, saaledes som antydet i Udvalgsbetænkningen fra forrige Aar.

Det vil være ugørligt nu at danne sig en bestemt Mening om, hvilken Nedgang i Forbruget af afgiftspligtige Drikkevarer Loven af 1907 vil føre med sig; men for at kunne opstille en Beregning over Indførselsafgiften maa man efter Skøn nævne et Forhold, og Udvalget har, som det vil fremgaa af det efterfølgende, anslaaet Nedgangen i Forbruget til $^1/_3$. Det er muligt, at den endog vil blive større de første Aar, men Befolkningen paa Færøerne forøges godt, og Indførslen vil antagelig følge i samme Forhold. I saa Henseende kan man henvise til, at den Beregning af Indførselsafgiften, som lagdes til Grund for Afløsning af Fisketienden og Læsteafgiften efter Loven af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter, nævnte c. 17,000 Kr. som det Beløb, hvormed Afgiften vilde indkomme. Der indkom imidlertid langt mere, i Femaaret 1899—1900 til 1903—04 endog c. 32,000 Kr. gennemsnitlig.

I Finansaarene 1904—05 og 1905—06 faldt Indførselsafgiften ned til henholdsvis 25,251 Kr. 15 Øre og 26,643 Kr. 92 Øre, men steg atter i forrige Finansaar til det højeste Beløb, den endnu har naaet, nemlig 35,258 Kr. 62 Øre.

Ved at lægge den af Landfogden udarbejdede Beregning over indførte afgiftspligtige Drikkevarer i Femaaret 1899-1900 til 1903-04 (optaget Side 118 i den som Bilag til Sagen fulgte Protokol) til Grund og reducere Produktet med $^1/_3$, vil der fremkomme følgende Tal efter de af Udvalget foreslaaede nye Afgiftssatser:

Vin	paa	Foustager		22,000	Ptr.	à 30	Øre pr.	Pot	6,600 Kr.
—	-	Flasker		5,000	-	à 35	— -	Flaske	2,333 —
Brændevin	-	Foustager	c.	110,000	—	à 30	— -	Pot	33,000 —
—	-	Flasker	c.	5,000	—	à 35	— -	Flaske	2,333 —
Undergæret Øl				180,000	-	à 9	— -	Pot	16,200 —
Dansk skattefrit Øl				12,000	—	à 5	— -	— —	600 —
									61,066 Kr.

Her skal bemærkes, at Tallene vil stille sig lidt højere end anført for Brændevin, da alt Brændevin er beregnet til kun 8° Styrke og ikke derover, hvoraf der dog indføres en Del.

Reduceret med $^1/_5$ vil den samlede Indførselsafgift udgøre . .		40,711	Kr.
Matrikulskatten med 44 Øre pr. Skattemark af 4002 $^1/_{100}$ Mark	c.	1,760	—
$^7/_{25}$ af Tienden, som Statskassen antages at yde	c.	4,100	
I alt . . .		46,571	Kr.

der skulde tjene til Dækning af

Læsteafgiften	8,800	Kr.	
Fisketienden	8,000	—	
Andre Tiender	14,600	—	
Præsttal	3,000	—	
Lagmandstold og Bidrag til Fonden for Forulykkedes Efterladte	432	—	
		34,832	—
Overskud . . .		11,739	Kr.

Udvalget tror saaledes at have tilvejebragt et Forslag, som saavel Staten som Lagtinget vil kunne acceptere. Man maa dog atter bemærke, at man her bevæger sig paa det uvisse, da ingen solid Beregning kan opstilles paa Grund af Ukendskab til den Virkning, Ædruelighedsloven vil have paa Indførslen, men om Beregningen i de første Aar skulde vise sig uholdbar og i Statens Disfavør, saa vil den ganske sikkert, naar nogle Aar ere gaaede, naa det kalkulerede Overskud af 11,700 Kr. og mere.

I Henhold til det anførte skal Udvalget — et Mindretal (Nielsen og Winther) dog med nedenanførte Forbehold — tillade sig at indstille medfølgende Lovforslag til Tiendeafløsning m. m. til Vedtagelse.

Et Mindretal (Nielsen og Winther) tilføjer følgende:

Dengang Forslaget til Lov om Afløsning af Tiender m. m. i Fjor forelaa til Behandling i Tinget, indtog et Mindretal (Nielsen og Winther) en Særstilling, idet dettes principale Indstilling gik ud paa, at de foreslaaede Afgifter, i Stedet for at indgaa i Statskassen, overlodes Lagtinget til fri Raadighed, mod at dette afholdt Udgifterne ved Afløsning af de foreslaaede Tiender m. m.

Atter i Aar finder det samme Mindretal at burde fastholde sit i Fjor indtagne Standpunkt om Afgiftens Henlæggelse under Lagtingets Forvaltning i Stedet for at indgaa i Statskassen. Dette Standpunkt mener Mindretallet saa meget mere at burde fastholde, som det har vist sig, at Ministeriet overfor de forskellige Andragender fra Tinget om Støtte fra Statskassen har indtaget den Stilling, at Bevillinger til Færoerne paa Finansloven betinges af, at Lagtinget af de under dette sorterende Kasser maa afholde en større eller mindre Del af de paagældende Udgifter.

Det vil være indlysende, at Lagtinget ikke i Længden med dettes nuværende Indtægter vil være i Stand til at yde noget nævneværdigt Beløb, naar Talen er om Reformer eller Arbejder, der udkræver betydeligere Pengetilskud. Forholdet er allerede nu blevet saaledes, at det vil falde vanskeligt for Tinget at svare til Renter og Afdrag paa de Laan, der alt er og nu paatænkes optagne, nødvendiggjorte ved Arbejder, som Lagtinget har besluttet at sætte i Gang.

Den eneste Udvej, der for Tiden er aaben for Lagtinget til at skaffe sig yderligere Indtægter, er ved direkte Skattepaalæg paa Beboerne gennem Udskrivning af Skatten til Amtsrepartitionsfonden. En saadan Udvej bliver Lagtinget

nødt til at ty til i hvert enkelt Tilfælde, hvor der stilles Krav til det om betydeligere Pengetilskud. Selv om en saadan direkte Skatteudskrivning i Princippet kunde være ideel, naar den rammede retfærdigt, vil Virkeligheden snart vise, at man vil støde paa en saa stærk Modvilje hos Befolkningen, at man bliver nødt til at lade alt nødvendigt betydeligere Reformarbejde udskyde til en Løsning i det ubestemte, idet man ikke imod Folkeviljen tør gaa med til større direkte Skattepaalæg. Den eneste mere betydelige Indtægt, der for Tiden tilflyder Lagtingets Kasser, er Afgiften af Storhvaler. Uden denne Afgift, der ved Regerings og Rigsdags Velvilje i sin Tid overgik som en Indtægt til Lagtingets Kasser, vilde man — overfor de alt mere og mere voksende Krav fra Befolkningen om Tilskud i den ene og den anden Form — have staaet aldeles hjælpeløs og være nødt til i hvert enkelt Tilfælde enten at nægte Tilskud eller foreslaa saadanne bevilgede af Statskassen, selv hvor det drejer sig om rene Ubetydeligheder. Da der er al Sandsynlighed for, at denne Indtægt i en ikke fjærn Fremtid vil reduceres ganske betydelig og maaske fuldstændig ophøre som Følge af, at Hvalfangsten vil vise sig ulønsom her, hvad alt tyder paa, vil dette medføre, at Lagtinget atter fuldstændig bliver blottet for Midler til at arbejde med, medens Kravene fra Befolkningen stadig vokser Aar for Aar. Hvor uholdbar denne Stilling i Længden vil blive, behøver næppe nærmere at paavises, men maa staa klart saavel for Lagtinget som Regering og Rigsdag.

Hvad angaar den foreliggende Sag, saa har Mindretallet, som anført, taget Særstilling med Hensyn til, hvor Afgiften bør henlægges. Selv om man ikke kan se bort fra den Mulighed, at det i det foreliggende Tilfælde lige saa godt kan betyde en Udgift som Indtægt for Lagtinget, at Spiritusafgiften henlægges under Lagtingets Raadighed, naar Hensyn tages til Ædruelighedslovens eventuelle Virkninger, maa Mindretallet til Trods herfor fastholde sit i Fjor indtagne Standpunkt, da det her gælder et Principspørgsmaal, hvis Løsning, efter Mindretallets Formening, vil faa den allerstørste Indflydelse paa Tingets fremtidige Arbejde paa Udviklingens Fremme. Man kan nemlig, hvis den her omhandlede Afgift maatte vise sig at indbringe for lidt, altid foreslaa indirekte Beskatning paa andre Objekter end Spirituosa, ligesom ogsaa den paa sidstnævnte foreslaaede Afgift, om fornødent, yderligere kan forhøjes.

Saavel af Hensyn til Mindretallets Særstilling som af Hensyn til Ukendskabet til, hvilken Indflydelse Ædruelighedsloven i Fremtiden vil have paa Størrelsen af Afgiften paa Spirituosa, maa Mindretallet anse det for rettest at underkaste den eventuelle Lov for Færøerne om Afløsning af Tiende m. m. en Revision efter et nærmere fastsat Aaremaal, f. Eks. 3 Aar efter Lovens Ikrafttræden.

Som Følge af foranstaaende skal Mindretallet tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Principalt:

»Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at medfølgende Forslag til Lov for Færøerne om Afløsning af Tiender m. m. ophøjes til Lov saaledes, at den i § 1 ommeldte Afgift i Stedet for at indgaa i Statskassen maa overlades Lagtinget til fri Raadighed, mod at dette selv afholder Udgifterne ved Afløsningen af de foreslaaede Tiender m. m.«

2. Subsidiært:

»Justitsministeriet anmodes om at virke hen til, at medfølgende Forslag til Lov for Færøerne om Ophævelse af Tiender m. m. ophøjes til Lov.«

Bemærkninger fra Mindretallet til dets subsidiære Forslag:

Naar vi overhovedet, uagtet vor Særstilling, der er fremsat i vort principale Forslag, gaar med til at stemme for Flertallets Forslag, hvis vort principale bliver nedstemt, er Grunden den, at vi mener, at Sagen nu nødvendigvis maa fremmes i den ene eller anden Form.

Som ny § til Lovforslaget foreslaar Mindretallet:

»Nærværende Lov vil være at underkaste en Revision 3 Aar efter dens Ikrafttræden.«

Udvalget i Sagen vedrørende Afløsning af Tiender m. m.

Lagtinget, 18de September 1907.

J. Dahl. *J. Z. Nielsen.* *Fr. Petersen,*
Ordfører.

O. N. Skaalum. *M. A. Winther.*

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 14.

Færø Amt.

Thorshavn, den 18de Oktober 1904.

Efter at Lagtinget i sine Samlinger 1902 og 1903 har beskæftiget sig med Spørgsmaalet om en Afløsning af de endnu tilbageværende Tiender (jfr. Lagtingsberetn. 1902 Side 101, 1903 Side 60), har Tinget i sin Samling i Aar vedtaget (med 13 Stemmer mod 4, idet 1 Medlem undlod at stemme og 2 Medlemmer vare fraværende) et dertil sigtende Lovudkast. Ved at fremsende Lagtingets i den Anledning afgivne Indstilling med Bilag og ved tillige at fremsende en Protokol, indeholdende forskellige ved Sagens nærmere Bearbejdelse af Amtet samlede Oplysninger, skal jeg derhos tillade mig at bemærke følgende:

Det af Lagtinget vedtagne Lovudkast omhandler, som det vil ses, følgende Foranstaltninger:

1. Ophævelse af a) samtlige endnu tilbageværende Tiender og i Forbindelse dermed tillige af det saakaldte b) »Præsttal«, c) Lagmandstold samt det ved Regulativ af 18. April 1832 § 2 foreskrevne d) Bidrag til Fonden for formlykkedes efterladte.
2. Det Tab, som Kirkerne, Sognepræsten og sidstnævnte Fond derved lide, erstattes dem af Statskassen.
3. Statskassen holdes (for Tiendernes Vedkommende dog kun delvis) skadesløs ved en Forhøjelse af a) Indførselsafgiften af Spirituosa og b) Kongs- og Matrikulskatten paa ikke-boneficeret Jord.

Under Henvisning til de i den medfølgende Protokol indeholdte Oplysninger om Beskaffenheden og Udbyttet af de under nærværende Sag omhandlede Afgifter, skal jeg tillade mig her nærmere at omhandle de selve det foreliggende Lovudkast vedrørende Spørgsmaal.

Det kan formentlig ikke være underkastet Tvivl, at de under Nr. 1 nævnte Afgifter bør ophæves, saa snart Omstændighederne tilstede det. Hvad først angaar Tienden, følger det vistnok af det almindelige Princip, hvorefter den færøske Lovgivning hidtil er bleven ledet, nemlig at den, saa vidt ikke de særegne stedlige Forhold medføre Undtagelse, bør følge den almindelige danske Lovgivning, — at Tienden lige saavel bør høves her som i det øvrige Kongerige. Det er saa langt fra, at de særegne færøske Forhold paa dette Omraade gøre en Afløsning ubetimelig, at tværtimod Forholdene her i endnu højere Grad end andensteds i Kongeriget tilraade en Afløsning. For det første hvile nemlig Tienderne her, da ingen af dem er konverteret til et fast Pengevederlag, paa selve Produktionen, vekslende i Størrelse sammen med dennes Udbytte, og de rammes derved af alle de berettigede Indvendinger, som forlængst i det øvrige Kongerige have ført til Tiendernes Omsætning til faste Vederlag. Herved er det formentlig overflødigt at dvæle. Men dernæst gør der sig ved de Tiender, der give størst Udbytte, nemlig de egentlige Landbrugstiender (Lammetiende, Kotiende og Korntiende), den særlige Omstændighed gældende, at Landbruget paa Færøerne som bekendt arbejder under meget vanskeligere Forhold nu end i tidligere Tider, idet det tiltagende Fiskeri drager Hovedmængden af mandlig Arbejdskraft til sig, fordi det anses for — og ogsaa for Tiden er — mere lønnende. Det maa derfor,

saaledes som Forholdene have udviklet sig, sikkert anses for rigtigt at gaa over til en Skatteomlægning, hvorved man væsentlig letter den paa Landbruget hvilende Skattebyrde og derved bidrager noget til at lette det Tryk, hvorunder det — netop som en Følge af, at et andet Erhverv, Fiskeriet, er drevet stærkt op, — arbejder. En saadan Skatteomlægning er paa Færøerne af særlig Betydning, fordi det, til Trods for at Landbruget ikke længere kan betegnes som Øernes Hovederhverv, dog er en Samfundsopgave af stor Vigtighed for Øerne, at Landbruget opretholdes som et væsentligt Bierhverv. Selv om man ikke vil regne med den Mulighed, at Fiskeriet, saaledes som det saa ofte for har været Tilfældet, i længere Perioder skulde slaa fejl, og Befolkningen derved blive henvist til Valget mellem at udvandre eller at søge sin Tilflugt i Landbruget, saa er det af mange Grunde særdeles ønskeligt, at Øernes Erhvervsliv ikke bliver endnu mere ensidigt, end Forholdene hidtil have medført. Som bekendt, har det, navnlig tidligere, været den almindelige Regel hos Befolkningen her paa Øerne, at en Mand sjælden var Landbruger eller Fisker alene, men oftest drev begge Erhverv, saaledes at efter Omstændighederne enten det ene eller det andet var Hovederhverv. Det har nu for manges Vedkommende tabt sig; mange af de unge Mænd, som hele Sommeren ere ude paa Fiskeri med Skibene, blive fremmede for Landbruget; og omvendt: de, der ere hjemme, have ofte saa meget andet at gøre, at de knapt faa Tid til at drive synderligt Fiskeri. Dette er ikke en for Fremtiden heldig Udvikling af Forholdene. Der bør tværtimod stræbes hen til, at Landbruget ogsaa for den store fiskeridrivende Befolkning kommer til at staa som en god Bibeskæftigelse; Erfaringer andensteds fra, f. Eks. fra Norges Vestkyst, hvor Forholdene i saa mange Retninger ligne de færøske, tale ogsaa for, at Landbruget kan drives op som et saadant Bierhverv ved Siden af Fiskeri, blive en god Støtte for Fiskerbefolkningen og især virke som fremmende Stabilitet i dens Erhvervsliv. -- En af Betingelserne for en saadan Udvikling er sikkert, at der tilvejebringes en retfærdigere Skatteordning ved Formindskelse af Skattetrykket paa Landbruget, og en saadan er det endda mindre betænkeligt at foretage under Forhold som de færøske, hvor det dog endnu er saa, at en meget stor Del af Befolkningen ejer eller bruger Jord, og hvor en Skattelettelse for denne derfor ingenlunde bliver alene eller nærmest til Fordel for en enkelt Klasse.

For de Tienders Vedkommende, der ikke kunne betegnes som Landbrugsskatter, (Fugletiende og Hvaltiende), gøre de anførte Hensyn sig ikke i samme Grad gældende, men ogsaa for dem gælder det dog, at det maa anses som meget ubilligt, at netop de Arter af Produktion beskattes fremfor saa mange andre og til Dels mere lønnende og mindre besværlige Arbejder. Fugletienden hviler endog som Produktionsafgift paa et særlig farefuldt Arbejde; og Hvaltienden (i dens i praktisk Henseende i Virkeligheden eneste betydningsfulde Form, nemlig som Tiende af Grindefangster, hvor den udgør 10 pCt. af Bruttoudbyttet) er en meget stærk Beskatning af en Produktion, hvis Udbytte særlig kommer den ubemidlede Del af Befolkningen til Gode.

De omtalte Grunde motivere formentlig tilstrækkelig en Ophævelse af de endnu tilbageværende Tiender saaledes, at Udbyttebeskatningen for de 2 sidstnævnte Tiender helt hæves og for Landbrugstienderne omsættes til en væsentligt mindre, fast Skat paa Jordens Taksationsværdi.

Hvad de 3 øvrige under Nr. 1 anførte Afgifter angaar, er det for de 2 sidstnævntes Vedkommende væsentlig Hensigtsmæssighedshensyn, der motivere en Ophævelse, idet de ere saa smaa, at deres Udbytte knapt svarer til den med deres Opkrævning forbundne Ulejlighed. De indbragte saaledes (se Protokollen Side 9—10 og 115) i 1901 -02 tilsammen kun 431 Kr. 52 Øre ved en Opkrævning af 16 Øre hos hver af 2697 Personer. -- Anderledes forholder det sig med det saakaldte Præsttal (hvorom henvises til Protokollen Side 7--9 og 91- -114), idet denne Afgift, rettelig erlagt, vilde udbringe aarlig c. 3200 Kr. Ogsaa denne Afgift er en Kopskat, der hviler med c. 33 Øre paa hver Kommunikant eller i alt c. 9770 Per-

soner. Efter det om dens Oprindelse og Beskaffenhed oplyste er der næppe nogen som helst Tvivl om, at det maa anses som en retlig Pligt at udrede Præstetallet, men det er ikke desto mindre en Kendsgerning (som tilstrækkelig fremgaar af de i Protokollen Side 95—114 anførte Oplysninger), at det langt fra i alle Sogne udredes rettelig, hvortil Grunden sikkert for største Delen er den, at Præsterne, der selv maa besørge Opkrævningen, have ment at burde undlade at anvende retslige Midler for at faa Afgiften ind. For saa vidt der under den i det høje Ministeriums Skrivelse af 16. Februar 1892 omhandlede Sag (Protokollen Side 95—114) blev rejst Spørgsmaal om en Aflosning ved faste aarlige Vederlag af Kommunekasserne, maa jeg tiltræde den af afdøde Provst Evensen i hans Erklæring af 21. Oktober 1891 udtalte Mening, at der er meget liden Udsigt til ad denne Vej at naa til en Aflosning, og at det højeste, man kunde vente at opnaa, var en forandret Opkrævningsmaade, saaledes at Opkrævningen henlagdes til Sysselmændene. Som det vil ses af de af disse over Sagen afgivne Erklæringer, fraraadede de alle stærkt en saadan Forandring; og Sagen blev derefter stillet i Bero, — som Provst Evensen har meddelt mig, efter hans Ønske, for at oppebie en Mulighed for en endelig Aflosning, der kunde ventes at give Præsteembederne, i alt Fald tilnærmelsesvis, hvad de burde have i Indtægt af denne Afgift. Naar Lagtinget nu er gaaet ind paa at medtage den samtidig med Tiendeaflosningen, maa jeg meget tilraade, at man paa dette Punkt følger Lagtinget.

Med Hensyn til den Maade, paa hvilken den omhandlede Skatteomlægning er udført, kan der formentlig ikke rejses væsentlige Indvendinger imod, at man i det hele og store har fulgt den Vej, som Loven af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter har anvist, ved at foretage en Forhøjelse af den ved den nævnte Lov paalagte Indførselsafgift af Spirituosa m. m. og kun ladet de faste Ejendomme bære en mindre Del af den Skatteforhøjelse, der er nødvendig. Jeg er tilbøjelig til at mene, at man vel uden Betænkelighed vilde kunne gaa noget højere med Forøgelsen af Kongs- og Matrikulskatten end, som af Lagtinget foreslaaet, 24 Øre pr. Skattemark, men vil dog, efter at Lagtinget har valgt dette Standpunkt, ikke tilraade at fravige det. Imod de foreslaaede Afgiftssatser paa Spirituosa, der synes moderate, ogsaa f. Eks. i Sammenligning med de paa Island (ifølge Toldlov af 8. November 1901) gældende, finder jeg intet at erindre. Det maa formentlig billigøs, at Lagtinget har foreslaaet Indførselsafgiften paa svagere Ølsorter ophævet, idet det synes rimeligt at fritage disse for Skat ligesom i det øvrige Kongerige; men det er maaske tvivlsomt, om det af Hensyn til Kontrollen med Afgiftens rette Erlæggelse er teknisk muligt at gøre en saadan Sondring. Om dette Spørgsmaal tør jeg ikke udtale mig, men jeg tillader mig at anbefale, at Lagtingets Ønske, saa vidt det er muligt, tages til Følge.

For saa vidt Tinget har ment at kunne betegne Sondringen imellem svagere og stærkere Ølsorter ved at foreslaa Indførselsafgiften indskrænket til «undergæret» Øl, er dette vist ikke rigtigt, idet man formentlig ogsaa har undergæret Øl af ringe Alkoholstyrke; det har imidlertid, som det fremgaar af Udvalgsbetænkningen af 1903, ved det anførte Udtryk været tilsigtet at betegne saadant Øl, som i det øvrige Kongerige i Henhold til Lov Nr. 50 af 1. April 1891 § 2, jfr. Lov Nr. 79 af 11. Maj 1897, er skattepligtigt, altsaa indeholder $2^1/_2$ Vægtprocent Alkohol eller derover. — For saa vidt det for Kontrollens Skyld maatte findes betænkeligt ganske i Almindelighed at tilstede afgiftsfri Indførsel af svagere Øl, skal jeg henstille, om saadan dog ikke med de eventuelt formodne Kautaler maatte kunne tilstedes for svagt Øl, som indføres fra det øvrige Kongerige. Igennem den Kontrol, som dér af Hensyn til Ølbeskatningen føres med Bryggerierne, vilde det formentlig ikke være vanskeligt at føre den formodne Kontrol ogsaa med det Øl, som udføres til Færøerne; og naar afgiftsfri Indførsel tilladtes for dansk alkoholsvagt (skattefrit) Øl, vil der praktisk naas, hvad Lovudkastet har tilsigtet, idet, saa vidt vides, alt alkoholsvagt Øl, som indføres hertil, kommer

og formodentlig ogsaa fremtidig, selv uden Afgiftsnedsættelse, vil komme fra Danmark.

Det finansielle Resultat af den foreslaaede Skatteomlægning kan ifølge de foreliggende Oplysninger anslaas saaledes:

1. Ophævede Afgifter:			
a. Tiender:	Kirkerne	4800 Kr.	
	Præsterne	4800 —	
	Sysselmændene	2160 —	
	Statskassen	2850 —	
			14610 Kr.
Heraf antages Statskassen i Henhold til Grundsætningen i Lov om Afløsning af Tiende af 15. Maj 1903 at ville overtage $^{7}/_{25}$ eller			4090 —
	Rest	10520 Kr.	
b. Præsttal		3000 —	
c. Lagmandstold		216 —	
d. Bidrag til Fonden for forulykkedes efterladte		216 —	
			13952 Kr.
2. Nye Afgifter:			
a. Forhøjelse af Indførselsafgift (Prot. Side 118)		9800 Kr.	
b. Forhøjelse af Kongs- og Matrikulskat (Udvalgsbetænkningen af 1904)		960 —	
			10760 —
	Forskel		3192 Kr.

De foreslaaede nye Afgifter ville saaledes ikke fuldt dække den, til hvis Afløsning de ere bestemte. Grunden hertil ligger vistnok for en Del i Fejlregninger under Udvalgenes Arbejde paa Sagen, paa hvilke man ikke er bleven opmærksom, jfr. saaledes Udvalgsbetænkning 1903 Side 5, hvor Tiendernes samlede Beløb fejlagtig er opført med 14160 (i Stedet for 14610) Kr.; fremdeles samme Betænkning Side 6, hvor den forventede Indtægtsforøgelse ved Forhøjelsen af Indførselsafgiften er anslaaet til:

for Vin	c. 3600 Kr.; rigtigere (Prot. Side 118)		c. 2900 Kr.
- Brændevin	c. 6000 —;	— — —	c. 5800 —
- Øl	c. 4000 —; medens Forøgelsen (med Forhøjelse af Afgiften fra 5 til 7 Øre pr. Pot for saakaldt undergæret Øl og Ophævelse af Afgiften for saakaldt overgæret Øl) rigtigere beregnet (se Prot. Side 118) vilde udgøre 3600 Kr. ÷ 600 Kr. eller		3000 —

Indtægtsforøgelsen, der er beregnet til c. 13600 Kr., burde saaledes rigtigere være beregnet til c. 11700 Kr. — Ligeledes foreligger der en Fejlregning, naar Udvalget i Betænkningen af 1904 angiver, at den i Aar foreslaaede Indskrænkning af Afgiftsforhøjelsen paa Øl fra 5 til 6 Øre (i Stedet for, som i Fjor paatænkt, fra 5 til 7 Øre) vil dækkes ved den i Aar foreslaaede Forhøjelse af Kongs- og Matrikulskatten med 24 Øre pr. Skattemark; thi som Betænkningen selv angiver, udgør det ved sidstnævnte Foranstaltning indvundne Beløb kun 960 Kr., medens 1 Øres Afgift paa hver Pot »undergæret« Øl udgør c. 1800 Kr.

Overfor den saaledes foreliggende Forskel imellem de afløste og de afløsende Afgifter maa jeg indskrænke mig til at henstille, om Statskassen vil kunne overtage denne Forskel uden Dækning. Til Gunst herfor kan der henvises til, at Statskassen ved den i 1892 foretagne Skatteomlægning har faaet meget rigelig Dækning, idet den da paalagte Indførselsafgift, som var bestemt til at dække ophævede Afgifter af samlet Beløb c. 16800 Kr., ansloges at ville indbringe c. 17000 Kr., men i Virkeligheden har indbragt i det sidste Femaar c. 31000 Kr. og i det foregaaende Femaar c. 26000 Kr. Selv om Statskassen derfor nu kun overtog de af Lagtinget foreslaaede nye Afgiftssatser og altsaa lod baade den ovenommeldte Forskel af c. 3200 Kr. og de $^{7}/_{25}$ af Tienderne (c. 4100 Kr.) være udækkede, vilde Statskassen dog, naar begge Skatteomlægninger (baade den i 1892 foretagne og den nu foreslaaede) tages under ét, indvinde mere end fuld Dækning. Forholdet vilde da stille sig saaledes:

1. Ophævede Afgifter:		
Læsteafgift	8800 Kr.	
Fisketiende	8000 —	
Andre Tiender	14600 —	
Præsttal	3000 —	
Lagmandstold og Bidrag efter Regul. 1832	432 —	
		34832 Kr.
2. Nye Afgifter:		
Indførselsafgift efter det nu foreliggende Forslag	41000 Kr.	
Forhøjelse af Kongs- og Matrikulskat	960 —	
		41960 —
Der udkommer saaledes et Overskud af		c. 7000 Kr.

Skulde det høje Ministerium imidlertid anse det nødvendigt for at kunne fremme Forslaget om Afløsning af Tiender m. m., at der tilvejebringes noget stærkere Dækning for Statskassen, end de foreslaaede Afgiftssatser ville give, tror jeg, at Lagtinget — hellere end at se Afløsningsspørgsmaalets Afgørelse udsat — vilde foretrække, at Satserne undergives den fornødne Forhøjelse. Dette vilde da kunne ske ved at forhøje Afgiften af Brændevin med henholdsvis 2, 3 og 4 Øre pr. Pot (til 22, 33 og 44 Øre) og Kongs- og Matrikulskatten med yderligere 10 Øre (til 70 Øre), hvilket vilde kunne anslaas at indbringe c. 2300 + 400 = c. 2700 Kr., hvorved den ovenanførte Forskel af c. 3200 Kr. saa nogenlunde vilde dækkes.

Om Lovudkastets Enkeltheder bemærkes:

ad Titelen.

Det foreslaas at ombytte denne med et kortere og Lovens Hovedøjemed betegnende Navn, f. Eks. »Lov for Færoerne om Afløsning af Tiende m. m.«

ad § 1.

M. H. t. Betegnelsen »undergæret« Øl henvises til det ovenanførte. — I øvrigt intet at erindre.

ad § 2.

Paragraffen henstilles redigeret saaledes:

»Den i § 3 i Lov Nr. 70 af 23. April 1897 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendommene paa Færøerne m. m. ommeldte Kongs- og Matrikulskat forhøjes for alt ikke-beneficeret Jordegods til 60 Øre af hver Skattemark.«

ad § 3.

Imod de foreslaaede Erstatningsbeløb, der (med ubetydelige Variationer, se Prot. Side 28—29) svare til den Kirkekasserne i Tidsrummet 1878—1902 tilfaldne Tiendeindtægt (med den i Udvalgsbetænkningen af 1903 Side 3—4 omtalte Udjævning for Vaago Præstegælds Vedkommende) haves intet at erindre. Naar Summerne, som her foreslaaet, fastsættes ens for Kirkerne og Præsten i de respektive Præstegæld, kan Redaktionen imidlertid simplificeres saaledes som i § 16 i det Rigsdagen i 1892 forelagte »Forslag til Lov om forskellige Skatter og Afgifter« (Rigsdagstid. 1891—92 Till. A. Sp. 3711—12).

Det forekommer mig dog, at det kan være naturligt, naar samtlige Tiender hæves, at slaa den nu foreslaaede Erstatning sammen med den i § 16 i Lov 30. Marts 1892 fastsatte. Da den i denne Lovbestemmelse antagne Fordeling af Erstatningssummerne, hvorved der er gjort Forskel paa Kirkernes og Præsternes Erstatning i forskellige Præstegæld (se herom Rigsdagstidende 1891—92 Tillæg B. Sp. 963—66; Folket. Tid. Sp. 4264—66) i og for sig synes lidet rationel, skal jeg henstille, om man ikke vilde kunne ved en Udjævning og mindre Forhøjelse af enkelte af de omhandlede Erstatningsbeløb foretage en fuldstændig Udligning af Forskelligheder ne. En saadan Udligning synes at kunne foretages omtrent saaledes:

	Kirkerne.	Præsten.	Foreslaas afrundet og udjævnet til
Norderøernes Præstegæld	560 + 708 = 1268	560 + 708 = 1268	1260
Østerø —	785 + 1065 = 1850	785 + 1065 = 1850	1850
Sydstrømø —	350 + 441 = 791	250 + 441 = 691	780
Nordstrømø —	250 + 629 = 879	275 + 629 = 904	900
Vaagø —	370 + 733 = 1103	400 + 773 = 1173	1140
Sandø —	150 + 437 = 587	230 + 437 = 667	670
Suderø —	475 + 771 = 1206	400 + 771 = 1171	1200
Tilsammen...	..... = 7684	..... = 7724	7800

Accepteres dette, vilde Redaktionen kunne blive omtrent følgende:

»Samtlige endnu tilbageværende Tiender ophæves. I Erstatning for disse samt for Fisketienden (Lov 30. Marts 1892 § 16) udredes tilsammen af Statskassen til

Norderøernes Præstegæld	2520	Kr.
Østerø —	3700	—
Sydstrømø —	1560	—
Nordstrømø —	1800	—
Vaagø —	2280	—
Sandø —	1340	—
Suderø	2400	—
I alt....	15600	Kr.

Af den hvert Præstegæld tillagte Erstatningssum tilfalder den ene Halvdel vedkommende Sognepræst og den anden Halvdel vedkommende Kirker.

Erstatningssummerne udredes af Færoernes Jordebogskasse med Halvdelen i hver af de aarlige Terminer til Færø Amt og Provsti, ved hvis Foranstaltning de derefter betales henholdsvis til Sognepræsterne og til Kirkekassereren.«

ad § 4.

Ligesom ad § 3 skal jeg tillade mig at henstille, om ikke de foreslaaede Erstatningssummer rettest bør slaas sammen med de i Lov 30. Marts 1892 § 17 fastsatte. Paragraffen kunde da lyde omtrent saaledes:

»Til Sysselmændene udredes af Statskassen som Erstatning for de af dem tidligere oppebaarne Andele af den Statskassen tilkommende Trediedel af Tienderne (derunder ogsaa Fiskeriende, Lov 30. Marts 1892 § 17):

Til Sysselmanden	i	Norderøernes	Syssel	.....	366 Kr.
- —	-	Østerø	- -	.....	585 —
- —	-	Strømø	- -	.....	719 —
- —	-	Vaagø	—	.....	676 —
- —	-	Sandø	- -	.....	426 —
- —	-	Suderø	—	.....	976 —
					3748 Kr.«

Bibeholdes den nuværende Redaktion, maatte dog formentlig Ordene »helt eller« i Linie 1 udgaa, og i Linie 3 efter Ordet »herfor« indskydes: »aarlig«.

ad § 5.

I Linie 1 maatte efter Ordet »udredes« indskydes: »aarlig«.

ad § 6.

Intet at erindre.

ad § 7.

Da Lovudkastet indfører en Forhøjelse af Indførselsafgift, bør Loven, for at undgaa, at Statskassen skal lide Tab, formentlig sættes i Kraft med kortest mulig Frist, og i alt Fald vel ikke gærne senere end 1. April 1905.

At udsætte Lovens Ikrafttræden til Olaidag (29. Juli), som Udvalget i Aar har foreslaaet, synes uheldigt og er formentlig ikke nødvendiggjort ved det af Udvalget paaberaabte Hensyn til Tiende-Regnskabsaaret, idet, naar Loven træder i Kraft f. Eks. 1. April 1905, Opkrævning af Lammetiende og Kotiende (som almindelig foregaar i Juli Maaned) for 1905 selvfølgelig vil bortfalde.

C. Bærentsen.

Til

Justitsministeriet.

Bemærkninger

om

de paa Færøerne gældende Regler om Tiende, Præsttal, Lagmandstold m. m.

I. Tiende.

Grundlaget for den paa Færøerne gældende Tiendepligt indeholdes i Norske Lovs 2—22, hvis Regler dog i vidt Omfang ere blevne læmpede ved Sædvanen. Da Loven selv for anden Tiende end Korntiende henviser til tidligere Sædvane, jfr. 2—22—1 i Slutningen og 2—22—2, og da der kort efter Lovens Udstedelse for et enkelt Punkts Vedkommende, som havde givet Anledning til Tvivl, udtrykkelig blev givet Hjemmel til at følge gammel Sædvane (jfr. Fr. 30. Maj 1691 § 8), har Loven i Virkeligheden vistnok for Færøerne kun ændret den tidligere om Tiendeydelsen gældende Ret paa eet Punkt, nemlig med Hensyn til Delingen af Tienden, jfr. 2—22—4, der foreskriver dens Deling i 3 lige Dele til Kongen, Kirken og Præsten, i Stedet for den tidligere Deling i 4 Dele: til Kongen, Kirken, Præsten og de fattige. Ligesom Tienden saaledes maa antages efter Norske Lovs Udstedelse at være bleven ydet omtrent paa samme Maade som før Loven, saaledes har Brugen i det væsentlige holdt sig uforandret indtil vore Dage, og de ældste Efterretninger, man har om Tiendeydelsen, passe med faa Forandringer paa Tilstanden den Dag i Dag.

Idet der ses bort fra Fisketienden, som er ophævet ved Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892 Kapitel III., ere de nuværende Tiender følgende:

1. Lammetiende (Faaretiende, Uldtiende). Jfr. Fr. 30. Maj 1691 § 8, kgl. Resol. 24. April 1833 og 5. Juli 1877. Denne Tiende ydes i Henhold til gammel Sædvane (jfr. Fr. 1691 § 8), hvorom nærmere Oplysninger indeholdes i den i 1709 nedsatte Kommissions Indberetning af 18. Juni 1710 (se nedenfor), i Almindelighed med 1 Vaag (36 Pd.) uvasket Uld for hver 80 Lam eller Faar, som slagtes; dog undtages

1) i Strømø Syssel: Hestø, Kolter, Nolsø og Husegaard, hvor der svares 1 Kr. 66 Øre for hver 50 Lam eller Faar, som slagtes;
2) Sandø Syssel, hvor der svares 1 Par Pulshoser for hver 16 Lam, som fødes; herfra undtages dog atter Trødumgaard i Sands Bygd, hvor der svares 1 Vaag hvid uvasket Uld for hver 80 Lam, som slagtes, — hver 100 Lam, som fødes;
3) Suderø Syssel, hvor der svares 1 Par Pulshoser for hver 12 Faar, som slagtes, dog med Undtagelse af Lille Dimon, hvor denne Tiende i Henhold til kgl. Resol. 5. Juli 1877 er afløst med 21 Par Pulshoser, at betale med Penge efter hvert Aars Kapitelstakst.

Tienden ydedes oprindelig in natura, hvilket endnu finder Sted for Kirke- og Præstetiendens Vedkommende (naar bortses fra Lille Dimon). Kongetienden blev derimod ved Lov om Kapitelstakst af 16. Februar 1856 § 2 (jfr. nu Lov 1. Maj 1868 § 6) konverteret til en Pengeafgift; men i Praksis erlægges dog endnu ogsaa denne Tiende (udenfor Vaagø og Sandø Sysseler og de enkelte Dele af Strømø Syssel, hvor Tienden allerede tidligere udredes i Penge) in natura. I denne Henseende følges i den større Del af Øerne, hvor Tienden tilsvares med 36 Pd. Uld for hver 80 Faar, vedvarende den tidligere Sædvane, hvorefter Tiendeyderne til Sysselmanden i Stedet for 36 Pd. erlægge 40 Pd. (den saakaldte »Tiendevaag«), idet der beregnes 4 Pd. Overvægt af Hensyn til Svind. Idet Sysselmanden til Statskassen tilsvarer Vaagen med 36 Pd. i Penge efter Kapitelstakst, opstaar der saaledes for de 4 af Sysselmændene en lille Indtægt ved Lammetiendens Indkrævning.

2. *Kotiende* (Smørtiende). Jfr. N. L. 2- 22—2 og Kommissionsberetning af 1710 (nedenfor Side 12 o. ff.). Denne Tiende skal i Henhold til Sædvanen tilsvares med 1 Vaag (36 Pd.) Smør for hver 16 Kør og føres ogsaa med dette Kvantum til Indtægt i Tienderegnskaberne for Statskassen og Kirkekasserne. I Virkeligheden opkræves Tienden imidlertid med 48 Pd. Smør for hver 16 Kør. Grunden hertil er, at i Tidens Løb Smørtienden er slaaet sammen med Ostetienden (N. L. 2—22—1 i Slutningen). Som oplyst i Kommissionsberetningen, svaredes i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede foruden Smørtiende ($2^1/_4$ Pd. Smør for hver Ko) tillige Ostetiende, hvilken sidste tilfaldt for Kirkens Andel af Tienden Kirkeværgerne og for Statens Andel Sysselmændene. Af J. C. Svabos Rejseberetning af 1782 (nedenfor, Bilag b.) ses det imidlertid, at Ostetienden allerede paa hans Tid i Almindelighed var bortfalden og erstattet ved, at der ydedes $^3/_4$ Pd. Smør for hver Ko, saaledes at Kotienden oppebares ligesom nu. I Overensstemmelse hermed tilfalder ogsaa nu den ene Fjerdedel af Smørtienden (altsaa som Surrogat for Ostetienden) henholdsvis Kirkeværgerne og Sysselmændene.

3. *Korntiende.* Jfr. N. L. 2—22—1, Kanc. Skr. 20. August 1833. Tienden ydes in natura; Statens Andel tilfalder Sysselmændene (jfr. Kommissionsberetningen af 1710).

4. *Fugletiende.* Om denne Tiende gælder det samme som om Korntienden. Efter Sædvane (se Kommissionsberetningen) skal der ydes »hver tiende Fugl, som fanges,« men forskellige — til Dels stedlige — Afvigelser herfra have i Tidernes Løb gjort sig gældende. — Tiende af Gæslinger (Gaasetiende) ydes nu forskelligt i de forskellige Sysseler, og der synes at være nogen Tendens til paa de Steder, hvor den ydes, at søge at blive fri for den.

5. *Hvaltiende* ydes af Hval, som fanges eller findes (drivende i Søen eller opdreven paa Land), medmindre den fanges eller findes fra Skib eller fra Baad, udsendt fra Skib. Tienden oppebæres som Regel in natura; Statens Andel tilfalder Sysselmanden, mod at han som Vederlag erlægger for hvert Skind Kapitelstakst-Værdien af $1^1/_3$ Pot Tran (Reglement 5. Februar 1872 § 20 a., Rentekammer Skr. 3. April 1847). Sæltienden (Kanc. Skr. 20. August 1833), af hvilken Statens Andel ligeledes tilfaldt Sysselmændene (se Kommissionsberetningen), er med Sælernes Forsvinden bortfalden.

Tiendefri ere Præstegaardc og Annekscgaardc, N. L. 2—12—3, jfr. Fr. 8. April 1632 og 29. April 1661 (hos Andersen: Færøerne 1600—1709 Side 351); se derimod om det tidligere Arge Hospitals Jorder Justm. Skr. 19. Marts 1863.

Om Foranstaltninger, sigtende til Opsyn med Tiendens rette Erlæggelse, haves Bestemmelser i Reskript 6. November 1776, som imidlertid vistnok nærmest tilsigtede Kontrol med Erlæggelsen af Fisketienden, og med dennes Ophævelse have mistet al praktisk Anvendelighed. Kontrollen føres nu, for saa vidt angaar de Tiender, der tilfalde Sysselmændene, (Korntiende og Fugletiende), af disse selv; for de øvrige Tiender (Lammetiende, Kotiende og Hvaltiende) kontroleres Erlæggelsen, for saa vidt Statskassens Indtægt angaar, ved Sysselmændenes og Kaldsmændenes samt Præsternes og Kirkekassererens Attestation af Tienderegnskaberne. For Kirkekassernes Vedkommende føres Kontrollen af Kirkeværgerne samt til Dels tillige ved Attestation af Sysselmændene. — Tiendesvig vil i øvrigt, for saa vidt angaar de paa Landbruget hvilende Tiender (Lammetiende, Kotiende og Korntiende), paa Grund af Jordfællesskabet og andre Forhold ikke let kunne undgaa Opdagelse og finder næppe Sted, i alt Fald ikke i noget Omfang af nogen Betydning. Det samme gælder Hvaltienden; derimod ydes vistnok Fugletienden ikke altid samvittighedsfuldt.

Efter Gennemsnit af 25 Aar (1878—1902) have samtlige her omhandlede Tiender aarlig indbragt (se Beregningen nedenfor, Bilag c):

Statskassen (iberegnet Sysselmændenes Indtægt)	5007	Kr.	72	Øre
Kirkekasserne (iberegnet Kirkeværgernes Indtægt)	4782	—	71	—
Ansættes Præsternes Indtægt lig Kirkernes	4782	—	71	—
udkommer tilsammen . . .	14573	Kr.	14	Øre
eller afrundet . . .	14600	Kr.		

II. Præsttal.

Oprindelsen til denne Afgift kan vistnok ikke nøje oplyses. Saa vidt vides, omtales den første Gang i en Ansøgning fra de færoske Præster af 1. Juli 1631 (hos Andersen: Færøerne 1600—1709 Side 348—349) og derefter i Lucas Debes' Beskrivelse af 1673 (nedenfor, Bilag d.), hvorefter der ydedes 1 Skind = 4 Skilling Danske af hver Kommunikant om Aaret. Kommissionsberetningen af 1710 (nedenfor, Bilag a., Fol. 59—60) omtaler »1 à 2 Skind aarlig.« Ifølge de anførte Efterretninger ydedes der ikke Præsterne Højtidsoffer paa de 3 store Højtider, saaledes som omtalt i Norske Kirkeordinans af 2. Juli 1607 (nedenfor, Bilag c.) og N. L. 2—22—7, hvorimod den nævnte Afgift af 1 (eller 1 à 2) Skind traadte i Offerets Sted. Naar Lucas Debes med Hensyn hertil siger, at der forholdes efter »den gamle Kristendoms Balk«, maa bemærkes, at hverken Landsloven eller Kristenretten oplyser noget i den Henseende; derimod kan det vist med større Sandsynlighed antages, at Præsttallet oprindelig har været identisk med det i N. L. 2—12—8 omtalte »Offermæle« eller »Offertold« (hvorom nærmere i A. C.

Bang: Den norske Kirkes Historie i Reformations-Aarhundredet, jfr. nedenfor Bilag f.), idet ifølge den nævnte Artikels Kilde, nemlig den i det anførte Skrift omtalte Reces af 1589, »de, som bo til Søs,« skulde give »et Pund Fiskes Værd og derover ej mere at være Præsten skyldig udi Offer om Aaret.« Det synes ikke uantageligt, at Offerpligten, formodentlig allerede i den katolske Tid, ligesom den i Sødistrikterne i Norge er fæstnet til den minimale Værdi af et Pund Fisk aarlig, saaledes paa Færøerne har fæstnet sig til den mindste brugte Værdienhed, nemlig 1 Skind.

Efter det anførte synes Højtidsoffer (bortset fra den hos Lucas Debes og Kommissionen af 1709 omtalte Skik i Thorshavn, der forlængst er bortfalden) aldrig at have fundet Sted paa Færøerne. Det er derfor næppe rigtigt, naar Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 6. November 1880 udtaler, »at der efter N. L. 2--12--7 tilkommer Præsterne paa Færøerne Ret til Højtidsoffer«, idet Præsttallet ikke kan henføres under 2 -12- 7, men nærmest maa stilles i Klasse med den i N. L. 2--12--8 omtalte Ydelse og altsaa rettere maa betegnes, som i Kane. Skr. 28. Marts 1840, som »Surrogat for Højtidsoffer«. Det kan i øvrigt bemærkes, at man i Norge ikke synes at anse det i 2 -12- 7 omtalte Højtidsoffer for en fremtvingelig Ydelse, jfr. norsk Lov om gejstlige Embedsmænds og Kirkesangeres Lønning af 14. Juli 1897 § 22.

Medens Præsttallet, som ovennævnt, i det 17. og Begyndelsen af det 18. Aarhundrede ydedes med 1 (eller 1 à 2) Skind aarlig, har Sædvanen imidlertid, som det ses af Landt's Beskrivelse af 1800 (nedenfor, Bilag g.) i Løbet af det 18. Aarhundrede forandret sig derhen, at Præsttallet leveredes i Hoser, formodentlig uden nogen derom truffen Bestemmelse, simpelthen fordi Hoser var en almindelig, for Befolkningen overkommelig og for Præsterne let afsættelig Handelsvare. — Den nuværende Sædvane er, at Præsttallet udredes i Penge, beregnet enten til 33 Øre aarlig for hver Kommunikant eller konfirmeret Person, eller efter Kapitelstaksten paa Hoser, saaledes at der i nogle Sogne ydes Værdien af 1 Par ¾ Alens Hoser for 2 gifte Personer, og 1 Par 1 Alens Hoser for 2 ugifte konfirmerede Personer, medens der i andre Sogne ydes Værdien af 1 Par 1 Alens Hoser for 2 konfirmerede Personer, enten de ere gifte eller ugifte.

Paa Grund af de Vanskeligheder, der ere forbundne med Opkrævningen af et forholdsvis saa lille Beløb hos en stor Mængde Personer, har Præsttallet vistnok i mange Aar været ydet med langt ringere Beløb, end det burde, og der har gentagne Gange været forsøgt paa at fremkalde en Afløsning eller i alt Fald en for Præsterne hensigtsmæssigere Opkrævning af Afgiften, men uden Resultat.

Der foreligger ikke Oplysning om, hvilket Beløb Præsttallet har indbragt i de forskellige Præstegæld, men det kan tilnærmelsesvis beregnes, hvilket Beløb der vilde indkomme, hvis Præsttallet blev svaret af alle dertil pligtige. Efter Folketællingen af 1901 antages dette Beløb at ville udgøre c. 3233 Kr.

III. Lagmandstold.

I Henhold til N. L. 1—5—15, hvorefter »Lagmændene skulle lade sig nøje med den Lagmands Told, som af Alders Tid paa hvert Sted har været sædvanlig«, svaredes der til Lagmanden paa Færøerne 1 Skind = 4 Skilling (eller nu 8 Øre) af hver Mandsperson fra 15 til 50 Aar inklusive med enkelte Undtagelser (Beboere af beneficerede Jorder samt Thorshavns Indbyggere). Efter at Lagmandsembedet var ophævet ved kgl. Resol. 24. Apr. 1816, blev det ved Kane. Skr. 19. Apr. 1817 bestemt, at Lagmandstolden fremtidig skulde indbetales i Statskassen. Den ind-

kræves af Sysselmændene. For Aaret 1901—2 udgjorde det samlede Statskassen tilfaldne Beløb 215 Kr. 76 Øre.

IV. Bidrag til Fonden for forulykkedes efterladte.

Dette Bidrag, der paalagdes ved § 2 i det under 18. Apr. 1832 kgl. konfirmerede Regulativ for ovennævnte Fond, opkræves paa samme Maade og med samme Beløb som Lagmandstolden og indbringer altsaa aarlig nøjagtig det samme som denne.

Bilag a.

Uddrag

af Indberetning af 18. Juni 1710, afgiven af den ved kgl. Reskript af 18. Maj 1709 nedsatte Kommission til at undersøge forskellige Forhold paa Færøerne.

Fol. 18—21.

Tienden anbelangende, saa tiendes her ingen Faar eller Lam, mens i den Sted Uld, Hoser eller Fjeder og Fisk efter Salig og Højlovlig i Hukommelse Kong Christian den Femtes allernaadigste Forordning, de dato Københavns Slot den 30. Maj 1691, dens allernaadigst Tilhold. Og for at give Eders kongl. Maj.t allerunderdanigst til Kende, paa hvad Steder udi Landet der gives Uldtiende, og hvor der gives andre Varer i Steden for Uld, haver vi allerunderdanigst her indført et Tingsvidne, udstedt paa Lagtinget her i Færø den 4. Oktober 1690, nemlig:

»For Retten fremkom Landfogden Sig:r Hans Willemsen og gav til Kende, at saasom Landsens Indbyggere sig for hannem havde besværet, at de nu i nogle Aar, særdeles siden Hans kongl. Maj:ts allernaadigste Norske Lov, haver været tilnødt at give mere udi Tiende, end de formente, efter Loven og Landsens Sædvane, pligtig at være, sær i det, at dennem blev afæsket vasket Uld i Steden for uvasket Uld, sær i det, at de skulde tiende af alt det, som fødes, da de dog efter gammel Sædvane ikke burde at tiende uden af det, som aarlig slagtes; da havde han til denne Sags Oplysning befalet kongl. Maj:ts Sysselmænd at indstævne tvende af de ældste Mænd i hvert Sogn, herom ved Ed at aflægge deres sandfærdige Vidnesbyrd, hvorledes sædvanligt og brugeligt været haver, hvorom han begærede at forhverve Tingsvidne til sin Efterretning, dog andre interesserede efter Loven uprejudiceret. Efter slig foregaaende for Retten

fremkom af *Norderø Syssel* Simon Andersen, 64 Aar gammel, og Anders Povelsen, 55 Aar gammel, af Viderø, Magnus Johannesen af Mygledal, 65 Aar gammel, Isak Olufsen af Blankeskaale, 63 Aar gammel, Magnus Rasmussen af Haraldsund, 48 Aar gammel, Jakob Absalonsen af Kunø, 42 Aar gammel, Johannes Justinussen af Svinø, 64 Aar gammel, Simon Stoffonsen ibd., 50 Aar gammel, Elias Mikkelsen af Fuglø, 58 Aar gammel, og Povel Rasmussen ibd., 42 Aar gammel, Joen Josepsen af Øre, 60 Aar gammel, og Oluf Gabrielsen, Nord i Vaaj, 27 Aar gammel, som efter aflagdo Ed med oprakte Fingre efter Loven vandt, alle endrægtelig, at dennem udi Guds Sandhed vitterligt var, saavel i deres Tid som af deres Forfædre hørt havde, at det her i Landet af Arilds Tid, saa vidt nogen kunde mindes, ikke havde tiendet mere eller mindre end af det Tal af Faar og Lam, som aarligen slagtes, nemlig en Vaag uvasket Uld imod 80 Faar og Lam, som slagtes, som var Landsens sædvanlig Lammetiende; og var ikke sædvanligt eller af Forfædrene billigt eragtet, efter Landsens vanskelig Lejlighed, at tiende hver tiende Lam eller af det, som fødes, af de Aarsager, at Søjden gaar ude Vinter og Sommer og er mange ulykkelig Hændelser undergiven; særdeles om Vinteren at den største Del undertiden falder for Bjerget i Søen af Is og Sne, og i Sneen imellem Klipperne forkommus og i mange andre Maader forulykkes, saa at det, som fødes og tilsættes, ofte om Vaaren, naar Ulden tages, ikke tredie Parten af det, som er tilsat, findes igen, mens forulykket og bortkommen, hvorfor det her i Landet haver sædvanligt været at tiende af det alene, som aarlig slagtes og Bonden til Nytte kommer, og ikke af det, som fødes, efterdi ingen efter den Lejlighed er forsikret, at han noget deraf bekommer eller ej. Herefter blev fremkaldet af *Østerø*, nemlig Simon Joensen af Sydergøte, 55 Aar gammel, Joen Petersen, ibd., 58 Aar gammel, Hans Magnussen af Skaale, 59 Aar gammel, Thommes Joensen, ved Sjoe, 58 Aar gammel, Povel Jakobsen af Sellertræ, 48 Aar gammel, Ole Danielsen af Andefjord, 47 Aar gammel, Peter Olufsen af Nordergøte, 33 Aar gammel, som for Retten fremkom og efter aflagde Ed endrægtelig vandt, ligesom Norderøs Mænd her for Retten vundet haver. Af *Strømø Syssel* blev fremkaldet Herman Hermansen af Tjørnevig, 60 Aar gammel, Joen Hansen af Kvivig, 60 Aar gammel, Bertel Hejnesen ibd., 62 Aar gammel, Povel Andersen af Thorsvig, 60 Aar gammel, Niklas Hansen af Velbestad, 60 Aar gammel, og Joen Johannesen ibd., 51 Aar gammel, og efter aflagdo Ed vandt, at al Strømøs Indbyggere havde forrige Aaringer givet en Vaag vasket Uld for 100 Lam og Uldtiendens fjerde Part indebeholdt, som de til de fattige havde uddelt efter gammel Sædvane, saa længe de kan mindes, mens siden Haus kongl. Maj:ts allernaadigste ny Norske Lov for 2 Aar siden her i Landet blev forkyndet, haver de ingen Fjerdepart af Uldtienden indebeholdet, mens tiendet hvert Lam, som fødes og til var, da Tiende tages om S:te Hanses Tider; Zakarias Hansen af Koltorø, 59 Aar gammel, Hans Olufsen ibd., 31 Aar gammel, Hans Nilsen af Nolsø, 56 Aar gammel, og Magnus Joensen ibd., efter aflagde Ed vandt, at saasom ringe Uld faldt hos dennem, da havde de betalt enten udi Hoser eller Fisk 2 Gylden for 100 Lam, mens Hans Olufsen derforuden vandt, at han for nogle Aar herfor ikkun havde betalt for 60 Lam en Vaag Fisk eller 1 Gylden i Hoser, førend Fisken blev afsat; forskrevne Zakarias Hansen og Hans Olufsen vandt, at Hestøs Indbyggere gav Hoser eller Fisk udi Uldtiende, mens ellers om Søjdens Affald vandt de, ligesom Norderøs Mænd herfor vundet havde. Af *Vaagø Syssel* for Retten fremkom Gregers Sylvestersen af Bø, 80 Aar gammel, Magnus Johannesen af Sundevaag, 55 Aar gammel, Isak Olufsen ibd., 50 Aar gammel, Hejne Thommesen af Sørvaag, 50 Aar gammel, Oluf Magnussen ibd., 63 Aar gammel, efter aflagde Ed vandt udi alle Maader, ligesom forskrevne Norderøs Mænd herfor vundet haver; Jakob Guttesen af Mygenæs, 58 Aar gammel, og Joen Joensen ibd., 64 Aar gammel, efter aflagde Ed vandt, at de havde givet i Stedet for Uld for 80 Lam en Vaag Fjeder, og ellers om Søjdens Affald vandt de, ligesom forskrevne Mænd af Norderø herfor vundet havde. Af *Sandø* for Retten fremkom Nikodemus Nilsen af

Skaalevig, 55 Aar gammel, Thommes Mortensen af Sands i Hodne, 59 Aar gammel, Simon Joensen af Skarvenees, 63 Aar gammel, og Guttorm Antonisen af Skarvenees, 40 Aar gammel, og efter aflagde Ed og oprakte Fingre vandt, at fordi forskrevne Øs ringe Vilkaar, som ingen eller liden Uld falder, da havde de tiendet udi Lammetiende for 100 Lam 6 Par Hoser, saa længe de kan mindes og de haver hørt af deres Forfædre, mens af Trødumgaard aarligen er bleven tiendet fire Vaager uvasket Uld, hver Vaag at regnes for 80 Lam; derforuden vandt fornævnte Mænd af Sandø om Faarenes Forulykkelse og Affald, ligesom Norderøs Mænd herfor vundet havde, saa og at de haver haft fjerde Parten inde af Lammetienden formedelst de Lam, som de tilsætter om Høsten, mens nu udi 2 Aar, siden Hans kongl. Maj:ts allernaadigste ny Norske Lov her udi Landet blev forkyndet, haver de tiendet hvert Lam, som fødes. Af *Sudero* for Retten fremkom Morten Ellendersen af Kvalbø, 55 Aar gammel, Magnus Mikkelsen af Purkerø, 47 Aar gammel, Antonis Haldensen af Sumbø, som efter aflagde Ed og oprakte Fingre samdrægtelig vandt, at Suderøens Indbyggere efter gammel Sædvane haver tiendet hvert Lam, som levendes haver været, da Tienden tages om St. Hans Tider, og for 80 Lam betalt en Gylden udi Hoser eller Fisk, og ingen fjerde Part haver haft indebeholdet; og ellers vandt om Søjdens ulykkelig Affald, ligesom Norderøs Mænd herfor vundet havde; . . . . . .*

Forskrevne er ligelydende med Lagtings-Protokollen.

Det haver været af Ælderstid og til Dato sædvanligt, at Tienden for Faarene gives altid forud, thi den gemenlig af Tiendetagerne tages sidst i Juni og først i Juli for hvis som Høsten efter slagtes, og hvem som tiender for lidet, saa at han slagter over hvis som tiendet er, som ofte kan hænde sig, saa gives det Tiendetagerne til Kende, og saa om Aaret næst efter tiendes saa meget forud. Det hænder sig og ofte, at en og anden tiender mere end som de burde, og ikke kan slagte nær saa meget, som tiendet er, saa jævnes og lignes og saadant ved Tiendens Tagelse Aaret næst efter; Aarsagen at saadant sker, bevises en Del med forindførte Tingsvidne, at Faarene ofte forkommes paa Klipperne, saa at en Parti ofte er dødt udi Slagtetiden, af det, som lever om Sommeren, naar Tienden tages. Item kan det ogsaa hænde sig, at Bønderne kan have nogle Lam flere end som de sjelv tænker, naar Tienden tages (og derover kan blive tiendet for lidet), hvilket sker formedelst Klippernes Højhed og deres Farligheds Skyld samt Faarenes Vildheds Skyld, som idelig Vinter og Sommer maa gaa ude paa Klipperne og mange ulykkelig Hændelser er undergiven.

Kornet, som saas i Landet (hvilket paa en Del Steder er hel ringe) tiendes efter Norske Lov, nemlig hvert tiende Neg eller Kærv; item hver tiende Fisk, som fiskes, Kvilter undtagen, af dennem haver aldrig været tiendet her i Landet, i Henseende det er en ringe Ting; mens naar Helleflynder fiskes, og ikke bekommes saa mange, at en kan tages i Tiende, tages saa mange Stykker, som kan beløbe til den tiende Part; item hver tiende Fugl, som fanges, saa og hver tiende Gæsling, mens af Kyllinger haver aldrig været tiendet, formedelst her ikke yngles af dem det noget er værdt; item gives og Tiende in natura af Hval og Sæleveide elles Sælhunde; Her tiendes ikke hver tiende Kalv, mens udi den Sted efter Sædvane tiendes aarlig Smør og Oster, nemlig en Vaag Smør for 16 Kør eller $2^1/_4$ Pund for hver Ko, som faar Kalv, og halv mindre for dem, som ingen Kalv faar, men dog malker, saa og gives halv mindre for hver Ko eller Kvie, som første Gang faar Kalv; Osterne trækkes af den Mælk, som Koen 6 Gange om Midtsommerstid malker; hvilken Vedtægt siges af gamle Mænd at være grundet paa Sal. Højlovlig Kong Magnus Haagensens Lagebæters Lov udi Norge, hvorefter Landet nemlig Færø indtil Salig og Højlovlig Ihukommelse Kong Christian den Fjerdes Tid skal være dømt og rettet, og som vi formedelst Sprogets Forandrings

Skyld ikke kan forstaa højbemeldte Lovbøger, kan vi om bemeldte Smør- og Ostetiender ikke give Eders Kongl. Maj:t saa udførlig Relation, som vi allerunderdanigst vilde, ellers vores allerunderdanigste Pligt udfordrede*). Man veed ikke heller, at her udi Landet haver været tiendet Føl, af Aarsage, her holdes ikkun faa Hester, saa det er hel rart, at nogen Bonde haver flere end 1 a 2 Hester eller Hopper (Sandø og Suderø undtagen), ja paa somme Steder vil 3 a 4 Bønder om en Hest, og udi hele Norderøs Syssel, Præsten og Sysselmanden undtagen, holdes gemenlig ikke mere end 6 a 7 Hester.

Fol. 46—47.

Tienden nyder Kirkerne her udi Landet efter den allernaadigste udgivne Norske Lov, hvorfor Kirkeværgerne gør Regnskab, som det opbører og betaler derfor, nemlig: Smør og Fisk efter Landsens Kob; Ulden, som er uvasket, betales Vaagen med 3 Gylden, som ingen Tid til Dato haver været højere anført, formedelst den tredie Part af Vægten gaar bort i Vaskningen, og en Del deraf er alt broget Uld, som ikke meget bliver anset i Landet, men dog gaar under samme Regning hos Kirkeværgerne; den liden Korntiende, som falder i Sognene, som paa en Del Steder er hel ringe og mange Aaringer slet intet; item Tienden af Helleflyndere og Smaatorsk, som ikke kan ydes til Kramboden, saa og Ostetienden, som Kirkeværgerne aldrig har gjort Regnskab for; hvorimod Kirkeværgerne ikke heller anser ringe Flikkerier, som kan anvendes paa Kirkerne; i lige Maade at indsamle Kirkens Tiende, Fisken at tørre, og i alle Maader Tienden at forse og til Købmanden at levere paa sin egen Bekostning.

Fol. 59—60.

Præsterne nyder ikke Offer her paa de højtidelige Foster, uden alene udi Thorshavn; mens udi det Sted gives 1 a 2 Skind aarlig udi Landsens Vare af hver Person, som med det højværdige Alterens Sakramente betjenes; Præsterne nyder ikke heller noget Offermaale efter Loven, mens Jordefærds-Kør endnu som tilforne; og er alle paa begge Sider vellornøjede.

Fol. 60—61.

Sysselmændene nyder til Løn Eders Kongl. Maj:ts Part af Tiende-Korn, som dog lidet falder nordenfjords; item Eders Kongl. Maj:ts Part af Fuglotienden, hvor noget falder; saa og Ostetienden, item af Helleflyndere og Smaafiske,

*) Ved Magnus Lagabøters Lov maa formentlig være sigtet til denne Konges Landslov, som indtil Christian IVs. Norske Lov af 1604 var gældende paa Færøerne. Loven ses imidlertid ikke at indeholde Bestemmelser om Ostetiende. Derimod findes Bestemmelser, svarende til den af Kommissionen omtalte gamle Vedtægt, i andre ældre norske Love, se saaledes Erkebiskop Jons Kristenret 19 (Norges gamle Love II Side 355): »Men i Stedet for [Tiende af] Kalve skal ligesom hidtil tredie Ost af al den Mælk, som malkes Fredagen for Jonsmesse. Men af det Kvæg, som man har for Mælkens Skyld, saa at man ikke bortlejer det, skal man [tillige] yde Ost af al en Dags Mælk i Stedet for Tiende af Leje og Mælk.« (Jfr. ogsaa Ældre Frostatingslov II 18 i N g L. I Side 137: »I Stedet for Tiende af Kalve skal man yde Ost af al den Mælk, som malkes Fredagen før Jonsmesse«). Det maa formentlig antages, at Jons Kristenret før Reformationen dannede Normen for Tiendepligten paa Færøerne, og dens Bestemmelse om, at der i Stedet for Tiende af Kalve, naar Koen ikke har været bortlejet (hvilket paa Færøerne sikkert har været ganske usædvanligt, for ikke at sige ukendt), skal ydes Ost af 2 Dages Mælk, stemmer, som det vil ses, nøje med Kommissionens Meddelelse om, at Sædvanen paa Færøerne foreskrev at yde Ost af »den Mælk, som Koen malker i 6 Gange« (idet den malkes 3 Gange daglig).

som ikke er ydefærdig udi Kramboden, saa og Eders Kongl. Maj:ts Anpart af Sæler, som fanges eller skydes.

Datum Thorshavn d. 18. Junii A:o 1710.

Samuel Pedersen. Rasmus Juel. Jørgen Christian Klein.

Bilag b.

J. C. Svabo: Indberetninger om en (i Henhold til Instruktion fra Vestindisk-Guineisk Rente- og General-Toldkammer af 14. April 1781) i Aarene 1781 og 1782 foretagen Rejse i Færø (Afskrift i Færøernes Amtsbibliotek i Thorshavn). Side 954:

»Nu om Stunder skulde man tiende af 1 Ko $2^1/_4$ Pund til Kongen, men da det har været gammel Skik, at Sysselmanden har faaet en liden Ost for hver Ko, og en større for flere, og Oste nu ikke saa almindelig gøres, saa er dette derhen forandret, at Sysselmanden i Almindelighed faar 3 Pund Smør for hver Ko, og beholder altsaa $^3/_4$ Pund. Sysselmanden køber Træ og Salt til Smørret fra Handelen, og omælter det, men faar ikke disse Omkostninger erstattede. Paa Smørret forlanges ingen Overvægt, men tages, naar den gives, som er saare sjælden. Aarsagen dertil er, at meget maa afskrabes, og noget smelter, imedens det flyttes, som oftest paa Ryggen i en Skindpakke $^1/_2$ til 1 Mil.«

Bilag c.

Beregning

af den aarlige Gennemsnitsindtægt for Aarene 1878 til 1902, begge inkl., af samtlige Kirkekasserne og Statskassen (umiddelbart og middelbart) tilfaldne Tiender (med Undtagelse af Fisketiende).

	Lammetiende		Kotiende		Korntiende		Fugletiende		Hvaltiende		Tilsammen	
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
I. Kirkekassernes Tiendeindtægt (derunder indbefattet den Kirkeværgerne tilfaldne).												
Norderøernes Præstegæld	312	70	259	21	37	84	23	50	73	93	707	18
Østerø —	409	82	489	22	92	32	1	89	71	88	1065	13
Sydstrømø —	148	17	180	89	55	84	20	17	36	36	440	93
Nordstrømø —	283	48	217	67	22	59	13	24	92	49	629	47
Vaagø —	214	84	211	20	38	60	78	20	189	89	732	73
Sandø —	91	79	195	30	93	07	43	83	12	70	436	69
Sudorø —	110	66	309	35	94	38	95	73	160	46	770	58
Samtlige Kirkekasser	1571	46	1862	94	434	14	276	56	637	71	4782	71
II. Statskassens Tiendeindtægt.												
A. Indgaaet i Statskassen	1424	80	1388	08	»	»	»	»	34	27	2847	15
B. Oppebaaret af Sysselmændene:												
Norderøernes Syssel	29	91	63	88	38	67	17	58	108	01	258	05
Østerø —	40	68	122	29	109	43	3	07	75	52	350	99
Strømø —	35	28	100	87	69	57	25	69	160	23	391	64
Vaagø	»	»	52	79	40	53	94	48	238	51	426	32
Sandø —	»	»	52	31	105	16	94	84	12	69	265	00
Suderø —	11	26	77	20	101	05	106	37	172	70	468	57
Samtlige Sysselmænd	117	13	469	34	464	41	342	03	767	66	2160	57
A.—B. Statskassens samlede Tiendeindtægt	1541	93	1857	42	464	41	342	03	801	93	5007	72

Bilag d.

Lucas Jacobsøn Debes: Færøernes Beskrivelse [Faroæ & Færoa reserata] (1673).

Side 298:

Præsternes Indkomst er denne: Af deres Tilhørere have de af hvert Menneske, som gaar til Alters, et Skind, det er, fire Skilling Danske, i Steden for Offeret udi de tre Højtider om Aaret, hvilket kan beløbe sig udi somme Gæld 30 Gylden, udi somme 20 Gylden, udi somme mindre. Dernæst udaf Tienden have de den fjerde Part udaf Korn, Uld, Smør og Fisk. Af Korn eller Byg bekommes Sønden-Fjords, hvor der er bedst Sæde-Land, 8 à 10 Tønder, Norden-Fjords 4 à 6 Tønder. Af Uld Norden-Fjords udi de største Gæld 12 à 15 Vaager vasket Uld, udi de ringere Gæld 4, 6 à 8 Vaager, ligesom Gud lader Faarene forfremmes, og da efter Aarene mere eller mindre. Sønden-Fjords, nemlig i Sundø og Suderø, hvor Faarene ere stak-uldede, og mest sorte og brogede, faas aldeles ingen Tiende-Uld eller ganske liden. Af Smør en Tønde eller noget derover i de bedste Kald. Af Fisk 20 à 30 Vaager, somme Aaringer ganske lidet, ligesom Gud giver Fiskeriet. Fisk er der, som nu om Stunder mest sker, saare lidet agtet.

Side 302:

Og uanset Tilhørerne, som dog ej burde at være, forholde sig efter den gamle Kristendoms Balke, og ej efter Ordinansen ofre paa de tre Højtider om Aaret nogen Sted, uden aleneste udi Thorshavns Menighed; hvilket jeg ikke her kan billigen forbigaa, men vil have ihukommet, disse mine Tilhørere til stedsevarende Berømmelse; hvilke for nogle Aar siden udi min salig Formands Tid, frivilligen, uombedede, have begyndt at ofre paa fornævnte trende Tider om Aaret; hvilket de udi min Tid ikke alene godvilligen have holdet ved lige, men endog forøget, baade de fremmede formuende her residerende, saa ogsaa fattige indlændiske Tilhørere, — — —

Men udi de Egne og Steder, som ikke saa rundelig saus Korn som andensteds, der skulle de give Smør, Fisk og andet, som de plejede at tiende og give efter gammel Sædvane.

Fol. 37:

Item maa ogsaa Lands-Præsterne have Offer paa de tre Højfester, Jul, Paaske og Pinsedag, straks efter Prædikon, og hver at ofre hannem efter sin Evne og gode Vilje, hvad hannem synes, og Gud skyder hannem i Sinde.

Bilag f.

Dr. theol. A. Chr. Bang: Den norske Kirkes Historie i Reformations-Aarhundredet (1536—1600). Kristiania 1895.

Side 360:

»4. Offertold eller Offermæle.

Om denne Afgift, der ydedes én Gang om Aaret, fastsatte Recessen*), at Bønderne inde i Landet skulde som 'Offertold' eller 'Offermæle' give sin Sognepræst en Skæppe Korn eller dens Værd; Folket i de østlandske Byer og Kyststrækninger havde at betale samme Afgift med 1 Halvøre for Bonden og 1 Halvøre for Bondekonen, mens de, som boede ved Sjøen paa Vestlandet og i Nordland, havde at betale 1 Pund Fisk 'udi Offer om Aaret'.

Ordningen med Hensyn til Ydelsen af Offertolden skriver sig visselig fra den katolske Tid og synes at være opstaaet ved en Overenskomst mellem Gejstligheden og Folket, gaaende ud paa, at man istedenfor at ofre paa Alteret paa de mange Festdage og navnlig de tre store Højtider ydede Præsten en bestemt Afgift for hvert Aar. Sikkert er det, at 'Offertolden' nævnes før Reformationen (Dipl. Norv. X. 647). Som man veed, betales Offerskæppen fremdeles den Dag i Dag.«

---

*) d: en paa Oslo Lagting (Søndag efter St. Hans) og Bergens Lagting (7/8) 1530 af Truid Ulfstand og Klaus Bilde (der af Christian III vare sendte til Norge for at ordne forskellige verdslige og kirkelige Forhold) udstedt Recess, omhandlende bl. a. Sognepræsternes Indtægter og Accidenser (væsentlig i Overensstemmelse med, hvad der havde været Skik og Brug i den katolske Tid), se Bang Side 21—22.

Bilag g.

J. Landt: Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne.
(København 1800).

Side 469—470:

§ 11. Om de Gejstliges Indkomster og Udgifter.

Offeret falder kuns én Gang om Aaret, nemlig ved Kyndelmisse-Tider, da det leveres i Hoser, som bringes i Huset til Præsten. Værdien er omtrent 12 Sk. fra hver Kommunikant for det hele Aar. Og det hele Offer kan, efter Kaldenes Størrelse, beløbe sig til 20, 30, 40 Rdlr. Dernæst have Præsterne $^1/_3$ af Tienderne, nemlig af Byg, som Nordenfjords ikke er over 3 til 6 Tønder, men Søndenfjords derimod 20 Tønder og derover; af Uld Nordenfjords og i gode Aaringer 40 til 60 Lisp., men paa Suderø og Sandø, hvor Faarene ikke ere uldrige, ydes kun nogle Hoser, hvis Værdi paa hvert Sted vel ikke overgaar 8—10 Rdlr.; ligeledes Tienden af Fisk, Hval og Sælhunde, hvilket alt i nærværende Tider, formedelst det fejlslagne Fiskeri, er dels uvist, dels ubetydeligt. Fremdeles nyde de ogsaa Fugletiende, hvor den falder, og Smørtienden, der kan udgøre noget mindre eller over $^1/_2$ Tønde. — — — — —

Bilag h.

Oversigt

over Statskassens Indtægt af Indførselsafgift i Henhold til Lov af 30. Marts 1892 om forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne for Finansaarene 1892—93 til 1903—04.

Finansaar	Beløb		Finansaar	Beløb	
	Kr.	Ø.		Kr.	Ø.
1892—93	6438	27	1898—99	24213	98
1893—94	19227	45	1899—1900	29598	32
1894—95	19498	55	1900—01	32871	61
1895—96	27673	80	1901—02	31629	56
1896—97	30915	06	1902—03	32880	01
1897—98	28104	51	1903—04	31976	93

I Gennemsnit for Femaaret $18^{93}/_{98}$—$18^{98}/_{99}$ . . . . . 26,081 Kr. 18 Ø.
- — - — $^{1899}/_{1900}$—$19^{03}/_{04}$ . . . . . 31,791 — 29 —

Bilag 1.

Oversigt

over Indførselen til Færøerne af afgiftspligtige Varer i Finansaarene 1899—1900 til 1903—04.

Finansaar	Vin paa Fustager	Vin paa Flasker	Brændevin	Undergæret Øl	Overgæret Øl	Sum
	Potter	Potter	Potter	Potter	Potter	Kr.
1899—1900	24930		86089	130665	4695	
1900—01	31154		125385	211406	3625	
1901—02	31423		116703	198704	5683	
1902—03	22426	4795	124922	201380	13754	
1903—04	19183	5147	121412	163015	34419	
Aarligt Gennemsnit	27812		114902	181034	12435	
Afrundet	22000	5000	115000	180000	12000	
Heraf vil Afgiften udgøre:	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
efter Lov $^{30}/_{8}$ 1892	3330	1000	17250	9000	600	31150
efter Forslaget	5500	1666	23000	10800	»	40966
Mer-Indtægt efter Forslaget	2200	666	5750	1800	+ 600	9816

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 15.

Ændringsforslag

af Formanden

til 3die Behandling af Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.

---

1) Som ny § (2) indsættes:

»Ved kongelig Anordning (jfr. Lov 28. Februar 1872 § 16, sidste Punktum) kan det overdrages Skolekommissionen efter nærmere i Anordningen fastsatte Regler at ikende Forældre, Værger eller Husbonder Bøder for at lade Børn forsømme Skolen eller undlade at møde til Prøve. For saadanne Bøder kan Udpantning finde Sted, ligesom de kunne afsones efter Lovgivningens Bestemmelser om Bøders Afsoning.«

(§§ 2—4 blive §§ 3—5).

2) I Lovforslagets Titel tilføjes efter »Færøerne«: »m. m.«

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. - - 1907.

Bilag 16.

Ændringsforslag

fra Formanden

til 3die Behandling af Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.

---

1) Til § 1.
I 2det Punktum rettes Ordet »Lov« til »Anordning«.

2) Til § 2.
a) I 1ste Stykke, 5te Linie, ændres »Forstanderskab« til »Skolekommission«.
b) I 2det Stykke, 6te Linie, ændres »Forstanderskabet« til »Skolekommissionen«.

3) Til § 3.
a) Tallet »2« i 1ste Stykke, 4de Linie, ændres til »3«.
b) 3die og 4de Stykke udgaa, og i Stedet derfor indsættes:

»Inden Udgangen af hver af de nævnte 4 Maaneder afholder Skolekommissionen derefter Møde om Sagen, og ved næste Maaneds Udgang indkræves de endnu ikke udredede Bøder.

Senest 8 Dage efter hvert af de ommeldte Møder tilstiller Skolekommissionen Forstanderskabet og Skoledirektionen hver 1 Eksemplar af Fortegnelsen over Skoleforsømmelser i de sidst forløbne 3 Maaneder tilligemed Oplysning om de i Henhold dertil i hvert enkelt Tilfælde trufne Afgørelser og om, hvorvidt de for de næstforegaaende 3 Maaneder ikendte Bøder ere udredede eller afsonede.«

4) Til §§ 5 og 6.
Ordet »Lovs« rettes til »Anordnings«.

Frants Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 17.

Forslag til Lov

om

Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.

(Som vedtaget af Lagtinget ved 2den Behandling den 21de September 1907.)

---

§ 1.

Fremtidig vælges for hvert Skoledistrikt i Landkommunerne paa Færøerne en Skolekommission, bestaaende af 3 Medlemmer. Denne Kommission overtager de Forretninger, der paahvile den nuværende Skolekommission. Ved Skoledistrikt forstaas: Det Distrikt i Sognet, i hvilket Undervisningen besørges af en Lærer (eller flere Lærere i Forening).

Bestaar et Sogn af flere Skoledistrikter, paahviler det hver enkelt Skolekommission for sit Distrikts Skole at tilstille Forstanderskabet den i Lov af 28. Februar 1872 § 16, 3die Punktum, omtalte Beregning.

Tilsynet med Religionsundervisningen føres, foruden af Skolekommissionen, tillige af vedkommende Sognepræst.

Skolekommissionen vælger selv sin Formand og Næstformand.

§ 2.

Valgret og Valgbarhed til Skolekommissionen tilkommer enhver i Skoledistriktet boende Mand og Kvinde, som har Indfødsret og har fyldt sit 25. Aar, som ikke er ude af Raadighed over sit Bo, og som ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling uden at have faaet Æresoprejsning.

§ 3.

Skolekommissionens Medlemmer vælges paa 3 Aar.

Med Hensyn til Valglisters Affattelse, Fremlæggelse og Berigtigelse m. v. samt Fremgangsmaade, Sted og Tid for Valget forholdes efter samme Regler som med Hensyn til Valg til Forstanderskabet.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Oktober ...., efter at de nødvendige Valg forinden ere foretagne. Fra nævnte Dato ophæves alle Lovbestemmelser, som ere stridende imod nærværende Lov.

Fram's Bogtrykkeri, Thorshavn. 1907.

Bilag 18.

Ændringsforslag

til

Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner.

A. Ad § 1.

a. Fra Provsten og J. Poulsen.
1ste Punktum affattes saaledes:
»I hvert Skoledistrikt i Landkommunerne paa Færøerne skal være en Skolekommission bestaaende af 3 valgte Medlemmer og vedkommende Sognepræst.«

b. Fra Konoy, J. H. Poulsen, J. Poulsen og Provsten.
Til §ens 1ste Stykke føjes:
»Ved Skoledistrikt forstaas: Det Distrikt i Sognet, i hvilket Undervisningen besørges af en Lærer (eller flere Lærere i Forening).«

c. Fra Provsten og J. Poulsen.
1) 3die Punktum udgaar.
2) Til 4de Stykke føjes efter »Formand«: »og Næstformand«.

B. Fra Dam.

I Stedet for det fremlagte Lovforslag §§ 1—3 sættes følgende:

Forslag til Lov
om
Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne m. m.

»§ 1. Foruden den i Lov af 28de Februar 1872, om de færøske Landkommuners Styrelse § 15 omhandlede Kommisson, der for Fremtiden ikke skal have at føre Tilsyn med Skolevæsenet, vælger Forstanderskabet for hvert Sted, hvor der ved en Lærer eller Lærerinde af Folkeskolen gives Undervisning (for hver til en Skolestue hørende Kreds) en Kommission af 2 til 4 dertil skikkede Mænd eller Kvinder, hvis nærmere Antal bestemmes af Skoledirektionen efter Forstanderskabets Indstilling. Denne Kommission, der selv vælger sin Formand, overtager de Forretninger, der paahvile den nuværende Skolekommission, og har at udføre de Hverv, som ved den til

enhver Tid gældende Lovgivning paalægges den. Af Kommissionsmedlemmerne, der vælges paa 2 Aar, udtræder Halvdelen ved Lodtrækning efter første Aars Virksomhed. Forstanderskabet har hvert Aar at besørge de nødvendige Valg.

§ 2. Sognepræsten, der ikke som hidtil er Medlem af Skolekommissionen, fører i Egenskab af sin Stilling som Præst Tilsyn med Religionsundervisningen og som havende Sæde og Stemme i Forstanderskabet i Skolesager, Tilsyn med Skole- og Undervisningsvæsenet i det hele taget.

§ 3. Skolemulkter kunne inddrives ved Udpantning.«

C. Fra hele Udvalget.

§ 4 affattes saaledes:

»Denne Lov træder i Kraft den 1ste Oktober . . . ., efter at de nødvenddige Valg forinden ere foretagne. Fra nævnte Dato ophæves alle Lovbestemmelser, som ere stridende imod nærværende Lov.«

»Fram«s Bogtrykkeri, Thorshavn. - 1907.

Bilag 19.

Udkast

til

Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19. April 1907.

---

§ 1.

Vedkommende Udvalg (Jovens § 7) tilvejebringer til Brug ved Afstemningen Stemmesedler og dertil passende Konvolutter i fornødent Antal. De saaledes tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter skulle alle haves til Stede ved Afstemningen. Denne foregaar ved Afgivelse af saadanne Stemmesedler, indlagte i de dertil hørende Konvolutter.

Paa Stemmesedlen skal staa trykt en tydelig Betegnelse af de Næringer, hvorom der stemmes. Hver Betegnelse skal staa i en Linie for sig, og hver 2 Betegnelser skulle være indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg. Til højre for hver Betegnelse skal være trykt »Ja« og »Nej«, indbyrdes adskilte ved en trykt vandret Streg. Intet andet Ord eller Bogstav og intet Navn, Tal eller Tegn maa være paaført nogen Stemmeseddel enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Konvolutterne maa være uigennemsigtige og saaledes tildannede, at de helt dække den indlagte Stemmeseddel. Paa hver Konvolut skal være trykt eller stemplet Afstemningens Aar. Intet andet Tal og intet Navn, Ord eller Tegn maa være paaført nogen Konvolut enten ved Tryk eller ved Skrift eller paa anden Maade.

Udvalget tilvejebringer endvidere en Stemmekasse og et Stemmerum af den nedenfor angivne Beskaffenhed eller, hvis flere behøves, det fornødne Antal deraf.

Stemmerummet skal være et ved Opstilling eller Ophængning dannet Rum af saadan Beskaffenhed, at en voksen Person kan staa oprejst deri uden at kunne ses af nogen udenfor Rummet værende Person. Stemmerummet skal være tilstrækkelig lyst til, at Skrift tydelig kan læses derinde; det skal være forsynet med almindelig sort Blyant og en fast Plade til Underlag ved Skrivning.

Stemmekassen skal være aflaaset og saaledes indrettet, at ingen Stemmeseddel kan udtages af den, uden at Kassen aabnes.

§ 2.

Paa Afstemningsstederne skal fra Afstemningens Begyndelse findes opslaaet en trykt eller tydelig skreven Betegnelse af den eller de Næringer, om

hvis Udøvelse i Sognet der skal stemmes, og af det Tidsrum, for hvilket Afstemningen gælder. Ligeledes skal der findes opslaaet en trykt Vejledning for de stemmende, indeholdende det væsentlige af de i nærværende Bekendtgørelse indeholdte Bestemmelser.

§ 3.

Afstemningen foregaar i Møder, hvortil Adgangen staar aaben for enhver, dog at Udvalget kan bestemme, at der i det Værelse, hvori et Stemmerum er anbragt, ikke under Afstemningen, foruden de derved ansatte Udvalgsmedlemmer og tilforordnede stemmeberettigede, maa opholde sig andre end de med Afgivning af Stemme sysselsatte og de paa Adgang til Stemmeafgivning ventende stemmeberettigede, hvilke sidstnævntes Tal kan begrænses efter, hvad Ordenen kræver. De tilstedeværende ere pligtige til at rette sig efter Formandens nærmere Bestemmelser.

Afstemningen aabnes af Formanden (valgt af og blandt Udvalgets Medlemmer) med at bekendtgøre Navnene paa Udvalgets Medlemmer og de Næringer, hvorom der skal stemmes; han foreviser den Kasse, hvori Stemmesedlerne skulle nedlægges, saaledes at det kan ses, at den er tom.

De stemmeberettigede fremtræde efterhaanden, som de selv ville, og som der bliver Lejlighed til at modtage deres Stemmesedler. Efter at Udvalget har forvisset sig om, at den fremtrædende er den, han (hun) opgiver at være, og at han (hun) staar opført paa Valglisten, erholder den stemmeberettigede en Stemmeseddel og dertil hørende Konvolut og gaar ind i Stemmerummet, hvor ingen anden maa være til Stede. Her sætter han paa Stemmesedlen ved hver af de paa den anførte Næringer et Kryds udfor »Ja«, hvis han vil stemme for, at Næringen skal kunne udøves i Sognet, og i modsat Fald et Kryds udfor »Nej«. Derpaa lægger han Stemmesedlen i Konvolutten, hvorefter han straks gaar ud af Stemmerummet og leverer Konvolutten med den indlagte Stemmeseddel til Formanden, som i hans Paasyn nedlægger Konvolutten i Kassen, uden at undersøge dens Indhold. Ét af Udvalgets Medlemmer gør i Listen over de stemmeberettigede Bemærkning ved hver Vælger, der har afgivet sin Stemmeseddel, og et andet af Udvalgets Medlemmer optegner i fortløbende Række de samme stemmeberettigedes Løbenummer og Navn. Enhver stemmeberettiget, der vil deltage i Afstemningen, maa personlig møde.

Ifald en Stemmeseddel eller Konvolut efter Udlevering til den stemmeberettigede, men inden Nedlægning i Stemmekassen, findes ubrugelig eller bliver af Uagtsomhed ubrugeliggjort, kan den paagældende gaa tilbage til Stemmelisteføreren og, naar han tilfredsstillende forklarer det skete og tilbageleverer saavel Stemmeseddel som Konvolut, faa dem ombyttede.

Ifald en stemmeberettiget fremfører for Udvalget, at han ikke er i Stand til at foretage Afstemningen paa den foreskrevne Maade, og Udvalget skønner, at det saaledes fremførte er rigtigt, skal et dertil særlig valgt Medlem af Udvalget eller en dertil af Udvalget særlig tilforordnet stemmeberettiget yde den paagældende fornøden Bistand ved Stemmeafgivningen, hvorved da tillige de nødvendige Lempelser i den foreskrevne Fremgangsmaade maa foretages.

§ 4.

Naar der er forløbet 3 Timer efter Afstemningens Begyndelse, og derefter ingen stemmeberettiget mere forlanger at afgive sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog have Udvalgets Medlemmer umiddelbart derpaa Ret til at afgive deres egne Stemmesedler.

Saafremt Afstemningen skal fortsættes paa et andet Sted i Sognet (jfr. Lovens § 9), have samtlige Udvalgets Medlemmer at forsegle Stemmekasse, Liste over de stemmeberettigede, Stemmeliste, Stemmesedler og Konvolutter paa en saadan Maade, at ingen Forvanskning kan finde Sted. Naar Stemmegivningen derefter genoptages, skal ligeledes Aftagningen af Seglene ske i Overværelse af samtlige Medlemmer af Udvalget.

§ 5.

Stemmeoptællingen foregaar offentlig. Den finder Sted umiddelbart efter Stemmegivningens endelige Slutning. Ved Stemmeoptællingen aabner Udvalgets Formand Kassen, udtager Stemmesedlerne een for een af Konvolutterne og oplæser dem lydelig, hvorefter de henlægges og samles paa et Sted. Indeholder en Konvolut andet eller mere end een Stemmeseddel, er dens Indhold ugyldigt. En Stemmeseddel er endvidere ugyldig, 1) naar det ikke med Sikkerhed fremgaar, om den stemmeberettigede har villet stemme »Ja« eller »Nej« om nogen af de paagældende Næringer, 2) naar Beskaffenheden af Stemmesedlen eller den Konvolut, der har omgivet den, giver Grund til at antage, at Stemmesedlen ikke er en af en Stemmelisteforer udleveret og i et Stemmerum mærket Stemmeseddel, 3) naar der paa Stemmesedlen eller Konvolutten findes skrevet, tegnet eller paa anden Maade anbragt noget, hvorved det findes forsætlig tilkendegivet, hvem den stemmende er, eller der overhovedet ved en Behandling, som kun kan antages at være foretagen af den stemmende, findes forsætlig at være givet Stemmesedlen et Særpræg.

Efterhaanden som Stemmesedlerne oplæses af Formanden, optegne Medlemmer af Udvalget, hvor mange Stemmer der falder henholdsvis for og imod hver af de Næringer, hvorom der er blevet stemt. Efter at alle Stemmesedlerne er oplæste, meddeler den ene af Listeførerne lydelig de paa hans Liste optegnede Stemmetal og den anden Listefører ligeledes lydelig, om de stemme overens med de paa hans Liste gjorte Optegnelser. Viser der sig nogen Overensstemmelse, gennemgaas Stemmesedlerne paany til Berigtigelse af den indløbne Fejl. Endelig optælles samtlige Stemmesedler, og Tallet sammenholdes med den ifølge § 3 førte Fortegnelse over de Vælgere, der have afgivet Stemmesedler.

§ 6.

Efter at Udvalget har forvisset sig om, at Afstemningen er foregaaet paa lovlig Maade, kundgøres dens Udfald for de tilstedeværende. Udfaldet tilføres Forhandlingsbogen (§ 7), som tilligemed Listen over de stemmeberettigede og Stemmelisten underskrives af hele Udvalget. Derefter lader dette i særskilte Pakker sammenbinde: 1) de ikke udleverede Stemmesedler, 2) de dertil hørende Konvolutter, 3) de ved Ombytning tilbageleverede Stemmesedler, 4) de dertil hørende Konvolutter 5) de af Stemmekassen udtagne gyldige Stemmesedler, 6) de dertil hørende Konvolutter, 7) de af Stemmekassen udtagne ugyldige Stemmesedler, 8) de dertil hørende Konvolutter. Efter at hver Pakke er betegnet efter sit Indhold, indpakkes de. Pakken forsegles af Udvalgets samtlige Medlemmer og indsendes til Amtmanden tilligemed Listen over de stemmeberettigede og Stemmelisten samt en Udskrift af Forhandlingsbogen. Pakken med Stemmesedler og Konvolutter opbevares af Amtmanden, indtil et Aar er gaaet, uden at Retsansvar i Anledning af Afstemningen er gjort gældende mod nogen. Derefter skulle de tilintetgøres.

§ 7.

Udvalget fører en Forhandlingsbog, hvortil de til Udvalget indkomne Skrivelser fremlægges. I den optages det væsentlige Indhold af Udvalgets Forhandlinger, samt det væsentlige af, hvad der vedrører Afstemningen, navnlig Tallet af de til Brug ved denne tilvejebragte Stemmesedler og Konvolutter, Tallet af afgivne gyldige Stemmesedler, Tallet af afgivne ugyldige Stemmesedler, Tallet af Stemmer for og imod hver af de Næringer, hvorom der stemmes, og hvad der af Udvalget er erklæret for at være Afstemningens Udfald. Forhandlingsbogen underskrives af Udvalget og opbevares af Sognets kommunale Styrelse.

Trykt i »Føroe Amtstidendes« Bogtrykkeri.

Bilag 20.

Udvalgsbetænkning

i

Sagen angaaende Anlæg af Køreveje.

Denne Sag har været Genstand for Forhandling i Lagtinget samt mellem dette og Justitsministeriet i nogle Aar. Ved Lagtingets Foranstaltning har der endvidere været foretaget en sagkyndig Undersøgelse.

Man skal i Korthed omtale, hvad der herom foreligger.

Spørgsmaalet angaaende omfattende Vejanlæg paa Færøerne indkom i Tinget i 1902 (Lagtingsberetningen for 1902, Side 44) samtidig med Sagen om Telefonanlæg og resulterede foreløbig i en Bevilling af økonomisk Fond paa 2500 Kr. »til Forundersøgelser og Forarbejder for en Forbedring af Kommunikationsforholdene paa Færøerne«.

I Henhold til den givne Bevilling blev den omhandlede Undersøgelse foretagen af Ingeniør Horn, der til Lagtinget har indgivet en den 18de Juni 1904 dateret Betænkning angaaende eventuelle Vejanlæg paa Færøerne, hvilken indeholdes i Lagtingsberetningen for 1904 under Bilag 10. I Forbindelse hermed skal henvises til et i Lagtingsberetningen for 1904, Side 111 og 112, ommeldt Andragende fra Forstanderskabet for Sandø Præstegælds Kommune om Anlæg af en Kørevej imellem Sand og Skopen.

I 1905 behandlede Tinget dels Vejsagen i Almindelighed, dels 3 foreliggende Andragender om Statstilskud til Køreveje. Herom henvises til Lagtingstidende 1905 A. Side 68, 91, 104, 171, 210 og B. Side 50 o. ff.

Efter Udvalgets Forslag indgik Tinget med Andragende til Justitsministeriet om:

1. *at* Spørgsmaalet om Anlæg af Køreveje paa Færøerne med Tilskud fra Statskassen paa Grundlag af den paa Tingets Foranledning af Ingeniør Horn udarbejdede Plan maa blive gjort til Genstand for Regeringens Overvejelse;
2. *at* der eventuelt paa Finansloven for næste Finansaar maa blive søgt bevilget et i Henhold til de i Andragenderne fremsatte Tilbud passende Beløb til Anlæg af Kørevej a) mellem Skopen og Sand—Trøllum, med Bro over Sandselven, og b) mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø, samt
3. *at* Sagen i dens Almindelighed, jfr. Indstillingspunkt 1, maa blive forelagt Lagtinget med Oplysning om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af fornødne Bevillinger fra Statskassen vil kunne paaregnes.

I 1906 rejstes Spørgsmaalet om en eventuel Omordning af Færøernes finansielle Stilling, gaaende ud paa, at de nuværende Statsskatter paa Færøerne skulde blive amtskommunale Indtægter, mod at bl. a. Vejanlæggene blev amtskommunale Anliggender. Lagtinget kunde imidlertid ikke tilraade en saadan Ordning, jfr. Lagtingstidende for 1906, Side 1, og Tillægget Side 12.

Med Hensyn til Sagen om Anlæg af Køreveje vedtog Tinget i øvrigt i 1906 (jfr. Lagtingstidende for 1906, Side 88 o. ff.) som Svar paa en Skrivelse af 11te Juli s. A. fra Justitsministeriet:

1. Der svares Justitsministeriet:

> »Da Lagtinget alt har paadraget Amtskommunen og derigennem ogsaa indirekte Sognekommunerne meget store Udgifter til Telefonanlæg og i den Anledning ansøgt om betydeligt Statstilskud, ser Tinget sig ikke i Stand til i Aar at fremkomme med noget Forslag ang. Anlæggelse af Køreveje, men udsætter Spørgsmaalet til næste Aar, idet man udtaler det Haab til den Tid at faa en Udtalelse fra Regeringen om dennes Stilling til Vejsagen i Almindelighed.«

2. I øvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

I Anledning af de nævnte Henvendelser fra Lagtinget har Justitsministeriet givet Lagtinget en Meddelelse i en Skrivelse af 15de Marts d. A. til Amtmanden over Færøerne, hvilken Skrivelse er bleven forelagt Lagtinget i Afskrift.

I denne Skrivelse foreligger der imidlertid ikke nogen bestemt Tilkendegivelse fra Regeringen om dennes endelige Stilling til Vejsagen i Almindelighed, saaledes som Lagtinget har andraget om.

Udvalget finder, at man under Hensyn til Sagens Betydning ikke kan lade det bero herved. Lagtinget maa gøre sit bedste for at klarlægge Sagen og indgive fornyet Andragende til Regeringen.

Hvad det særlig kommer an paa, er, *at* man kommer til Kundskab om Statens Stilling til Sagen, samt *at* man faar anstillet Forsøg med Køreveje, anlagte efter moderne Principper, og dette i et passende, ikke for ringe Omfang.

Som allerede anført, foreligger der en sagkyndig Betænkning (af Ingeniør Horn) angaaende Vejanlæg paa Færøerne. Denne Betænkning, mener man, bør underkastes en samlet Overvejelse i Lagtinget, og Udvalget skal nedenfor fremsætte sine Bemærkninger vedrørende samme.

Betænkningen indledes med nogle *almindelige Bemærkninger* om Sagen. Disse skal man først gøre til Genstand for Omtale.

I Betænkningen fremdrages (Side 2) Spørgsmaalet om, hvorvidt det fra et statsøkonomisk Synspunkt set kan anses berettiget at anvende betydeligere Midler til Vejbygning paa Øerne, og der anføres, at dette i første Række maa afhænge af den Trafik, som Vejene efter en rimelig Tids Forløb formaar at skabe. Ingeniør Horn udtaler herom, at man ikke har noget fast Holdepunkt til Bedømmelse af Trafikkens Størrelse, da der ikke foregaar nogen Færdsel af Betydning over Land, samt at han ikke under sit Ophold paa Færøerne (3 Maaneder) har kunnet erhverve sig et saa indgaaende Kendskab til færøske Forhold, at han kan danne sig nogen paalidelig Mening om Spørgsmaalet.

Udvalget anerkender fuldt ud Betydningen af Koreveje paa Færøerne. Køretøjer have allerede i mange Aar været brugte; men Brugen er først bleven af nogen synderlig Betydning i de senere Aar. Efterhaanden som Nytten af Køreveje paa dertil egnede Steder og i et efter Forholdene afpasset Omfang er bleven anerkendt, har man anlagt en Del saadanne. Disse ere dog kun korte, og man har anlagt dem saa smalle og i det hele taget saa billige, som Hensynet til Brugen paa nogen Maade har kunnet tillade. Anlæggene er, naar undtages

de i og tæt ved Thorshavn værende Veje, alene foretagne i Jordbrugets og Tørvetransportens Tjeneste. Egentlige almindelige Trafikveje findes ikke. Af moderne anlagte Veje findes ingen; men en saadan er for Tiden under Bygning, udgaaende fra Thorshavn til det 3 Kilometer derfra under Bygning værende Tuberkulose-Sygehus.

Af de allerede anlagte Veje og deres Benyttelse kan man ikke drage Slutninger om Kørevejes Betydning som almindeligt Samfærdselsmiddel. Dette Spørgsmaal maa besvares efter et Skøn, som kan være vanskeligt nok at gøre.

Færingernes naturlige Færdselsvej er Havet (jfr. Betænkningen Side 2, Stk. 3), og ved Overvejelse af Spørgsmaalet om Forbedring af Samfærdselsmidlerne i Almindelighed maa Hovedvægten lægges dels paa at tilvejebringe gode Færdselsmidler paa Havet (Dampskibe m. m.), dels paa at forbedre Havne og Landingspladser. I disse Henseender er der allerede udrettet en Del ved Etablering af fast Dampskibsrute og Postruter med Motorbaade, hvorhos Landingssteder er blevne forbedrede med Bidrag fra Lagtinget.

Til de Bemærkninger, der findes i Betænkningen (Side 2) om Søtrafikken, skal man føje, at Brugen af Motorbaade er stærkt tiltagen i de sidste Aar, og at Motorfartøjernes Betydning som Samfærdselsmiddel allerede nu er ret stor og kan ventes betydelig forøget. De ville blandt andet i Forbindelse med Telefonen kunne faa Betydning for Søforbindelsen med Bygder, der have mindre gode Havnepladser. Herved er Kørevejenes Betydning for saadanne Bygder bleven noget formindsket. Disse Pladser ere ikke længere saa udestængte, som de have været. Imidlertid maa man ikke lade ude af Betragtning, at en regelmæssig søværts Forbindelse ikke kan etableres paa saadanne Pladser.

Med Hensyn til, hvad der er anført i Betænkningen Side 4 om Vejes Betydning for bedre Udnyttelse af Produkter fra Grindefangst og Storhvalfangst, bemærkes:

At tillægge Køreveje Betydning for at kunne komme hurtigt til Fangstpladsen for Grindehvaler er ikke rigtigt. Grindefangst falder meget uregelmæssigt og paa de enkelte Pladser gerne med flere Aars Mellemrum. Hyppigst forekommer Grindefangst i Midvaag paa Vaagø. Kørevejsforbindelse: Midvaag—Sørvaag og Kvivig—Lejnum—Kollefjord vil kunne faa en Del Betydning for Transport af Grindehvalkød fra Midvaag; men i øvrigt vil man ved Anlæg af Køreveje neppe gøre rigtigt i at lægge synderlig Vægt paa mulig Transport af Grindehvalkød.

Storhvalfangsten er antagelig forbigaaende, og denne Fangst, særlig som knyttet til de nuværende Hvalfangerstationer, kan man formentlig ikke tillægge Betydning ved Bedømmelsen af Vejanlægs Berettigelse.

Det er vist meget vanskeligt at opstille almindelige Synspunkter, som man kan lægge til Grund ved Afgørelsen af, hvorvidt et Vejprojekt bør betegnes som hørende til Hovedveje eller ej, jfr. Betænkningen Side 5.

Hvert enkelt Vejprojekt bør formentlig bedømmes under Hensyn til den Betydning, det skønnes at ville faa for Trafikken i en ikke for fjern Fremtid.

Til Hovedveje bør først og fremmest henregnes Veje, der forbinde større Bygder, eller Bygder med gode Udviklingsmuligheder, som mangle god Havn, med gode Havnepladser, især hvis Vejen gaar gennem Land, hvor der findes rigelig og god Opdyrkningsjord eller betydelige Tørveheder. — Ved Omtalen af de enkelte Vejprojekter har Ingeniør Horn formentlig ogsaa lagt megen Vægt paa disse Forhold.

Angaaende *de i Betænkningen omtalte enkelte Vejprojekter* skal man gøre følgende Bemærkninger:

Udvalget har særlig lagt Vægt paa at naa til et Skøn om, hvor vidt man kan tillægge de i Betænkningen omtalte Vejprojekter eller mulig andre Vejanlæg en saa stor Betydning udover deres rent lokale Interesse, at de kunne betegnes

som Hovedveje og som saadanne have Krav paa Støtte af Amt eller Stat. Man har kun villet medtage de Vejanlæg, som med nogen Sandsynlighed kunne ventes udførte i en overskuelig Fremtid. Det er selvfølgelig meget vanskeligt allerede nu, inden Køreveje som almindeligt Færdselsmiddel have været benyttede paa Færøerne, at danne sig noget ganske paalideligt Skøn om, hvilke Anlæg der ville paakræves i en overskuelig Fremtid. Veje, som man nu tillægger Betydning, ville mulig ikke blive anlagte, medens maaske andre Anlæg, som man nu har stillet i anden Række, ville paakræves. Hvorledes Forholdene end ville udvikle sig, mener man, at det er nødvendigt at opgøre en Plan. En saadan *Plan over Hovedkøreveje paa Færøerne* vil findes nedenfor. Den vil bl. a. have Betydning ved at give en Oversigt over Sagen. Selv om det med Tiden skulde blive nødvendigt at foretage Ændringer i Planen, ville disse Ændringer antagelig ikke i en overskuelig Fremtid medføre større Bekostninger end de beregnede. Regeringen vil af Planen kunne danne sig et Skøn om, hvad dens Gennemførelse vil koste Statskassen.

I. Suderø.

(Betænkningen Side 6—7, 25—26 og 36.)

Det eneste Anlæg, som skønnes at burde indbefattes under Vejplanen, er Vejen *Sumbø—Lopra*, der er anslaaet at ville koste 31,200 Kr. (Betænkningen Side 6 og 26).

Hvis Vejen *Kvalbø Trangisvaag* (Betænkningen Side 6 og 25) kunde føres forbi Kulgruberne paa Østsiden af Præstfjeld, antager man, at den vilde faa stor Betydning for Bygden Kvalbø, men den vilde derved vistnok blive overmaade dyr, og navnlig en hel Del dyrere end den af Ingeniør Horn projekterede Vej, der er anslaaet til 89,800 Kr. Vejen fra Kvalbø forbi Kulgruberne maatte nemlig (jfr. Betænkningen Side 25) føres videre op paa det ret høje Fjæld og vilde, for at undgaa for stærk Stigning, formentlig blive meget lang og bekostelig. Hvorledes end en Kørevej: Kvalbø—Trangisvaag lægges, vil den blive for kostbar i Forhold til den sandsynlige Trafik (jfr. Betænkningen Side 17).

Et Vejanlæg *Tværaa Vaag* vil blive meget kostbart og kan, som i Betænkningen Side 6 nævnt, ikke anses for berettiget for Tiden.

II. Sandø.

(Betænkningen Side 7—8, 27—28 og 36.)

I Henhold til, hvad der er anført i Betænkningen, foreslaas at optage paa Planen Linierne: *Skopen—Sand—Trøllum*, 34,300 Kr., *Sand—Skaalevig med Arm til Husevig*, 41,300 Kr.

III. Strømø.

(Betænkningen Side 8—9 og 28—32).

En Vej *Thorshavn—Kirkebø med Arm til Velbestad* skønnes i første Række at have Betydning for de nævnte 3 Pladser. Man mener ikke, at der kan tillægges denne Vej større Betydning for Transport af Gods fra eller til Pladser udenfor Strømø. Derimod vil den have Betydning i andre Henseender, saaledes som i Betænkningen fremhævet, og denne Betydning vilde kunne blive forøget, hvis man ved at give Vejen en mere vestlig Retning førte den gennem større Strækninger af dyrkbart Land. Det maa ved Spørgsmaalet om dette Vejanlæg ikke glemmes, at Kirkebø er en Plads med gode Udviklingsmuligheder. Bekostningen er anslaaet til 47,600 Kr.

Den i Betænkningen omtalte Hovedrute mellem Thorshavn og de nord-

lige Dele af Strømø kan man ikke anbefale til Gennemførelse i sin Helhed. Ingeniør Horn udtaler, at den af Hensyn til Bekostningen foreløbig bør udstaa (Betænkningen Side 10). Det ligger nærmest at henvise Færdselen mellem Thorshavn og de nordlige Dele af Strømø til Søvejen eller til denne i Forbindelse med Landruten Kollefjord--Kvivig, jfr. nedenfor.

En Del af det i Betænkningen berørte Vejprojekt Thorshavn—Vestmanhavn, nemlig Linien *Kvivig—Lejnum--Ørcenge* (Kollefjord) maa man nemlig anbefale til Optagelse paa Vejplanen i Egenskab af Færdselsvej. Den forbinder Øst- og Vestsiden af Strømø, den er Postrute for Landposten til Kvivig, Vestmanhavn og Vaagø, den gaar gennem store Strækninger af dyrkbar Jord og Tørveheder, og den er billig. Bekostningen er anslaaet til 35,300 Kr.

I Betænkningen (Side 11 øverst) omtales endvidere et Vejanlæg *Vestmanhavn—Kvalvig—Strømnæs*. Bekostningen er anslaaet til 83,500 Kr. Færdselen mellem Vestmanhavn eller Vaagø paa den ene Side og Kvalvig--Strømnæs eller Østerø paa den anden Side, har ikke og kan ikke skønnes at ville faa en saadan Betydning, at den berettiger et saa kostbart Vejanlæg som det anførte. Godstrafikken fra og til Kvalvig og Strømnæs eller Østerø vil naturlig gaa ad Søvejen til Thorshavn og ikke landværts til Vestmanhavn.

En Vejforbindelse gennem *Saksendalen* har formentlig ikke saa stor Betydning, at man for Tiden kan optage en Vej: Strømnæs--Saksen blandt Hovedvejene (jfr. Betænkningen Side 11).

IV. Vaagø.

(Betænkningen Side 11—13, 32, 33 og 37.)

I Overensstemmelse med, hvad der er udtalt i Betænkningen, skal man foreslaa Vejen *Sørvaag—Midvaag--Sandevaag* optaget paa Planen. Bekostningen er anslaaet til 47,900 Kroner.

V. Østerø.

(Betænkningen Side 13--14, 33—34 og 37.)

I Henhold til det i Betænkningen anførte foreslaar man optaget paa Vejplanen de tre Vejanlæg: *Skaalefjord—Fundingsfjord* 28,700 Kr., *Skaalefjord (Skibenæs)--Gøte*, 28,600 Kr., og *Andefjord--Vejen mellem Skaalefjord og Fundingsbotn*, 35,500 Kr.

Derimod kan man ikke anbefale at medtage visse andre i Betænkningen omhandlede Anlæg. Projektet *Nordregøte--Fuglefjord*, 36,500 Kr., er formentlig for kostbart i Forhold til den Nytte, Anlægget kan ventes at medføre.

VI. Norderøerne.

(Betænkningen Side 14—15, 35 og 37.)

Udvalget kan ligge saa lidt som Ingeniør Horn bringe nogen Hovedvej i Forslag paa Norderøerne til Udførelse.

De Vejanlæg, som man foreslaar optagne paa Vejplanen, er i Henhold til foranstaaende følgende (jfr. Betænkningen Side 36 og 37):

Løbe-Nr.	Vej fra—til	Syssel	Omkostninger i Kr. (Heri ikke medregnet Udgifter ved Køb af Grund og til Gærde)
			Kr.
3	Sumbø Lopra	Suderø	31200
5	Skopen—Sand med Arm til Frødum. . .	Sandø	34300
6	Sand—Skaalevig med Arm til Ilusevig. .	—	41300
7	Thorshavn—Velbestad med Arm til Kirkebø	Strømø	47600
8	Kvivig—Lejnum—Kollefjord		35300
Pare. III og IV 10	Sørvaag—Midvaag—Sandevaag.	Vaagø	47900
11	Fundingsbotn—Skaalebotn (Fundingsfjord og Skaalefjord)	Østerø	28700
12	Andefjord—Vejen mellem Fundingsbotn og Skaalebotn.		35500
13	Skibenæs (Skaalefjord) — Gøte		28600
			330400

Tilbage staar Spørgsmaalet om, hvem der skal afholde *Omkostningerne ved Anlæg og Vedligeholdelse* af fornævnte Køreveje, jfr. Betænkningen Side 17.

Ved Hjælp af de projekterede Køreveje vil der ikke være tilvejebragt en Hovedforbindelse, omfattende Øerne som Helhed, et egentligt Vejnet, jfr. Betænkningen, Side 5, Stykke 4. Hvert enkelt af de projekterede Anlæg vil i første Række have Betydning for et begrænset Distrikt. Af Kortet vil man let se, at Vejanlæggene ere meget ujævnt fordelt over Øerne. Hele Norderøernes Syssel samt flere mindre Øer i de andre Sysler faa ingen Veje efter Planen. Det eneste Vejanlæg i Suderø Syssel, Sumbø—Lopra, vil kun komme den sydligste Del af Syslet direkte til gode. Vejanlæggene paa Sandø og Vaagø omfatte derimod hvert for sig saa at sige hele vedkommende Syssel. Anlæggene paa Østerø og Strømø vedrøre kun Dele af disse Sysler.

I de senere Aar er der anlagt flere Køreveje af rent lokal Betydning, og Amtet har støttet disse Anlæg med Bidrag. Man venter, at Anlæg af lignende Veje vil blive fortsat, og Tinget maa vedblive med at yde sine Bidrag. Disse have hidtil været ydede af Amtets økonomiske Fond, som for Tiden har for-

holdsvis rigelige Midler gennem Afgiften af Storhval. Der er imidlertid stor Sandsynlighed for, at denne Indtægt snart vil aftage og om faa Aar blive ringe eller maaske helt bortfalde. Man bliver da henvist til at skaffe Midler ad anden Vej, f. Eks. ved Skattepaalæg.

Amtets Udgifter ere stegne ret betydeligt, og der er Udsigt til, at en betydelig yderligere Stigning maa indtræde. Der vil melde sig andre Opgaver for Amtet, som Befolkningen kræver løst, og som den formentlig vil lægge mere Vægt paa end Anlæg af Hoved-Køreveje. Man skal nævne de føromtalte Anlæg af lokale Køreveje, Forbedring af Søforbindelsen, af Sygehusforholdene (baade vedrørende almindelige Sygehuse og Tuberkulosesygehuse), af Lægevæsenet og Skydsvæsenet.

I Henhold til foranførte mener Udvalget, at Amtet ikke bør afholde nogen Del af Omkostningerne ved nævnte Hoved-Køreveje.

Hvor stor en Del af Anlægsomkostningerne Sogne- og By-Kommunerne bør overtage, maa rette sig efter Omstændighederne. Særlig maa komme i Betragtning Kommunernes større eller mindre Interesse i Anlægget og deres økonomiske Evne. Intet Vejanlæg bør udføres, medmindre vedkommende Kommuner yde et passende Bidrag.

Det i vedkommende Vejanlæg direkte interesserede Distrikt (en eller flere Kommuner) bør anlægge og vedligeholde Vejene.

Vedligeholdelsen bør Distriktet overtage fuldt ud.

Man har den Forventning, at Staten vil yde væsentlige Bidrag til Anlæg af Hoved-Køreveje paa Færøerne og bygger denne Forventning først og fremmest paa den Kendsgerning, at Staten i en Række af Aar har vist sig meget villig til at støtte almennyttige Foretagender paa Færøerne. Dernæst foreligger der i Justitsministeriets førommeldte Skrivelse af 15de Marts d. A. Udtalelser, hvoraf man kan slutte, at nævnte Ministerium vil stille sig meget imødekommende. Det hedder nemlig i Skrivelsen bl. a.: »Efter at Justitsministeriet i den Anledning havde henstillet til Ministeriet for offentlige Arbejder, hvor vidt samme under Hensyn til, at det maa anses for særdeles betydningsfuldt for Øerne, at Køreveje anlægges, og at disse efter Øernes Naturforhold ville blive bekosteligere end Vejanlæg i det øvrige Kongerige, uden at der efter Befolkningens Faatallighed kan ventes væsentligt Tilskud, maatte finde sig foranlediget til at lade Staten overtage Vejanlæg paa Færøerne ved et bestemt aarligt Tilskud fra Statskassen, har man . . . .«.

Vedligeholdelsen af Kørevejene vil allerede paaføre Kommunerne følelige Byrder, og man kan ikke vente, at Kommunerne vil indlade sig paa Anlæg af Hoved-Køreveje, medmindre de faa væsentlige Bidrag til Udredelse af Anlægsomkostningerne.

I øvrigt tillader man sig at henvise til, hvad der er anført om dette Spørgsmaal i Betænkningen Side 17.

Sagen foreligger sagkyndig oplyst, og Lagtinget vil nu kunne underkaste den en samlet Overvejelse samt afgive sin Betænkning, — opgøre en Plan for Anlæggene, jfr. Udvalgets Forslag. Bevillingsmyndigheden vil kunne se Omfanget af vore Ønsker og skønne over, hvor meget der omtrentlig kræves af Statskassen til Planens Gennemførelse. Anlægget af de projekterede Veje vil strække sig over en Række af Aar, og den aarlige Udgift for Statskassen vil ikke blive betydelig, selv om Statskassens Bidrag sættes forholdsvis højt.

I Henhold til det anførte tillader man sig at foreslaa Tinget at vedtage:

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om:

1. *at* Spørgsmaalet angaaende Anlæg af Køreveje paa Færøerne med Tilskud af Statskassen paa Grundlag af den Plan, som er foreslaaet af det i Sagen

i Aar af Tinget nedsatte Udvalg, maa blive gjort til Genstand for Regeringens Overvejelse.

2. *at* der eventuelt paa Finansloven for næste Finansaar maa blive søgt bevilget et i Henhold til de i Andragenderne fremsatte Tilbud passende Beløb til Anlæg af Køreveje a) mellem Skopen og Sand—Trødum, med Bro over Sandselven, og b) mellem Thorshavn, Velbestad og Kirkebø, samt

3. *at* Sagen i dens Almindelighed, jfr. Indstillingspunkt 1, maa blive forelagt Lagtinget med Oplysning om, hvorvidt og i hvilken Udstrækning Regeringens Støtte til Erhvervelse af fornødne Bevillinger fra Statskassen vil kunne paaregnes.

Thorshavn, den 31te August 1907.

Oliver Effersøe,
Ordfører.

T. J. Petersen.

D. P. Michelsen.

J. Patursson
(med Forbehold).

Johan C. F. Dam
(med Forbehold).

Kontinuationsbetænkning
fra
Udvalget vedrørende Sagen om Anlæg af Køreveje paa Færøerne.

Efter at Sagen om Køreveje har været til 2den Behandling i Tinget, har Udvalget underkastet den en fornyet Overvejelse og skal herved som Resultat af denne Overvejelse udtale følgende:

Det er umuligt med Sikkerhed at bedømme, hvilke Vejanlæg der ville have Krav paa Gennemførelse i Fremtiden. Fremtidige Vejanlægs Berettigelse vil afhænge af, hvilken Retning Udviklingen tager, hvorledes Befolkningstilvæksten fordeler sig, o. a. m. Det er derfor muligt, at der i en ikke fjern Fremtid vil blive Spørgsmaal om Realisation af Vejanlæg, der ere planlagte af Ingeniør Horn, men udeladte i den af Udvalget foreslaaede Plan, eller om Realisation af Vejanlæg, som slet ikke ere projekterede.

Saadanne Vejanlæg, som Udviklingen kræver, maa naturligvis gennemføres uden Hensyn til, at de ikke findes optagne paa den foreslaaede Plan, og denne, der er opgjort efter Skøn over Nutidens Krav, maa ikke staa som en Hindring for en sund Udvikling af vore Kommunikationsforhold paa Landjorden.

Det blev ved Sagens 2den Behandling særlig gjort gældende, at Planen var for lidt omfattende, for saa vidt angaar Nordstrømø og Østerø. Særlig blev for Nordstrømøs Vedkommende fremhævet, at en Vej: Vestmanhavn—Kvalvig og en anden Vej: Kvalvig—Saksen burde optages paa Planen. Paa Østerø fremhævedes særlig Vejen: Gøte—Fuglefjord.

Hvad det sidstnævnte Vejprojekt angaar, maa Udvalget indrømme, at det udgør et saa naturligt og væsentligt Led i en Vejforbindelse paa Østerø, at det bør optages paa Vejplanen. Anlægssummen er beregnet til 36,500 Kr.

Med Hensyn til de foranmævnte Vejprojekter paa Nordstrømø og andre under Behandlingen berørte Projekter mene Udvalgsmedlemmerne Effersøe og Petersen, at man ikke for Tiden kan foreslaa noget bestemt. Til Imødegaaelse af Krav paa Vejanlæg, der ikke ere specificerede paa Planen, anser man det for rigtigst at opføre en rund Sum. Denne Sum foreslaas ansat til 33,100 Kr., hvorved Planens Hovedsum kommer op til 400,000 Kr. De nævnte 33,100 Kr. ville vel ikke være tilstrækkelige f. Eks. til Anlæg af Vejen: Vestmanhavn—Kvalvig, men dette Anlæg eller et andet Anlæg, som senere maatte vise sig at være af større Betydning, kan dog tænkes gennemført ved Hjælp af Summen i Forbindelse med, hvad der maatte blive sparet ved, at det skulde vise sig unødvendigt at gennemføre et eller andet af de Anlæg, som findes paa Planen.

Medundertegnede Dam og Patursson kan slutte sig til Forslaget om, at der til Vejanlæg, som ikke ere specificerede paa Planen, opføres en Sum af 33,100 Kr., og at Planens Hovedsum herved bringes op til 400,000 Kr., men vi holde paa, at Summen 33,100 Kr. bør forudsættes anvendt til Vejanlæg paa Nordstrømø.

Under Sagens 2den Behandling blev endvidere bl. a. følgende Punkter omtalte:

1. *Tilsynet med Anlæggene.* Det bliver selvfølgelig nødvendigt at føre sagkyndigt Tilsyn med, at Vejene anlægges forsvarligt. Imidlertid maa man fremhæve Nødvendigheden af, at Tilsynet bliver saa lidet bekosteligt som muligt, jfr. Ingeniør Horns Betænkning Side 24.

2. *Tilsynet med Vedligeholdelsen.* I Henhold til Lov Nr. 30 af 28de Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse § 19, jfr. § 34, bør dette være hos Lagtinget.

I. Udvalget skal i Henhold til foranførte stille følgende Ændringsforslag til sammes Forslag i Betænkning af 31te f. M.

Følgende Ord i Post 1 udgaa: »Plan, som er foreslaaet af det i Sagen i Aar af Tinget nedsatte Udvalg,« og i Stedet indsættes: »hermed følgende, af Tinget vedtagne Plan«.

II. Forslag til Plan over Anlæg af Hoved-Køreveje paa Færøerne vedlægges.

Thorshavn, den 16de September 1907.

Oliver Effersøe.
Ordfører.

I. F. Petersen
(med Forbehold).

Johan C. F. Dam.

F. Patursson
(med Forbehold).

D. P. Michelsen.

Forslag

til

Plan over Anlæg af Hoved-Køreveje paa Færøerne.

A. Fra *Effersøe* og *Petersen.*

Løbe-Nr. i Ingenior Horns Betænkning (Side 36 og 37)	Vej fra—til	Syssel	Omkostninger i Kr. (Heri ikke medregnet Udgifter ved Køb af Grund og til Gærde)
			Kr.
3	Sumbø—Lopra	Suderø	31200
5	Skopen—Sand med Arm til Trødum . .	Sandø	34300
6	Sand—Skaalevig med Arm til Husevig. .	—	41300
7	Thorshavn—Velbestad med Arm til Kirkebø	Strømø	47600
8	Kvivig—Lejnum—Kollefjord		35300
Pare. III og IV 10	Sørvaag—Midvaag—Sandevaag.	Vaagø	47900
11	Fundingsbotn—Skaalebotn (Fundingsfjord og Skaalefjord)	Østerø	28700
12	Andefjord—Vejen mellem Fundingsbotn og Skaalebotn.	—	35500
13	Skibenæs (Skaalefjord) — Fuglefjord . .	—	65100
	Uangivne Vejanlæg		33100
			400000

B. Fra *Dam* og *Patursson.*

Løbe-Nr. i Ingenior Horns Betænkning (Side 36 og 37)	Vej fra—til	Syssel	Omkostninger i Kr. (Heri ikke medregnet Udgifter ved Køb af Grund og til Gærde)
			Kr.
3	Sumbø—Lopra	Suderø	31200
5	Skopen—Sand med Arm til Trødum. . .	Sandø	34300
6	Sand—Skaalevig med Arm til Husevig. .		41300
7	Thorshavn—Velbestad med Arm til Kirkebø	Strømø	47600
8	Kvivig—Lejnum—Kollefjord.	—	35300
Parc. III og IV —	Uangivne Vejanlæg paa Nordstrømø. . .		33100
10	Sørvaag—Midvaag—Sandevaag.	Vaagø	47900
11	Fundingsbotn—Skaalebotn (Fundingsfjord og Skaalefjord)	Østerø	28700
12	Andefjord Vejen mellem Fundingsbotn og Skaalebotn		35500
13	Skibenæs (Skaalefjord) — Fuglefjord . .	—	65100
			400000

Thorshavn, den 16de September 1907.

Oliver Effersøe. *T. J. Petersen* (med Forbehold). *Johan C. F. Dam.*

D. P. Michelsen. *J. Patursson.*

Trykt i »Færø Amtstidenders Bogtrykkeri.

Bilag 21.

Repartition.

Kommunernes Navne.	Efter Markeetal. (1/8) Skattemark.	Kr.	Ø.	Efter Folkemængde. (1/8) Folketal.	Kr.	Ø.	I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/8) Kr.	Ø.	Tilsammen for Soguet. Kr.	Ø.	For Kommunen i det hele. Kr.	Ø.
I. Nordersernes Præstegælds Kommune.												
Vaag Sogn	166.58	117	33	690	126	60	155	„	398	93		
Husun —	61.03	45	75	136	24	96	30	„	100	71		
Myggedal —	69.03	48	62	103	18	90	30	„	97	52		
Kunø —	94.14	66	32	168	30	83	40	„	137	15		
Viderø —	150.37	105	02	436	80	1	70	„	255	93		
Svinø —	54.51	38	10	170	31	19	30	„	99	59		
Fuglø —	67.24	47	36	158	28	99	30	„	106	35		
											1196	18
II. Andefjord og Fuglefjord Sognes Kommune.												
Fuglefjord Sogn . . .	152.03	107	8	763	140	1	75	„	322	9		
Andefjord —	129.68	91	34	347	63	67	30	„	185	1		
											507	10
III. Funding Sogns Kommune. . .	125.26	88	23	362	66	43	40	„	. . .	. .	194	66
IV. Næs og Gøte Sognes Kommune.												
Næs Sogn	200.17	141	»	728	133	58	60	„	334	58		
Gøte —	128.75	90	68	369	67	71	35	„	193	39		
											527	97
V. Sjov Sogns Kommune. . .	180.62	127	22	527	96	70	45	„	. . .	. .	268	92
VI. Ejde Sogns Kommune. . .	154.44	108	78	595	109	18	40	„	. . .	. .	257	96
VII. De forenede Sogne i Nordstrømø Præstegæld.												
Kvivig Sogn . . .	125.98	88	74	410	80	74	60	„	229	48		
Kollefjord — . . .	120.54	84	90	285	52	30	45	„	182	20		
Kvalvig — . . .	128.66	90	63	260	49	36	40	„	179	99		
Haldersvig — . . .	79.70	56	14	352	64	59	35	„	155	73		
Saksen — . . .	49.60	34	94	46	8	44	20	„	63	38		
											810	78
VIII. Vestmanhavn Sogns Kommune. .	121.32	85	46	562	103	13	85	„	. . .	. .	273	59
Overføres . .	2363.55	1664	84	7506	1377	32	905	„			4037	16

Kommunernes Navne.	Efter Marketal. (1/8)			Efter Folkemængde. (1/8)			I Henhold til Lagtingets Vedtagelse (1/8)		Tilsammen for Sognet.		For Kommunen i det hele.	
	Skattemark.	Kr.	Ø.	Folketal.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Overført . .	2363.55	1664	84	7506	1377	32	905	„			4037	16
IX. De forenede Sogne i Sydstrømø Præstegæld.												
Kirkebø Sogn	163.19	115	16	240	44	4	45	„	204	20		
Kalbak —	94.58	66	63	102	18	72	35	„	120	35		
Thorsh.s udenbys —	99.68	70	20	104	35	60	30	„	135	80		
											460	35
X. Nolsø Sogns Kommune. . .	67.56	47	59	254	46	60	50	„	...	..	144	19
XI. Vaagø Præstegælds Kommune.												
Midvaag Sogn . . .	123.95	87	33	440	80	74	65	„	233	7		
Sandevaag — . . .	111.38	78	46	378	69	36	55	„	202	82		
Sørvaag — . . .	80.63	56	80	433	79	46	50	„	186	26		
Bø — . . .	64.22	45	24	96	17	62	25	„	87	86		
Myggenæs — . . .	66.65	46	94	134	24	59	30	„	101	53		
											811	54
XII. Sandø Præstegælds Kommune.												
Sand Sogn. . . .	166.43	117	24	705	129	37	75	„	321	61		
Skaalevig	69.74	49	11	222	40	74	40	„	129	85		
Husevig —	87.24	61	46	237	43	49	35	„	139	95		
Skuø —	44.41	31	28	120	22	2	10	„	63	30		
											654	71
XIII. De forenede Sogne i Suderø Præstegæld.												
Famien Sogn	40.78	28	71	153	28	8	30	„	86	79		
Porkere —	124.67	87	81	514	94	32	45	„	227	13		
Sumbø —	96.90	68	26	426	78	17	40	„	186	43		
									...	..	500	35
XIV. Vaag Sogns Kommune. . .	86.44	60	88	645	118	36	155	„	...	..	334	24
XV. Kvalbø Sogns Kommune . .	138.79	97	96	632	115	96	65	„	...	..	278	92
XVI. Frodebø Sogns Kommune . .	112.60	79	33	1127	206	80	375	„	...	..	661	13
XVII. Thorshavns Kommune. . .	55.05	38	77	1791	328	64	750	„	...	..	1117	41
Summa . .	4258.74	3000	„	16349	3000	„	3000	„			9000	„

Indhold.

		Side
	Lagtingets Medlemmer.	
I.	Forslag til Lov om Afløsning af Tiende	1
II.	Forandringer i Grindereglementet	3
III.	Regler for Folkeskolen	5
IV.	Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne	8
V.	Statsskolebygning i Thorshavn	11
VI.	Udvidelse af Thorshavns Mellemskole med en Realklasse m. m.	19
VII.	Opførelse af en Skolestue i Vaag	28
VIII.	Oprettelse af et Andenlærerembede i Sjov Sogn	30
IX.	Trykning af et Katalog til Amtsbiblioteket	32
X.	Ansættelse af Læger paa Vaagø, paa Ejde, i Suglefjord og i Solmundefjord	36
XI.	Lægeforholdene paa Sandø:	
	A. Ansættelse af Læge	39
	B. Lægehjælp til Sandø under Vakancen i Kommunallægeembedet	44
XII.	Opførelse af et Sygehus i Vestmanhavn	45
XIII.	Forsikring af Motorfiskerfartøjer	49
XIV.	Statstilskud til Fiskeriforsøg ved Spitzbergen	56
XV.	Andragende fra Færøernes gensidige Forsikringsforening for Sejlfartøjer til Fiskeribrug	59
XVI	Rejseunderstøttelse for færøske Fiskere til at besøge Fiskeriudstillingen i Trondhjem	62
XVII.	Postdampskibet »Tjaldur«s Fartplan	65
XVIII.	Dampskibet »Smiril«s Fartplan	69
XIX.	Havnereglement for Trangisvaag	70
XX.	Statstilskud til Køreveje	75
XXI.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov om Tilvirkning og Forhandling af Margarine af 19de April 1907	77
XXII.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov om Voldgift i Tvistigheder angaaende Handel med Husdyr af 19de April 1907	79
XXIII.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov om forskellige Forhold vedrørende Begravelser af 19de April 1907	82
XXIV.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 22de Marts 1907 om Udryddelse af Rotter	85
XXV.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 4de Maj 1907 om Hjælpekasser	87
XXVI.	Om Udvidelse til Færøerne af Lov af 19de April 1907 om elektriske Stærkstrømsanlæg	90
XXVII.	Deling af Norderøernes Præstegælds Kommune	92
XXVIII.	Deling af de forenede Sognes Kommune i Suderø Præstegæld	95
XXIX.	Nedsættelse af en færøsk Landbokommission	98
XXX.	Optagelse af Laan til Amtskommunen	106
XXXI.	Amtskommunens Telefonanlæg:	
	A. Optagelse af et Interimslaan til Telefonanlægget	111
	B. Tillægsbevilling til Telefonanlægget	114
	C. Telefontakster	119
	D. Om Ordningen af Driftsbestyrelsen, Centralstationen i Thorshavn og Revisionen	124
	E. Forandring i Driftsreglementet	126
	F. Udvidelse af Telefonnettet	129

		Side
	G. Telefonabonnentledninger:	
	1. Almindelige Bestemmelser	131
	2. Telefon til Lagtingshuset	133
	3. Telefon til Fagralíð Højskole	134
	4. Telefon til Tuberkulose-Sygehuset	135
	H. Om Dannelse af en Reserve og Fornyelsesfond for Telefonanlægget	136
	I. Vederlag til Landtelefonstationerne	138
	J. Eventuel Omlægning af Telefonlinien mellem Velbestad og Kirkebø	138
	K. Kortskitse over Telefonkablerne	130
	L. Valg af Driftsudvalg for Telefonlinierne	140
XXXII.	Lagtingsbygningen:	
	A. Benyttelse af Lagtingsbygningen	140
	B. Erhvervelse af Arealet omkring Lagtingshuset	142
	C. Lagtingshusets Ombygning	144
XXXIII.	Tuberkulose-Sygehuset	146
XXXIV.	Vejanlæg til Tuberkulose-Sygehuset	155
XXXV.	Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 19de April 1907	159
XXXVI.	Ændring i Reglerne for de kommunale Valg	161
XXXVII.	Ændring i Skydsloven og Skydsreglementet	163
XXXVIII.	Fredning af Plantningsarealer	165
XXXIX.	Fredning af Harer	168
XL.	Ændring i Loven om Afhændelse af Husegaardstrøerne	170
XLI.	Salg af Præsteembedernes Jordegods	172
XLII.	Lov om Sprængstoffer	173
XLIII.	Reform af de færøske Skatteforhold	174
XLIV.	Ansættelse af flere Præster	177
XLV.	Opførelse af en Kirke i Kvalvig	180
XLVI.	Kirke paa Hestø	183
XLVII.	Tilvejebringelse af Drikkevandsledninger	185
XLVIII.	Udgivelse af en Lagtingstidende	187
XLIX.	De af Amtmanden ene afgjorte Sager	189
L.	Vedtagelser med Hensyn til de kommunale Anliggender	190
LI.	Andre Vedtagelser:	
	1. Ansøgning om Understøttelse	201
	2. — - — til Anskaffelse af en Baad	201
	3. Ang. Understøttelse til »Kunoyar Iesufelag«	201
	4. Andragende fra Tømrer H. C. Wenningsted-Torgarð	202
	5. — om Rejseunderstøttelse	202
	6. Tilskud til Udgivelse af et Melodihæfte	202
	7. Ansøgning om Refusion ved Udgifterne til Husly og Forplejning til 2 Telefonarbejdere	202
	8. Tilskud til Good-Templar Logen »Tveraa Fremtid«	202
	9. Tilskud til Thorshavns Foredragsforening	203
	10. - - Forsikringsforeningen for forulykkedes efterladte	203
	11. Andragende fra Komiteen for Forbedring af Havneforholdene i Thorshavn	203
	12. Tilskud til Udgivelse af et Mindeskrift om Poul Nolsø	203
	13. Andragende om Tilladelse til at besørge Fjældgang paa Nordskaale	204
	14. Vedligeholdelse m. m. af Kranen ved Landingsstedet ved Gjov	204
	15. Elektricitetsværk i Vestmanhavn	204
	16. Andragende om Laan til Etablering af Uldspinderi i Thorshavn	204

Side

17. Udgivelse af Skolebøger 205
18. Om Retskrivningen i færøske Skolebøger 205
19. Rejseunderstøttelse til færøske Lærere 205
20. Andragende om Tilbagebetaling af Gebyret for et Antagelsesbrev 206
21. Forbedring af de færøske Jordemødres Lønninger 206
22. Andragende om Ansættelse af en Hjælpejordemoder i Fuglefjord Hoveddistrikt 206
23. Om Telefonering af Grindebud 206
24. Om Refusion af Udgifterne ved visse Telefonsamtaler ... 206
25. Skydsgodtgørelse til en Sysselmand 207
26. Opgørelse af Udgifter i Anledning af Kongens og Rigsdagens Besøg 207
27. Lodtrækning om Lagtingsvalg 207
28. Ang. det Hansenske Legats Renter 207

Tilføjelser.

I. Til Sag L. 6 C. 208
II. A. Love og Anordninger 209
B. Ministerielle Resolutioner og andre Meddelelser til Lagtinget 209

Bilag.

Bilag 1. Beretning fra Driftsudvalget for Amtskommunens Telefonanlæg.
— 2. Forslag til Lov om Forandring i Lov af 28de Febr. 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse.
— 3. Udkast til Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.
— 4. Udkast til Bestemmelser for Realskolen i Thorshavn.
— 5. Udvalgsbetænkning i Sagen angaaende Etablering af flere Læger.
— 6. Udkast til Lov om Skydsvæsenet paa Færøerne.
— 7. Udkast til Reglement for Skydsvæsenet paa Færøerne.
— 8. Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.
— 9. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag til Lov ang. Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.
— 10. Ændringsforslag til Udvalgets Forslag til Lov ang. Nedsættelse af en færøsk Landbokommission.
— 11. Motiveret Ændringsforslag til Udvalgets Forslag i Sagen om en Statsskolebygning.
— 12. Forslag til Lov for Færøerne om Afløsning af Tiende m. m.
— 13. Udvalgsbetænkning i Sagen om Afløsning af Tiende.
— 14. Skrivelse af 18de Okt. 1904 fra Færø Amt til Justitsministeriet i Tiendesagen.
— 15. Ændringsforslag fra Formanden til 3dje Behandling af Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.
— 16. Ændringsforslag fra Formanden til 3dje Behandling af Forslag til kgl. Anordning om forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.
— 17. Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner i Landkommunerne paa Færøerne.
— 18. Ændringsforslag til Forslag til Lov om Valg af Skolekommissioner.
— 19. Udkast til Regler om Fremgangsmaaden ved Afstemning i Henhold til Lov for Færøerne om Handel med og Udskænkning af berusende Drikke af 10de April 1907.
— 20. Udvalgsbetænkning i Sagen ang. Anlæg af Køreveje.
— 21. Repartition.

RED: 10 X

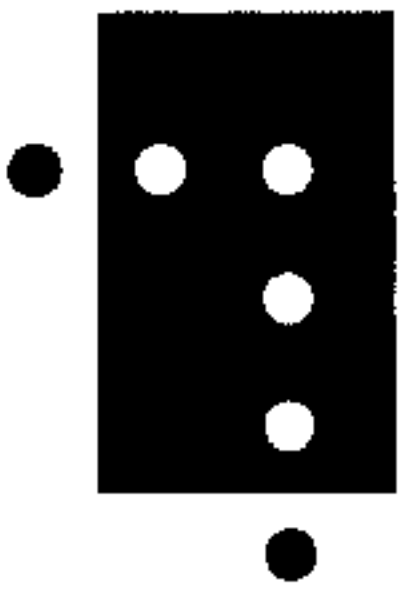

Nasjonalbibliote

Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12